

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

حدیث از
حضرت
امام صادق
علیه السلام

دانشنامه احادیث اهل بیت علیهم السلام
واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای علامیه اصفهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۵۹۱ حدیث از حضرت امام صادق علیه السلام

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵ فهرست
۱۱۴ ۲۵۹۱ حدیث از حضرت امام صادق علیه السلام
۱۱۴ مشخصات کتاب
۱۱۴ از ۲۰۰ تا ۲۰۰
۱۱۴ حدیث ۱
۱۱۴ حدیث ۲
۱۱۴ حدیث ۳
۱۱۵ حدیث ۴
۱۱۵ حدیث ۵
۱۱۵ حدیث ۶
۱۱۵ حدیث ۷
۱۱۶ حدیث ۸
۱۱۶ حدیث ۹
۱۱۷ حدیث ۱۰
۱۱۷ حدیث ۱۱
۱۱۷ حدیث ۱۲
۱۱۷ حدیث ۱۳
۱۱۸ حدیث ۱۴
۱۱۸ حدیث ۱۵
۱۱۸ حدیث ۱۶
۱۱۸ حدیث ۱۷
۱۱۹ حدیث ۱۸
۱۱۹ حدیث ۱۹

۱۱۹	حدیث ۲۰
۱۱۹	حدیث ۲۱
۱۲۰	حدیث ۲۲
۱۲۰	حدیث ۲۳
۱۲۱	حدیث ۲۴
۱۲۲	حدیث ۲۵
۱۲۲	حدیث ۲۶
۱۲۲	حدیث ۲۷
۱۲۳	حدیث ۲۸
۱۲۳	حدیث ۲۹
۱۲۳	حدیث ۳۰
۱۲۴	حدیث ۳۱
۱۲۴	حدیث ۳۲
۱۲۴	حدیث ۳۳
۱۲۴	حدیث ۳۴
۱۲۵	حدیث ۳۵
۱۲۵	حدیث ۳۶
۱۲۶	حدیث ۳۷
۱۲۶	حدیث ۳۸
۱۲۷	حدیث ۳۹
۱۲۷	حدیث ۴۰
۱۲۸	حدیث ۴۱
۱۲۹	حدیث ۴۲
۱۳۰	حدیث ۴۳

۱۳۰	حدیث ۴۴
۱۳۱	حدیث ۴۵
۱۳۱	حدیث ۴۶
۱۳۱	حدیث ۴۷
۱۳۱	حدیث ۴۸
۱۳۱	حدیث ۴۹
۱۳۱	حدیث ۵۰
۱۳۲	حدیث ۵۱
۱۳۲	حدیث ۵۲
۱۳۲	حدیث ۵۳
۱۳۲	حدیث ۵۴
۱۳۳	حدیث ۵۵
۱۳۳	حدیث ۵۶
۱۳۳	حدیث ۵۷
۱۳۳	حدیث ۵۸
۱۳۳	حدیث ۵۹
۱۳۳	حدیث ۶۰
۱۳۴	حدیث ۶۱
۱۳۴	حدیث ۶۲
۱۳۴	حدیث ۶۳
۱۳۴	حدیث ۶۴
۱۳۴	حدیث ۶۵
۱۳۵	حدیث ۶۶
۱۳۵	حدیث ۶۷

۱۳۵	حدیث ۶۸
۱۳۵	حدیث ۶۹
۱۳۵	حدیث ۷۰
۱۳۶	حدیث ۷۱
۱۳۶	حدیث ۷۲
۱۳۶	حدیث ۷۳
۱۳۶	حدیث ۷۴
۱۳۶	حدیث ۷۵
۱۳۶	حدیث ۷۶
۱۳۷	حدیث ۷۷
۱۳۷	حدیث ۷۸
۱۳۷	حدیث ۷۹
۱۳۷	حدیث ۸۰
۱۳۷	حدیث ۸۱
۱۳۸	حدیث ۸۲
۱۳۸	حدیث ۸۳
۱۳۸	حدیث ۸۴
۱۳۸	حدیث ۸۵
۱۳۸	حدیث ۸۶
۱۳۹	حدیث ۸۷
۱۳۹	حدیث ۸۸
۱۳۹	حدیث ۸۹
۱۳۹	حدیث ۹۰
۱۳۹	حدیث ۹۱

۱۴۰	حدیث ۹۲
۱۴۰	حدیث ۹۳
۱۴۰	حدیث ۹۴
۱۴۰	حدیث ۹۵
۱۴۰	حدیث ۹۶
۱۴۱	حدیث ۹۷
۱۴۱	حدیث ۹۸
۱۴۱	حدیث ۹۹
۱۴۱	حدیث ۱۰۰
۱۴۱	حدیث ۱۰۱
۱۴۲	حدیث ۱۰۲
۱۴۲	حدیث ۱۰۳
۱۴۲	حدیث ۱۰۴
۱۴۲	حدیث ۱۰۵
۱۴۲	حدیث ۱۰۶
۱۴۳	حدیث ۱۰۷
۱۴۳	حدیث ۱۰۸
۱۴۳	حدیث ۱۰۹
۱۴۳	حدیث ۱۱۰
۱۴۳	حدیث ۱۱۱
۱۴۳	حدیث ۱۱۲
۱۴۴	حدیث ۱۱۳
۱۴۴	حدیث ۱۱۴
۱۴۴	حدیث ۱۱۵

۱۴۴	حدیث ۱۱۶
۱۴۴	حدیث ۱۱۷
۱۴۵	حدیث ۱۱۸
۱۴۵	حدیث ۱۱۹
۱۴۵	حدیث ۱۲۰
۱۴۵	حدیث ۱۲۱
۱۴۵	حدیث ۱۲۲
۱۴۶	حدیث ۱۲۳
۱۴۶	حدیث ۱۲۴
۱۴۶	حدیث ۱۲۵
۱۴۶	حدیث ۱۲۶
۱۴۶	حدیث ۱۲۷
۱۴۷	حدیث ۱۲۸
۱۴۷	حدیث ۱۲۹
۱۴۷	حدیث ۱۳۰
۱۴۷	حدیث ۱۳۱
۱۴۷	حدیث ۱۳۲
۱۴۸	حدیث ۱۳۳
۱۴۸	حدیث ۱۳۴
۱۴۸	حدیث ۱۳۵
۱۴۸	حدیث ۱۳۶
۱۴۸	حدیث ۱۳۷
۱۴۸	حدیث ۱۳۸
۱۴۹	حدیث ۱۳۹

۱۴۹	حدیث ۱۴۰
۱۴۹	حدیث ۱۴۱
۱۴۹	حدیث ۱۴۲
۱۵۰	حدیث ۱۴۳
۱۵۰	حدیث ۱۴۴
۱۵۰	حدیث ۱۴۵
۱۵۰	حدیث ۱۴۶
۱۵۰	حدیث ۱۴۷
۱۵۰	حدیث ۱۴۸
۱۵۱	حدیث ۱۴۹
۱۵۱	حدیث ۱۵۰
۱۵۱	حدیث ۱۵۱
۱۵۱	حدیث ۱۵۲
۱۵۱	حدیث ۱۵۳
۱۵۲	حدیث ۱۵۴
۱۵۲	حدیث ۱۵۵
۱۵۲	حدیث ۱۵۶
۱۵۲	حدیث ۱۵۷
۱۵۲	حدیث ۱۵۸
۱۵۳	حدیث ۱۵۹
۱۵۳	حدیث ۱۶۰
۱۵۳	حدیث ۱۶۱
۱۵۳	حدیث ۱۶۲
۱۵۳	حدیث ۱۶۳

۱۵۴	حدیث ۱۶۴
۱۵۴	حدیث ۱۶۵
۱۵۴	حدیث ۱۶۶
۱۵۴	حدیث ۱۶۷
۱۵۴	حدیث ۱۶۸
۱۵۵	حدیث ۱۶۹
۱۵۵	حدیث ۱۷۰
۱۵۵	حدیث ۱۷۱
۱۵۵	حدیث ۱۷۲
۱۵۵	حدیث ۱۷۳
۱۵۶	حدیث ۱۷۴
۱۵۶	حدیث ۱۷۵
۱۵۶	حدیث ۱۷۶
۱۵۶	حدیث ۱۷۷
۱۵۶	حدیث ۱۷۸
۱۵۷	حدیث ۱۷۹
۱۵۷	حدیث ۱۸۰
۱۵۷	حدیث ۱۸۱
۱۵۷	حدیث ۱۸۲
۱۵۷	حدیث ۱۸۳
۱۵۷	حدیث ۱۸۴
۱۵۸	حدیث ۱۸۵
۱۵۸	حدیث ۱۸۶
۱۵۸	حدیث ۱۸۷

۱۵۸	حدیث ۱۸۸
۱۵۸	حدیث ۱۸۹
۱۵۹	حدیث ۱۹۰
۱۵۹	حدیث ۱۹۱
۱۵۹	حدیث ۱۹۲
۱۵۹	حدیث ۱۹۳
۱۵۹	حدیث ۱۹۴
۱۶۰	حدیث ۱۹۵
۱۶۰	حدیث ۱۹۶
۱۶۰	حدیث ۱۹۷
۱۶۰	حدیث ۱۹۸
۱۶۰	حدیث ۱۹۹
۱۶۱	حدیث ۲۰۰
۱۶۱	از ۲۰۱ تا ۴۰۰
۱۶۱	حدیث ۲۰۱
۱۶۱	حدیث ۲۰۲
۱۶۱	حدیث ۲۰۳
۱۶۲	حدیث ۲۰۴
۱۶۲	حدیث ۲۰۵
۱۶۲	حدیث ۲۰۶
۱۶۲	حدیث ۲۰۷
۱۶۲	حدیث ۲۰۸
۱۶۳	حدیث ۲۰۹
۱۶۳	حدیث ۲۱۰

۱۶۳	حدیث ۲۱۱
۱۶۳	حدیث ۲۱۲
۱۶۳	حدیث ۲۱۳
۱۶۴	حدیث ۲۱۴
۱۶۴	حدیث ۲۱۵
۱۶۴	حدیث ۲۱۶
۱۶۴	حدیث ۲۱۷
۱۶۵	حدیث ۲۱۸
۱۶۵	حدیث ۲۱۹
۱۶۵	حدیث ۲۲۰
۱۶۵	حدیث ۲۲۱
۱۶۶	حدیث ۲۲۲
۱۶۶	حدیث ۲۲۳
۱۶۶	حدیث ۲۲۴
۱۶۶	حدیث ۲۲۵
۱۶۷	حدیث ۲۲۶
۱۶۷	حدیث ۲۲۷
۱۶۷	حدیث ۲۲۸
۱۶۷	حدیث ۲۲۹
۱۶۸	حدیث ۲۳۰
۱۶۸	حدیث ۲۳۱
۱۶۸	حدیث ۲۳۲
۱۶۸	حدیث ۲۳۳
۱۶۹	حدیث ۲۳۴

۱۶۹	حدیث ۲۳۵
۱۶۹	حدیث ۲۳۶
۱۶۹	حدیث ۲۳۷
۱۷۰	حدیث ۲۳۸
۱۷۰	حدیث ۲۳۹
۱۷۰	حدیث ۲۴۰
۱۷۰	حدیث ۲۴۱
۱۷۱	حدیث ۲۴۲
۱۷۱	حدیث ۲۴۳
۱۷۱	حدیث ۲۴۴
۱۷۱	حدیث ۲۴۵
۱۷۲	حدیث ۲۴۶
۱۷۲	حدیث ۲۴۷
۱۷۲	حدیث ۲۴۸
۱۷۲	حدیث ۲۴۹
۱۷۲	حدیث ۲۵۰
۱۷۳	حدیث ۲۵۱
۱۷۳	حدیث ۲۵۲
۱۷۳	حدیث ۲۵۳
۱۷۳	حدیث ۲۵۴
۱۷۴	حدیث ۲۵۵
۱۷۴	حدیث ۲۵۶
۱۷۴	حدیث ۲۵۷
۱۷۴	حدیث ۲۵۸

۱۷۵	حدیث ۲۵۹
۱۷۵	حدیث ۲۶۰
۱۷۵	حدیث ۲۶۱
۱۷۵	حدیث ۲۶۲
۱۷۶	حدیث ۲۶۳
۱۷۶	حدیث ۲۶۴
۱۷۶	حدیث ۲۶۵
۱۷۷	حدیث ۲۶۶
۱۷۷	حدیث ۲۶۷
۱۷۷	حدیث ۲۶۸
۱۷۸	حدیث ۲۶۹
۱۷۸	حدیث ۲۷۰
۱۷۹	حدیث ۲۷۱
۱۸۰	حدیث ۲۷۲
۱۸۰	حدیث ۲۷۳
۱۸۰	حدیث ۲۷۴
۱۸۰	حدیث ۲۷۵
۱۸۰	حدیث ۲۷۶
۱۸۱	حدیث ۲۷۷
۱۸۱	حدیث ۲۷۸
۱۸۱	حدیث ۲۷۹
۱۸۲	حدیث ۲۸۰
۱۸۲	حدیث ۲۸۱
۱۸۲	حدیث ۲۸۲

۱۸۲	حدیث ۲۸۳
۱۸۲	حدیث ۲۸۴
۱۸۳	حدیث ۲۸۵
۱۸۳	حدیث ۲۸۶
۱۸۳	حدیث ۲۸۷
۱۸۳	حدیث ۲۸۸
۱۸۴	حدیث ۲۸۹
۱۸۴	حدیث ۲۹۰
۱۸۴	حدیث ۲۹۱
۱۸۴	حدیث ۲۹۲
۱۸۴	حدیث ۲۹۳
۱۸۵	حدیث ۲۹۴
۱۸۵	حدیث ۲۹۵
۱۸۵	حدیث ۲۹۶
۱۸۵	حدیث ۲۹۷
۱۸۶	حدیث ۲۹۸
۱۸۶	حدیث ۲۹۹
۱۸۶	حدیث ۳۰۰
۱۸۶	حدیث ۳۰۱
۱۸۷	حدیث ۳۰۲
۱۸۷	حدیث ۳۰۳
۱۸۷	حدیث ۳۰۴
۱۸۷	حدیث ۳۰۵
۱۸۷	حدیث ۳۰۶

۱۸۸	حدیث ۳۰۷
۱۸۸	حدیث ۳۰۸
۱۸۸	حدیث ۳۰۹
۱۸۸	حدیث ۳۱۰
۱۸۹	حدیث ۳۱۱
۱۸۹	حدیث ۳۱۲
۱۸۹	حدیث ۳۱۳
۱۸۹	حدیث ۳۱۴
۱۹۰	حدیث ۳۱۵
۱۹۰	حدیث ۳۱۶
۱۹۰	حدیث ۳۱۷
۱۹۱	حدیث ۳۱۸
۱۹۱	حدیث ۳۱۹
۱۹۱	حدیث ۳۲۰
۱۹۲	حدیث ۳۲۱
۱۹۲	حدیث ۳۲۲
۱۹۲	حدیث ۳۲۳
۱۹۲	حدیث ۳۲۴
۱۹۳	حدیث ۳۲۵
۱۹۳	حدیث ۳۲۶
۱۹۳	حدیث ۳۲۷
۱۹۳	حدیث ۳۲۸
۱۹۴	حدیث ۳۲۹
۱۹۴	حدیث ۳۳۰

۱۹۴	حدیث ۳۳۱
۱۹۴	حدیث ۳۳۲
۱۹۵	حدیث ۳۳۳
۱۹۵	حدیث ۳۳۴
۱۹۵	حدیث ۳۳۵
۱۹۵	حدیث ۳۳۶
۱۹۶	حدیث ۳۳۷
۱۹۶	حدیث ۳۳۸
۱۹۶	حدیث ۳۳۹
۱۹۶	حدیث ۳۴۰
۱۹۷	حدیث ۳۴۱
۱۹۷	حدیث ۳۴۲
۱۹۷	حدیث ۳۴۳
۱۹۷	حدیث ۳۴۴
۱۹۸	حدیث ۳۴۵
۱۹۸	حدیث ۳۴۶
۱۹۸	حدیث ۳۴۷
۱۹۸	حدیث ۳۴۸
۱۹۹	حدیث ۳۴۹
۱۹۹	حدیث ۳۵۰
۱۹۹	حدیث ۳۵۱
۲۰۰	حدیث ۳۵۲
۲۰۰	حدیث ۳۵۳
۲۰۰	حدیث ۳۵۴

۲۰۰	حدیث ۳۵۵
۲۰۱	حدیث ۳۵۶
۲۰۱	حدیث ۳۵۷
۲۰۱	حدیث ۳۵۸
۲۰۱	حدیث ۳۵۹
۲۰۱	حدیث ۳۶۰
۲۰۲	حدیث ۳۶۱
۲۰۲	حدیث ۳۶۲
۲۰۲	حدیث ۳۶۳
۲۰۲	حدیث ۳۶۴
۲۰۳	حدیث ۳۶۵
۲۰۳	حدیث ۳۶۶
۲۰۳	حدیث ۳۶۷
۲۰۳	حدیث ۳۶۸
۲۰۳	حدیث ۳۶۹
۲۰۴	حدیث ۳۷۰
۲۰۴	حدیث ۳۷۱
۲۰۴	حدیث ۳۷۲
۲۰۵	حدیث ۳۷۳
۲۰۵	حدیث ۳۷۴
۲۰۵	حدیث ۳۷۵
۲۰۵	حدیث ۳۷۶
۲۰۵	حدیث ۳۷۷
۲۰۶	حدیث ۳۷۸

۲۰۶	حدیث ۳۷۹
۲۰۶	حدیث ۳۸۰
۲۰۶	حدیث ۳۸۱
۲۰۷	حدیث ۳۸۲
۲۰۷	حدیث ۳۸۳
۲۰۷	حدیث ۳۸۴
۲۰۷	حدیث ۳۸۵
۲۰۸	حدیث ۳۸۶
۲۰۸	حدیث ۳۸۷
۲۰۸	حدیث ۳۸۸
۲۰۸	حدیث ۳۸۹
۲۰۹	حدیث ۳۹۰
۲۰۹	حدیث ۳۹۱
۲۰۹	حدیث ۳۹۲
۲۰۹	حدیث ۳۹۳
۲۰۹	حدیث ۳۹۴
۲۱۰	حدیث ۳۹۵
۲۱۰	حدیث ۳۹۶
۲۱۰	حدیث ۳۹۷
۲۱۰	حدیث ۳۹۸
۲۱۱	حدیث ۳۹۹
۲۱۱	حدیث ۴۰۰
۲۱۱	از ۴۰۱ تا ۶۰۰
۲۱۱	حدیث ۴۰۱

۲۱۱	حدیث ۴۰۲
۲۱۲	حدیث ۴۰۳
۲۱۲	حدیث ۴۰۴
۲۱۲	حدیث ۴۰۵
۲۱۲	حدیث ۴۰۶
۲۱۳	حدیث ۴۰۷
۲۱۳	حدیث ۴۰۸
۲۱۳	حدیث ۴۰۹
۲۱۳	حدیث ۴۱۰
۲۱۴	حدیث ۴۱۱
۲۱۴	حدیث ۴۱۲
۲۱۴	حدیث ۴۱۳
۲۱۴	حدیث ۴۱۴
۲۱۴	حدیث ۴۱۵
۲۱۵	حدیث ۴۱۶
۲۱۵	حدیث ۴۱۷
۲۱۵	حدیث ۴۱۸
۲۱۵	حدیث ۴۱۹
۲۱۶	حدیث ۴۲۰
۲۱۶	حدیث ۴۲۱
۲۱۶	حدیث ۴۲۲
۲۱۷	حدیث ۴۲۳
۲۱۷	حدیث ۴۲۴
۲۱۷	حدیث ۴۲۵

۲۱۷	حدیث ۴۲۶
۲۱۷	حدیث ۴۲۷
۲۱۸	حدیث ۴۲۸
۲۱۸	حدیث ۴۲۹
۲۱۸	حدیث ۴۳۰
۲۱۹	حدیث ۴۳۱
۲۱۹	حدیث ۴۳۲
۲۱۹	حدیث ۴۳۳
۲۱۹	حدیث ۴۳۴
۲۱۹	حدیث ۴۳۵
۲۲۰	حدیث ۴۳۶
۲۲۰	حدیث ۴۳۷
۲۲۰	حدیث ۴۳۸
۲۲۱	حدیث ۴۳۹
۲۲۱	حدیث ۴۴۰
۲۲۱	حدیث ۴۴۱
۲۲۱	حدیث ۴۴۲
۲۲۲	حدیث ۴۴۳
۲۲۲	حدیث ۴۴۴
۲۲۲	حدیث ۴۴۵
۲۲۲	حدیث ۴۴۶
۲۲۳	حدیث ۴۴۷
۲۲۳	حدیث ۴۴۸
۲۲۳	حدیث ۴۴۹

۲۲۳	حدیث ۴۵۰
۲۲۴	حدیث ۴۵۱
۲۲۴	حدیث ۴۵۲
۲۲۴	حدیث ۴۵۳
۲۲۴	حدیث ۴۵۴
۲۲۵	حدیث ۴۵۵
۲۲۵	حدیث ۴۵۶
۲۲۵	حدیث ۴۵۷
۲۲۵	حدیث ۴۵۸
۲۲۵	حدیث ۴۵۹
۲۲۶	حدیث ۴۶۰
۲۲۶	حدیث ۴۶۱
۲۲۶	حدیث ۴۶۲
۲۲۶	حدیث ۴۶۳
۲۲۷	حدیث ۴۶۴
۲۲۷	حدیث ۴۶۵
۲۲۷	حدیث ۴۶۶
۲۲۷	حدیث ۴۶۷
۲۲۸	حدیث ۴۶۸
۲۲۸	حدیث ۴۶۹
۲۲۸	حدیث ۴۷۰
۲۲۸	حدیث ۴۷۱
۲۲۹	حدیث ۴۷۲
۲۲۹	حدیث ۴۷۳

۲۲۹	حدیث ۴۷۴
۲۲۹	حدیث ۴۷۵
۲۳۰	حدیث ۴۷۶
۲۳۰	حدیث ۴۷۷
۲۳۰	حدیث ۴۷۸
۲۳۰	حدیث ۴۷۹
۲۳۱	حدیث ۴۸۰
۲۳۱	حدیث ۴۸۱
۲۳۱	حدیث ۴۸۲
۲۳۱	حدیث ۴۸۳
۲۳۲	حدیث ۴۸۴
۲۳۲	حدیث ۴۸۵
۲۳۲	حدیث ۴۸۶
۲۳۲	حدیث ۴۸۷
۲۳۳	حدیث ۴۸۸
۲۳۳	حدیث ۴۸۹
۲۳۳	حدیث ۴۹۰
۲۳۳	حدیث ۴۹۱
۲۳۳	حدیث ۴۹۲
۲۳۴	حدیث ۴۹۳
۲۳۴	حدیث ۴۹۴
۲۳۴	حدیث ۴۹۵
۲۳۴	حدیث ۴۹۶
۲۳۴	حدیث ۴۹۷

۲۳۴	حدیث ۴۹۸
۲۳۵	حدیث ۴۹۹
۲۳۵	حدیث ۵۰۰
۲۳۵	حدیث ۵۰۱
۲۳۵	حدیث ۵۰۲
۲۳۵	حدیث ۵۰۳
۲۳۵	حدیث ۵۰۴
۲۳۶	حدیث ۵۰۵
۲۳۶	حدیث ۵۰۶
۲۳۶	حدیث ۵۰۷
۲۳۶	حدیث ۵۰۸
۲۳۶	حدیث ۵۰۹
۲۳۶	حدیث ۵۱۰
۲۳۷	حدیث ۵۱۱
۲۳۷	حدیث ۵۱۲
۲۳۷	حدیث ۵۱۳
۲۳۷	حدیث ۵۱۴
۲۳۷	حدیث ۵۱۵
۲۳۷	حدیث ۵۱۶
۲۳۸	حدیث ۵۱۷
۲۳۸	حدیث ۵۱۸
۲۳۸	حدیث ۵۱۹
۲۳۸	حدیث ۵۲۰
۲۳۸	حدیث ۵۲۱

۲۳۸	حدیث ۵۲۲
۲۳۹	حدیث ۵۲۳
۲۳۹	حدیث ۵۲۴
۲۳۹	حدیث ۵۲۵
۲۳۹	حدیث ۵۲۶
۲۳۹	حدیث ۵۲۷
۲۳۹	حدیث ۵۲۸
۲۴۰	حدیث ۵۲۹
۲۴۰	حدیث ۵۳۰
۲۴۰	حدیث ۵۳۱
۲۴۰	حدیث ۵۳۲
۲۴۱	حدیث ۵۳۳
۲۴۱	حدیث ۵۳۴
۲۴۲	حدیث ۵۳۵
۲۴۲	حدیث ۵۳۶
۲۴۲	حدیث ۵۳۷
۲۴۲	حدیث ۵۳۸
۲۴۳	حدیث ۵۳۹
۲۴۳	حدیث ۵۴۰
۲۴۳	حدیث ۵۴۱
۲۴۴	حدیث ۵۴۲
۲۴۴	حدیث ۵۴۳
۲۴۴	حدیث ۵۴۴
۲۴۴	حدیث ۵۴۵

۲۴۵	حدیث ۵۴۶
۲۴۵	حدیث ۵۴۷
۲۴۵	حدیث ۵۴۸
۲۴۵	حدیث ۵۴۹
۲۴۵	حدیث ۵۵۰
۲۴۶	حدیث ۵۵۱
۲۴۶	حدیث ۵۵۲
۲۴۶	حدیث ۵۵۳
۲۴۷	حدیث ۵۵۴
۲۴۷	حدیث ۵۵۵
۲۴۷	حدیث ۵۵۶
۲۴۸	حدیث ۵۵۷
۲۴۸	حدیث ۵۵۸
۲۴۸	حدیث ۵۵۹
۲۴۸	حدیث ۵۶۰
۲۴۹	حدیث ۵۶۱
۲۴۹	حدیث ۵۶۲
۲۴۹	حدیث ۵۶۳
۲۵۰	حدیث ۵۶۴
۲۵۰	حدیث ۵۶۵
۲۵۰	حدیث ۵۶۶
۲۵۰	حدیث ۵۶۷
۲۵۰	حدیث ۵۶۸
۲۵۱	حدیث ۵۶۹

۲۵۱	حدیث ۵۷۰
۲۵۱	حدیث ۵۷۱
۲۵۱	حدیث ۵۷۲
۲۵۲	حدیث ۵۷۳
۲۵۲	حدیث ۵۷۴
۲۵۲	حدیث ۵۷۵
۲۵۲	حدیث ۵۷۶
۲۵۳	حدیث ۵۷۷
۲۵۳	حدیث ۵۷۸
۲۵۳	حدیث ۵۷۹
۲۵۳	حدیث ۵۸۰
۲۵۴	حدیث ۵۸۱
۲۵۴	حدیث ۵۸۲
۲۵۴	حدیث ۵۸۳
۲۵۵	حدیث ۵۸۴
۲۵۵	حدیث ۵۸۵
۲۵۵	حدیث ۵۸۶
۲۵۶	حدیث ۵۸۷
۲۵۶	حدیث ۵۸۸
۲۵۶	حدیث ۵۸۹
۲۵۶	حدیث ۵۹۰
۲۵۶	حدیث ۵۹۱
۲۵۷	حدیث ۵۹۲
۲۵۷	حدیث ۵۹۳

۲۵۷	حدیث ۵۹۴
۲۵۷	حدیث ۵۹۵
۲۵۸	حدیث ۵۹۶
۲۵۸	حدیث ۵۹۷
۲۵۸	حدیث ۵۹۸
۲۵۸	حدیث ۵۹۹
۲۵۹	حدیث ۶۰۰
۲۵۹	از ۱ تا ۸۰۰
۲۵۹	حدیث ۶۰۱
۲۵۹	حدیث ۶۰۲
۲۶۰	حدیث ۶۰۳
۲۶۰	حدیث ۶۰۴
۲۶۰	حدیث ۶۰۵
۲۶۰	حدیث ۶۰۶
۲۶۱	حدیث ۶۰۷
۲۶۱	حدیث ۶۰۸
۲۶۱	حدیث ۶۰۹
۲۶۱	حدیث ۶۱۰
۲۶۲	حدیث ۶۱۱
۲۶۲	حدیث ۶۱۲
۲۶۲	حدیث ۶۱۳
۲۶۳	حدیث ۶۱۴
۲۶۳	حدیث ۶۱۵
۲۶۳	حدیث ۶۱۶

۲۶۳	حدیث ۶۱۷
۲۶۴	حدیث ۶۱۸
۲۶۴	حدیث ۶۱۹
۲۶۵	حدیث ۶۲۰
۲۶۵	حدیث ۶۲۱
۲۶۵	حدیث ۶۲۲
۲۶۵	حدیث ۶۲۳
۲۶۶	حدیث ۶۲۴
۲۶۶	حدیث ۶۲۵
۲۶۶	حدیث ۶۲۶
۲۶۶	حدیث ۶۲۷
۲۶۷	حدیث ۶۲۸
۲۶۷	حدیث ۶۲۹
۲۶۷	حدیث ۶۳۰
۲۶۸	حدیث ۶۳۱
۲۶۸	حدیث ۶۳۲
۲۶۸	حدیث ۶۳۳
۲۶۸	حدیث ۶۳۴
۲۶۹	حدیث ۶۳۵
۲۶۹	حدیث ۶۳۶
۲۶۹	حدیث ۶۳۷
۲۷۰	حدیث ۶۳۸
۲۷۰	حدیث ۶۳۹
۲۷۰	حدیث ۶۴۰

۲۷۱	حدیث ۶۴۱
۲۷۱	حدیث ۶۴۲
۲۷۱	حدیث ۶۴۳
۲۷۲	حدیث ۶۴۴
۲۷۲	حدیث ۶۴۵
۲۷۲	حدیث ۶۴۶
۲۷۳	حدیث ۶۴۷
۲۷۳	حدیث ۶۴۸
۲۷۳	حدیث ۶۴۹
۲۷۳	حدیث ۶۵۰
۲۷۴	حدیث ۶۵۱
۲۷۴	حدیث ۶۵۲
۲۷۴	حدیث ۶۵۳
۲۷۴	حدیث ۶۵۴
۲۷۵	حدیث ۶۵۵
۲۷۵	حدیث ۶۵۶
۲۷۵	حدیث ۶۵۷
۲۷۶	حدیث ۶۵۸
۲۷۶	حدیث ۶۵۹
۲۷۶	حدیث ۶۶۰
۲۷۶	حدیث ۶۶۱
۲۷۷	حدیث ۶۶۲
۲۷۷	حدیث ۶۶۳
۲۷۷	حدیث ۶۶۴

۲۷۸	حدیث ۶۶۵
۲۷۸	حدیث ۶۶۶
۲۷۸	حدیث ۶۶۷
۲۷۸	حدیث ۶۶۸
۲۷۹	حدیث ۶۶۹
۲۷۹	حدیث ۶۷۰
۲۷۹	حدیث ۶۷۱
۲۸۰	حدیث ۶۷۲
۲۸۰	حدیث ۶۷۳
۲۸۰	حدیث ۶۷۴
۲۸۰	حدیث ۶۷۵
۲۸۰	حدیث ۶۷۶
۲۸۱	حدیث ۶۷۷
۲۸۱	حدیث ۶۷۸
۲۸۱	حدیث ۶۷۹
۲۸۲	حدیث ۶۸۰
۲۸۲	حدیث ۶۸۱
۲۸۲	حدیث ۶۸۲
۲۸۲	حدیث ۶۸۳
۲۸۵	حدیث ۶۸۴
۲۸۵	حدیث ۶۸۵
۲۸۵	حدیث ۶۸۶
۲۸۶	حدیث ۶۸۷
۲۸۷	حدیث ۶۸۸

۲۸۷	حدیث ۶۸۹
۲۸۷	حدیث ۶۹۰
۲۸۸	حدیث ۶۹۱
۲۸۸	حدیث ۶۹۲
۲۸۸	حدیث ۶۹۳
۲۸۸	حدیث ۶۹۴
۲۸۹	حدیث ۶۹۵
۲۸۹	حدیث ۶۹۶
۲۸۹	حدیث ۶۹۷
۲۹۰	حدیث ۶۹۸
۲۹۰	حدیث ۶۹۹
۲۹۰	حدیث ۷۰۰
۲۹۰	حدیث ۷۰۱
۲۹۱	حدیث ۷۰۲
۲۹۱	حدیث ۷۰۳
۲۹۱	حدیث ۷۰۴
۲۹۱	حدیث ۷۰۵
۲۹۲	حدیث ۷۰۶
۲۹۲	حدیث ۷۰۷
۲۹۲	حدیث ۷۰۸
۲۹۳	حدیث ۷۰۹
۲۹۳	حدیث ۷۱۰
۲۹۳	حدیث ۷۱۱
۲۹۴	حدیث ۷۱۲

۲۹۴	حدیث ۷۱۳
۲۹۴	حدیث ۷۱۴
۲۹۴	حدیث ۷۱۵
۲۹۴	حدیث ۷۱۶
۲۹۵	حدیث ۷۱۷
۲۹۵	حدیث ۷۱۸
۲۹۵	حدیث ۷۱۹
۲۹۶	حدیث ۷۲۰
۲۹۶	حدیث ۷۲۱
۲۹۶	حدیث ۷۲۲
۲۹۶	حدیث ۷۲۳
۲۹۷	حدیث ۷۲۴
۲۹۷	حدیث ۷۲۵
۲۹۷	حدیث ۷۲۶
۲۹۷	حدیث ۷۲۷
۲۹۸	حدیث ۷۲۸
۲۹۸	حدیث ۷۲۹
۲۹۸	حدیث ۷۳۰
۲۹۸	حدیث ۷۳۱
۲۹۸	حدیث ۷۳۲
۲۹۹	حدیث ۷۳۳
۲۹۹	حدیث ۷۳۴
۲۹۹	حدیث ۷۳۵
۲۹۹	حدیث ۷۳۶

۲۹۹	حدیث ۷۳۷
۳۰۰	حدیث ۷۳۸
۳۰۰	حدیث ۷۳۹
۳۰۱	حدیث ۷۴۰
۳۰۱	حدیث ۷۴۱
۳۰۱	حدیث ۷۴۲
۳۰۱	حدیث ۷۴۳
۳۰۲	حدیث ۷۴۴
۳۰۲	حدیث ۷۴۵
۳۰۲	حدیث ۷۴۶
۳۰۳	حدیث ۷۴۷
۳۰۳	حدیث ۷۴۸
۳۰۴	حدیث ۷۴۹
۳۰۴	حدیث ۷۵۰
۳۰۴	حدیث ۷۵۱
۳۰۴	حدیث ۷۵۲
۳۰۵	حدیث ۷۵۳
۳۰۵	حدیث ۷۵۴
۳۰۵	حدیث ۷۵۵
۳۰۶	حدیث ۷۵۶
۳۰۷	حدیث ۷۵۷
۳۰۷	حدیث ۷۵۸
۳۰۷	حدیث ۷۵۹
۳۰۸	حدیث ۷۶۰

۳۰۸	حدیث ۷۶۱
۳۰۸	حدیث ۷۶۲
۳۰۹	حدیث ۷۶۳
۳۰۹	حدیث ۷۶۴
۳۱۰	حدیث ۷۶۵
۳۱۰	حدیث ۷۶۶
۳۱۰	حدیث ۷۶۷
۳۱۰	حدیث ۷۶۸
۳۱۱	حدیث ۷۶۹
۳۱۱	حدیث ۷۷۰
۳۱۱	حدیث ۷۷۱
۳۱۱	حدیث ۷۷۲
۳۱۱	حدیث ۷۷۳
۳۱۲	حدیث ۷۷۴
۳۱۲	حدیث ۷۷۵
۳۱۲	حدیث ۷۷۶
۳۱۳	حدیث ۷۷۷
۳۱۳	حدیث ۷۷۸
۳۱۳	حدیث ۷۷۹
۳۱۳	حدیث ۷۸۰
۳۱۴	حدیث ۷۸۱
۳۱۴	حدیث ۷۸۲
۳۱۴	حدیث ۷۸۳
۳۱۵	حدیث ۷۸۴

۳۱۵	حدیث ۷۸۵
۳۱۵	حدیث ۷۸۶
۳۱۶	حدیث ۷۸۷
۳۱۶	حدیث ۷۸۸
۳۱۶	حدیث ۷۸۹
۳۱۷	حدیث ۷۹۰
۳۱۷	حدیث ۷۹۱
۳۱۷	حدیث ۷۹۲
۳۱۷	حدیث ۷۹۳
۳۱۸	حدیث ۷۹۴
۳۱۸	حدیث ۷۹۵
۳۱۸	حدیث ۷۹۶
۳۱۸	حدیث ۷۹۷
۳۱۸	حدیث ۷۹۸
۳۱۹	حدیث ۷۹۹
۳۱۹	حدیث ۸۰۰
۳۱۹	از ۱ تا ۸۰۰
۳۱۹	حدیث ۸۰۱
۳۱۹	حدیث ۸۰۲
۳۲۰	حدیث ۸۰۳
۳۲۰	حدیث ۸۰۴
۳۲۰	حدیث ۸۰۵
۳۲۰	حدیث ۸۰۶
۳۲۰	حدیث ۸۰۷

۳۲۱	حدیث ۸۰۸
۳۲۲	حدیث ۸۰۹
۳۲۲	حدیث ۸۱۰
۳۲۲	حدیث ۸۱۱
۳۲۳	حدیث ۸۱۲
۳۲۳	حدیث ۸۱۳
۳۲۳	حدیث ۸۱۴
۳۲۳	حدیث ۸۱۵
۳۲۳	حدیث ۸۱۶
۳۲۳	حدیث ۸۱۷
۳۲۴	حدیث ۸۱۸
۳۲۴	حدیث ۸۱۹
۳۲۴	حدیث ۸۲۰
۳۲۵	حدیث ۸۲۱
۳۲۵	حدیث ۸۲۲
۳۲۵	حدیث ۸۲۳
۳۲۶	حدیث ۸۲۴
۳۲۷	حدیث ۸۲۵
۳۲۷	حدیث ۸۲۶
۳۲۸	حدیث ۸۲۷
۳۲۸	حدیث ۸۲۸
۳۲۸	حدیث ۸۲۹
۳۲۸	حدیث ۸۳۰
۳۲۹	حدیث ۸۳۱

۳۲۹	حدیث ۸۳۲
۳۲۹	حدیث ۸۳۳
۳۳۰	حدیث ۸۳۴
۳۳۰	حدیث ۸۳۵
۳۳۰	حدیث ۸۳۶
۳۳۱	حدیث ۸۳۷
۳۳۱	حدیث ۸۳۸
۳۳۱	حدیث ۸۳۹
۳۳۱	حدیث ۸۴۰
۳۳۲	حدیث ۸۴۱
۳۳۲	حدیث ۸۴۲
۳۳۲	حدیث ۸۴۳
۳۳۳	حدیث ۸۴۴
۳۳۳	حدیث ۸۴۵
۳۳۳	حدیث ۸۴۶
۳۳۳	حدیث ۸۴۷
۳۳۳	حدیث ۸۴۸
۳۳۴	حدیث ۸۴۹
۳۳۴	حدیث ۸۵۰
۳۳۴	حدیث ۸۵۱
۳۳۴	حدیث ۸۵۲
۳۳۵	حدیث ۸۵۳
۳۳۵	حدیث ۸۵۴
۳۳۵	حدیث ۸۵۵

۳۳۵	حدیث ۸۵۶
۳۳۶	حدیث ۸۵۷
۳۳۶	حدیث ۸۵۸
۳۳۶	حدیث ۸۵۹
۳۳۶	حدیث ۸۶۰
۳۳۷	حدیث ۸۶۱
۳۳۷	حدیث ۸۶۲
۳۳۷	حدیث ۸۶۳
۳۳۷	حدیث ۸۶۴
۳۳۸	حدیث ۸۶۵
۳۳۸	حدیث ۸۶۶
۳۳۸	حدیث ۸۶۷
۳۳۸	حدیث ۸۶۸
۳۳۹	حدیث ۸۶۹
۳۳۹	حدیث ۸۷۰
۳۳۹	حدیث ۸۷۱
۳۳۹	حدیث ۸۷۲
۳۴۰	حدیث ۸۷۳
۳۴۰	حدیث ۸۷۴
۳۴۰	حدیث ۸۷۵
۳۴۰	حدیث ۸۷۶
۳۴۰	حدیث ۸۷۷
۳۴۱	حدیث ۸۷۸
۳۴۱	حدیث ۸۷۹

۳۴۱	حدیث ۸۸۰
۳۴۱	حدیث ۸۸۱
۳۴۲	حدیث ۸۸۲
۳۴۲	حدیث ۸۸۳
۳۴۲	حدیث ۸۸۴
۳۴۲	حدیث ۸۸۵
۳۴۳	حدیث ۸۸۶
۳۴۳	حدیث ۸۸۷
۳۴۳	حدیث ۸۸۸
۳۴۳	حدیث ۸۸۹
۳۴۴	حدیث ۸۹۰
۳۴۴	حدیث ۸۹۱
۳۴۴	حدیث ۸۹۲
۳۴۴	حدیث ۸۹۳
۳۴۵	حدیث ۸۹۴
۳۴۵	حدیث ۸۹۵
۳۴۵	حدیث ۸۹۶
۳۴۵	حدیث ۸۹۷
۳۴۶	حدیث ۸۹۸
۳۴۶	حدیث ۸۹۹
۳۴۶	حدیث ۹۰۰
۳۴۶	حدیث ۹۰۱
۳۴۶	حدیث ۹۰۲
۳۴۷	حدیث ۹۰۳

۳۴۷	حدیث ۹۰۴
۳۴۷	حدیث ۹۰۵
۳۴۷	حدیث ۹۰۶
۳۴۷	حدیث ۹۰۷
۳۴۸	حدیث ۹۰۸
۳۴۸	حدیث ۹۰۹
۳۴۸	حدیث ۹۱۰
۳۴۹	حدیث ۹۱۱
۳۴۹	حدیث ۹۱۲
۳۴۹	حدیث ۹۱۳
۳۴۹	حدیث ۹۱۴
۳۵۰	حدیث ۹۱۵
۳۵۰	حدیث ۹۱۶
۳۵۰	حدیث ۹۱۷
۳۵۰	حدیث ۹۱۸
۳۵۱	حدیث ۹۱۹
۳۵۱	حدیث ۹۲۰
۳۵۱	حدیث ۹۲۱
۳۵۱	حدیث ۹۲۲
۳۵۲	حدیث ۹۲۳
۳۵۲	حدیث ۹۲۴
۳۵۲	حدیث ۹۲۵
۳۵۲	حدیث ۹۲۶
۳۵۳	حدیث ۹۲۷

۳۵۳	حدیث ۹۲۸
۳۵۳	حدیث ۹۲۹
۳۵۴	حدیث ۹۳۰
۳۵۴	حدیث ۹۳۱
۳۵۴	حدیث ۹۳۲
۳۵۵	حدیث ۹۳۳
۳۵۵	حدیث ۹۳۴
۳۵۵	حدیث ۹۳۵
۳۵۵	حدیث ۹۳۶
۳۵۵	حدیث ۹۳۷
۳۵۶	حدیث ۹۳۸
۳۵۶	حدیث ۹۳۹
۳۵۶	حدیث ۹۴۰
۳۵۷	حدیث ۹۴۱
۳۵۷	حدیث ۹۴۲
۳۵۷	حدیث ۹۴۳
۳۵۸	حدیث ۹۴۴
۳۵۸	حدیث ۹۴۵
۳۵۸	حدیث ۹۴۶
۳۵۸	حدیث ۹۴۷
۳۵۹	حدیث ۹۴۸
۳۵۹	حدیث ۹۴۹
۳۵۹	حدیث ۹۵۰
۳۵۹	حدیث ۹۵۱

۳۵۹	حدیث ۹۵۲
۳۶۰	حدیث ۹۵۳
۳۶۰	حدیث ۹۵۴
۳۶۰	حدیث ۹۵۵
۳۶۱	حدیث ۹۵۶
۳۶۱	حدیث ۹۵۷
۳۶۱	حدیث ۹۵۸
۳۶۲	حدیث ۹۵۹
۳۶۲	حدیث ۹۶۰
۳۶۲	حدیث ۹۶۱
۳۶۳	حدیث ۹۶۲
۳۶۳	حدیث ۹۶۳
۳۶۳	حدیث ۹۶۴
۳۶۳	حدیث ۹۶۵
۳۶۴	حدیث ۹۶۶
۳۶۴	حدیث ۹۶۷
۳۶۴	حدیث ۹۶۸
۳۶۵	حدیث ۹۶۹
۳۶۵	حدیث ۹۷۰
۳۶۵	حدیث ۹۷۱
۳۶۵	حدیث ۹۷۲
۳۶۶	حدیث ۹۷۳
۳۶۶	حدیث ۹۷۴
۳۶۶	حدیث ۹۷۵

۳۶۶	حدیث ۹۷۶
۳۶۶	حدیث ۹۷۷
۳۶۷	حدیث ۹۷۸
۳۶۷	حدیث ۹۷۹
۳۶۷	حدیث ۹۸۰
۳۶۸	حدیث ۹۸۱
۳۶۸	حدیث ۹۸۲
۳۶۸	حدیث ۹۸۳
۳۶۸	حدیث ۹۸۴
۳۶۹	حدیث ۹۸۵
۳۶۹	حدیث ۹۸۶
۳۶۹	حدیث ۹۸۷
۳۶۹	حدیث ۹۸۸
۳۶۹	حدیث ۹۸۹
۳۷۰	حدیث ۹۹۰
۳۷۰	حدیث ۹۹۱
۳۷۰	حدیث ۹۹۲
۳۷۱	حدیث ۹۹۳
۳۷۱	حدیث ۹۹۴
۳۷۱	حدیث ۹۹۵
۳۷۲	حدیث ۹۹۶
۳۷۲	حدیث ۹۹۷
۳۷۲	حدیث ۹۹۸
۳۷۲	حدیث ۹۹۹

۳۷۲	حدیث ۱۰۰۰
۳۷۳	از ۱۰۰۱ تا ۱۲۰۰
۳۷۳	حدیث ۱۰۰۱
۳۷۳	حدیث ۱۰۰۲
۳۷۴	حدیث ۱۰۰۳
۳۷۴	حدیث ۱۰۰۴
۳۷۴	حدیث ۱۰۰۵
۳۷۴	حدیث ۱۰۰۶
۳۷۵	حدیث ۱۰۰۷
۳۷۵	حدیث ۱۰۰۸
۳۷۶	حدیث ۱۰۰۹
۳۷۶	حدیث ۱۰۱۰
۳۷۷	حدیث ۱۰۱۱
۳۷۷	حدیث ۱۰۱۲
۳۷۷	حدیث ۱۰۱۳
۳۷۸	حدیث ۱۰۱۴
۳۷۸	حدیث ۱۰۱۵
۳۷۹	حدیث ۱۰۱۶
۳۷۹	حدیث ۱۰۱۷
۳۷۹	حدیث ۱۰۱۸
۳۸۰	حدیث ۱۰۱۹
۳۸۰	حدیث ۱۰۲۰
۳۸۰	حدیث ۱۰۲۱
۳۸۰	حدیث ۱۰۲۲

۳۸۱	حدیث ۱۰۲۳
۳۸۱	حدیث ۱۰۲۴
۳۸۱	حدیث ۱۰۲۵
۳۸۲	حدیث ۱۰۲۶
۳۸۲	حدیث ۱۰۲۷
۳۸۲	حدیث ۱۰۲۸
۳۸۲	حدیث ۱۰۲۹
۳۸۳	حدیث ۱۰۳۰
۳۸۳	حدیث ۱۰۳۱
۳۸۴	حدیث ۱۰۳۲
۳۸۴	حدیث ۱۰۳۳
۳۸۴	حدیث ۱۰۳۴
۳۸۴	حدیث ۱۰۳۵
۳۸۵	حدیث ۱۰۳۶
۳۸۵	حدیث ۱۰۳۷
۳۸۶	حدیث ۱۰۳۸
۳۸۶	حدیث ۱۰۳۹
۳۸۶	حدیث ۱۰۴۰
۳۸۶	حدیث ۱۰۴۱
۳۸۷	حدیث ۱۰۴۲
۳۸۷	حدیث ۱۰۴۳
۳۸۷	حدیث ۱۰۴۴
۳۸۷	حدیث ۱۰۴۵
۳۸۸	حدیث ۱۰۴۶

۳۸۸	حدیث ۱۰۴۷
۳۸۸	حدیث ۱۰۴۸
۳۸۸	حدیث ۱۰۴۹
۳۸۹	حدیث ۱۰۵۰
۳۸۹	حدیث ۱۰۵۱
۳۸۹	حدیث ۱۰۵۲
۳۹۰	حدیث ۱۰۵۳
۳۹۰	حدیث ۱۰۵۴
۳۹۰	حدیث ۱۰۵۵
۳۹۰	حدیث ۱۰۵۶
۳۹۰	حدیث ۱۰۵۷
۳۹۱	حدیث ۱۰۵۸
۳۹۱	حدیث ۱۰۵۹
۳۹۱	حدیث ۱۰۶۰
۳۹۱	حدیث ۱۰۶۱
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۲
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۳
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۴
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۵
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۶
۳۹۲	حدیث ۱۰۶۷
۳۹۳	حدیث ۱۰۶۸
۳۹۳	حدیث ۱۰۶۹
۳۹۳	حدیث ۱۰۷۰

۳۹۳	حدیث ۱۰۷۱
۳۹۴	حدیث ۱۰۷۲
۳۹۴	حدیث ۱۰۷۳
۳۹۴	حدیث ۱۰۷۴
۳۹۴	حدیث ۱۰۷۵
۳۹۴	حدیث ۱۰۷۶
۳۹۵	حدیث ۱۰۷۷
۳۹۵	حدیث ۱۰۷۸
۳۹۵	حدیث ۱۰۷۹
۳۹۵	حدیث ۱۰۸۰
۳۹۵	حدیث ۱۰۸۱
۳۹۶	حدیث ۱۰۸۲
۳۹۶	حدیث ۱۰۸۳
۳۹۶	حدیث ۱۰۸۴
۳۹۶	حدیث ۱۰۸۵
۳۹۷	حدیث ۱۰۸۶
۳۹۷	حدیث ۱۰۸۷
۳۹۷	حدیث ۱۰۸۸
۳۹۷	حدیث ۱۰۸۹
۳۹۷	حدیث ۱۰۹۰
۳۹۸	حدیث ۱۰۹۱
۳۹۸	حدیث ۱۰۹۲
۳۹۸	حدیث ۱۰۹۳
۳۹۸	حدیث ۱۰۹۴

۳۹۸	حدیث ۱۰۹۵
۳۹۹	حدیث ۱۰۹۶
۳۹۹	حدیث ۱۰۹۷
۳۹۹	حدیث ۱۰۹۸
۳۹۹	حدیث ۱۰۹۹
۴۰۰	حدیث ۱۱۰۰
۴۰۰	حدیث ۱۱۰۱
۴۰۰	حدیث ۱۱۰۲
۴۰۰	حدیث ۱۱۰۳
۴۰۱	حدیث ۱۱۰۴
۴۰۱	حدیث ۱۱۰۵
۴۰۱	حدیث ۱۱۰۶
۴۰۱	حدیث ۱۱۰۷
۴۰۱	حدیث ۱۱۰۸
۴۰۲	حدیث ۱۱۰۹
۴۰۲	حدیث ۱۱۱۰
۴۰۲	حدیث ۱۱۱۱
۴۰۲	حدیث ۱۱۱۲
۴۰۳	حدیث ۱۱۱۳
۴۰۳	حدیث ۱۱۱۴
۴۰۳	حدیث ۱۱۱۵
۴۰۳	حدیث ۱۱۱۶
۴۰۴	حدیث ۱۱۱۷
۴۰۴	حدیث ۱۱۱۸

۴۰۴	حدیث ۱۱۱۹
۴۰۴	حدیث ۱۱۲۰
۴۰۴	حدیث ۱۱۲۱
۴۰۴	حدیث ۱۱۲۲
۴۰۵	حدیث ۱۱۲۳
۴۰۵	حدیث ۱۱۲۴
۴۰۵	حدیث ۱۱۲۵
۴۰۵	حدیث ۱۱۲۶
۴۰۶	حدیث ۱۱۲۷
۴۰۶	حدیث ۱۱۲۸
۴۰۷	حدیث ۱۱۲۹
۴۰۷	حدیث ۱۱۳۰
۴۰۷	حدیث ۱۱۳۱
۴۰۷	حدیث ۱۱۳۲
۴۰۸	حدیث ۱۱۳۳
۴۰۸	حدیث ۱۱۳۴
۴۰۸	حدیث ۱۱۳۵
۴۰۹	حدیث ۱۱۳۶
۴۰۹	حدیث ۱۱۳۷
۴۱۰	حدیث ۱۱۳۸
۴۱۰	حدیث ۱۱۳۹
۴۱۱	حدیث ۱۱۴۰
۴۱۱	حدیث ۱۱۴۱
۴۱۱	حدیث ۱۱۴۲

۴۱۱	حدیث ۱۱۴۳
۴۱۲	حدیث ۱۱۴۴
۴۱۲	حدیث ۱۱۴۵
۴۱۲	حدیث ۱۱۴۶
۴۱۲	حدیث ۱۱۴۷
۴۱۳	حدیث ۱۱۴۸
۴۱۳	حدیث ۱۱۴۹
۴۱۳	حدیث ۱۱۵۰
۴۱۳	حدیث ۱۱۵۱
۴۱۴	حدیث ۱۱۵۲
۴۱۴	حدیث ۱۱۵۳
۴۱۴	حدیث ۱۱۵۴
۴۱۴	حدیث ۱۱۵۵
۴۱۴	حدیث ۱۱۵۶
۴۱۵	حدیث ۱۱۵۷
۴۱۵	حدیث ۱۱۵۸
۴۱۵	حدیث ۱۱۵۹
۴۱۶	حدیث ۱۱۶۰
۴۱۶	حدیث ۱۱۶۱
۴۱۶	حدیث ۱۱۶۲
۴۱۶	حدیث ۱۱۶۳
۴۱۶	حدیث ۱۱۶۴
۴۱۷	حدیث ۱۱۶۵
۴۱۷	حدیث ۱۱۶۶

۴۱۷	حدیث ۱۱۶۷
۴۱۷	حدیث ۱۱۶۸
۴۱۸	حدیث ۱۱۶۹
۴۱۸	حدیث ۱۱۷۰
۴۱۸	حدیث ۱۱۷۱
۴۱۹	حدیث ۱۱۷۲
۴۱۹	حدیث ۱۱۷۳
۴۱۹	حدیث ۱۱۷۴
۴۱۹	حدیث ۱۱۷۵
۴۲۰	حدیث ۱۱۷۶
۴۲۰	حدیث ۱۱۷۷
۴۲۰	حدیث ۱۱۷۸
۴۲۰	حدیث ۱۱۷۹
۴۲۰	حدیث ۱۱۸۰
۴۲۱	حدیث ۱۱۸۱
۴۲۱	حدیث ۱۱۸۲
۴۲۱	حدیث ۱۱۸۳
۴۲۱	حدیث ۱۱۸۴
۴۲۱	حدیث ۱۱۸۵
۴۲۲	حدیث ۱۱۸۶
۴۲۲	حدیث ۱۱۸۷
۴۲۲	حدیث ۱۱۸۸
۴۲۲	حدیث ۱۱۸۹
۴۲۲	حدیث ۱۱۹۰

۴۲۳	حدیث ۱۱۹۱
۴۲۳	حدیث ۱۱۹۲
۴۲۳	حدیث ۱۱۹۳
۴۲۳	حدیث ۱۱۹۴
۴۲۴	حدیث ۱۱۹۵
۴۲۴	حدیث ۱۱۹۶
۴۲۴	حدیث ۱۱۹۷
۴۲۴	حدیث ۱۱۹۸
۴۲۵	حدیث ۱۱۹۹
۴۲۵	حدیث ۱۲۰۰
۴۲۵	از ۱۲۰۱ تا ۱۴۰۰
۴۲۵	حدیث ۱۲۰۱
۴۲۵	حدیث ۱۲۰۲
۴۲۵	حدیث ۱۲۰۳
۴۲۶	حدیث ۱۲۰۴
۴۲۶	حدیث ۱۲۰۵
۴۲۶	حدیث ۱۲۰۶
۴۲۶	حدیث ۱۲۰۷
۴۲۷	حدیث ۱۲۰۸
۴۲۷	حدیث ۱۲۰۹
۴۲۷	حدیث ۱۲۱۰
۴۲۷	حدیث ۱۲۱۱
۴۲۷	حدیث ۱۲۱۲
۴۲۸	حدیث ۱۲۱۳

۴۲۸	حدیث ۱۲۱۴
۴۲۸	حدیث ۱۲۱۵
۴۲۸	حدیث ۱۲۱۶
۴۲۸	حدیث ۱۲۱۷
۴۲۹	حدیث ۱۲۱۸
۴۲۹	حدیث ۱۲۱۹
۴۲۹	حدیث ۱۲۲۰
۴۲۹	حدیث ۱۲۲۱
۴۲۹	حدیث ۱۲۲۲
۴۲۹	حدیث ۱۲۲۳
۴۳۰	حدیث ۱۲۲۴
۴۳۰	حدیث ۱۲۲۵
۴۳۰	حدیث ۱۲۲۶
۴۳۰	حدیث ۱۲۲۷
۴۳۱	حدیث ۱۲۲۸
۴۳۱	حدیث ۱۲۲۹
۴۳۱	حدیث ۱۲۳۰
۴۳۱	حدیث ۱۲۳۱
۴۳۱	حدیث ۱۲۳۲
۴۳۱	حدیث ۱۲۳۳
۴۳۲	حدیث ۱۲۳۴
۴۳۲	حدیث ۱۲۳۵
۴۳۲	حدیث ۱۲۳۶
۴۳۲	حدیث ۱۲۳۷

۴۳۲	حدیث ۱۲۳۸
۴۳۳	حدیث ۱۲۳۹
۴۳۳	حدیث ۱۲۴۰
۴۳۳	حدیث ۱۲۴۱
۴۳۳	حدیث ۱۲۴۲
۴۳۳	حدیث ۱۲۴۳
۴۳۴	حدیث ۱۲۴۴
۴۳۴	حدیث ۱۲۴۵
۴۳۴	حدیث ۱۲۴۶
۴۳۴	حدیث ۱۲۴۷
۴۳۵	حدیث ۱۲۴۸
۴۳۵	حدیث ۱۲۴۹
۴۳۵	حدیث ۱۲۵۰
۴۳۵	حدیث ۱۲۵۱
۴۳۵	حدیث ۱۲۵۲
۴۳۶	حدیث ۱۲۵۳
۴۳۶	حدیث ۱۲۵۴
۴۳۶	حدیث ۱۲۵۵
۴۳۶	حدیث ۱۲۵۶
۴۳۷	حدیث ۱۲۵۷
۴۳۷	حدیث ۱۲۵۸
۴۳۷	حدیث ۱۲۵۹
۴۳۷	حدیث ۱۲۶۰
۴۳۸	حدیث ۱۲۶۱

۴۳۸	حدیث ۱۲۶۲
۴۳۸	حدیث ۱۲۶۳
۴۳۸	حدیث ۱۲۶۴
۴۳۹	حدیث ۱۲۶۵
۴۳۹	حدیث ۱۲۶۶
۴۳۹	حدیث ۱۲۶۷
۴۳۹	حدیث ۱۲۶۸
۴۳۹	حدیث ۱۲۶۹
۴۴۰	حدیث ۱۲۷۰
۴۴۰	حدیث ۱۲۷۱
۴۴۰	حدیث ۱۲۷۲
۴۴۰	حدیث ۱۲۷۳
۴۴۱	حدیث ۱۲۷۴
۴۴۱	حدیث ۱۲۷۵
۴۴۱	حدیث ۱۲۷۶
۴۴۱	حدیث ۱۲۷۷
۴۴۱	حدیث ۱۲۷۸
۴۴۲	حدیث ۱۲۷۹
۴۴۲	حدیث ۱۲۸۰
۴۴۲	حدیث ۱۲۸۱
۴۴۳	حدیث ۱۲۸۲
۴۴۳	حدیث ۱۲۸۳
۴۴۳	حدیث ۱۲۸۴
۴۴۳	حدیث ۱۲۸۵

۴۴۳	حدیث ۱۲۸۶
۴۴۴	حدیث ۱۲۸۷
۴۴۴	حدیث ۱۲۸۸
۴۴۴	حدیث ۱۲۸۹
۴۴۴	حدیث ۱۲۹۰
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۱
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۲
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۳
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۴
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۵
۴۴۵	حدیث ۱۲۹۶
۴۴۶	حدیث ۱۲۹۷
۴۴۶	حدیث ۱۲۹۸
۴۴۶	حدیث ۱۲۹۹
۴۴۶	حدیث ۱۳۰۰
۴۴۷	حدیث ۱۳۰۱
۴۴۷	حدیث ۱۳۰۲
۴۴۷	حدیث ۱۳۰۳
۴۴۷	حدیث ۱۳۰۴
۴۴۷	حدیث ۱۳۰۵
۴۴۸	حدیث ۱۳۰۶
۴۴۸	حدیث ۱۳۰۷
۴۴۸	حدیث ۱۳۰۸
۴۴۸	حدیث ۱۳۰۹

۴۴۹	حدیث ۱۳۱۰
۴۴۹	حدیث ۱۳۱۱
۴۴۹	حدیث ۱۳۱۲
۴۴۹	حدیث ۱۳۱۳
۴۴۹	حدیث ۱۳۱۴
۴۵۰	حدیث ۱۳۱۵
۴۵۰	حدیث ۱۳۱۶
۴۵۰	حدیث ۱۳۱۷
۴۵۰	حدیث ۱۳۱۸
۴۵۱	حدیث ۱۳۱۹
۴۵۱	حدیث ۱۳۲۰
۴۵۱	حدیث ۱۳۲۱
۴۵۱	حدیث ۱۳۲۲
۴۵۲	حدیث ۱۳۲۳
۴۵۲	حدیث ۱۳۲۴
۴۵۲	حدیث ۱۳۲۵
۴۵۲	حدیث ۱۳۲۶
۴۵۲	حدیث ۱۳۲۷
۴۵۳	حدیث ۱۳۲۸
۴۵۳	حدیث ۱۳۲۹
۴۵۳	حدیث ۱۳۳۰
۴۵۴	حدیث ۱۳۳۱
۴۵۴	حدیث ۱۳۳۲
۴۵۴	حدیث ۱۳۳۳

۴۵۴	حدیث ۱۳۳۴
۴۵۴	حدیث ۱۳۳۵
۴۵۵	حدیث ۱۳۳۶
۴۵۵	حدیث ۱۳۳۷
۴۵۵	حدیث ۱۳۳۸
۴۵۵	حدیث ۱۳۳۹
۴۵۶	حدیث ۱۳۴۰
۴۵۶	حدیث ۱۳۴۱
۴۵۶	حدیث ۱۳۴۲
۴۵۶	حدیث ۱۳۴۳
۴۵۷	حدیث ۱۳۴۴
۴۵۷	حدیث ۱۳۴۵
۴۵۷	حدیث ۱۳۴۶
۴۵۷	حدیث ۱۳۴۷
۴۵۷	حدیث ۱۳۴۸
۴۵۸	حدیث ۱۳۴۹
۴۵۸	حدیث ۱۳۵۰
۴۵۸	حدیث ۱۳۵۱
۴۵۸	حدیث ۱۳۵۲
۴۵۹	حدیث ۱۳۵۳
۴۵۹	حدیث ۱۳۵۴
۴۵۹	حدیث ۱۳۵۵
۴۵۹	حدیث ۱۳۵۶
۴۶۰	حدیث ۱۳۵۷

۴۶۰	حدیث ۱۳۵۸
۴۶۰	حدیث ۱۳۵۹
۴۶۰	حدیث ۱۳۶۰
۴۶۱	حدیث ۱۳۶۱
۴۶۱	حدیث ۱۳۶۲
۴۶۱	حدیث ۱۳۶۳
۴۶۱	حدیث ۱۳۶۴
۴۶۱	حدیث ۱۳۶۵
۴۶۲	حدیث ۱۳۶۶
۴۶۲	حدیث ۱۳۶۷
۴۶۲	حدیث ۱۳۶۸
۴۶۳	حدیث ۱۳۶۹
۴۶۳	حدیث ۱۳۷۰
۴۶۳	حدیث ۱۳۷۱
۴۶۳	حدیث ۱۳۷۲
۴۶۴	حدیث ۱۳۷۳
۴۶۴	حدیث ۱۳۷۴
۴۶۴	حدیث ۱۳۷۵
۴۶۴	حدیث ۱۳۷۶
۴۶۴	حدیث ۱۳۷۷
۴۶۵	حدیث ۱۳۷۸
۴۶۵	حدیث ۱۳۷۹
۴۶۵	حدیث ۱۳۸۰
۴۶۵	حدیث ۱۳۸۱

۴۶۶	حدیث ۱۳۸۲
۴۶۶	حدیث ۱۳۸۳
۴۶۶	حدیث ۱۳۸۴
۴۶۶	حدیث ۱۳۸۵
۴۶۶	حدیث ۱۳۸۶
۴۶۷	حدیث ۱۳۸۷
۴۶۷	حدیث ۱۳۸۸
۴۶۷	حدیث ۱۳۸۹
۴۶۷	حدیث ۱۳۹۰
۴۶۷	حدیث ۱۳۹۱
۴۶۸	حدیث ۱۳۹۲
۴۶۸	حدیث ۱۳۹۳
۴۶۸	حدیث ۱۳۹۴
۴۶۸	حدیث ۱۳۹۵
۴۶۸	حدیث ۱۳۹۶
۴۶۹	حدیث ۱۳۹۷
۴۶۹	حدیث ۱۳۹۸
۴۶۹	حدیث ۱۳۹۹
۴۶۹	حدیث ۱۴۰۰
۴۶۹	از ۱۴۰ تا ۱۶۰۰
۴۶۹	حدیث ۱۴۰۱
۴۷۰	حدیث ۱۴۰۲
۴۷۰	حدیث ۱۴۰۳
۴۷۰	حدیث ۱۴۰۴

۴۷۰	حدیث ۱۴۰۵
۴۷۰	حدیث ۱۴۰۶
۴۷۱	حدیث ۱۴۰۷
۴۷۱	حدیث ۱۴۰۸
۴۷۱	حدیث ۱۴۰۹
۴۷۱	حدیث ۱۴۱۰
۴۷۱	حدیث ۱۴۱۱
۴۷۲	حدیث ۱۴۱۲
۴۷۲	حدیث ۱۴۱۳
۴۷۲	حدیث ۱۴۱۴
۴۷۲	حدیث ۱۴۱۵
۴۷۲	حدیث ۱۴۱۶
۴۷۳	حدیث ۱۴۱۷
۴۷۳	حدیث ۱۴۱۸
۴۷۳	حدیث ۱۴۱۹
۴۷۳	حدیث ۱۴۲۰
۴۷۳	حدیث ۱۴۲۱
۴۷۴	حدیث ۱۴۲۲
۴۷۴	حدیث ۱۴۲۳
۴۷۴	حدیث ۱۴۲۴
۴۷۴	حدیث ۱۴۲۵
۴۷۵	حدیث ۱۴۲۶
۴۷۵	حدیث ۱۴۲۷
۴۷۵	حدیث ۱۴۲۸

۴۷۵	حدیث ۱۴۲۹
۴۷۶	حدیث ۱۴۳۰
۴۷۶	حدیث ۱۴۳۱
۴۷۶	حدیث ۱۴۳۲
۴۷۶	حدیث ۱۴۳۳
۴۷۷	حدیث ۱۴۳۴
۴۷۷	حدیث ۱۴۳۵
۴۷۷	حدیث ۱۴۳۶
۴۷۷	حدیث ۱۴۳۷
۴۷۷	حدیث ۱۴۳۸
۴۷۸	حدیث ۱۴۳۹
۴۷۸	حدیث ۱۴۴۰
۴۷۸	حدیث ۱۴۴۱
۴۷۸	حدیث ۱۴۴۲
۴۷۹	حدیث ۱۴۴۳
۴۷۹	حدیث ۱۴۴۴
۴۷۹	حدیث ۱۴۴۵
۴۷۹	حدیث ۱۴۴۶
۴۷۹	حدیث ۱۴۴۷
۴۸۰	حدیث ۱۴۴۸
۴۸۰	حدیث ۱۴۴۹
۴۸۰	حدیث ۱۴۵۰
۴۸۰	حدیث ۱۴۵۱
۴۸۰	حدیث ۱۴۵۲

۴۸۱	حدیث ۱۴۵۳
۴۸۱	حدیث ۱۴۵۴
۴۸۱	حدیث ۱۴۵۵
۴۸۱	حدیث ۱۴۵۶
۴۸۱	حدیث ۱۴۵۷
۴۸۱	حدیث ۱۴۵۸
۴۸۲	حدیث ۱۴۵۹
۴۸۲	حدیث ۱۴۶۰
۴۸۲	حدیث ۱۴۶۱
۴۸۲	حدیث ۱۴۶۲
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۳
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۴
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۵
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۶
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۷
۴۸۳	حدیث ۱۴۶۸
۴۸۴	حدیث ۱۴۶۹
۴۸۴	حدیث ۱۴۷۰
۴۸۴	حدیث ۱۴۷۱
۴۸۴	حدیث ۱۴۷۲
۴۸۵	حدیث ۱۴۷۳
۴۸۵	حدیث ۱۴۷۴
۴۸۵	حدیث ۱۴۷۵
۴۸۵	حدیث ۱۴۷۶

۴۸۵	حدیث ۱۴۷۷
۴۸۶	حدیث ۱۴۷۸
۴۸۶	حدیث ۱۴۷۹
۴۸۶	حدیث ۱۴۸۰
۴۸۶	حدیث ۱۴۸۱
۴۸۶	حدیث ۱۴۸۲
۴۸۶	حدیث ۱۴۸۳
۴۸۷	حدیث ۱۴۸۴
۴۸۷	حدیث ۱۴۸۵
۴۸۷	حدیث ۱۴۸۶
۴۸۷	حدیث ۱۴۸۷
۴۸۷	حدیث ۱۴۸۸
۴۸۸	حدیث ۱۴۸۹
۴۸۸	حدیث ۱۴۹۰
۴۸۸	حدیث ۱۴۹۱
۴۸۸	حدیث ۱۴۹۲
۴۸۸	حدیث ۱۴۹۳
۴۸۹	حدیث ۱۴۹۴
۴۸۹	حدیث ۱۴۹۵
۴۸۹	حدیث ۱۴۹۶
۴۸۹	حدیث ۱۴۹۷
۴۹۰	حدیث ۱۴۹۸
۴۹۰	حدیث ۱۴۹۹
۴۹۰	حدیث ۱۵۰۰

۴۹۰	حدیث ۱۵۰۱
۴۹۱	حدیث ۱۵۰۲
۴۹۱	حدیث ۱۵۰۳
۴۹۱	حدیث ۱۵۰۴
۴۹۱	حدیث ۱۵۰۵
۴۹۱	حدیث ۱۵۰۶
۴۹۲	حدیث ۱۵۰۷
۴۹۲	حدیث ۱۵۰۸
۴۹۲	حدیث ۱۵۰۹
۴۹۳	حدیث ۱۵۱۰
۴۹۳	حدیث ۱۵۱۱
۴۹۳	حدیث ۱۵۱۲
۴۹۳	حدیث ۱۵۱۳
۴۹۳	حدیث ۱۵۱۴
۴۹۴	حدیث ۱۵۱۵
۴۹۴	حدیث ۱۵۱۶
۴۹۴	حدیث ۱۵۱۷
۴۹۵	حدیث ۱۵۱۸
۴۹۵	حدیث ۱۵۱۹
۴۹۵	حدیث ۱۵۲۰
۴۹۵	حدیث ۱۵۲۱
۴۹۶	حدیث ۱۵۲۲
۴۹۶	حدیث ۱۵۲۳
۴۹۶	حدیث ۱۵۲۴

۴۹۶	حدیث ۱۵۲۵
۴۹۶	حدیث ۱۵۲۶
۴۹۷	حدیث ۱۵۲۷
۴۹۷	حدیث ۱۵۲۸
۴۹۷	حدیث ۱۵۲۹
۴۹۷	حدیث ۱۵۳۰
۴۹۸	حدیث ۱۵۳۱
۴۹۸	حدیث ۱۵۳۲
۴۹۸	حدیث ۱۵۳۳
۴۹۸	حدیث ۱۵۳۴
۴۹۸	حدیث ۱۵۳۵
۴۹۹	حدیث ۱۵۳۶
۴۹۹	حدیث ۱۵۳۷
۴۹۹	حدیث ۱۵۳۸
۴۹۹	حدیث ۱۵۳۹
۵۰۰	حدیث ۱۵۴۰
۵۰۰	حدیث ۱۵۴۱
۵۰۰	حدیث ۱۵۴۲
۵۰۰	حدیث ۱۵۴۳
۵۰۰	حدیث ۱۵۴۴
۵۰۱	حدیث ۱۵۴۵
۵۰۱	حدیث ۱۵۴۶
۵۰۱	حدیث ۱۵۴۷
۵۰۱	حدیث ۱۵۴۸

۵۰۱	حدیث ۱۵۴۹
۵۰۲	حدیث ۱۵۵۰
۵۰۲	حدیث ۱۵۵۱
۵۰۲	حدیث ۱۵۵۲
۵۰۲	حدیث ۱۵۵۳
۵۰۳	حدیث ۱۵۵۴
۵۰۳	حدیث ۱۵۵۵
۵۰۳	حدیث ۱۵۵۶
۵۰۳	حدیث ۱۵۵۷
۵۰۴	حدیث ۱۵۵۸
۵۰۴	حدیث ۱۵۵۹
۵۰۴	حدیث ۱۵۶۰
۵۰۴	حدیث ۱۵۶۱
۵۰۴	حدیث ۱۵۶۲
۵۰۵	حدیث ۱۵۶۳
۵۰۵	حدیث ۱۵۶۴
۵۰۵	حدیث ۱۵۶۵
۵۰۵	حدیث ۱۵۶۶
۵۰۵	حدیث ۱۵۶۷
۵۰۶	حدیث ۱۵۶۸
۵۰۶	حدیث ۱۵۶۹
۵۰۶	حدیث ۱۵۷۰
۵۰۶	حدیث ۱۵۷۱
۵۰۶	حدیث ۱۵۷۲

۵۰۷	حدیث ۱۵۷۳
۵۰۷	حدیث ۱۵۷۴
۵۰۷	حدیث ۱۵۷۵
۵۰۷	حدیث ۱۵۷۶
۵۰۸	حدیث ۱۵۷۷
۵۰۸	حدیث ۱۵۷۸
۵۰۸	حدیث ۱۵۷۹
۵۰۸	حدیث ۱۵۸۰
۵۰۹	حدیث ۱۵۸۱
۵۰۹	حدیث ۱۵۸۲
۵۰۹	حدیث ۱۵۸۳
۵۰۹	حدیث ۱۵۸۴
۵۰۹	حدیث ۱۵۸۵
۵۱۰	حدیث ۱۵۸۶
۵۱۰	حدیث ۱۵۸۷
۵۱۰	حدیث ۱۵۸۸
۵۱۰	حدیث ۱۵۸۹
۵۱۱	حدیث ۱۵۹۰
۵۱۱	حدیث ۱۵۹۱
۵۱۱	حدیث ۱۵۹۲
۵۱۱	حدیث ۱۵۹۳
۵۱۱	حدیث ۱۵۹۴
۵۱۲	حدیث ۱۵۹۵
۵۱۲	حدیث ۱۵۹۶

۵۱۲	حدیث ۱۵۹۷
۵۱۲	حدیث ۱۵۹۸
۵۱۲	حدیث ۱۵۹۹
۵۱۳	حدیث ۱۶۰۰
۵۱۳	از ۱ تا ۱۶۰
۵۱۳	حدیث ۱۶۰۱
۵۱۳	حدیث ۱۶۰۲
۵۱۳	حدیث ۱۶۰۳
۵۱۴	حدیث ۱۶۰۴
۵۱۴	حدیث ۱۶۰۵
۵۱۴	حدیث ۱۶۰۶
۵۱۴	حدیث ۱۶۰۷
۵۱۴	حدیث ۱۶۰۸
۵۱۵	حدیث ۱۶۰۹
۵۱۵	حدیث ۱۶۱۰
۵۱۵	حدیث ۱۶۱۱
۵۱۵	حدیث ۱۶۱۲
۵۱۵	حدیث ۱۶۱۳
۵۱۶	حدیث ۱۶۱۴
۵۱۶	حدیث ۱۶۱۵
۵۱۶	حدیث ۱۶۱۶
۵۱۶	حدیث ۱۶۱۷
۵۱۷	حدیث ۱۶۱۸
۵۱۷	حدیث ۱۶۱۹

۵۱۷	حدیث ۱۶۲۰
۵۱۷	حدیث ۱۶۲۱
۵۱۸	حدیث ۱۶۲۲
۵۱۸	حدیث ۱۶۲۳
۵۱۸	حدیث ۱۶۲۴
۵۱۸	حدیث ۱۶۲۵
۵۱۹	حدیث ۱۶۲۶
۵۱۹	حدیث ۱۶۲۷
۵۱۹	حدیث ۱۶۲۸
۵۱۹	حدیث ۱۶۲۹
۵۱۹	حدیث ۱۶۳۰
۵۲۰	حدیث ۱۶۳۱
۵۲۰	حدیث ۱۶۳۲
۵۲۰	حدیث ۱۶۳۳
۵۲۰	حدیث ۱۶۳۴
۵۲۰	حدیث ۱۶۳۵
۵۲۱	حدیث ۱۶۳۶
۵۲۱	حدیث ۱۶۳۷
۵۲۱	حدیث ۱۶۳۸
۵۲۱	حدیث ۱۶۳۹
۵۲۲	حدیث ۱۶۴۰
۵۲۲	حدیث ۱۶۴۱
۵۲۲	حدیث ۱۶۴۲
۵۲۲	حدیث ۱۶۴۳

۵۲۲	حدیث ۱۶۴۴
۵۲۲	حدیث ۱۶۴۵
۵۲۳	حدیث ۱۶۴۶
۵۲۳	حدیث ۱۶۴۷
۵۲۳	حدیث ۱۶۴۸
۵۲۳	حدیث ۱۶۴۹
۵۲۴	حدیث ۱۶۵۰
۵۲۴	حدیث ۱۶۵۱
۵۲۴	حدیث ۱۶۵۲
۵۲۴	حدیث ۱۶۵۳
۵۲۴	حدیث ۱۶۵۴
۵۲۵	حدیث ۱۶۵۵
۵۲۵	حدیث ۱۶۵۶
۵۲۵	حدیث ۱۶۵۷
۵۲۵	حدیث ۱۶۵۸
۵۲۵	حدیث ۱۶۵۹
۵۲۶	حدیث ۱۶۶۰
۵۲۶	حدیث ۱۶۶۱
۵۲۶	حدیث ۱۶۶۲
۵۲۶	حدیث ۱۶۶۳
۵۲۷	حدیث ۱۶۶۴
۵۲۷	حدیث ۱۶۶۵
۵۲۷	حدیث ۱۶۶۶
۵۲۷	حدیث ۱۶۶۷

۵۲۷	حدیث ۱۶۶۸
۵۲۸	حدیث ۱۶۶۹
۵۲۸	حدیث ۱۶۷۰
۵۲۸	حدیث ۱۶۷۱
۵۲۸	حدیث ۱۶۷۲
۵۲۹	حدیث ۱۶۷۳
۵۲۹	حدیث ۱۶۷۴
۵۲۹	حدیث ۱۶۷۵
۵۲۹	حدیث ۱۶۷۶
۵۳۰	حدیث ۱۶۷۷
۵۳۰	حدیث ۱۶۷۸
۵۳۰	حدیث ۱۶۷۹
۵۳۰	حدیث ۱۶۸۰
۵۳۰	حدیث ۱۶۸۱
۵۳۱	حدیث ۱۶۸۲
۵۳۱	حدیث ۱۶۸۳
۵۳۱	حدیث ۱۶۸۴
۵۳۱	حدیث ۱۶۸۵
۵۳۲	حدیث ۱۶۸۶
۵۳۲	حدیث ۱۶۸۷
۵۳۲	حدیث ۱۶۸۸
۵۳۲	حدیث ۱۶۸۹
۵۳۲	حدیث ۱۶۹۰
۵۳۳	حدیث ۱۶۹۱

۵۳۳	حدیث ۱۶۹۲
۵۳۳	حدیث ۱۶۹۳
۵۳۳	حدیث ۱۶۹۴
۵۳۳	حدیث ۱۶۹۵
۵۳۴	حدیث ۱۶۹۶
۵۳۴	حدیث ۱۶۹۷
۵۳۴	حدیث ۱۶۹۸
۵۳۴	حدیث ۱۶۹۹
۵۳۵	حدیث ۱۷۰۰
۵۳۵	حدیث ۱۷۰۱
۵۳۵	حدیث ۱۷۰۲
۵۳۵	حدیث ۱۷۰۳
۵۳۵	حدیث ۱۷۰۴
۵۳۶	حدیث ۱۷۰۵
۵۳۶	حدیث ۱۷۰۶
۵۳۶	حدیث ۱۷۰۷
۵۳۶	حدیث ۱۷۰۸
۵۳۷	حدیث ۱۷۰۹
۵۳۷	حدیث ۱۷۱۰
۵۳۷	حدیث ۱۷۱۱
۵۳۷	حدیث ۱۷۱۲
۵۳۷	حدیث ۱۷۱۳
۵۳۸	حدیث ۱۷۱۴
۵۳۸	حدیث ۱۷۱۵

۵۳۸	حدیث ۱۷۱۶
۵۳۸	حدیث ۱۷۱۷
۵۳۸	حدیث ۱۷۱۸
۵۳۸	حدیث ۱۷۱۹
۵۳۹	حدیث ۱۷۲۰
۵۳۹	حدیث ۱۷۲۱
۵۳۹	حدیث ۱۷۲۲
۵۳۹	حدیث ۱۷۲۳
۵۳۹	حدیث ۱۷۲۴
۵۴۰	حدیث ۱۷۲۵
۵۴۰	حدیث ۱۷۲۶
۵۴۰	حدیث ۱۷۲۷
۵۴۰	حدیث ۱۷۲۸
۵۴۰	حدیث ۱۷۲۹
۵۴۱	حدیث ۱۷۳۰
۵۴۱	حدیث ۱۷۳۱
۵۴۱	حدیث ۱۷۳۲
۵۴۱	حدیث ۱۷۳۳
۵۴۱	حدیث ۱۷۳۴
۵۴۲	حدیث ۱۷۳۵
۵۴۲	حدیث ۱۷۳۶
۵۴۲	حدیث ۱۷۳۷
۵۴۲	حدیث ۱۷۳۸
۵۴۳	حدیث ۱۷۳۹

۵۴۳	حدیث ۱۷۴۰
۵۴۳	حدیث ۱۷۴۱
۵۴۳	حدیث ۱۷۴۲
۵۴۳	حدیث ۱۷۴۳
۵۴۴	حدیث ۱۷۴۴
۵۴۴	حدیث ۱۷۴۵
۵۴۴	حدیث ۱۷۴۶
۵۴۴	حدیث ۱۷۴۷
۵۴۴	حدیث ۱۷۴۸
۵۴۵	حدیث ۱۷۴۹
۵۴۵	حدیث ۱۷۵۰
۵۴۵	حدیث ۱۷۵۱
۵۴۵	حدیث ۱۷۵۲
۵۴۶	حدیث ۱۷۵۳
۵۴۶	حدیث ۱۷۵۴
۵۴۶	حدیث ۱۷۵۵
۵۴۶	حدیث ۱۷۵۶
۵۴۶	حدیث ۱۷۵۷
۵۴۷	حدیث ۱۷۵۸
۵۴۷	حدیث ۱۷۵۹
۵۴۷	حدیث ۱۷۶۰
۵۴۷	حدیث ۱۷۶۱
۵۴۷	حدیث ۱۷۶۲
۵۴۸	حدیث ۱۷۶۳

۵۴۸	حدیث ۱۷۶۴
۵۴۸	حدیث ۱۷۶۵
۵۴۸	حدیث ۱۷۶۶
۵۴۹	حدیث ۱۷۶۷
۵۴۹	حدیث ۱۷۶۸
۵۴۹	حدیث ۱۷۶۹
۵۴۹	حدیث ۱۷۷۰
۵۴۹	حدیث ۱۷۷۱
۵۵۰	حدیث ۱۷۷۲
۵۵۰	حدیث ۱۷۷۳
۵۵۰	حدیث ۱۷۷۴
۵۵۰	حدیث ۱۷۷۵
۵۵۰	حدیث ۱۷۷۶
۵۵۱	حدیث ۱۷۷۷
۵۵۱	حدیث ۱۷۷۸
۵۵۱	حدیث ۱۷۷۹
۵۵۱	حدیث ۱۷۸۰
۵۵۱	حدیث ۱۷۸۱
۵۵۲	حدیث ۱۷۸۲
۵۵۲	حدیث ۱۷۸۳
۵۵۲	حدیث ۱۷۸۴
۵۵۲	حدیث ۱۷۸۵
۵۵۳	حدیث ۱۷۸۶
۵۵۳	حدیث ۱۷۸۷

۵۵۳	حدیث ۱۷۸۸
۵۵۳	حدیث ۱۷۸۹
۵۵۳	حدیث ۱۷۹۰
۵۵۴	حدیث ۱۷۹۱
۵۵۴	حدیث ۱۷۹۲
۵۵۴	حدیث ۱۷۹۳
۵۵۴	حدیث ۱۷۹۴
۵۵۵	حدیث ۱۷۹۵
۵۵۵	حدیث ۱۷۹۶
۵۵۵	حدیث ۱۷۹۷
۵۵۵	حدیث ۱۷۹۸
۵۵۶	حدیث ۱۷۹۹
۵۵۶	حدیث ۱۸۰۰
۵۵۶	از ۱۸۰۱ تا ۲۰۰۰
۵۵۶	حدیث ۱۸۰۱
۵۵۶	حدیث ۱۸۰۲
۵۵۷	حدیث ۱۸۰۳
۵۵۷	حدیث ۱۸۰۴
۵۵۷	حدیث ۱۸۰۵
۵۵۷	حدیث ۱۸۰۶
۵۵۸	حدیث ۱۸۰۷
۵۵۸	حدیث ۱۸۰۸
۵۵۸	حدیث ۱۸۰۹
۵۵۸	حدیث ۱۸۱۰

۵۵۸	حدیث ۱۸۱۱
۵۵۹	حدیث ۱۸۱۲
۵۵۹	حدیث ۱۸۱۳
۵۵۹	حدیث ۱۸۱۴
۵۵۹	حدیث ۱۸۱۵
۵۶۰	حدیث ۱۸۱۶
۵۶۰	حدیث ۱۸۱۷
۵۶۰	حدیث ۱۸۱۸
۵۶۰	حدیث ۱۸۱۹
۵۶۰	حدیث ۱۸۲۰
۵۶۱	حدیث ۱۸۲۱
۵۶۱	حدیث ۱۸۲۲
۵۶۱	حدیث ۱۸۲۳
۵۶۱	حدیث ۱۸۲۴
۵۶۱	حدیث ۱۸۲۵
۵۶۲	حدیث ۱۸۲۶
۵۶۲	حدیث ۱۸۲۷
۵۶۲	حدیث ۱۸۲۸
۵۶۲	حدیث ۱۸۲۹
۵۶۳	حدیث ۱۸۳۰
۵۶۳	حدیث ۱۸۳۱
۵۶۳	حدیث ۱۸۳۲
۵۶۳	حدیث ۱۸۳۳
۵۶۳	حدیث ۱۸۳۴

۵۶۳	حدیث ۱۸۳۵
۵۶۴	حدیث ۱۸۳۶
۵۶۴	حدیث ۱۸۳۷
۵۶۴	حدیث ۱۸۳۸
۵۶۴	حدیث ۱۸۳۹
۵۶۵	حدیث ۱۸۴۰
۵۶۵	حدیث ۱۸۴۱
۵۶۵	حدیث ۱۸۴۲
۵۶۵	حدیث ۱۸۴۳
۵۶۶	حدیث ۱۸۴۴
۵۶۶	حدیث ۱۸۴۵
۵۶۷	حدیث ۱۸۴۶
۵۶۷	حدیث ۱۸۴۷
۵۶۷	حدیث ۱۸۴۸
۵۶۷	حدیث ۱۸۴۹
۵۶۷	حدیث ۱۸۵۰
۵۶۸	حدیث ۱۸۵۱
۵۶۸	حدیث ۱۸۵۲
۵۶۸	حدیث ۱۸۵۳
۵۶۸	حدیث ۱۸۵۴
۵۶۸	حدیث ۱۸۵۵
۵۶۹	حدیث ۱۸۵۶
۵۶۹	حدیث ۱۸۵۷
۵۶۹	حدیث ۱۸۵۸

۵۶۹	حدیث ۱۸۵۹
۵۶۹	حدیث ۱۸۶۰
۵۷۰	حدیث ۱۸۶۱
۵۷۰	حدیث ۱۸۶۲
۵۷۰	حدیث ۱۸۶۳
۵۷۰	حدیث ۱۸۶۴
۵۷۱	حدیث ۱۸۶۵
۵۷۱	حدیث ۱۸۶۶
۵۷۱	حدیث ۱۸۶۷
۵۷۱	حدیث ۱۸۶۸
۵۷۱	حدیث ۱۸۶۹
۵۷۲	حدیث ۱۸۷۰
۵۷۲	حدیث ۱۸۷۱
۵۷۲	حدیث ۱۸۷۲
۵۷۲	حدیث ۱۸۷۳
۵۷۲	حدیث ۱۸۷۴
۵۷۳	حدیث ۱۸۷۵
۵۷۳	حدیث ۱۸۷۶
۵۷۳	حدیث ۱۸۷۷
۵۷۳	حدیث ۱۸۷۸
۵۷۳	حدیث ۱۸۷۹
۵۷۴	حدیث ۱۸۸۰
۵۷۴	حدیث ۱۸۸۱
۵۷۴	حدیث ۱۸۸۲

۵۷۴	حدیث ۱۸۸۳
۵۷۴	حدیث ۱۸۸۴
۵۷۵	حدیث ۱۸۸۵
۵۷۵	حدیث ۱۸۸۶
۵۷۵	حدیث ۱۸۸۷
۵۷۵	حدیث ۱۸۸۸
۵۷۶	حدیث ۱۸۸۹
۵۷۶	حدیث ۱۸۹۰
۵۷۶	حدیث ۱۸۹۱
۵۷۶	حدیث ۱۸۹۲
۵۷۷	حدیث ۱۸۹۳
۵۷۷	حدیث ۱۸۹۴
۵۷۷	حدیث ۱۸۹۵
۵۷۷	حدیث ۱۸۹۶
۵۷۷	حدیث ۱۸۹۷
۵۷۸	حدیث ۱۸۹۸
۵۷۸	حدیث ۱۸۹۹
۵۷۸	حدیث ۱۹۰۰
۵۷۸	حدیث ۱۹۰۱
۵۷۹	حدیث ۱۹۰۲
۵۷۹	حدیث ۱۹۰۳
۵۷۹	حدیث ۱۹۰۴
۵۷۹	حدیث ۱۹۰۵
۵۷۹	حدیث ۱۹۰۶

۵۸۰	حدیث ۱۹۰۷
۵۸۰	حدیث ۱۹۰۸
۵۸۰	حدیث ۱۹۰۹
۵۸۰	حدیث ۱۹۱۰
۵۸۰	حدیث ۱۹۱۱
۵۸۱	حدیث ۱۹۱۲
۵۸۱	حدیث ۱۹۱۳
۵۸۱	حدیث ۱۹۱۴
۵۸۱	حدیث ۱۹۱۵
۵۸۲	حدیث ۱۹۱۶
۵۸۲	حدیث ۱۹۱۷
۵۸۲	حدیث ۱۹۱۸
۵۸۲	حدیث ۱۹۱۹
۵۸۳	حدیث ۱۹۲۰
۵۸۳	حدیث ۱۹۲۱
۵۸۳	حدیث ۱۹۲۲
۵۸۳	حدیث ۱۹۲۳
۵۸۳	حدیث ۱۹۲۴
۵۸۴	حدیث ۱۹۲۵
۵۸۴	حدیث ۱۹۲۶
۵۸۴	حدیث ۱۹۲۷
۵۸۴	حدیث ۱۹۲۸
۵۸۴	حدیث ۱۹۲۹
۵۸۵	حدیث ۱۹۳۰

۵۸۵	حدیث ۱۹۳۱
۵۸۵	حدیث ۱۹۳۲
۵۸۵	حدیث ۱۹۳۳
۵۸۶	حدیث ۱۹۳۴
۵۸۶	حدیث ۱۹۳۵
۵۸۶	حدیث ۱۹۳۶
۵۸۶	حدیث ۱۹۳۷
۵۸۶	حدیث ۱۹۳۸
۵۸۷	حدیث ۱۹۳۹
۵۸۷	حدیث ۱۹۴۰
۵۸۷	حدیث ۱۹۴۱
۵۸۷	حدیث ۱۹۴۲
۵۸۸	حدیث ۱۹۴۳
۵۸۸	حدیث ۱۹۴۴
۵۸۸	حدیث ۱۹۴۵
۵۸۸	حدیث ۱۹۴۶
۵۸۸	حدیث ۱۹۴۷
۵۸۹	حدیث ۱۹۴۸
۵۸۹	حدیث ۱۹۴۹
۵۸۹	حدیث ۱۹۵۰
۵۸۹	حدیث ۱۹۵۱
۵۹۰	حدیث ۱۹۵۲
۵۹۰	حدیث ۱۹۵۳
۵۹۰	حدیث ۱۹۵۴

۵۹۰	حدیث ۱۹۵۵
۵۹۰	حدیث ۱۹۵۶
۵۹۱	حدیث ۱۹۵۷
۵۹۱	حدیث ۱۹۵۸
۵۹۱	حدیث ۱۹۵۹
۵۹۱	حدیث ۱۹۶۰
۵۹۱	حدیث ۱۹۶۱
۵۹۲	حدیث ۱۹۶۲
۵۹۲	حدیث ۱۹۶۳
۵۹۲	حدیث ۱۹۶۴
۵۹۲	حدیث ۱۹۶۵
۵۹۳	حدیث ۱۹۶۶
۵۹۳	حدیث ۱۹۶۷
۵۹۳	حدیث ۱۹۶۸
۵۹۳	حدیث ۱۹۶۹
۵۹۳	حدیث ۱۹۷۰
۵۹۴	حدیث ۱۹۷۱
۵۹۴	حدیث ۱۹۷۲
۵۹۴	حدیث ۱۹۷۳
۵۹۴	حدیث ۱۹۷۴
۵۹۴	حدیث ۱۹۷۵
۵۹۵	حدیث ۱۹۷۶
۵۹۵	حدیث ۱۹۷۷
۵۹۵	حدیث ۱۹۷۸

۵۹۵	حدیث ۱۹۷۹
۵۹۶	حدیث ۱۹۸۰
۵۹۶	حدیث ۱۹۸۱
۵۹۶	حدیث ۱۹۸۲
۵۹۶	حدیث ۱۹۸۳
۵۹۶	حدیث ۱۹۸۴
۵۹۷	حدیث ۱۹۸۵
۵۹۷	حدیث ۱۹۸۶
۵۹۷	حدیث ۱۹۸۷
۵۹۸	حدیث ۱۹۸۸
۵۹۸	حدیث ۱۹۸۹
۵۹۸	حدیث ۱۹۹۰
۵۹۸	حدیث ۱۹۹۱
۵۹۹	حدیث ۱۹۹۲
۵۹۹	حدیث ۱۹۹۳
۵۹۹	حدیث ۱۹۹۴
۵۹۹	حدیث ۱۹۹۵
۵۹۹	حدیث ۱۹۹۶
۶۰۰	حدیث ۱۹۹۷
۶۰۰	حدیث ۱۹۹۸
۶۰۱	حدیث ۱۹۹۹
۶۰۱	حدیث ۲۰۰۰
۶۰۱	از ۲۰۰۱ تا ۲۲۰۰
۶۰۱	حدیث ۲۰۰۱

۶۰۱	حدیث ۲۰۰۲
۶۰۱	حدیث ۲۰۰۳
۶۰۲	حدیث ۲۰۰۴
۶۰۲	حدیث ۲۰۰۵
۶۰۲	حدیث ۲۰۰۶
۶۰۲	حدیث ۲۰۰۷
۶۰۳	حدیث ۲۰۰۸
۶۰۳	حدیث ۲۰۰۹
۶۰۳	حدیث ۲۰۱۰
۶۰۳	حدیث ۲۰۱۱
۶۰۳	حدیث ۲۰۱۲
۶۰۴	حدیث ۲۰۱۳
۶۰۴	حدیث ۲۰۱۴
۶۰۴	حدیث ۲۰۱۵
۶۰۴	حدیث ۲۰۱۶
۶۰۴	حدیث ۲۰۱۷
۶۰۵	حدیث ۲۰۱۸
۶۰۵	حدیث ۲۰۱۹
۶۰۵	حدیث ۲۰۲۰
۶۰۵	حدیث ۲۰۲۱
۶۰۶	حدیث ۲۰۲۲
۶۰۶	حدیث ۲۰۲۳
۶۰۶	حدیث ۲۰۲۴
۶۰۶	حدیث ۲۰۲۵

۶۰۶	حدیث ۲۰۲۶
۶۰۷	حدیث ۲۰۲۷
۶۰۷	حدیث ۲۰۲۸
۶۰۷	حدیث ۲۰۲۹
۶۰۷	حدیث ۲۰۳۰
۶۰۷	حدیث ۲۰۳۱
۶۰۸	حدیث ۲۰۳۲
۶۰۸	حدیث ۲۰۳۳
۶۰۸	حدیث ۲۰۳۴
۶۰۸	حدیث ۲۰۳۵
۶۰۹	حدیث ۲۰۳۶
۶۰۹	حدیث ۲۰۳۷
۶۰۹	حدیث ۲۰۳۸
۶۰۹	حدیث ۲۰۳۹
۶۱۰	حدیث ۲۰۴۰
۶۱۰	حدیث ۲۰۴۱
۶۱۰	حدیث ۲۰۴۲
۶۱۰	حدیث ۲۰۴۳
۶۱۰	حدیث ۲۰۴۴
۶۱۱	حدیث ۲۰۴۵
۶۱۱	حدیث ۲۰۴۶
۶۱۱	حدیث ۲۰۴۷
۶۱۲	حدیث ۲۰۴۸
۶۱۲	حدیث ۲۰۴۹

۶۱۲	حدیث ۲۰۵۰
۶۱۲	حدیث ۲۰۵۱
۶۱۲	حدیث ۲۰۵۲
۶۱۲	حدیث ۲۰۵۳
۶۱۳	حدیث ۲۰۵۴
۶۱۳	حدیث ۲۰۵۵
۶۱۳	حدیث ۲۰۵۶
۶۱۳	حدیث ۲۰۵۷
۶۱۳	حدیث ۲۰۵۸
۶۱۴	حدیث ۲۰۵۹
۶۱۴	حدیث ۲۰۶۰
۶۱۴	حدیث ۲۰۶۱
۶۱۴	حدیث ۲۰۶۲
۶۱۴	حدیث ۲۰۶۳
۶۱۵	حدیث ۲۰۶۴
۶۱۵	حدیث ۲۰۶۵
۶۱۵	حدیث ۲۰۶۶
۶۱۵	حدیث ۲۰۶۷
۶۱۶	حدیث ۲۰۶۸
۶۱۶	حدیث ۲۰۶۹
۶۱۶	حدیث ۲۰۷۰
۶۱۶	حدیث ۲۰۷۱
۶۱۷	حدیث ۲۰۷۲
۶۱۷	حدیث ۲۰۷۳

۶۱۷	حدیث ۲۰۷۴
۶۱۷	حدیث ۲۰۷۵
۶۱۷	حدیث ۲۰۷۶
۶۱۸	حدیث ۲۰۷۷
۶۱۸	حدیث ۲۰۷۸
۶۱۸	حدیث ۲۰۷۹
۶۱۸	حدیث ۲۰۸۰
۶۱۹	حدیث ۲۰۸۱
۶۱۹	حدیث ۲۰۸۲
۶۱۹	حدیث ۲۰۸۳
۶۱۹	حدیث ۲۰۸۴
۶۲۰	حدیث ۲۰۸۵
۶۲۰	حدیث ۲۰۸۶
۶۲۰	حدیث ۲۰۸۷
۶۲۰	حدیث ۲۰۸۸
۶۲۱	حدیث ۲۰۸۹
۶۲۱	حدیث ۲۰۹۰
۶۲۱	حدیث ۲۰۹۱
۶۲۱	حدیث ۲۰۹۲
۶۲۱	حدیث ۲۰۹۳
۶۲۲	حدیث ۲۰۹۴
۶۲۲	حدیث ۲۰۹۵
۶۲۲	حدیث ۲۰۹۶
۶۲۲	حدیث ۲۰۹۷

۶۲۳	حدیث ۲۰۹۸
۶۲۳	حدیث ۲۰۹۹
۶۲۳	حدیث ۲۱۰۰
۶۲۳	حدیث ۲۱۰۱
۶۲۴	حدیث ۲۱۰۲
۶۲۴	حدیث ۲۱۰۳
۶۲۴	حدیث ۲۱۰۴
۶۲۴	حدیث ۲۱۰۵
۶۲۴	حدیث ۲۱۰۶
۶۲۵	حدیث ۲۱۰۷
۶۲۵	حدیث ۲۱۰۸
۶۲۵	حدیث ۲۱۰۹
۶۲۵	حدیث ۲۱۱۰
۶۲۵	حدیث ۲۱۱۱
۶۲۶	حدیث ۲۱۱۲
۶۲۶	حدیث ۲۱۱۳
۶۲۶	حدیث ۲۱۱۴
۶۲۶	حدیث ۲۱۱۵
۶۲۶	حدیث ۲۱۱۶
۶۲۷	حدیث ۲۱۱۷
۶۲۷	حدیث ۲۱۱۸
۶۲۷	حدیث ۲۱۱۹
۶۲۷	حدیث ۲۱۲۰
۶۲۸	حدیث ۲۱۲۱

۶۲۸	حدیث ۲۱۲۲
۶۲۸	حدیث ۲۱۲۳
۶۲۸	حدیث ۲۱۲۴
۶۲۸	حدیث ۲۱۲۵
۶۲۹	حدیث ۲۱۲۶
۶۲۹	حدیث ۲۱۲۷
۶۲۹	حدیث ۲۱۲۸
۶۲۹	حدیث ۲۱۲۹
۶۳۰	حدیث ۲۱۳۰
۶۳۰	حدیث ۲۱۳۱
۶۳۰	حدیث ۲۱۳۲
۶۳۰	حدیث ۲۱۳۳
۶۳۱	حدیث ۲۱۳۴
۶۳۱	حدیث ۲۱۳۵
۶۳۱	حدیث ۲۱۳۶
۶۳۱	حدیث ۲۱۳۷
۶۳۲	حدیث ۲۱۳۸
۶۳۲	حدیث ۲۱۳۹
۶۳۲	حدیث ۲۱۴۰
۶۳۲	حدیث ۲۱۴۱
۶۳۳	حدیث ۲۱۴۲
۶۳۳	حدیث ۲۱۴۳
۶۳۳	حدیث ۲۱۴۴
۶۳۳	حدیث ۲۱۴۵

۶۳۴	حدیث ۲۱۴۶
۶۳۴	حدیث ۲۱۴۷
۶۳۴	حدیث ۲۱۴۸
۶۳۴	حدیث ۲۱۴۹
۶۳۴	حدیث ۲۱۵۰
۶۳۵	حدیث ۲۱۵۱
۶۳۵	حدیث ۲۱۵۲
۶۳۵	حدیث ۲۱۵۳
۶۳۵	حدیث ۲۱۵۴
۶۳۵	حدیث ۲۱۵۵
۶۳۶	حدیث ۲۱۵۶
۶۳۶	حدیث ۲۱۵۷
۶۳۶	حدیث ۲۱۵۸
۶۳۶	حدیث ۲۱۵۹
۶۳۶	حدیث ۲۱۶۰
۶۳۷	حدیث ۲۱۶۱
۶۳۷	حدیث ۲۱۶۲
۶۳۷	حدیث ۲۱۶۳
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۴
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۵
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۶
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۷
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۸
۶۳۸	حدیث ۲۱۶۹

۶۳۹	حدیث ۲۱۷۰
۶۳۹	حدیث ۲۱۷۱
۶۳۹	حدیث ۲۱۷۲
۶۳۹	حدیث ۲۱۷۳
۶۴۰	حدیث ۲۱۷۴
۶۴۰	حدیث ۲۱۷۵
۶۴۰	حدیث ۲۱۷۶
۶۴۱	حدیث ۲۱۷۷
۶۴۱	حدیث ۲۱۷۸
۶۴۱	حدیث ۲۱۷۹
۶۴۱	حدیث ۲۱۸۰
۶۴۱	حدیث ۲۱۸۱
۶۴۲	حدیث ۲۱۸۲
۶۴۲	حدیث ۲۱۸۳
۶۴۲	حدیث ۲۱۸۴
۶۴۲	حدیث ۲۱۸۵
۶۴۳	حدیث ۲۱۸۶
۶۴۳	حدیث ۲۱۸۷
۶۴۳	حدیث ۲۱۸۸
۶۴۳	حدیث ۲۱۸۹
۶۴۴	حدیث ۲۱۹۰
۶۴۴	حدیث ۲۱۹۱
۶۴۴	حدیث ۲۱۹۲
۶۴۴	حدیث ۲۱۹۳

۶۴۴	حدیث ۲۱۹۴
۶۴۵	حدیث ۲۱۹۵
۶۴۵	حدیث ۲۱۹۶
۶۴۵	حدیث ۲۱۹۷
۶۴۵	حدیث ۲۱۹۸
۶۴۶	حدیث ۲۱۹۹
۶۴۶	حدیث ۲۲۰۰
۶۴۶	از ۲۲۰۱ تا ۲۴۰۰
۶۴۶	حدیث ۲۲۰۱
۶۴۶	حدیث ۲۲۰۲
۶۴۷	حدیث ۲۲۰۳
۶۴۷	حدیث ۲۲۰۴
۶۴۷	حدیث ۲۲۰۵
۶۴۷	حدیث ۲۲۰۶
۶۴۷	حدیث ۲۲۰۷
۶۴۸	حدیث ۲۲۰۸
۶۴۸	حدیث ۲۲۰۹
۶۴۸	حدیث ۲۲۱۰
۶۴۸	حدیث ۲۲۱۱
۶۴۹	حدیث ۲۲۱۲
۶۴۹	حدیث ۲۲۱۳
۶۴۹	حدیث ۲۲۱۴
۶۴۹	حدیث ۲۲۱۵
۶۵۰	حدیث ۲۲۱۶

۶۵۰	حدیث ۲۲۱۷
۶۵۰	حدیث ۲۲۱۸
۶۵۰	حدیث ۲۲۱۹
۶۵۰	حدیث ۲۲۲۰
۶۵۱	حدیث ۲۲۲۱
۶۵۱	حدیث ۲۲۲۲
۶۵۱	حدیث ۲۲۲۳
۶۵۱	حدیث ۲۲۲۴
۶۵۱	حدیث ۲۲۲۵
۶۵۲	حدیث ۲۲۲۶
۶۵۲	حدیث ۲۲۲۷
۶۵۲	حدیث ۲۲۲۸
۶۵۲	حدیث ۲۲۲۹
۶۵۳	حدیث ۲۲۳۰
۶۵۳	حدیث ۲۲۳۱
۶۵۳	حدیث ۲۲۳۲
۶۵۳	حدیث ۲۲۳۳
۶۵۴	حدیث ۲۲۳۴
۶۵۴	حدیث ۲۲۳۵
۶۵۴	حدیث ۲۲۳۶
۶۵۴	حدیث ۲۲۳۷
۶۵۵	حدیث ۲۲۳۸
۶۵۵	حدیث ۲۲۳۹
۶۵۵	حدیث ۲۲۴۰

۶۵۵	حدیث ۲۲۴۱
۶۵۶	حدیث ۲۲۴۲
۶۵۶	حدیث ۲۲۴۳
۶۵۶	حدیث ۲۲۴۴
۶۵۶	حدیث ۲۲۴۵
۶۵۷	حدیث ۲۲۴۶
۶۵۷	حدیث ۲۲۴۷
۶۵۷	حدیث ۲۲۴۸
۶۵۸	حدیث ۲۲۴۹
۶۵۸	حدیث ۲۲۵۰
۶۵۸	حدیث ۲۲۵۱
۶۵۸	حدیث ۲۲۵۲
۶۵۹	حدیث ۲۲۵۳
۶۵۹	حدیث ۲۲۵۴
۶۵۹	حدیث ۲۲۵۵
۶۵۹	حدیث ۲۲۵۶
۶۶۰	حدیث ۲۲۵۷
۶۶۰	حدیث ۲۲۵۸
۶۶۰	حدیث ۲۲۵۹
۶۶۰	حدیث ۲۲۶۰
۶۶۱	حدیث ۲۲۶۱
۶۶۱	حدیث ۲۲۶۲
۶۶۱	حدیث ۲۲۶۳
۶۶۱	حدیث ۲۲۶۴

۶۶۱	حدیث ۲۲۶۵
۶۶۲	حدیث ۲۲۶۶
۶۶۲	حدیث ۲۲۶۷
۶۶۲	حدیث ۲۲۶۸
۶۶۲	حدیث ۲۲۶۹
۶۶۲	حدیث ۲۲۷۰
۶۶۳	حدیث ۲۲۷۱
۶۶۳	حدیث ۲۲۷۲
۶۶۳	حدیث ۲۲۷۳
۶۶۴	حدیث ۲۲۷۴
۶۶۴	حدیث ۲۲۷۵
۶۶۴	حدیث ۲۲۷۶
۶۶۴	حدیث ۲۲۷۷
۶۶۵	حدیث ۲۲۷۸
۶۶۵	حدیث ۲۲۷۹
۶۶۵	حدیث ۲۲۸۰
۶۶۵	حدیث ۲۲۸۱
۶۶۵	حدیث ۲۲۸۲
۶۶۶	حدیث ۲۲۸۳
۶۶۶	حدیث ۲۲۸۴
۶۶۶	حدیث ۲۲۸۵
۶۶۷	حدیث ۲۲۸۶
۶۶۷	حدیث ۲۲۸۷
۶۶۷	حدیث ۲۲۸۸

۶۶۷	حدیث ۲۲۸۹
۶۶۸	حدیث ۲۲۹۰
۶۶۸	حدیث ۲۲۹۱
۶۶۹	حدیث ۲۲۹۲
۶۶۹	حدیث ۲۲۹۳
۶۶۹	حدیث ۲۲۹۴
۶۶۹	حدیث ۲۲۹۵
۶۶۹	حدیث ۲۲۹۶
۶۷۰	حدیث ۲۲۹۷
۶۷۰	حدیث ۲۲۹۸
۶۷۰	حدیث ۲۲۹۹
۶۷۰	حدیث ۲۳۰۰
۶۷۱	حدیث ۲۳۰۱
۶۷۱	حدیث ۲۳۰۲
۶۷۱	حدیث ۲۳۰۳
۶۷۱	حدیث ۲۳۰۴
۶۷۲	حدیث ۲۳۰۵
۶۷۲	حدیث ۲۳۰۶
۶۷۲	حدیث ۲۳۰۷
۶۷۲	حدیث ۲۳۰۸
۶۷۲	حدیث ۲۳۰۹
۶۷۳	حدیث ۲۳۱۰
۶۷۳	حدیث ۲۳۱۱
۶۷۳	حدیث ۲۳۱۲

۶۷۳	حدیث ۲۳۱۳
۶۷۴	حدیث ۲۳۱۴
۶۷۴	حدیث ۲۳۱۵
۶۷۴	حدیث ۲۳۱۶
۶۷۴	حدیث ۲۳۱۷
۶۷۵	حدیث ۲۳۱۸
۶۷۵	حدیث ۲۳۱۹
۶۷۵	حدیث ۲۳۲۰
۶۷۵	حدیث ۲۳۲۱
۶۷۶	حدیث ۲۳۲۲
۶۷۶	حدیث ۲۳۲۳
۶۷۶	حدیث ۲۳۲۴
۶۷۶	حدیث ۲۳۲۵
۶۷۶	حدیث ۲۳۲۶
۶۷۷	حدیث ۲۳۲۷
۶۷۷	حدیث ۲۳۲۸
۶۷۷	حدیث ۲۳۲۹
۶۷۷	حدیث ۲۳۳۰
۶۷۸	حدیث ۲۳۳۱
۶۷۸	حدیث ۲۳۳۲
۶۷۸	حدیث ۲۳۳۳
۶۷۸	حدیث ۲۳۳۴
۶۷۸	حدیث ۲۳۳۵
۶۷۹	حدیث ۲۳۳۶

۶۷۹	حدیث ۲۳۳۷
۶۷۹	حدیث ۲۳۳۸
۶۷۹	حدیث ۲۳۳۹
۶۸۰	حدیث ۲۳۴۰
۶۸۰	حدیث ۲۳۴۱
۶۸۰	حدیث ۲۳۴۲
۶۸۰	حدیث ۲۳۴۳
۶۸۱	حدیث ۲۳۴۴
۶۸۱	حدیث ۲۳۴۵
۶۸۱	حدیث ۲۳۴۶
۶۸۱	حدیث ۲۳۴۷
۶۸۲	حدیث ۲۳۴۸
۶۸۲	حدیث ۲۳۴۹
۶۸۲	حدیث ۲۳۵۰
۶۸۲	حدیث ۲۳۵۱
۶۸۲	حدیث ۲۳۵۲
۶۸۳	حدیث ۲۳۵۳
۶۸۳	حدیث ۲۳۵۴
۶۸۳	حدیث ۲۳۵۵
۶۸۳	حدیث ۲۳۵۶
۶۸۴	حدیث ۲۳۵۷
۶۸۴	حدیث ۲۳۵۸
۶۸۴	حدیث ۲۳۵۹
۶۸۴	حدیث ۲۳۶۰

۶۸۴	حدیث ۲۳۶۱
۶۸۵	حدیث ۲۳۶۲
۶۸۵	حدیث ۲۳۶۳
۶۸۵	حدیث ۲۳۶۴
۶۸۵	حدیث ۲۳۶۵
۶۸۵	حدیث ۲۳۶۶
۶۸۶	حدیث ۲۳۶۷
۶۸۶	حدیث ۲۳۶۸
۶۸۶	حدیث ۲۳۶۹
۶۸۶	حدیث ۲۳۷۰
۶۸۷	حدیث ۲۳۷۱
۶۸۷	حدیث ۲۳۷۲
۶۸۷	حدیث ۲۳۷۳
۶۸۷	حدیث ۲۳۷۴
۶۸۸	حدیث ۲۳۷۵
۶۸۸	حدیث ۲۳۷۶
۶۸۸	حدیث ۲۳۷۷
۶۸۸	حدیث ۲۳۷۸
۶۸۹	حدیث ۲۳۷۹
۶۸۹	حدیث ۲۳۸۰
۶۸۹	حدیث ۲۳۸۱
۶۸۹	حدیث ۲۳۸۲
۶۸۹	حدیث ۲۳۸۳
۶۹۰	حدیث ۲۳۸۴

۶۹۰	حدیث ۲۳۸۵
۶۹۰	حدیث ۲۳۸۶
۶۹۱	حدیث ۲۳۸۷
۶۹۱	حدیث ۲۳۸۸
۶۹۱	حدیث ۲۳۸۹
۶۹۱	حدیث ۲۳۹۰
۶۹۲	حدیث ۲۳۹۱
۶۹۲	حدیث ۲۳۹۲
۶۹۲	حدیث ۲۳۹۳
۶۹۲	حدیث ۲۳۹۴
۶۹۲	حدیث ۲۳۹۵
۶۹۳	حدیث ۲۳۹۶
۶۹۳	حدیث ۲۳۹۷
۶۹۳	حدیث ۲۳۹۸
۶۹۳	حدیث ۲۳۹۹
۶۹۴	حدیث ۲۴۰۰
۶۹۴	از ۲۴۰۱ تا ۲۵۹۱
۶۹۴	حدیث ۲۴۰۱
۶۹۴	حدیث ۲۴۰۲
۶۹۴	حدیث ۲۴۰۳
۶۹۵	حدیث ۲۴۰۴
۶۹۵	حدیث ۲۴۰۵
۶۹۵	حدیث ۲۴۰۶
۶۹۵	حدیث ۲۴۰۷

۶۹۵	حدیث ۲۴۰۸
۶۹۶	حدیث ۲۴۰۹
۶۹۶	حدیث ۲۴۱۰
۶۹۶	حدیث ۲۴۱۱
۶۹۶	حدیث ۲۴۱۲
۶۹۷	حدیث ۲۴۱۳
۶۹۷	حدیث ۲۴۱۴
۶۹۷	حدیث ۲۴۱۵
۶۹۷	حدیث ۲۴۱۶
۶۹۹	حدیث ۲۴۱۷
۷۰۰	حدیث ۲۴۱۸
۷۰۰	حدیث ۲۴۱۹
۷۰۰	حدیث ۲۴۲۰
۷۰۰	حدیث ۲۴۲۱
۷۰۱	حدیث ۲۴۲۲
۷۰۱	حدیث ۲۴۲۳
۷۰۲	حدیث ۲۴۲۴
۷۰۲	حدیث ۲۴۲۵
۷۰۲	حدیث ۲۴۲۶
۷۰۲	حدیث ۲۴۲۷
۷۰۲	حدیث ۲۴۲۸
۷۰۳	حدیث ۲۴۲۹
۷۰۳	حدیث ۲۴۳۰
۷۰۳	حدیث ۲۴۳۱

۷۰۳	حدیث ۲۴۳۲
۷۰۴	حدیث ۲۴۳۳
۷۰۴	حدیث ۲۴۳۴
۷۰۴	حدیث ۲۴۳۵
۷۰۵	حدیث ۲۴۳۶
۷۰۵	حدیث ۲۴۳۷
۷۰۵	حدیث ۲۴۳۸
۷۰۵	حدیث ۲۴۳۹
۷۰۶	حدیث ۲۴۴۰
۷۰۶	حدیث ۲۴۴۱
۷۰۶	حدیث ۲۴۴۲
۷۰۶	حدیث ۲۴۴۳
۷۰۷	حدیث ۲۴۴۴
۷۰۷	حدیث ۲۴۴۵
۷۰۷	حدیث ۲۴۴۶
۷۰۷	حدیث ۲۴۴۷
۷۰۷	حدیث ۲۴۴۸
۷۰۸	حدیث ۲۴۴۹
۷۰۸	حدیث ۲۴۵۰
۷۰۸	حدیث ۲۴۵۱
۷۰۹	حدیث ۲۴۵۲
۷۰۹	حدیث ۲۴۵۳
۷۰۹	حدیث ۲۴۵۴
۷۱۰	حدیث ۲۴۵۵

۷۱۰	حدیث ۲۴۵۶
۷۱۰	حدیث ۲۴۵۷
۷۱۰	حدیث ۲۴۵۸
۷۱۳	حدیث ۲۴۵۹
۷۱۳	حدیث ۲۴۶۰
۷۱۴	حدیث ۲۴۶۱
۷۱۵	حدیث ۲۴۶۲
۷۱۵	حدیث ۲۴۶۳
۷۱۶	حدیث ۲۴۶۴
۷۱۶	حدیث ۲۴۶۵
۷۱۶	حدیث ۲۴۶۶
۷۱۶	حدیث ۲۴۶۷
۷۱۸	حدیث ۲۴۶۸
۷۱۸	حدیث ۲۴۶۹
۷۱۹	حدیث ۲۴۷۰
۷۳۴	حدیث ۲۴۷۱
۷۳۴	حدیث ۲۴۷۲
۷۳۴	حدیث ۲۴۷۳
۷۳۵	حدیث ۲۴۷۴
۷۳۵	حدیث ۲۴۷۵
۷۳۵	حدیث ۲۴۷۶
۷۳۵	حدیث ۲۴۷۷
۷۳۶	حدیث ۲۴۷۸
۷۳۶	حدیث ۲۴۷۹

۷۳۶	حدیث ۲۴۸۰
۷۳۷	حدیث ۲۴۸۱
۷۳۷	حدیث ۲۴۸۲
۷۳۷	حدیث ۲۴۸۳
۷۳۷	حدیث ۲۴۸۴
۷۳۷	حدیث ۲۴۸۵
۷۳۸	حدیث ۲۴۸۶
۷۳۸	حدیث ۲۴۸۷
۷۳۸	حدیث ۲۴۸۸
۷۳۸	حدیث ۲۴۸۹
۷۳۸	حدیث ۲۴۹۰
۷۳۹	حدیث ۲۴۹۱
۷۳۹	حدیث ۲۴۹۲
۷۳۹	حدیث ۲۴۹۳
۷۴۰	حدیث ۲۴۹۴
۷۴۰	حدیث ۲۴۹۵
۷۴۰	حدیث ۲۴۹۶
۷۴۰	حدیث ۲۴۹۷
۷۴۰	حدیث ۲۴۹۸
۷۴۱	حدیث ۲۴۹۹
۷۴۱	حدیث ۲۵۰۰
۷۴۱	حدیث ۲۵۰۱
۷۴۱	حدیث ۲۵۰۲
۷۴۲	حدیث ۲۵۰۳

۷۴۲	حدیث ۲۵۰۴
۷۴۲	حدیث ۲۵۰۵
۷۴۲	حدیث ۲۵۰۶
۷۴۲	حدیث ۲۵۰۷
۷۴۳	حدیث ۲۵۰۸
۷۴۳	حدیث ۲۵۰۹
۷۴۳	حدیث ۲۵۱۰
۷۴۴	حدیث ۲۵۱۱
۷۴۴	حدیث ۲۵۱۲
۷۴۴	حدیث ۲۵۱۳
۷۴۵	حدیث ۲۵۱۴
۷۴۵	حدیث ۲۵۱۵
۷۴۵	حدیث ۲۵۱۶
۷۴۵	حدیث ۲۵۱۷
۷۴۶	حدیث ۲۵۱۸
۷۴۶	حدیث ۲۵۱۹
۷۴۶	حدیث ۲۵۲۰
۷۴۶	حدیث ۲۵۲۱
۷۴۶	حدیث ۲۵۲۲
۷۴۷	حدیث ۲۵۲۳
۷۴۷	حدیث ۲۵۲۴
۷۴۷	حدیث ۲۵۲۵
۷۴۸	حدیث ۲۵۲۶
۷۴۸	حدیث ۲۵۲۷

۷۴۸	حدیث ۲۵۲۸
۷۴۸	حدیث ۲۵۲۹
۷۴۹	حدیث ۲۵۳۰
۷۴۹	حدیث ۲۵۳۱
۷۴۹	حدیث ۲۵۳۲
۷۴۹	حدیث ۲۵۳۳
۷۵۰	حدیث ۲۵۳۴
۷۵۰	حدیث ۲۵۳۵
۷۵۰	حدیث ۲۵۳۶
۷۵۰	حدیث ۲۵۳۷
۷۵۰	حدیث ۲۵۳۸
۷۵۱	حدیث ۲۵۳۹
۷۵۱	حدیث ۲۵۴۰
۷۵۱	حدیث ۲۵۴۱
۷۵۱	حدیث ۲۵۴۲
۷۵۲	حدیث ۲۵۴۳
۷۵۲	حدیث ۲۵۴۴
۷۵۲	حدیث ۲۵۴۵
۷۵۲	حدیث ۲۵۴۶
۷۵۲	حدیث ۲۵۴۷
۷۵۳	حدیث ۲۵۴۸
۷۵۳	حدیث ۲۵۴۹
۷۵۶	حدیث ۲۵۵۰
۷۵۷	حدیث ۲۵۵۱

۷۵۷	حدیث ۲۵۵۲
۷۵۸	حدیث ۲۵۵۳
۷۵۸	حدیث ۲۵۵۴
۷۵۸	حدیث ۲۵۵۵
۷۵۸	حدیث ۲۵۵۶
۷۵۹	حدیث ۲۵۵۷
۷۵۹	حدیث ۲۵۵۸
۷۵۹	حدیث ۲۵۵۹
۷۶۰	حدیث ۲۵۶۰
۷۶۰	حدیث ۲۵۶۱
۷۶۰	حدیث ۲۵۶۲
۷۶۰	حدیث ۲۵۶۳
۷۶۱	حدیث ۲۵۶۴
۷۶۱	حدیث ۲۵۶۵
۷۶۲	حدیث ۲۵۶۶
۷۶۲	حدیث ۲۵۶۷
۷۶۳	حدیث ۲۵۶۸
۷۶۳	حدیث ۲۵۶۹
۷۶۴	حدیث ۲۵۷۰
۷۶۴	حدیث ۲۵۷۱
۷۶۴	حدیث ۲۵۷۲
۷۶۵	حدیث ۲۵۷۳
۷۶۵	حدیث ۲۵۷۴
۷۶۵	حدیث ۲۵۷۵

۷۶۶	حدیث ۲۵۷۶
۷۶۶	حدیث ۲۵۷۷
۷۶۶	حدیث ۲۵۷۸
۷۶۶	حدیث ۲۵۷۹
۷۶۷	حدیث ۲۵۸۰
۷۶۷	حدیث ۲۵۸۱
۷۶۷	حدیث ۲۵۸۲
۷۶۸	حدیث ۲۵۸۳
۷۶۸	حدیث ۲۵۸۴
۷۶۸	حدیث ۲۵۸۵
۷۶۹	حدیث ۲۵۸۶
۷۶۹	حدیث ۲۵۸۷
۷۶۹	حدیث ۲۵۸۸
۷۷۰	حدیث ۲۵۸۹
۷۷۰	حدیث ۲۵۹۰
۷۷۰	حدیث ۲۵۹۱
۷۷۱	درباره مرکز

۲۵۹۱ حدیث از حضرت امام صادق علیه السلام

مشخصات کتاب

سرشناسه: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳

عنوان و نام پدیدآور: ۲۵۹۱ حدیث از حضرت امام صادق علیه السلام / واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.

مشخصات نشر دیجیتال: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه ، رایانه و کتاب

موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۱۳ ق. ، خاندان نبوت -- احادیث ، خاندان نبوت -- فضایل

از آقا ۲۰۰

حدیث ۱

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانَ ابْنَهُ -: صُمْ صَوْمًا يَقَطِّعُ شَهْوَتَكَ ، وَلَا تَصُمْ صَوْمًا يَمْنَعُكَ مِنَ الصَّلَاةِ ؛ فَإِنَّ الصَّلَاةَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الصِّيَامِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : روزه ای بگیر که شهوتت را قطع کند و روزه ای نگیر که از نماز، بازت دارد؛ زیرا نماز ، نزد خدا محبوب تر از روزه است .

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۴ ، قصص الانبیاء للراوندی : ص ۱۹۰ ح ۲۳۸ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۱ ح ۲ و ص ۴۱۷ ح ۱۰ .

حدیث ۲

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بَنِيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ يُعْرَفُ بِهَا ، وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْعَالَمِ ثَلَاثُ عِلْمَاتٍ : الْعِلْمُ بِاللَّهِ ، وَبِمَا يُحِبُّ ، وَبِمَا يَكْرَهُ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به پسرش گفت: «ای پسرم! هر چیز نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن ، گواهی می گردد. دانشمند نیز سه نشانه دارد : شناختن خدا و آنچه خداوند دوست دارد و آنچه دوست ندارد» .

الخصال : ص ۱۲۱ ح ۱۱۳ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۸ .

حدیث ۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ لَهُ : يَا بَنِيَّ ، اجْعَلْ فِي أَيْمَانِكَ وَلِيَالِكَ وَسَاعَاتِكَ نَصِيبًا لَكَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ ، فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ لَهُ تَضْيِيعًا مِثْلَ تَرْكِهِ .

امام صادق علیه السلام : یکی از نصایح لقمان به پسرش ، این بود که گفت : «ای پسرم! بخشی از روز و شب و ساعات خود را برای دانش پژوهی قرار ده؛ زیرا هیچ زبانی را مانند ترک آن نخواهی یافت» .

الأمالی للمفید : ص ۲۹۲ ح ۲ ، الأمالی للطوسی : ص ۶۸ ح ۹۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۷ .

حدیث ۴

امام صادق علیه السلام :

«فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانَ ابْنَهُ - يَا بُنَيَّ ، إِنْ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا ، وَمَنْ عَنَى

امام صادق علیه السلام - در بیان موعظه لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسرم! اگر در کودکی ادب آموختی ، در بزرگی سودش را می‌بری . هر کس آهنگ ادب کند ، به آن اهتمام می‌ورزد، و هر کس بدان اهتمام ورزد ، زحمت دانستن آن را تحمل می‌کند، و هر کس زحمت دانستن آن را بپذیرد ، جستجویش [در پی دانش] زیاد می‌شود، و هر کس جستجویش زیاد شود، سودش را درمی‌یابد . پس آن را عادت خود قرار ده؛ چرا که تو جانشین گذشتگانی و به وسیله آن ، جانشین خود را سود می‌بخشی و علاقه مند ، برای آن به تو امید می‌بندد و ترسان، از عظمت تو می‌هراسد . و از تنبلی نسبت به آن و از رفتن در پی غیر آن بپرهیز؛ زیرا اگر در برابر دنیا شکست بخوری ، در برابر آخرت ، مغلوب نمی‌شوی ؛ ولی اگر جستجوی دانش در جایگاه های خودش را از دست بدهی ، در برابر آخرت ، مغلوب می‌شوی . بخشی از روزها و شب‌ها و لحظات را برای جستجوی دانش قرار بده ؛ چرا که تویزانی شدیدتر از ترک آن را نمی‌یابی . و در آن ، با هیچ فرد لجوجی مستیز، و با هیچ فقیهی مجادله، با هیچ پادشاهی دشمنی، و با هیچ ستمگری همراهی نکن و او را تصدیق منما . و با فاسق آلوده به گناه ، همنشینی نکن، و با متهم [نیز] همنشینی نکن، و دانش خود را ذخیره کن ، همان طور که پولت را ذخیره می‌کنی .

فی المصدر : «غنی» ، والتصویب من بحار الأنوار وقصص الأنبياء : ص ۱۹۴ ح ۲۴۳ . وَعَنَى الْأُمْرُ فَلَانًا : أَهْمُهُ . ويقال : عَنَى بِأَمْرِ فُلَانٍ (المعجم الوسيط : ج ۲ ص ۶۳۳ «عنا»).

حدیث ۵

امام صادق علیه السلام :

«قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لَا تَتَعَلَّمِ الْعِلْمَ لِيُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ ، أَوْ تُمَارِيَ بِهِ الشُّفَهَاءَ ، أَوْ تُرَانَ بِهِ فِي الْمَجَالِسِ ، وَلَا تَتَرَكَ الْعِلْمَ زَهَادَةً فِيهِ وَرَغْبَةً فِي الْجَهْلِ .

امام صادق علیه السلام :لقمان به پسرش گفت: «ای پسرم! دانش را برای فخر فروشی نزد دانشمندان یا نزاع با سفیهان یا زینت مجالس ، نیاموز و همچنین ، دانش را از سر بی رغبتی به آن و تمایل به نادانی ، رها نکن» .

دعائم الإسلام : ج ۱ ص ۸۳ ، قصص الأنبياء : ص ۱۹۰ ح ۲۳۸ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۷ ح ۱۰ .

حدیث ۶

امام صادق علیه السلام :

«فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، جَالِسِ الْعُلَمَاءَ وَزَاحِمِهِمْ بِرُكْبَتَيْكَ ، لَا تُجَادِلُهُمْ فَيَمْنَعُوكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسرم! با دانشمندان همشین باش و با زانو زدنت ، جایشان را تنگ کن ؛ ولی با آنان به مجادله نپرداز ، که در این صورت ، تو را از حضور باز می‌دارند .

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۴ ، بحار الأنوار : ج ۱ ص ۲۰۴ ح ۲۲ .

حدیث ۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا بَنِيَّ ، لَا تَتَّخِذِ الْجَاهِلَ رَسُولًا ، فَإِنْ لَمْ تُصِبْ عَاقِلًا حَكِيمًا يَكُونُ رَسُولَكَ فَكُنْ أَنْتَ رَسُولَ نَفْسِكَ . يَا بَنِيَّ ، اِعْتَرِلِ الشَّرَّ يَعْتَرِلَكَ .

امام صادق علیه السلام : لقمان گفت: «ای پسر من! نادان را پیک خود انتخاب مکن. اگر شخص عاقل و حکیم که فرستاده تو باشد، پیدا نکردی، خود فرستاده خودت باش. ای پسر من! از بدی دوری کن تا آن هم از تو دوری کند».

قصص الأنبياء : ص ۱۹۶ ح ۲۴۷ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۱ ح ۱۶ .

حدیث ۸

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا قِيلَ لَهُ مَا كَانَ فِي وَصِيَّتِي لُقْمَانَ - : كَانَ فِيهَا الْأَعْجِيبُ ، وَكَانَ أَعْجَبَ مَا فِيهَا أَنْ قَالَ لِابْنِهِ : خَفِ اللَّهَ خَيْفَةً لَوْ جِئْتَهُ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ لَعَذَّبَكَ ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ جِئْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ لَرَحِمَكَ .

امام صادق علیه السلام - وقتی به ایشان گفته شد : در وصیت لقمان چه بود؟ - : در آن ، شگفتی های فراوانی بود و عجیب تر از همه ، این است که به پسرش گفت: «از خدا چنان بترس که [گویی] حتی اگر با همه خوبی های انس و جن به پیشگاهش برسی ، عذابت می کند و چنان به خدا امیدوار باش که [گویی] حتی اگر با همه بدی های انس و جن به پیشگاهش برسی ، به تو رحم می کند».

الکافی : ج ۲ ص ۶۷ ح ۱ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۵۹ ح ۱۵۱ .

حدیث ۹

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بَنِيَّ ، خَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَوْ آتَيْتَ الْقِيَامَةَ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ خِيفَتَ أَنْ يُعَذَّبَكَ ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ وَافَيْتَ الْقِيَامَةَ بِإِيمَانِ الثَّقَلَيْنِ رَجَوْتَ أَنْ يَغْفَرَ لَكَ . فَقَالَ لَهُ ابْنُهُ : يَا أَبَتِي ، وَكَيْفَ أُطِيقُ هَذَا وَإِنَّمَا لِي قَلْبٌ وَاحِدٌ . فَقَالَ لَهُ لُقْمَانُ : يَا بَنِيَّ لَوْ اسْتُخْرِجَ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ فُشِقَ لَوُجِدَ فِيهِ نُورَانِ ، نُورٌ لِلْخَوْفِ وَنُورٌ لِلرَّجَاءِ

امام صادق علیه السلام : لقمان به پسرش موعظه کرد : «ای پسر من! از خدا چنان بترس که اگر قیامت را با همه خوبی های انس و جن دریابی، باز هم بهر اسی که خداوند عذابت کند. و به خدا چنان امیدوار باش که اگر قیامت را با همه بدی های انس و جن دریابی، امیدوار باشی که خداوند تو را ببامرزد» . پسرش به او گفت: ای پدر من! چگونه می توانم چنین باشم ، در حالی که تنها یک قلب دارم؟ لقمان گفت: «ای پسر من! اگر قلب مؤمن بیرون آورده و پاره شود، دو نور در آن دریافت می گردد : نوری برای خوف و نوری برای رجا ، که اگر وزن شوند ، هیچ یک ذره ای بر دیگری ترجیح نخواهد داشت . هر کس به خدا ایمان آورد ، سخن خدا را تصدیق می کند و هر کس گفته خداوند را تصدیق کند، به دستور او جامه عمل می پوشد . و هر کس به دستور او جامه عمل نپوشد، گفته خدا را تصدیق نکرده است زیرا این خلق و خوی ها ، بر درستی یکدیگر شهادت می دهند. پس هر کس به خدا ایمان صادقانه داشته باشد، در عمل نیز با خدا خالصانه و خیرخواهانه رفتار می کند و هر که در راه خدا خالصانه و خیرخواهانه عمل کند ، حقیقتاً صادقانه به خدا ایمان آورده است . و هر که خدا را اطاعت کند، از او می ترسد و هر که از او بترسد، او را دوست می دارد و هر که او را دوست بدارد، از فرمانش پیروی می کند و هر که از فرمانش پیروی کند ، مستحق بهشت و رضوانش می گردد ، و هر که از رضوان الهی پیروی نکند، غضب خدا بر او هموار می گردد. از غضب خدا ، به خدا پناه می بریم!» .

فی المصدر: «نورین نورا للخوف ونورا للرجاء» والصحيح ما أثبتناه كما في بحار الأنوار.

حدیث ۱۰

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ، اخْتَرِ الْمَجَالِسَ

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! مجالس را با دو چشمانت، آگاهانه انتخاب کن. پس اگر گروهی را دیدی که خدا را یاد می کنند، همراهشان بنشین؛ زیرا اگر عالم باشی، هم دانشت به تو سود می رساند و هم آنها بر دانشت می افزایند، و اگر نادان باشی، تو را دانش می آموزند و چه بسا خداوند بر آنان نظر رحمت افکند، پس تو را نیز در بر گیرد».

قال العلامة المجلسي رحمه الله: اختر المجالس على عينك: أي على بصيرة منك، أو بعينك، فإن «على» قد تجيء بمعنى الباء، أو رجحها على عينك، وعلى الاخير التفصيل لبيان المجلس الذي ينبغي أن يختار على العين (بحار الأنوار: ج ۱ ص ۲۰۱).

حدیث ۱۱

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ: أَنَا مُنذُ سَقَطْتُ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتُ وَاسْتَقْبَلْتُ الْآخِرَةَ، فَدَارُ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرُ أَقْرَبُ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتَّبَاعِدٌ. يَا بُنَيَّ، لَا تَطْلُبْ مِنَ الْأَمْرِ مُدْبِرًا، وَلَا تَرْفُضْ مِنْهُ مُقْبِلًا؛ فَإِنَّ ذَلِكَ يُضِلُّ الرَّأْيَ وَيُزِرِي بِالْعَقْلِ.

امام صادق علیه السلام: هنگامی که لقمان پسرش را نصیحت کرد، گفت: «من از همان زمانی که به دنیا آمدم، به آن پشت کردم و به سوی آخرت رفتم. پس خانه ای که تو به سوی آن روانی، نزدیک تر است از خانه ای که تو از آن دور می شوی. ای پسر! در پی چیزی نباش که پشت سر نهاده ای، و چیزی را که پیش رو داری، رها نکن؛ زیرا این کار، رأی و نظر را گم راه می کند و عقل را بی مایه می گرداند».

قصص الأنبياء: ص ۱۹۳ ح ۲۴۲، تنبيه الخواطر: ج ۱ ص ۱۳۸ نحوه.

حدیث ۱۲

امام صادق علیه السلام:

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ -: مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ خَافَهُ، وَمَنْ خَافَهُ فَقَدَ أَحَبَّهُ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اتَّبَعَ أَمْرَهُ، وَمَنْ اتَّبَعَ أَمْرَهُ اسْتَوْجَبَ جَنَّتَهُ وَمَرْضَاتَهُ، وَمَنْ لَمْ يَتَّبِعْ رِضْوَانَ اللَّهِ فَقَدَ هَانَ عَلَيْهِ سَخَطُهُ. نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ.

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش -: هر کس خدا را اطاعت کند، از او می ترسد. و هر کس از خدا بترسد، او را دوست می دارد. و هر کس خدا را دوست بدارد، از فرمانش پیروی می کند. و هر کس از خدا پیروی کند، بهشت و رضای او را از آن خود می سازد. و هر کس به دنبال رضای الهی نباشد، به آسانی، خود را مشمول خشم الهی می گرداند. از خشم خدا به خدا پناه می بریم!

تفسیر القمی: ج ۲ ص ۱۶۲، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۲ ح ۲.

حدیث ۱۳

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَعُمُرُكَ قَصِيرٌ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! [متاع] دنیا ناچیز است و عمر تو نیز کوتاه».

قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴.

حدیث ۱۴

امام صادق علیه السلام:

فِي وَصِيَّتِهِ لُقْمَانَ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، اعْلَمْ أَنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمُرُكَ مِنْهَا قَلِيلٌ مِنْ قَلِيلٍ ، وَيَقْرُؤُ

امام صادق علیه السلام: لقمان در سفارش به پسرش، گفت: «ای پسر! بدان که [متاع] دنیا ناچیز است و عمر تو اندکی از آن ناچیز است، و از آن اندک نیز اندکی مانده است».

أَيُّ بَقِيٍّ وَيَسْتَقِرُّ .

حدیث ۱۵

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ ... إِقْنَعْ بِقِسْمِ اللَّهِ لَكَ يَصِفُ عَيْشُكَ ، فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَجْمَعَ عِزَّ الدُّنْيَا فَاقْطَعْ طَمَعَكَ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، فَإِنَّمَا بَلَغَ الْأَنْبِيَاءُ وَالصَّادِقُونَ مَا بَلَغُوا بِقَطْعِ طَمَعِهِمْ .

امام صادق علیه السلام: لقمان گفت: «ای پسر! ... به قسمت الهی قانع باش تا زندگی ات پاک باشد. پس اگر خواستی عزت دنیا را گرد آوری، طمع خود را از آنچه در دست مردم است، بئر. همانا پیامبران و صدیقان، به اندازه قطع طمعشان، به آن مقامات رسیدند».

قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۴، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴.

حدیث ۱۶

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِحْذَرِ الْحَسَدَ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ شَأْنِكَ ، وَاجْتَنِبْ سَوْءَ الْخُلُقِ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ طَبَعِكَ ، فَإِنَّكَ لَا تَضُرُّ بِهِمَا إِلَّا نَفْسَكَ ، وَإِذَا كُنْتَ أَنْتَ الضَّارَّ لِنَفْسِكَ كَفَيْتَ عَدُوَّكَ أَمْرَكَ ، لِأَنَّ عِدَاؤَكَ لِنَفْسِكَ أَضَرُّ عَلَيْكَ مِنْ عِدَاوَةِ غَيْرِكَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان گفت: ... «ای پسر! از حسد بر حذر باش، که در شأن تو نیست، و از بداخلاقی دوری کن، که از سرشت تو نیست؛ زیرا تو به وسیله آن دو، جز به خودت ضرر نمی زنی، و هر گاه به خودت ضرر رساندی، دشمنی را از پرداختن به کار تو کفایت می کنی؛ زیرا دشمنی تو با خودت، از دشمنی دیگری زیان بارتر است».

قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴.

حدیث ۱۷

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْحَسَدِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْمَتُ بِالْمُصِيبَةِ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز، نشانه‌ای دارد که بدان شناخته می‌شود و بر اساس آن، گواهی می‌گردد... حسود، سه نشانه دارد: غایب را غیبت، حاضر را چاپلوسی، و گرفتار را شماتت می‌کند».

الخصال: ص ۱۲۱ ح ۱۱۳، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۸.

حدیث ۱۸

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ، لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَامَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا... وَلِلْمُرَائِي ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ: يَكْسَلُ إِذَا كَانَ وَحْدَهُ، وَيَنْشَطُ إِذَا كَانَ النَّاسُ عِنْدَهُ، وَيَتَعَرَّضُ فِي كُلِّ أَمْرٍ لِلْمَحْمَدَةِ.

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز نشانه‌ای دارد که بدان شناخته می‌شود و بر اساس آن، گواهی می‌گردد... ریاکار نیز سه نشانه دارد: هر گاه تنها باشد، کسل است، و هر گاه پیش مردم باشد، شاد است، و هر کاری را که در آن ستایش باشد، انجام می‌دهد».

الخصال: ص ۱۲۱ ح ۱۱۳، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۸.

حدیث ۱۹

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ، إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ وَسُوءَ الْخُلُقِ وَقِلَّةَ الصَّبْرِ، فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ، وَالزَّمِ نَفْسَكَ التُّؤَدَةَ فِي أُمُورِكَ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ.

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! از بی‌قراری و بداخلاقی و کم‌صبری بپرهیز، که هیچ کس با این خصوصیات، پایدار نمی‌ماند. در کارهای آرام و نرم باش، و بر خود هزینه برادران [دینی] را هموار کن، و با همه مردم، اخلاق نیکو داشته باش».

قصص الأنبياء: ص ۱۹۸ ح ۲۴۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۹ ح ۱۴.

حدیث ۲۰

امام صادق علیه السلام:

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ -: يَا بُنَيَّ، لَا تَرَكَنَّ إِلَى الدُّنْيَا وَلَا تَشْغَلْ قَلْبَكَ بِهَا، فَمَا خَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا هُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ مِنْهَا، أَلَا تَرَى لَمْ يَجْعَلْ نَعِيمَهَا ثَوَابًا لِلْمُطِيعِينَ، وَلَمْ يَجْعَلْ بَلَاءَهَا عُقُوبَةً لِلْعَاصِينَ.

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! به دنیا تکیه نکن و دلت را به آن مشغول نگردان، که خداوند، چیزی پست‌تر از دنیا نیافریده است. مگر نمی‌بینی که خداوند، نعمت‌های دنیا را برای فرمانبران، پاداش و گرفتاری‌های آن را برای گناهکاران کیفر قرار نداده است؟

تفسیر القمی: ج ۲ ص ۱۶۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۲ ح ۲.

حدیث ۲۱

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بَنِيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَامَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْكَسَلَانِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : يَتَوَانِي حَتَّى يُفْرَطَ ، وَيُقْرَطُ حَتَّى يُضَيِّعَ ، وَيُضَيِّعُ حَتَّى يَأْتِمَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز، نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن، گواهی می گردد... کاهل (تنبل) نیز سه نشانه دارد: به قدری سستی می کند که کوتاهی می نماید، و چنان کوتاهی می کند تا ضایع می سازد، و آن چنان ضایع می سازد که مرتکب گناه می شود.»
الخصال: ص ۱۲۱ ح ۱۱۳، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۸.

حدیث ۲۲

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بَنِيَّ ، إِنْ كُنْتَ زَعَمْتَ أَنَّ الْكَلَامَ مِنْ فَضِيَّةٍ ، فَإِنَّ السُّكُوتَ مِنْ ذَهَبٍ

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «پسر! اگر گمان کردی که سخن، نقره است، پس [بدان که] سکوت، طلاست.»
قال العلامة المجلسي قدس سره في تبیین الحديث: «يدل على أن السكوت أفضل من الكلام، وكأنه مبنی على الغالب وإلا فظاهر أن الكلام خير من السكوت في كثير من الموارد، بل يجب الكلام ويحرم السكوت عند إظهار اصول الدين وفروعه، والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر، ويستحب في المواعظ والنصائح، وإرشاد الناس إلى مصالحهم وترويح العلوم الدينية، والشفاعة للمؤمنين، وقضاء حوائجهم وأمثال ذلك، فتلك الأخبار مخصوصة بغير تلك الموارد أو بأحوال عامة الخلق، فإن غالب كلامهم إنما هو فيما لا يعينهم، أو هو مقصور على المباحات وقد مر في كتاب العقل في حديث هشام أن أمير المؤمنين عليه السلام كان يقول: «إن من علامة العاقل أن يكون فيه ثلاث خصال يجب إذا سئل، وينطق إذا عجز القوم عن الكلام، ويشير بالرأى فيه» (بحار الأنوار: ج ۷۱ ص ۲۹۷).

حدیث ۲۳

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : إِذَا سَافَرْتَ مَعَ قَوْمٍ فَأَكْثِرِ اسْتِشَارَتَكَ إِيَّاهُمْ فِي أَمْرِكَ وَأُمُورِهِمْ ، وَأَكْثِرِ التَّبَسُّمَ فِي وُجُوهِهِمْ ، وَكُنْ كَرِيمًا عَلَى زَادِكَ . وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُمْ ، وَإِذَا اسْتَعَانُوا بِكَ فَأَعْنِهِمْ ، وَأَغْلِبْهُمْ بِثَلَاثٍ : بِطَوْلِ الصَّمْتِ ، وَكَثْرَةِ الصَّلَاةِ ، وَسِيْخَاءِ النَّفْسِ بِمَا مَعَكَ مِنْ دَابَّةٍ أَوْ مَالٍ أَوْ زَادٍ . وَإِذَا اسْتَشْهَدُوكَ عَلَى الْحَقِّ فَاشْهَدْ لَهُمْ ، وَاجْهَدْ رَأْيَكَ لَهُمْ إِذَا اسْتَشَارُوكَ ثُمَّ لَا تَعَزِمَ حَتَّى تَثَبَّتَ وَتَنْظَرَ ، وَلَا تُجِبْ فِي مَشُورَةٍ حَتَّى تَقُومَ فِيهَا وَتَقْعِدَ وَتَنَامَ وَتَأْكُلَ وَتُصَلِّيَ وَأَنْتَ مُسْتَعْمِلٌ فِكْرَكَ وَحِكْمَتِكَ فِي مَشُورَتِهِ ، فَإِنَّ مَنْ لَمْ يُمِحْضِ النَّصِيحَةَ لِمَنْ اسْتَشَارَهُ سَلَبَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَأْيَهُ ، وَنَزَعَ عَنْهُ الْأَمَانَةَ . وَإِذَا رَأَيْتَ أَصْحَابَكَ يَمْشُونَ فَاْمَشْ مَعَهُمْ ، وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ يَعْْمَلُونَ فَاْعْمَلْ مَعَهُمْ ، وَإِذَا تَصَدَّقُوا وَأَعْطَوْا قَرْضًا فَأَعْطِ مَعَهُمْ ، وَاسْمَعْ لِمَنْ هُوَ أَكْبَرُ مِنْكَ سِنًا ، وَإِذَا أَمْرُوكَ بِأَمْرٍ وَسَأَلُوكَ فَقُلْ : نَعَمْ وَلَا تَقُلْ : لَا ، فَإِنَّ لَا عَيْتَ وَلُؤْمٌ . وَإِذَا تَحَيَّرْتُمْ فِي طَرِيقِكُمْ فَانْزِلُوا ، وَإِذَا شَكَّكُمْ فِي الْقَصْدِ فِقْفُوا ، وَتَأَمَّرُوا ، وَإِذَا رَأَيْتُمْ شَخْصًا وَاحِدًا فَلَا تَسْأَلُوهُ عَن طَرِيقِكُمْ وَلَا تَسْتَشِيرُوهُ ، فَإِنَّ الشَّخْصَ الْوَاحِدَ فِي الْفَلَاءِ مُرِيبٌ ، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنًا لِلصُّوْصِ ، أَوْ يَكُونَ هُوَ الشَّيْطَانُ الَّذِي حَيَّرَكُمْ ، وَاحْذَرُوا الشَّخْصَيْنِ أَيْضًا إِلَّا أَنْ تَرَوْا مَا لَا أَرَى ؛ فَإِنَّ الْعَاقِلَ إِذَا أَبْصَرَ بِعَيْنِهِ شَيْئًا عَرَفَ الْحَقَّ مِنْهُ ، وَالشَّاهِدَ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ . يَا بَنِيَّ ، وَإِذَا جَاءَ وَقْتُ صِيَالَةِ فَلَا تُؤَخِّرْهَا لِشَيْءٍ ، وَصَلِّهَا وَاسْتَرِحْ مِنْهَا ؛ فَإِنَّهَا دِينٌ . وَصَلِّ فِي جَمَاعَةٍ وَلَوْ عَلَى رَأْسِ زُجٍّ . وَلَا تَنَامَنَّ عَلَى دَائِتِكَ ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ سَرِيعٌ فِي دَبْرِهَا ، وَلَيْسَ ذَلِكَ مِنْ فِعْلِ الْحُكَمَاءِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ فِي مَحْمِلٍ يُمَكِّنُكَ التَّمِيدُ لِاسْتِرْحَاءِ الْمَفَاصِلِ ، وَإِذَا قَرَّبْتَ مِنَ الْمَنْزِلِ فَانْزِلْ عَن دَائِتِكَ ، وَابْدَأْ بِعَلْفِهَا قَبْلَ نَفْسِكَ ، وَإِذَا أَرَدْتَ التُّزُولَ فَعَلَيْكَ مِنْ بَقَاعِ الْأَرْضِ بِأَحْسَنِهَا لَوْنًا

، وَأَلَيْنَا تُرْبِيَّةٌ، وَأَكْثَرُهَا عُشْبًا. وَإِذَا نَزَلَتْ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تَجْلِسَ، وَإِذَا أُرِدْتَ قَضَاءَ حَاجَتِهِ فَأَبْعِدِ الْمَيْذَهَبَ فِي الْأَرْضِ، وَإِذَا ارْتَحَلْتَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ، وَوَدِّعِ الْأَرْضَ الَّتِي حَلَلْتَ بِهَا، وَسَلِّمْ عَلَيْهَا وَعَلَى أَهْلِهَا؛ فَإِنَّ لِكُلِّ بَقْعَةٍ أَهْلًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ. وَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ لَا تَأْكُلَ طَعَامًا حَتَّى تَبْدَأَ فَتَصَيِّدَ مِنْهُ فَافْعَلْ، وَعَلَيْكَ بِقِرَاءَةِ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا دُمْتَ رَاكِبًا، وَعَلَيْكَ بِالتَّسْبِيحِ مَا دُمْتَ عَامِلًا، وَعَلَيْكَ بِالدُّعَاءِ مَا دُمْتَ خَالِيًا. وَإِيَّاكَ وَالسَّيْرَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ، وَعَلَيْكَ بِالتَّعْرِيسِ وَالدُّلْحِيَّةِ مِنْ لَمَدُنِ نِصْفِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ، وَإِيَّاكَ وَرَفَعَ الصَّوْتِ فِي مَسِيرِكَ.

امام صادق علیه السلام - در بین سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - هر گاه با گروهی مسافرت کردی، با آنان در کارهای مربوط به خود و آنها، بسیار مشورت کن و به رویشان بسیار لبخند بزن و نسبت به زاد و توشه ات، کریم و بخشنده باش. هر گاه دعوت کردند، بپذیر و هر گاه از تو یاری خواستند، کمکشان کن و با سه چیز، بر آنان فائق باش: سکوت طولانی، نماز گزاردن بسیار و سخاوتمندی نسبت به آنچه از حیوان و مال و توشه داری. هر گاه تو را به گواهی طلبیدند، برایشان گواهی بده. هر گاه با تو مشورت کردند، درباره رأی خود، کوشش کن؛ اما تصمیم قطعی نگیر، تا این که [اندیشه ات] تثبیت شود و تأمل کرده باشی. پاسخ هیچ مشورتی را نده، مگر آن که درباره آن - در حالی که قیام و قعود می کنی و می خوابی و می خوری و نماز می خوانی - فکر کنی و حکمتت را به کار گیری؛ زیرا هر کس برای مشورت خواه، خالصانه خیرخواهی نکند، خداوند - تبارک و تعالی - نظرش را از او سلب می کند و امانت [- اهلیت مشورت] را باز می گیرد. و هر گاه دیدی که یارانت می روند، تو هم با آنان برو، و هر گاه دیدی کار می کنند، تو هم با آنان کار کن. هر گاه صدقه دادند و قرضی عطا کردند، تو هم بده و حرف بزرگ تر را گوش بده. و هر گاه به تو امر کردند و از تو چیزی خواستند، در جوابشان آری «بگو» و «نه» نگو؛ زیرا «نه» گفتن، درماندگی و پستی است. هر گاه در راهتان سرگردان شدید، پیاده شوید و هر گاه در مقصدتان تردید پیدا کردید، درنگ و مشورت کنید و اگر شخص تنهایی را دیدید، درباره راهتان از او نپرسید و از او راه نمایی نخواهید؛ زیرا شخص تنها در بیابان، مشکوک است؛ شاید دیده بان و جاسوس دزدان باشد، یا شاید او همان شیطانی باشد که شما را متحیر ساخته است. و اگر دو شخص بودند، باز هم احتیاط و حذر کنید، مگر چیزی را تشخیص دهید که من الآن تشخیص نمی دهم؛ زیرا عاقل، وقتی به چیزی با دیده بصیرت بنگرد، حق را در آن می یابد و شخص شاهد و حاضر، چیزی را می بیند که غایب نمی بیند. ای پسر! هر گاه وقت نماز رسید، آن را به خاطر چیز دیگری به تأخیر نینداز و آن را بخوان و خود را از آن راحت کن؛ زیرا نماز، بدهی [به خداوند] است. نماز را به جماعت بخوان؛ هر چند بر نوک پیکان باشد. بر روی حیوانت نخواب؛ زیرا این کار، پشت حیوان را زود زخم می کند و این، کار حکیمان نیست؛ مگر محملی داشته باشد که بتوانی در آن دراز بکشی و مفاصلت را راحت سازی. هر گاه به منزل نزدیک شدی، از حیوانت پیاده شو و قبل از [پرداختن به] خود، علف آن را بده. هر گاه خواستی در جایی نزول کنی، بهترین جای زمین را بر گزین که خوش منظره، خاکش نرم و علفزار باشد. هر گاه پیاده شدی، قبل از نشستن، دو رکعت نماز بخوان. هر گاه خواستی قضای حاجت کنی، قدری در زمین راه برو که دور [از دیگران] باشی. هر گاه خواستی کوچ کنی، دو رکعت نماز بخوان و با زمینی که در آن بودی، وداع کن و بر آن زمین و اهل آن، سلام کن؛ زیرا هر جایی از زمین، ساکنانی از فرشتگان دارد. اگر توانستی از طعامی نخوری تا این که ابتدا از آن صدقه بدهی، این کار را انجام بده. و بر توباد که تا سواره ای، کتاب خداوند عز و جل را قرائت کنی، و بر توباد که تا مشغول کاری هستی، تسبیح بگویی، و بر توباد که تا بیکاری، دعا کنی. از سفر کردن در اول شب، بپرهیز و در آخر شب، رحل اقامت بیفکن و از نیمه شب به بعد تا آخر آن، سفر کن و در هنگام حرکت، از بلند کردن صدا بپرهیز.

الکافی: ج ۸ ص ۳۴۸ ح ۵۴۷، کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۲ ص ۲۹۸ ح ۲۵۰۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۲ ح ۱۸.

امام صادق علیه السلام :

فِي وَصِيَّتِهِ لُقْمَانَ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، سَافِرٍ بِسَيْفِكَ وَخُفِّكَ وَعِمَامَتِكَ وَخِبَائِكَ وَسِقَائِكَ وَإِبْرَتِكَ وَخُيُوطِكَ وَمِخْرَزِكَ ، وَتَزَوُّدَ مَعَكَ مِنَ الْأَدْوِيَةِ مَا تَنْتَفِعُ بِهَا أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ ، وَكُنْ لِأَصْحَابِكَ مُوَافِقًا إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - : پسرم! شمشیر، کفش، عمامه، خیمه، مشک، سوزن، نخ و درفش خود را در مسافرت، همراه داشته باش و از ادویه، آنچه خود و همراهانت لازم دارید، توشه بردار و با یارانت، جز در معصیت خداوند عز و جل سازگار باش .

الکافی : ج ۸ ص ۳۰۳ ح ۴۶۶ ، بحار الأنوار : ج ۷۶ ص ۲۷۰ ح ۲۶ .

حدیث ۲۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِنْ عَدِمَكَ مَا تَصِلُ بِهِ قَرَابَتِكَ ، وَتَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَيَّ إِخْوَتِكَ فَلَا يِعْدَمَنَّكَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَبَسْطُ الْبِشْرِ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَجَانَبَهُ الْفُجَّارُ .

امام صادق علیه السلام - در بیان آنچه لقمان علیه السلام به پسرش گفت - : پسرم! اگر چیزی نداری که بدان صلّه رحم کنی و به برادران [دینی] خود بخشش نمایی، نیک خوبی و گشاده رویی را از دست نده؛ زیرا هر کس اخلاقش را نیکو گرداند، نیکوکاران او را دوست می دارند و بدکاران از او کناره می گیرند.

قصص الأنبياء : ص ۱۹۵ ح ۲۴۴ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴ .

حدیث ۲۶

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : وَلَا تُجَادِلَنَّ فَقِيهًا ، وَلَا تُعَادِلَنَّ سُلْطَانًا ، وَلَا تُمَاشِيَنَّ ظَلُومًا ، وَلَا تُصَادِقَنَّه ، وَلَا تُصَاحِبَنَّ فَاسِقًا نَظْفًا ، وَلَا تُصَاحِبَنَّ مُتَّهَمًا .

امام صادق علیه السلام - در بیان موعظه لقمان علیه السلام به پسرش - : با فقیه، مجادله و با پادشاه، دشمنی و با ستمگر، همراهی و دوستی و با فاسق پلید، رفاقت نکن و با متهم نیز رفاقت نکن .

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۴ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۲ ح ۲ .

حدیث ۲۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ احْتَجَّتْ إِلَى السُّلْطَانِ فَلَا تُكْثِرِ الْإِلْحَاحَ عَلَيْهِ ، وَلَا تَطْلُبْ حَاجَتِكَ مِنْهُ إِلَّا فِي مَوَاضِعِ الطَّلَبِ ، وَذَلِكَ حِينَ الرِّضَا وَطَيْبِ النَّفْسِ ، وَلَا تَضْجِرَنَّ بِطَلَبِ حَاجَةٍ ؛ فَإِنَّ قَضَاءَهَا يَبِيدُ اللَّهُ وَلَهَا أَوْقَاتٌ ، وَلَكِنْ ارْغَبْ إِلَى اللَّهِ وَسَلِّهِ ، وَحَرِّكْ أَصَابِعَكَ إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : لقمان گفت: «ای پسرم! اگر محتاج پادشاه شدی، زیاد اصرار نکن و حاجت خود را جز در جای مناسب درخواست، از او نخواه، و آن، هنگام خشنودی و خوش حالی است. و در طلب حاجت، بی قراری نکن؛ زیرا برآورده شدن آن، به

دست خداست و آن هم اوقاتی دارد؛ ولی تمایل و توجهت، به خداوند باشد و از او بخواه و انگشتانت را به سوی او بجنبان».
قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴.

حدیث ۲۸

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ: ... يَا بَنِيَّ، لِيَكُنْ مِمَّا

امام صادق علیه السلام: وقتی که لقمان پسرش را موعظه می کرد، به او گفت: «... ای پسر! چیزهایی که می خواهی با آنها بر دشمنت چیره شوی، اینها باشند: پرهیز از محرمات، برتری در دینت، حفظ جوان مردی ات، تکریم نفس خود تا به نافرمانی های خدای رحمان و اخلاق بد و کردار زشت، آلوده نگردد. رازت را پنهان کن و باطنت را نیکو گردان؛ چرا که هر گاه چنین کردی، در پناه خداوند خواهی بود تا از دستیازی دشمن بر نقطه ضعف تو و یا پی بردن او به لغزشت، در امان بمانی. خود را از حيله دشمن، در امان نین تا مبادا در برخی از حالات، فریبش را بخوری. هر گاه توانست، به تو حمله می کند و هیچ لغزشی را از تو نمی بخشد. باید یکی از سلاح هایی که تو در برابر دشمنت به کار می گیری، اعلان رضایت از او باشد. در جلب منفعت، بسیار را اندک، و در زیان دیدن، کوچک را بزرگ بشمار». .
فی المصدر: «ما»، وما أثبتناه من بحار الأنوار.

حدیث ۲۹

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيمَا أَوْصَى بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ نَاتَانَ أَنْ قَالَ لَهُ: يَا بَنِيَّ، لِيَكُنْ مِمَّا تَسَلَّحَ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ فَتَصْرَعَهُ الْمُمَاسِيحَةَ وَإِعْلَانِ الرِّضَا عَنْهُ، وَلَا تُزَاوِلُهُ بِالْمُجَانِبَةِ فَيَبْدُوَ لَهُ مَا فِي نَفْسِكَ فَيَتَأَهَّبَ لَكَ.
امام صادق علیه السلام: در سفارش لقمان به پسرش ناتان است که گفت: «ای پسر! از جمله چیزهایی که باید داشته باشی تا بتواند تو را در برابر دشمن، مسلح گرداند و زمینگیرش کند، نرم زبانی با دشمن و اعلان رضایت از اوست؛ ولی با کناره گیری، او را رها نکن؛ چرا که در این صورت، آنچه در ضمیر توست، برایش آشکار می شود و آن گاه، خود را برایت آماده می کند».
الأمالی للصدوق: ص ۷۶۶ ح ۱۰۳۱، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۳ ح ۳.

حدیث ۳۰

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: ... يَا بَنِيَّ، اسْتَصْلِحِ الْأَهْلِينَ وَالْإِخْوَانَ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ إِنْ اسْتَقَامُوا لَكَ عَلَى الْوَفَاءِ، وَاحْذَرَهُمْ عِنْدَ انْصِرَافِ الْحَالِ بِهِمْ عَنْكَ؛ فَإِنَّ عَدَاوَتَهُمْ أَشَدُّ مَضْرَّةً مِنْ عَدَاوَةِ الْأَبَاعِدِ بِتَصَدِيقِ النَّاسِ إِيَّاهُمْ لِاطَّلَاعِهِمْ عَلَيْكَ.
امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «... پسر! میان خودی ها و برادران اهل علم، اگر به تو وفادارند، اصلاح کن، و اگر موضعشان نسبت به تو عوض شده، از آنان بر حذر باش؛ زیرا از آن جایی که مردم نظر آنها را - به دلیل آگاهی شان بر تو - تصدیق می کنند، زیان دشمنی آنان، بیش از زیان دشمنی بیگانگان است».
قصص الأنبياء: ص ۱۹۴ ح ۲۴۴، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۹ ح ۱۳.

حدیث ۳۱

امام صادق علیه السلام :

- كَانَ فِيمَا أَوْصَى بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، حَمَلْتُ الْجَنْدَلَ وَالْحَدِيدَ وَكُلَّ حِمْلٍ ثَقِيلٍ فَلَمْ أَحْمِلْ شَيْئًا أَثْقَلَ مِنِّ جَارِ السَّوِّءِ ، وَذُقْتُ الْمَرَاتِ كُلَّهَا فَلَمْ أَذُقْ شَيْئًا أَمْرًا مِنَ الْفَقْرِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! صخره بزرگ و آهن و هر چیز سنگینی را بر دوش خود کشیدم ؛ ولی باری سنگین تر از همسایه بد حمل نکردم ، و همه تلخی ها را چشیدم ؛ ولی چیزی تلخ تر از فقر نچشیدم .
الأمالی للصدوق : ص ۷۶۶ ح ۱۰۳۱ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۳ ح ۳ .

حدیث ۳۲

امام صادق علیه السلام :

قِيلَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ لُقْمَانَ : ... أَيُّ النَّاسِ أَشْرُّ ؟ قَالَ : الَّذِي لَا يُبَالِي أَنْ يَرَاهُ النَّاسُ مُسِيئًا .

امام صادق علیه السلام : به بنده صالح ، لقمان ، گفته شد : ... بدترین مردم کیان اند ؟ گفت : «آن که اهمیتی ندهد که مردم او را بدکار ببینند» .

قصص الأنبياء : ص ۱۹۷ ح ۲۴۸ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۱ ح ۱۶ .

حدیث ۳۳

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، سَيِّدُ أَخْلَاقِ الْحِكْمَةِ دِينُ اللَّهِ تَعَالَى ، وَمَثَلُ الدِّينِ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الثَّابِتَةِ ، فَإِلَيْمَانُ بِاللَّهِ مَاؤُهَا ، وَالصَّلَاةُ عُرْوَتُهَا ، وَالزَّكَاةُ جَذْعُهَا ، وَالتَّأَخُّ فِي اللَّهِ شُعْبُهَا ، وَالْأَخْلَاقُ الْحَسَنَةُ وَرَقُّهَا ، وَالْخُرُوجُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ تَمْرُهَا ، وَلَا تَكْمُلُ الشَّجَرَةُ إِلَّا بِتَمْرَةٍ طَيِّبَةٍ ، كَذَلِكَ الدِّينُ لَا يَكْمُلُ إِلَّا بِالْخُرُوجِ عَنِ الْمَحَارِمِ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به پسرش گفت : ... «ای پسر! سرور اخلاق حکیمانه، دین خدای متعال است . مثل دین ، همانند درخت استوار است ؛ ایمان به خدا آب آن است و نماز ، ریشه های آن و زکات ، تنه آن و برادری در راه خدا ، شاخه های آن و اخلاق نیک ، برگ های آن و بیرون آمدن از گناهان ، میوه آن و همان گونه که درخت ، جز با [دادن] میوه پاکیزه به کمال نمی رسد، دین نیز جز با بیرون آمدن از محرمات، کامل نمی شود» .

قصص الأنبياء : ص ۱۹۶ ح ۲۴۵ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴ .

حدیث ۳۴

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَاجْعَلْ سَفِينَتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، فَإِنَّ نَجْوَتَ فِرْحَمَةِ اللَّهِ ، وَإِنْ هَلَكَتَ فَبِدُنُوبِكَ .

امام صادق علیه السلام - در پنجاهای لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! دنیا ، دریای عمیقی است که بسیاری در آن هلاک گردیده اند . پس کشتی ات را در دنیا ، ایمان به خدا قرار بده و بادبان آن را توکل بر خدا ، و توشه را تقوای خداوند عز و

جل قرار بده؛ اگر نجات یافتی، از رحمت خداست و اگر هلاک شدی، به سبب گناهانت خواهد بود.
تفسیر القمی: ج ۲ ص ۱۶۴، کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۲ ص ۲۸۲ ح ۲۴۵۷، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۱ ح ۲.

حدیث ۳۵

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ: ... لَا تُكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعٍ أَخْضَرَ فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِمَتْ

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : در این دنیا، همانند گوسفندی مباش که در کشتزار سرسبزی وارد شود و آن قدر بخورد تا چاقی اش مایه مرگش شود.

فی المصدر «سمن» وما أثبتناه من بحار الأنوار.

حدیث ۳۶

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ، إِنْ احْتَجَّتْ إِلَى السُّلْطَانِ فَلَا تُكْتَبِرِ الإِلْحَاحَ عَلَيْهِ، وَلَا تَطْلُبْ حَاجَتَكَ مِنْهُ إِلَّا فِي مَوَاضِعِ الطَّلَبِ، وَذَلِكَ حِينَ الرِّضَا وَطَيْبِ النَّفْسِ، وَلَا تَضْجِرَنَّ بِطَلْبِ حَاجَةٍ؛ فَإِنَّ قَضَاءَهَا بِيَدِ اللَّهِ وَلَهَا أَوْقَاتٌ، وَلَكِنْ ارْغَبْ إِلَى اللَّهِ، وَسَيْلُهُ، وَحَرَكَ أَصَابِعَكَ إِلَيْهِ. يَا بُنَيَّ، إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ، وَعُمُرُكَ قَصِيرٌ. يَا بُنَيَّ، إِحْذِرِ الْحَسَدَ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ شَأْنِكَ، وَاجْتَنِبْ سُوءَ الْخُلُقِ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ طَبْعِكَ، فَإِنَّكَ لَا تَضُرُّ بِهِمَا إِلَّا نَفْسَكَ، وَإِذَا كُنْتَ أَنْتَ الضَّارَّ لِنَفْسِكَ كَفَيْتَ عَدُوَّكَ أَمْرَكَ، لِأَنَّ عَدَاوَتَكَ لِنَفْسِكَ أَضُرُّ عَلَيْكَ مِنْ عَدَاوَةِ غَيْرِكَ. يَا بُنَيَّ، اجْعَلْ مَعْرُوفَكَ فِي أَهْلِهِ، وَكُنْ فِيهِ طَالِبًا لِثَوَابِ اللَّهِ، وَكُنْ مُقْتَصِدًا، وَلَا تُمَسِّكُهُ تَقْتِيرًا، وَلَا تُعْطِهِ تَبَذُّرًا. يَا بُنَيَّ، سَيِّدُ أَخْلَاقِ الْحِكْمَةِ دِينُ اللَّهِ تَعَالَى، وَمَثَلُ الدِّينِ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الثَّابِتَةِ، فَلَا يُمَانُ بِاللَّهِ مَاؤُهَا، وَالصَّلَاةُ عُرْوُهَا، وَالزَّكَاةُ جِدْعُهَا، وَالتَّأَخِي فِي اللَّهِ شُعْبُهَا، وَالْأَخْلَاقُ الْحَسَنَةُ وَرَقُّهَا، وَالْخُرُوجُ عَنْ مَعَاصِي اللَّهِ تَمْرُهَا، وَلَا تَكْمُلُ الشَّجَرَةُ إِلَّا بِتَمْرَةٍ طَيِّبَةٍ، كَذَلِكَ الدِّينُ لَا يَكْمُلُ إِلَّا بِالْخُرُوجِ عَنِ الْمَحَارِمِ. يَا بُنَيَّ، لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَامَةٌ يُعْرَفُ بِهَا، وَإِنَّ لِلدِّينِ ثَلَاثَ عَلَامَاتٍ: الْعِفَّةُ، وَالْعِلْمُ، وَالْحِلْمُ.

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! اگر محتاج پادشاه شدی، زیاد پافشاری نکن و نیازت را جز در جای مناسب درخواست، از او نخواه، و آن، زمان خشنودی و نشاط اوست. و در درخواست حاجت، بی قراری نکن؛ چرا که برآورده شدن آن، به دست خداست و آن هم زمان هایی دارد؛ ولی به خدا علاقه نشان بده و از او درخواست کن و انگشتانت را به سوی او بجنبان. ای پسر! [متاع] دنیا اندک است و عمر تو کوتاه. ای پسر! از حسد بپرهیز، که در شأن تو نیست، و از بد اخلاقی دوری کن، که از سرشت تو نیست؛ چرا که تو با آن دو، جز به خودت زیان نمی رسانی، و هر گاه خودت زیان رسان خود بودی، زحمت دشمنت را درباره کارت کم کرده ای؛ زیرا دشمنی تو با خودت، زیان بارتر از دشمنی دیگری است. ای پسر! کار خوبت را برای اهلش انجام بده و در آن، از خدا پاداش بخواه. [در خرج کردن] میانه رو باش و از ترس فقر و فلاکت، [از خرج کردن] خودداری نکن؛ ولی ریخت و پاش هم نکن. ای پسر! سرور اخلاق حکیمانه، دین خدای متعال است. مثل دین، مانند درخت استوار است؛ ایمان به خدا آب آن است و نماز ریشه های آن، و زکات تنه آن، و برادری در راه خدا شاخه های آن، و اخلاق نیک برگ های آن، و بیرون آمدن از گناهان، میوه آن. و همان گونه که درخت، جز با میوه پاکیزه به کمال نمی رسد، دین نیز جز با بیرون آمدن از محرمات، کامل نمی گردد. ای پسر! هر چیزی نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود. دین نیز سه نشانه دارد: پاک دامنی، دانش، و بردباری.

قصص الأنبياء: ص ۱۹۶ ح ۲۴۷، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴.

حدیث ۳۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا قَبْلَكَ لِأَوْلَادِهِمْ ، فَلَمْ يَبْقَ مَا جَمَعُوا وَلَمْ يَبْقَ مَنْ جَمَعُوا لَهُ ، وَإِنَّمَا أَنْتَ عَبْدٌ مُسْتَأْجِرٌ ؛ قَدْ أُمِرْتُ بِعَمَلٍ وَوُعِدْتُ عَلَيْهِ أَجْرًا ، فَأَوْفِ عَمَلَكَ وَاسْتَوْفِ أَجْرَكَ ، وَلَا تُكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعٍ أَخْضَرَ ، فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِنَتْ

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! مردم پیش از تو ، برای فرزندانشان سرمایه جمع کردند ؛ ولی نه سرمایه باقی ماند و نه آن کسی که سرمایه برایش جمع شده بود. همانا تو بنده ای اجیر شده هستی که به انجام دادن کاری مأمور شده ای و مزدی نیز به تو وعده داده شده است . پس به انجام دادن کارت وفادار باش و مزدت را بگیر . در این دنیا ، همانند گوسفندی مباش که در زراعت سبزی داخل می شود و آن قدر می خورد که چاق می گردد و هنگام چاقی اش کشته می شود ؛ بلکه دنیا را همانند پلی بر روی رودخانه ای به شمار آور که از آن می گذری و آن را رها می کنی و تا پایان روزگار ، به سوی آن باز نمی گردی. آن را خراب کن و آبادش نکن؛ زیرا تو مأمور آبادانی آن نیستی . بدان که همانا تو ، فردا به هنگامی که در پیشگاه خداوند عز و جل حاضر شوی ، درباره چهار چیز مورد سؤال قرار می گیری : جوانی ات را چگونه سپری کردی؟ عمرت را چگونه گذراندی؟ مالت را از کجا به دست آوردی و در چه راهی هزینه کردی؟ بنا بر این ، خود را برای چنین روزی آماده کن و برای این پرسش ها ، جوابی فراهم کن . به خاطر آنچه از دنیا از دست دادی ، تأسف نخور؛ زیرا اندک دنیا دوام ندارد و زیاد آن ، از بلا و گرفتاری در امان نیست. پس بر حذر باش و در کارت بکوش و پرده [ی غفلت] را از روی خود ، کنار بزن و به کارهای مطلوب پروردگارت مشغول باش و در دل خود ، توبه را تازه کن و پیش از این که مرگ ، آهنگ تو کند و درباره تو حکم براند و بین تو و خواسته هایت حایل شود، تو به سوی آسایش خود بشتاب .
فی المصدر «سمن» وما أثبتناه من بحار الأنوار .

حدیث ۳۸

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ وَسُوءَ الْخُلُقِ وَقِلَّةَ الصَّبْرِ ، فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ ، وَالزِّمَ نَفْسَكَ التُّوَدَةَ فِي أُمُورِكَ ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوْوَنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ . يَا بُنَيَّ ، إِنْ عَدِمَكَ مَا تَصِلُ بِهِ قَرَابَتِكَ ، وَتَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَى إِخْوَتِكَ فَلَا يِعْدَمَنَّكَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَبَسْطُ الْبِشْرِ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَجَاتَبَهُ الْفُجَّارُ ، وَاقْنَعْ بِقِسْمِ اللَّهِ لَكَ يَصْفُ عَيْشُكَ ، فَإِنْ أُرِدْتَ أَنْ تَجْمَعَ عَزَّ الدُّنْيَا فَاقْطَعْ طَمَعَكَ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، فَإِنَّمَا بَلَغَ الْأَنْبِيَاءُ وَالصَّادِقُونَ مَا بَلَغُوا بِقَطْعِ طَمَعِهِمْ .

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و کم صبری ، پرهیز ؛ چرا که هیچ کس با این ویژگی ها استوار نمی ماند . خو کن که در کارهایت با وقار باشی و بر زحمت های برادران ، شکیبایی کنی ، و با همه مردم ، خوش اخلاق باش . ای پسر! اگر چیزی نداری که با آن ، صله رحم به جا آوری و بر برادرانت بخششی نمایی ، خوش اخلاقی و خوش رویی را از دست نده ؛ چرا که هر کس اخلاقش را نیکو گرداند ، نیکان او را دوست می دارند و بدان از او کناره می گیرند . و به آنچه خدا قسمت تو فرموده ، قانع باش ، تا زندگی ات صفا یابد . پس اگر خواستی عزت دنیا را گرد آوری ، طمع خود را از آنچه در دستان مردم است ، قطع کن ؛ زیرا پیامبران و صدیقان ، تنها به سبب قطع طمع ، به چنان مقاماتی رسیدند .

قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۵، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۹ ح ۱۴.

حدیث ۳۹

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: إِنْ تَأَدَّبْتَ صَیْغِراً انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيراً، وَمَنْ عَنِى بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ، وَمَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ، وَمَنْ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ، وَمَنْ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ أَدْرَكَ بِهِ مَنَفَعَةً، فَاتَّخَذَهُ عَادَةً. وَإِيَّاكَ وَالْكَسْبَ مِنْهُ وَالطَّلَبَ بَعِیْرِهِ، وَإِنْ غُلِبْتَ عَلَى الدُّنْيَا فَلَا تُغْلِبَنَّ عَلَى الْآخِرَةِ، وَإِنَّهُ إِنْ فَاتَكَ طَلَبُ الْعِلْمِ فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ تَضِیْعاً أَشَدَّ مِنْ تَرْكِهِ. يَا بُنَى، اسْتَصَلِحِ الْأَهْلِينَ وَالْإِخْوَانَ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ إِنْ اسْتَقَامُوا لَمَكَ عَلَى الْوَفَاءِ، وَاحْذَرُهُمْ عِنْدَ انْتِصَافِ الْحَالِ بِهِمْ عَنْكَ، فَإِنَّ عِدَاؤَهُمْ أَشَدُّ مَضَرَّةً مِنْ عِدَاوَةِ الْأَبَاعِدِ بِتَصَدِيقِ النَّاسِ إِيَّاهُمْ لِإِطْلَاعِهِمْ عَلَيْكَ.

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - ای پسر! اگر در کودکی ادب شوی، در بزرگی سودش را می بری. هر که قصد ادب کند، به [کسب بیشتر] آن اهتمام می ورزد و هر که به آن اهتمام ورزد، خود را برای آموختن آن، به سختی می اندازد و هر که خود را برای آموختن آن، خود را به سختی اندازد، شدیدتر [و تشنه تر] آن را طلب می کند و هر که آن را به شدت طلب کند، به سودش دست می یابد. پس آن را عادت خود قرار بده و پرهیز از این که در کسب آن، تنبلی کنی و در پی چیز دیگری بروی. اگر در برابر دنیا شکست خوردی، در برابر آخرت شکست نخور، و اگر دانش نجویی، هرگز زبانی شدیدتر از ترک آن نخواهی یافت. ای پسر! میان خودی ها و برادران اهل علم، اگر به تو وفادارند، اصلاح کن، و اگر نظرشان نسبت به تو عوض شده، از آنان بر حذر باش؛ زیرا از آن جا که مردم نظر آنان را - به دلیل آگاهی شان بر تو - دشمنی آنان، زیانبارتر از دشمنی بیگانگان است.

قصص الأنبياء: ص ۱۹۴ ح ۲۴۴، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۹ ح ۱۳.

حدیث ۴۰

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ: أَنَا مُنْذُ سَقَطْتُ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتُ وَاسْتَقْبَلْتُ الْآخِرَةَ، فَدَارَ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرُ أَقْرَبُ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتْبَاعِدٌ. يَا بُنَى، لَا تَطْلُبْ مِنَ الْأَمْرِ مُدْبِراً، وَلَا تَرْفُضْ مِنْهُ مُقْبِلاً، فَإِنَّ ذَلِكَ يُضِلُّ الرِّأْيَ وَيُزِرُّ بِالْعَقْلِ. يَا بُنَى، لَيْكُنْ مِمَّا

امام صادق علیه السلام: وقتی که لقمان پسرش را موعظه کرد، به او گفت: «من از وقتی به دنیا آمدم، پشت به دنیا و رو به آخرت کرده ام. خانه ای که تو به سوی آن می روی، نزدیک تر از خانه ای است که از آن دور می شوی. ای پسر! کاری را که گذشته است، پیگیری نکن، و کار پیش رو را رها نکن؛ چرا که آن، اندیشه را گم راه و خرد را سبک می گرداند. ای پسر! از جمله چیزهایی که به سبب آن، بر دشمنت پیروز می گردی، اینها باشد: پرهیز از محرمات، برتری در دینت، حفظ جوان مردی ات، و گرامی داشتن نفست، به گونه ای که آن را به گناهان خدای بخشنده و اخلاق بد و کارهای زشت، آلوده نسازی. رازت را پنهان کن و باطنت را نیکو گردان؛ چرا که تو هر گاه چنین کردی، به سبب پوشش خداوندی، از دستیابی دشمن به راز، تو یا از پی بردن او به لغزش تو، در امان می مانی. خود را از مکر دشمن، در امان نین تا مبادا در بعضی از حالت ها فریبت دهد. پس هر گاه بر تو توانا گشت، بر تو می جهد و هیچ لغزشی را از تو نمی بخشد. باید از جمله سلاح هایی که در برابر دشمنت به کار می گیری، اعلان رضایت از او باشد. در جلب منفعت، بسیار را اندک، و در زیان بینی، کوچک را بزرگ بشمار. ای پسر! با مردم، بر خلاف روش خودشان همنشینی نکن و بیش از توانشان بر آنان بار نکن که [اگر چنین کنی،] همنشین تو پیوسته از تو

گریزان می‌گردد و کسی که بیش از توانش بر او بار شده، از تو کناره می‌گیرد و در این هنگام، تو تنها خواهی ماند و نه رفیقی خواهی داشت که همدست شود و نه برادری که تو را یاری رساند، پس وقتی که تنها ماندی، خوار می‌شوی و ذلیل می‌گردد. به درگاه کسی که دوست ندارد عذر تو را بپذیرد و برای تو حقی قایل نیست، عذر نبر. و در کارهایت، از کسی یاری نجوی، جز از کسی که می‌خواهد در برابر برآوردن حاجت تو، مزدی بگیرد؛ زیرا هر گاه چنین باشد، همان گونه در پی برآوردن آن حاجت برای تو می‌رود که گویی آن را برای خودش پیگیری می‌کند؛ چرا که او پس از برآورده شدن آن برای تو، در دنیای فانی سودی می‌برد و در خانه باقی‌آخرت نیز نصیب و ذخیره‌ای خواهد داشت، پس بدین جهت، در برآوردن آن برای تو می‌کوشد. برادران و یارانی که برای خود بر می‌گزینی و از آنان برای کارهایت یاری می‌جویی، باید اهل جوان‌مردی و قناعت و خیر و خرد و پاک‌دامنی باشند؛ کسانی که اگر سودشان دهی، سپاست بگزارند، و اگر از همسایگی شان غایب شوی، یادت کنند».

فی المصدر: «ما»، وما أثبتناه من بحار الأنوار.

حدیث ۴۱

امام صادق علیه السلام:

- فی تفسیر قوله تعالی: «وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِبَنِيهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ» - : فَوَعَّظْ لُقْمَانُ لِبَنِيهِ بِآثَارٍ حَتَّى تَفْطَرُ وَانْشَقَّ. وَكَانَ فِيهَا وَعَظُهُ بِهِ... أَنْ قَالَ: يَا بُنَيَّ، إِنَّكَ مُنْذُ سَقَطْتَ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتَ وَاسْتَقْبَلْتَ الْآخِرَةَ، فَدَارَ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرٌ أَقْرَبُ إِلَيْكَ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتَبَاعِدٌ. يَا بُنَيَّ، جَالِسِ الْعُلَمَاءَ وَزَاحِمُهُمْ بِرُكْبَتِكَ، لَا تُجَادِلْهُمْ فَيَمْنَعُوكَ، وَخُذْ مِنَ الدُّنْيَا بِلَاغًا، وَلَا تَرَفُضْهَا فَتَكُونَ عِيَالًا عَلَى النَّاسِ، وَلَا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ بِآخِرَتِكَ، وَصُمْ صَوْمًا يَقْطَعُ شَهْوَتَكَ، وَلَا تَصُمْ صَوْمًا يَمْنَعُكَ مِنَ الصَّلَاةِ؛ فَإِنَّ الصَّلَاةَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الصَّيَامِ. يَا بُنَيَّ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ، فَاجْعَلْ سَيْفِيَّتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ، فَإِنْ نَجَوْتَ فَبِرَحْمَةِ اللَّهِ، وَإِنْ هَلَكَتْ فَبِدُنُوبِكَ. يَا بُنَيَّ، إِنْ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعَتْ بِهِ كَبِيرًا، وَمَنْ عَنَى

امام صادق علیه السلام - در تفسیر این گفته خدای متعال: «و هنگامی که لقمان به پسرش - در حالی که او را موعظه می‌کرد - گفت: «ای پسرک من! به خدا شرک نوز؛ چرا که شرک، ستمی بزرگ است» - : لقمان به حکمتی چند، پسرش را موعظه کرد، تا [سپیده صبح] شکافته شد. و در موعظه او به پسرش، چنین بود که گفت: «ای پسر! از زمانی که تو به دنیا آمدی، پشت به آن کرده‌ای و رو به آخرت داری، پس خانه‌ای که به سوی آن می‌روی، به تو نزدیک تر است از خانه‌ای که از آن دور می‌شوی. ای پسر! با دانشمندان همنشینی کن و تنگاتنگ آنان بنشین، [ولی] با آنان مجادله نکن، که بازت می‌دارند. و به اندازه لازم، از دنیا بگیر، و آن را چنان رها نکن که سربار مردم شوی، و آن چنان در آن وارد نشو که به آخرت زیان رساند. روزه‌ای بگیر که شهوت را قطع کند، و چنان روزه‌ای بگیر که از نماز، بازت بدارد؛ چرا که نماز، نزد خدا محبوب تر از روزه است. ای پسر! دنیا دریایی عمیق است که بسیاری در آن هلاک شده‌اند. پس کشتی خود را در دنیا، ایمان، بادبان آن را توکل، و توشه خود را در آن، تقوای الهی قرار بده. پس اگر نجات یافتی، در سایه رحمت خداست، و اگر هلاک شدی، به سبب گناهانت خواهد بود. ای پسر! اگر در کودکی ادب شوی، در بزرگی سودش را می‌بری. هر که آهنگ ادب کند، به [کسب هر چه بیشتر] آن همت می‌گمارد و هر که به آن همت گمارد، خود را برای آموختن آن، به سختی می‌اندازد و هر که خود را برای آموختن آن، به سختی بیندازد، آن را شدیدتر طلب می‌کند و هر که آن را به شدت طلب کند، به سودش دست می‌یابد. بنا بر این، آن را عادت خود قرار بده. تو جانشین پیشینیان هستی، و جانشین تو از آن سود خواهد برد و مشتاق، به تو امید

دارد و ترسا، از قدرت تو می هراسد. و بپرهیز از این که در کسب آن (ادب)، تنبلی کنی و در پی چیز دیگری بروی. اگر در برابر دنیا شکست خوردی، در برابر آخرت شکست نخور، حال اگر دانش را در جایگاهش نجستی، هر آینه در برابر آخرت نیز شکست خورده ای. در روزها و شب ها و لحظات، برای خودت زمانی را جهت جستجوی دانش قرار بده؛ چرا که تو برای آن، چیزی ضایع کننده تر از رها کردن آن نمی یابی. و در باره آن، با لجوج، بگومگو نکن و با فقیه، مجادله نکن و با پادشاه، دشمنی نکن و با ستمگر، همراهی و دوستی نکن و با فاسد پلید و متهم، رفاقت نکن و دانشت را ذخیره کن؛ همان گونه که سکه ات را ذخیره می کنی. ای پسر! از خدا چنان بترس که اگر در روز رستاخیز، نیکی دو جهان را به همراه داشته باشی، [بازهم] از عذابش بترسی، و چنان به خدا امیدوار باش که اگر در روز رستاخیز، گناه دو جهان را به همراه داشته باشی، [بازهم] به آمرزش او امیدوار باشی. پسرش به او گفت: ای پدر! چگونه می توانم چنین باشم، در حالی که تنها یک دل دارم؟ لقمان بدو گفت: «پسر! اگر دل مؤمن بیرون آورده شود و شکافته شود، دو نور در آن یافت می شود: نوری برای ترس و نوری برای امید، که اگر وزن شوند، هیچ یک بر دیگری، هموزن ذره ای برتری نمی یابد. هر که به خدا ایمان آورد، سخن خدا را تصدیق می کند و هر که سخن خدا را تصدیق کند، امر خدا را به جا می آورد، و هر که امر خدا را به جا نیاورد، سخن خدا را تصدیق نکرده است. بخشی از اخلاق، بخش دیگر را تأیید می کند؛ پس آن که ایمان راستین به خدا دارد، خالصانه و خیرخواهانه برای خدا کار می کند و آن که خالصانه و خیرخواهانه برای خدا کار کند، هر آینه ایمان راستین به خدا دارد، و آن که خدا را اطاعت کند، از او می ترسد و آن که از او بترسد، دوستش دارد، و آن که دوستش داشته باشد، از فرمانش پیروی می کند و آن که از فرمانش پیروی نکند، شایسته بهشت و خشنودی اوست، و آن که از خشنودی خدا پیروی نکند، خشم او را بر خود آسان گردانیده است. از خشم خدا به خدا پناه می بریم! ای پسر! به دنیا اتکا نکن و دلت را به آن مشغول نساز؛ چرا که خداوند، هیچ چیزی را سست تر از آن نیافریده است. مگر نمی بینی که نعمت دنیا را پاداش فرمان برداران قرار نداده، و گرفتاری آن را کیفر نافرمانان قرار نداده است؟!»

فی المصدر: «غنی»، والتصویب من بحار الأنوار وقصص الأنبياء: ص ۱۹۴ ح ۲۴۳. وَعَنْ الْأَمْرِ فُلَانًا: أَهْمُهُ. وَيُقَالُ: غَنِيَ بِأَمْرِ فُلَانٍ (المعجم الوسيط: ج ۲ ص ۶۳۳ «عنا»).

حدیث ۴۲

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لِقَمَانٍ لِابْنِهِ: يَا بَنِيَّ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا، وَإِنَّ لِلدِّينِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ وَالْعَمَلَ بِهِ. وَلِلْإِيمَانِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الْإِيمَانَ بِاللَّهِ وَكُتْبَهُ وَرُسُلِيهِ. وَلِلْعَالِمِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الْعِلْمَ بِاللَّهِ وَبِمَا يُحِبُّ وَبِمَا يَكْرَهُ. وَلِلْعَامِلِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: الصَّلَاةَ وَالصِّيَامَ وَالزَّكَاةَ. وَلِلْمُتَكَلِّفِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يُنَازِعُ مَنْ فَوْقَهُ، وَيَقُولُ مَا لَا يَعْلَمُ، وَيَتَعَاطَى مَا لَا يَنَالُ. وَلِلظَّالِمِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَظْلِمُ مَنْ فَوْقَهُ بِالْمَعْصِيَةِ، وَمَنْ دُونَهُ بِالْعَلْبِيَّةِ، وَيُعِينُ الظَّلْمَةَ. وَلِلْمُنَافِقِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يُخَالِفُ لِسَانُهُ قَلْبَهُ، وَقَلْبُهُ فِعْلُهُ، وَعَلَانِيَتُهُ سِرِّيَتُهُ. وَلِلْإِثْمِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَخُونُ، وَيَكْذِبُ، وَيُخَالِفُ مَا يَقُولُ. وَلِلْمُرَائِيِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَكْسَلُ إِذَا كَانَ وَاحِدَهُ، وَيَنْشَطُ إِذَا كَانَ النَّاسَ عِنْدَهُ، وَيَتَعَرَّضُ فِي كُلِّ أَمْرٍ لِلْمَحْمَدَةِ. وَلِلْحَاسِدِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَغْتَابُ إِذَا غَابَ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ، وَيَشْمَتُ بِالْمَعْصِيَةِ. وَلِلْمُسْرِفِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَشْتَرِي مَا لَيْسَ لَهُ، وَيَلْبَسُ مَا لَيْسَ لَهُ، وَيَأْكُلُ مَا لَيْسَ لَهُ. وَلِلْكَسَلَانِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: يَتَوَانَى حَتَّى يُفْرَطَ، وَيُفْرَطُ حَتَّى يُضَيِّعَ، وَيُضَيِّعُ حَتَّى يَأْتِمَ. وَلِلْغَافِلِ ثَلَاثَ عِلَامَاتٍ: السَّهُوُ وَاللَّهُوُ وَالنَّسْيَانُ.

امام صادق علیه السلام - در بیان آنچه لقمان علیه السلام به پسرش گفت - : پسر! هر چیزی، نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن، مورد گواهی قرار می گیرد، و همانا دین، سه نشانه دارد: دانش، ایمان، و عمل به آن. ایمان، سه نشانه

دارد: ایمان به خدا و کتاب‌های او و فرستادگانش. دانشمند، سه نشانه دارد: شناخت خدا و شناخت آنچه می‌پسندد و شناخت آنچه نمی‌پسندد. صالح، سه نشانه دارد: نماز و روزه و زکات. متظاهر نیز سه نشانه دارد: با برتر از خود می‌ستیزد، و چیزی را می‌گوید که نمی‌داند، و در پی چیزی است که به آن، دست نمی‌یابد. ستمگر، سه نشانه دارد: به بالاتر از خودش با نافرمانی، و به پایین‌تر از خودش با چیرگی، ستم می‌کند و به ستمگران، یاری می‌رساند. منافق، سه نشانه دارد: زبانش مخالف دلش، و دلش مخالف کارش، و ظاهرش مخالف باطنش است. گنهکار، سه نشانه دارد: خیانت می‌ورزد، دروغ می‌گوید، و با سخن خودش نیز مخالفت می‌کند. ریاکار، سه نشانه دارد: هنگامی که تنها باشد، تنبلی می‌کند و هنگامی که نزد مردم باشد، چابک است و در هر کاری، خود را در معرض ستایش دیگران قرار می‌دهد. حسود، سه نشانه دارد: هر گاه غایب باشد، غیبت می‌کند و هر گاه حاضر باشد، چاپلوسی می‌کند، و به خاطر گرفتاری، سرکوفت می‌زند. اسرافکار، سه نشانه دارد: چیزی را می‌خرد که لازم ندارد، و چیزی را می‌پوشد که لازم ندارد، و چیزی را می‌خورد که لازم ندارد. تنبل، سه نشانه دارد: تا آن جا سستی می‌کند که کوتاهی می‌شود، و تا آن جا کوتاهی می‌کند که ضایع می‌سازد، و تا آن جا ضایع می‌سازد که گناه می‌کند. غافل، سه نشانه دارد: اشتباه و سرگرمی و فراموشی.

الخصال: ص ۱۲۱ ح ۱۱۳، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۸.

حدیث ۴۳

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيمَا أَوْصَى بِهِ لُقْمَانَ ابْنُهُ نَاتَانَ أَنْ قَالَ لَهُ: يَا بَنِيَّ، لَيْكُنْ مِمَّا تَسْتَلِخُّ بِهِ عَلَى عِدُوِّكَ فَتَصْرَعَهُ الْمُمَاسِيحَةَ وَإِعْلَانُ الرِّضَا عَنْهُ، وَلَا تُزَاوِلُهُ بِالْمُجَانَبَةِ فَيَبْدُو لَهُ مَا فِي نَفْسِكَ فَيَتَأَهَّبَ لَكَ. يَا بَنِيَّ، خَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَوْ وَاوَيْتَهُ بِيْرِ الثَّقَلَيْنِ خِفْتَ أَنْ يُعَذِّبَكَ اللَّهُ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ وَاوَيْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ رَجَوْتَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكَ. يَا بَنِيَّ، حَمَلْتُ الْجَنْدَلَ وَالْحَدِيدَ وَكُلَّ حِمْلٍ ثَقِيلٍ فَلَمْ أَحْمِلْ شَيْئًا أَثْقَلَ مِنِّي جَارِ السُّوءِ، وَذُقْتُ الْمَرَارَاتِ كُلَّهَا فَلَمْ أَذُقْ شَيْئًا أَمْرًا مِنَ الْفَقْرِ.

امام صادق علیه السلام: در سفارش‌های لقمان به پسرش ناتان، این است که به او گفت: «پسرم! از چیزهایی که باید با آن، در برابر دشمن مسلح شوی تا زمینگیرش کنی، نرمی با او و اظهار خشنودی از اوست؛ ولی با کناره‌گیری، خود را از او دور نکن، که رازت برای او آشکار می‌شود و برای [سرنگونی] تو تدارک می‌بیند. پسرم! از خدا چنان بترس که اگر با نیکی دو جهان به او برخوردی، [باز هم] بترسی که خدا کیفرت دهد، و چنان به خدا امیدوار باش که اگر با گناهان دو جهان به او برخوردی، [باز هم] امیدوار باشی که خدا تو را بیامزد. پسرم! صخره بزرگ و آهن و هر بار سنگینی را بر دوش کشیدم؛ ولی چیزی سنگین‌تر از همسایه بد، بر دوش نکشیدم. همه تلخی‌ها را کشیدم؛ ولی چیزی تلخ‌تر از فقر نکشیدم».

الأمالی للصدوق: ص ۷۶۶ ح ۱۰۳۱، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۳ ح ۳.

حدیث ۴۴

امام صادق علیه السلام:

نَبْرُؤُنَا كُلُّ يَوْمٍ؛

امام صادق علیه السلام: هر روز ما نوروز است.

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۰۰.

حدیث ۴۵

امام صادق علیه السلام :
 یَوْمَ النَّیروزِ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی یَظْهَرُ فِیهِ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبیتِ ؛
 امام صادق علیه السلام : نوروز ، روزی است که قائم ما اهل بیت در آن ظهور می کند .
 بحار الأنوار ، ج ۵۲ ، ص ۲۷۶ .

حدیث ۴۶

امام صادق علیه السلام :
 إِذَا كَانَ یَوْمُ النَّیروزِ فَأَغْتَسِلْ وَ الْبَسْ أَنْظَفَ ثِیَابِکَ ؛
 امام صادق علیه السلام : هرگاه نوروز فرار رسید ، غسل کن و پاکیزه ترین لباس هایت را بپوش .
 وسائل الشیعه ، ج ۵ ، ص ۲۸۸ .

حدیث ۴۷

امام صادق علیه السلام :
 مَا مِنْ یَوْمٍ نَیروزٍ إِلَّا وَ نَحْنُ نَتَوَقَّعُ فِیهِ الْفَرَجَ لِأَنَّهُ مِنْ أِیَامِنَا وَ أِیَامِ شِیعَتِنَا ؛
 امام صادق علیه السلام : هیچ نوروزی نیست مگر آن که ما در آن روز منتظر فرج [ظهور قائم آل محمد صلی الله علیه و آله] هستیم ؛
 چرا که نوروز از روزهای ما و شیعیان ما است .
 مستدرک الوسائل ، ج ۶ ، ص ۳۵۲ .

حدیث ۴۸

امام صادق علیه السلام :
 لَا تُفْسِدْ عَلَی الْقَوْمِ مَاءَهُمْ ؛
 امام صادق علیه السلام : آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن .
 تهذیب الأحکام ، ج ۱ ، ص ۱۸۵ .

حدیث ۴۹

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ الْقَصْدَ أَمْرٌ یُحِبُّهُ اللَّهُ - عَزَّوَجَلَّ - وَ إِنَّ السَّرْفَ یُغِضُّهُ . . . وَ حَتَّى صَبَّكَ فَضَلَ شَرَابِکَ ؛
 امام صادق علیه السلام : میانه روی چیزی است که خدای - عزوجل - آن را دوست دارد و اسراف را ناخوش می دارد . . . حتی دور ریختن زیاده نوشیدنی ات را .
 الکافی ، ج ۴ ، ص ۵۲ .

حدیث ۵۰

امام صادق علیه السلام :

أَدْنَى الْإِسْرَافِ هِرَاقَةُ فَضْلِ الْإِنَاءِ ؛

امام صادق علیه السلام : کم ترین اندازه اسراف، دور ریختن ته مانده ظرف (غذا یا آب) است .

همان ، ج ۶ ، ص ۴۶۰ .

حدیث ۵۱

امام صادق علیه السلام :

و هَكَذَا الْهَوَاءُ ، لَوْلَا كَثْرَتُهُ وَ سَعَتُهُ لَأَخْتَنَقَ هَذَا الْأَنَامُ مِنَ الدُّخَانِ وَ الْبُخَارِ الَّذِي يَنْحَيَّرُ فِيهِ ؛

امام صادق علیه السلام : هوا نیز چنین است : اگر فراوان و گسترده نبود، مردم از دود و بخار سرگردان در هوا خفه می شدند .

بحار الأنوار ، ج ۶۰ ، ص ۸۸ .

حدیث ۵۲

امام صادق علیه السلام :

إِعْتَبِرْ بِهَذِهِ الْحَرِّ وَ الْبَرْدِ كَيْفَ يَتَعَاوَرَانِ الْعَالَمَ وَ يَتَصَرَّفَانِ ، هَذَا التَّصَرُّفُ فِي الزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ وَ الْإِعْتِدَالِ لِإِقَامَةِ هَذِهِ الْأَزْمِنَةِ الْأَرْبَعَةِ مِنَ السَّنَةِ وَ مَا فِيهِمَا مِنَ الْمَصَالِحِ ؛

امام صادق علیه السلام : به گرما و سرما بنگر که چگونه چرخ نظام جهان را به گردش در می آورند و خود نیز در گردش اند . این گردش در فزونی و کاستی و اعتدال ، برای برقرار ماندن فصل های سال و مصالحی است که در آن دو است .

همان ، ج ۵۸ ، ص ۱۷۳ .

حدیث ۵۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الصَّحْوَ إِذَا دَامَ جَفَّتِ الْأَرْضُ وَ احْتَرَقَ النَّبَاتُ وَ غِيَضَ مَاءُ الْعُيُونِ وَ الْأُودِيَّةِ فَأَضَرَّ بِالنَّاسِ وَ غَلَبَ الْيَبْسُ عَلَى الْهَوَاءِ فَأَحْدَثَتْ ضُرُوبًا أُخْرَى مِنَ الْأَمْرَاضِ ؛

امام صادق علیه السلام : اگر هوا همیشه صاف و آفتابی بود ، زمین خشک می شد و گیاهان می سوخت ؛ آب چشمه ها و رودها فرو می رفت و به مردم زیان می رسید ؛ خشکی بر هوا چیره می شد و گونه دیگری از بیماری را پدید می آورد .

همان ، ج ۳ ، ص ۱۲۵ .

حدیث ۵۴

امام صادق علیه السلام :

فَإِنَّهُ يُلَيِّنُ الْأَبْدَانَ وَ يَجْلُو كَدِرَ الْهَوَاءِ فَيَرْفَعُ الْوَبَاءَ الْحَادِثُ مِنْ ذَلِكَ ؛

امام صادق علیه السلام : بارش باران بدن ها را لطیف می کند و آلودگی را از هوا می زداید و وبای پدیدآمده از آن را از بین می

برد .

بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۳۸۶.

حدیث ۵۵

امام صادق علیه السلام:

لَا تَطِيبُ السُّكْنَى إِلَّا بِثَلَاثٍ: الْهَوَاءِ الطَّيِّبِ وَالْمَاءِ الْعَذْبِ وَالْأَرْضِ الْخَوَّارَةَ؛

امام صادق علیه السلام: زندگی با سه چیز خوش می شود: هوای پاک، آب فراوان گوارا و زمین نرم و سست [آماده زراعت].
تحف العقول، ص ۳۲۰.

حدیث ۵۶

امام صادق علیه السلام:

النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: الْمَشْيِ وَالرُّكُوبِ وَالْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَالنَّظْرَ إِلَى الْخُضْرَةِ...؛

امام صادق علیه السلام: شادابی در ده چیز است: پیاده روی، [اسب] سواری، آب تنی (شنا) و نگاه کردن به سبزه...
الخصال، ص ۴۴۳.

حدیث ۵۷

امام صادق علیه السلام:

اغسلوا أيديكم قبل الطعام وبعده؛

امام صادق علیه السلام: دست هایتان را قبل از خوردن غذا و بعد از آن بشویید.
المحاسن، ج ۱، ص ۴۲۵.

حدیث ۵۸

امام صادق علیه السلام:

و نهی [رسول الله صلی الله علیه و آله] أن ینفخ فی طعامٍ أو شرابٍ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا از فوت کردن در غذا و آشامیدنی نهی فرمودند.
بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۵۰.

حدیث ۵۹

امام صادق علیه السلام:

أصلُ خرابِ البدنِ تركُ العشاءِ؛

امام صادق علیه السلام: ریشه (بیماری و) خرابی بدن ترک غذای شب است.
الکافی، ج ۶، ص ۲۸۸.

حدیث ۶۰

امام صادق علیه السلام :

الطَّعَامُ الْحَارُّ غَيْرُ ذِي بَرَكَهٍ ؛

امام صادق علیه السلام : غذای داغ ، بی برکت است .

همان ، ج ۶ ، ص ۳۲۲ .

حدیث ۶۱

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكَ وَ شُرْبَ الْمَاءِ الْبَارِدِ فِي الْحَمَّامِ فَإِنَّهُ يُفْسِدُ الْمِعْدَةَ ؛

امام صادق علیه السلام : از نوشیدن آب سرد در حمام پرهیز که معده را تباه می کند .

الأمالی ، صدوق ، ص ۴۴۵ .

حدیث ۶۲

امام صادق علیه السلام :

وَصَبَّ الْمَاءِ الْبَارِدَ عَلَى قَدَمَيْكَ إِذَا خَرَجْتَ فَإِنَّهُ يَسِلُّ الدَّاءَ مِنْ جَسَدِكَ ؛

امام صادق علیه السلام : هنگام خارج شدن از حمام بر دو پای خود آب سرد بریز ؛ این کار بیماری را از بدنت بیرون می کند .

همان ، ص ۴۴۵ .

حدیث ۶۳

امام صادق علیه السلام :

الْبَسْ مَا لَأَشْتَهَرُ بِهِ وَلَا يُزِرِي بِكَ ؛

امام صادق علیه السلام : نه لباس شهرت بپوش و نه لباسی که تو را بی مقدار جلوه دهد .

میزان الحکمه ، ح ۱۸۰۸۰ .

حدیث ۶۴

امام صادق علیه السلام :

التَّوْبُ التَّقِيُّ يَكْبِتُ الْعُدُوَّ ؛

امام صادق علیه السلام : جامه پاکیزه دشمن را خوار می کند .

الکافی ، ج ۶ ، ص ۴۸۸ .

حدیث ۶۵

امام صادق علیه السلام :

در تفسیر آیه خُذُوا زَيْتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

امام صادق علیه السلام: منظور شانه کردن است؛ زیرا شانه کردن مو را زیبا می‌کند.
اعراف، آیه ۳۱.

حدیث ۶۶

امام صادق علیه السلام:
كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَغْسِلُ رَأْسَهُ بِالسُّدْرِ؛
امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا سرش را با سدر می‌شست.
همان، ص ۶۳.

حدیث ۶۷

امام صادق علیه السلام:
غَسَلَ الرَّأْسَ بِالْخَطْمِيِّ نُشْرَةً؛
امام صادق علیه السلام: شستن سر با خطمی موجب شادابی است.
همان، ص ۶۱.

حدیث ۶۸

امام صادق علیه السلام:
لَا تَتَسَرَّحْ فِي الْحَمَامِ فَإِنَّهُ يُرِقُّ الشَّعْرَ؛
امام صادق علیه السلام: در حمام شانه نزنید که موی را سست می‌کند.
مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۱۶۵.

حدیث ۶۹

امام صادق علیه السلام:
مِنَ السُّنَّةِ تَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ؛
امام صادق علیه السلام: گرفتن ناخن از سنت پیامبر است.
وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۳۲.

حدیث ۷۰

امام صادق علیه السلام:
إِنَّمَا قُصُوا الْأُظْفَارَ لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ؛
امام صادق علیه السلام: ناخن‌ها را کوتاه کنید؛ زیرا جایگاه شیطان (و میکرب) است.
همان، ص ۱۳۲.

حدیث ۷۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِلرِّجَالِ : قُصُوا أَظْفِيرَ كُمْ وَ لِلنِّسَاءِ : اُتْرِكْنَ مِنْ أَظْفَارِكُنَّ ؛ فَإِنَّهُ أَزِينُ لَكُنَّ ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر به مردان فرمودند : ناخن هایتان را کوتاه کنید ، و به زنان فرمودند : ناخن هایتان را بلند نگذارید ؛ زیرا برای شما زینت بخش تر است .

کتاب من لایحضره الفقیه ، ج ۱ ، ص ۱۲۸ .

حدیث ۷۲

امام صادق علیه السلام :

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ تَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ بِالْأَسْنَانِ ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا از کوتاه کردن ناخن با دندان نهی فرمودند .

وسائل الشیعه ، ج ۲ ، ص ۱۳۴ .

حدیث ۷۳

امام صادق علیه السلام :

الذُّهْنُ يُلَيِّنُ الْبَشْرَةَ وَ يَزِيدُ فِي الدَّمَاعِ وَ يُسَهِّلُ مَجَارِيَ الْمَاءِ وَ يُذْهِبُ الْقَشْفَ وَ يُسْفِرُ اللَّوْنَ ؛

امام صادق علیه السلام : روغن [مالیدن به پوست] آن را نرم و عقل را زیاد می کند ؛ روزنه های پوست را پاک می کند و آلودگی تن را از بین می برد و رنگ پوست را روشنی می بخشد .

الکافی ، ج ۶ ، ص ۵۱۹ .

حدیث ۷۴

امام صادق علیه السلام :

كَانَسُ الْبَيْتِ يَنْفِي الْفَقْرَ ؛

امام صادق علیه السلام : جاروب کردن خانه ، فقر را از بین می برد .

الکافی ، ج ۶ ، ص ۵۳۱ .

حدیث ۷۵

امام صادق علیه السلام :

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ سِعَةُ الْمَنْزِلِ ؛

امام صادق علیه السلام : وسعت خانه ، از خوش بختی مرد است .

مکارم الأخلاق ، ص ۱۲۵ .

حدیث ۷۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا سُمِّيَ الْبَلِيغُ ؛ لِأَنَّهُ يُبَلِّغُ حَاجَتَهُ بِأَهْوَنِ سَعِيهِ ؛

امام صادق علیه السلام: بلیغ از آن جهت بلیغ نامیده شد که خواسته خود را با کم ترین تلاش به مخاطب می رساند .

تحف العقول ، ص ۳۵۹ .

حدیث ۷۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَالَ فِينَا بَيْتَ شِعْرِ بَنِي اللَّهِ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس درباره ما یک بیت شعر بگوید ، خدای بزرگ برای او در بهشت خانه ای می سازد .

عیون أخبار الرضا علیه السلام ، ج ۲ ، ص ۱۵ .

حدیث ۷۸

امام صادق علیه السلام :

مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا أَحَسَّنَ الصَّوْتِ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند هیچ پیامبر را مبعوث نکرد مگر این که خوش آواز بود .

همان ، ص ۶۱۶ .

حدیث ۷۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا بِالْقُرْآنِ . . . وَكَانَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا ؛

امام صادق صلی الله علیه و آله: علی بن حسین علیهما السلام خوش صداترین مردم در قرائت قرآن بود و امام باقر علیه السلام نیز

خوش صداترین مردم بود .

میزان الحکمه ، ح ۱۶۵۱۳ .

حدیث ۸۰

امام صادق علیه السلام :

مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ السَّوَاكُ ؛

امام صادق: مسواک کردن از اخلاق پیامبران است .

میزان الحکمه ، ح ۹۰۵۳ .

حدیث ۸۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ كَانَ يَتَخَلَّلُ وَهُوَ يُطَيِّبُ الْفَمَ ؛

امام صادق علیه السلام: رسول خدا دندان هایش را خلال می کرد و خلال کردن ، دهان را خوش بو می کند .
الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۷۶ .

حدیث ۸۲

امام صادق علیه السلام :

لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ؛

امام صادق علیه السلام: دوست ندارم جوانی از شما [شیعیان] را جز بر دو گونه ببینم : دانشمند یا دانشجو .
الأمالی ، طوسی ، ص ۳۰۴ .

حدیث ۸۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَكُونَنَّ أَوْلَ مُشِيرٍ وَ إِيَّاكَ وَ الرَّأْيَ الْفَطِيرَ ؛

امام صادق علیه السلام : در مشورت نخستین کس مباش که نظر می دهد و از اظهار نظر ناسخته بپرهیز .
میزان الحکمه ، ح ۹۸۶۸ .

حدیث ۸۴

امام صادق علیه السلام :

أَعْطِهِمْ أَجْرَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرْقُهُمْ ؛

امام صادق علیه السلام: پیش از آن که عرق آنان (کارگران) خشک شود ، مزدشان را بپرداز .
الکافی ، ج ۵ ، ص ۲۸۹ .

حدیث ۸۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا ثُمَّ حَبَسَهُ عَنِ الْجُمُعَةِ يَبِؤُهُ بِإِثْمِهِ وَإِنْ كَانَ هُوَ لَمْ يَحْبَسْهُ اشْتَرَكَ فِي الْأَجْرِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس کارگری را به کار گیرد و او را از شرکت در نماز جمعه باز دارد ، گنااهش را به عهده گرفته است
و اگر او را باز ندارد ، در اجر او شریک است .
تهذیب الأحکام ، ج ۲ ، ص ۱۷۵ .

حدیث ۸۶

امام صادق علیه السلام :

تَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ ؛

امام صادق علیه السلام: در پیشگاه کسی که از او دانش می آموزید ، فروتن باشید .

همان ، ص ۳۶ .

حدیث ۸۷

امام صادق علیه السلام :

تَصَدَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِأَمْوَالٍ جَعَلَهَا وَقْفًا ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا اموالی را صدقه داد و آنها را وقف کرد .

همان ، ص ۳۴۱ .

حدیث ۸۸

امام صادق علیه السلام :

قَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْفَيْءَ فَأَصَابَ عَلِيًّا أَرْضٌ فَاحْتَفَرَ فِيهَا عَيْنًا فَخَرَجَ مِنْهَا مَاءٌ . . . فَقَالَ : هِيَ صَدَقَةٌ بَتًّا بَتْلًا فِي حَجِيجِ بَيْتِ اللَّهِ وَ عَابِرِ سَبِيلِهِ لِاتِّبَاعٍ وَ لَا تُوهَبُ وَ لَا تُورَثُ ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا غنایم را تقسیم کرد . قطعه زمینی به علی رسید . علی در آن زمین چشمه ای حفر کرد و چشمه به آب رسید . . . حضرت فرمود : «این صدقه (و وقفی) است که آن را به طور قطعی (از ملک خویش) جدا کردم و به حاجیان خانه خدا و در راه ماندگان حج، مخصوص گردانیدم ؛ نه فروختنی است ، نه بخشیدنی و نه ارث بردنی .

تهذیب الأحكام ، ج ۹ ، ح ۱۴۸ .

حدیث ۸۹

امام صادق علیه السلام :

لَا تُطِيبُ السُّكْنَى إِلَّا بِثَلَاثٍ : الْهَوَاءِ الطَّيِّبِ وَ الْمَاءِ الْغَزِيرِ الْعَذْبِ وَ الْأَرْضِ الْخَوَّارَةِ ؛

امام صادق علیه السلام : سه چیز زندگی را خوش می کند : هوای پاک ، آب فراوان گوارا ، زمین نرم و سست (آماده زراعت) .

تحف العقول ، ص ۳۲۰ .

حدیث ۹۰

امام صادق علیه السلام :

لَا تُفْسِدُ عَلَى الْقَوْمِ مَاءَهُمْ ؛

امام صادق علیه السلام : آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن .

الکافی ، ج ۳ ، ص ۶۵ .

حدیث ۹۱

امام صادق علیه السلام :

لَقَدْ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَمُرُّ عَلَى الْمَدْرَةِ فِي وَسْطِ الطَّرِيقِ فَيَنْزِلُ عَنْ دَائِبَتِهِ حَتَّى يُنَحِّيَهَا بِيَدِهِ عَنِ الطَّرِيقِ ؛

امام صادق علیه السلام : امام سجاد علیه السلام هرگاه در میان راه به کلوخی بر می خورد ، از مرکب پیاده می شد و با دستش آن را

از راه دور می‌کرد .
بحار الأنوار ، ج ۷۵ ، ص ۵۰ .

حدیث ۹۲

امام صادق علیه السلام :
الْقَضَاءُ أَرْبَعَةٌ : ثَلَاثَةٌ فِي النَّارِ وَ وَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ : رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ وَ هُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَ رَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَ هُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ ؛
امام صادق علیه السلام : قاضیان چهار گروهند : سه گروه دوزخی اند و یک گروه بهشتی : مردی که ، دانسته ، حکم ناحق می‌دهد ، دوزخی است . مردی که ندانسته حکم ناحق دهد نیز دوزخی است . مردی که ندانسته حکم حق دهد نیز دوزخی است ، و مردی که دانسته حکم به حق دهد ، بهشتی است .
الکافی ، ج ۷ ، ص ۴۰۷ .

حدیث ۹۳

امام صادق علیه السلام :
الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الْمَاءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ ؛
امام صادق علیه السلام : عدالت از آبی که شخص تشنه به آن می‌رسد ، گواراتر است .
الکافی ، ج ۲ ، ص ۱۴۶ .

حدیث ۹۴

امام صادق علیه السلام :
كُلُّ ذِي صِنَاعَةٍ مُضْطَرٌّ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ يَجْتَلِبُ بِهَا الْمَكْسَبَ وَ هُوَ أَنْ يَكُونَ حَازِقًا بِعَمَلِهِ مُؤَدِّيًا لِلْأَمَانَةِ فِيهِ مُسْتَمِيلًا لِمَنْ اسْتَعْمَلَهُ ؛
امام صادق علیه السلام : هر صنعت‌گر از سه خصلت‌گزیب‌نارد تا با آنها کسبش را رونق بخشد : در کارش زبردست باشد ، امانت‌دار باشد و نظر کارفرمای خود را [تأمین و] به خود جلب کند .
بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۲۳۶ .

حدیث ۹۵

امام صادق علیه السلام :
ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهَا : الْأَمْنُ وَ الْعَدْلُ وَ الْخِصْبُ ؛
امام صادق علیه السلام : سه چیز است که مردم به آنها نیاز دارند : امنیت ، عدالت و رفاه .
تحف العقول ، ص ۳۲۰ .

حدیث ۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَتَى بِرَجُلٍ اخْتَلَسَ دُرَّةً مِنْ أُذُنِ جَارِيَةٍ فَقَالَ : هَذِهِ الدُّغَارَةُ الْمُعْلَنَةُ فَضَرَبَهُ وَحَبَسَهُ ؛

امام صادق علیه السلام : مردی را که مرواریدی از گوش دختری ربوده بود به محضر امیرالمؤمنین علیه السلام آوردند ؛ حضرت فرمود : «این ربودنی آشکار است .» او را (تازیانه) زد و به زندان افکند .
الکافی ، ج ۷ ، ص ۲۲۶ .

حدیث ۹۷

امام صادق علیه السلام :

يَا أُمَّ إِسْحَاقَ! لَا تُرَضِّعِيهِ مِنْ ثَدِيٍّ وَاحِدٍ وَ أَرْضِيعِيهِ مِنْ كِلَيْهِمَا يَكُونُ أَحَدُهُمَا طَعَامًا وَ الْآخَرُ شَرَابًا ؛

امام صادق علیه السلام : ای مادر اسحاق! فرزند خود را نه از یک پستان بلکه از دو پستان شیر بده که یکی برایش غذا و دیگری آب باشد .
وسائل الشیعه ، ج ۲۱ ، ص ۴۵۳ .

حدیث ۹۸

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنْ . . . طَيِّبٍ بَصِيرٍ ثَقِيٍّ ؛

امام صادق علیه السلام : مردم هیچ شهری از پزشکِ بصیرِ مورد اعتماد بی نیاز نیستند .
تحف العقول ، ص ۳۲۱ .

حدیث ۹۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يُعْرِفُهُ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ سَيِّئَاتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام : هر که در راه خدا کشته شود ، خداوند چیزی از گناهانش را به او نمی نمایاند .
وسائل الشیعه ، ج ۱۵ ، ص ۱۶ .

حدیث ۱۰۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًى بِهِ ؛

امام صادق علیه السلام : فرشتگان ، با خشنودی ، بال هایشان را برای جوینده علم می گسترند .
ثواب الأعمال ، ص ۱۳۱ .

حدیث ۱۰۱

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُؤَقِّرْ كَبِيرَنَا وَ يَرْحَمِ صَغِيرَنَا ؛
 امام صادق علیه السلام: از ما نیست کسی که به بزرگ سالان ما حرمت ننهد و با خردسالان ما مهربان نباشد.
 . الکافی ، ج ۲ ، ص ۱۶۵ .

حدیث ۱۰۲

امام صادق علیه السلام :
 عَظُّمُوا كِبَارَكُمْ وَ صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ ؛
 امام صادق علیه السلام: سال خوردگان خود را بزرگ بدارید و صله ارحام به جای آرید .
 . میزان الحکمه ، ۹۹۲۵ .

حدیث ۱۰۳

امام صادق علیه السلام :
 عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ مِنْ عِلْمِنَا ؛
 امام صادق علیه السلام: از دانش ما به کودکان خود بیاموزید .
 وسائل الشیعه ، ج ۲۱ ، ص ۴۷۸ .

حدیث ۱۰۴

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ خَيْرَ مَا وَرَثَ الْآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الْأَدَبُ لَا الْمَالُ ؛
 امام صادق علیه السلام: بهترین ارثی که پدران برای فرزندان باقی می گذارند ، ادب است نه ثروت .
 . الکافی ، ج ۸ ، ص ۱۵۰ .

حدیث ۱۰۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ كَثِيرُحَمِّ الْعَبْدِ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ ؛
 امام صادق علیه السلام: خداوند به بنده ، به خاطر محبت شدید او به فرزندش ، رحم می کند .
 . الکافی ، ج ۶ ، ص ۵۰ .

حدیث ۱۰۶

امام صادق علیه السلام :
 دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ؛
 امام صادق علیه السلام: پسرت را رها کن که تا هفت سالگی بازی کند .
 وسائل الشیعه ، ج ۲۱ ، ص ۴۷۳ .

حدیث ۱۰۷

امام صادق علیه السلام :
 رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ وَاجِبٌ كَوَجوبِ رَدِّ السَّلَامِ ؛
 امام صادق علیه السلام : جواب دادن به نامه ، همچون جواب سلام ، واجب است .
 . الکافی ، ج ۲ ، ص ۶۷۰ .

حدیث ۱۰۸

امام صادق علیه السلام :
 التَّوَّاصُلُ بَيْنَ الْإِخْوَانِ فِي الْحَضَرِ التَّرَاوُزُ وَالتَّوَّاصُلُ فِي السَّفَرِ الْمَكَاتِبَةُ ؛
 امام صادق علیه السلام : ارتباط میان برادران در زمان حضور ، دید و بازدید است و در سفر ، نامه نگاری .
 . میزان الحکمه ، ح ۱۷۳۴۰ .

حدیث ۱۰۹

امام صادق علیه السلام :
 طَعَامُ اللَّيْلِ أَنْفَعُ مِنْ طَعَامِ النَّهَارِ ؛
 امام صادق علیه السلام : غذای شب سودمندتر از غذای روز است .
 . الکافی ، ج ۶ ، ص ۲۸۹ .

حدیث ۱۱۰

امام صادق علیه السلام :
 يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ لَا يَخْرُجَ مِنْ بَيْتِهِ حَتَّى يَطْعَمَ فَإِنَّهُ أَعَزُّ لَهُ ؛
 امام صادق علیه السلام : برای مؤمن شایسته است که تا غذایی نخورده از خانه اش خارج نشود ؛ زیرا این کار برای او عزت مندانه تر است .
 . بحار الأنوار ، ج ۶۶ ، ص ۳۴۱ .

حدیث ۱۱۱

امام صادق علیه السلام :
 تَعَدُّ وَتَعَشُّ وَلَا تَأْكُلُ بَيْنَهُمَا شَيْئًا فَإِنَّ فِيهِ فَسَادَ الْبَدَنِ ؛
 امام صادق علیه السلام : صبحانه و شام بخور و میان آنها چیزی نخور که مایه تباهی بدن است .
 . الکافی ، ج ۶ ، ص ۲۸۸ .

حدیث ۱۱۲

امام صادق علیه السلام :

دَخَلَ النَّبِيُّ ذَاتَ لَيْلَةٍ بَيْتَ فَاطِمَةَ وَمَعَهُ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : قُومَا فَاصْطَرِعَا ، فَقَامَا لِيَصْطَرِعَا ... ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر شبی به خانه فاطمه رفت و حسن و حسین با او بودند . پیامبر به آن دو فرمود : «برخیزید و کشتی بگیرید» . آن دو بزرگوار برخاستند و کشتی گرفتند .

. بحار الأنوار ، ج ۱۰۳ ، ص ۱۸۹ .

حدیث ۱۱۳

امام صادق علیه السلام :

النُّشْرَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ : الْمَشْيِ وَالرُّكُوبِ وَ... ؛

امام صادق علیه السلام : شادابی در ده چیز است : پیاده روی ، سوارکاری و... .

. الخصال ، ص ۴۴۳ .

حدیث ۱۱۴

امام صادق علیه السلام :

التَّقْدِيرُ نِصْفُ الْعَيْشِ ؛

امام صادق علیه السلام : برنامه ریزی نیمی از زندگی است .

. همان ، ص ۲۲۱ .

حدیث ۱۱۵

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ ؛

امام صادق علیه السلام : نوجوانان را در یاب ، که این گروه در پذیرش هر خوبی ، بیشتر شتاب می کنند .

. الکافی ، ج ۸ ، ص ۹۳ .

حدیث ۱۱۶

امام صادق علیه السلام :

بَادِرُوا أَحْدَانَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِئَةُ ؛

امام صادق علیه السلام : نوجوانان را قبل از این که دشمنان اعتقادی به سراغ آنان بروند ، حدیث بیاموزید .

. میزان الحکمه ، ح ۲۲۷۵۲ .

حدیث ۱۱۷

امام صادق علیه السلام :

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ هَرَجٌ لَا يَأْسُونَ فِيهِ إِلَّا بِكُتُبِهِمْ ؛

امام صادق علیه السلام: روزگار پر آشوبی فرا می‌رسد که در آن روز مردم جز با کتاب‌های خود انس نمی‌گیرند .
الکافی ، ج ۱ ، ص ۵۲ .

حدیث ۱۱۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَضْرَبَ بِشَيْءٍ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ فَهُوَ لَهُ ضَامِنٌ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس بخشی از راه عبور مسلمانان را تباه کند ، ضامن آن است .
الکافی ، ج ۷ ، ص ۳۵۰ .

حدیث ۱۱۹

امام صادق علیه السلام :

الْكِيمَاءُ الْأَكْبَرُ الزَّرَاعَةُ ؛

امام صادق علیه السلام: بزرگ‌ترین کیمیا ، ثروت ، کشاورزی است .
الکافی ، ج ۵ ، ص ۲۶۱ .

حدیث ۱۲۰

امام صادق علیه السلام :

مَا فِي الْأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الزَّرَاعَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: در میان کارها ، کاری محبوب‌تر از کشاورزی ، در نزد خدای متعالی نیست .
مستدرک الوسائل ، ج ۱۳ ، ص ۴۶۱ .

حدیث ۱۲۱

امام صادق علیه السلام :

الزَّارِعُونَ كُنُوزُ الْأَنْامِ ؛

امام صادق علیه السلام: کشاورزان گنج‌های مردمان اند .
الکافی ، ج ۵ ، ص ۲۶۱ .

حدیث ۱۲۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ بَرِّهِمْ وَفَاجِرِهِمْ بِالْكِتَابِ وَالْحِسَابِ وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَتَغَالَطُوا ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند با نعمت نوشتن و حساب کردن ، بر مردم ، از نیک و بد ، منت نهاد و اگر این دو کار نبود آنان

گرفتار اشتباه می شدند .
 . الکافی ، ج ۵ ، ص ۱۵۵ .

حدیث ۱۲۳

امام صادق علیه السلام :
 سَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بِلَدَةِ قَوْمٍ وَأَهْلُهُا حُجَّجَةً عَلَى الْخَلَائِقِ وَذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيْبِيَّةٍ قَائِمِنَا إِلَى ظُهُورِهِ ؛
 امام صادق علیه السلام : روزگاری خواهد آمد که شهر قم و مردمان آن حجت بر دیگر مردمان باشند؛ آن روزگار در زمان غیبت
 قائم ما است تا آن گاه که ظهور کند .
 بحار الأنوار ، ج ۶۰ ، ص ۲۱۳ .

حدیث ۱۲۴

امام صادق علیه السلام :
 اللَّهُ فِي عَوْنِ الْمُؤْمِنِ ، مَا دَامَ الْمُؤْمِنُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ ؛
 امام صادق علیه السلام : خداوند در پی یاری مؤمن است ، تا وقتی که مؤمن در پی یاری برادر خویش است .
 . بحار الأنوار ، ج ۷۴ ، ص ۳۲۲ .

حدیث ۱۲۵

امام صادق علیه السلام :
 تَوَاصَلُوا وَتَبَارَّوْا وَتَرَاخَمُوا وَكُونُوا إِخْوَةً بَرَرَةً كَمَا أَمَرَ اللَّهُ ؛
 امام صادق علیه السلام : با یکدیگر پیوند داشته باشید و به هم نیکی کنید ، و با یکدیگر مهربان باشید و همچنان که خداوند به شما
 دستور داده است ، برادرانی نیکوکار باشید .
 . الکافی ، ج ۲ ، ص ۱۷۵ .

حدیث ۱۲۶

امام صادق علیه السلام :
 أَيُّمَا مُؤْمِنٍ نَفَسَ عَنِ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً ، نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا وَكُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛
 امام صادق علیه السلام : هر مؤمنی که گرفتاری مؤمنی را بر طرف کند ، خداوند هفتاد گرفتاری دنیا و آخرت را از وی دور می
 سازد .
 مستدرک الوسائل ، ج ۱۲ ، ص ۴۱۳ .

حدیث ۱۲۷

امام صادق علیه السلام :
 لَا تَقْطَعُوا الثَّمَارَ فَيَبِعَتْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْعَذَابَ صَبًّا ؛

امام صادق علیه السلام: درختان میوه را قطع نکنید که خداوند بر شما عذاب فرو می ریزد .
الکافی، ج ۵، ص ۲۹۴ .

حدیث ۱۲۸

امام صادق علیه السلام:
إِزْرَعُوا وَ اغْرِسُوا وَاللَّهِ مَا عَمِلَ النَّاسُ عَمَلًا أَجَلًّا وَلَا أُطِيبَ مِنْهُ ؛
امام صادق علیه السلام: کشت کنید و درخت بنشانید ؛ به خدا قسم آدمیان کاری برتر و پاک تر از این نکرده اند .
بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۶۸ .

حدیث ۱۲۹

امام صادق علیه السلام:
وَيْلٌ لِمَنْ يَأْمُرُ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَى عَنِ الْمَعْرُوفِ ؛
امام صادق علیه السلام: وای بر آن که به منکر امر کند و از معروف نهی کند !
همان، ج ۱۰۰، ص ۸۷ .

حدیث ۱۳۰

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ يَوْمَ الْحُسَيْنِ أَكْبَرُ مُصِيبَةٍ مِنْ جَمِيعِ سَائِرِ الْأَيَّامِ ؛
امام صادق علیه السلام: روز شهادت امام حسین علیه السلام سوگناک ترین روزها است .
علل الشرائع، ص ۲۲۵ .

حدیث ۱۳۱

امام صادق علیه السلام:
أَمَّا يَوْمٌ عَاشُورَاءَ فَيَوْمٌ أُصِيبَ فِيهِ الْحُسَيْنُ صَرِيحًا بَيْنَ أَصْحَابِهِ ؛
امام صادق علیه السلام: عاشورا روزی است که حسین میان یارانش کشته بر زمین افتاد .
بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۹۵ .

حدیث ۱۳۲

امام صادق علیه السلام:
مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ عَلَى مَوَائِدِ النَّوْرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيُكُنْ مِنْ زُورِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛
امام صادق علیه السلام: هر کس دوست دارد روز قیامت، بر سر سفره های نور بنشیند، باید از زایران امام حسین علیه السلام باشد .
همان، ج ۹۸، ص ۷۲ .

حدیث ۱۳۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَمُدُّ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ وَيَزِيدُ فِي رِزْقِكَ وَيُحْيِيكَ اللَّهُ سَعِيدًا وَلَا تَمُوتُ إِلَّا شَهِيدًا ؛

امام صادق علیه السلام: زیارت امام حسین علیه السلام را فرو نگذار که خدا عمرت را طولانی و روزی را زیاد می کند و زندگی با سعادت و مرگ با شهادت به تو خواهد بخشید .

وسائل الشیعه ، ج ۱۴ ، ص ۴۳۱ .

حدیث ۱۳۴

امام صادق علیه السلام :

زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَفْضَلِ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ ؛

امام صادق علیه السلام: زیارت قبر امام حسین علیه السلام از برترین اعمال است .

مستدرک الوسائل ، ج ۱۰ ، ص ۳۱۱ .

حدیث ۱۳۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ الْخَيْرَ قَدَفَ فِي قَلْبِهِ حُبَّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُبَّ زِيَارَتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: کسی که خدا خیر خواه او باشد ، محبت حسین و شوق زیارتش را در دل او می اندازد .

بحار الأنوار ، ج ۹۸ ، ص ۷۶ .

حدیث ۱۳۶

امام صادق علیه السلام :

حَنُّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهَا أَمَانٌ ؛

امام صادق علیه السلام: کام کودکانتان را با تربت حسین بردارید؛ زیرا موجب امتیت کودکان است .

وسائل الشیعه ، ج ۱۴ ، ص ۵۲۴ .

حدیث ۱۳۷

امام صادق علیه السلام :

فِي طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ الشِّفَاءُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَهُوَ الدَّوَاءُ الْأَكْبَرُ ؛

امام صادق علیه السلام: شفای هر دردی در تربت مزار حسین است ، و آن بزرگ ترین درمان است .

کامل الزیارات ، ص ۴۶۲ .

حدیث ۱۳۸

امام صادق علیه السلام :

السُّجُودُ عَلَى تَرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْرِقُ الْحُجُبَ السَّبْعَ ؛

امام صادق علیه السلام : سجده بر تربت امام حسین حجاب های هفت گانه را می برد .
بحار الأنوار ، ج ۹۸ ، ص ۱۳۵ .

حدیث ۱۳۹

امام صادق علیه السلام :

يُنَادِي مُنَادٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْنَ زَيْنُ الْعَابِدِينَ؟ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْطُرُ بَيْنَ الصُّفُوفِ ؛

امام صادق علیه السلام : روز قیامت منادی ندا می دهد : «زیور عبادت کنندگان کجاست؟» گویا علی بن حسین علیه السلام را می بینم که میان صف ها با ابتهت گام بر می داد .
میزان الحکمه ، ج ۱۱۳۱ .

حدیث ۱۴۰

امام صادق علیه السلام :

بَكَتِ السَّمَاءُ عَلَى الْحُسَيْنِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا بِاللَّيْلِ ؛

امام صادق علیه السلام : آسمان چهل روز بر حسین علیه السلام ، خون گریه کرد .
مناقب آل ابي طالب ، ج ۳ ، ص ۲۱۲ .

حدیث ۱۴۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرَادَ أَنْ يَدْفَنَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ... جَاءَتْ [عَائِشَةُ] وَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَمَنَعَتْ أَنْ يَدْفَنَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ... ؛

امام صادق علیه السلام : امام حسین علیه السلام می خواست امام حسن علیه السلام را در کنار پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دفن کند... عایشه به مسجد آمد و نگذاشت که امام حسن علیه السلام در کنار رسول خدا صلی الله علیه و آله دفن شود.
علل الشرائع ، ج ۱ ، ص ۲۱۵ .

حدیث ۱۴۲

امام صادق علیه السلام :

رَكَعَتَانِ يُصَلِّيهِمَا مُتَزَوِّجًا أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً يُصَلِّيْهَا غَيْرَ مُتَزَوِّجٍ ؛

امام صادق علیه السلام : دو رکعت نمازی که فرد همسر دار می خواند ، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد بی همسر می خواند .

بحار الأنوار ، ج ۱۰۳ ، ص ۲۱۹ .

حدیث ۱۴۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ؛

امام صادق علیه السلام : هر کس مسجدی بسازد ، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد .

. الکافی ، ج ۳ ، ص ۳۶۸ .

حدیث ۱۴۴

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَدْ جَعَلَ بَيْتًا فِي دَارِهِ لَيْسَ بِالصَّغِيرِ وَلَا بِالْكَبِيرِ لِصَلَاتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام : امام علی علیه السلام در منزل خود اتاقی را ، که نه کوچک بود و نه بزرگ ، به اقامه نماز مخصوص کرده

بود .

. میزان الحکمه ، ح ۸۲۹۷ .

حدیث ۱۴۵

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِإِيْتَانِ الْمَسَاجِدِ فَإِنَّهَا يُبَوِّئُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ ؛

امام صادق علیه السلام : بر شما باد به رفتن به مساجد ، که مساجد ، خانه های خدا در روی زمین اند .

. الأمالی ، صدوق ، ص ۴۴ .

حدیث ۱۴۶

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي الْمَسَاجِدِ ؛

امام صادق علیه السلام : بر شما باد به نماز گزاردن در مساجد .

. الکافی ، ج ۲ ، ص ۶۳۵ .

حدیث ۱۴۷

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةُ الرَّجُلِ جَمَاعَةً فِي الْمَسْجِدِ تَعْدِلُ ثَمَانِيَّ وَأَرْبَعِينَ صَلَاةً مُضَاعَفَةً فِي الْمَسْجِدِ ؛

امام صادق علیه السلام : نماز خواندن مرد به جماعت در مسجد ، برابر با چهل و هشت نماز ، [با پاداش] دو چندان ، در مسجد است

.

. الأمالی ، طوسی ، ص ۶۹۶ .

حدیث ۱۴۸

امام صادق علیه السلام :

إِنِّي وَاللَّهِ مَا أَمَرْتُكُمْ إِلَّا بِمَا نَأْمُرُ بِهِ أَنْفُسَنَا فَعَلَيْكُمْ بِالْجِدِّ وَالْإِحْتِهَادِ ؛

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند من شما را به چیزی فرمان نمی‌دهم مگر آن که خود را نیز بدان فرمان می‌دهم؛ پس بر شما باد که تلاش و کوشش کنید.

همان، ج ۵، ص ۷۹.

حدیث ۱۴۹

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ غُيُوبِي ؛

امام صادق علیه السلام: محبوب‌ترین برادرم کسی است که عیب‌هایم را به من هدیه کند.
تحف العقول، ص ۳۶۶.

حدیث ۱۵۰

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تَوْرَثُ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ وَ التَّوَّاضُعُ وَ البَدَلُ ؛

امام صادق علیه السلام: سه چیز محبت می‌آورد: دین‌داری، تواضع و بخشش.
همان، ص ۳۱۵.

حدیث ۱۵۱

امام صادق علیه السلام :

الْأَنْسُ فِي ثَلَاثٍ : فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَ الْوَلَدِ الْبَارِّ وَ الصَّدِيقِ الْمُصَافِي ؛

امام صادق علیه السلام: انس در سه چیز است: زن سازگار، فرزند نیکوکار و دوست یکرنگ.
تحف العقول، ص ۳۱۸.

حدیث ۱۵۲

امام صادق علیه السلام :

صَلَاحُ حَالِ التَّعَايُشِ وَ التَّعَاشِرِ مِلْءُ مِكْيَالٍ ثَلَاثَةٌ فَطَنَةٌ وَ ثَلَاثَةٌ تَغَافُلٌ ؛

امام صادق علیه السلام: سامان یافتن همزیستی و معاشرت، به پیمان‌های پُر می‌ماند که دو سومش هوشمندی و یک سومش نادیده گرفتن [خطای دیگران] است.

همان، ص ۳۵۹.

حدیث ۱۵۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَصِيرُ الْعَبْدُ عَبْدًا خَالِصًا لِلَّهِ حَتَّى يَصِيرَ الْمَدْحُ وَالذَّمُّ عِنْدَهُ سَوَاءً ؛

امام صادق علیه السلام: آدمی بنده خالص خدا نمی شود تا آن گاه که ستایش و نکوهش نزد او یکسان شود .
بحار الأنوار ، ج ۷۳ ، ص ۲۹۴ .

حدیث ۱۵۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ ، فَلَمْ يَرُدَّهُ عَنْهُ - وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ - فَقَدْ خَانَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند ، به او خیانت کرده است .
الأمالی ، صدوق ، ص ۳۴۳ .

حدیث ۱۵۵

امام صادق علیه السلام :

لَا يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى اللَّهُ فِيهِ وَلَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: شایسته نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن گناه می شود و او توانایی تغییر دادن آن را ندارد .
الکافی ، ج ۲ ، ص ۳۷۴ .

حدیث ۱۵۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ دُعَاؤُهُ فَلْيَطِيبْ كَسْبَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که خوش دارد دعایش مستجاب شود ، باید کسب خود را حلال کند .
بحار الأنوار ، ج ۹۳ ، ص ۳۷۳ .

حدیث ۱۵۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لَنَا حَرَمًا وَهُوَ بَلَدَةُ قَمٍّ وَ سُدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ ، فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ؛

امام صادق علیه السلام: ما را حرمی است و آن «قم» است ، و به زودی بانویی از فرزندان من به نام فاطمه در آن دفن خواهد شد .
هر کس او را زیارت کند ، بهشت بر او واجب شود .
بحار الأنوار ، ج ۶۰ ، ص ۲۱۶ .

حدیث ۱۵۸

امام صادق علیه السلام :

و تَدْخُلُ بِشَفَاعَتِهَا شِعْتِي الْجَنَّةَ بِأَجْمَعِهِمْ ؛
 امام صادق علیه السلام: همه شیعیان من با شفاعت او (فاطمه معصومه علیها السلام) وارد بهشت خواهند شد .
 همان ، ص ۲۲۸ .

حدیث ۱۵۹

امام صادق علیه السلام :
 يَكْرَهُ مَعَ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَلَاثَ عَشْرَةَ امْرَأَةً يُدَاوِيَنَّ الْجَرْحَى وَيُقِمَنَّ الْمَرْضَى ؛
 امام صادق علیه السلام: سیزده زن در رکاب امام مهدی علیه السلام حضور خواهند داشت . . . زخمیان را درمان و از بیماران پرستاری می کنند .
 . دلائل الإمامه ، ص ۴۸۴ .

حدیث ۱۶۰

امام صادق علیه السلام :
 أَكْثَرُ الْخَيْرِ فِي النِّسَاءِ ؛
 امام صادق علیه السلام: بیشتر خوبی ها در زنان است .
 . کتاب من لایحضره الفقیه ، ج ۳ ، ص ۳۸۵ .

حدیث ۱۶۱

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصْبِرَ صَبْرَ عَشْرَةِ رِجَالٍ ؛
 امام صادق علیه السلام: خداوند صبر و تحمل ده مرد را به زن عطا کرده است .
 . الکافی ، ج ۵۰ ، ص ۳۳۹ .

حدیث ۱۶۲

امام صادق علیه السلام :
 لَيْسَ لِامْرَأَةٍ خَطَرٌ لِإِصَالِحَتِهِنَّ وَلَا لِطَالِحَتِهِنَّ ؛
 امام صادق علیه السلام: برای زن بهایی نمی توان تعیین کرد ، نه برای خوب آنها و نه برای بدشان .
 میزان الحکمه ، ح ۷۸۴۷ .

حدیث ۱۶۳

امام صادق علیه السلام :
 لَا اعْتِكَافَ إِلَّا فِي مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ قَدْ صَلَّى فِيهِ امَامٌ عَدَلَ بِصَلَاةِ جَمَاعَةٍ ؛
 امام صادق علیه السلام: اعتکاف تنها در مسجد جامعی است که امام عادل در آن نماز جماعت گزارده باشد .

. الکافی، ج ۴، ص ۱۷۶.

حدیث ۱۶۴

امام صادق علیه السلام:

ما أَفْضَلُ مَا يُفْعَلُ فِيهِ (شَعْبَانَ)، الصَّدَقَةُ وَالِاسْتِغْفَارُ؛

امام صادق علیه السلام در جواب کسی که پرسیده بود: چه عملی در ماه شعبان برتر است؟ فرمودند: صدقه و استغفار.

. اقبال الأعمال، ج ۳، ص ۲۹۴.

حدیث ۱۶۵

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عَمَّنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَلِيٍّ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ صُلْبَ الْإِيمَانِ جَاهِدَ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَأَبْلَى بَلَاءً حَسَنًا وَمَضَى شَهِيدًا؛

امام صادق علیه السلام: عموی ما، عباس، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود؛ همراه با امام حسین علیه السلام جهاد کرد و

نیک آزمایش داد و به شهادت رسید.

. عمده الطالب، ص ۳۵۶.

حدیث ۱۶۶

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا حَرَكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ؛

امام صادق علیه السلام: امام سجاد علیه السلام هرگاه به نماز می ایستاد چنان تنه درختی بود که چیزی از آن نمی جنبید مگر آنچه

را که باد می جنباند.

. الکافی، ج ۳، ص ۳۰۰.

حدیث ۱۶۷

امام صادق علیه السلام:

لَوْ أَدْرَكْتُهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي؛

امام صادق علیه السلام: اگر او [امام زمان علیه السلام] را در یابم، تمام عمر به او خدمت می کنم.

. الغيبة، نعمانی، ص ۲۴۵.

حدیث ۱۶۸

امام صادق علیه السلام:

لِلْقَائِمِ غَيْبَتَانِ: إِحْدَاهُمَا طَوِيلَةٌ وَالْأُخْرَى قَصِيرَةٌ؛ فَإِنَّ وَلِيَّ يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا خَاصَّةً مِنَ شِيعَتِهِ وَالْأُخْرَى لَا يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا إِلَّا خَاصَّةً

مَوَالِيهِ فَيَدِينُهُ؛

امام صادق علیه السلام: قائل را دو غیبت است: یکی طولانی و دیگری کوتاه. در غیبت نخستین جایگاه آن حضرت را شیعیان خاص او می دانند، و در غیبت دوم از جایگاه او کسی جز خدمتکارانش، که بر دین اویند، آگاه نیست. میزان الحکمه، ح ۱۱۷۸.

حدیث ۱۶۹

امام صادق علیه السلام:
تَوَقَّعَ أَمْرَ صَاحِبِكَ لَيْلَكَ وَ نَهَارَكَ ؛
امام صادق علیه السلام: در شب و روزت منتظر فرج مولایت باش.
همان، ج ۹۸، ص ۱۵۹.

حدیث ۱۷۰

امام صادق علیه السلام:
مَنْ آمَنَ بِنَا وَ صَدَّقَ حَدِيثَنَا وَانْتَظَرَ أَمْرَنَا كَانَ كَمَنْ قُتِلَ تَحْتَ رَايَةِ الْقَائِمِ ؛
امام صادق علیه السلام: آن که به ما ایمان آورد و سخن ما را تصدیق کند و منتظر امر [فرج] ما باشد، همچون کسی است که زیر پرچم قائم به شهادت برسد.
همان، ج ۲۷، ص ۱۳۸.

حدیث ۱۷۱

امام صادق علیه السلام:
الْمُنْتَظِرُ لِلثَّانِي عَشَرَ كَالشَّاهِرِ سَيْفِهِ بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ يَذُبُّ عَنْهُ ؛
امام صادق علیه السلام: منتظر ظهور امام دوازدهم مانند کسی است که در رکاب پیامبر خدا شمشیر کشیده است و از ایشان دفاع می کند.
کمال الدین، ص ۶۴۷.

حدیث ۱۷۲

امام صادق علیه السلام:
مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَ لْيَعْمَلِ بِالْوَرَعِ ؛
امام صادق علیه السلام: هر کس خوش دارد از یاران امام مهدی علیه السلام باشد، باید منتظر باشد و پارسایی پیشه کند.
الغیبه، نعمانی، ص ۲۰۰.

حدیث ۱۷۳

امام صادق علیه السلام:
كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا كَانَ شَهْرُ رَمَضَانَ لَمْ يَتَكَلَّمْ إِلَّا بِالذُّعَاءِ وَ التَّسْبِيحِ وَ الإِسْتِغْفَارِ وَ التَّكْبِيرِ ؛

امام صادق علیه السلام: امام سجّاد علیه السلام در ماه رمضان جز به دعا و تسیح و استغفار و تکبیر لب نمی گشود . همان ، ص ۸۸ .

حدیث ۱۷۴

امام صادق علیه السلام :
 كَانَ الْحَسَنُ أَشْبَهَ النَّاسِ بِرَسُولِ اللَّهِ خَلَقًا وَ سُؤْدَا وَ هَدْيَا ؛
 امام صادق علیه السلام: امام حسن علیه السلام در خلقت و سیرت و شرافت شبیه ترین مردم به رسول خدا بود .
 . الإرشاد ، ج ۲ ، ص ۵ .

حدیث ۱۷۵

امام صادق علیه السلام :
 قَلْبُ شَهْرِ رَمَضَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ ؛
 امام صادق علیه السلام: قلب ماه رمضان ، شب قدر است .
 . بحار الأنوار ، ج ۵۸ ، ص ۳۷۶ .

حدیث ۱۷۶

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ عَرَفَ فَاطِمَةَ حَقَّ مَعْرِفَتِهَا فَقَدْ أَدْرَكَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ ؛
 امام صادق علیه السلام: هر که فاطمه را ، آن گونه که سزاوار است ، بشناسد ، بی تردید شب قدر را درک کرده است .
 . همان ، ج ۴۳ ، ص ۶۵ .

حدیث ۱۷۷

امام صادق علیه السلام :
 التَّقْدِيرُ فِي لَيْلَةِ تِسْعِ عَشْرَةَ وَ الْإِبْرَامُ فِي لَيْلَةِ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ الْإِمْضَاءُ فِي لَيْلَةِ ثَلَاثِ وَ عِشْرِينَ ؛
 امام صادق علیه السلام: مقدرات در شب نوزدهم تعیین ، در شب بیست و یکم تأیید و در شب بیست و سوم [ماه رمضان] امضا می شود .
 . الکافی ، ج ۴ ، ص ۱۵۹ .

حدیث ۱۷۸

امام صادق علیه السلام :
 الرَّوَايَةُ لِلْحَدِيثِ الْمُتَّفَقُ فِي الدِّينِ أَفْضَلُ مِنَ أَلْفِ عَابِدٍ لِأَفْقَةٍ لَهُ وَ لِارِوَايَةٍ ؛
 امام صادق علیه السلام: آن که حدیث روایت کند و دین شناس باشد ، از هزار عابد که دین شناس و راوی حدیث نباشد ، بهتر است .

همان ، ص ۱۴۵ .

حدیث ۱۷۹

امام صادق علیه السلام :
 إَعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ مِنَّا عَلَى قَدْرِ رَوَايَتِهِمْ عَنَّا ؛
 امام صادق علیه السلام : جایگاه مردم را نزد ما از شمار روایاتی که از ما نقل می کنند بشناسید .
 میزان الحکمه ، ح ۳۳۳۹ .

حدیث ۱۸۰

امام صادق علیه السلام :
 الْغَيْبَةُ أَنْ تَقُولَ فِي أَخِيكَ مَا سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ ؛
 امام صادق علیه السلام : غیبت آن است که درباره برادرت چیزی بگویی که خداوند آن را پنهان کرده است .
 میزان الحکمه ، ح ۱۵۵۱۰ .

حدیث ۱۸۱

امام صادق علیه السلام :
 لَا يَتِيمٌ الْمَعْرُوفُ إِلَّا بِثَلَاثٍ : تَعْجِيلِهِ وَ تَصْغِيرِهِ وَ تَسْتِيرِهِ ؛
 امام صادق علیه السلام : کار نیک تمام نمی شود مگر به سه چیز : شتاب در انجام دادن ، کوچک شمردن و پنهان داشتن آن .
 خصائص الاثمه ، ص ۱۰۰ .

حدیث ۱۸۲

امام صادق علیه السلام :
 أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ عَنِ النَّاسِ ؛
 امام صادق علیه السلام : خوش ترین آسایش ، نومیادی از مردم است .
 مشکاه الأنوار ، ص ۳۲۴ .

حدیث ۱۸۳

امام صادق علیه السلام :
 صَلَّةُ الرَّحِمِ تُهَوِّنُ الْحِسَابَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛
 امام صادق علیه السلام : صلّه رحم حساب را در روز قیامت آسان می کند .
 بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۲۱۰ .

حدیث ۱۸۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَتَّقِ بِاللَّهِ يَكْفِهِ مَا أَهَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ وَ آخِرَتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که به خدا اعتماد کند ، خداوند کارهای دنیا و آخرتش را ، که او را بی قرار کرده اند، کفایت می کند.
. تحف العقول ، ص ۳۰۴ .

حدیث ۱۸۵

امام صادق علیه السلام :

إِعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُو بِهِ الْفَوْزَ فِي الْآخِرَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن امید رستگاری در آخرت داری .
. همان ، ص ۳۰۶ .

حدیث ۱۸۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَيَّرَ مُؤْمِنًا بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَرْتَكِبَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس مؤمنی را بر انجام دادن گناهی سرزنش کند ، نمی میرد تا آن که خود آن گناه را مرتکب شود .
. الکافی ، ج ۲ ، ص ۳۵۶ .

حدیث ۱۸۷

امام صادق علیه السلام :

ضَمِنْتُ لِمَنْ اِقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِرَ ؛

امام صادق علیه السلام: من ضمانت می کنم که هر که میانه روی پیشه کند ، فقیر نشود .
. الخصال ، ص ۹ .

حدیث ۱۸۸

امام صادق علیه السلام :

إِعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ رِوَايَتِهِمْ عَنَّا ؛

امام صادق علیه السلام: منزلت مردم را به اندازه نقل حدیث شان از ما بشناسید .
. الکافی ، ج ۱ ، ص ۵۰ .

حدیث ۱۸۹

امام صادق علیه السلام :

بُرُّوا آبَائَكُمْ يَبْرُكْكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ ؛

امام صادق علیه السلام: به پدرانان نیکی کنید تا فرزندانان به شما نیکی کنند .

. تحف العقول ، ص ۳۵۹ .

حدیث ۱۹۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ زَوْجٍ أَعَزَّبَا كَانَ مِمَّنْ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس بی زنی را همسر دهد از جمله کسانی است که خداوند در روز قیامت به او نظر می افکند .

. الکافی ، ج ۵ ، ص ۳۳۱ .

حدیث ۱۹۱

امام صادق علیه السلام :

لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لِفَاطِمَةَ مَا كَانَ لَهَا كُفُوٌ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ ؛

امام صادق علیه السلام: اگر خداوند امیرمؤمنان را برای فاطمه نمی آفرید ، در زمین همتایی برای او نبود .

. همان ، ج ۱ ، ص ۴۶۱ .

حدیث ۱۹۲

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِي أَبِي : يَا جَعْفَرُ أَوْقِفْ لِي مِنْ مَالِي كَذَا وَ كَذَا ، التَّوَادِبُ تَنْدُبُنِي عَشْرَ سِنِينَ بِمِنَى أَيَّامٍ مِنْي ؛

امام صادق علیه السلام: پدرم به من فرمود: ای جعفر! فلان مقدار از دارایی ام را برایم وقف کن تا گریه کنندگان در منا و در ایام

منا ده سال بر من بگریند .

. بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۲۲۰ .

حدیث ۱۹۳

امام صادق علیه السلام :

تَخَيَّرَ لِنَفْسِكَ مِنَ الدُّعَاءِ مَا أَحْبَبْتَ وَاجْتَهَدَ ، فَإِنَّهُ (يَوْمَ عَرَفَةَ) يَوْمٌ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَةٍ ؛

امام صادق علیه السلام: هر چه می خواهی برای خود دعا بخوان و [در دعا کردن] بکوش که آن روز [روز عرفه] روز دعا و

درخواست است .

. التهذيب الأحكام ، ج ۵ ، ص ۱۸۲ .

حدیث ۱۹۴

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : بِي فَافْرَحْ وَ بِذِكْرِي فَتَلَدَّدْ وَ بِمُنَاجَاتِي فَتَنَعَّمْ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند به داوود علیه السلام وحی فرمود: «به من شاد باش و با یاد من سرخوشی کن و از نعمت مناجات با

من برخوردار شو.»

. میزان الحکمه ، ح ۲۰۰۳۵ .

حدیث ۱۹۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَجَّ حَجَّةَ الْإِسْلَامِ ، فَقَدْ حَلَّ عُقْدَةً مِنَ النَّارِ مِنْ عُنُقِهِ ؛

امام صادق علیه السلام : هر کس حج واجبش را به جای آورد ، گره ای از آتش ، از گردن خویش گشوده است .

. کتاب من لا یحضره الفقیه ، ج ۲ ، ص ۲۱۶ .

حدیث ۱۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أُرِدَتْ الْحَجُّ فَجَرِّدْ قَلْبَكَ لِلَّهِ مِنْ كُلِّ شَاغِلٍ وَحِجَابٍ ؛

امام صادق علیه السلام : هرگاه قصد حج کردی ، دلت را برای خدا از هر بازدارنده و حجابی بپیرای .

. مصباح الشریعه ، ص ۱۴۲ .

حدیث ۱۹۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمَرْءَ يَحْتَاجُ فِي مَنْزِلِهِ وَ عِيَالِهِ إِلَى ثَلَاثِ خِلَالٍ يَتَكَلَّفُهَا وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ فِي طَبَعِهِ ذَلِكَ : مُعَاشَرَةُ جَمِيلَةٍ وَسَعَهُ بِتَقْدِيرٍ وَ غَيْرُهُ بِتَحْصُنٍ ؛

امام صادق علیه السلام : مرد برای اداره منزل و خانواده خود به سه خصلت نیاز دارد که اگر در طبیعت او نباشد ، باید خود را با

تکلف به آنها وادارد : خوش رفتاری ، گشاده دستی سنجیده و غیرت برای حفاظت از آنها .

. تحف العقول ، ص ۳۲۲ .

حدیث ۱۹۸

امام صادق علیه السلام :

لَا غِنَى بِالرُّوْحِ عَنْ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ زَوْجَتِهِ وَ هِيَ : الْمُوَافَقَةُ لِيَجْتَلِبَ بِهَا مُوَافَقَتَهَا وَ مَحَبَّتَهَا وَ هَوَاهَا وَ حُسْنُ خُلُقِهِ مَعَهَا وَ

اسْتِعْمَالُهُ اسْتِمَالَهُ قَلْبِهَا بِالْهَيْئَةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَ تَوْسِعَتِهِ عَلَيْهَا ؛

امام صادق علیه السلام : شوهر در رابطه خود با همسرش از سه چیز بی نیاز نیست : سازگاری با او تا به این وسیله سازگاری و محبت

و عشق او را به خود جلب کند ، و خوش خویی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات رفاهی او .

. میزان الحکمه ، ح ۷۸۷۶ .

حدیث ۱۹۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مُدَّةً لَهُ فِي عُمَرِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس به خانواده اش نیکی کند ، عمرش زیاد شود .
الکافی، ج ۲، ص ۱۰۵ .

حدیث ۲۰۰

امام صادق علیه السلام :
سَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ امْرَأَةٌ تُكْرِمُ زَوْجَهَا وَ لَا تُؤْذِيهِ وَ تُطِيعُهُ فِي جَمِيعِ اَحْوَالِهِ ؛
امام صادق علیه السلام : خوشبخت است خوشبخت ، آن زنی که شوهر خود را گرامی می دارد و آزارش نمی هد و در همه حال از وی فرمان می برد .
کنزالفوائد ، ج ۱، ص ۱۵۰ .

از ۲۰۱ تا ۴۰۰

حدیث ۲۰۱

امام صادق علیه السلام :
لَا غِنَى بِالزَّوْجِيهِ فِيمَا بَيْنَهَا وَ بَيْنَ زَوْجِهَا الْمُرَاقِ لَهَا عَنْ ثَلَاثِ خِصَالٍ وَ هُنَّ : صِيَانَةُ نَفْسِهَا عَنْ كُلِّ دَنْسٍ حَتَّى يَطْمَئِنَّ قَلْبُهُ إِلَى التَّقَى بِهَا فِي حَالِ الْمَحْبُوبِ وَ الْمَكْرُوهِ وَ حِيَاطَتُهُ لِتَكُونَ ذَلِكَ عَاطِفًا عَلَيْهَا عِنْدَ زَلَّةٍ تَكُونُ مِنْهَا وَ إِظْهَارُ الْعِشْقِ لَهُ بِالْخَلَابَةِ وَ الْهَيْئَةُ الْحَسَنَةُ لَهَا فِي عَيْنِهِ ؛
امام صادق علیه السلام : زن با شوهر سازگار خود ناگزیر از رعایت سه نکته است : حفظ کردن خود از هر گناه و آلودگی تا شوهرش در هر حال ، خوشایند یا ناخوشایند ، در دل به او اطمینان داشته باشد ؛ مراقبت از او و زندگی اش تا شوهرش در صورتی که لغزشی از او سرزند با او مهربانی کند ، و اظهار عشق به او با عشوه و دلبری و ظاهر مناسب و خوشایند در نظر او .
بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۲۳۷ .

حدیث ۲۰۲

امام صادق علیه السلام :
يَجِبُ لِلْوَالِدَيْنِ عَلَى الْوَلَدِ ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ ؛ شُكْرُهُمَا عَلَى كُلِّ حَالٍ وَ طَاعَتُهُمَا فِيمَا يَأْمُرَانِهِ وَ يَنْهَيَانِهِ عَنْهُ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَ نَصِيحَتُهُمَا فِي السِّرِّ وَ الْعَلَانِيَةِ ؛
امام صادق علیه السلام : پدر و مادر را بر فرزند سه حق است : در همه حال شکر گزار آنها باشد ؛ در هر چه او را امر و نهی می کنند ، به جز معصیت خدا ، اطاعتشان کند و در نهان و آشکار خیرخواه آنان باشد .
تحف العقول ، ص ۳۲۲ .

حدیث ۲۰۳

امام صادق علیه السلام :
يَخْرُجُ قَائِمًا أَهْلَ الْبَيْتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: قائم ما، خاندان پیامبر، روز جمعه قیام می کند.
بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۷۹.

حدیث ۲۰۴

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ لِلَّهِ كَرَامَةً فِي عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمُعَةٍ؛
امام صادق علیه السلام: در هر روز جمعه خدا را بر بندگان مؤمنش کرامتی است.
همان، ج ۸۹، ص ۲۲۶.

حدیث ۲۰۵

امام صادق علیه السلام:
أَفُّ لِلرَّجُلِ الْمُسْلِمِ لَا يَفْرُغُ نَفْسَهُ فِي الْأُسْبُوعِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِأَمْرِ دِينِهِ؛
امام صادق علیه السلام: اف بر مسلمانی که در روز جمعه هر هفته برای رسیدگی به کار دین خود، دست از کار نمی کشد.
الخصال، ص ۳۹۳.

حدیث ۲۰۶

امام صادق علیه السلام:
غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ طَهُورٌ وَ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا مِنَ الذُّنُوبِ مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ؛
امام صادق علیه السلام: غسل جمعه سبب پاکی، و کفاره گناهان از جمعه تا جمعه است.
وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۱۵.

حدیث ۲۰۷

امام صادق علیه السلام:
الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ أضعافاً؛
امام صادق علیه السلام: صدقه روز جمعه چند برابر می شود.
ثواب الأعمال، ص ۱۷۲.

حدیث ۲۰۸

امام صادق علیه السلام:
مَا مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَفْضَلَ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ؛
امام صادق علیه السلام: در روز جمعه عملی برتر از صلوات بر محمد و خاندان او علیهم السلام نیست.
الخصال، ص ۳۹۴.

حدیث ۲۰۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُعْبَدَ فِي السِّرِّ كَمَا يُحِبُّ أَنْ يُعْبَدَ فِي الْعَلَانِيَةِ؛

خداوند دوست دارد که در پنهان عبادت شود، چنانکه دوست دارد آشکارا عبادت شود.

کافی، ج ۲، ص ۲۲۳، ح ۸

حدیث ۲۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطَلَّبَ مَا عِنْدَهُ؛

خداوند عزوجل دوست دارد آنچه نزد اوست درخواست گردد و طلب شود.

کافی، ج ۲، ص ۴۷۵، ح ۴

حدیث ۲۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُفْتَنَ التَّوَّابَ وَ مَنْ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ مِنْهُ كَانَ أَفْضَلَ؛

خداوند بنده به گناه افتاده توبه کار را دوست دارد ولی کسی که گناه نکند، از او برتر است.

کافی، ج ۲، ص ۴۳۵، ح ۹

حدیث ۲۱۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ وَ يُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ؛

خداوند خانه ای را که در آن عروسی برپا شود دوست دارد و با خانه ای که در آن طلاق صورت گیرد، دشمن است.

کافی، ج ۶، ص ۵۴، ح ۳

حدیث ۲۱۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَ التَّجَمُّلَ وَ يُبْغِضُ الْبُؤْسَ وَ التَّبَاؤُسَ؛

خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد و با فقر و تظاهر به فقر دشمن است.

کافی، ج ۶، ص ۴۴۰، ح ۱۴

حدیث ۲۱۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَدْلَ؛

خداوند عدالت را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۰۸، ح ۱۲۹۴

حدیث ۲۱۵

امام صادق علیه السلام:

مَا كَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْعِبَادَ بِكُنْهِ عَقْلِهِ قَطُّ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّمَا عَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگز با مردم به اندازه عقل خود سخن نگفتند و فرمودند: ما پیامبران ما موریم که با مردم به اندازه عقل و فهمشان سخن بگوییم.

کافی، ج ۱، ص ۲۳

حدیث ۲۱۶

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُدَاعِبُ وَلَا يَقُولُ إِلَّا حَقًّا؛

رسول اکرم صلی الله علیه و آله شوخی می کردند ولی جز حق چیزی نمی گفتند.

مستدرک الوسائل، ج ۸، ص ۴۰۸

حدیث ۲۱۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَآدَاءِ الْأَمَانَةِ الْيَلْبَرِ وَالْفَاجِرِ؛

خداوند عزوجل هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر به راستگویی و برگرداندن امانت به نیکوکار و بدکار.

کافی، ج ۱، ص ۱۰۴، ح ۱

حدیث ۲۱۸

امام صادق علیه السلام :

الْأَكْلُ عِنْدَ أَهْلِ الْمُصِيبَةِ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ وَالسُّنَّةُ الْبِعْثُ إِلَيْهِمَا بِالطَّعَامِ؛

غذا خوردن نزد مصیبت زدگان و با خرج آنان، از رفتارهای جاهلیت است و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله فرستادن غذا برای مصیبت زدگان است.

من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۸۲

حدیث ۲۱۹

امام صادق علیه السلام :

الْمُفَوَّضُ أَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ فِي رَاحَةِ الْأَبَدِ وَالْعَيْشِ الدَّائِمِ الرَّعْدِ وَالْمُفَوَّضُ حَقًّا هُوَ الْعَالِي عَنْ كُلِّ هِمَّةٍ دُونَ اللَّهِ تَعَالَى؛

کسی که کارهای خود را به خدا بسپارد همواره از آسایش و خیر و برکت در زندگی برخوردار است و واگذارنده حقیقی کارها به خدا، کسی است که تمام همتش تنها بهسوی خدا باشد.

مصباح الشریعه، ج ۱، ص ۱۷۵، ح ۸۳

حدیث ۲۲۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْكُنُ إِلَى الْمُؤْمِنِ كَمَا يَسْكُنُ الظَّمَانُ إِلَى الْمَاءِ الْبَارِدِ؛

به راستی که مؤمن با برادر مؤمنش آرامش پیدا می کند، چنان که تشنه، با آب خنک آرامش می یابد.

کافی، ج ۲، ص ۲۴۷

حدیث ۲۲۱

امام صادق علیه السلام :

خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلًا لِعَقْلِ مَشْغُولِ الْقَلْبِ، فَأَوْلَاهَا: صِحَّةُ الْبَدَنِ وَالثَّانِيَّةُ: الْأَمْنُ وَالثَّلَاثَةُ: السَّعَةُ فِي الرَّزْقِ، وَالرَّابِعَةُ: الْأَنْبِيْسُ الْمُوَافِقُ (قال الراوي): قُلْتُ: وَ مَا الْأَنْبِيْسُ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ، وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ، وَالْخَلِيطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَةُ: وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ: الدَّعَةُ؛

پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراهی همراهِ. راوی پرسید: همراهی همراهِ کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است.

خصال، ص ۲۸۴

حدیث ۲۲۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْقَلْبَ لَيَتَجَلَّجَلُ فِي الْجَوْفِ يَطْلُبُ الْحَقَّ فَإِذَا أَصَابَهُ اطمأنَّ وَقَرَّ؛

به راستی که دل در درون سینه بی قرار است و به دنبال حق می گردد و چون به آن رسید، آرام و قرار می گیرد.

کافی، ج ۲، ص ۴۲۱

حدیث ۲۲۳

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ إيمانه أَنَسًا يَسْكُنُ إِلَيْهِ، حَتَّى لَوْ كَانَ عَلَى قُلَّةِ جَبَلٍ لَمْ يَسْتَوْحِشْ؛

هیچ مؤمنی نیست مگر آن که خداوند ایمان را همدم و آرامش بخش او قرار می دهد، چنانچه حتی اگر در قله کوهی هم باشد، احساس تنهایی نمی کند.

عده الداعی، ص ۲۱۸

حدیث ۲۲۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ صَاحِبَ الدِّينِ فَكَّرَ فَعَلَتْهُ السَّكِينَةُ وَاسْتِكَانَ فَتَوَاضَعَ وَقِنَعَفَاسِيَتَغْنَى وَرَضِيَ بِمَا أُعْطِيَ وَأَنْفَرَدَ فَكُفِيَ الْأَخْوَانَ وَرَفَضَ الشَّهَوَاتِ فَصَارَ حُرًّا وَخَلَعَ الدُّنْيَا فَتَحَامَى الشُّرُورَ وَأَطْرَحَ الْحَسِيْدَ فَظَهَرَتِ الْمَحَبَّةُ وَكَمْ يُخْفِ النَّاسَ فَلَمْ يَخْفَهُمْ وَكَمْ يُدْنِبُ إِلَيْهِمْ فَسَلِمَ مِنْهُمْ وَسَخَتْ نَفْسُهُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ فَفَارَزَ وَاسْتَكْمَلَ الْفَضْلَ وَأَبْصَرَ الْعَافِيَةَ فَأَمِنَ النَّدَامَةَ؛

آدم دین دار چون می اندیشد، آرامش بر جان او حاکم است. چون خضوع می کند متواضع است. چون قناعت می کند، بی نیاز است. به آنچه داده شده خشنود است. چون تنهایی را برگزیده از دوستان بی نیاز است. چون هوا و هوس را رها کرده آزاد است. چون دنیا را فرو گذارده از بدی ها و گزندهای آن در امان است. چون حسادت را دور افکند همحبتش آشکار است. مردم را نمی ترساند پس از آنان نمی هراسد و به آنان تجاوز نمی کند پس از گزندشان در امان است. به هیچ چیز دل نمی بندد پس به رستگاری و کمال فضیلت دست می یابد و عافیت را به دیده بصیرت می نگرد پس کارش به پشیمانی نمی کشد.

امالی مفید، ص ۵۲، ح ۱۴

حدیث ۲۲۵

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَتُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتَطْيِبُ الرَّيْحَ وَتَدْرُرُ الرِّزْقَ وَتَقْضِي الدَّيْنَ وَتَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَتَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو می‌کند و روزی را زیاد و قرض را ادا می‌نماید و غم و اندوه را از بین می‌برد و چشم را نورانی می‌کند.

ثواب الأعمال، ص ۴۲

حدیث ۲۲۶

امام صادق علیه السلام:

مَنْ تَصَدَّقَ فِي يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةٍ إِنْ كَانَ يَوْمٌ فَيَوْمٌ وَإِنْ كَانَ لَيْلَةٌ فَلَيْلَةٌ دَفَعَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْهُ الْهَمَّ وَالسَّيِّئَ وَمِيتَةَ السُّوءِ؛
هر کس در روز و یا شب صدقه بدهد - اگر روز است روز و اگر شب است، شب - خداوند عزوجل او غم و اندوه، درنده و مرگ بد را دور می‌کند.

ثواب الأعمال، ص ۱۴۰

حدیث ۲۲۷

امام صادق علیه السلام:

مَنْ قَالَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ دَفَعَ اللَّهُ بِهَا عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنَ الْبَلَاءِ أَيْسَرُهَا الْهَمُّ؛
هر کس در هر روز صد مرتبه لا حول و لا قوه الا بالله بگوید، خداوند هفتاد نوع بلا را از او دفع می‌کند، که کوچکترین آن غم و اندوه است.

ثواب الأعمال، ص ۱۶۲

حدیث ۲۲۸

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا سُئِلَ عَنْ طَرِيقِ الرَّاحَةِ -: فِي خِلَافِ الْهَوَى. قِيلَ: فَمَتَى يَجِدُ عَبْدُ الرَّاحَةِ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَوَّلَ يَوْمٍ يَصِيرُ فِي الْجَنَّةِ؛
در پاسخ به این سؤال که راه رسیدن به آسایش چیست؟ فرمودند: مخالفت با هوا و هوس. عرض شد: پس، چه وقت انسان به آسایش می‌رسد؟ فرمودند: در نخستین روز ورودش به بهشت.

تحف العقول، ص ۳۷۰

حدیث ۲۲۹

امام صادق علیه السلام:

الْشُّرُورُ فِي ثَلَاثٍ خِلَالٍ: فِي الْوَفَاءِ وَرِعَايَةِ الْحُقُوقِ وَالتَّهْوِضِ فِي التَّوَائِبِ؛
شادی در سه چیز است: وفاداری، رعایت حقوق و ایستادگی در برابر سختی‌ها.

تحف العقول، ص ۳۲۳

حدیث ۲۳۰

امام صادق علیه السلام:

النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: فِي الْمَشْيِ وَالرُّكُوبِ وَالْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَالنَّظْرِ إِلَى الْخَضِرَةِ وَالْأَكْلِ وَالشُّرْبِ وَالْجَمَاعِ وَالسُّوَائِكِ وَغَسْلِ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ وَالنَّظْرِ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَمُحَادَثَةِ الرَّجَالِ؛

نشاط در ده چیز است: پیاده روی، سواری، آب تنی (شنا)، نگاه کردن به سبزی، خوردن و آشامیدن، آمیزش، مسواک کردن، شستن سر با خطمی، نگاه کردن به زن زیبا و گفتگوی حکیمانه.

خصال، ص ۴۴۳، ح ۳۸

حدیث ۲۳۱

امام صادق علیه السلام:

النَّوْمُ رَاحَةٌ لِلْجَسَدِ وَالنُّطْقُ رَاحَةٌ لِلرُّوحِ وَالسُّكُوتُ رَاحَةٌ لِلْعَقْلِ؛

خواب مایه آسایش جسم، سخن مایه آسایش جان و سکوت مایه آسایش عقل است.

من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۲، ح ۵۸۶۵

حدیث ۲۳۲

امام صادق علیه السلام:

مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌّ مِنْ عُمُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ تُمَيْدُخْلَ مَسْجِدِهِ وَيَرْكَعَ رَكَعَتَيْنِ فَيَدْعُو اللَّهَ فِيهِمَا؟ أَمَا سَمِعْتَ اللَّهَ يَقُولُ: «وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ»؟

چه چیز مانع می شود که هر گاه بر یکی از شما غم و اندوه دنیایی رسید، وضو بگیرد و به سجده گاه خود رود و دو رکعت نماز گزارد و در آن دعا کند؟ مگر نشنیده ای که خداوند می فرماید: «از صبر و نماز مدد بگیرید»؟

تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۵۹، ح ۳۹

حدیث ۲۳۳

امام صادق علیه السلام:

حُرْمَ الْحَرِيصِ حَصْلَتَيْنِ وَلَزِمَتْهُ حَصْلَتَانِ: حُرْمَ الْقَنَاعَةِ فَافْتَقَدَ الرَّاحَةَ وَحُرْمَ الرِّضَا فَافْتَقَدَ الْيَقِينَ؛

حرص از دو خصلت محروم و با دو خصلت همراه است: از قناعت محروم است و در نتیجه آسایش را از دست می دهد، از راضی بودن محروم است، در نتیجه یقین را از دست می دهد.

خصال ص ۶۹

حدیث ۲۳۴

امام صادق علیه السلام :
مَنْ وَجَدَ هَمًّا وَلَا يَدْرِي مَا هُوَ فَلْيَغْسِلْ رَأْسَهُ؛
هر کس غمگین شد و علت آن را ندانست، سر خود را بشوید.

الدعوات للراوندي، ص ۱۲۰، ح ۲۸۴

حدیث ۲۳۵

امام صادق علیه السلام :
صَدَقَةٌ يُجِبُّهَا اللَّهُ: إِصْلَاحُ بَيْنِ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبُ بَيْنَهُمْ إِذَا تَبَاعَدُوا؛
صدقه ای که خداوند آن را دوست دارد عبارت است از: اصلاح میان مردم هر گاه رابطه شان تیره شد و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هر گاه از هم دور شدند.

کافی، ج ۲، ص ۲۰۹، ح ۱

حدیث ۲۳۶

امام صادق علیه السلام :
إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيَطِيبْ كَسْبَهُ وَلْيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ ، وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ
مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛
هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

بحار الأنوار، ج ۹۳، ص ۳۲۱، ح ۳۱

حدیث ۲۳۷

امام صادق علیه السلام :
مَنْ بَغَى صَيِّرَ اللَّهُ بَعْضَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَصَارَتْ نُصْرَةُ اللَّهِ لِمَنْ بَغِيَ عَلَيْهِ وَمَنْ نَصَرَهُ اللَّهُ غَلَبَ وَأَصَابَ الظَّفَرَ مِنَ اللَّهِ؛
هر کس ستم کند خداوند ستمش را به خود او باز می گرداند و یاری خدا نصیب کسی می گردد که به او ستم شده و کسی که خدا او را یاری کند غلبه پیدا می کند و از جانب خدا پیروزی نصیبش می شود.

تحف العقول، ص ۳۱۵

حدیث ۲۳۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ شَتَمَكَ فَقُلْ لَهُ: اِنْ كُنْتَ صَادِقًا فِيمَا تَقُولُ فَاَسْأَلُ اللَّهَ اَنْ يَغْفِرَ لِي، وَاِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فِيمَا تَقُولُ فَاللَّهُ اَسْأَلُ اَنْ يَغْفِرَ لَكَ. وَمَنْ وَعَدَكَ بِالْخِيَانَةِ فَعِدْهُ بِالنَّصِيحَةِ وَالرَّعَاءِ؛

اگر کسی به تو ناسزا گفت به او بگو: اگر راست می گویی، از خدا می خواهم که مرا بیامرزد و اگر دروغ می گویی، از خدا می خواهم که تو را بیامرزد و اگر کسی تهدیدت کرد، تو او را به خیر خواهی و مراقبت وعده ده.

بحار الأنوار، ج ۱، ص ۲۴۴، ح ۱۷

حدیث ۲۳۹

امام صادق علیه السلام :

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبْغِضُ مَنْ خَلَقَهُ الْمُتَلَوَّنَ، فَلَا تَزُولُوا عَنِ الْحَقِّوَأَهْلِهِ، فَإِنَّ مَنِ اسْتَبَدَّ بِالْبَاطِلِ وَأَهْلِهِ هَلَكَ وَفَاتَتْهُ الدُّنْيَا؛
بدانید که خداوند از انسان هایی که دائما رنگ عوض می کنند نفرت دارد. پس از حقو اهل آن جدا نشوید، چرا که هر کس به باطل و اهل آن بیبوندد، نابود می شود و دنیا راهم از دست می دهد.

امالی مفید، ص ۱۳۷، ح ۶

حدیث ۲۴۰

امام صادق علیه السلام :

يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ اَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَمَانِي خِصَالٍ: وَقُورًا عِنْدَ الْهَزَاهِرِ، صَبُورًا عِنْدَ الْبَلَاءِ، شُكُورًا عِنْدَ الرَّخَاءِ، قَانِعًا بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ، لَا يَطْلُمُ الْأَعْدَاءِ، وَلَا يَتَحَامَلُ لِلْأَصْدِقَاءِ، بَدْنُهُ مِنْهُ فِي تَعَبٍ وَالنَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ؛

سزاوار است مؤمن هشت خصلت داشته باشد: در سختی ها باوقار، در گرفتاری صبور، در آسایش شاکر و به روزی خداوند قانع باشد، به دشمنان ستم نکند، از دوستان کینه و دشمنی به دل نگیرد، بدنش از او در رنج و مردم از او در آسایش باشند.

کافی، ج ۲، ص ۴۷، ح ۱

حدیث ۲۴۱

امام صادق علیه السلام :

إِحْتِجِزَ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ بِـ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» وَبِـ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» اِقْرَأْهَا عَنِ يَمِينِكَ وَعَنِ شِمَالِكَ وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ وَمِنْ خَلْفِكَ وَمِنْ فَوْقِكَ وَمِنْ تَحْتِكَ؛

خود را از تمامی مردم با بسم الله الرحمن الرحيم و قل هو الله احد حفظ کن. آن را از سمت راست و چپ و جلو و عقب و بالا و

پایین بخوان.

کافی، ج ۲، ص ۶۲۴

حدیث ۲۴۲

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ كَانَ بَعْدَهُ شَعْرٌ؛
بسم الله الرحمن الرحيم را رها مکن حتی اگر بعدش شعر باشد.

کافی، ج ۲، ص ۶۷۲

حدیث ۲۴۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ وَ لَمْ يُسَمِّ كَانِ لِلشَّيْطَانِ فِي وُضُوئِهِ شِرْكٌ وَ إِنَّا كُلُّ أَوْ شَرِبَ أَوْ لَبَسَ وَ كُلُّ شَيْءٍ صَنَعَهُ يَتَّبِعِي أَنْ يُسَمِّيَ عَلَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ كَانِلِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكٌ؛

هر گاه یکی از شما وضو بگیرد و بسم الله الرحمن الرحيم نگوید. شیطان در آنشریک است و اگر غذا بخورد و آب بنوشد یا لباس بپوشد و هر کاری که باید نام خدا را بر آن جاری سازد، انجام دهد و چنین نکند، شیطان در آن شریک است.

محاسن، ج ۲، ص ۴۳۳

حدیث ۲۴۴

امام صادق علیه السلام :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اسْمُ اللَّهِ الْأَكْبَرِ أَوْ قَالَ الْأَعْظَمِ؛
بسم الله الرحمن الرحيم، بزرگ ترین - فرمود - یا با عظمت ترین نام خداوند است.

بحار الأنوار، ج ۹۰، ص ۲۲۳

حدیث ۲۴۵

امام صادق علیه السلام :

أَلْبَاءُ بَهَاءِ اللَّهِ وَ السَّيْنُ سَنَاءِ اللَّهِ وَ أَلْمِيمُ مَجْدُ اللَّهِ وَ اللَّهُ إِلَهُ كُلِّ شَيْءٍ الرَّحْمَنُ بِجَمِيعِ خَلْقِهِ وَ الرَّحِيمُ بِالْمُؤْمِنِينَ خَاصَّةً؛
باء (بسم الله الرحمن الرحيم) بهاء (روشنی) خدا و سین آن سناء (بزرگی) خدا و میمان مجد (عظمت) خدا، و الله معبود همه چیز، رحمن مهربان به همه خلق، رحیم مهربان فقط به مؤمنان است.

کافی، ج ۱، ص ۱۱۴

حدیث ۲۴۶

امام صادق علیه السلام:

رُبَّمَا تَرَكَ بَعْضُ شِيعَتِنَا فِي افْتِتَاحِ أَمْرِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَيَمْتَحِنُهُ اللَّهُ بِمَكْرُوهِ لِيُنَبِّهَهُ عَلَى شُكْرِ اللَّهِ وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ وَ يَمَحَقُ وَ صَمَهُ تَقْصِيرِهِ عِنْدَ تَرْكِهِ قَوْلَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ؛

بسا که یکی از شیعیان ما در آغاز کاری، بسم الله الرحمن الرحيم نمی گوید و به همین خاطر، خداوند، او را گرفتار چیزی ناخوشایند می سازد تا به شکر و ثنای الهی متوجه گردد و کوتاهی اش را در گفتن بسم الله، جبران کند.

التوحید، ص ۲۳۱

حدیث ۲۴۷

امام صادق علیه السلام:

الْبَسْمَلَةُ تِيْجَانُ السُّوْرِ؛

بسم الله الرحمن الرحيم، تاج سوره هاست.

تفسیر القرطبی، ج ۱، ص ۹۲

حدیث ۲۴۸

امام صادق علیه السلام:

إِغْلِقُوا أَبْوَابَ الْمَعْصِيَةِ بِالْإِسْتِعَاذَةِ وَ افْتَحُوا أَبْوَابَ الطَّاعَةِ بِالتَّسْمِيَةِ؛

درهای گناهان را با استعاذه (پناه بردن به خدا) ببندید و درهای طاعت را با بسم الله گفتن بگشایید.

الدعوات، ص ۵۲

حدیث ۲۴۹

امام صادق علیه السلام:

خَيْرُ النَّاسِ قُضَاءُ الْحَقِّ؛

بهترین مردم کسانی هستند که به حق قضاوت کنند.

بحار الانوار، ج ۱۰۴، ص ۲۶۶، ح ۲۰

حدیث ۲۵۰

امام صادق علیه السلام :

أَلْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَابِسُ؛

کسی که به اوضاع زمان خود آگاه باشد، گرفتار هجوم اشتباهات نمی شود.

تحف العقول ، ص ۳۵۶

حدیث ۲۵۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ وَلِيُّ اللَّهِ يُعِينُهُ وَيَصْنَعُ لَهُ وَلَا يَقُولُ عَلَيْهِ إِلَّا الْحَقَّ وَلَا يَخَافُ غَيْرَهُ؛

مؤمن دوست خداست، یاریش می رساند و برای او کار می کند و درباره او جز حق نمی گوید و از غیر او نمی ترسد.

کافی، ج ۲، ص ۱۷۱، ح ۵

حدیث ۲۵۲

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ هَلَاكًا ظَهَرَ فِيهِمُ الرِّبَا؛

هنگامی که خداوند بخواهد ملتی را نابود کند، رباخواری در میان آنان رواج می یابد.

وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۱۲۳، ح ۱۷

حدیث ۲۵۳

امام صادق علیه السلام :

أَمَّا الْعَلَّةُ فِي الصَّيَامِ لَيْسَتْ تَوَى بِهِ الْعَنَى وَالْفَقِيرُ وَذَلِكَ لِأَنَّ الْعَنَى لَمْ يَكُنْ لِيَجِدْ مَسَّ الْجُوعِ فَيَرْحَمَ الْفَقِيرَ لِأَنَّ الْعَنَى كَلَّمَا أَرَادَ شَيْئًا قَدَرَ

عَلَيْهِ فَأَرَادَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُسَوِّيَ بَيْنَ خَلْقِهِ وَأَنْ يُذِيقَ الْعَنَى مَسَّ الْجُوعِ وَالْأَلَمَ لِيَرِقَّ عَلَى الضَّعِيفِ يَرْحَمَ الْجَائِعَ؛

علت روزه گرفتن آن است که به سبب آن، ثروتمند و فقیر برابر شوند، زیرا ثروتمند گرسنگی را احساس نکرده، تا به فقیر رحم کند، هرگاه هم چیزی را بخواهد می تواند فراهم کند. پس خداوند خواست میان بندگان برابری ایجاد کند و توانمند مزهگرسنگی و درد را بچشد تا بر ناتوان مهر بورزد و بر گرسنه ترحم کند.

بحار الأنوار، ج ۹۶، ص ۳۷۱، ح ۵۳

حدیث ۲۵۴

امام صادق علیه السلام :

وَلَيْسَ يُحِبُّ لِلْمَلُوكِ أَنْ يُفْرَطُوا فِي ثَلَاثٍ: فِي حِفْظِ الثُّغُورِ وَتَفْقُدِ الْمَظَالِمِ وَاخْتِيَارِ الصَّالِحِينَ لِأَعْمَالِهِمْ؛

حاکم سزاوار نیست که در سه کار کوتاهی کند: حفظ مرزها، رسیدگی به حقوق‌ایمال شده و انتخاب افراد شایسته برای کارهایشان.

تحف العقول، ص ۳۱۹

حدیث ۲۵۵

امام صادق علیه السلام :

أَنْظُرُ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَآدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

بین علی علیه السلام با چه چیز آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پیدا کرد، همان را پیروی کن. در حقیقت علی علیه السلام آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله راستگویی و امانتداری بدست آورد.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۵

حدیث ۲۵۶

امام صادق علیه السلام :

السَّعِيدُ مَنْ اتَّبَعَنَا وَالشَّقِيُّ مَنْ عَادَانَا وَخَالَفَنَا؛

خوشبخت کسی است که از ما پیروی کند و بدبخت کسی است که با ما دشمنی و مخالفت نماید.

دلائل الإمامة، ص ۲۳۳

حدیث ۲۵۷

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ... مَا أَسْعَدَتْ مَنْ اعْتَمَدَ عَلَيَّ مَخْلُوقٍ مِثْلِهِ... وَلَا أَشَقَيْتْ مَنْ اعْتَمَدَ عَلَيَّ الْخَالِقِ الَّذِي أَنْتَ هُوَ؛

خداوند کسی را که به مخلوقی همانند خود، متکی شد، خوشبخت نکردی و هر که را به خالق می متکی شد، بدبخت نکردی.

فتح الأبواب، ص ۱۹۹

حدیث ۲۵۸

امام صادق علیه السلام :

السَّعَادَةُ سَبَبٌ خَيْرٌ تُمْسِكُ بِهِ السَّعِيدُ فَيَجُزُّهُ إِلَى النَّجَاهِ وَالشَّقَاوَةُ سَبَبٌ خِذْلَانٍ تُمْسِكُ بِهِ الشَّقِيُّ فَيَجُزُّهُ إِلَى الْهَلَاكَةِ؛

خوشبختی رشته خیری است که خوشبخت به آن چنگ زده پس او را به سوینجات می کشاند و بدبختی رشته درماندگی است که

بدبخت به آن می آویزد و او را بههلاکت می کشاند.

الاحتجاج، ج ۲، ص ۹۶

حدیث ۲۵۹

امام صادق علیه السلام :

أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى أَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ وَلَا يَجْعَلُهُ عَلَى أَيْدِي شِرَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ الشَّقَاوَةِ؛
از خدا بخواه که روزیت را در دستان خوبان آفریدگانش قرار دهد که ایناز خوشبختی است و آن را در دستان بدان آفریدگانش
قرار ندهد که این از بدبختی است.

تحف العقول، ص ۳۶۲

حدیث ۲۶۰

امام صادق علیه السلام :

كَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى أَمْرٍ قَدْ شَقِيَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ وَ كَمْ مِنْ تَارِكٍ لِأَمْرٍ قَدْ سَعَدَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ؛
چه بسیار حریص بر کاری که وقتی بدان دست یافت با آن بدبخت شد و چه بسیارها کننده کاری که وقتی به آن رسید، به وسیله
آن خوشبخت شد.

تحف العقول، ص ۳۷۷

حدیث ۲۶۱

امام صادق علیه السلام :

مَلْعُونَةٌ مَلْعُونَةٌ إِمْرَأَةٌ تُؤْذِي زَوْجَهَا وَ تَعْمُهُ وَ سَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ إِمْرَأَةٌ تُكْرِمُ زَوْجَهَا وَ لَا تُؤْذِيهِ وَ تَطِيعُهُ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِهِ؛
ملعون است ملعون، آن زنی که شوهر خود را بیازارد و غمگین کند و خوشبخت است خوشبخت، آن زنی که شوهر خود را احترام
نهد و آزارش ندهد و در همه حال از وی فرمان برد.

کنز الفوائد، ص ۶۳

حدیث ۲۶۲

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ أَشَقِيئَا الرَّجُلِ أُمَّ سَعِيدَا فَانْظُرْ بَرَّهُ وَ مَعْرُوفَهُ إِيْمَنَ يَصْنَعُهُ؟ فَإِنْ صَنَعَهُ إِلَى مَنْ هُوَ أَهْلُهُ فَاعْلَمْ أَنَّهُ إِلَى خَيْرٍ يَصِيرُ وَإِنْ
كَانَ يَصْنَعُهَا لِي غَيْرِ أَهْلِهِ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ؛

اگر می خواهی بدانی که کسی بدبخت است یا خوشبخت؟ نگاه کن بین به چه کسی خوبی و نیکی می کند، اگر به اهلس خوبی

می کند بدان که او به سوی خوبی می رود و اگر به ناهلش خوبی می کند بدان که او را نزد خداوند خیری نیست.

الأمالی، طوسی، ص ۶۴۴، ح ۱۳۳۶

حدیث ۲۶۳

امام صادق علیه السلام :

لِلْمُفْضَلِ بْنِ عُمَرَ - : أَنْظِرِ الْآنَ إِلَى ذَوَاتِ الْأَرْبَعِ كَيْفَ تَرَاهَاتَّبِعُ أُمَّهَاتَهَا مُسْتَقَلَّةً بِأَنْفُسِهَا ... وَكَذَلِكَ تَرَى كَثِيرًا مِنَ الطَّيْرِ كَمِثْلِ الدَّجَاجِ وَالذُّرَّاجِ وَالْقَبِيحِ تَدْرُجُ وَتَلْقُطُ حِينَ يَنْقَابُ عَنْهَا الْبَيْضُ فَأَمَّا مَا كَانَ مِنْهَا ضَعِيفًا لَا نُهْوِضُ فِيهِ ، كَمِثْلِ فِرَاحِ الْحَمَامِ وَالْيِمَامِ وَالْحُمْرِ فَقَدْ جُعِلَ فِي الْأُمَّهَاتِ فَضْلٌ عَظِيمٌ عَلَيْهَا فَصَارَتْ تَمُجُّ الطَّعَامَ فِي أَفْوَاهِهَا بَعْدَ مَا تَوْعِيهِ حَوَاصِلُهَا فَلَا تَزَالُ تَغْذُوها حَتَّى تَسْتَقِلَّ بِأَنْفُسِهَا وَكَذَلِكَ لَمْ تُرْزَقِ الْحَمَامُ فِرَاحًا كَثِيرَةً مِثْلَمَا تُرْزَقُ الدَّجَاجُ لِتَقْوَى الْأُمِّ عَلَى تَرْبِيَّتِهِ فِرَاحِهَا فَلَا تَنْفَسِدُ وَلَا تَمُوتُ فَكُلُّ أُعْطِيَ بِقِسْطٍ مِنْ تَدْبِيرِ الْحَكِيمِ اللَّطِيفِ الْخَبِيرِ ؛

به مفضل بن عمر: اکنون به این چارپایان بنگر. بین چگونه هر یک به طور جداگانه پدر پی مادرانشان هستند... همچنین بسیاری از پرندگان، مانند: مرغ و قرقاول و کبک، رامی بینی که از همان ساعتی که از تخم بیرون می آیند به دنبال دانه می روند. آنچه هایی که ناتوان اند و حرکتی ندارند، مانند: جوجه کبوتر اهلی و کبوتر صحرایی و سینه سرخ، در قلب مادران آنها، مهربانی زیادی نهاده شده است؛ به گونه ای که خوراکی پس از جمع آوری در چینه دانشان، در دهان آنها می گذارند، و پیوسته آنها را غذایی دهند تا خودشان در انجام دادن کارهایشان استقلال یابند. به همین دلیل (ناتوانی جوجه ها) است که کبوتر، مانند مرغ، از جوجه زیاد بر خوردار نمی شود، به جهت این که مادر بتواند جوجه هایش را خوب پروراند تا رنجور نگردند و تلف نشوند. روزی همه آنها به عدالت و از روی تدبیر [خداوند] دانای مهربان آگاه، عطا شده است.

بحار الأنوار ، ج ۶۴ ، ص ۵۴

حدیث ۲۶۴

امام صادق علیه السلام :

الْإِنْسُ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عَدَلَ بَيْنَهُمْ وَتُنزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ بَرَكَتَهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى ؛

اگر در میان مردم عدالت اجرا شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال، آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکاتش را بیرون می ریزد.

کافی، ج ۳ ، ص ۵۶۸ ، ح ۶

حدیث ۲۶۵

امام صادق علیه السلام :

عن يونس... عن الإمام الصادق عليه السلام ، قَالَ : قَالَ لَهُ رَجُلٌ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، أَجَبَرَ اللَّهُ الْعِبَادَ عَلَى الْمَعَاصِي ؟ فَقَالَ : اللَّهُ أَعْدَلُ مِنْ أَنْ يُجَبِّرَهُمْ عَلَى الْمَعَاصِي ثُمَّ يُعَذِّبُهُمْ عَلَيْهَا . فَقَالَ لَهُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، فَفَوَّضَ اللَّهُ إِلَى الْعِبَادِ ؟ قَالَ : فَقَالَ : لَوْ فَوَّضَ إِلَيْهِمْ لَمْ يَحْضِرْهُمْ

بِالْأَمْرِ وَالنَّهْيِ . فَقَالَ لَهُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ فَبَيْنَهُمَا مَنْرَلَةٌ ؟ قَالَ : فَقَالَ : نَعَمْ ، أَوْسَعُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ؛

به نقل از یونس: مردی به امام صادق علیه السلام گفت: فدایت شوم! آیا خداوند، بندگان را برانجام گناهان مجبور ساخته؟ امام فرمودند: «خداوند، عادل تر از آن است که آنان را برانجام گناهان مجبور سازد و سپس به خاطر آن، کیفرشان نماید». گفت: فدایت شوم! پس خداوند، اختیار آن را به بندگان وا گذاشته است؟ فرمودند: «اگر به اختیار آنانی گذاشت، امر و نهیشان نمی کرد». عرض کرد: فدایت شوم! آیا میان جبر و واگذار کردن، جایگاه دیگری هم هست؟ فرمود: «آری، گسترده تر از فاصله میان آسمان و زمین».

کافی، ج ۱، ص ۱۵۹، ح ۱۱

حدیث ۲۶۶

امام صادق علیه السلام:

مَا نَهَاهُ اللَّهُ عَنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يُطِيقُ تَرْكَهُ ، وَلَا أَمْرَهُ بِشَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يَسْتِطِيعُ فِعْلَهُ ؛ لِأَنَّهُ لَيْسَ مِنْ صِفَتِهِ الْجَوْرُ وَالْعَبَثُ وَالظُّلْمُ وَتَكْلِيفُ الْعِبَادِمَا لَا يُطِيقُونَ ؛

«خداوند از چیزی نهی نکرد، جز این که می داند بنده توان ترک آن را دارد و به چیزی امر نکرد، جز این که می داند بنده توان انجام آن را دارد، زیرا جور و سرگرمی و ستم و تکلیف کردن بندگان به آنچه توانش را ندارند، از صفات خداوند نیستند».

الاحتجاج، ج ۲، ص ۲۲۳

حدیث ۲۶۷

امام صادق علیه السلام:

قَدْ عَلِمْتُ يَا إِلَهِي أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ وَلَا فِي نَقْمَتِكَ عَجَلَةٌ وَإِنَّمَا يَعْجَلُ مَنْ يَخَافُ الْفُوتَ وَيَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ وَقَدْ تَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَنِ ذَلِكَ كُلُّوًا كَبِيرًا ؛

بارها! به تحقیق دانستم که در قضاوت تو، هیچ ظلمی و در کيفرت هیچ شتابی نیست. همانا کسی شتاب می کند که نگران از دست دادن فرصت است. و شخص ناتوان به ظلم کردن، نیاز دارد، در حالی که - ای پروردگار من - مقام تو، بالاتر از آن است.

تهذیب الاحکام، ج ۵، ص ۲۷۷، ح ۹۴۶

حدیث ۲۶۸

امام صادق علیه السلام:

... وَ لَوْ كَانَتِ النَّيَاتُ مِنْ أَهْلِ الْفِسْقِ يُؤْخَذُ بِهَا أَهْلُهَا ، إِذَا لَأَخَذَ كُلُّ مَنْ نَوَى الرِّزْنَ بِالرِّزْنِ ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى السَّرِقَةَ بِالسَّرِقَةِ ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى الْقَتْلَ بِالْقَتْلِ ، وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَدْلٌ حَكِيمٌ ، لَيْسَ الْجَوْرُ مِنْ شَأْنِهِ ، وَ لَكِنَّهُ يُثِيبُ عَلَى نِيَاتِ الْخَيْرِ أَهْلَهَا ، وَ إِضْمَارِهِمْ عَلَيْهَا ، وَ لَا يُؤَاخِذُ أَهْلَ الْفُسُوقِ حَتَّى يَفْعَلُوا ؛

اگر فاسقان به نیت هایشان بازخواست می شدند، در این صورت، هر کس نیت زانی کرد، به زنا و هر کس نیت دزدی می کرد، به

دزدی و هر کس نیت کشتن می کرد، بهکشتن بازخواست می شد، ولی خداوند عادل حکیم است و ظلم، از شأن او به دور است، اما نیکوکاران را بر پایه نیت های خوبشان و بر پایه نیت های خوبی که پنهان داشته اند، پاداش می دهد و بدکاران را تا زمانی که کار بد انجام نداده اند، بازخواست نمی کند.

قرب الإسناد ، ص ۹، ح ۲۸ و ص ۴۸، ح ۱۵۸

حدیث ۲۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَتَوْا مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَسَأَلُوهُ أَنْ يُسَالَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُمِطَرَ السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ إِذَا أَرَادُوا ، وَيَحْبِسَهَا إِذَا أَرَادُوا ، فَسَأَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ذَلِكَ لَهُمْ . فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : ذَلِكَ لَهُمْ يَا مُوسَى ، فَأَخْبَرَهُمْ مُوسَى فَحَرَّثُوا وَ لَمْ يَثُرْ كُوا شَيْئًا إِلَّا زَرَعُوهُ ثُمَّ اسْتَنْزَلُوا الْمَطَرَ عَلَى إِرَادَتِهِمْ ، وَ حَبَسُوهُ عَلَى إِرَادَتِهِمْ ، فَصَارَتْ زُرُوعُهُمْ كَأَنَّهَا الْجِبَالُ وَ الْأَجَامُ ، ثُمَّ حَصَّيْدُوا وَ دَاسُوا وَ ذَرُّوا فَلَمْ يَجِدُوا شَيْئًا فَضَدَّ جَوَائِلِي مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قَالُوا : إِنَّمَا سَأَلْنَاكَ أَنْ تُسَالَلَ اللَّهُ أَنْ يُمِطَرَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا إِذَا أَرَدْنَا فَاجَابَنَا ، ثُمَّ صَيَّرَهَا عَلَيْنَا ضَرَرًا فَقَالَ : يَا رَبِّ إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ضَعُفُوا بِمَا صَيَّرْتَهُمْ بِهِمْ ، فَقَالَ : وَ مِمَّ ذَاكَ يَا مُوسَى ؟ قَالَ : سَأَلُونِي أَنْ أَسْأَلَ لَكَ أَنْ تُمِطَرَ السَّمَاءَ إِذَا أَرَادُوا وَ تَحْبِسَهَا إِذَا أَرَادُوا فَاجَبْتَهُمْ ثُمَّ صَيَّرْتَهُمْ ضَرَرًا ! فَقَالَ : يَا مُوسَى ، أَنَا كُنْتُ الْمُقَدِّرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ فَلَمْ يَرْضُوا بِتَقْدِيرِي ، فَاجَبْتَهُمْ إِلَى إِرَادَتِهِمْ فَكَانَ مَا رَأَيْتَ ؛

بنی اسرائیل نزد موسی علیه السلام آمدند و از او خواستند که از خداوند عزوجل درخواست کند تا هرگاه آنان اراده کردند، آسمان برایشان ببارد و هرگاه آنان خواستند، آن را از باریدن باز دارد. موسی علیه السلام نیز خواسته آنان را از خداوند عزوجل درخواست نمود. خداوند عزوجل فرمود: «ای موسی! باشد [پذیرفتم]». موسی علیه السلام آنان را خبردار کرد. پس به کشت همه دانه ها پرداختند و چیزی را فروگذار نکردند. سپس بر پایهخواستشان، بارش باران را درخواست نمودند و براساس درخواستشان از آن جلوگیری کردند. در نتیجه، کشتزارهایشان چنان پُربار شد که محصول آنها همانند کوه ها و نزارها گردید. سپس درو کردند و کوبیدند و باد دادند، اما چیزی به دست نیاوردند. پس، نزد موسی علیه السلام فریاد و ناله سر دادند و گفتند: ما از تو درخواست کردیم که از خدا بخواهی کهرگاه ما خواستیم، آسمان بر ما ببارد. خدا خواسته ما را پذیرفت و سپس آن را بر ضرر ما گرداند! موسی علیه السلام گفت: پروردگارا! بنی اسرائیل، از کار تو به فریاد آمدند. خدا فرمود: «ای موسی! برای چه؟» گفت: از من درخواست کردند که از تو بخواهم هرگاه آنان خواستند، آسمان را بارانی و هرگاه خواستند، آن را از بارش باز داری. تو هم پذیرفتی، اما آن را بهضررشان گرداندی! خدا فرمود: «ای موسی! من برای بنی اسرائیل، تقدیر کرده بودم، ولی آنان به مقدرات من راضی نشدند. پس، خواسته شان را پذیرفتم و نتیجه اش این شد که دیدی.»

کافی ، ج ۵، ص ۲۶۲، ح ۲

حدیث ۲۷۰

امام صادق علیه السلام :

هَذِهِ الْأَفَاتُ ... مِنَ الْوَبَاءِ وَ الْجَرَادِ وَ مَا أَشَبَهُ ذَلِكَ مَا بِالْهَذَا لَا تَدُومُ ... وَ يُلْدَعُ أَحْيَانًا بِهَذِهِ الْأَفَاتِ الْيَسِيرَةِ لِتَأْدِيبِ النَّاسِ وَ تَقْوِيمِهِمْ ، ثُمَّ لَا تَدُومُ هَذِهِ الْأَفَاتُ ، بَلْ تَكْشِفُ عَنْهُمْ عِنْدَ الْقُنُوطِ مِنْهُمْ ، فَتَكُونُ وَ قُوعُهَا بِهِمْ مَوْعِظَةً وَ كَشْفُهَا عَنْهُمْ رَحْمَةً ... فَإِذَا عَصَتْهُ الْمَكَارَةُ وَ

وَجِدَ مَضَضَهَا اتَّعِظَ وَابْصَرَ كَثِيرًا مِمَّا كَانَ جَهْلَهُ وَغَفَلَ عَنْهُ ، وَرَجَعَ إِلَى كَثِيرٍ مِمَّا كَانَ يَجِبُ عَلَيْهِ ... إِنَّ هَذِهِ الْآفَاتِ وَإِنْ كَانَتْ تَنَالُ الصَّالِحَ وَالطَّالِحَ جَمِيعًا ، فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ ذَلِكَ صِيْلًا لِلصَّنْفَيْنِ كِلَيْهِمَا : أَمَّا الصَّالِحُونَ فَإِنَّ الَّذِي يُصِيبُهُمْ مِنْ هَذَا يَزِدُّهُمْ نِعَمَ رَبِّهِمْ عِنْدَهُمْ فِي سَالِفِ أَيَّامِهِمْ فَيُحَدِّثُهُمْ ذَلِكَ عَلَى الشُّكْرِ وَالصَّبْرِ ، وَأَمَّا الطَّالِحُونَ فَإِنَّ مِثْلَ هَذَا إِذَا نَالَهُمْ كَسِيرٌ شَرَّتَهُمْ وَرَدَّعَهُمْ عَنِ الْمَعَاصِي وَالْفَوَاحِشِ ، وَكَذَلِكَ يَجْعَلُ لِمَنْ سَلِمَ مِنْهُمْ مِنَ الصَّنْفَيْنِ صِيْلًا فِي ذَلِكَ ، أَمَّا الْأَبْرَارُ فَإِنَّهُمْ يَعْتَبُونَ بِمَا هُمْ عَلَيْهِ مِنَ الْبِرِّ وَالصَّلَاحِ وَيزدادون فِيهِ رَغْبَةً وَبَصِيرَةً ، وَأَمَّا الْفَجَّارُ فَإِنَّهُمْ يَعْرِفُونَ رَأْفَةَ رَبِّهِمْ وَتَطَوُّلَهُ عَلَيْهِمْ بِالسَّلَامَةِ مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقِهِمْ ، فَيَحْضُرُهُمْ ذَلِكَ عَلَى الرَّأْفَةِ بِالنَّاسِ وَالصَّفْحِ عَمَّنْ أَسَاءَ إِلَيْهِمْ ؛

این آفت‌ها، از قبیل وبا و هجوم ملخ و مانند اینها، دوام ندارند... و گاهی این آفت‌های زودگذر، آسیبی به مردم می‌رسد تا ادب شوند و مقاوم گردند. البته آفت‌ها دوامی ندارند و همین که موجب ناامیدی مردم شوند، برداشته می‌شوند تا معلوم گردد که گرفتار شدن به آفات، اندرزی برای مردم و برطرف شدن آفات [نیز] بخشایشی در حق آنان است... پس هرگاه سختی‌ها انسان را فرا گرفتند و او رنج آنها را چشید، پند می‌گیرد و از بسیاری چیزها که نمی‌دانست و غفلت داشت، آگاه می‌گردد و به سوی بسیاری چیزها که بر او واجب بوده، توجه می‌کند... هرچند چنین آفت‌هایی به نیکوکاران و هم به بدکاران می‌رسند، اما خداوند، آنها را برای هر دو گروه، خوب قرار داده است. برای نیکوکاران، خوب است، چون هر آسیبی به آنان برسد، آنها را نسبت به نعمت‌های پروردگارشان - که در گذشته داشته‌اند - هشیارتر می‌کند و به سپاس‌گزاری و صبر بر می‌انگیزد. برای بدکاران هم خوب است، چون وقتی چنین آسیبی به آنها برسد، شرارتشان را در هم می‌شکند و از گناهان و زشتی‌ها بازشان می‌دارد. همچنین خداوند، جان سالم به در بردن از آفت‌ها را برای هر دو گروه، خوب قرار داده است. برای نیکوکاران، خوب است، چون آنها را به نیکو درستی‌های خویش امیدوار می‌کند و برای بدکاران هم خوب است، چون مهربانی و احسان پروردگارشان را در می‌یابد که آنها را سالم قرار داد، با آن که کهایسته‌اش نبودند، و همین، آنها را به مهربانی با مردم و گذشت از بدی‌های دیگران در حق خویش، تشویق می‌کند.

بحار الأنوار، ج ۳، ص ۱۳۸ و ۱۳۹

حدیث ۲۷۱

امام صادق علیه السلام :

سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : «وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ» أَرَأَيْتَ مَا أَصَابَ عَلَيْنَا وَاهْلَ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ هُوَ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيهِمْ ، وَهُمْ أَهْلُ بَيْتِ طَهَارَةٍ مَعْصُومُونَ ؟ فَقَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَتَوَيَّلِي اللَّهَ وَيَسْتَغْفِرُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَكَلِيلُهُ مِثَّةٌ مَرَّةً مِنْ غَيْرِ ذَنْبٍ ، إِنَّ اللَّهَ يَخْصُّ أَوْلِيَاءَهُ بِالْمَصَائِبِ لِأَجْرِهِمْ عَلَيْهَا مِنْ غَيْرِ ذَنْبٍ ؛

از امام صادق علیه السلام درباره این سخن خداوند عز و جل: (و هرگونه مصیبتی به شما برسد، نتیجه اعمال خود شماست) پرسیدم که: درباره آنچه به علی و اهل بیت او علیهم السلام پس از او رسید، چه نظری داری؟ آیا آن هم نتیجه اعمال خودشان بود، در حالی که آنان خاندانی پاک و معصومند؟ فرمودند: «پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بدون آن که گناهی کرده باشد، شبانه روزی، صد مرتبه به درگاه خداوند، توبه می‌کرد و آمرزش می‌طلبید. خداوند، اولیای خود را گرفتار مصائب می‌کند تا به سبب آن پاداششان دهد، بدون آن که گناهی کرده باشند.

کافی، ج ۲، ص ۴۵۰، ح ۲

حدیث ۲۷۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَيْالْبَرِّ وَالْفَاجِرِ؛

خدای عزوجل هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر با راستگویی، و برگرداندن امانت به نیکوکار و یا بدکار.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۱

حدیث ۲۷۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الصَّادِقَ أَوَّلُ مَنْ يُصَدِّقُهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ وَتُصَدِّقُهُنَفْسُهُ تَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ؛

راستگو را نخستین کسی که تصدیق می کند، خدای عزوجل است که می داند او راستگوست و نیز نفس او تصدیقش می کند که می داند راستگوست.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۶

حدیث ۲۷۴

امام صادق علیه السلام :

لَا تَعْتَرُوا بِصِيَّاتِهِمْ وَلَا بِصِيَّامِهِمْ، فَإِنَّ الرَّجُلَ رُبَّمَا لَهَجَ بِالصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ حَتَّى لَوْ تَرَكَهُ اسْتَتَوْحَشَ ، وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

فریب نماز و روزه مردم را نخورید، زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترک گوید، احساس ترس می کند، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۲

حدیث ۲۷۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِمَّا أَعَانَ اللَّهُ (بِهِ) عَلَى الْكَذَّابِينَ الشُّيَانَ؛

از جمله کمک های خداوند بر ضد دروغگویان فراموشی است.

کافی، ج ۲، ص ۳۴۱، ح ۱۵

حدیث ۲۷۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ صَدَّقَ لِسَانَهُ زَكَى عَمَلُهُ؛

هر کس راستگو باشد عملش پاکیزه می شود و رشد می کند.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۵، ح ۱۱

حدیث ۲۷۷

امام صادق علیه السلام :

الْكَلَامُ ثَلَاثَةٌ: صِدْقٌ وَكَذِبٌ وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ قَالَ: قِيلَ لَهُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ مَا الْإِصْلَاحُ بَيْنَ النَّاسِ؟ قَالَ: تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ كَلَامًا يَبْلُغُهُمْ تَخَبُّتُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ: سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فِيكَ مِنَ الْخَيْرِ كَذَا وَكَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتُ مِنْهُ؛

سخن سه گونه است: راست و دروغ و اصلاح میان مردم به آن حضرت عرض شد: قربانت اصلاح میان مردم چیست؟ فرمودند: از کسی سخنی درباره دیگری می شنویکه اگر سخن به گوش او برسد، ناراحت می شود. پس تو آن دیگری را می بینی و بر خلاف آنچه شنیده ای، به او می گویی: از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت.

کافی، ج ۲، ص ۳۴۱، ح ۱۶

حدیث ۲۷۸

امام صادق علیه السلام :

الْحِلْمُ سِرَاجُ اللَّهِ ... وَالْحِلْمُ يَدُورُ عَلَى خَمْسَةٍ أَوْجِهٍ: أَنْ يَكُونَ عَزِيزًا فَيَذِلُّ أَوْ يَكُونَ صَادِقًا فَيُتَّهَمَ أَوْ يَدْعُو إِلَى الْحَقِّ فَيُسِيءَ تَخَفًا بِهِ أَوْ أَنْ يُؤْذِيَ بِلا جُرمٍ أَوْ أَنْ يُطَالِبَ بِالْحَقِّ وَيُخَالِفُوهُ فِيهِ، فَإِنْ آتَيْتَ كُلًّا مِنْهَا حَقًّا فَقَدْ أَصَبْتَ ... ؛

بردباری چراغ خداست... پنج چیز است که بردباری می طلبد: شخص عزیز باشد و خوار شود، راستگو باشد و نسبت ناروا داده شود، به حق دعوت کند و سبکش بشمارند، بی گناه باشد و اذیت شود، حق طلبی کند و با او مخالفت کنند. اگر در هر پنج مورد، به حق رفتار کنی، بردبار هستی... .

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۴۲۲، ح ۶۱

حدیث ۲۷۹

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَمْلِكْ نَفْسَهُ عِنْدَ غَضَبِهِ؛

کسی که هنگام خشم خوددار نباشد، از ما نیست.

کافی، ج ۲، ص ۶۳۷، ح ۲

حدیث ۲۸۰

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ عَبْدٍ كَظَمَ غَيْظًا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عِزًّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

هیچ بنده ای نیست که خشمی را فرو خورد مگر آنکه خداوند عزوجل در دنیا و آخرت بر عزت او بیفزاید.

اصول کافی، ج ۲، ص ۱۱۰

حدیث ۲۸۱

امام صادق علیه السلام :

الْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ؛

خشم کلید همه بدی هاست.

کافی، ج ۲، ص ۳۰۳، ح ۳

حدیث ۲۸۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَلَمْ يَقُلْ فِيكَ سَوْءًا فَاتَّخَذَهُ لِنَفْسِكَ خَلِيلًا؛

هر کس سه بار بر تو خشم گرفت ولی به تو بد نگفت، او را برای خود به دوستیانتخاب کن.

معدن الجواهر، ص ۳۴

حدیث ۲۸۳

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ إِذَا غَضِبَ لَمْ يُخْرِجْهُ غَضَبُهُ مِنْ حَقِّ وَإِذَا رَضِيَ لَمْ يُدْخِلْهُرِضَاهُ فِي بَاطِلٍ وَالَّذِي إِذَا قَدَرَ لَمْ يَأْخُذْ أَكْثَرَ مِمَّا لَهُ؛

مؤمن چون خشمگین شود، خشمش او را از حق بیرون نبرد و چون خشنود شود، خشنودیش او را به باطل نکشانند و چون قدرت یابد بیش از حق خود نگیرد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۰۹، ح ۸۵

حدیث ۲۸۴

امام صادق علیه السلام :

فِي السُّوَاكِ اثْنَا عَشْرَةَ خَصْلَةً: هُوَ مِنَ السُّنَّةِ، وَمَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ، وَمَجْلَاةٌ لِلْبَصْرِ، وَيُزِيضِي الرَّحْمَنَ، يُبَيِّضُ الْأَسْنَانَ، يَذْهَبُ بِالْحَفْرِ، وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ،

وَيُشَهِّي الطَّعَامَ، وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ، وَيَزِيدُ فِي الْحِفْظِ، وَيُضَاعِفُ الْحَسَنَاتِ، وَتَفْرُحُ بِهِ الْمَلَائِكَةُ؛

در مسواک زدن دوازده فایده وجود دارد: ۱. از سنت پیامبر صلی الله علیه و آله است، ۲. دهان را پاکیزه می کند، ۳. نور چشم را زیاد می کند، ۴. باعث خشنودی خداوند است، ۵. دندان ها را سفید می کند، ۶. جرم آنها را از بین می برد، ۷. لثه را محکم می کند، ۸. اشتها آور است، ۹. بلغم را می برد، ۱۰. حافظه را زیاد می کند، ۱۱. حسنات را چندبرابر می کند، ۱۲. فرشتگان از آن شاد می گردند.

خصال، ص ۴۸۱

حدیث ۲۸۵

امام صادق علیه السلام:

إِيَّاكَ وَالسُّوَاكَ فِي الْحَمَامِ فَإِنَّهُ يورثُ وِبَاءَ الْأَسْنَانِ؛

در حمام مسواک نزنید؛ زیرا که دندان ها را فاسد می کند.

علل الشرايع، ص ۲۹۲

حدیث ۲۸۶

امام صادق علیه السلام:

نِعْمَ اللَّقْمَةُ الْجُبْنُ، تُعْذِبُ الْفَمَ وَتُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ ... ؛

خوب لقمه ای است پنیر؛ آب دهان را گوارا و بوی آن را خوش می نماید ...

بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۱۰۵، ح ۱۱

حدیث ۲۸۷

امام صادق علیه السلام:

مَا أَدْرَتَ عَلَيْهِ لِسَانَكَ فَأَخْرَجْتَهُ فَبَلَّغَهُ وَمَا أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلَالِفَارِمْ بِهِ؛

بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هرچه با زبان درآمد فرو ببر، و آنچه را با خلالیرون آوردی از دهان بیرون افکن.

مکارم الأخلاق، ص ۱۵۲

حدیث ۲۸۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ بَدَنِهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلِّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ وَ يُقْوِي جِسْمَهُ وَ يَشُدُّ لِسْتَهُ؛

هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار شد، باید گوشت گوسفند با شیر بخورد، چرا که این خوراک، هر درد و بلایی را

از اندام وی بیرون می‌برد و تن او را تقویت ولته اش را محکم می‌کند.

محاسن، ج ۲، ص ۲۵۹، ح ۱۸۱۹

حدیث ۲۸۹

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ النَّسِيَانَ وَيُحْدِثْنَ الذُّكْرَ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالسُّوَاكُ وَالصَّيَامُ؛

سه چیز، فراموشی را از بین می‌برد و حافظه را زیاد می‌کند: خواندن قرآن، مسواکزدن و روزه گرفتن.

دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۳۷، ح ۴۸۱

حدیث ۲۹۰

امام صادق علیه السلام:

كُلُوا الْبَصَلَ؛ فَإِنَّ فِيهِ ثَلَاثَ خِصَالٍ: يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ وَيَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَالْجَمَاعِ؛

پیاز بخورید؛ چرا که سه ویژگی دارد: دهان را خوشبو، لثه را محکم و توان جنسی را زیاد می‌کند.

کافی، ج ۶ ص ۳۷۴، ح ۳

حدیث ۲۹۱

امام صادق علیه السلام:

الْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ، يَشُدُّ اللَّثَاتِ وَيَجْلِبُ الرِّزْقَ وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ؛

خلال کردن بعد از غذا، لثه‌ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می‌کند.

احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۲۸۳

حدیث ۲۹۲

امام صادق علیه السلام:

الْحَوْكُ بَقْلَةُ الْأَنْبِيَاءِ. أَمَا إِنَّ فِيهِ ثَمَانُ خِصَالٍ...: وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ...؛

ریحان سبزی انبیاست و در آن هشت خاصیت است: ... از جمله این که دهان را خوشبو می‌سازد.

کافی، ج ۶، ص ۳۶۴، ح ۴

حدیث ۲۹۳

امام صادق علیه السلام :

خَلُّ الْخَمْرِ يَشُدُّ اللِّثَةَ وَيَقْتُلُ دَوَابَّ الْبُطْنِ وَيَشُدُّ الْعَقْلَ؛

سرکه لثه را تقویت می کند، کرم معده را از بین می برد و عقل را نیرو می بخشد.

کافی، ج ۶، ص ۳۳۰، ح ۹

حدیث ۲۹۴

امام صادق علیه السلام :

الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهَكِ وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛

حنا، بوی بد عرق را از بین می برد و چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزند را زیبا می کند.

کافی، ج ۶، ص ۴۸۴، ح ۵

حدیث ۲۹۵

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَسْوَئَةَ الصَّدْرِ؛

شما را سفارش می کنم به مسواک زدن؛ چرا که وسوسه دل را از بین می برد.

امالی طوسی، ج ۱، ص ۶۶۷، ح ۱۳۹۶

حدیث ۲۹۶

امام صادق علیه السلام :

نِعْمَ الطَّعَامُ الرَّيْتُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيُصْفِي اللُّؤْلُؤَ يَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْوَصْبِ وَيُطْفِئُ الْعَضْبَ؛

زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می کند، بلغم را از بین می برد، رنگپوست را صفا می بخشد، اعصاب را محکم می کند، مرض را می برد و خشم را خاموش می کند.

مکارم الاخلاق، ص ۱۹۰

حدیث ۲۹۷

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قُمْتَ بِاللَّيْلِ فَاسْتِكْ فَإِنَّ الْمَلَكَ يَأْتِيكَ فَيَضَعُ فَاةً عَلَى فَيْكَ فَلَيْسَ مِنْ حَرْفٍ تَلَوَهُ وَتَنْطِقُ بِهِ إِلَّا صَعِدَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَلْيُكُنْ فَوْكَ طَيِّبِ الرِّيحِ؛

شبانگاه که (برای نماز) برخاستی، مسواک بزنی چرا که فرشته ای نزد تو می آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و آنگاه هیچ

حرفی از قرآن و نماز و دعا نمی خوانی مگر آن که آن را به آسمان بالا می برد، پس باید که دهانت خوشبو باشد.

وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۳۵۷

حدیث ۲۹۸

امام صادق علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ، مَا دَاوَوْا مَرَضَهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَإِنَّهُ أَسْرَعُ شَيْءٍ مِّنْفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَإِنَّهُ نَضُوحَةٌ؛

اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. بدانید که سیب از هر چیزی سریع تر به قلب فایده می بخشد و خوشبو کننده است.

طب الأئمه، ص ۱۳۵

حدیث ۲۹۹

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكُرَاتِ، فَقَالَ: كُلُّهُ، فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعٌ خِصَالٍ: يَطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ...؛

از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند. امام فرمودند: آن را بخور؛ زیرا در آن، چهار فایده هست: دهان را خوشبو می کند و... .

کافی، ج ۶، ص ۳۶۵، ح ۴

حدیث ۳۰۰

امام صادق علیه السلام :

... وَالسَّعْتَرُ وَالْمِلْحُ... يَطَيِّبَانِ النَّكْهَةَ؛

آویش و نمک، دهان را خوشبو می کنند.

مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۱۶، ح ۱۴۱۰

حدیث ۳۰۱

امام صادق علیه السلام :

أَلْكُحْلُ بِاللَّيْلِ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَمَنْعَتُهُ إِلَى أَرْبَعِينَ صَبَاحًا؛

سرمه کشیدن در شب، دهان را خوشبو می کند و آثار آن تا چهل روز ادامه دارد.

مکارم الاخلاق، ص ۴۶

حدیث ۳۰۲

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا أَفْطَرَ بَدَأَ بِحُلُوَاءٍ يُفْطِرُ عَلَيْهَا، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فُسُكْرَهُ أَوْ تَمْرَاتٍ، فَإِذَا أَعْوَزَ ذَلِكَ كُلَّهُ فَمَاءٍ فَاتِرٍ وَكَانَ يَقُولُ: يُنْقَى الْمَعْدَةُ وَالْكَبِدُ وَيُطَيَّبُ النَّكْهَةُ وَالنَّمُ وَيَقْوَى الْأَضْرَاسَ ...؛

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با حلوا افطار می کردند و اگر حلوا نبود، با چیز شیرین دیگر و یا چنددانه خرما و اگر نبود، با آب گرم و می فرمودند: آب گرم معده و جگر را پاک، دهان را خوشبو و دندان ها را تقویت می کند.

کافی، ج ۴، ص ۱۵۲، ح ۴

حدیث ۳۰۳

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةٌ مُتَطَيَّبٌ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلَاةً بِغَيْرِ طَيِّبٍ؛

یک نماز با بوی خوش (عطر) بهتر از هفتاد نماز بدون بوی خوش است.

کافی، ج ۶، ص ۵۱۱، ح ۷

حدیث ۳۰۴

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَتُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتُطَيِّبُ الرَّيْحَ وَتُدْرِي الرِّزْقَ وَتَقْضِي الدَّيْنَ وَتَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَتَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو می کند و روزی را زیاد، بدهی را پرداخت می نماید، غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند.

ثواب الأعمال، ص ۴۲

حدیث ۳۰۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ؛

خداوند از هر کس یک نماز و یا یک کار نیک قبول کند، عذابش نمی نماید.

کافی، ج ۳، ص ۲۶۶، ح ۱۱

حدیث ۳۰۶

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ مُحَافِظٌ عَلَى صَلَاتِهِ؛

محبوب ترین بنده نزد خدای عزوجل کسی است که راستگو و مراقب نمازش باشد.

امالی صدوق، ص ۳۷۱، ح ۴۶۷

حدیث ۳۰۷

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قَامَ الْعَبْدُ فِي الصَّلَاةِ مَخْفَفٌ صَلَاتُهُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ: أَمَا تَرَوْنَ إِلَى عَبْدِي كَأَنَّهُ يَرَى أَنَّ قَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِ غَيْرِي! أَمَا يَعْلَمُ أَنْقَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِي؟

هرگاه بنده ای به نماز بایستد و آن را سبک به جا آورد، خداوند به فرشتگان شمی گوید: به بنده ام نمی نگرید؟ گویا بر آوردن حاجت هایش را به دست کسی جز من می داند؟ آیا او نمی داند تأمین نیازهایش به دست من است؟

کافی، ج ۳، ص ۲۶۹، ح ۱۰

حدیث ۳۰۸

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قُمْتَ فِي الصَّلَاةِ فَأَعْلَمَ أَنَّكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ ، فَإِنْ كُنْتَ لَا تَرَاهُ فَأَعْلَمَنَّهَ يَرَاكَ فَأَقْبِلْ قَبْلَ صَلَاتِكَ ... ؛

هنگامی که به نماز ایستادی بدان که در پیشگاه خداوند هستی و اگر او را نمی بینی، او تو را می بیند. پس به نمازت توجه کن....

تهذیب الأحکام، ج ۲، ص ۳۲۵، ح ۱۳۳۲

حدیث ۳۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَقْبَلَتْ صَلَاتُهُ أَمْ لَمْ تُقْبَلْ، فَلْيُنْظَرْ هَلْ مَنَعَتْهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ؟ فَيَقْدِرُ مَا مَنَعَتْهُ قَبْلَتْ مِنْهُ؛

کسی که دوست دارد بداند نمازش قبول شده یا نه؟ باید ببیند آیا نمازش او را از زشتی ها و ناپاکی ها دور کرده است یا خیر؟ به همان اندازه که دور کرده، قبول شده است.

بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۸

حدیث ۳۱۰

امام صادق علیه السلام :

يُعْرِفُ مَنْ يَصِفُ الْحَقَّ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: يُنْظَرُ إِلَى أَصْحَابِهِ مَنْ هُمْ؟ وَإِلَى صَلَاتِهِ كَيْفَ هِيَ؟ وَفِي أَيِّ وَقْتٍ يُصَلِّيهَا؛

کسی که از حق دم می زند با سه ویژگی شناخته می شود: دوستانش دیده شوند کهچه کسانی هستند؟ نمازش چگونه است؟ و در چه وقت آن را می خواند؟

محاسن، ج ۱، ص ۲۵۴، ح ۲۸۱

حدیث ۳۱۱

امام صادق علیه السلام :

ما عَالَجَ النَّاسُ شَيْئًا أَشَدَّ مِنَ التَّعْقِيبِ؛

مردم به چیزی بهتر از تعقیبات نماز (ذکر و دعا) نپرداخته اند.

تهذیب الأحکام، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۳۹۳

حدیث ۳۱۲

امام صادق علیه السلام :

تَسْبِيحُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ أَلْفِ رُكْعَةٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ؛

تسبیحات فاطمه زهرا علیها السلام در هر روز پس از هر نماز، نزد من محبوب تر از هزار رکعت نماز در هر روز است.

کافی، ج ۳، ص ۳۴۳، ح ۱۵

حدیث ۳۱۳

امام صادق علیه السلام :

سَجْدَةُ الشُّكْرِ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ تُمُّ بِهَا صَلَاتُكَ وَ تَرْضَى بِهَا رَبِّكَ وَ تُعْجِبُ الْمَلَائِكَةَ مِنْكَ ... ؛

سجده شکر بر هر مسلمانی واجب است، با آن نماز را کامل می کنی، پروردگارت راخشنود می سازی و فرشتگان را از خود به شگفتی می آوری...

تهذیب الأحکام، ج ۲، ص ۱۱۰، ح ۴۱۵

حدیث ۳۱۴

امام صادق علیه السلام :

فَضَاءُ الْحَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ وَ اسْتِبَابُهَا - بَعْدَ اللَّهِ - الْعِبَادُ تَجْرِي عَلَيَّ يَدِيهِمْ فَمَا قَضَى اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ فَاقْبَلُوا مِنَ اللَّهِ بِالشُّكْرِ وَ مَا زَوَى عَنْكُمْ مِنْهَا فَاقْبَلُوهُ عَنَّا لِلَّهِ بِالرِّضَا وَ التَّسْلِيمِ وَ الصَّبْرِ فَعَسَى أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ خَيْرًا لَكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ بِمَا يُصْلِحُكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ؛

برآورده شدن حاجت ها در اختیار خداست و اسباب آن، بعد از خداوند، بندگانهستند که به دست آنها اجرا می شود. پس هر حاجتی را که خداوند برآورد، سپاس گزارانه از خداوند بپذیرید و آنچه برآورده نساخت، آن را نیز با رضایتو تسلیم و صبر، از او

پذیرید ، زیرا بسا این برای شما بهتر است ، چرا که خداوند ، به صلاح کار شما داناتر است و شما نمی دانید.

تحف العقول ، ص ۳۶۵

حدیث ۳۱۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ قَوْمًا فِيمَا مَضَى قَالُوا لِنَبِيِّ لَهْمُ : أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعُ عَنَّا الْمَوْتَ فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللَّهُ عَنْهُمْ الْمَوْتَ فَكَثُرُوا حَتَّى ضَاقتْ عَلَيْهِمُ الْمَنَازِلُ وَكَثُرَ النَّسْلُ يُصْبِحُ الرَّجُلُ يُطْعِمُ أَبَاهُ وَجَدَّهُ وَأُمَّهُ وَجَدَّ جَدِّهِ وَيُوضِيهِمْ وَيَتَعَاهَدُهُمْ فَشَغَلُوا عَن طَلَبِ الْمَعَاشِ . فَقَالُوا : سَلْ لَنَا رَبَّكَ أَنْ يَرْدَّنَا إِلَى حَالِنَا الَّتِي كُنَّا عَلَيْهَا فَسَالَ نَبِيُّهُمْ رَبُّهُمْ فَرَدَّهُمْ إِلَى حَالِهِمْ ؛

یکی از اقوام گذشته به پیامبرشان گفتند : دعا کن پروردگارت مرگ را از ما بردارد . اودعا کرد و خداوند ، مرگ را از آنها برداشت . جمعیت آنان زیاد شد ، چندان که منزل هایشان دیگر گنجایش آنها را نداشت و جمعیت چنان زیاد شد که هر مردی ناچار بود خرج پدر و جد و مادر و جد جدش را بدهد و به نظافت و امور دیگر آنها رسیدگی کند و بدین ترتیب از طلب معاش باز ماندند . بار دیگر آمدند و درخواست کردند که : دعا کن پروردگارت ما را به همان حال که بودیم باز گرداند . پیامبرشان به درگاه پروردگارش دعا کرد و آنها را به حال اولشان باز گرداند.

کافی ، ج ۳ ، ص ۲۶۰ ، ح ۳۶

حدیث ۳۱۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الصَّلَاةَ الْخَمْسَ فِي أَفْضَلِ السَّاعَاتِ فَعَلَيْكُمْ بِاللُّدْعَاءِ فِي آدْبَارِ الصَّلَاةِ ؛
خداوند عزوجل نمازهای پنجگانه را در بهترین اوقات ، بر شما واجب نموده است . پس بعد از نمازها ، دعا کنید.

خصال ، ص ۲۷۸ ، ح ۲۳

حدیث ۳۱۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ لِيَخْرُجَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوْلِي خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ لِذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يَقْدَسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا آتَاهُ نَاجَاهُ اللَّهُ ، فَقَالَ : عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ ادْعُنِي أُجِبْكَ أَطْلُبْ مِنِّي أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَتَكَ أَقْضِيهَا لَكَ . قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَحَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَّلَ ؛

هر کس برای زیارت قبر حسین علیه السلام فله اذا خرج من اهله باولي خطوة مغفرة لذنوبه ثم لم يزل يقدر بكل خطوة حتى ياتيها فاذا اتاه نجاه الله ، فقال : عبدی سألنی أعطک ادعنی اجبک اطلب منی أعطک سألنی حاجتک اقضها لك . قال ابو عبد الله عليه السلام : وحق على الله ان يعطي ما بدل ؛
هر کس برای زیارت قبر حسین علیه السلام خارج شود ، هنگامی که از خانه اش بیرون شد ، برای هر قدمی یک گناهش آمرزیده می شود و پیوسته با هر قدمی که برمی دارد ، پاک ترمی شود تا به آن جا برسد و چون به آرامگاه رسید ، خداوند ، به صورت درگوشی به او می گوید: بنده من! از من بخواه تا عطايت کنم ، مرا بخوان تا اجابت نمايم ، از من بطلبتا به تو بدهم ، حاجتت را از من بخواه تا برآورم . و امام صادق علیه السلام فرمود: بر خداست كه آنچه را وعده داده است ، عطا کند.

ثواب الأعمال ، ص ۱۱۷ ، ح ۳۲

حدیث ۳۱۸

امام صادق علیه السلام :

و سَمِعَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلًا يَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفِتْنَةِ . قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَرَاكَ تَتَعَوَّذُ مِنْ مَالِكَ وَ وُلْدِكَ ! يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى : « إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ » وَلَكِنْ قُلْ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُضَلَّاتِ الْفِتَنِ ؛

امیر مؤمنان علیه السلام ، شنید که مردی می گوید : بار خدایا ! از فتنه به تو پناه می برم . به او فرمودند : می بینم که از مال و فرزندان به خدا پناه میبری . خداوند متعال می فرماید : «جز این نیست که دارایی ها و فرزندان فتنه اند» بلکه بگو : بار خدایا ! از فتنه های گم راهکننده ، به تو پناه می برم .

امالی طوسی، ص ۵۸۰ ، ح ۱۲۰۱

حدیث ۳۱۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لِلْمَلَائِكِينَ : قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ وَلَكِنَّا حَسَبُوهُ بِحَاجَتِهِ ، فَأَنَّى أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَ صَوْتَهُ وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ تَعَالَى : عَجَّلُوا لَهُ حَاجَتَهُ فَإِنِّي أُبْغِضُ صَوْتَهُ ؛

براستی که انسان دعا می کند و خداوند عزوجل به دو فرشته می فرماید: من دعای او را مستجاب کردم، اما حاجتش را نگهدارید، زیرا دوست دارم صدای او را بشنوم و دیگری دعا می کند و خداوند تبارک و تعالی می فرماید: زود خواسته اش را برآورید، کهمن خوش ندارم صدای او را بشنوم.

کافی، ج ۲، ۴۸۹، ح ۳

حدیث ۳۲۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، أَنْ بَلِّغْ قَوْمَكَ أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ عِبْدِهِمْ أَمْرُهُ بِطَاعَتِي فَيَطِيعُنِي إِلَّا - كَانَ حَقًّا عَلَيَّ أَنْ أُعِينَهُ عَلَى طَاعَتِي فَإِن سَأَلْنِيَا عَطِيَّتَهُ وَإِن دَعَانِي أَجَبْتُهُ وَإِنِ اعْتَصَمَ بِي عَصِيْمَتُهُ وَإِنِ اسْتَكْفَانِي كَفَيْتُهُ وَإِنِ تَوَكَّلْتَنِي حَفِظْتُهُ وَإِنِ كَادَهُ جَمِيعُ خَلْقِي كِدْتُ دُونَهُ ؛

خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی فرمود که : به قوم خود برسان که هیچ بنده ای از ایشان نیست که به فرمان برداری از خودم فرمانش دهم و او فرمان برد ، جز آن که بر مناست که او را بر اطاعتم کمک کنم . پس اگر از من بخواهد ، عطایش می کنم ، اگر مرا بخواند ، پاسخش می دهم ، اگر به من پناهنده شود ، پناهم می دهم ، اگر از من کفایتطلبد ، کفایتش می کنم ، اگر به من توکل کند ، او را حفظ می کنم و اگر همه آفریدگانمعلیه او نقشه کشند ، من به سود او نقشه می کشم .

قصص الأنبياء، ص ۱۹۸، ح ۲۵۱

حدیث ۳۲۱

امام صادق علیه السلام:

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيَطِّبْ كَسْبَهُ وَ لِيُخْرَجَ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يُرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءُ عَبْدٍ وَ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِيَأْخُذَ مِنْ خَلْقِهِ؛

هرگاه فردی از شما خواست دعایش مستجاب شود، در آمدش را حلال گرداند و از زیر بار حقوق مردم بیرون برود. دعای بنده ای که در شکمش حرام باشد، یا حق یکی از خلق خدا به گردنش باشد، به درگاه خداوند بالا نمی رود.

بحار الأنوار، ج ۹۳، ص ۳۲۱، ح ۳۱

حدیث ۳۲۲

امام صادق علیه السلام:

الذُّنُوبُ الَّتِي تُعَيِّرُ النَّعْمَ الْبَغْيُ ... وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ؛

گناهانی که باعث از دست دادن نعمت ها می شوند، ستم کردن ... است و گناهانی که دعا را رد می کنند و فضا را تیره و تاریک می گردانند، نافرمانی از پدر و مادر و آزرده شدن آنهاست.

کافی، ج ۲، ص ۴۴۷، ح ۱

حدیث ۳۲۳

امام صادق علیه السلام:

مَنْ حَسَنَ بِرُّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدًا فِي رِزْقِهِ؛

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، روزیش زیاد می شود.

الدعوات الراوندی، ص ۱۲۷

حدیث ۳۲۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكِيَّ عَمَلُهُ وَ مَنْ حَسَنَتْ بَيْتُهُ زَيْدًا فِي رِزْقِهِ وَ مَنَحَسَنَ بِرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مُدًّا لَهُ فِي عُمْرِهِ؛

هر کس راستگو باشد، عملش پاکیزه می شود و رشد می کند؛ هر کس نیتش خوب باشد روزیش زیاد می شود و هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، عمرش طولانی می شود.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۵، ح ۱۱

حدیث ۳۲۵

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا قَالَ لَهُ أَبُو عُبَيْدَةَ: أَدْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا يَجْعَلَ رِزْقِي عَلَى أَيْدِي الْعِبَادِ - : أَبِي اللَّهِ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ أَرْزَاقَ الْعِبَادِ بَعْضَهُمْ مِنْ بَعْضٍ وَلَكِنْ أَدْعُ اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى أَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ؛

ابو عبیده به امام صادق علیه السلام عرض کرد: «دعا کنید که خداوند روزی مرا دست بندگان شقرار ندهد»، امام فرمودند: خداوند چنین کاری نمی کند. او روزی بندگانش را در دستیکدیگر قرار داده است؛ اما از خدا بخواه که روزیت را در دست بندگان خوبش قرار دهد، که این از خوش بختی است.

تحف العقول، ص ۳۶۱

حدیث ۳۲۶

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَتُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتُطَيِّبُ الرِّيحَ وَتَدْرُرُ الرِّزْقَ وَتَقْضِي الدَّيْنَ وَتَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَتَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو و روزی را زیاد می کند؛ [و زمینه] پرداخت بدهی را فراهم می نماید؛ غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند.

ثواب الأعمال، ص ۴۲

حدیث ۳۲۷

امام صادق علیه السلام :

الْبِرُّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛

نیکوکاری روزی را زیاد می کند.

کتاب الزهد، ص ۳۳

حدیث ۳۲۸

امام صادق علیه السلام :

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَحَمِدَ اللَّهَ ظَاهِرًا لِبِسَانِهِ فَتَمَّ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛

چون خداوند به بنده ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاسگوید، سخنش تمام نشده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می شود.

کافی، ج ۲، ص ۹۵، ح ۹

حدیث ۳۲۹

امام صادق علیه السلام :

الْفَضْلُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ: دَخَلْنَا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ يَعْمَلُ فِي حَائِطِهِ فَقُلْنَا: جَعَلَنَا اللَّهُ فِدَاكَ! دَعْنَا نَعْمَلُ لَكَ أَوْ تَعْمَلَهُ الْغِلْمَانُ. قَالَ: لَا، دَعُونِي فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ يَرَانِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَعْمَلُ بِيَدِي وَأَطْلُبُ الْحَلَالَ فِي أَدَى نَفْسِي؛

فضل بن ابی قرّه: خدمت امام صادق علیه السلام که در باغشان مشغول کار بودند، رسیدیم و عرض کردیم: خدا ما را فدای شما کند! اجازه بدهید یا ما برایتان کار کنیم و یا غلامان. حضرت فرمودند: نه، مرا به حال خود بگذارید؛ زیرا دوست دارم خداوند عزوجل مرا در حال کار کردن و زحمت کشیدن برای کسب روزی حلال ببیند.

من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۱۶۳، ح ۳۵۹۵

حدیث ۳۳۰

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» أَيْ يُبَارِكُ لَهْمَا آتَاهُ؛

درباره این فرموده خداوند والا- «و او از جایی که گمانش را نمی برد، روزی می دهد» فرمودند: یعنی به آنچه که عطایش فرموده است، برکت و فزونی می بخشد.

تفسیر مجمع البیان، ج ۱۰، ص ۴۳

حدیث ۳۳۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ أَرْزَاقَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ وَ ذَلِكَ أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَمْ يَعْرِفْ وَجْهَ رِزْقِهِ كَثُرَ دُعَاؤُهُ؛

خدای عزیز و ارجمند، روزی مؤمنان را از جایی می رساند که فکرش را هم نمی کنند. علتش این است که وقتی مؤمن نداند روزیش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می کند.

توحید صدوق، ص ۴۰۲

حدیث ۳۳۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اهْتَمَّ لِرِزْقِهِ كُتِبَ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛

هر کس غم روزی خود را بخورد، برایش یک گناه نوشته می شود.

امالی طوسی، ص ۳۰۰، ح ۵۹۳

حدیث ۳۳۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَغْنَى أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنْ ثَلَاثَةِ يُفْرَعُ إِلَيْهِمْ فِي أَمْرِ دُنْيَاهُمْ وَ آخِرَتِهِمْ فَإِنْ عَدِمُوا ذَلِكَ كَانُوا هَمَجًا: فَفِيهِ عَالِمٌ وَرِعٌ وَ أَمِيرٌ خَيْرٌ مُطَاعٌ وَ طَبِيبٌ بَصِيرٌ ثَقَّةٌ؛

مردم هر شهری به سه چیز نیازمندند که در امور دنیا و آخرت خود به آنها رجوع کنند و اگر آن سه را نداشته باشند گرفتار سرگردانی می شوند: دین شناس دانا پرهیزکار، حاکم نیکوکاری که مردم از او اطاعت کنند و پزشک دانای مورد اعتماد.

تحف العقول، ص ۳۲۱

حدیث ۳۳۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَرِيضٌ، فَقَالَ: لَا أَتَدَاوَى حَتَّى يَكُونَ الَّذِي أَمْرَضَنِي هُوَ الَّذِي يَشْفِينِي. فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَا أَشْفِيكَ حَتَّى تَتَدَاوَى، فَإِنَّ الشِّفَاءَ مِنِّي ؛

پیامبری از پیامبران بیمار شد. گفت درمان نمی کنم تا همان کسی که بیمارم کرده است، خود درمانم کند. خداوند عزوجل به او وحی فرستاد: «شفایت نمی دهم، مگر آن که درمان کنی، که شفا از من است».

مکارم الاخلاق، ص ۳۶۲

حدیث ۳۳۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ مَرَضَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَكَتَمَهُ وَ لَمْ يُخْبِرْ بِهِ أَحَدًا أَبَدَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهْلَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَ دَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ وَ بَشْرَةً خَيْرًا مِنْ بَشَرَتِهِ وَ شَعْرًا خَيْرًا مِنْ شَعْرِهِ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! وَ كَيْفَ يُبَدَلُهُ؟ قَالَ: يُبَدَلُهُ لَحْمًا وَ دَمًا وَ شَعْرًا وَ بَشْرَةً لَمْ يُدْنَبْ فِيهَا؛

هر کس سه روز بیمار باشد و آن را پنهان کند و هیچ کس را از آن آگاه نسازد، خداوند برای او گوشتی بهتر از آن گوشت (که در بیماری از دست رفته است)، خونی بهتر از خونش، پوستی بهتر از پوستش و مویی بهتر از مویش جایگزین می کند. پرسیدم: فدایت شوم! چگونه جایگزین می سازد؟ فرمودند: «برای او گوشت، خون، پوست و مویرا جایگزین می کند که با آنها گناه نکرده است».

کافی، ج ۳، ص ۱۱۶، ح ۶

حدیث ۳۳۶

امام صادق علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التَّفَاحِ، مَا دَاوَوْا مَرَضَهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَ إِنَّهَا سُرْعُ شَيْءٍ مَنفَعَةٌ لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَ إِنَّهُ نَضُوحَةٌ؛

اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب سریع تر از هر چیزی به

قلب فایده می‌رساند؛ به ویژه آن که خوشبو کننده است.

طب الائمه، ص ۱۳۵

حدیث ۳۳۷

امام صادق علیه السلام:

يُسْتَحَبُّ لِلْمَرِيضِ أَنْ يُعْطَى السَّائِلَ بِيَدِهِ وَيَأْمُرَ السَّائِلَ أَنْ يَدْعُو لَهُ؛

شایسته است بیمار با دست خود، صدقه به سائل بدهد و از او بخواهد برایش، دعا کند.

کافی، ج ۴، ص ۴، ح ۹

حدیث ۳۳۸

امام صادق علیه السلام:

لَا تَدَعِ الْعِشَاءَ وَ لَوْ بِثَلَاثِ لُقْمٍ بِمِلْحٍ. مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ لَيْلَةً مَاتَ عِرْقُفَى جَسَدِهِ وَ لَا يَحْيَا أَبَدًا؛

شام را ترک نکن، هر چند به سه لقمه نان و نمک باشد. هر کس یک شام را ترک کند، یک رگ در بدن وی می‌میرد و دیگر هرگز زنده نمی‌شود.

مکارم الاخلاق، ص ۱۹۵

حدیث ۳۳۹

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثَةٌ يَهْدِيَنَّ الْبَدَنَ وَ رَبِّمَا قَتَلْنَ: دُخُولُ الْحَمَامِ عَلَى الْبِطْنَةِ، وَالْغِشْيَانُ عَلَى الْإِمْتِلَاءِ وَ نِكَاحُ الْعَجَائِزِ؛

سه چیز بدن را فرسوده می‌کند و شاید هم نابود کند: حمام رفتن با شکم پر، آمیزش کردن با شکم پر و همبستری با پیر زنان.

من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۴

حدیث ۳۴۰

امام صادق علیه السلام:

... إِعْلَمَنَّ أَنَّ أَلَامَ الْبَيْدِنِ وَ أَدْوَاءَهُ تَخْرُجُ بِخُرُوجِ الشَّعْرِ فِي مَسَامِهِو بِخُرُوجِ الْأَظْفَارِ مِنْ أَنْامِلِهَا وَ لِذَلِكَ أَمَرَ الْإِنْسَانَ بِالتَّوَرَةِ وَ حَلْقِ الرَّأْسِ وَ قَصِّ الْأَظْفَارِ فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ لِيُسْرِعَ الشَّعْرُ وَ الْأَظْفَارُ فِي النَّبَاتِ فَتَخْرُجَ الْأَلَامُو الْأَدْوَاءُ بِخُرُوجِهَا؛

بدان که دردها و بیماری‌های بدن، همراه با درآمدن موها از جایگاه خود و ناخن‌ها از انگشتان، از بدن بیرون می‌روند. از همین رو، انسان به نوره کشیدن، سرتراشیدن (کوتاه کردن) و کوتاه کردن ناخن‌ها در هر هفته، موظف شده است، تا موها و ناخن‌ها رشد شتابان تری یابند و با درآمدن آنها، دردها و بیماری‌ها از تن بیرون بروند.

توحید مفضل، ص ۳۲

حدیث ۳۴۱

امام صادق علیه السلام :

أَقْلِلْ مِنْ شُرْبِ الْمَاءِ فَإِنَّهُ يَمُدُّ كُلَّ دَاءٍ وَاجْتَنِبِ الدَّوَاءَ مَا احْتَمَلَبَدُنْكَ الدَّاءُ؛

کم آب بیاشامید، که زیاد آن هر مرضی را تقویت می کند و تا بدنتان تحمل دارد از مصرف دارو بپرهیزید.

کافی، ج ۶، ص ۳۸۲، ح ۲

حدیث ۳۴۲

امام صادق علیه السلام :

مَيُولَى لِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامِ مَرِيضٌ بَعْضُ مَوَالِيهِ فَخَرَجْنَا إِلَيْهِ نَعُوذُهُوَنَحْنُ عِدَّةٌ مِنْ مَوَالِي جَعْفَرَ فَاشْتَقَبْنَا جَعْفَرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ فَقَالَ لَنَا أَيُّتَرِيدُونَ؟ فَقُلْنَا: نُرِيدُ فَلَانَا نَعُوذُهُ فَقَالَ لَنَا: قِفُوا، فَوَقَفْنَا، فَقَالَ: مَعَ أَحَدِكُمْ تَفَاحَةٌ أَوْ سِفْرَجَلَةٌ أَوْ أُتْرَجَةٌ أَوْ لُغَقَةٌ مِنْ طِيبٍ أَوْ قِطْعَةٌ مِنْ عودٍ بُخُورٍ؟ فَقُلْنَا: مَا مَعَنَا شَيْءٌ مِنْهَا، فَقَالَ: أَمَا تَعْلَمُونَ أَنَّ الْمَرِيضَ يَسْتَرِيحُ إِلَى كُلِّ مَا دَخَلَ بِهِ عَلَيْهِ؛

یکی از وابستگان امام صادق علیه السلام گوید: یک نفر از یاران حضرت بیمار شد و ما عده ایاز یاران امام برای عیادت او بیرون رفتیم. در راه با حضرت صادق علیه السلام رو برو شدیم. از ما پرسیدند: کجا می روید؟ عرض کردیم به عیادت فلانی می رویم. فرمودند: بایستید. ما ایستادیم. حضرت فرمودند: آیا سیبی، بهی، تُرنجی، کمی عطر یا قطعه ای عود با یکی از شما هست؟ عرض کردیم: از این چیزها با خود نداریم. حضرت فرمودند: مگر نمی دانید که بیمار از این که چیزی برایش ببرند، آرامش می یابد.

کافی، ج ۳، ص ۱۱۸، ح ۳

حدیث ۳۴۳

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ لَا يُرْفَعُ لَهُمْ عَمَلٌ... وَ امْرَأَةٌ زَوْجُهَا عَلَيْهَا سَاخِطٌ؛

سه نفرند که هیچ عملی از آنها پذیرفته نمی شود... و زنی، که شوهرش نسبت به او خصمگین باشد.

کافی، ج ۵، ص ۵۰۷، ح ۳

حدیث ۳۴۴

امام صادق علیه السلام :

لا- غِنَى بِالزَّوْجِ عَيْنِ ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ زَوْجَتِهِ وَ هِيَ الْمُوَافَقَةُ لِجَنَابِهَا وَ مَحَبَّتُهَا وَ هَوَاهَا وَ حُسْنُ خُلُقِهِ مَعَهَا وَ اسْتِعْمَالُهَا سِمَالَهٗ قَلْبِهَا بِالْهَيْئَةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَ تَوْسِعَتِهِ عَلَيْهَا؛

شوهر در رابطه با همسرش از سه چیز بی نیاز نیست: سازگاری که با آن، سازگاری و محبت و عشق زن را به خود جلب کند و خوش اخلاقی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات رفاهی او.

تحف العقول ، ص ۳۲۳

حدیث ۳۴۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى غَيُورٌ وَيُحِبُّ كُلَّ غَيُورٍ وَلِغَيْرَتِهِ حَرَمًا لِفَوَاحِشٍ ظَاهِرِهَا وَبَاطِنِهَا؛

خداوند تبارک و تعالی با غیرت است و هر با غیرتی را دوست دارد و از غیرتمندی اوست که زشتی ها را از پیدا و ناپیدا، حرام فرموده است.

کافی، ج ۵، ص ۵۳۵، ح ۱

حدیث ۳۴۶

امام صادق علیه السلام :

بُرُوا آبَاءَكُمْ بَيْرَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ وَعَفُوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ؛

به پدر و مادر خود نیکی کنید، تا فرزندانان به شما نیکی کنند و نسبت به زنان مردم پاکدامن باشید، تا زنانان پاکدامن باشند.

کافی ، ج ۵، ص ۵۵۴ ، ح ۵

حدیث ۳۴۷

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِي وَوَلَادِ الْحَنَاطِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» فَقَالَ: الْإِحْسَانُ أَنْ تُحْسِنَ صِيحْبَتَهُمَا وَلَا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَسْأَلَاكَ شَيْئًا هُمَا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ؛

ابی ولاد می گوید: معنای آیه «به پدر و مادرتان نیکی کنید» را از امام صادق علیه السلام پرسیدم، فرمودند: نیکی به پدر و مادر این است که رفتارت را با آنها نیکو کنی و مجبورشان نکنی تا چیزی که نیاز دارند از تو بخواهند (یعنی قبل از درخواست آنان، نیازشان را برطرف کنی).

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۷۹، ح ۷۸

حدیث ۳۴۸

امام صادق علیه السلام :

خَيْرُ الرِّجَالِ مِنَ أُمَّتِي الَّذِينَ لَا يَتَطَاوَلُونَ عَلَى أَهْلِيهِمْ وَيَحْنُونَ عَلَيْهِمْ وَلَا يَظْلِمُونَهُمْ؛

بهترین مردان امت من کسانی هستند که نسبت به خانواده خود خشن نباشند، اهانت نکنند، دلسوزشان باشند و به آنان ظلم نمایند.

مکارم الاخلاق، ص ۲۱۶

حدیث ۳۴۹

امام صادق علیه السلام:

دَعَامَةُ الْإِنْسَانِ الْعَقْلُ وَالْعَقْلُ مِنْهُ الْفِطْنَةُ وَالْفَهْمُ وَالْحِفْظُ وَالْعِلْمُ بِالْعَقْلِ يَكْمُلُ وَهُوَ دَلِيلُهُ وَمُبْصِرُهُ وَمِفْتَاحُ أَمْرِهِ فَإِذَا كَانَ تَأْيِيدُ عَقْلِهِ مِنَ التَّوَرِ كَانَعَالِمًا حَافِظًا ذَاكِرًا فَطِنًا فِيمَا فَعَلِمَ بِذَلِكَ كَيْفَ وَ لِمَ وَ حَيْثُ وَ عَرَفَ مَنْ نَصِيحَهُ وَ مَنْعَشَهُ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ عَرَفَ مَجْرَاهُ وَ مَوْصُولَهُ وَ مَفْصُولَهُ وَ أَخْلَصَ الْوَحْدَانِيَّةَ لِلَّهِ وَالْإِقْرَارَ بِالطَّاعَةِ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مُسْتَدْرِكًا لِمَا فَاتَ وَ وَارِدًا عَلَى مَا هُوَ آتٍ يَعْرِفُ مَا هُوَ فِيهِ وَ لَا يَشَىءُ هُوَ هَاهُنَا وَ مِنْ أَيْنَ يَأْتِيهِ وَ إِلَى مَا هُوَ صَائِرٌ وَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِتْنَأْيِيدِ الْعَقْلِ؛

ستون انسانیت، عقل است و از عقل، زیرکی، فهم، حفظ و دانش بر می خیزد. با عقل، انسان به کمال می رسد. عقل، راهنمای انسان، بینا کننده و کلید کارهای اوست. هر گاه عقل با نور یاری شود، دانا، حافظ، تیزهوش و فهیم می شود و بدین وسیله (پاسخ) چگونه، چرا و کجا را می فهمد و خیرخواه و دغلكار را می شناسد و هر گاه این را دانست، مسیر حرکت و خویش و بیگانه را می شناسد و در توحید و طاعت خداوند اخلاص می ورزد و چون چنین کرد، آنچه از دست رفته جبران می کند و بر آنچه در آینده می آید چنان وارد می شود که می داند در کجای آن است و برای چه منظوری در آنجاست. از کجا آمده و به کجا می رود. و این همه از پرتو تأیید عقل است.

کافی، ج ۱، ص ۲۵، ح ۲۳

حدیث ۳۵۰

امام صادق علیه السلام:

لَا يَعْدُ الْعَاقِلُ عَاقِلًا حَتَّى يَسْتَكْمِلَ ثَلَاثًا: إِعْطَاءَ الْحَقِّ مِنْ نَفْسِهِ عَلَى حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ وَأَنْ يَرْضَى لِلنَّاسِ مَا يَرْضَى لِنَفْسِهِ وَ اسْتِعْمَالَ الْجَلْمِ عِنْدَ الْعَثْرَةِ؛

عاقل، عاقل نیست مگر آن که سه صفت را در خود به کمال رساند: حق را در هنگام خشنودی و خشم ادا کند، آنچه را برای خود می پسندد، برای دیگران هم پسندد و هنگام خطای دیگران، بردبار باشد.

تحف العقول، ص ۳۱۸

حدیث ۳۵۱

امام صادق علیه السلام:

الْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامِيكَ وَ إِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامِيكَ وَ لَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَ الشَّرَّ إِلَّا بَعِيدًا الْآخِرَةَ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ الشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ؛

همه خوبی ها و بدی ها در مقابل توست و هر گز خوبی و بدی واقعی را جز در آخرت نمی بینی، زیرا خداوند همه خوبی ها را در

بهشت و همه بدی‌ها را در جهنم قرار داده است.

تحف العقول، ص ۳۰۶

حدیث ۳۵۲

امام صادق علیه السلام:

مَا مِنْ عَبْدٍ أَسْرَّ خَيْرًا فَذَهَبَتِ الْإِيَّامُ أَبَدًا حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يُسِرُّ شَرًّا فَذَهَبَتِ الْإِيَّامُ حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ شَرًّا؛ هر بنده ای که خیری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند خیری را از او آشکار می‌سازد و هر بنده ای شری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند شری را از او آشکار می‌گرداند.

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۲۸۲، ح ۴

حدیث ۳۵۳

امام صادق علیه السلام:

إِعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الْحَسَنَ الْخُلُقِ مِفْتَاحٌ لِلْخَيْرِ مِغْلَاقٌ لِلشَّرِّ وَأَنَّ الشَّابَّ الشَّحِيحَ الْخُلُقِ مِغْلَاقٌ لِلْخَيْرِ مِفْتَاحٌ لِلشَّرِّ؛ آگاه باش که جوان خوش اخلاق، کلید خیر و قفل شر است و جوان بد اخلاق قفل خیر و کلید شر است.

امالی طوسی، ص ۳۰۲، ح ۵۹۸

حدیث ۳۵۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصِدُ غَبْطَةً وَمَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصِدُ نَدَامَةً وَلِكُلِّ زَرَعٍ مَا زَرَعَهُ؛ هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می‌کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی درومی‌کند، هر کس هر چه بکارد، همان را برداشت می‌کند.

کافی، ج ۲، ص ۴۵۸، ح ۱۹

حدیث ۳۵۵

امام صادق علیه السلام:

الْمَرْأَةُ تَحِيضٌ، يَحْرُمُ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَأْتِيَهَا لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يُطَهَّرْنَ»؛ زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این گفته خداوند متعال: «به زنان حائض نزدیک نشوید تا زمانی که پاک گردند».

وسائل الشیعه ، ج ۲، ص ۳۲۲، ح ۹

حدیث ۳۵۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَكَلَ سَفَرَجَلَةً عَلَى الرَّيْقِ طَابَ مَاؤُهُ وَحَسُنَ وَلَدُهُ ؛

هر کس ناشتا یک به بخورد ، نطفه اش پاکیزه می شود و فرزندش نیکو می گردد .

کافی ، ج ۶، ص ۳۵۷، ح ۳

حدیث ۳۵۷

امام صادق علیه السلام :

الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلِيًّا صَبِيٌّ ؛

شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است .

کافی ، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳

حدیث ۳۵۸

امام صادق علیه السلام :

الْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَيُثِيْعَلَى الْحَسَنَاتِ ؛

پسران، نعمت اند و دختران خوبی. خداوند ، از نعمت ها سؤال می کند و به خوبی ها پاداش می دهد .

کافی ، ج ۶، ص ۷، ح ۱۲

حدیث ۳۵۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ ؛

بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می کند .

کافی ، ج ۶، ص ۵۰، ح ۵

حدیث ۳۶۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتًّا سِنِينَ فَلَا تُقْبَلُهَا وَالْغُلَامُ لَا يُقْبَلُ الْمَرْأَةَ إِذَا جَاوَزَ سَبْعَ سِنِينَ ؛

چون دختر [نامحرم] شش ساله شد، او را میوس و پسر نیز چون از هفت سالگی گذشت، زن [نامحرم] را نبوسد.

مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۴۷۹، ح ۱۶۵۹

حدیث ۳۶۱

امام صادق علیه السلام:

مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ رَاضِيًا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَهُ خَارَ اللَّهُ لَهُ حَتْمًا؛

هر کس از خدا خیر بخواهد و به آنچه خدا خواسته راضی باشد، خداوند حتماً برای او خیر خواهد خواست.

کافی، ج ۸، ص ۲۴۱، ح ۳۳۰

حدیث ۳۶۲

امام صادق علیه السلام:

مَنْ قَبِلَ اللَّهَ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ؛

خداوند از هر کس یک نماز و یا یک کار نیک را قبول کند، عذابش نمی نماید.

کافی، ج ۳، ص ۲۶۶، ح ۱۱

حدیث ۳۶۳

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ ، فَإِنَّكُمْ لَا تَقْرَبُونَ إِلَيَّ بِمِثْلِهِ ، وَلَا تَتْرُكُوا صَغِيرَةً لِصَغَرِهَا أَنْ تَدْعُوا بِهَا ، إِنَّ صَاحِبَ الصَّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ؛

شما را سفارش می کنم به دعا کردن، زیرا با هیچ چیز به مانند دعا به خدا نزدیک نمی شوید. و دعا کردن برای هیچ امر کوچکی را، به خاطر کوچک بودنش رها نکنید، زیرا حاجت‌های کوچک نیز به دست همان کسی است که حاجت‌های بزرگ به دست اوست.

کافی، ج ۲، ص ۴۶۷، ح ۶

حدیث ۳۶۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فِيمَا أَمَرَهُ ثُمَّ دَعَا مِنْ جِهَةِ الدُّعَاءِ آجَابُهُ، قُلْتُ: وَمَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ: تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَتَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّيَ عَلَيَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرَأُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛

هر کس اوامر خداوند را اطاعت کند سپس او را از جهت دعا بخواند، اجابتش می کند. پرسیدند: جهت دعا چیست؟ فرمودند: با حمد الهی آغاز و نعمت‌های او را یاد و او را شکر می کنی، سپس بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود می فرستی و گناهانت را یاد و به آنها اعتراف می نمایی، آنگاه از آنها (به خدا) پناه میبری؛ جهت دعا این است.

کافی، ج ۲، ص ۴۸۶

حدیث ۳۶۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ مِمَّا يُزِينُ الْإِسْلَامَ الْأَخْلَاقَ الْحَسَنَةَ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ؛
 خوش اخلاقی در بین مردم، زینت اسلام است.

مشکاة الأنوار، ص ۴۲۲

حدیث ۳۶۶

امام صادق علیه السلام :
 أَلَا أُحَدِّثُكَ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ؟ الصَّفْحُ عَنِ النَّاسِ وَمُؤَاسَاةُ الرَّجُلِ أَخَاهُ فِي مَالِهِ وَذِكْرُ اللَّهِ كَثِيرًا؛
 آیا به شما بگویم که مکارم اخلاق چیست؟ گذشت کردن از مردم، کمک مالی به برادر (دینی) خود و بسیار به یاد خدا بودن.

معانی الأخبار، ص ۱۹۱، ح ۲

حدیث ۳۶۷

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَجَانَبَهُ الْفُجَّارُ؛
 انسان خوش اخلاق، از دوستی مردمان خوب برخوردار است و از تعرض آدم هاینابکار در امان است.

مستدرک الوسائل، ج ۸، ص ۴۴۹

حدیث ۳۶۸

امام صادق علیه السلام :
 وَقَدْ سُئِلَ عَنْ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ: أَلْعَفْوُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَصِلُهُ مَنْ قَطَعَكَوَإِعْطَاءُ مَنْ حَرَمَكَ وَقَوْلُ الْحَقِّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ؛
 درباره مکارم اخلاق سؤال شد، فرمودند: گذشت از کسی که به تو ظلم کرده، رابطه با کسی که با تو قطع رابطه کرده، عطا به آن کس که از تو دریغ داشته است و گفتن حق اگرچه بر ضد خودت باشد.

معانی الأخبار، ص ۱۹۱، ح ۱

حدیث ۳۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعَ عِلَامَاتٍ: وَجْهٌ مُنْبَسِطٌ وَ لِسَانٌ لَطِيفٌ وَ قَلْبٌ رَحِيمٌ وَ يَدٌ مُعْطِيَةٌ؛
بهشتی ها چهار نشانه دارند: روی گشاده، زبان نرم، دل مهربان و دست دهنده.

مجموعه ورام، ج ۲، ص ۹۱

حدیث ۳۷۰

امام صادق علیه السلام :

لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ؛

هیچ زندگی گواراتر از اخلاق و رفتار پسندیده نیست.

علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۵۹

حدیث ۳۷۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ اِيَّاكَ وَ الضَّجْرَ وَ سَوَاءَ الْخُلُقِ وَ قَلَّةَ الصَّبْرِ فَلَا يَسْتَتِقِمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ وَ أَلْزِمَ نَفْسَكَ التُّؤَدَةَ فِي
أُمُورِكَ وَ صَبْرٌ عَلِيمٌ وَ نَاتِ الْإِخْوَانَ نَفْسَكَ وَ حَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ؛
لقمان به فرزندش فرمود: فرزندم! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و بی تابی دوری کن که هیچ دوستی تحمل این خصلت ها را
ندارد. در کارهای آرام و بردبار، در تحمل زحمات برداران صبور و با همه مردم خوش اخلاق باش.

قصص الأنبياء، ص ۱۹۸، ح ۲۴۵

حدیث ۳۷۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى خَصَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِمُكَارِمِ الْأَخْلَاقِ، فَأَمَّا تَنَحَّنُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنَّ كَانَتْ فِيكُمْ فَاحِمَةٌ دُؤَا اللَّهُ
عَزَّ وَ جَلَّ وَ ارْغَبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا. فَمَذَكَّرَهَا عَشْرَةَ: الْبِقِيْنِ وَ الْقَنَاعَةِ وَ الصَّبْرِ وَ الشُّكْرِ وَ الْحِلْمِ وَ حُسْنِ الْخُلُقِ وَ السَّخَاءِ وَ الْغَيْرَةِ وَ
السَّجَاعَةِ وَ الْمُرُوَّةِ؛

خدای تبارک و تعالی، رسول خدا صلی الله علیه و آله را به مکارم اخلاق، مخصوص گردانید. پس شما نیز خود را بیازمایید، اگر
این صفات در شما بود خدا را عَزَّ وَ جَلَّ را سپاس گوید و از خدا این مکارم را بیشتر بخواهید. سپس آن ده صفت را برشمردند: یقین،
قناعت، صبر، شکر، بردباری، خوش اخلاقی، بخشندگی، غیرت، شجاعت و جوانمردی.

امالی صدوق، ص ۲۹۰

حدیث ۳۷۳

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكَ وَخَصْلَتَيْنِ: الضَّجْرَ وَالْكَسَلَ، فَإِنَّكَ إِنْ ضَجِرْتَ لَمْ تَصْبِرْ عَلَى حَقٍّ وَإِنْ كَسَلْتَ لَمْ تُؤَدِّ حَقًّا؛

از دو خصلت پرهیز: بی حوصلگی و تنبلی، زیرا اگر کم حوصله باشی بر حق شکست می‌خوردی و اگر سست و تنبل باشی حقی را ادا نکنی.

امالی صدوق، ص ۶۳۶

حدیث ۳۷۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا زَهَّدَهُ فِي الدُّنْيَا وَفَقَّهَهُ فِي الدِّينِ وَبَصَّرَهُ بِعُيُوبِهَا وَمَنْ أَوْتِيَهُنَّ فَقَدْ أَوْتِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

هرگاه خداوند خیر بنده ای را بخواهد، او را بی رغبت به دنیا، آگاه در دین و دانای به عیوبش می گرداند؛ به چنین کسی خیر دنیا و آخرت داده شده است.

کافی، ج ۲، ص ۱۳۰

حدیث ۳۷۵

امام صادق علیه السلام :

لَا يَتَّبِعِي لِمَنْ لَا يَتَّقِي مَلَامَةَ الْعُلَمَاءِ وَذَمِّهِمْ أَنْ يُرْجَى لَهُ خَيْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

کسی که از سرزنش و نکوهش علما پروا نمی کند، نمی توان به خیر دنیا و آخرت او امید داشت.

تحف العقول، ص ۳۶۴

حدیث ۳۷۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ فَقَدْ أَحْرَزَ نَفْسَهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَصَابَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

هر کس تقوای الهی پیشه کند، خود را به خواست خداوند از آتش حفظ کرده و به همه خیر دنیا و آخرت دست یافته است.

بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۲۸۶، ح ۱

حدیث ۳۷۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ، وَمَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

هر کس حدیث را برای بهره دنیا بخواند، در آخرت بهره ای نخواهد داشت و هر کس برای خیر آخرت بخواند، خداوند به او خیر دنیا و آخرت عطا فرماید.

کافی، ج ۱، ص ۴۶

حدیث ۳۷۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَهَا يَعْنِي سُورَةَ الْفَاتِحَةِ فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَقَالَ إِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ مُقَطَّعٌ فِي هَذِهِ السُّورَةِ؛

هر کس سوره فاتحه را بخواند خداوند خیر دنیا و آخرت را به روی او می‌گشاید. اسماعظم خداوند در این سوره بخش بخش گردیده است.

مستدرک الوسائل، ج ۴، ص ۳۳۰

حدیث ۳۷۹

امام صادق علیه السلام :

فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَقْرَعَ عَيْنَكَ وَتَنَالَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَاقْطَعْ الطَّمَعِمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَعُدَّ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتَى وَلَا تُحَدِّثْ لِنَفْسِكَ أَنَّكَ فَوْقَ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ وَأَخْزَنْ لِسَانَكَ كَمَا تَخْزَنُ مَالَكَ؛

اگر می‌خواهی دیدگان تو روشن شود و به خیر دنیا و آخرت دست یابی، طمع خود را از آنچه در دست مردم است قطع کن و خود را از میرندگان بشمار و گمان نکن که از کسی بهتری و زبان خود را نگه دار همان گونه که مال خود را نگه می‌داری.

بحار الأنوار، ج ۱۳، ص ۴۱۶، ح ۸

حدیث ۳۸۰

امام صادق علیه السلام :

إِبْنُ أَبِي يَعْفُورَ: رَأَيْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ضَيْفًا، فَقَامَ يَوْمًا فَبِعَضِ الْحَوَائِجِ، فَهَاهُ عَن ذَلِكَ، وَقَامَ بِنَفْسِهِ إِلَى تِلْكَ الْحَاجَةِ، وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يُسْتَحْدَمَ الضَّيْفُ؛

ابن ابی یعفور: در خانه امام صادق علیه السلام میهمانی را دیدم که روزی برای انجام کاری برخاست. حضرت او را از آن کار منع کردند و شخصا آن کار را انجام دادند و فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه و آله از به کار گرفتن میهمان، نهی فرموده است.

کافی، ج ۶، ص ۲۸۳، ح ۱

حدیث ۳۸۱

امام صادق علیه السلام:

صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تَزْكِي الْأَعْمَالَ وَتُنْمِي الْأَمْوَالَ وَتَدْفَعُ الْبُلُوَى وَتُسِّرُّ الْحِسَابَ وَتُنَسِّي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را برطرف و حساب (قیامت) را آسانمی کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۷، ح ۳۳

حدیث ۳۸۲

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ صَلَّةَ الرَّحِمِ وَالْبِرَّ لِيَهْوَنَانِ الْحِسَابَ وَيَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوبِ؛

صله رحم و نیکی، حساب (قیامت) را آسان و از گناهان جلوگیری می کند.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۷، ح ۳۱

حدیث ۳۸۳

امام صادق علیه السلام:

صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تَسْمِحُ الْكُفَّ وَ تَطْيِبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ تُنَسِّي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، انسان را خوش اخلاق، با سخاوت و پاکیزه جان می نماید و روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۱، ح ۶

حدیث ۳۸۴

امام صادق علیه السلام:

أَفْضَلُ مَا يُوَصَّلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا؛

بهترین صله رحم، خودداری از آزار و اذیت خویشاوندان است.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۸۸، ح ۱

حدیث ۳۸۵

امام صادق علیه السلام:

إِذَا آتَاكَ أَخُوكَ فَأْتِهِ بِمَا عِنْدَكَ وَإِذَا دَعَاكَ فَتَكَلَّفْ لَهُ؛

هرگاه برادرت ناخوانده بر تو وارد شد، همان غذایی که در خانه داری برایش بیاور و هرگاه او را دعوت کردی در پذیرایی از او

خودت را به زحمت بینداز.

محاسن، ج ۲، ص ۴۱۰، ح ۱۳۸

حدیث ۳۸۶

امام صادق علیه السلام:

صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَ بَرُّوا بِإِخْوَانِكُمْ وَ لَوْ بِحُسْنِ السَّلَامِ وَ رَدَّ الْجَوَابِ؛

صله رحم نمایید و به برادران (دینی) خود نیکی کنید، هر چند با سلام کردن خوب و یا جواب سلام خوب باشد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۷، ح ۳۱

حدیث ۳۸۷

امام صادق علیه السلام:

صَلَّةُ الرَّحِمِ تَعْمُرُ الدِّيَارَ وَ تَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ وَ إِنْ كَانَ أَهْلُهَا غَيْرَ أَخِيَارٍ؛

صله رحم، خانه‌ها را آباد و عمرها را طولانی می‌کند، هر چند صله رحم کنندگان مردمان خوبی نباشند.

امالی طوسی، ص ۴۸۱، ح ۱۸

حدیث ۳۸۸

امام صادق علیه السلام:

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلَا يَسْتَتِيعَنَّ وَ لَدَهُ فَإِنَّهُ إِنْ فَعَلَ ذَلِكَ، كَانَتْ حَرَامًا وَ دَخَلَ غَاصِبًا؛

هرگاه یکی از شما به میهمانی دعوت شد، فرزندش را به دنبال خود راه نیندازد که اگر چنین کند، کار حرامی کرده و غاصبانه وارد خانه میزبان شده است.

کافی، ج ۶، ص ۲۷۰، ح ۱

حدیث ۳۸۹

امام صادق علیه السلام:

سُئِلَ الْأَمَامُ الصِّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ» قَالَ: يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى، وَ يُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى، وَ يُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ؛

از امام صادق علیه السلام درباره آیه «تقوا الله حق تقواته» پرسید هشد. فرمودند: از خداوند، اطاعت شود و نافرمانی نشود، یاد شود و فراموش نشود و شکرگزاری گردد و کفران نگردد.

معانی الأخبار، ص ۲۴۰

حدیث ۳۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنِّي اللَّهُ حَيْثُ كُنْتُ فَإِنَّكَ لَا تَسْتَوْحِشُ؛

در هر حال که هستی تقوای الهی پیشه کن تا هرگز احساس هراس و وحشت نکنی.

تفسیر علی بن ابراهیم، ج ۲، ص ۱۴۷

حدیث ۳۹۱

امام صادق علیه السلام :

الْأَناسُ مَأْمُورُونَ وَمَنْهِيُونَ وَمَنْ كَانَ لَهُ عُدْرٌ، عَدْرَهُ اللَّهُ؛

مردم به اموری امر و نهی شده اند، ولی هر کس (در انجام دادن آنها) عذری داشته باشد، خداوند عذرش را می پذیرد.

محاسن، ج ۱، ص ۲۴۵، ح ۲۴۲

حدیث ۳۹۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رِضَا النَّاسِ لَا يُمْلِكُ وَالسُّتْهُمُ لَا تُضْبَطُ وَكَيْفَ تَسْلَمُونَ مِمَّا لَمْ يَسْلَمْ مِنْهُ أَنْبِيَاءُ اللَّهِ وَرُسُلُهُ وَحُجَّجُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ...؛

همانا خشنودی مردم را نتوان به دست آورد و جلو زبان هایشان را نتوان گرفت، چگونه در امان مانید از چیزی (زبان مردم) که پیامبران و فرستادگان و حجت های خدا علیهم السلام از آن در امان نماندند...؟

بحار الأنوار، ج ۷۰، ص ۲، ح ۴

حدیث ۳۹۳

امام صادق علیه السلام :

الْأَناسُ سِوَاءُ كَأَسْنَانِ الْمَشْطِ وَالْمَرْءُ كَثِيرٌ بِأَخِيهِ؛

مردم، همانند دندانه های شانه با هم برابرند و انسان با برادرش پر تعداد (و پرتوان) می گردد.

تحف العقول، ص ۳۶۸

حدیث ۳۹۴

امام صادق علیه السلام :

الْأَناسُ إِذَا صَلَحُوا، كَفُّوا عَنِ تَتَبِعِ عِيُوبِهِمْ؛

مردم، هنگامی که درستکار شوند، از عیب جوئی یکدیگر دست می‌کشند.

من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۱، ح ۵۸۶۲

حدیث ۳۹۵

امام صادق علیه السلام :

النَّاسُ رَجُلَانِ: مُبْتَلَىٍّ وَمُعَافَىٍّ، فَارْحَمُوا الْمُبْتَلَىَّ وَاحْمَدُوا اللَّهَ عَلَى الْعَافِيَةِ؛

مردم دو دسته اند: گرفتار و سلامت؛ پس به گرفتاران ترحم نمایید و خدا را بر سلامتی سپاس گوید.

تحف العقول، ص ۳۰۵

حدیث ۳۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّاسَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجِهٍ: فَطَبَقَهُ يَعْبُدُونَهُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِهِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْخُرَاصِ وَهُوَ الطَّمَعُ وَآخَرُونَ يَعْبُدُونَهُ فَرَقًا مِنَ النَّارِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَهِيَ الرَّهْبَةُ وَلِكِنِّي أَعْبُدُهُ حُبًّا لَهُ عَزَّوَجَلَّ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْكِرَامِ وَهُوَ الْأَمْنُ...؛

عبادت کنندگان خداوند سه گروهند: گروهی او را برای پاداش عبادت می‌کنند، کهطمعکارانه است و اینان حریصند. گروهی او را از ترس جهنم عبادت می‌کنند که اینعبادت بردگان و از روی ترس است. ولی من خداوند را از روی محبت عبادت می‌کنم کهچنین عبادتی مایه امنیت و آرامش و عبادت کریمان است.

خصال، ص ۱۸۸، ح ۲۵۹

حدیث ۳۹۷

امام صادق علیه السلام :

أَلْعِلْمُ مَقْرُونٌ إِلَى الْعَمَلِ ، فَمَنْ عَلِمَ عَمَلًا ، وَمَنْ عَمِلَ عِلْمًا ، وَالْعِلْمُ يَهْتَفُ بِالْعَمَلِ فَإِنْ أَجَابَهُ وَإِلَّا ازْتَحَلَ عَنْهُ؛

دانش، با عمل همراه است ، پس هر که دانست ، عمل کرد و هر که عمل کرد ، دانست و دانش ، به عمل فرا می‌خواند . پس اگر او را اجابت کرد ، چه بهتر وگرنه از او جدا می‌گردد .

کافی ، ج ۱، ص ۴۴، ح ۲

حدیث ۳۹۸

امام صادق علیه السلام :

وَالْمُتَعَلِّمُ يَحْتَاجُ إِلَى رَغْبَةٍ وَارَادَةٍ وَفِرَاحٍ وَنُشْكٍ وَخَشْيَةٍ وَحِفْظٍ وَحَرَمٍ؛

دانش اندوز به شوق، اراده، فراغت، عبادت، ترس از خدا، مراقبت و آینده نگری نیاز دارد.

مصباح الشریعه، ص ۱۵

حدیث ۳۹۹

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدَعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ مُرَّاصِحَابِكَ بِذَلِكَ، يُمَدُّ اللَّهُ فِعْمَرَكَ وَيَزِيدُ اللَّهُ فِي رِزْقِكَ وَيُحْيِيكَ اللَّهُ سَعِيدًا وَ لَا تَمُوتُ إِلَّا سَعِيدًا وَ يَكْتُبُكَ سَعِيدًا؛

زیارت امام حسین علیه السلام را رها نکن و دوستان خود را هم به آن سفارش کن، که در اینصورت، خداوند عمرت را طولانی و روزی ات را زیاد می کند و زندگی ات را همراه باسعادت می کند و جز سعادت مند نمی میری و نام تو را در شمار سعادت مندان، ثبت می کند.

کامل الزیارات، ص ۲۸۶

حدیث ۴۰۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَنَ بُرَّهُ بِأَهْلِهِ زَادَ اللَّهُ فِي عُمْرِهِ؛

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، خداوند بر عمرش می افزاید.

کافی، ج ۸، ص ۲۱۹، ح ۲۶۹

از ۴۰۱ تا ۶۰۰

حدیث ۴۰۱

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسَرَّ أَبَوَيْكَ؛

اگر دوست داری که خداوند عمرت را زیاد کند، پدر و مادرت را شاد کن.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۸۱، ح ۸۴

حدیث ۴۰۲

امام صادق علیه السلام :

تَجَنَّبُوا الْبُؤَاتِقَ يُمَدَّ لَكُمْ فِي الْأَعْمَارِ؛

از فتنه ها و بدی ها کناره بگیرید، تا عمرتان طولانی شود .

عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۴۰، ح ۹۰

حدیث ۴۰۳

امام صادق علیه السلام :

اغسلوا أيديكم قبل الطعام وبعده فإنه ينفي الفقر ويزيد في العمر؛

دست هایتان را قبل و بعد از غذا خوردن بشویید، که فقر را می برد و بر عمر می افزاید.

محاسن، ج ۲، ص ۲۰۲، ح ۱۵۹۴

حدیث ۴۰۴

امام صادق علیه السلام :

ثلاثة ان يعلمهن المؤمن كانت زيادة في عمره وبقاء النعمة عليه: تطويله في ركوعه و سجوده في صلاته و تطويله لجلوسه على طعامه اذا اطعم علمائديه و اضطناعه المعروف الى اهله؛

سه چیز است که اگر مؤمن از آنها مطلع شود، باعث طول عمر و دوام بهره مندی او از نعمت ها می شود: طول دادن رکوع و سجده، زیاد نشستن بر سر سفره ای که در آندیگران را اطعام می کند و خوش رفتاری اش با خانواده.

کافی، ج ۴، ص ۴۹، ح ۱۵

حدیث ۴۰۵

امام صادق علیه السلام :

ما نعلم شيئاً يزيد في العمر إلا صلة الرحم، حتى إن الرجل يكون أجله ثلاث سنين فيكون وصولاً للرحم فيزيد الله في عمره ثلاثين سنة فيجعلها ثلاثاً وثلاثين سنة، ويكون أجله ثلاثاً و ثلاثين سنة فيكون قاطعاً للرحم، فينقصه الله ثلاثين سنة و يجعل أجله إلى ثلاث سنين؛ ما، غير از صله رحم، چیزی نمی شناسیم که بر عمر بیفزاید، تا آن جا که گاهی عمر کسی سه سال است، و وقتی که اهل صله رحم می شود، خداوند هم سی سال بر عمرش می افزاید و آن را سی و سه سال می کند و گاهی عمر کسی سی و سه سال است و قطع رحم می کند و خداوند هم سی سال از عمر او می کاهد و عمرش را به سه سال، کاهش می دهد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۲، ح ۱۷

حدیث ۴۰۶

امام صادق علیه السلام :

من رجع من مكة و هو ينوي الحج من قبل زيد في عمره ؛

هر کس از مکه بر گردد و تصمیم داشته باشد که سال بعد هم به حج برود، بر عمرش افزوده می شود.

کافی، ج ۴، ص ۲۸۱، ح ۳

حدیث ۴۰۷

امام صادق علیه السلام :

الذُّنُوبُ الَّتِي تُعَيِّرُ النَّعِيمَ الْبُغْيُ وَالذُّنُوبُ الَّتِي تَوْرَثُ النَّدَمَ الْقَتْلُ الَّتِي تُنْزِلُ النَّقَمَ الظُّلْمُ وَالَّتِي تَهْدِيكَ الشُّتُورَ شُرْبُ الْخَمْرِ وَالَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزُّنَا وَالَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَالَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَتُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ؛

گناهی که نعمت‌ها را تغییر می‌دهد، تجاوز به حقوق دیگران است. گناهی که پشیمانی می‌آورد، قتل است. گناهی که گرفتاری ایجاد می‌کند، ظلم است. گناهی که آبرو می‌برد، شرابخواری است. گناهی که جلوی روزی را می‌گیرد، زناست. گناهی که هم‌رگ را شتاب می‌بخشد، قطع رابطه با خویشان است. گناهی که مانع استجاب دعا می‌شود و زندگی را تیره و تار می‌کند، نافرمانی از پدر مادر است.

علل الشرایع ، ج ۲، ص ۵۸۴

حدیث ۴۰۸

امام صادق علیه السلام :

أَرْبَعَةٌ تُهْرِمُ قَبْلَ أَوَانِ الْهَرَمِ: أَكْلُ الْقَدِيدِ وَالْقُعُودُ عَلَى النَّدَاوَةِ وَالصُّعُودُ فِي الدَّرَجِ وَمُجَامَعَةُ الْعَجُوزِ؛

چهار چیز، انسان را پیش از فرا رسیدن هنگام پیری، پیر می‌کند: خوردن گوشت‌خشکیده، نشستن بر جای مرطوب، بالا رفتن از پله و آمیزش با پیر زنان.

تحف العقول ، ص ۳۱۷

حدیث ۴۰۹

امام صادق علیه السلام :

الْبِرُّ وَحُسْنُ الْخُلُقِ يَعْمُرَانِ الدِّيَارَ وَيَزِيدَانِ فِي الْأَعْمَارِ؛

نیکوکاری و خوش اخلاقی، خانه‌ها را آباد و عمرها را طولانی می‌کنند.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۰، ح ۸

حدیث ۴۱۰

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛

سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و رفاه.

تحف العقول، ص ۳۲۰

حدیث ۴۱۱

امام صادق علیه السلام :

أَلْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ وَاللَّيْنُ مِنَ الزُّبْدِ وَأَطْيَبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ؛
عدالت از عسل شیرین تر، از کره نرم تر و از مُشک خوشبو تر است.

کافی، ج ۲، ص ۱۴۷، ح ۱۵

حدیث ۴۱۲

امام صادق علیه السلام :

الْإِنْسُ يَشْتَعْنُونَ إِذَا عَدِلَ بَيْنَهُمْ وَتَنْزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛
هنگامی که در میان مردم عدالت برقرار شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکاتش را بیرون می ریزد.

کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶

حدیث ۴۱۳

امام صادق علیه السلام :

لَمْ يَبْعَثِ اللَّهُ نَبِيًّا قَطُّ إِلَّا بِالْبِرِّ وَالْعَدْلِ؛
خداوند هیچ پیامبری را جز به نیکی و عدالت بر نینگیخت.

بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۲۹۲

حدیث ۴۱۴

امام صادق علیه السلام :

دِرْهَمٌ رِبَا أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ سَبْعِينَ زَنْبِيَّةً بَدَاتِ مَحْرَمٍ فِي بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ؛
یک درهم ربا نزد خداوند سنگین تر است از هفتاد بار زنا کردن با محارم در خانه خدا.

نورالثقلین، ج ۱، ص ۲۹۵، ح ۱۱۷۷

حدیث ۴۱۵

امام صادق علیه السلام :
 أَكَلُ الرَّبَا لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ؛
 ربا خوار از دنیا نرود، تا آن که شیطان دیوانه اش کند.

بحارالانوار، ج ۱۰۳، ص ۱۲۰، ح ۳۰

حدیث ۴۱۶

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبَا حَلَالًا لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَا لِيُفِرَّ النَّاسُ مِنَ الْحَرَامِ إِلَى الْحَلَالِ وَإِلَى التَّجَارَاتِ وَ
 إِلَى الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ فَيَبْقَى ذَلِكَ بَيْنَهُمْ فِي الْقَرْضِ؛
 براستی، اگر ربا حلال بود، مردم تجارت و تلاش برای معاش را رها می کردند. به همین دلیل خداوند ربا را حرام کرد تا مردم از
 حرام به حلال و تجارت و خرید و فروش رویاوارند و به یکدیگر قرض بدهند.

من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۶۷، ح ۴۹۳۷

حدیث ۴۱۷

امام صادق علیه السلام :
 لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : (يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ) وَقَدْ أَرَى مَنْ يَأْكُلُ الرَّبَا يَرْبُو مَالَهُ؟ - : فَأَيُّ مَحَقٍ أَمْحَقُ مِنْ دِرْهَمِ رَبَا
 يَمْحَقُ الدَّيْنَفِانُ تَابَ مِنْهُ ذَهَبَ مَالُهُ وَأَفْتَقَرَ؛
 مردی از امام صادق علیه السلام درباره آیه «خداوند ربا را نابود می کند و صدقات را افزایش می دهد» سؤال کرد و گفت: گاه
 کسی را می بینم که ربا می خورد و با این حال ثروتش زیاد می شود؟ حضرت فرمودند: کدام نابودی، نابود کننده تر از یک درهم
 ربا که دین را نابود می کند. که اگر توبه هم کند ثروتش از دست می رود و فقیر می شود.

تهذیب الاحکام، ج ۷، ص ۱۹، ح ۸۳

حدیث ۴۱۸

امام صادق علیه السلام :
 لِأَنَّ أَقْرَضَ قَرْضًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَصِلَ بِمِثْلِهِ؛
 مالی را قرض بدهم، بیشتر دوست دارم تا آن را ببخشم.

بحارالانوار، ج ۱۰۳، ص ۱۳۹، ح ۵

حدیث ۴۱۹

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ يَسْتَقْرِضُ الرَّجُلُ وَيَحِجُّ؟ قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: يَسْتَقْرِضُ وَيَتَزَوَّجُ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّهُ يَنْتَظِرُ رِزْقَ اللَّهِ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً؛

ابو موسی می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، آیا مرد، می تواند قرض بگیرد و حج برود؟ فرمودند: بله، عرض کردم: آیا می تواند قرض بگیرد و ازدواج کند؟ فرمودند: بله، قرض کند و ازدواج نماید و شب و روز منتظر روزی خدا باشد.

وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۸۲، ح ۱

حدیث ۴۲۰

امام صادق علیه السلام :

... فَإِنْ أَعْطَاهُ أَكْثَرَ مِمَّا أَخَذَهُ مِنْ شَرْطٍ بَيْنَهُمَا فَهُوَ مُبَاحٌ لَهُ، وَ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ تَوَابٌ فِي مَا أَقْرَضَهُ؛

اگر قرض گیرنده بدون قرار قبلی، سودی به قرض دهنده بدهد مباح است، ولی آن قرض دهنده پاداشی از خدا نخواهد گرفت.

بحار الانوار، ج ۱۰۳، ص ۱۵۷، ح ۱

حدیث ۴۲۱

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِي بصيرٍ قَالَ: قُلْتُ: أَكَلِ الرَّبَا بَعْدَ الْبَيْئَةِ؟ قَالَ: يُؤَدَّبُ فَإِنْ عَادَ دَبَّ فَإِنْ عَادَ قُتِلَ؛

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام پرسید: حکم رباخوار بعد از روشن بودن حکم ربا برای وی چیست؟ حضرت فرمودند: تأدیب می شود و اگر (برای بار دوم) ربا گرفت باز تأدیمی شود و (برای بار سوم) اگر ربا گرفت، کشته می شود.

کافی، ج ۷، ص ۲۴۲، ح ۹

حدیث ۴۲۲

امام صادق علیه السلام :

لَوْ أَنَّ رَجُلًا وَرَثَ مِنْ أَبِيهِ مَالًا - وَ قَدْ عَرَفَ أَنَّ فِي ذَلِكَ الْمَالِ رِبَا وَلَكِنْ قَدِ اخْتَلَطَ فِي التِّجَارَةِ بِغَيْرِهِ حَلَالٍ كَانَ حَلَالًا طَيِّبًا فَلْيَأْكُلْهُ وَ إِنْ عَرَفَ مِنْهُ شَيْئًا إِنَّهُ رِبَا فَلْيَأْخُذْ رَأْسَ مَالِهِ وَلْيُرِدَّ الرَّبَا؛

اگر کسی از پدرش مالی به ارث ببرد و بداند که در آن مال ربا وجود دارد، ولی مال ربوی با مال های دیگر مخلوط شده، آن مال برای او حلال و پاکیزه است و می تواند از آن استفاده کند، و اگر به ربوی بودن مقدار مشخصی از آن یقین دارد باید اصل مال را برای خود بردارد و مال ربوی را به صاحبش رد نماید.

کافی، ج ۵، ص ۱۴۵، ح ۴

حدیث ۴۲۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُنَافِقَ لَا يَرَعُبُ فِيمَا قَدْ سَعِدَ بِهِ الْمُؤْمِنُونَ وَالسَّعِيدُ يَتَعَطَّبُ مَوْعِظَةَ التَّقْوَىٰ وَإِنْ كَانَ يُرَادُ بِالْمَوْعِظَةِ غَيْرُهُ؛

منافق به آنچه مؤمنان بواسطه آن خوشبخت می شوند، میلی ندارد، ولی خوشبختسافارش به تقوا را می پذیرد هر چند مخاطب موعظه، کس دیگری باشد.

الکافی، ج ۸، ص ۱۵۰، ح ۱۳۲

حدیث ۴۲۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَغْبُطُ وَلَا يَحْسُدُ وَالْمُنَافِقُ يَحْسُدُ وَلَا يَغْبُطُ؛

مؤمن غبطه می خورد و حسد نمی ورزد، و منافق حسد می ورزد و غبطه نمی خورد.

الکافی، ج ۲، ص ۳۰۷، ح ۷

حدیث ۴۲۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحِكْمَةَ لَتَكُونُ فِي قَلْبِ الْمُنَافِقِ فَتَجْلِجُلُ فِي صَدْرِهِ حَتَّى يُخْرِجَهَا فَيُوعِيهَا الْمُؤْمِنُ وَتَكُونُ كَلِمَةُ الْمُنَافِقِ فِي صَدْرِ الْمُؤْمِنِ فَتَجْلِجُلُ فِي صَدْرِهِ حَتَّى يُخْرِجَهَا فَيُعِيهَا الْمُنَافِقُ؛

به راستی حکمتی که در قلب منافق جا می گیرد، در سینه اش بی قراری می کند تا از آن بیرون آید و مؤمن آن را بر گیرد و سخن منافقانه (لغو و بیهوده) در سینه مؤمنی قراری می کند تا از آن بیرون برود و منافق آن را بر گیرد.

بحار الأنوار، ج ۲، ص ۹۴، ح ۲۸

حدیث ۴۲۶

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ لَا يُخْلَقُ عَلَى الْكُذْبِ وَلَا عَلَى الْخِيَانَةِ وَحِصْلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي الْمُنَافِقِ، سَمَتْ حَسَنٌ وَفَقَهُ فِي السُّنَّةِ؛

مؤمن در سرشتش دروغ و خیانت نیست و دو صفت است که در منافق جمع نگردد: سیرت نیکو و دین شناسی.

تحف العقول، ص ۳۶۷

حدیث ۴۲۷

امام صادق علیه السلام:

الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهَكِ وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَيَطَيِّبُ النُّكْهَةَ وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛

حنا، بوی بد عرق را از بین می برد، چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزندان را زیبا می کند.

کافی، ج ۶، ص ۴۸۴، ح ۵

حدیث ۴۲۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَالتَّجْمِيلَ وَيَكْرَهُ الْبُؤْسَ وَالتَّبَاؤُسَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا أَنْعَمَ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً أَحَبَّ أَنْ يَرَى عَلَيْهِ أَثَرَهَا. قِيلَ: وَكَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: يُنْظَفُ ثَوْبُهُ وَيَطَيَّبُ رِيحُهُ وَيُجْصَصُ دَارُهُ وَيَكْنَسُ أَفْتِيَّتَهُ حَتَّىٰ إِنَّ السَّرَّاجَ قَبْلَمَغِيبِ الشَّمْسِ يَنْفِي الْفَقْرَ وَيَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛

خداوند زیبایی و خودآرایی را دوست دارد و از فقر و تظاهر به فقر بیزار است. هرگاه خداوند به بنده ای نعمتی بدهد، دوست دارد اثر آن را در او ببیند. عرض شد: چگونه؟ فرمودند: لباس تمیز بپوشد، خود را خوشبو کند، خانه اش را گچکاری کند، جلوی در حیاط خود را جارو کند، حتی روشن کردن چراغ قبل از غروب خورشید فقر را می برد و روزی را زیاد می کند.

امالی طوسی، ص ۲۷۵، ح ۵۲۶

حدیث ۴۲۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ لِكُلِّ ثَمَرَةٍ سَمَا فَإِذَا آتَيْتُمْ بِهَا فَمَسَّوْهَا بِالْمَاءِ أَوْ أَعْمَسَوْهَا فِي الْمَاءِ؛

هر میوه ای سمی دارد، هرگاه میوه به دستتان رسید، آن را با آب بشوید و یا در آب فرو برید.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۰، ح ۴

حدیث ۴۳۰

امام صادق علیه السلام:

أَبْصَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلًا شَعْنَا شَعْرَ رَأْسِهِ وَسَحَّهَ ثِيَابُهُ، سَيِّئَةً حَالَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مِنَ الدِّينِ الْمُتَعَهُ وَإِظْهَارُ النَّعْمَةِ؛

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله مردی را دیدند که موهای ژولیده و جامه ای چرکین و سر و وضع نامرتب داشت، فرمودند: بهره بردن از نعمت های خدا و آشکار ساختن نعمت جزء دین است.

کافی، ج ۶، ص ۴۳۹، ح ۵

حدیث ۴۳۱

امام صادق علیه السلام :

غَسَلُ الْإِنَاءِ وَ كَسْحُ الْفِنَاءِ، مَجْلَبَةٌ لِلرُّزْقِ؛

شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل، باعث جلب روزی می شود.

خصال، ص ۵۴، ح ۷۳

حدیث ۴۳۲

امام صادق علیه السلام :

خُذْ مِنْ شَارِبِكَ وَ أَظْفَارِكَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا شَيْءٌ فَنَحِّكْهَا لَا يُصِيبُكَ جُنُونٌ وَلَا جُذَامٌ وَلَا بَرَصٌ؛

در هر جمعه، اندکی از سیل و ناخن های خود را بگیر، و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد، آن را (کمی) بسای، [که در این صورت] دیوانگی، جذام و پسی به تو نمی رسد.

کافی، ج ۶، ص ۴۹۰، ح ۳

حدیث ۴۳۳

امام صادق علیه السلام :

غَسَلُ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ وَ بَرَاءَةٌ مِنَ الْفَقْرِ وَ طَهْوَرُ الرَّأْسِ مِنَ الْحَزَازِ؛

شستن سر با خطمی، مایه ایمنی از سر درد، برکنار ماندن از فقر و پاکیزگی سر از شوره است.

ثواب الاعمال، ص ۱۹

حدیث ۴۳۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَهُ، وَ مَنْ خَافَ اللَّهَ حَتَّى خَوَّفَ مِنَ اللَّهِ عَلَى الْعَمَلِ طَاعَتِهِ وَ الْأَخْذِ بِتَأْدِيَتِهِ، فَبَشِّرِ الْمُطِيعِينَ الْمُتَيَّادِينَ بِأَدَبِ اللَّهِ وَ الْأَخْذِينَ عَنِ اللَّهِ أَنَّهُ حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُنَجِّيَهُ مِنْ مُضَلَّاتِ الْفِتَنِ؛

آن که خدا را شناخت، از او ترسید و آن کس که از خدا ترسید، ترس از خدا او را بهعمل به فرمان او و در پیش گرفتن ادبش واداشت. پس فرمان برداران ادب شده به ادب خدا و اطاعت کنندگان دستورهای او را بشارت ده که بر خداست که آنها را از فتنه هایگمراه کننده برهاند.

بحار الأنوار، ج ۶۷، ص ۴۰۰، ح ۷۳

حدیث ۴۳۵

امام صادق علیه السلام :

مَا خَسِرَ وَاللَّهِ مَنْ آتَى بِحَقِيقَةِ السُّجُودِ ... وَلَا بَعْدَ عَنِ اللَّهِ أَبَدًا مَنَّا حَسَنَ تَقَرُّبُهُ فِي السُّجُودِ وَلَا قَرَبَ إِلَيْهِ أَبَدًا مَنَ أَسَاءَ آدَبُهُ وَضَيَّعَ حُرْمَتَهُ وَيَتَعَلَّقُ قَلْبُهُ بِسِوَاهُ؛

سوگند به خدا، هر کس که حقیقت سجده را به جای آورد، زیان نکرد و کسی که در سجده، به خوبی به خداوند نزدیک شد، هرگز از خداوند دور نیست. و آن که به [ساحت مقدس] اوبی ادبی کرد و حرمتش را زیر پا گذاشت، و به غیر او دل بست، هرگز به او نزدیک نشد.

مصباح الشریعه، ص ۱۰۸

حدیث ۴۳۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الشَّيْطَانَ لِيَطْمَعُ فِي عَالِمٍ بَغَيْرِ آدَبٍ أَكْثَرَ مِنْ طَمَعِهِ فِي عَالِمِيَّادِبٍ ، فَتَادَّبُوا وَإِلَّا فَانْتَمَ أَعْرَابٌ ؛
شیطان، در عالم بی بهره از ادب بیشتر طمع می کند تا عالم برخوردار از ادب. پس ادب داشته باشید و گرنه شما، بیابانی (فاقد تمدن) هستید.

اعلام الدین، ص ۹۶

حدیث ۴۳۷

امام صادق علیه السلام :

أَدْبَنِي أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بِثَلَاثٍ ... وَنَهَانِي عَنْ ثَلَاثٍ : قَالَ لِي : يَا بَنِيَّ مَنْ يَصْحَبُ صَاحِبَ السُّوءِ لَا يَسْلَمُ وَ مَنْ لَا يُقَيِّدُ أَلْفَاظَهُ يَنْدَمُ ، وَ مَنْ يَدْخُلُ مَدَاخِلَ السُّوءِ يُتَّهَمُ ... وَ نَهَانِي أَنْ أُصَاحِبَ حَاسِدَ نِعْمَةٍ وَ شَامِتًا بِمُصِيبَةٍ ، أَوْ حَامِلًا نَمِيمَةٍ ؛

پدرم علیه السلام مرا به سه چیز ادب آموخت و از سه چیز نهی ام فرمود. سه نکته ادباین بود که فرمود: فرزندم! هر کس با دوست بد بنشیند، سالم نمی ماند و هر کس گفتارش را کنترل نکند، پشیمان می شود، و هر کس به جایگاه های بد وارد شود، مورد بدگمانی قرار می گیرد (زیر سؤال می رود) و آن سه چیز که مرا از آن نهی فرمود: دوستیبا کسی که چشم دیدن نعمت کسی را ندارد، و با کسی که از مصیبت دیگران شاد می شود و با سخن چین.

تحف العقول، ص ۳۷۶

حدیث ۴۳۸

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أُجِلَّتْ فِي عُمْرِكَ يَوْمَيْنِ فَاجْعِلْ أَحَدَهُمَا لِادْبِكَ لِتَشْتَعِينَ بِهِ عَلَيَّومٍ مَوْتِكَ . فَقِيلَ لَهُ : وَ مَا تِلْكَ الْإِسْتِعَانَةُ؟ قَالَ : تُحْسِنُ تَدْبِيرَ مَا تُخَلِّفُ وَ تُحْكِمُهُ؛

اگر در عُمرت دو روز مهلت داده شدی ، یک روز آن را برای ادب خود قرار ده تا از آنبرای روز مُردنت کمک بگیری. به امام گفته شد : این کمک گرفتن چگونه است؟ فرمودند: به این که آنچه را از خود برجا می گذاری ، خوب برنامه ریزی کنی و محکم کاری نمایی.

کافی، ج ۸، ص ۱۵۰، ح ۱۳۲

حدیث ۴۳۹

امام صادق علیه السلام :

كَمَالُ الْأَدَبِ وَالْمُرُوَّةِ سِتْعُ خِصَالٍ : الْعَقْلُ وَالْحِلْمُ ، وَالصَّبْرُ ، وَالرَّفْقُ ، وَالصَّمْتُ ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالْمُدَارَاةُ ؛
کمال ادب و مروت در هفت چیز است: عقل، بردباری، صبر، ملایمت، سکوت، خوش اخلاقی و مدارا.

معدن الجواهر، ص ۵۹

حدیث ۴۴۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْعَالِمَ وَالْعَابِدَ ، فَإِذَا وَقَفَا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ قِيلَ لِلْعَابِدِ : إِنِّطَلِقْ إِلَى الْجَنَّةِ وَقِيلَ لِلْعَالِمِ : قِفْ تَشَفَّعْ لِلنَّاسِ بِحُسْنِ تَأْدِيبِكَ لَهُمْ ؛
هر گاه روز قیامت گردد ، خدای عزوجل عالم و عابد را برانگیزاند . پس آن گاه که در پیشگاه خداوند ایستادند به عابد گفته می شود : «به سوی بهشت حرکت کن» و به عالم گفته می شود : «بایست و مردم را به خاطر آن که نیکو ادبشان نمودی، شفاعت کن» .

علل الشرایع، ج ۲، ص ۳۹۴، ح ۱۱

حدیث ۴۴۱

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ ؛
جوانان را دریاب، زیرا که آنان سریع تر به کارهای خیر روی می آورند.

کافی، ج ۸، ص ۹۳، ح ۶۶

حدیث ۴۴۲

امام صادق علیه السلام :

بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِيَةُ ؛
به آموختن حدیث (معارف دینی) به جوانانتان ، پیش از آن که منحرفین آنان را گمراه سازند، اقدام نمایید.

تهذیب الأحکام ، ج ۸ ، ص ۱۱۱ ، ح ۳۸۱

حدیث ۴۴۳

امام صادق علیه السلام :

اعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الْحَسَنَ الْخُلُقِ مِفْتَاحُ لِلْخَيْرِ ، مِعْلَاقُ لِلشَّرِّ وَ إِنَّا لَشَابَّ الشَّحِيحِ الْخُلُقِ مِعْلَاقُ لِلْخَيْرِ مِفْتَاحُ لِلشَّرِّ ؛
بدان که جوان خوش اخلاق ، کلید خوبی ها و قفل بدی هاست و جوان بداخلاق ، قفلخوبی ها و کلید بدی هاست .

امالی طوسی ، ص ۳۰۲ ، ح ۵۹۸

حدیث ۴۴۴

امام صادق علیه السلام :

لَسْتُ أُحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًّا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطَ ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ آثَمَ ، وَإِنْ آثَمَ
سَكَنَ النَّارَ وَ الَّذِي عَتَّ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ ؛

دوست ندارم جوانان شما را جز در دو حالت بینم : دانشمند یا دانش اندوز . اگر جوانی چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کرد ، تباہ ساخته و اگر تباہ ساخت ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن کس که محمد صلی الله علیه و آله را به حق برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .

امالی طوسی ، ص ۳۰۳ ، ح ۶۰۴

حدیث ۴۴۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَ هُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَ دَمِهِ وَ جَعَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ ، وَ كَانَ الْقُرْآنُ حَاجِزًا عَنْهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

هر جوان مؤمنی که در جوانی قرآن تلاوت کند ، قرآن با گوشت و خونس می آمیزد و خداوند عزوجل او را با فرشتگان بزرگوار و نیک قرار می دهد و قرآن نگهبان او در روز قیامت ، خواهد بود .

کافی ، ج ۲ ، ص ۶۰۳ ، ح ۴

حدیث ۴۴۶

امام صادق علیه السلام :

إِجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَ أَنَا شَابٌّ ، فَقَالَ لِي أَبِي : يَا بَنِي دُونَ مَا أَرَاكَ تَصْنَعُ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيُسْرِ ؛
در جوانی زیاد عبادت می کردم . پدرم به من فرمود : فرزندم ! کمتر عبادت کن ، زیرا خداوند عزوجل ، اگر بنده ای را دوست بدارد

، با عبادت کم هم از او خوشنود می گردد .

کافی، ج ۲، ص ۸۷، ح ۵

حدیث ۴۴۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّاسَ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ تَنَزَّلَ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى ؛

اگر در میان مردم عدالت برقرار شود، همه بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکت خویش را بیرون می ریزد.

کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶

حدیث ۴۴۸

امام صادق علیه السلام :

أَلْبَرَكَهُ مِنْ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَشْرَةَ أَمْيَالٍ؛

تا ده میل اطراف قبر حسین بن علی علیه السلام برکت است.

بحار الأنوار، ج ۱۰۱، ص ۱۱۶، ح ۴۱

حدیث ۴۴۹

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَسِّمْتَ لِي مِنْ قِسْمِ أَوْ رَزَقْتَنِي مِنْ رِزْقٍ فَاجْعَلْهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاسِعًا مُبَارَكًا قَرِيبَ الْمُطْلَبِ سَهْلَ الْمَأْخِذِ فِي يُشْرِ مِنْكَو عَافِيَةٍ وَ سَلَامَةٍ وَ سَعَادَةٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛

خدایا! بر محمد و خاندان او، درود فرست و آنچه را برایم قسمت کرده و یاروزی نموده ای، حلال، پاک، فراوان، با برکت، دست یافتنی و آسان به دست آمدنی قرار بده، با راحتی، عافیت، تندرستی و خوش بختی از سوی خود مقرر کن! به درستیکه تو بر هر چیز توانایی.

بحار الأنوار، ج ۸۹، ص ۳۷۷، ح ۶۶

حدیث ۴۵۰

امام صادق علیه السلام :

أَلْكَمَثْرَى يَدْبِغُ الْمَعْدَةَ وَيَقْوِيهَا، هُوَ وَالسَّفَرَجِيلُ سِوَاءٌ، وَ هُوَ عَلِيَا الشَّبَعِ أَنْفَعُ مِنْهُ عَلَى الرِّبِيِّ وَ مَنْ أَصَابَهُ طَخَاءٌ فَلْيَأْكُلْهُ - يَعْنِي عَلَى الطَّعَامِ ؛

گلابی، معده را پاک و تقویت می‌کند و به هم مثل گلابی است. خوردنش روی غذا سودمندتر است تا ناشتا. هر کس احساس سنگینی می‌کند، آن را روی غذا بخورد.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۸، ح ۲

حدیث ۴۵۱

امام صادق علیه السلام:

كُلُوا الزَّمَانَ بِشَحْمِهِ، فَإِنَّهُ يَدْبُعُ الْمَعِدَةَ وَيَزِيدُ فِي الدَّهْنِ؛

انار را با پیه اش بخورید، چرا که معده را پاک می‌کند و مایه رشد ذهن می‌شود.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۴، ح ۱۲

حدیث ۴۵۲

امام صادق علیه السلام:

أَكَلُ الْبَاقِلَى يُمَخِّخُ السَّاقِينَ وَيَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ وَيُولِّدُ الدَّمَ الطَّرِيَّ؛

خوردن باقلا، مایه تقویت مغز استخوان‌های ساق پا می‌شود، توان مغز را افزون می‌سازد و خون تازه تولید می‌کند.

کافی، ج ۶، ص ۳۴۴، ح ۱

حدیث ۴۵۳

امام صادق علیه السلام:

أَطْعِمُوا الْمَبْطُونَ خُبْزَ الْأَرْزِ، فَمَا دَخَلَ جَوْفَ الْمَبْطُونَ شَيْءٌ أَنْفَعَهُ، أَمَا إِنَّهُ يَدْبُعُ الْمَعِدَةَ وَيَسْلُ الدَّاءَ سَلًّا؛

به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیز مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن، معده را پاک و درد را کاملاً آرام می‌کند.

کافی، ج ۶، ص ۳۰۵، ح ۲

حدیث ۴۵۴

امام صادق علیه السلام:

الْبَصْلُ يَذْهَبُ بِالنَّصَبِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَزِيدُ فِي الْخُطَى وَيَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَيَذْهَبُ بِالْحَمَى؛

پیاز، خستگی را می‌برد، اعصاب را قوی می‌کند، قدم‌ها را چابک و نیروی جنسی را زیاد می‌کند و تب را می‌برد.

کافی، ج ۶، ص ۳۷۴، ح ۲

حدیث ۴۵۵

امام صادق علیه السلام :
 نَعْمَ الْإِدَامَ السَّمْنُ وَ إِنِّي لَأَكْرَهُهُ لِلشَّيْخِ؛
 روغن حیوانی، خوب خورشتی است، ولی من آن را برای پیر، خوشایند نمی دانم.

الدعوات، ص ۱۵۲، ح ۴۰۸

حدیث ۴۵۶

امام صادق علیه السلام :
 سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكُرَاثِ، فَقَالَ: كُلُّهُ، فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: يُطَيَّبُ النَّكْهَةَ وَيَطْرُدُ الرِّيَّاحَ وَيَقْطَعُ الْبَوَاسِيرَ وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجَذَامِ لِمَنْ أَدْمَنَ عَلَيْهِ؛
 از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند، فرمودند: آن را بخورید، چرا که در آن، چهارویژگی است: دهان را خوشبو می کند، بادها را از بدن می برد، بواسیر را ریشه کن می کند، و برای کسی که پیوسته بخورد، مایه ایمنی از جذام است.

کافی، ج ۶، ص ۳۶۵، ح ۴

حدیث ۴۵۷

امام صادق علیه السلام :
 الْجَزْرُ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلَجِ وَالْبَوَاسِيرِ وَيُعِينُ عَلَى الْجِمَاعِ؛
 هویج، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و آمیزش جنسی را تقویت می کند.

کافی، ج ۶، ص ۳۷۲، ح ۲

حدیث ۴۵۸

امام صادق علیه السلام :
 نَعْمَ اللَّقْمَةُ الْجُبْنُ، تُغْدِبُ الْفَمَ وَ تُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ تَهْضِمُ مَا قَبْلَهُ وَ تُشَهِّي الطَّعَامَ؛
 چه خوب لقمه ای است پنیر، دهان را تر و تازه و خوشبو می کند، غذای قبلی را هضمو غذا را مطبوع می سازد.

بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۱۰۵، ح ۱۱

حدیث ۴۵۹

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ الْجُبْنِ... فَقَالَ لِي: هُوَ ضَارٌّ بِالْغَدَاةِ نَافِعٌ بِالْعَشَى...؛
مردی درباره پنیر از امام صادق علیه السلام پرسید. امام فرمودند: خوردن پنیر، صبحگاهان مضر است و شامگاهان مفید.

کافی، ج ۶، ص ۳۴۰، ح ۳

حدیث ۴۶۰

امام صادق علیه السلام:

شَكَا ذَرِيحُ الْمُحَارِبِيُّ قَرَأَرَ فِي بَطْنِهِ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: اتَّوَجَّعُكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: مَا يَمْنَعُكَ مِنَ الْحَبَّةِ السُّودَاءِ وَالْعَسِيلِ لَهَا؛

ذریح محاربی، به امام صادق علیه السلام گفت که شکم او غرغر می کند. امام پرسیدند: آیادردهم دارد؟ گفت: آری. امام فرمودند: چرا برای درمان آن از سیاه دانه و عسل استفادهنمی کنی؟

طب الاثمه، ص ۱۰۰

حدیث ۴۶۱

امام صادق علیه السلام:

أَلْحَوْكُ بَقَلَةُ الْأَنْبِيَاءِ، أَمَا إِنَّ فِيهِ ثَمَانَ خِصَالٍ: يُمْرِي وَيَفْتِيحُ الشَّدَدَ وَيُطَيِّبُ الْجِشَاءَ وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيُشَهِّي الطَّعَامَ وَيَسْلُ الدَّاءَ وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجَذَامِ وَإِذَا اسْتَقَرَّ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ قَمَعَ الدَّاءَ كُلَّهُ؛

ریحان، سبزی انبیاست و در آن هشت خاصیت است: هضم کننده است، رگ ها و مجاری را باز می کند، بازدم را خوشبو می سازد، بدن را بوی خوش می بخشد، اشتها آوراست، درد را از بدن بیرون می برد، از جذام در امان می دارد و چون وارد معده شود درد رابه کلی از بین می برد.

کافی، ج ۶، ص ۳۶۴، ح ۴

حدیث ۴۶۲

امام صادق علیه السلام:

الْفُجْلُ أَصْلُهُ يَقَطَعُ الْبَلْغَمَ وَلُبُّهُ يَهْضِمُ وَوَرَقُهُ يَحْدِرُ الْبَوْلَ حَدْرًا؛

تُرب، ساقه اش بلغم را از بین می برد، خودش غذا را هضم می کند و برگش به دفع کامل ادرار کمک می کند.

کافی، ج ۶، ص ۳۷۱، ح ۲

حدیث ۴۶۳

امام صادق علیه السلام:

لَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِي شَيْءٍ شِفَاءً أَكْثَرَ مِنْ الشَّعِيرِ مَا جَعَلَهُ غِذَاءَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛
اگر خداوند در چیزی بیشتر از جو شفا دهندگی می دید، آن را خوراک پیامبران قرار نمی داد.

مکارم الاخلاق، ص ۱۵۴

حدیث ۴۶۴

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَصْبَهَانِيِّ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَأَنَا أَسْمِعُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! إِنِّي أَجِدُ الضَّعْفَ فِي بَدَنِي.
فَقَالَ لَهُ: عَلَيْكَ بِاللَّبَنِ، فَإِنَّهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَيَشُدُّ الْعَظْمَ؛

ابوالحسن اصفهانی - : نزد امام صادق علیه السلام بودم. شنیدم، مردی به ایشان گفت: فدایتشوم! در بدنم احساس ضعف می کنم.
امام علیه السلام به او فرمودند: شیربخور، چرا که گوشتی رویاند و استخوان را محکم می کند.

کافی، ج ۶، ص ۳۳۶، ح ۷

حدیث ۴۶۵

امام صادق علیه السلام :

شَكَأَ نَبِيُّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الْغَمَّ فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِكُلِّ الْعَنْبِ؛

پیامبری از پیامبران به درگاه خداوند عزوجل از غم و اندوه شکایت نمود. خداوند عزوجل او را به خوردن انگور، امر فرمود.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۱، ح ۴

حدیث ۴۶۶

امام صادق علیه السلام :

الْغَبِيرَاءُ لَحْمُهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَعَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَجِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَمَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الْكُلَيْتَيْنِ وَيَدْبِغُ الْمَعِدَةَ وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبُواسِيرِ
وَالْتَّقْتِيرِ وَيُؤْوِي السَّاقَيْنِ وَيَقْمَعُ عِزْقَ الْجُدَامِ؛

گوشت سنجد، گوشت را، هسته اش استخوان را و پوستش پوست را تقویت، و کلیه هارا گرم و معده را پاک می کند، از بواسیر و
تسلسل ادرار جلوگیری کرده، ساق پا را تقویت و رگ جذام را به کلی از بین می برد.

کافی، ج ۶، ص ۳۶۱، ح ۱

حدیث ۴۶۷

امام صادق علیه السلام :

كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ، لِيُرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْإِجْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است.

کافی، ج ۲، ص ۷۸، ح ۱۴

حدیث ۴۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ إِثْمًا الْإِيمَانُ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنْمِثُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ ؛

هرگاه مؤمن به برادر [دینی] خود تهمت بزند، ایمان در قلب او از میان می رود، همچنان که نمک در آب، ذوب می شود.

کافی، ج ۲، ص ۳۶۱، ح ۱

حدیث ۴۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةَ حُقُوقٍ، فَأَوْجِبُهَا أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ حَقًّا إِنْ كَانَ عَلَى نَفْسِهِ أَوْ عَلَى وَالِدَيْهِ، فَلَا يَمِيلُ لَهُمَ عَنِ الْحَقِّ؛

مؤمن را بر مؤمن، هفت حق است. واجب ترین آنها این است که آدمی تنها حق را بگوید، هر چند بر ضد خود یا پدر و مادرش باشد و به خاطر آنها از حق منحرف نشود.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۲۳، ح ۸

حدیث ۴۷۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ وَيُجَلِّبُ الْعِدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِيينَ وَيُسِفِكُ بِهَا الدَّمَاءَ وَيُهْدِمُ بِهَا الدُّوْرَ وَيُكْشِفُ بِهَا السُّتُورَ وَالنَّمَامَ أَشْرُّ مَنْ وَطِئَ عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادو، سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی می افتد، دوستان یکدل با هم دشمن می شوند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. سخن چینی، بدترین کسی است که روی زمین راه می رود.

بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۲۱، ح ۱۴

حدیث ۴۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحْصَى عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ عَيْبًا لِيُعَيِّبَهُ بِهِ يَوْمَ مَا كَانَ مِنْ أَهْلِ هَذِهِ الْآيَةِ قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ

آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُعَلِّمُ مَا تَشَاءُونَ لَا تَعْلَمُونَ ؛

هر کس در صدد عیب جوئی برادر مؤمنش برآید، تا با آن روزی او را سرزنش کند، مشمول این آیه است: کسانی که دوست دارند، زشتی‌ها در میان مردم با ایمان شیوع پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود و خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید.

مستدرک الوسائل، ج ۹، ص ۱۱۰، ح ۱۰۳۷۹

حدیث ۴۷۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصِدُ غَبْطَةً وَمَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصِدُ نَدَامَةً وَ لِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ؛

هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می‌کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی می‌چیند، هر کس هر چه بکارد، همان را درو می‌کند.

کافی، ج ۲، ص ۴۵۸، ح ۱۹

حدیث ۴۷۳

امام صادق علیه السلام :

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَ حَمِدَ اللَّهَ ظَاهِرًا بِلِسَانِهِ قَتَمَ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛

چون خداوند به بنده‌ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاس‌گوید، هنوز سخنش به پایان نرسیده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می‌شود.

کافی، ج ۲، ص ۹۵، ح ۹

حدیث ۴۷۴

امام صادق علیه السلام :

بُرِّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكْكُمْ ابْنَاؤُكُمْ وَ عَفُوا عَنْ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ؛

به پدر و مادر خود نیکی کنید تا فرزندان‌تان به شما نیکی کنند و به زنان مردم عفتورزید تا زنان‌تان عفت و ورزند.

کافی، ج ۵، ص ۵۵۴، ح ۵

حدیث ۴۷۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سُدًى بَلْخَلَقَهُمْ لِأَظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيُكَلِّفَهُمْ طَاعَتَهُ فَيَسْتَوْجِبُوا بِذَلِكَ رِضْوَانَهُ وَ

ما خَلَقَهُمْ لِيَجْلِبَ مِنْهُمْ مَنَفَعَةٌ وَ لَا لِيُدْفَعَ بِهِمْ مَضْرَةٌ بَلْ خَلَقَهُمْ لِيُنْفَعَهُمْ وَ يُوصلَهُمْ إِلَى نَعِيمٍ؛ خداوند تبارک و تعالی آفریدگانش را بیهوده نیافریده و آنها را رها نکرده است. بلکه آنها را برای آشکار ساختن توانایش آفریده و به فرمانبریش مکلفشان نموده است تا با آن، خشنودی خود را نصیب آنان کند. نیز آنها را نیافریده تا از آنها سودی ببرد و نهضری را برطرف سازد، بلکه آنها را آفریده تا سودی به آنان برساند و به نعمت برساندشان.

نورالثقلین، ج ۳، ص ۵۶۶، ح ۱۶۶

حدیث ۴۷۶

امام صادق علیه السلام:

أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُوسَى لَا تَفْرَحْ بِكَثْرَةِ الْمَالِ وَلَا تَدْعُ ذِكْرِي عَلَى كُلِّ حَالٍ فَإِنَّ كَثْرَةَ الْمَالِ تُنْسِي الذُّنُوبَ وَإِنَّ تَوَكُّرَ ذِكْرِي يُفْسِقُ الْقُلُوبَ؛

خدای عزوجل به موسی علیه السلام وحی کرد: ای موسی! به زیادی ثروت شاد مشو و در هیچحالی مرا فراموش مکن، زیرا با زیادی ثروت گناهان فراموش می شود و از یاد بردن منقساوت قلب می آورد.

کافی، ج ۴، ص ۴۹۷، ح ۷

حدیث ۴۷۷

امام صادق علیه السلام:

يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعْيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ وَ يَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ؛

مردم، بیشتر از آن که با عمر خود زندگی کنند، با احسان و نیکوکاری خود زندگی می کنند و بیشتر از آن که با اجل خود بمیرند، بر اثر گناهان خود می میرند.

دعوات الراوندی، ص ۲۹۱، ح ۳۳

حدیث ۴۷۸

امام صادق علیه السلام:

الرَّوْحُ وَالرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ وَالْهَمُّ وَالْحَزَنُ فِي الشُّكِّ وَالسَّخَطِ؛

خوشی و آسایش، در رضایت و یقین است و غم و اندوه در شک و نارضایتی.

مشکاه الأنوار، ص ۳۴

حدیث ۴۷۹

امام صادق علیه السلام:

مَا ضَعُفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوَيْتَ عَلَيْهِ النَّيَّةُ؛

اگر اراده قوی باشد، هیچ بدنی برای انجام دادن کار، ناتوان نیست.

من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۰، ح ۵۸۵۹

حدیث ۴۸۰

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكَ وَالْمِرَاءَ، فَإِنَّهُ يُحِيطُ عَمَلِكَ وَإِيَّاكَ وَالْجِدَالَ، فَإِنَّهُ يُوْبِقُكَ وَإِيَّاكَ وَكَثْرَةَ الْخُصُومَاتِ فَإِنَّهَا تُبْعِدُكَ مِنَ اللَّهِ ؛
از بگو مگو خودداری کن، زیرا که این کار، عملت را نابود می کند. از جدل و ستیز همخودداری کن؛ زیرا که تو را هلاک می سازد و از دشمنی زیاد کناره بگیر؛ چه این که چنینکاری تو را از خدا دور می کند.

تحف العقول، ص ۳۰۹

حدیث ۴۸۱

امام صادق علیه السلام :

أَوَّلُ النَّظَرِ لَكَ وَالثَّانِيَةُ عَلَيْكَ وَ لَا لَكَ وَ الثَّالِثَةُ فِيهَا الْهَلَاكُ؛

نگاه اول [ناخود آگاه به نامحرم] برای تو [حلال] است و نگاه دوم ممنوع است و حرامو نگاه سوم، هلاکت بار است.

من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۷۴، ح ۴۶۵۸

حدیث ۴۸۲

امام صادق علیه السلام :

أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ مِنَ النَّاسِ؛

بهترین راحتی و آسودگی، بی توقعی از مردم است.

کافی، ج ۸، ص ۲۴۳، ح ۳۳۷

حدیث ۴۸۳

امام صادق علیه السلام :

أَبَى اللَّهُ أَنْ يُعْرِفَ بَاطِلًا حَقًّا أَبَى اللَّهُ أَنْ يُجْعَلَ الْحَقُّ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ بَاطِلًا - لَا شَكَّ فِيهِ وَأَبَى اللَّهُ أَنْ يُجْعَلَ الْبَاطِلُ فِي قَلْبِ الْكَافِرِ
الْمُخَالِفِ حَقًّا لَا شَكَّ فِيهِ لَوْ لَمْ يُجْعَلْ هَذَا هَكَذَا مَا عُرِفَ حَقٌّ مِنْ بَاطِلٍ؛

خداوند ابا دارد از این که باطلی را حق معرفی نماید، خداوند ابا دارد از این که حق را در دلمؤمن، باطلی تردیدناپذیر جلوه دهد، خداوند ابا دارد از این که باطل را در دل کافر حق ستیز بهصورت حقی تردیدناپذیر جلوه دهد، اگر چنین نمی کرد، حق از باطل

شناخته نمی شد.

محاسن، ج ۱، ص ۲۷۷

حدیث ۴۸۴

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَيْقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا وَلَا يَسْتَيْقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا؛
هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل یقین نمی کند.

تفسیر العیاشی، ج ۲، ص ۵۳، ح ۳۹

حدیث ۴۸۵

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ بَاطِلٍ يَقُومُ بِإِزَاءِ الْحَقِّ إِلَّا غَلَبَ الْحَقُّ الْبَاطِلَ وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ: «بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ...»؛
هیچ باطلی نیست که در برابر حق بایستد مگر آن که حق بر باطل چیره می شود و این سخن خداوند است: «بلکه حق را بر سر باطل می زنیم که آن را در هم می کوبد...».

کافی، ج ۸، ص ۲۴۲

حدیث ۴۸۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤَثِّرَ الْحَقُّ وَ أَنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَ أَنْتَفَعَكَ وَ أَنْ لَا يَجُوزَ مَنْطِقُكَ عِلْمَكَ؛
از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل مقدم داری، هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو باشد و نیز از حقیقت ایمان آن است که گفتار تو از دانشت بیشتر نباشد.

محاسن، ج ۱، ص ۲۰۵

حدیث ۴۸۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلْحَقِّ دَوْلَةً وَ لِلْبَاطِلِ دَوْلَةً وَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي دَوْلَةِ صَاحِبِهِ ذَلِيلٌ؛
براستی که حق را دولتی است و باطل را دولتی، و هر یک از این دو، در دولت دیگریذلیل است.

کافی، ج ۲، ص ۴۴۷، ح ۱۲

حدیث ۴۸۸

امام صادق علیه السلام :

لَنْ تَبْقَى الْأَرْضُ إِلَّا وَفِيهَا عَالِمٌ يَعْرِفُ الْحَقَّ مِنَ الْبَاطِلِ؛

هرگز زمین باقی نمی ماند مگر آن که در آن دانشمندی وجود دارد که حق را از باطل می شناسد.

محاسن، ج ۱، ص ۲۳۴

حدیث ۴۸۹

امام صادق علیه السلام :

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أُطْعِمُ سَائِلًا لَا أَعْرِفُهُ مُسْلِمًا؟ فَقَالَ: نَعَمْ أَعْطِمَن لَّا تَعْرِفُهُ بِوَلَايَةٍ وَلَا عِدَاوَةٍ لِلْحَقِّ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ:

«وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» وَلَا تُطْعِمَنَّ مَنْ نَصَبَ لِشَيْءٍ مِنَ الْحَقِّ أَوْ دَعَا إِلَى شَيْءٍ مِنَ الْبَاطِلِ؛

به امام صادق علیه السلام گفتم: آیا به فقیری که نمی دانم مسلمان است غذا بدهم؟ حضرت فرمود: آری، به کسی که نمی دانی

دوست است یا دشمن حق، غذا بده؛ زیرا خداوند می فرماید: «با مردم به نیکی سخن بگویند» ولی به کسی که با حق دشمنی می

کند و یا به باطلی دعوت می کند غذا مده.

کافی، ج ۴، ص ۱۳

حدیث ۴۹۰

امام صادق علیه السلام :

كَلَامٌ فِي حَقِّ خَيْرٍ مِنْ سُكُوتِ عَلِيٍّ بَاطِلٌ؛

سخن گفتن درباره حق، از سکوتی بر باطل بهتر است.

من لا يحضره الفقيه، ج ۴، ص ۳۹۶

حدیث ۴۹۱

امام صادق علیه السلام :

طُوبَى لِمَنْ لَمْ تُلْهِهِ الْأَمَانِيُّ الْكَاذِبَةُ؛

خوشا بر آن که آرزوهای دورغین سرگرمش نکند!

حدیث ۴۹۲

امام صادق علیه السلام :

يَا ابْنَ جُنْدَبَ! لَا تَقُلْ فَيَا الْمُدْنِيِّينَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِكُمْ إِلَّا خَيْرًا وَاسْتَكِينُوا إِلَى اللَّهِ فِي تَوْفِيقِهِمْ وَسَلُّوا التَّوْبَةَ لَهُمْ؛

ای پسر جنذب! در حق گنهکارانی که اهل دعوتِ شمايند ، جز نيك مگو و [همه] برای توفيق آنان به درگاه خداوند ، زاری کنید و بازگشت از گناه را برايشان درخواست کنید.

حدیث ۴۹۳

امام صادق علیه السلام :

يَا ابْنَ جُنْدَبَ! مَنْ حَرَّمَ نَفْسَهُ كَسْبَهُ فَإِنَّمَا يَجْمَعُ لِعَيْرِهِ؛

ای پسر جنذب! هر که خود را از دستاورد خویش [که دست مایه آخرت است] محروم دارد ، آن را برای دیگری انداخته است.

حدیث ۴۹۴

امام صادق علیه السلام :

أُرْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجْرِيكَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَخَفَهُ خَوْفًا لَا يُؤْيِسُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ؛

چندان به خداوند امیدوار باش که [این امید] تو را به نافرمانی اونکشاند ، و چندان از او بیم دار که [این بیم] تو را از رحمت او نومید نسازد.

حدیث ۴۹۵

امام صادق علیه السلام :

قِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّى تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ قَبْلَ أَنْ تَفْعَ فِيهِ فَتَنْدَمَ؛

در برابر هر کاری درنگ کن تا [راه] درون شدن و برون آمدن از آن را ،

پیش از آن که در آن وا مانی و پشیمان شوی ، نیک بشناسی.

حدیث ۴۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُوا بِهِ الْفَوْزَ فِي الْآخِرَةِ؛

امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن ، امید رستگاری در آخرت داری .

حدیث ۴۹۷

امام صادق علیه السلام :

لِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛

هر چیزی را شالوده ای است و شالوده اسلام ، دوستداری ما اهل بیت است.

حدیث ۴۹۸

امام صادق علیه السلام :

يَا بَنَ النُّعْمَانِ! إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَصْفُوَ لَكَ وَدُّ أَحِيكَ فَلَا تُمَارِحَنَّهَ وَلَا تُمَارِيَنَّهَ وَلَا تُبَاهِيَنَّهَ وَلَا تُشَارِئَنَّهَ؛

ای پسر نعمان! اگر می خواهی برادرت با تو در دوستی با صفا [و یک دل] باشد ، با او شوخی مکن و به کشمکش مپرداز و بر او مباحات مفروش و ستیزه مجوی.

حدیث ۴۹۹

امام صادق علیه السلام :

لَا تَطَّلِعْ صَدِيقَكَ مِنْ سِرِّكَ إِلَّا عَلَى مَا لَوْ أَطَّلَعَ عَلَيْهِ عَدُوُّكَ لَمْ يَضُرَّكَ؛

دوستت را بر راز خود آگاه مساز ، مگر آن رازی که اگر دشمنت هم از آن آگاه شود ، زیانی به تو نرسد.

حدیث ۵۰۰

امام صادق علیه السلام :

أَكْثَرُوا مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الَّذِينَ يَدْعُوْنَهُ؛

بسیار دعا کنید ؛ زیرا خداوند از میان بندگانش کسانی را دوست دارد که او را به دعا بخوانند.

حدیث ۵۰۱

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تُورِثُ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ وَالتَّوَاضُّعُ وَالبَدَلُ؛

سه چیز است که محبت می آورد : دین ، فروتنی و بخشش.

حدیث ۵۰۲

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تُزْرِي بِالْمَرْءِ : الحَسَدُ وَالتَّمِيْمَةُ وَالتَّطِيْشُ؛

سه چیز است که مرد را زبون می سازد : رشک ، سخن چینی و سبک سری.

حدیث ۵۰۳

امام صادق علیه السلام :

الْجَهْلُ فِي ثَلَاثٍ : فِي تَبَدُّلِ الْإِخْوَانِ وَالمُنَابَذَةِ بِغَيْرِ بَيَانٍ وَالتَّجَسُّسِ عَمَّا لَا يَعْنِي ؛

نادانی در سه چیز است : عوض کردن دوستان ، ابراز مخالفت بی دلیل ، و تجسس در آنچه سودی ندارد.

حدیث ۵۰۴

امام صادق علیه السلام :

الْأَنْسُ فِي ثَلَاثٍ: فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَالْوَلَدِ الْبَارِّ وَالصَّدِيقِ الْمُصَافِي؛

انس (و آرامش) در سه چیز است: در زن سازگار، فرزند خوش رفتار و دوست باصفای وفادار.

حدیث ۵۰۵

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛

سه چیز است که همگان به آن نیاز دارند: امتیّت، عدالت و فراوانی نعمت.

حدیث ۵۰۶

امام صادق علیه السلام:

تَحْتَاجُ الْإِخْوَةَ فِيمَا بَيْنَهُمْ إِلَى ثَلَاثَةِ أَشْيَاءٍ فَإِنْ اسْتَعْمَلُوهَا وَإِلَّا تَبَايَنُوا وَتَبَاغَضُوا وَهِيَ: التَّنَاصُفُ وَالتَّرَاحُمُ وَنَفْيُ الْحَسَدِ؛

برادران در میان خود به سه چیز نیازمندند. اگر آنها را به کار بندند [بربرادری پیایند]؛ و گرنه از یکدیگر جدا شوند و دشمن هم گردند. آن سه چیز عبارت اند از: انصاف با یکدیگر، مهربانی با هم و دور کردن حسد.

حدیث ۵۰۷

امام صادق علیه السلام:

أَلْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَابِسُ؛

اشتباهات بر آن کس که به زمانه خود داناست، هجوم نمی آورد.

حدیث ۵۰۸

امام صادق علیه السلام:

إِنْ شِئْتَ أَنْ تُكْرَمَ فَلَنْ وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُهَانَ فَاخْشُ؛

اگر می خواهی گرامی ات دارند، نرم خو باش، و اگر می خواهی خوارت شمارند، درشتی کن.

حدیث ۵۰۹

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَنْصَفَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ رَضِيَ بِهِ حَكْمًا لغيره؛

هر که داد مردم را از خود بدهد، مردم راضی باشند که اوداور دیگران

شود.

حدیث ۵۱۰

امام صادق علیه السلام :

صَلَّاحُ حَالِ التَّعَايُشِ وَالتَّعَاشِرِ مِلَّءُ مِكَيَالٍ ثُلَاثُهُ فِطْنَةٌ وَثُلَاثُهُ تَغَاوُلٌ؛

اصلاح وضع همزیستی و سازگاری مردم با یکدیگر [مانند] پیمانۀ پُری است که دو سومش هوشمندی و یک سومش نادیده گرفتن [و چشمپوشی از خطای دیگران] است.

حدیث ۵۱۱

امام صادق علیه السلام :

فَوْتُ الْحَاجَّةِ خَيْرٌ مِنْ طَلِبِهَا مِنْ غَيْرِ أَهْلِهَا؛

برآورده نشدن حاجت ، بهتر از درخواست آن از نااهل است.

حدیث ۵۱۲

امام صادق علیه السلام :

بَرِّوْا آبَائَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَعِفُّوْا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ؛

به پدرانتان نیکی کنید تا پسرانتان به شما نیکی کنند ، و از زنان مردم ، دامن پاک دارید تا زنانتان پاک دامن باشند.

حدیث ۵۱۳

امام صادق علیه السلام :

تَصَافَحُوا ؛ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالسَّخِيمَةِ ؛

به یکدیگر دست دهید ، که کینه را از میان می برد.

حدیث ۵۱۴

امام صادق علیه السلام :

إِتَّقِ اللَّهَ بَعْضَ التَّقَى وَإِنْ قَلَّ وَدَعَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ سِتْرًا وَإِنْ رَقَّ؛

از خداوند ، به نوعی ، هر چند اندک باشد ، پروا کن و میان خود و او پرده ای ، هر چند نازک ، بیاویز.

حدیث ۵۱۵

امام صادق علیه السلام :

الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ طَرِيقٍ فَلَا تَزِيدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ إِلَّا بُعْدًا؛

عمل کننده بی بصیرت ، مانند رونده به بیراهه است و شتابش در رفتن ، جز بر دوری او از مقصد نیفزاید.

حدیث ۵۱۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ؛

هر که بد خوی شود ، خود را شکنجه دهد.

حدیث ۵۱۷

امام صادق علیه السلام :

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يَتَفَقَّدُ الذُّنُوبَ مِنَ النَّاسِ نَاسِيًا لِدُنْبِهِ فَاعْلَمُوا أَنَّهُ قَدْ مُكِرَ بِهِ؛

هر گاه دیدید بنده ای به گناهان مردم پرداخته و گناه خود را فراموش کرده است ، بدانید گرفتار مکر شده است.

حدیث ۵۱۸

امام صادق علیه السلام :

أَطَاعِمُ الشَّاكِرِ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الْمُحْتَسِبِ؛

آن که نعمت خوردن را شکر می گزارد ، پاداشی مانند روزه دار حساب شمار می برد.

حدیث ۵۱۹

امام صادق علیه السلام :

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْعِلْمُ بِاللَّهِ وَالتَّوَضُّعُ لَهُ؛

بهترین عبادت ها شناخت خدا و فروتنی کردن برای اوست .

حدیث ۵۲۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً وَزَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ يَعْلَمَهُ أَهْلُهُ؛

هر چیز را زکاتی است و زکات دانش ، آن است که آن را به شایستگانش بیاموزند.

حدیث ۵۲۱

امام صادق علیه السلام :

لِدَاوُدَ الرَّقِيّ : تُدْخِلُ يَدَكَ فِي فَمِ التَّيْنِ إِلَى الْمِرْفَقِ خَيْرٌ لَكَ مِنْ طَلَبِ الْحَوَائِجِ إِلَى مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَكَانَ؛

به داوود رقی فرمود : «اگر دستت را تا آرنج به کام اژدها فرو کنی برای تو بهتر از آن است که از نوکیسه ای ، حاجت بخواهی» .

حدیث ۵۲۲

امام صادق علیه السلام :

أَنْفَعُ الْأَشْيَاءِ لِلْمَرْءِ لِمَرَّةٍ سَبَقَهُ النَّاسَ إِلَى عَيْبِ نَفْسِهِ؛

سودمندترین چیز برای مرد ، آن است که در جستن عیب خویش بر دیگر مردم ، پیشی گیرد.

حدیث ۵۲۳

امام صادق علیه السلام :

أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ مِنَ النَّاسِ؛

آسودگنی بخش ترین آسایش ها ، بُریدن امید از مردم است.

حدیث ۵۲۴

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي؛

محبوب ترین دوستانم نزد من ، کسی است که عیب هایم را به من

هدیه کند.

حدیث ۵۲۵

امام صادق علیه السلام :

مُجَامَلَةُ النَّاسِ ثُلُثُ الْعَقْلِ؛

خوش رفتاری با مردم ، یک سوم خرد است.

حدیث ۵۲۶

امام صادق علیه السلام :

لَا خَيْرَ فِي صُحْبَةِ مَنْ لَمْ يَرَ لَكَ مِثْلَ الَّذِي يَرَى لِنَفْسِهِ؛

در دوستی با کسی که تو را هم مصلحت با خود نبیند ، خیری نیست.

حدیث ۵۲۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَقُلْ فِيكَ مَكْرُوهًا فَأَعَدَّهُ لِنَفْسِكَ؛

هر یک از دوستانت که سه بار بر تو خشم گرفت و ناروایی درباره تو نگفت ، او را برای خویش ، اندوخته ای آماده گیر.

حدیث ۵۲۸

امام صادق علیه السلام :

ضَعَّ أَمْرَ أُخَيْكَ عَلَى أَحْسَنِهِ وَلَا تَطْلُبَنَّ بِكَلِمَةٍ خَرَجْتَ مِنْ أُخَيْكَ سُوءًا وَأَنْتَ تَجِدُ لَهَا فِي الْخَيْرِ مَحْمِلًا؛
کار برادر خود را به بهترین صورتِ محتملِ آن حمل کن ، و سخنی را که از دهان برادرت در می آید ، تا وقتی که می توانی
محملِ خیری برای آن بیابی ، به بدی تفسیر مکن.

حدیث ۵۲۹

امام صادق علیه السلام :
لَا تُذْهِبِ الْحِشْمَةَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أُخَيْكَ وَأَبْقِ مِنْهَا ، فَإِنَّ ذَهَابَ الْحِشْمَةِ ذَهَابُ الْحَيَاءِ؛
ملاحظه کردن (و آزر) را در میان خود و برادرت به یک سو منه و چیزی از آن را بر جای گذار ؛ زیرا از میان رفتن ملاحظه (و
آزر) ، به منزله از میان رفتن شرم است.

حدیث ۵۳۰

امام صادق علیه السلام :
طَعْمُ الْمَاءِ الْحَيَاءِ وَطَعْمُ الْخُبْرِ الْقُوَّةُ؛
مزه آب ، زندگی است و مزه نان ، نیروست.

حدیث ۵۳۱

امام صادق علیه السلام :
- عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنْ أُخِيفَ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ : كِتَابَ اللَّهِ ، وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي ، فَإِنَّهُمَا لَنْ
يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ كَهَاتَيْنِ - وَضَمَّ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ - . فَقَامَ إِلَيْهِ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ وَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَنْ عِترَتُكَ ؟
قَالَ : عَلِيُّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيْمَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
امام صادق علیه السلام : به نقل از پدرانِ علیهم السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو چیز گرانسنگ
به یادگار می نهم: کتاب خدا و عترتم که همان اهل بیت من هستند، این دو هرگز از یکدیگر جدا نشوند تا کنار حوض کوثر بر من
وارد شوند، مثل این دو - و دو انگشت سبابه خود را به یکدیگر چسباند - جابر بن عبدالله انصاری برخاست و عرض کرد: یا رسول
الله! عترت تو چه کسانی هستند؟ فرمود: علی، حسن، حسین و امامانی که از پشت حسین هستند تا روز رستاخیز.
کمال الدین : ۲۴۴ عن محمد بن عماره عن أبيه ، معاني الأخبار : ۹۱ / ۵ عن محمد بن عماره .

حدیث ۵۳۲

امام صادق علیه السلام :
- عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : سَيِّئُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صِلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنِ مَعْنَى قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنْ أُخِيفَ فِيكُمْ
الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي ، مَنْ العِترَةُ ؟
فَقَالَ : أَنَا وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيْمَةُ التَّسْعَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ ، تَسَعُهُمْ مَهْدِيُّهُمْ وَقَائِمُهُمْ ، لَا يُفَارِقُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَلَا يُفَارِقُهُمْ حَتَّى يَرِدُوا
عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَوْضَهُ
امام صادق به نقل از پدرانِ علیهم السلام می فرماید: درباره این سخن پیامبر خدا صلی الله علیه و آله که:

«من در میان شما دو چیز گرانسنگ به یادگار می‌نهم: کتاب خدا و عترتم»، از امیرالمؤمنین علیه السلام پرسش شد که «عترت» چه کسانی هستند؟ امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: من و حسن و حسین و امامان نه گانه از فرزندان حسین که نهمین آنها مهدی ایشان و قائم آنهاست و هرگز از کتاب خدا جدا نشوند و کتاب خدا هم از ایشان جدا نشود تا در کنار حوض کوثر بر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وارد آیند.

کمال الدین : ۲۴۰ / ۶۴ ، معانی الأخبار : ۹۰ / ۴ ، عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۱ / ۵۷ / ۲۵ کلها عن غیاث بن ابراهیم .

حدیث ۵۳۳

امام صادق علیه السلام :

عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - فِي بَيَانِ قَوْلِهِ تَعَالَى : «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» . - فَلَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ التَّطْهِيرِ جَمَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَنَا وَأَخِي وَأُمِّي وَأَبِي ، فَجَلَلْنَا وَنَفْسُهُ فِي كِسَاءٍ لَأُمَّ سَلَمَةَ خَيْرِي ، وَذَلِكَ فِي حُجْرَتِهَا وَفِي يَوْمِهَا ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ هُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي ، وَهُوَ لِأَهْلِ عِزَّتِي ، فَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا . فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَدْخُلْ مَعَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ فَقَالَ لَهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَرَحْمُكَ اللَّهُ ، أَنْتِ عَلَى خَيْرٍ ، وَإِلَى خَيْرٍ ، وَمَا أَرْضَانِي عَنْكَ ، وَلَكِنَّهَا خَاصَّةٌ لِي وَلَهُمْ

امام صادق علیه السلام : به نقل از پدرش و او به نقل از جدش حسن بن علی علیه السلام بیان این آیه مبارکه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا». فرمود: چون آیه تطهیر نازل شد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله من و برادرم و مادرم و پدرم را گرد آورد و ما و خودش را با عبایی خیرری که از آن ام سلمه بود پوشاند. این در خانه ام سلمه و در روزی بود که پیامبر به خانه او می‌رفت. پس پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: خدایا! اینان اهل بیت، خاندان و عترت من هستند، پس هر گونه پلیدی را از آنها دور کن و کاملاً پاکشان گردان. ام سلمه - رضی الله عنها - گفت: یا رسول الله! آیا من هم همراه ایشان زیر عبا پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: خداوند بر تو رحمت آورد، تو بر خیر و به سوی خیری و من چقدر از تو خوشنودم، ولی این به من و ایشان اختصاص دارد.

أمالی الطوسی : ۵۶۴ / ۱۱۷۴ عن عبدالرحمن بن کثیر ، وراجع ینابیع المودّة : ۳ / ۳۶۸ .

حدیث ۵۳۴

امام صادق علیه السلام :

- فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ - : «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» ، فَكَانَ عَلِيٌّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَفَاطِمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، فَأَدْخَلَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَحْتَ الْكِسَاءِ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ ، ثُمَّ قَالَ : اللَّهُمَّ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ أَهْلًا وَثَقْلًا ، وَهُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي وَثَقْلِي . فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ : أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِكَ ؟ فَقَالَ : إِنَّكَ إِلَى خَيْرٍ ، وَلَكِنْ هُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي وَثَقْلِي

امام صادق علیه السلام در حدیثی مفصّل می‌فرماید: مقصود از آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» علی، حسن و حسین و فاطمه بود. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آنها را در خانه ام سلمه زیر عبایی قرار داد و سپس فرمود: خدایا هر پیامبر خانواده ای دارد و گنجینه ای نفیس و اینان اهل بیت و گنجینه نفیس من هستند. ام سلمه گفت: آیا من از اهل بیت تو نیستم؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: تو به سوی خیر روانی، ولی اهل بیت و گنجینه نفیس من اینانند.

الکافی : ۱ / ۲۸۷ / ۱ عن أبي بصير .

حدیث ۵۳۵

امام صادق علیه السلام :

- فِي احْتِجَاجِهِ عَلَي مُعَاوِيَةَ عِنْدَ الصُّلْحِ - : ثُمَّ مَكَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بَعْدَ ذَلِكَ

امام صادق علیه السلام : به نقل از پدرش به نقل از نیایش زین العابدین به نقل از حسن علیهم السلام در استدلالش با معاویه هنگام صلح: پس از آن (نزول آیه تطهیر) پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تا زمانی که زنده بود هر روز هنگام دمیدن سپیده نزد ما می آمد و می فرمود: رحمت خدا بر شما باد، گاه نماز است «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .
 ای بعد نزول آیه التطهیر وقصیة الكساء ، وراجع ص ۷۴ / ۶۰ من کتابنا هذا .

حدیث ۵۳۶

امام صادق علیه السلام :

- عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَقِفُ عِنْدَ طُلُوعِ كُلِّ فَجْرٍ عَلَى بَابِ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ يَقُولُ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُحْسِنِ الْمُجْمِلِ ، الْمُنْعِمِ الْمُفْضِلِ ، الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ ، سَمِيعِ سَامِعٍ ، بِحَمْدِ اللَّهِ وَ نِعْمَتِهِ ، وَ حُسْنِ بَلَايَةِ عِنْدَنَا ، نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ، نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ صِدْبَاحِ النَّارِ ، نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ مَسَاءِ النَّارِ ، الصَّلَاةُ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»

امام صادق علیه السلام به نقل از پدرانش علیهم السلام: پیامبر صلی الله علیه و آله در هر سپیده دم بر در خانه علی و فاطمه می ایستاد و می فرمود: سپاس و ستایش خدای نیکوکار زیباکار، نعمت دهنده احسان بخش که در پرتو نعمتهای او اعمال صالح کمال می یابد، سمیع سامع است، به حمد الهی و نعمت او و آزمون نیکوی او در میان ما، از آتش به خدا پناه می بریم و از بام و شام آتش به خدا پناه می بریم، ای اهل بیت! هنگام نماز است «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .
 أمالی الصدوق : ۱۲۴ / ۱۴ عن إسماعيل بن أبي زياد السكوني .

حدیث ۵۳۷

امام صادق علیه السلام :

خَرَجَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ذِكْرُهُ مَا خَلَقَ الْعِبَادَ إِلَّا لِيَعْرِفُوهُ ، فَإِذَا عَرَفُوهُ عَبْدُوهُ ، فَإِذَا عَبَدُوهُ اسْتَعْنَوْا بِعِبَادَتِهِ عَنْ عِبَادَةِ مَنْ سِوَاهُ ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ : يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ، فَمَا مَعْرِفَةُ اللَّهِ ؟ قَالَ : مَعْرِفَةُ أَهْلِ كُلِّ زَمَانٍ إِمَامَهُمُ الَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِمْ طَاعَتُهُ

امام صادق علیه السلام : حسین بن علی به سوی اصحابش آمد و گفت: ای مردم! خداوند والانام، بندگان را نیافرید مگر آن که او را بشناسند، پس هر گاه او را شناختند خواهند پرستیدش و هر گاه او را بپرستند با پرستش او از پرستش جز او بی نیاز خواهند گشت. مردی به ایشان عرض کرد: ای فرزند رسول الله! پدر و مادرم فدای تو باد، شناخت خدا چیست؟ امام علیه السلام فرمود: این که مردم هر زمان امامشان را که فرمانبری از او واجب است بشناسند.

علل الشرائع: ۱ / ۹ عن سلمة بن عطاء ، وراجع كثر الفوائد : ۱ / ۳۲۸ ، إحقاق الحق : ۱۱ / ۵۹۴ نقلًا عن درّ بحر المناقب .

حدیث ۵۳۸

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ الَّذِينَ فَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا ، لَا يَسْمَعُ النَّاسُ إِلَّا مَعْرِفَتَنَا ، وَلَا يُعَذِّرُ النَّاسُ بِيْجِهَاتِنَا ... وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْنَا وَلَمْ يُنْكِرْنَا كَانَ ضَالًّا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْهُدَى الَّذِي افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ طَاعَتِنَا الْوَاجِبَةِ ، فَإِنْ يُمْتُ عَلَى ضَلَالَتِهِ يَفْعَلُ اللَّهُ بِهِ مَا يَشَاءُ

امام صادق علیه السلام : ما کسانی هستیم که خداوند فرمانبری از ما را واجب کرده است، مردم را نرسد مگر شناختن ما و مردم در شناختن ما معذور نیستند... و هر که ما را نشناسد و انکارمان هم نکند گمراه است تا به هدایتی که خداوند بر او واجب فرموده است، یعنی وجوب اطاعت از ما، باز گردد و اگر بر گمراهی خویش بمیرد خداوند با او هر چه خواهد کند.
الکافی : ۱ / ۱۸۷ / ۱۱ عن أبي سلمة .

حدیث ۵۳۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

امام صادق علیه السلام - درباره آیه شریفه «وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا» - : مقصود فرمانبری از خدا و شناختن امام است.

البقرة : ۲۶۹ .

حدیث ۵۴۰

امام صادق علیه السلام :

- فِي دُعَاءِ عَلَمُهُ لِرُزَارَةَ - : اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي نَفْسَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي نَفْسَكَ لَمْ أَعْرِفْ نَبِيَّكَ ، اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أَعْرِفْ حُجَّتَكَ ، اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعْرِفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِينِي

امام صادق علیه السلام - در دعایی که به زراره آموخت - : خدایا! خود را به من بشناسان، زیرا اگر تو خود را به من نشناسانی پیامبرت را نخواهم شناخت، خدایا! پیامبرت را به من بشناسان که اگر پیامبرت را به من نشناسانی حجت تو را نخواهم شناخت، خدایا حجت خود را به من بشناسان که اگر حجت خود را به من نشناسانی از دینت به کژ راهه خواهم افتاد.

الکافی : ۱ / ۳۳۷ / ۵ عن زرارة .

حدیث ۵۴۱

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ صَلَّى ثُمَّ دَعَا ، ثُمَّ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، شَجَرَةَ النَّبُوَّةِ ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ ، وَأَهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، الْفَلَكَ الْجَارِيَةِ فِي اللَّجَجِ الْغَامِرَةِ ، يَا مَنْ مِنْ رَكْبِهَا ، وَيَعْرِقُ مَنْ تَرَكَهَا ، الْمُتَقَدِّمُ لَهُمْ مَارِقٌ ، وَالْمُتَأَخِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ ، وَاللَّازِمُ لَهُمْ لَاحِقٌ

امام صادق علیه السلام : چون ظهر می شد علی بن الحسین علیه السلام نماز می گزارد و دعا می کرد، سپس به پیامبر صلی الله علیه و آله درود می فرستاد و می فرمود: خدایا بر محمد و خاندان محمد که درخت نبوت و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و کان دانش و اهل بیت وحی هستند درود فرست، خدایا درود فرست بر محمد و خاندان محمد که کشتی روان در دریاها عمیق

پوشاننده بدان سوار شود

ایمنی یابد و هر که از آن چشم پوشد غرق شود، هر که از ایشان پیشی گیرد از دین بیرون رفته است و هر که از ایشان عقب ماند فنا پذیرد و هر که ملتزم رکاب ایشان باشد به مقصد رسد.
جمال الأسبوع : ۲۵۱ .

حدیث ۵۴۲

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ عَالِمٍ يَمُوتُ وَيَتْرُكُ خَلْفًا إِلَّا نَحْنُ ، كُلَّمَا ذَهَبَ مِنَّا عَالِمٌ طَلَعَ مَكَانَهُ عَالِمٌ ، نَحْنُ النُّجُومُ فِي السَّمَاءِ
امام صادق علیه السلام : عالمی نیست که بمیرد و جانشینی از خود گذارد مگر ما، پس هر گاه عالمی از ما برود دیگری در جایگاه او ظهور می کند. ما ستارگان هستیم در آسمان.
جامع الأحادیث للقمی : ۲۴۹ عن حصین بن مخارق .

حدیث ۵۴۳

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ مَاتَ وَهُوَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ مَاتَ مِثَّةً جَاهِلِيَّةً ، فَعَلَيْكُمْ بِالطَّاعَةِ ، قَدْ رَأَيْتُمْ أَصْحَابَ عَلِيٍّ ، وَأَنْتُمْ تَأْتُمُونَ بِمَنْ لَا يُعَذِّرُ النَّاسُ بِجَهَالَتِهِ ، لَنَا كِرَائِمُ الْقُرْآنِ ، وَنَحْنُ أَقْوَامٌ افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا ، وَلَنَا الْأَنْفَالُ ، وَلَنَا صَفْوُ الْمَالِ
امام صادق علیه السلام : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده است: هر که بمیرد و امامش را نشناسد مرده است چونان در جاهلیت. بر شماست فرمانبری، شما اصحاب علی را دیدید و شما کسی را امام می گیرید که مردم در شناختن او معذور نیستند، فضائل قرآن، از آن ماست و ما گروهی هستیم که خداوند فرمانبری از ما را واجب گردانیده است و انفال و برگزیده اموال از آن ماست.
المحاسن : ۱ / ۲۵۱ / ۴۷۴ عن بشیر الدهان .

حدیث ۵۴۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي رَقَبَتِهِ بَيْعَةٌ لِإِمَامٍ مَاتَ مِثَّةً جَاهِلِيَّةً
امام صادق علیه السلام : هر که بمیرد و بیعت امام بر گردنش نباشد مرده است چونان در جاهلیت.
أعلام الدین : ۴۵۹ عن أبي بصير .

حدیث ۵۴۵

امام صادق علیه السلام :

الْأَنْبِيَاءُ وَالْأَوْصِيَاءُ لَا ذُنُوبَ لَهُمْ ، لِأَنَّهُمْ مَعْصُومُونَ مُطَهَّرُونَ
امام صادق علیه السلام : انبیا و اوصیا گناهی ندارند، زیرا معصوم و پاکند.
الخصال : ۹ / ۶۰۸ عن الأعمش .

حدیث ۵۴۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الشُّكَّ وَالْمَعْصِيَةَ فِي النَّارِ ، لَيْسَا مِنَّا وَلَا إِلَيْنَا

امام صادق علیه السلام : شك و گناه در آتش است و اینها نه از ما هستند و نه به سوی ما روانند.

الكافی : ۲ / ۴۰۰ / ۵ عن بكر بن محمد .

حدیث ۵۴۷

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» - : الرِّجْسُ هُوَ الشُّكُّ

امام صادق علیه السلام : درباره آیه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» فرمود: رجز همان شك است.

معانی الأخبار : ۱۳۸ / ۱ عن عبدالغفار الجازي .

حدیث ۵۴۸

امام صادق علیه السلام :

الْأَيْمَةُ بِمَنْزِلَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ ، وَلَا يَحِلُّ لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَا يَحِلُّ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَأَمَّا مَا خَلَا ذَلِكَ فَهُمْ فِيهِ بِمَنْزِلَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

امام صادق علیه السلام : امامان به منزله رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند جز آن که پیامبر نیستند و از زنان آن چه برای پیامبر صلی الله علیه و آله حلال است بر ایشان حلال نیست و در جز آن به منزله رسول خدا صلی الله علیه و آله شمرده می شوند.

الكافی : ۱ / ۲۷۰ / ۷ عن محمد بن مسلم .

حدیث ۵۴۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي هَذِهِ الْآيَةِ : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» - : وَأُولُو الْأَمْرِ هُمُ الْأَيْمَةُ مِنَ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

امام صادق علیه السلام - درباره آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» - : اولو الامر، همان امامان از اهل بیت علیهم السلام هستند.

ينابيع المودة : ۱ / ۳۴۱ / ۲ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۳ / ۱۵ .

حدیث ۵۵۰

امام صادق علیه السلام :

لِلذِّكْرِ مَعْنَيَانِ : الْقُرْآنَ وَمُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَنَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ بِكَلِمَاتٍ مَعْنِيَّتِهِ

امام صادق علیه السلام: «ذکر» دو معنی دارد: قرآن و محمّد صلی الله علیه و آله و به هر دو مفهوم اهل ذکر، ما هستیم، اما ذکر به معنای قرآن، خداوند می فرماید: «بر تو قرآن نازل کردیم تا آن چه را برای مردم نازل شده است برایشان بیان کنی» و این سخن پروردگار که «و قرآن، سبب بلند آوازه گشتن تو و قوم توست و زودا که بازخواست شوید» و اما ذکر به معنای محمّد صلی الله علیه و آله . در سوره طلاق آمده است: «پس ای خردمندانی که ایمان آورده اید از خدا بترسید، خدا بر شما قرآن را نازل فرموده است و پیامبری که آیات روشن خدا را برایتان می خواند تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند از تاریکی به روشنایی در آورد.» .

وفی المصدر «معنی» والصحیح ما أثبتناه فی المتن .

حدیث ۵۵۱

امام صادق علیه السلام :

- فی حدیث طویل - : قَالَ خِيْلَ ذِكْرُهُ : «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» قَالَ : الْكِتَابُ (هُوَ) الذِّكْرُ ، وَأَهْلُهُ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، أَمَرَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِسُؤَالِهِمْ ، وَلَمْ يُؤْمَرُوا بِسُؤَالِ الْجُهَالِ

امام صادق علیه السلام - در حدیثی طولانی - : خداوند و الانام می فرماید: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» : کتاب، همان ذکر است و اهل آن همان خاندان محمّد است که خداوند دستور داده است از آنها پرسش کنند و به سؤال کردن از نادانان مأمور نگشته اند .

الکافی : ۱ / ۲۹۵ / ۳ .

حدیث ۵۵۲

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ اللَّهِ تَعَالَى : «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» - : الذِّكْرُ الْقُرْآنُ ، وَنَحْنُ قَوْمُهُ ، وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ

امام صادق علیه السلام : درباره آیه شریفه «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» - : مقصود از «ذکر» قرآن است و ما قوم آن هستیم و از ما باید سؤال شود!

الکافی : ۱ / ۲۱۱ / ۵ ، تفسیر القمّی : ۲ / ۲۸۶ عن عبد الرحمن بن كثير ، بصائر الدرجات : ۳۷ / ۱ عن الفضيل ، وذكره أيضًا فی : ۳۷ / ۶ عن برید بن معاوية عن الإمام الباقر علیه السلام .

حدیث ۵۵۳

امام صادق علیه السلام :

- فی رسالته إلى أصحابه - : أَيُّهَا الْعِصَابَةُ الْمَرْحُومَةُ الْمُفْلِحَةُ ، إِنَّ اللَّهَ أَتَمَّ لَكُمْ مَا آتَاكُمْ مِنَ الْخَيْرِ ، وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ عِلْمِ اللَّهِ وَلَا مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يَأْخُذَ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ فِي دِينِهِ بِهَوَىٰ وَلَا رَأْيٍ وَلَا مَقَائِسَ ، قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ الْقُرْآنَ ، وَجَعَلَ فِيهِ تَبَيَّنَ كُلُّ شَيْءٍ ، وَجَعَلَ لِلْقُرْآنِ وَلِتَعْلَمَ الْقُرْآنُ أَهْلًا ، - لا - يَسْعُ أَهْلَ عِلْمِ الْقُرْآنِ الَّذِينَ آتَاهُمُ اللَّهُ عِلْمَهُ أَنْ يَأْخُذُوا فِيهِ بِهَوَىٰ وَلَا رَأْيٍ وَلَا مَقَائِسَ ، أَغْنَاهُمْ اللَّهُ عَنْ ذَلِكَ بِمَا آتَاهُمْ مِنْ عِلْمِهِ ، وَخَصَّهْمُ بِهِ ، وَوَضَعَهُ عِنْدَهُمْ ، كَرَامِيَةً مِنَ اللَّهِ أَكْرَمَهُمْ بِهَا ، وَهُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ الَّذِينَ أَمَرَ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِسُؤَالِهِمْ

امام صادق علیه السلام - در نامه ای به اصحابش - : ای گروه رحمت شده رستگاران! همانا خداوند با خیری که به شما بخشیده

نعمتش را بر شما کامل گردانیده است. بدانید که اگر کسی از خلق خدا در دین او به دلخواه و رأی و قیاس عمل کند نه به علم الهی رسیده است و نه به امر او. خداوند قرآن را فرو فرستاده است و در آن بیان هر چیز را نهاده است. خداوند برای قرآن و آموختن آن اهلی را قرار داده است و اهل آگاهی از قرآن را که خداوند علم آن را بدیشان بخشیده، نرسد که به دلخواه و بر اساس رأی و قیاس در آن عمل کنند. خداوند با دادن علم خود بدیشان آنها را از این کار بی نیاز ساخته است و آن را ویژه ایشان کرده و آن علم را نزد ایشان نهاده و این کرامتی است که خداوند با آن ایشان را ارجمند داشته است. اینها همان اهل ذکری هستند که خداوند به این امت دستور داده از ایشان سؤال کنند.

الکافی : ۸ / ۵ / ۱ عن إسماعيل بن مخلد السراج ، وراجع : «فی أئمتهم : أهل الذکر» ، الکافی : ۱ / ۲۱۰ باب أن أهل الذکر الذین أمر الله الخلق بسؤالهم هم الأئمة علیهم السلام ، وأيضاً : ۴/۵۹۹ ، و : ۱ / ۲۵۹ / ۳ ، البحار : ۲۳ / ۱۷۲ باب ۹ ، أمالی الطوسی : ۶۶۴ / ۱۲۹۰ ، روضة الواعظین : ۲۲۴ ، بصائر الدرجات : ۳۷ / ۵ و : ۴۰ / ۱۰ و : ۵۱۱ / ۲۳ ، کامل الزیارات : ۵۴ ، إحقاق الحق : ۲ / ۴۸۲ و : ۴۸۳ ، و : ۱۴ / ۳۷۱ - ۳۷۵ .

حدیث ۵۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، وَذَاكَ أَنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورِثُوا دِرْهَمًا وَلَا دِينَارًا ، وَإِنَّمَا أُورِثُوا أَحَادِيثَ مِنْ أَحَادِيثِهِمْ ، فَمَنْ أَخَذَ بِشَيْءٍ مِنْهَا فَقَدْ أَخَذَ حِطًّا وَافْرًا ، فَمَا نَظَرُوا عِلْمَكُمْ هَذَا عَمَّنْ تَأْخُذُونَهُ ؟ فَإِنَّ فِيْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فِي كُلِّ خَلْفٍ عُمِدًا ، يَنْفُونَ عَنْهُ تَحْرِيفَ الْغَالِينَ وَانْتِحَالَ الْمُبْطِلِينَ وَتَأْوِيلَ الْجَاهِلِينَ

امام صادق علیه السلام : دانشمندان علما وارثان انبیا هستند و این از آن روست که پیامبران نه درهمی به ارث می نهند نه دیناری بلکه احادیثی از احادیث خود را به ارث می نهند، پس هر که قدری از آن را فراستاند به بهره ای فراوان دست یافته است، پس بنگرید دانش خود را از چه کسی فرا می ستانید زیرا در هر نسلی افراد عادلانی از ما اهل بیت هست که تحریف زیاده روان و در لباس دین در آمدن مبطلان و تأویل جاهلان را از این دین دور می کنند.

الکافی : ۱ / ۳۲ / ۲ ، بصائر الدرجات : ۱۰ / ۱ کلاهما عن أبي البختری .

حدیث ۵۵۵

امام صادق علیه السلام :

الْأَوْصِيَاءُ هُمُ أَبْوَابُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الَّتِي يُؤْتِي مِنْهَا ، وَلَوْلَاهُمْ مَا عَرَفَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَبِهِمْ أَحْبَبَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى خَلْقِهِ

امام صادق علیه السلام : اوصیاء همان درهای خداوند عزوجل هستند که از آن وارد می شوند و اگر ایشان نمی بودند خداوند عزوجل شناخته نمی شد، خداوند تبارک و تعالی با آنها بر خلقش حجت می آورد.

الکافی : ۱ / ۱۹۳ / ۲ عن أبي بصير .

حدیث ۵۵۶

امام صادق علیه السلام :

- فِي صِفَةِ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : جَعَلَهُمُ اللَّهُ حَيَاءً لِلْأَنَامِ ، وَمَصَابِيحَ لِلظُّلَمِ ، وَمَفَاتِيحَ لِلْكَلامِ

امام صادق علیه السلام - در توصیف امامان علیهم السلام : خداوند آنها را موجب زندگی مردم و چراغ تاریکی و کلیدهای سخن

قرار داده است.

الکافی: ۱ / ۲۰۴ / ۲ عن إسحاق بن غالب .

حدیث ۵۵۷

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ قَوْمٌ فَرَضَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ طَاعَتَنَا ، لَنَا الْأَنْفَالُ ، وَلَنَا صَفْوُ الْمَالِ ، وَنَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ الْمَحْسُودُونَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ : «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

امام صادق علیه السلام : ما گروهی هستیم که خداوند عزوجل فرمانبری از ما را فرض کرده است. انفال و برگزیده اموال از آن ماست. ما راسخان در دانشیم. ما رشک‌دگانی هستیم که خداوند درباره آنها فرموده: «یا مردم بر آنها به سبب آن چه خداوند از فضل خود بدیشان داده حسادت می ورزند».

النساء : ۵۴ .

حدیث ۵۵۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ عِنْدَنَا مَعَاقِلُ الْعِلْمِ ، وَآثَارُ التُّبُوَّةِ ، وَعِلْمُ الْكِتَابِ ، وَفَصْلٌ مَا بَيْنَ النَّاسِ

امام صادق علیه السلام : ما خاندانی هستیم که سنگرهای دانش و نشانه های نبوت و آگاهی از قرآن و داوری بین مردم در میان ما نهاده شده است.

الاختصاص : ۳۰۹ ، بصائر الدرجات : ۴ / ۳۶۳ کلاهما عن الحسن بن يحيى ، وذكره أيضًا في : ۱۳ / ۳۶۵ عن الحسين الأحمسي .

حدیث ۵۵۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْضَحَ بِأَيْمَتِهِ الْهُدَى مِنْ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّنَا عَنْ دِينِهِ ، وَأَبْلَجَ بِهِمْ عَنْ سَبِيلِ مِنْهَاجِهِ ، وَفَتَحَ بِهِمْ عَنْ بَاطِنِ يَتَابِعِ عِلْمِهِ

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل با امامان هدایت که از خاندان پیامبر ما هستند از دینش پرده برداشته و با آنها راه روشنش را آشکار نموده و با ایشان، کلید از نهفته های دانشش بر گرفته است.

الکافی : ۱ / ۲۰۳ / ۲ ، الغيبة للنعماني : ۷ / ۲۲۴ کلاهما عن إسحاق بن غالب .

حدیث ۵۶۰

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ شَجَرَةُ التُّبُوَّةِ ، وَبَيْتُ الرَّحْمَةِ ، وَمَفَاتِيحُ الْحِكْمَةِ ، وَمَعْدِنُ الْعِلْمِ ، وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَوْضِعُ سَيْرِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ وَدِيعَةُ اللَّهِ فِي

عِبَادِهِ ، وَنَحْنُ حَرَمُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ ، وَنَحْنُ ذِمَّةُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ . فَمَنْ وَفَى بِعَهْدِنَا فَقَدْ وَفَى بِعَهْدِ اللَّهِ ، وَمَنْ خَفَرَهَا فَقَدْ خَفَرَ ذِمَّةَ اللَّهِ وَعَهْدَهُ

امام صادق علیه السلام : ما شجره نبوت و خانه رحمت و کلیدهای حکمت و کان دانش و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد

فرشتگان و جای اسرار الهی هستیم. ما سپرده خدا در میان بندگان و پرندگان بزرگ خدا و پیمان پروردگاریم. پس هر کس به عهد و پیمان ما وفا کند به پیمان خدا وفا کرده و هر که آن را پاس ندارد عهد و پیمان الهی را پاس داشته است. الکافی: ۱ / ۲۲۱ / ۳، بصائر الدرجات: ۵۷ / ۶ کلاهما عن خيثمة .

حدیث ۵۶۱

امام صادق علیه السلام:

نَحْنُ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ ، وَمَعْدِنُ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ ، وَنَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ وَذِمَّتُهُ ، وَنَحْنُ وَدَائِعُ اللَّهِ وَحُجَّتُهُ

امام صادق علیه السلام: ما شجره نبوت و كان رسالت و جایگاه آمد و شد فرشتگان و عهد و پیمان الهی هستیم. ماییم سپرده های خدا و حجت او.

تفسیر القمی: ۲ / ۲۲۸ عن شهاب بن عبد ربّه .

حدیث ۵۶۲

امام صادق علیه السلام:

نَحْنُ حُجَّةُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ ، وَشُهَدَاؤُهُ عَلَى خَلْقِهِ ، وَأَمْنَاؤُهُ عَلَى وَحْيِهِ ، وَخَزَائِنُهُ عَلَى عِلْمِهِ ، وَوَجْهُهُ الَّذِي يُؤْتِي مِنْهُ ، وَعَيْنُهُ فِي بَرِيَّتِهِ ، وَلِسَانُهُ النَّاطِقُ ، وَقَلْبُهُ الْوَاعِي ، وَبَابُهُ الَّذِي يَدُلُّ عَلَيْهِ . وَنَحْنُ الْعَالِمُونَ بِأَمْرِهِ ، وَالِدَاعُونَ إِلَى سَبِيلِهِ . بِنَا عَرَفَ اللَّهُ ، وَبِنَا عُبِدَ اللَّهُ . نَحْنُ الْأَدِلَّةُ عَلَى اللَّهِ ، وَلَوْلَانَا مَا عُبِدَ اللَّهُ

امام صادق علیه السلام: ما حجت خداييم در ميان بندگان و گواهان او در ميان خلایق و معتمدان او در وحی مقام کبریایی و گنجوران او در دانشش و چهره او که بدان روی می آورند و چشم او در میان مردم و زبان گویای او و دل دیده ور او و دری که بدان هدایت می کند. ماییم آگاهان از امر او و دعوتگران به راهش. خدا با ما شناخته و با ما پرستیده می شود. ما رهنمایان به سوی خداييم و اگر ما نمی بودیم خداوند پرستش نمی شد.

التوحيد: ۱۵۲ / ۹ عن ابن أبي يعفور .

حدیث ۵۶۳

امام صادق علیه السلام:

نَحْنُ أَصْلُ كُلِّ خَيْرٍ ، وَمِنْ فُرُوعِنَا كُلُّ بَرٍّ ، فَمَنْ الْبِرِّ : التَّوْحِيدُ ، وَالصَّلَاةُ ، وَالصِّيَامُ ، وَكَظْمُ الْغَيْظِ ، وَالْعَفْوُ عَنِ الْمَسِيءِ ، وَرَحْمَةُ الْفَقِيرِ ، وَتَعَهُدُ الْجَارِ ، وَالْإِفْرَاقُ بِالْفَضْلِ لِأَهْلِهِ . وَعِيدُونَا أَصْلُ كُلِّ شَرٍّ ، وَمِنْ فُرُوعِهِمْ كُلُّ قَبِيحٍ وَفَاحِشَةٍ ، فَمِنْهُمْ : الْكَذِبُ ، وَالْبُخْلُ ، وَالنَّمِيمَةُ ، وَالْقَطِيعَةُ ، وَأَكْلُ الرُّبَا ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ بِغَيْرِ حَقِّهِ ، وَتَعْدِي الْجُدُودِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ ، وَرُكُوبُ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ، وَالزُّنَا ، وَالسَّرِقَةُ ، وَكُلُّ مَا وَافَقَ ذَلِكَ مِنَ الْقَبِيحِ . فَكَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَعَنَا وَهُوَ مُتَعَلِّقٌ بِفُرُوعِ غَيْرِنَا

امام صادق علیه السلام: ما ریشه هر گونه خیری هستیم و هر نیکی از شاخ و بر ماست. از این نیکیهاست: یکتاپرستی، نماز، روزه، فرو خوردن خشم، گذشت از بدی کننده، رحم بر کم توشه، پرداختن به کار همسایه، اقرار به فضیلت فضیلت مندان. و دشمن ما ریشه هر گونه بدی است و هر زشتی و پلیدکاری از شاخ و بر ایشان است که از جمله آنهاست: دروغ، تنگ چشمی، سخن چینی، گسستن پیوند، رباخواری، خوردن ناروای مال یتیم، در گذشتن از حدودی که خداوند بدان دستور داده است، ارتکاب پنهان و پیدای پلیدکاری، زنا، دزدی و هر کار زشتی که با اینها همسو باشد. پس دروغ گفته هر که گمان برده با ماست و به شاخه های

دیگران چنگ افکنده است.

الکافی : ۸ / ۲۴۲ / ۳۳۶ عن ابن مسکان ، تأویل الآيات الظاهرة : ۲۲ عن شاذان بن جبرئیل یاسناده عنه علیه السلام .

حدیث ۵۶۴

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ مِفْتَاحُ الْكِتَابِ ، فَبِنَا نَطَقَ الْعُلَمَاءُ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَخَرَسُوا

امام صادق علیه السلام : ما کلید قرآن هستیم. علما در پرتو ما سخن می گویند و اگر این نمی بود هر آینه لال می شدند.
الاختصاص : ۹۰ عن أبي المغرا (حميد بن المثني العجلي).

حدیث ۵۶۵

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ وَرِثْنَا النَّبِيِّنَ ، وَعِنْدَنَا عَصَا مُوسَى ، وَإِنَّا لَخُزَّانُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ ، لَا يَخْزَانُ ذَهَبٌ وَلَا فِضَّةٌ

امام صادق علیه السلام : ما از پیامبران ارث می بریم و عصای موسی نزد ماست، و ما گنجوران خدا در زمین هستیم، نه گنجوران زر و سیم .

تفسیر فرات الکوفی : ۱۰۷ / ۱۰۱ عن إبراهيم .

حدیث ۵۶۶

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ شَجَرَةُ الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ ، وَفِي دَارِنَا مَهَيْطُ جِبْرَائِيلَ ، وَنَحْنُ خُزَّانُ عِلْمِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ مَعَادِنُ وَحْيِ اللَّهِ . مَنْ تَبِعَنَا نَجَا ، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنَّا هَلَكَ ، حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ

امام صادق علیه السلام : ما شجره علم و اهل بیت پیامبر هستیم، فرودگاه جبرئیل در خانه ماست و ما گنجوران علم خدا و کان وحی الهی هستیم. هر که از ما پیروی کند رهایی می یابد و هر که از ما بازماند نابود شود و بر خدا سزاوار است که چنین کند.

أمالی الصدوق : ۲۵۲ / ۱۵ ، بشاره المصطفی : ۵۴ کلاهما عن أبي بصير ، روضة الواعظین : ۲۹۹ مرسلًا ، وراجع بصائر الدرجات : ۱۰۳ باب ۱۹ فی الأئمة أنهم خزّان الله على علمه .

حدیث ۵۶۷

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ وُلاةُ أَمْرِ اللَّهِ ، وَخَزَنَةُ عِلْمِ اللَّهِ ، وَعَيْبَةُ وَحْيِ اللَّهِ

امام صادق علیه السلام : ما والیان امر الهی و گنجوران دانش خدا و ظرف وحی پروردگاریم.

الکافی : ۱ / ۱۹۲ / ۱ ، بصائر الدرجات : ۳ / ۶۱ ، وذكره أيضًا فی : ۸ / ۱۰۵ کلها عن عبد الرحمن بن كثير .

حدیث ۵۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْتَجَبْنَا لِنَفْسِهِ ، فَجَعَلْنَا صَفْوَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ ، وَأَمْنَاءَهُ عَلَى وَحْيِهِ ، وَخُزَائِنَهُ فِي أَرْضِهِ ، وَمَوْضِعَ سِرِّهِ ، وَعَيْبَةَ عِلْمِهِ
 امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ما را برای خود برگزید و سپس ما را برگزیده مردمان و معتمدان بر وحی و گنجوران زمین و جایگاه راز و ظرف علم خود قرارمان داد.
 بصائر الدرجات : ۶۲ / ۷ عن عبّاد بن سلیمان عن أبيه .

حدیث ۵۶۹

امام صادق علیه السلام :
 نَحْنُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، جَلَّلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَوْبًا ، ثُمَّ عَلَّمَهُ أَلْفَ كَلِمَةٍ ، كُلُّ كَلِمَةٍ تَفْتَحُ أَلْفَ كَلِمَةٍ
 امام صادق علیه السلام : ما وارثان پیامبریم. پیامبر صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را به جامه ای پوشاند و سپس هزار کلمه به او آموخت که هر کلمه آغازگر هزار کلمه بود.
 الخصال : ۶۵۱ / ۴۹ عن ذریح المحاربی .

حدیث ۵۷۰

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ عَالِمًا وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ ، وَلَنْ يَهْلِكَ عَالِمٌ إِلَّا بَقِيَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْلَمُ عِلْمَهُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ
 امام صادق علیه السلام : علی علیه السلام عالم بود و علم به ارث برده می شود و عالم، هرگز نمیرد مگر این که پس از او کسی بماند که علم او یا آن چه را خدا بخواهد بداند.
 الکافی: ۱/۲۲۱، و ذکره أيضًا فی: ۳/۳۷۹، علل الشرائع: ۴۰ / ۵۹۱، بصائر الدرجات: ۲ / ۱۱۸، الإمامة والتبصرة: ۷۵ / ۲۲۵ کلها عن محمد بن مسلم، کمال الدین: ۱۳ / ۲۲۳ عن محمد بن مسلم عن الإمام الباقر علیه السلام نحوه .

حدیث ۵۷۱

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي نَزَلَ مَعَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُرْفَعُ ، وَمَا مَاتَ عَالِمٌ إِلَّا وَقَدْ وَرَثَ عِلْمَهُ ، إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَبْقَى بِغَيْرِ عَالِمٍ
 امام صادق علیه السلام : علمی که با آدم علیه السلام فرود آمد دیگر بالا نرفت (نابود نشد) و عالمی در نگذشت مگر آن که علمش را به ارث نهاد. زمین بدون عالم باقی نمی ماند.
 الکافی: ۱ / ۲۲۳ / ۸، کمال الدین: ۱۹ / ۲۲۴، بصائر الدرجات: ۹ / ۱۱۶ کلها عن الحارث بن المغيرة .

حدیث ۵۷۲

امام صادق علیه السلام :
 نَحْنُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، وَوَرَثَةُ كِتَابِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ صَفْوَتُهُ
 امام صادق علیه السلام : ما وارثان انبیا و میراث بر آن کتاب الهی و برگزیدگان خداییم.
 مختصر بصائر الدرجات: ۶۳ عن عبد الغفار الجازي .

حدیث ۵۷۳

امام صادق علیه السلام :

حَدِيثِي حَدِيثُ أَبِي ، وَحَدِيثُ أَبِي حَدِيثُ جَدِّي ، وَحَدِيثُ جَدِّي حَدِيثُ الْحُسَيْنِ ، وَحَدِيثُ الْحُسَيْنِ حَدِيثُ الْحَسَنِ ، وَحَدِيثُ الْحَسَنِ حَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، وَحَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ

امام صادق علیه السلام : حدیث من، حدیث پدرم و حدیث پدرم، حدیث نیایم و حدیث نیایم، حدیث حسین و حدیث حسین، حدیث حسن و حدیث حسن، حدیث امیرالمؤمنین و حدیث امیرالمؤمنین، حدیث رسول خدا صلی الله علیه و آله و حدیث رسول خدا، حدیث خداوند عزوجل است.

الکافی : ۱ / ۵۳ / ۱۴ عن حماد بن عثمان وغيره ، روضة الواعظين : ۲۳۳ وفيه «حدیث جدی حدیث امیر المؤمنین» .

حدیث ۵۷۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ فَزَعٌ وَلَا يَتَنَا ، وَأَوْجَبَ مَوَدَّتَنَا . وَاللَّهُ ، مَا نَقُولُ بِأَهْوَانِنَا ، وَلَا نَعْمَلُ بِأَرَائِنَا ، وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا قَالَ رَبُّنَا عَزَّوَجَلَّ

امام صادق علیه السلام : خداوند، ولایت و دوستی ما را واجب ساخته است، به خدا سوگند، ما از روی هوی و هوس خود سخن نمی گوئیم و بر طبق آراء خود

عمل نمی کنیم و نمی گوئیم مگر آن چه خداوند عزوجل فرموده است.

أمالی المفید : ۴ / ۶۰ عن محمد بن شريح .

حدیث ۵۷۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِي : إِنَّ الْحَكَمَ بَيْنَ عَتِيْبَةَ مِمَّنْ قَالَ اللَّهُ : «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

ابو بصیر به نقل از امام صادق علیه السلام: حضرت علیه السلام به من فرمود: حکم بن عتیبه از کسانی است که خداوند درباره او فرموده است: «برخی از مردم می گویند که به خدا و روز واپسین ایمان آورده ایم در حالی که ایمان ندارند»، حکم چه به شرف برود چه به غرب، به خدا سوگند، به علمی دست نیابد مگر از اهل بیتی که جبرئیل بر ایشان نازل شده است. البقره : ۸ .

حدیث ۵۷۶

امام صادق علیه السلام :

يَا يُونُسُ ، إِذَا أَرَدْتَ الْعِلْمَ الصَّحِيحَ فَخُذْ عَنِ أَهْلِ الْبَيْتِ ، فَإِنَّا رُؤِينَاهُ ، وَأُوتِينَا شَرْحَ الْحِكْمَةِ ، وَفَصَلَ الْخِطَابِ ، إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَانَا وَآتَانَا مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

امام صادق علیه السلام : ای یونس! هرگاه طالب علم صحیح بودی آن را از اهل بیت بستان، چه، آن برای ما روایت شده است و به

ما شرح حکمت و سخن فصل داده اند. خداوند ما را برگزیده است و به ما آن داده که به هیچ یک از جهانیان نداده است. البحار: ۲۶ / ۱۵۸ / ۵ نقلاً عن کتاب المحتضر، الصراط المستقیم: ۲ / ۱۵۷ نحوه، إثبات الهداة: ۱ / ۶۰۲ کلها عن یونس بن ظبیان.

حدیث ۵۷۷

امام صادق علیه السلام:

- وَعِنْدَهُ أَنَسٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ - : عَجَبًا لِلنَّاسِ ، إِنَّهُمْ أَخَذُوا عِلْمَهُمْ كُلَّهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَعَمِلُوا بِهِ وَاهْتَدَوْا ، وَيَرَوْنَ أَنَّ أَهْلَ بَيْتِهِ لَمْ يَأْخُذُوا عِلْمِيَهُ ! وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتُهُ ، فِي مَنَازِلِنَا نَزَلَ الْوَحْيُ ، وَمِنْ عِنْدِنَا خَرَجَ الْعِلْمُ إِلَيْهِمْ ، أَفَيْرَوْنَ أَنَّ هَذَا مُحَالٌ وَاهْتَدَوْا وَجَهَلْنَا نَحْنُ وَضَلَلْنَا !؟ إِنَّ هَذَا مُحَالٌ

امام صادق علیه السلام: در حالی که گروهی از کوفیان در خدمت ایشان بودند: شگفت از مردمی که همه علم خود را از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ستاندند و بدان عمل کردند و ره یافتند و گمان می کنند اهل بیت او علمش را نستانده اند در حالی که ما اهل بیت و ذریه او هستیم، وحی در خانه های ما فرود آمد و علم از سوی ما بدیشان صادر شد. آیا آنها گمان می کنند که آگاه شده اند و ره یافته اند، ولی ما نمی دانیم و گمراه شده ایم؟ این امری محال است.

الکافی: ۱ / ۳۹۸ / ۱ ، أمالی المفید: ۶ / ۱۲۲ ، بصائر الدرجات: ۱۲ / ۳ کلها عن یحیی بن عبداللہ .

حدیث ۵۷۸

امام صادق علیه السلام:

نَحْنُ الرِّاسِيخُونَ فِي الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ نَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ

امام صادق علیه السلام: ما، راسخان در دانش هستیم و ما تأویل قرآن را می دانیم.

الکافی: ۱ / ۲۱۳ / ۱ ، بصائر الدرجات: ۵ / ۲۰۴ ، و ذکره أيضاً فی: ۷ / ۲۰۴ عن الإمام الباقر علیه السلام ، تفسیر العتاشی: ۱ / ۱۶۴ / ۸ ، تأویل الآیات الظاهرة: ۱۰۶ کلها عن أبی بصیر .

حدیث ۵۷۹

امام صادق علیه السلام:

الرِّاسِيخُونَ فِي الْعِلْمِ : أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ

امام صادق علیه السلام: راسخان در دانش، امیرالمؤمنین و امامان پس از او هستند.

الکافی: ۱ / ۲۱۳ / ۳ عن عبد الرحمن بن کثیر .

حدیث ۵۸۰

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ صَلَّى ، ثُمَّ دَعَا ، ثُمَّ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، شَجَرَةَ النَّبُوَّةِ ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ ، وَأَهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ

امام صادق علیه السلام: چون زوال ظهر می شد علی بن الحسین علیه السلام نماز می گزارد و سپس دعا می کرد و پس از آن بر

پیامبر صلی الله علیه و آله چنین درود می فرستاد: خدایا درود فرست بر محمد و خاندان محمد که درخت نبوت و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و کان علم و معرفت و اهل بیت وحی هستند.

جمال الأسبوع : ۲۵۰ ، مصباح المتهجد : ۳۶۱ .

ولكثره الأحاديث في هذا المضمون راجع إحقاق الحق : ۱۰ / ۴۰۹ دعاء النبي صلى الله عليه و آله لعلي وفاطمة عليهما السلام ليلة العرس ، وفيه «جعل نسلهما مفاتيح الرحمة ومعادن الحكمة» ، إقبال الأعمال : ۳ / ۲۹۹ في دعاء الإمام الكاظم عليه السلام وفيه «الأئمة ينابيع الحكمة» ، الكافي : ۲ / ۱۲۰۳ عن الإمام الصادق عليه السلام وفيه «إن الله عز وجل ... فتح بهم عن باطن ينابيع علمه» ، البحار : ۱۰۲ / ۱۸۹ عن الإمام الرضا عليه السلام وفيه «وأودع قلوبهم ينابيع الحكمة» .

حدیث ۵۸۱

امام صادق علیه السلام :

- في قوله تعالى : «قال الذي عنده علم من الكتاب أنا آتيك به قبل أن يرتد إليك طرفك

عبدالرحمن بن كثير به نقل از امام صادق علیه السلام - درباره این آیه «قال الذي عنده علم من الكتاب أنا آتيك به قبل أن يرتد إليك طرفك» : امام صادق علیه السلام میان انگشتان خود را باز کرد و آنها را روی سینه اش نهاد و سپس فرمود: به خدا سوگند همه علم کتاب نزد ماست.

النمل : ۴۰ .

حدیث ۵۸۲

امام صادق علیه السلام :

إن عيسى بن مريم عليه السلام أعطى حرفين كان يعمل بهما ، وأعطى موسى أربعين حرفاً ، وأعطى إبراهيم ثمانين حرفاً ، وأعطى نوحاً خمسين حرفاً ، وأعطى آدم خمسين حرفاً ، وإن الله تعالى جمع ذلك كله لمحمد صلى الله عليه و آله . وإن اسم الله الأعظم ثلاثون حرفاً ، أعطى محمد صلى الله عليه و آله اثنين وسبعين حرفاً وحجب عنه حرف واحد

امام صادق علیه السلام : به عیسی بن مریم دو حرف داده شد که به وسیله آن دو عمل می کرد و به موسی چهار حرف و به ابراهیم هشت حرف و به نوح پانزده حرف و به آدم بیست و پنج حرف و خداوند تبارک و تعالی همه اینها را برای محمد صلی الله علیه و آله گرد آورده است و اسم اعظم خداوند، هفتاد و سه حرف است که هفتاد و دو حرف از آن را به محمد داده اند و یک حرف را از او ممنوع داشته اند.

الكافي : ۱ / ۲۳۰ ، بصائر الدرجات : ۲ / ۲۰۸ ، تأویل الآيات الظاهرة : ۴۷۹ کلها عن هارون ابن الجهم عن رجل من أصحاب الإمام الصادق عليه السلام .

حدیث ۵۸۳

امام صادق علیه السلام :

دخل عليه قوم من أهل خراسان ، فقال - ابتداءً قبل أن يسأل - : من جمع مالا يحرسه عذبه الله على مقدره ، فقالوا له - بالفارسيه - : لا نفهم بالعربيه ، فقال لهم : هر که درم اندوزد جزایش دوزخ باشد

احمد بن قابوس به نقل از پدرش به نقل از امام صادق علیه السلام می گوید: گروهی از مردم خراسان بر حضرت علیه السلام وارد

شدند. پیش از این که آنها چیزی پرسند، حضرت علیه السلام فرمود: هر کس مالی جمع کند و آن را نگه دارد خداوند به همان مقدار کیفرش کند. آنها به فارسی گفتند: ما عربی نمی فهمیم. امام علیه السلام به زبان فارسی فرمود: «هر که درم اندوزد جزایش دوزخ باشد».

الخراج والجرائح : ۲ / ۷۵۳ / ۷۰ .

حدیث ۵۸۴

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ يَا مَنْ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَىٰ وَمَا بَقِيَ ، وَجَعَلَنَا وَرَثَةَ الْأَنْبِيَاءِ ، وَخَتَمَ بِنَا الْأُمَّمَ السَّالِفَةَ ، وَخَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ

امام صادق علیه السلام : بار خدایا! ای کسی که آگاهی از گذشته و آینده را به ما بخشیده است و ما را وارثان پیامبران قرار داده است و امتهای گذشته را با ما به پایان برده است و ما را به جانشینی اختصاص داده است.
بصائر الدرجات : ۱۲۹ / ۳ عن معاویه بن وهب .

حدیث ۵۸۵

امام صادق علیه السلام :

إِنِّي لَأَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا

فِي الْأَرْضِ ، وَأَعْلَمُ مَا فِي الْجَنَّةِ ، وَأَعْلَمُ مَا فِي النَّارِ ، وَأَعْلَمُ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ . ثُمَّ مَكَثَ هُنَيْئَةً فَرَأَىٰ أَنَّ ذَلِكَ كَبَّرَ عَلَيَّ مِنْ سَمِعِهِ مِنْهُ ، فَقَالَ : عَلِمْتُ ذَلِكَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : فِيهِ تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ
حارث بن مغیره به نقل از امام صادق علیه السلام می گوید که امام فرمود: بدون تردید من به آن چه در

آسمانها و زمین و بهشت و دوزخ است و آن چه تحقق یافته و تحقق خواهد یافت آگاهی دارم. امام سپس لحظه ای درنگ کرد و چون دید این سخن بر شنوندگان گران آمد فرمود: این را من از کتاب خداوند عزوجل یافته ام، چه، خداوند می فرماید: «در آن بیان هر چیزی هست».

یشیر علیه السلام المعنى إلى قوله تعالى «تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ» (النحل : ۸۹) .

حدیث ۵۸۶

امام صادق علیه السلام :

قَدْ وَلَدَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَنَا أَعْلَمُ كِتَابَ اللَّهِ وَفِيهِ بَدَأَ الْخَلْقِ ، وَمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، وَفِيهِ خَبْرُ السَّمَاءِ وَخَبْرُ الْأَرْضِ ، وَخَبْرُ الْجَنَّةِ وَخَبْرُ النَّارِ ، وَخَبْرُ مَا كَانَ (وَخَبْرُ مَا يَكُونُ) ، أَعْلَمُ ذَلِكَ كَمَا أَنْظُرُ إِلَى كَفِّي ، إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ : فِيهِ تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ

امام صادق علیه السلام : من فرزند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هستم. من از کتاب خدا آگاهی دارم؛ کتابی که آغاز آفرینش و آن چه تا روز رستاخیز وجود می یابد و خبر از آسمانها و زمین و بهشت و دوزخ و خبر از گذشته و حال در آن نهفته است. اینها را مانند کف دستم می شناسم. خداوند می فرماید: «تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ» .

الکافی : ۱ / ۶۱ / ۸ ، بصائر الدرجات : ۱۹۷ / ۲ ، ينابيع المودة : ۱ / ۸۰ / ۲۰ کلها عن عبد الأعلى بن أعين ، وراجع تفسیر العیاشی :

۲ / ۲۶۶ / ۵۶ .

حدیث ۵۸۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ أَجَلٌ وَأَعْظَمُ مِنْ أَنْ يَحْتَجَّ بِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِهِ ثُمَّ يُخْفِي عَنْهُ شَيْئًا مِنْ أَخْبَارِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
 امام صادق علیه السلام : همانا خداوند برتر و بزرگ تر از آن است که بنده ای از بندگانش را
 حجت قرار دهد و سپس چیزی از اخبار آسمان و زمین را بر او پوشیده دارد.
 بصائر الدرجات : ۱۲۶ / ۶ عن صفوان .

حدیث ۵۸۸

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُ أَحْكَمُ وَأَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَفْرِضَ طَاعَةَ عَبْدٍ يَحْبُبُ عَنْهُ خَيْرَ السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً
 امام صادق علیه السلام : خداوند حکیم تر و ارجمندتر از آن است که فرمانبری از بنده ای را واجب گرداند که صبح و شام، خبر
 آسمان بر او پوشیده ماند.
 بصائر الدرجات : ۱۲۵ / ۵ عن المفضل بن عمر .

حدیث ۵۸۹

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ لَيْلَةٍ تَأْتِي عَلَيْنَا إِلَّا وَأَخْبَارُ كُلِّ أَرْضٍ عِنْدَنَا ، وَمَا يَحْدُثُ فِيهَا ، وَأَخْبَارُ الْجِنِّ ، وَأَخْبَارُ أَهْلِ الْهَوَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 امام صادق علیه السلام : شبی نیست که بر ما بگذرد و اخبار همه زمین و آن چه در آن رخ می دهد و اخبار جن و فرشتگان شیفته
 نزد ما نباشد.
 کامل الزیارات : ۳۲۸ عن عبد الله بن بكر الأرجاني .

حدیث ۵۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عِلْمَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ (مِنْ) عِلْمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَعَلِمْنَاهُ نَحْنُ فِيمَا عَلِمْنَاهُ
 امام صادق علیه السلام : علم علی بن ابی طالب علیه السلام (از) علم رسول خداست. پس آن چه را می دانیم او به ما آموخته است.
 الاختصاص : ۲۷۹ ، بصائر الدرجات : ۲۹۵ / ۱ کلاهما عن أبي يعقوب الأحول .

حدیث ۵۹۱

امام صادق علیه السلام :

لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ طَاعَتَنَا وَوَلَايَتَنَا وَأَمَرَ مَوَدَّتَنَا مَا أَوْفَقْنَاكُمْ عَلَى أَبْوَابِنَا ، وَلَا أَدْخَلْنَاكُمْ بُيُوتَنَا ، إِنَّا وَاللَّهِ مَا نَقُولُ بِأَهْوَانِنَا ، وَلَا نَقُولُ
 برآینا ، و لا نقول إلا ما قال ربنا ، وأصول عندنا نكثها كما يكثروا هؤلاء ذهابهم وفضتهم

امام صادق علیه السلام: اگر نبود این که خداوند، فرمانبری از ما و ولایت ما و دوستی ما را واجب کرده است ما شما را بر درهای خانه مان نمی ایستاندیم و به سرایمان واردتان نمی کردیم. به خدا سوگند ما از سر هوی و هوس سخن نمی گوئیم و نظر خود را بیان می داریم و نمی گوئیم مگر آن چه خدای ما گفته است و اصولی نزد ماست که آن را می اندوزیم، چنان که این جماعت زر و سیم خود را می اندوزند.

بصائر الدرجات: ۱۰ / ۳۰۱ عن محمد بن شریح .

حدیث ۵۹۲

امام صادق علیه السلام:

أَلُوْحُ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَنَا ، وَعَصَا مُوسَى عِنْدَنَا ، وَنَحْنُ وَرَثَةُ النَّبِيِّينَ

امام صادق علیه السلام: ده فرمان موسی و عصای او نزد ماست و ما وارثان پیامبران هستیم.

الکافی: ۱ / ۲۳۱ / ۲ ، بصائر الدرجات: ۱۸۳ / ۳۲ ، إعلام الوری: ۲۷۷ کلها عن أبي حمزة الثمالي.

حدیث ۵۹۳

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لِي : يَا أَبَا مُحَمَّدٍ ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يُعْطِ الْأَنْبِيَاءَ شَيْئًا إِلَّا وَقَدْ أَعْطَاهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ . قَالَ : وَقَدْ أُعْطِيَ مُحَمَّدًا جَمِيعَ

مَا أُعْطِيَ الْأَنْبِيَاءَ ، وَعِنْدَنَا الصُّحُفُ الَّتِي قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى

ابوبصیر به نقل از امام صادق علیه السلام: امام علیه السلام به من فرمود: ای ابا محمد! همانا خداوند عز و جل به پیامبران چیزی نداده

است که به محمد صلی الله علیه و آله نداده باشد. امام علیه السلام فرمود: خداوند هر آن چه به پیامبران داده به محمد صلی الله علیه

و آله نیز بخشیده است و نزد ماست صحفی که خداوند درباره آن می فرماید: «صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى». عرض کردم: قربانت

گردم، همان لوحها؟ فرمود آری.

الأعلى: ۱۹ .

حدیث ۵۹۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَفْضَلُ يَتِ إِلَيْهِ صُحُفُ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى فَاتَّمَنَ عَلَيْهَا عَلِيًّا ، ثُمَّ اتَّمَنَ عَلَيْهَا عَلِيُّ الْحَسَنَ ، ثُمَّ اتَّمَنَ عَلَيْهَا

الْحَسَنُ الْحُسَيْنَ أَخَاهُ ، وَاتَّمَنَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ، ثُمَّ اتَّمَنَ عَلَيْهَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ ، وَاتَّمَنَنِي عَلَيْهَا أَبِي

فَكَانَتْ عِنْدِي ، وَقَدْ اتَّمَنْتُ ابْنِي هَذَا عَلَيْهَا عَلِيُّ حَدَّثَنِي وَهِيَ عِنْدَهُ

امام صادق علیه السلام: صحف ابراهیم و موسی به رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید و پیامبر آنها را نزد علی به امانت نهاد و

علی به حسن و حسن به برادرش حسین و حسین به علی بن الحسین و علی بن الحسین به محمد بن علی و پدرم به من امانت داد و

آنها نزد من بود و من آنها را نزد فرزندم که هنوز کودک است به امانت نهادم و آنها هم اینک نزد اوست.

الغیة للنعمانی: ۲ / ۳۲۵ ، رجال الکشی: ۲ / ۶۴۳ / ۶۶۳ کلاهما عن الفيض بن المختار .

حدیث ۵۹۵

امام صادق علیه السلام :

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ

عبدالله بن سنان به نقل از امام صادق می آورد که از حضرت علیه السلام درباره آیه شریفه «و پس از ذکر در زبور نوشتیم» و این که «زبور» و «ذکر» چیست پرسش کرد . حضرت علیه السلام فرمود: ذکر، نزد خداست و زبور، همان کتابی است که بر داود نازل شد و هر کتابی که نازل شود نزد اهل علم است که ما مییم.

الأنبياء : ۱۰۵ .

حدیث ۵۹۶

امام صادق علیه السلام :

دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا بَدَقْتَرٍ ، فَأَمَلَى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا بَطْنَهُ

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را فرا خواند و دستور داد دفتری بیاورند و آن قدر بر علی املا کرد که شکم آن (پوست) پر شد.

الاختصاص : ۲۷۵ عن حنان بن سدير .

حدیث ۵۹۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عِنْدَنَا مَا لَا نَحْتَاجُ مَعَهُ إِلَى النَّاسِ ، وَإِنَّ النَّاسَ لَيَحْتَاجُونَ إِلَيْنَا . وَإِنَّ عِنْدَنَا كِتَابًا إِمْلَاءُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَطُّ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامِ ، صَحِيفَةٌ فِيهَا كُلُّ حَلَالٍ وَحَرَامٍ

امام صادق علیه السلام : نزد ما چیزی است که ما با وجود آن دیگر نیازی به مردم نداریم و مردمند که نیازمند مايند. نزد ما کتابی است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله املا کرده و علی علیه السلام با خط خود نوشته است. کتابی است که هر حلال و حرامی در آن نگاشته آمده است.

الکافی : ۱ / ۲۴۱ / ۶ عن بكر بن كرب الصيرفي .

حدیث ۵۹۸

امام صادق علیه السلام :

دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَيْفَةً مَخْتُومَةً بِإِثْنَيْ عَشَرَ خَاتَمًا وَقَالَ : فُضَّ الْأَوَّلَ وَاعْمَلْ بِهِ ، وَادْفَعْهَا إِلَى الْحَسَنِ يَفُضَّ الثَّانِي وَيَعْمَلْ بِهِ ، وَيَدْفَعْهَا إِلَى الْحُسَيْنِ يَفُضَّ الثَّلَاثَ وَيَعْمَلْ بِمَا فِيهِ ، ثُمَّ إِلَى وَاحِدٍ وَاحِدٍ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام کتابی داد که با دوازده مهر، ممهور شده بود و فرمود: اولی را باز کن و بدان عمل کن و آن را به حسن بده تا دومی را باز کند و بدان عمل کند و آن را به حسین دهد تا سومی را باز کند و به آن چه در آن است عمل کند و همین طور یک یک به فرزندان حسین برسد.

الغیبة للنعمانی : ۴ / ۵۴ عن یونس بن یعقوب .

حدیث ۵۹۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عِنْدَنَا لَمْصَحَفَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ ؟! قُلْتُ : وَمَا مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ ؟ قَالَ : مُصَحَفٌ فِيهِ مِثْلُ قُرْآنِكُمْ هَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، وَاللَّهِ مَا فِيهِ مِنْ قُرْآنِكُمْ حَرْفٌ وَاحِدٌ

ابو بصیر به نقل از امام صادق علیه السلام: مصحف فاطمه نزد ماست و آنها چه می دانند مصحف فاطمه چیست؟! عرض کردم: مصحف فاطمه چیست؟ فرمود: مصحفی است که سه برابر قرآن شما در آن است. به خدا سوگند، از قرآن شما یک حرف هم در آن نیست .
الکافی : ۱ / ۲۳۹ / ۱ .

حدیث ۶۰۰

امام صادق علیه السلام :

مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ مَا فِيهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ، وَإِنَّمَا هُوَ شَيْءٌ أَلْقَى عَلَيْهَا بَعْدَ مَوْتِ أَبِيهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا
امام صادق علیه السلام : در مصحف فاطمه چیزی از کتاب خدا نیامده است و آن کتابی است که پس از مرگ پدرش صلی الله علیه و آله بر فاطمه القا شده است.
بصائر الدرجات : ۱۵۹ / ۲۷ عن أبي حمزة .

از ۶۰۱ تا ۸۰۰

حدیث ۶۰۱

امام صادق علیه السلام :

- لَوْلَيْدِ بْنِ صَبِيحٍ - : يَا وَلِيدُ ، إِنِّي نَظَرْتُ فِي مُصَحَفِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ لَمَلَمَ أَجِدُ لِبَنِي فُلَانٍ فِيهِ إِلَّا كَغَبَارِ النَّعْلِ
امام صادق علیه السلام - به ولید بن صبیح - ای ولید! من در مصحف فاطمه نگریستم و اینک مورد سؤال قرار می گیرم و برای بنی فلان در حکومت، بهره ای به اندازه غبار کفش نیافتم.
بصائر الدرجات : ۱۷۰ / ۷ .

حدیث ۶۰۲

امام صادق علیه السلام :

يَا أَبَا مُحَمَّدٍ ، وَإِنَّ عِنْدَنَا الْجَامِعَةَ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا الْجَامِعَةُ ؟ قُلْتُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، وَمَا الْجَامِعَةُ ؟ قَالَ : صَحِيفَةٌ طَوَّلُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا بِذِرَاعِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَإِمْلَائِهِ مِنْ فَلَقٍ فِيهِ وَحَطُّ عَلَيَّ بِيَمِينِهِ ، فِيهَا كُلُّ حَلَالٍ وَحَرَامٍ ، وَكُلُّ شَيْءٍ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهِ حَتَّى الْأَرَشِ فِي الْحَدْسِ . وَضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَيَّ فَقَالَ : تَأَذَّنْ لِي يَا أَبَا مُحَمَّدٍ ؟ قُلْتُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، إِنَّمَا أَنَا لَكَ فَاصِّنْ مَا شِئْتَ ، فَعَمَزَنِي بِيَدِهِ وَقَالَ : حَتَّى أَرَشِ هَذَا ، كَأَنَّهُ مُغَضَّبٌ ، قُلْتُ : هَذَا وَاللَّهِ الْعِلْمُ ، قَالَ : إِنَّهُ لَعِلْمٌ وَلَيْسَ بِذَاكَ

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام: ای ابا محمد! «جامعه» نزد ماست و آنها چه می دانند جامعه چیست؟ عرض کردم: قربانت کردم: «جامعه» چیست؟ فرمود: صحیفه ای است با طول هفتاد ذرع به ذرع رسول الله و املای آن حضرت از دهان مبارکش و دست خط

علی. هر حلال و حرام و هر چیزی که مردم بدان نیاز داشته باشند، حتی دیه خراشهای کوچک در آن آمده است. امام با دستش به من زد و فرمود: ای ابا محمد! به من اجازه می دهی؟
عرض کردم: قربانت گردم، من در اختیار تو هستم، هر چه می خواهی بکن. حضرت علیه السلام همچون کسی که خشمگین است دست مرا نیشگون گرفت و فرمود: حتی دیه این. عرض کردم: به خدا این علم است. فرمود: این علم است ولی نه همه آن.
الکافی: ۱ / ۲۳۹ / ۱ ، بصائر الدرجات: ۴ / ۱۴۳ ، فی الخدش» .

حدیث ۶۰۳

امام صادق علیه السلام:

صَلَّ عَلَّمَ ابْنِ شَبْرَمَةَ

امام صادق علیه السلام: دانش «ابن شبرمه» در برابر جامعه که به املائی پیامبر صلی الله علیه و آله و دست خط علی می باشد، گم است. جامعه، برای هیچ کس جای سخنی باقی نگذاشته و در آن علم حلال و حرام نهفته است.
هو عبدالله بن شبرمه، کان قاضیاً علی الکوفه للمنصور، وکان یعمل بالقیاس .

حدیث ۶۰۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ عِنْدَنَا الْجَفْرَ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا الْجَفْرُ ؟ قُلْتُ : وَمَا الْجَفْرُ ؟ قَالَ : وَعَاءٌ مِنْ أَدَمٍ فِيهِ عِلْمُ النَّبِيِّينَ وَالْوَصِيِّينَ ، وَعِلْمُ الْعُلَمَاءِ الَّذِينَ مَضَوْا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ، قُلْتُ : إِنَّ هَذَا هُوَ الْعِلْمُ . قَالَ : إِنَّهُ لَعِلْمٌ وَلَيْسَ بِذَاكَ
ابو بصیر از امام صادق علیه السلام: جفر نزد ماست و آنها چه می دانند جفر چیست؟ عرض کردم: جفر چیست؟ فرمود: ظرفی از چرم که علم انبیا و اوصیا و علمای در گذشته بنی اسرائیل در آن نهفته است. عرض کردم: این همان علم است.
امام فرمود: البته این علم است ولی همه آن نیست.
الکافی: ۱ / ۲۳۹ / ۱ .

حدیث ۶۰۵

امام صادق علیه السلام:

أَخْبِرْنِي عَنْ عِلْمِ عَالَمِكُمْ . قَالَ : وَرِاثَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمِنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ . قُلْتُ : إِنَّا نَتَّخِذُ أَنَّهُ يُقَدِّفُ فِي قُلُوبِكُمْ وَيُنَكِّتُ فِي آذَانِكُمْ ! قَالَ : أَوْ ذَاكَ
حارث بن مغیره به نقل از امام صادق علیه السلام: عرض کردم: مرا از علم عالمتان آگاه گردان. فرمود: ارثی است از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام. عرض کردم: ما می گوئیم که آن به دل شما الهام و در گوشتان نجوا می شود. فرمود: این هم هست.
الکافی: ۱ / ۲۶۴ / ۲ ، بصائر الدرجات: ۵ / ۳۲۷ .

حدیث ۶۰۶

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عَلِيٌّ مُحَدَّثًا وَكَانَ سَلْمَانُ مُحَدَّثًا . قُلْتُ : فَمَا آيَةُ الْمُحَدَّثِ ؟ قَالَ : يَأْتِيهِ مَلَكٌ ، فَيَنْكُتُ فِي قَلْبِهِ كَيْتَ وَكَيْتَ .
 ابو بصیر از امام صادق علیه السلام: علی علیه السلام، محدث بود و سلمان هم محدث بود. عرض کردم: نشانه محدث چیست؟
 فرمود: فرشته ای نزد او می آید و به دلش چنین و چنان الهام می کند.
 أمالی الطوسی: ۹۱۴ / ۴۰۷، وراجع رجال الکشی: ۱ / ۶۴ / ۳۶، بصائر الدرجات: ۴ / ۳۲۲، الخرائج والجرائح: ۲ / ۸۳۰ / ۴۶.

حدیث ۶۰۷

امام صادق علیه السلام:
 إِنَّ الْإِمَامَ إِذَا شَاءَ أَنْ يَعْلَمَ عِلْمَ
 امام صادق علیه السلام: امام هر گاه بخواهد که بداند، می داند.
 الکافی: ۱ / ۲۵۸ / ۱، و ذکره أيضًا فی: ح ۲ وفيه «أعلم» بدل «علم»، بصائر الدرجات: ۳ / ۳۱۵ / ۳ کلها عن أبي الربيع، و ذکره أيضًا
 فی: ح ۲ عن يزيد بن فرقد النهدي.

حدیث ۶۰۸

امام صادق علیه السلام:
 يُبْسِطُ لَنَا فَعَلْمًا ، وَيُقْبِضُ عَنَّا فَلَإِ- نَعْلَمُ ، وَالْإِمَامُ يُولَدُ وَيَلِدُ ، وَيَصِيحُ وَيَمْرُضُ ، وَيَأْكُلُ وَيَشْرَبُ ، وَيَبُولُ وَيَتَغَوَّطُ ، وَيَفْرَحُ وَيَحْزَنُ ،
 وَيَضْحَكُ وَيَبْكِي ، وَيَمُوتُ وَيُقْبَرُ ، وَيُزَادُ فَيَعْلَمُ . وَدَلَالَتُهُ فِي خَصَلَتَيْنِ : فِي الْعِلْمِ ، وَاسْتِجَابَةِ الدَّعْوَةِ ، وَكُلُّ مَا أَخْبَرَ بِهِ مِنَ الْحَوَادِثِ
 الَّتِي تَحْدُثُ قَبْلَ كَوْنِهَا كَذَلِكَ ، بَعْدَ مَعْهُدِ إِلَيْهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَوَارَثَهُ مِنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ
 امام صادق علیه السلام: علم برای ما گشایش می یابد و ما آگاهی می یابیم و یا گرفتگی می یابد و ما آگاهی نمی یابیم. امام، زاده
 می شود و می زایاند و تندرستی می یابد و بیمار می شود و می خورد و می آشامد و بول و غائط می کند و شاد می شود و محزون
 می گردد و می خندد و می گرید و می میرد و به خاک سپرده می شود و رشد می کند و آگاهی می یابد و نشانه او، برخورداری از
 دو ویژگی است: برخورداری از علم و استجابت دعا و از هر رویدادی که پیشتر خبر دهد، همان شود و این در پرتو عهدی است که
 پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به او سپرده و او، آن را از پدرانش به ارث برده است.
 الخصال: ۳ / ۵۲۸.

حدیث ۶۰۹

امام صادق علیه السلام:
 لَيْسَ يَخْرُجُ شَيْءٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ حَتَّى يُبَدَأَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، ثُمَّ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، ثُمَّ بِوَاحِدٍ بَعْدَ وَاحِدٍ
 لِكَيْ لَا يَكُونَ آخِرُنَا أَعْلَمَ مِنْ أَوْلَانَا
 امام صادق علیه السلام: چیزی از درگاه خداوند عز و جل صادر نمی شود، مگر آن که نخست از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله
 آغاز شود و سپس به امیرالمؤمنین علیه السلام برسد و همین طور، یکی پس از دیگری تا آخرین ما از نخستین ما اعلم نباشد.
 الکافی: ۱ / ۲۵۵ / ۴، الاختصاص: ۳۱۳، بصائر الدرجات: ۲ / ۳۹۲ / ۲ کلها عن يونس بن عبد الرحمن عن بعض أصحابه.

حدیث ۶۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِمْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ : عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافَظَتُهُمْ عَلَيْهَا ، وَعِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عَن عَدُوِّنَا ، وَإِلَى

أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَسَّاتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا

امام صادق علیه السلام : شیعیان مرا در سه هنگام بیازمایید: هنگام نماز که چگونه آن را پاس می دارند و به هنگام اسرار که چگونه آن را از دشمنان ما پنهان می دارند

و در دارایی هاشان که چگونه در آن با برادرانشان همیاری می کنند.

الخصال : ۱۰۳ / ۶۲ عن الليثي ، روضة الواعظين : ۳۲۱ وفيهما «عند عدونا» ، وما أثبتناه لما في سائر المصادر ، مشكاة الأنوار : ۷۸ ، قرب الإسناد : ۷۸ / ۲۵۳ .

حدیث ۶۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا شِيعَةُ جَعْفَرٍ مَن عَفَّ بَطْنُهُ وَفَرَّجُهُ ، وَاشْتَدَّ جِهَادُهُ ، وَعَمِلَ لِخَالِقِهِ ، وَرَجَا ثَوَابَهُ ، وَخَافَ عِقَابَهُ . فَإِذَا رَأَيْتَ أَوْلِيكَ فَأَوْلِيكَ شِيعَةُ جَعْفَرٍ

امام صادق علیه السلام : شیعه جعفری کسی است که شکم و شهوت خویش را نگاه دارد و سختکوش باشد و برای آفریدگارش کار کند و پاداش او را امید برد و از کيفر او بهراسد. هرگاه آنان را دیدی، هم ایشان شیعیان جعفری هستند.

صفات الشیعة : ۸۹ / ۲۱ ، الکافی : ۲ / ۲۳۳ / ۹ وفي صدره «إنما شیعة علی» ، الخصال : ۲۹۶ / ۶۳ کلها عن المفصل بن عمر .

حدیث ۶۱۲

امام صادق علیه السلام :

شِيعَتُنَا مَن قَدَّمَ مَا اسْتَحْسَنَ ، وَأَمْسَكَ مَا اسْتَقْبَحَ ، وَأَظْهَرَ الْجَمِيلَ ، وَسَارَعَ بِالْأَمْرِ الْجَلِيلِ رَغْبَةً إِلَى رَحْمَةِ الْجَلِيلِ ، فَذَاكَ مِنَّا وَإِلَيْنَا وَمَعَنَا حَيْثُ مَا كُنَّا

امام صادق علیه السلام : شیعه ما کسی است که آن چه را نیکو می دارد، پیش اندازد و از آن چه زشت می شمارد دست بردارد و زیبایی را آشکار سازد و به امید رحمت نیکوی الهی، به انجام امر نیکو بشتابد. چنین کسی با ماست و به سوی ماست، هر کجا که باشیم.

صفات الشیعة : ۹۵ / ۳۲ عن مسعدة بن صدقة .

حدیث ۶۱۳

امام صادق علیه السلام :

شِيعَتُنَا أَهْلُ الْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ ، وَأَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْأَمَانَةِ ، وَأَهْلُ الزُّهْدِ وَالْعِبَادَةِ ، أَصْحَابُ إِحْدَى وَخَمْسِينَ رَكْعَةً فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ ، الْقَائِمُونَ بِاللَّيْلِ ، الصَّائِمُونَ بِالنَّهَارِ ، يُزَكُّونَ أَمْوَالَهُمْ ، وَيُحْجُونَ الْبَيْتَ ، وَيَجْتَنِبُونَ كُلَّ مُحْرَمٍ

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما، اهل پاکدامنی و سختکوشی و وفاداری و امانتداری و زهد و عبادت هستند و در شب و روز، پنجاه و یک رکعت نماز می گزارند و شب را به عبادت می ایستند و روز را روزه می گیرند و زکات مالشان را می پردازند و به حج خانه خدا می روند و از هر حرامی کناره می گیرند.

صفات الشیعه: ۱ / ۸۱ عن ابي بصير .

حدیث ۶۱۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا شِيعَتُنَا يُعْرَفُونَ بِخِصَالٍ شَتَّى : بِالسَّخَاءِ ، وَبِالْبَدْلِ لِلْإِخْوَانِ ، وَبِأَنْ يُصَلُّوا الْخَمْسِينَ لَيْلًا وَنَهَارًا

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما با ویژگیهای گوناگونی شناخته می شوند: بخشش، فداکاری در برابر برادران و شبانه روز پنجاه رکعت نماز می گزارند.
تحف العقول : ۳۰۳ .

حدیث ۶۱۵

امام صادق علیه السلام :

الشَّيْعَةُ ثَلَاثٌ : مُحِبٌّ وَادُّ فَهُوَ مِنَّا ، وَمُتَزَيِّنٌ بِنَا وَنَحْنُ زَيْنٌ لِمَنْ تَزَيَّنَ بِنَا ، وَمُسْتَأْكِلٌ بِنَا النَّاسَ وَمَنْ اسْتَأْكَلَ بِنَا افْتَقَرَ

امام صادق علیه السلام : شیعیان سه گروهند: آن که دوستدار ماست و به ما مهر می ورزد، چنین کسی از ماست و آن که با ما، خود را می آراید و ما موجب زیبایی کسی هستیم که خود را با ما بیاراید و آن که با نام ما، مال و مردم را می ستاند و هر که با نام ما، مال مردم ستاند، تهی دست گردد.
الخصال : ۱۰۳ / ۶۱ ، أعلام الدین : ۱۳۰ کلاهما عن معاوية بن وهب ، روضة الواعظین : ۳۲۱ ، مشكاة الأنوار : ۷۸ .

حدیث ۶۱۶

امام صادق علیه السلام :

إِفْتَرَقَ النَّاسُ فِينَا عَلَى ثَلَاثِ فِرْقٍ : فِرْقَةٌ أَحَبُّونَا أَنْتَظِرَ قَائِمِنَا لِيُصِيبُوا مِنْ دُنْيَانَا ، فَقَالُوا وَحَفِظُوا كَلَامَنَا وَقَصَّروا عَن فِعْلِنَا ، فَسَيَحْشُرُهُمُ اللَّهُ إِلَى النَّارِ .

وَفِرْقَةٌ أَحَبُّونَا وَسَمِعُوا كَلَامَنَا وَلَمْ يَقْصُرُوا عَن فِعْلِنَا ، لِيَسْتَأْكِلُوا النَّاسَ بِنَا ، فَيَمْلَأُ اللَّهُ بُطُونَهُمْ نَارًا ، يُسَلِّطُ عَلَيْهِمُ الْجُوعَ وَالْعَطَشَ .

وَفِرْقَةٌ أَحَبُّونَا وَحَفِظُوا قَوْلَنَا وَأَطَاعُوا أَمْرَنَا وَلَمْ يُخَالِفُوا فِعْلِنَا ، فَأَوْلئِكَ مِنَّا وَنَحْنُ مِنْهُمْ

امام صادق علیه السلام : مردم درباره ما، سه گروه شده اند: گروهی که به انتظار قائم ما دوستان دارند تا از دنیای ما بهره گیرند. آنها سخن ما را می گویند و حفظ می کنند ولی از کردار ما کوتاهی می ورزند، خداوند این گروه را به آتش در اندازد و گروهی که ما را دوست دارند و سخن ما را می شنوند و از کردار ما کوتاهی نمی ورزند تا با نام ما، اموال مردم را بستانند، خداوند، شکم آنان را از آتش می آکند و گرسنگی و تشنگی بر ایشان حاکم گرداند و گروهی که ما را دوست دارند و سخن ما را حفظ می کنند و فرمان ما می برند و با رفتار ما مخالفت نمی ورزند، آنها از ما ایند و ما از ایشان هستیم .
تحف العقول : ۵۱۴ عن المفضل .

حدیث ۶۱۷

امام صادق علیه السلام :

- لِرَجُلٍ ادَّعَى الْحُبَّ لِأَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : مِنْ أَيِّ مُحِبِّينَا أَنْتَ ؟ فَسَكَتَ الرَّجُلُ ، فَسَأَلَهُ سَدِيدٌ

امام صادق علیه السلام: به مردی که مدعی حبّ اهل بیت علیهم السلام بود: تو از کدام دوستان ما هستی؟ آن مرد خاموش ماند. سدید پرسید: ای فرزند رسول خدا، دوستان شما چند گروه هستند؟ امام علیه السلام فرمود: آنها سه گروهند: گروهی که ما را در ظاهر دوست دارند و در خفا دوستان ندارند و گروهی که ما را در خفا دوست دارند و در ظاهر دوست ندارند و گروهی که هم در ظاهر و هم در خفا ما را دوست می‌دارند، اینان الگوی والا هستند. گروه دوم، پایین‌ترین طبقه هستند که فقط در ظاهر ما را دوست دارند و شیوه سلاطین را در پیش می‌گیرند، زبانشان با ما و شمشیرهایشان بر ماست. طبقه سوم، نمونه میانه هستند که ما را در پنهان دوست می‌دارند و در آشکار دوستان نمی‌دارند. به جان خودم سوگند آنها که ما را در پنهان دوست می‌دارند و نه در ظاهر همانهایی هستند که روزها روزه دار و شبها به عبادت می‌ایستند و رنگ خدایی را در رخسارشان می‌بینی و اهل سازگاری و فرمانبرداری اند.

آن مرد گفت: من از آنهایی هستم که در ظاهر و خفا شما را دوست می‌دارم. امام صادق علیه السلام فرمود: کسانی که ما را در ظاهر و باطن دوست می‌دارند، نشانه‌هایی دارند که بدان شناخته می‌شوند. آن مرد گفت: این نشانه‌ها کدام است؟ امام علیه السلام فرمود: اینها صفاتی است که نخستین آنها این است که توحید را چنان که باید، شناخته‌اند و علم توحید را استوار ساخته‌اند. سدید بن حکیم بن صهیب الصیرفی من أصحاب السجّاد والباقر والصادق علیهم السلام (رجال الطوسی).

حدیث ۶۱۸

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عِنْدَ فَاطِمَةَ شَعِيرٌ فَجَعَلُوهُ عَصِيدَةً ، فَلَمَّا أَنْصَبَ جَوْهَا وَوَضَعُوهَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ ، جَاءَ مِسْكِينٌ ، فَقَالَ الْمِسْكِينُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلُثَهَا . فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ جَاءَ يَتِيمٌ فَقَالَ الْيَتِيمُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ الثُّلُثَ . ثُمَّ جَاءَ أُسَيْرٌ فَقَالَ الْأُسَيْرُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَأَعْطَاهُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الثُّلُثَ الْبَاقِيَّ وَمَا ذَاقُوهَا ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ الْآيَاتِ فِيهِمْ

امام صادق علیه السلام: فاطمه، مقداری جو داشت که از آن کاجی فراهم آوردند. پس چون آن را پختند و برای خوردن در پیش روی خود نهادند، مسکینی بیامد و گفت: خداوند به شما رحم کند. علی علیه السلام برخاست و یک سوم خوراک را بدو داد. طولی نکشید که یتیمی آمد و گفت: خداوند به شما رحم کند. علی علیه السلام برخاست و یک سوم خوراک را بدو داد و سپس اسیری بیامد و گفت: خداوند بر شما رحم کند و علی علیه السلام یک سوم باقیمانده خوراک را بدو داد و هیچ کدام آن خوراک را نچشیدند، پس خداوند این آیات را در حق آنها نازل فرمود.

مجمع البيان: ۱۰ / ۶۱۲ ، تفسير القمّي: ۲ / ۳۹۸ وفيه «رحمکم الله أطمعونا ممّا رزقکم الله» کلاهما عن عبد الله بن میمون القداح .

حدیث ۶۱۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامَاتِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَخَيْرُهُ ، وَأَشَارَ عَلَيْهِ بِالتَّوَّاضِعِ ، وَكَانَ لَهُ نَاصِحًا ، فَكَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْكُلُ إِكْلَةَ الْعَبْدِ ، وَيَجْلِسُ جِلْسَةَ الْعَبْدِ ، تَوَاضَعًا لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

امام صادق علیه السلام: جبرئیل نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و او را مخیر ساخت و به او اشاره کرد تا فروتنی را برگزیند، جبرئیل، خیرخواه پیامبر بود. پیامبر صلی الله علیه و آله برای فروتنی در برابر خداوند متعال، همچون بندگان، غذا می‌خورد و همچون بندگان، می‌نشست.

الکافی : ۸ / ۱۳۱ / ۱۰۱ عن علی بن المغیره ، وراجع الکافی : ۶ / ۲۷۰ ، المحاسن : ۲ / ۲۴۴ باب الأکل متکئا .

حدیث ۶۲۰

امام صادق علیه السلام :

ما أَكَلَ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ مُتَّكِيٌّ مُنْذُ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَتَشَبَّهَ بِالْمَلُوكِ ، وَنَحْنُ لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَفْعَلَ
 امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از هنگامی که خداوند عزوجل او را به پیامبری برانگیخت، هرگز تکیه کرده
 خوراکی نخورد و کراحت داشت به سلاطین، مانند شود و ما توان چنین کاری نداریم.
 الکافی : ۶ / ۲۷۲ / ۸ عن المعلى بن خنيس .

حدیث ۶۲۱

امام صادق علیه السلام :

خَرَجَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ رَاكِبٌ ، فَمَشَا مَعَهُ فَقَالَ : أَلَكُمُ حَاجِيَةٌ ؟ قَالُوا : لَا ، وَلَكِنَّا نُحِبُّ أَنْ نَمَشِيَ مَعَكَ ، فَقَالَ لَهُمْ :
 انْصَرِفُوا ؛ فَإِنَّ مَشَى الْمَاشِي مَعَ الرَّكَابِ مَفْسَدَةٌ لِلرَّكَابِ وَمَدْلَةٌ لِلْمَاشِي
 امام صادق علیه السلام : امیرالمؤمنین، سواره از خانه خارج شد و گروهی، پیاده همراه او راه افتادند. حضرت علیه السلام فرمود: آیا
 شما کاری دارید؟ گفتند: نه، لیکن دوست داریم با شما همراهی کنیم. حضرت علیه السلام آنها فرمود: باز گردید، پیاده رفتن به
 همراه سواره، موجب تباهی سواره و خواری پیاده است.
 الکافی : ۶ / ۵۴۰ / ۱۶ هشام بن سالم ، وراجع تحف العقول : ۲۰۹ .

حدیث ۶۲۲

امام صادق علیه السلام :

«إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ»

امام صادق علیه السلام : روایت شده است که حسن بن علی علیه السلام در کنار مساکین می نشست و سپس این آیه را تلاوت می
 کرد: «خداوند مستکبران را دوست ندارد».
 النحل : ۲۳ .

حدیث ۶۲۳

امام صادق علیه السلام :

(إِنَّ الْعِبَادَ ثَلَاثَةٌ : قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَوْفًا فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ
 ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ .

امام صادق علیه السلام : بندگان، سه گروهند: گروهی خدا را از سرهراس می پرستند که این پرستش بردگان است و گروهی، در
 جستجوی پاداش که این پرستش مزدوران است و گروهی، خداوند را به سبب عشق و محبت می پرستند که این پرستش آزادگان و
 برترین پرستش است.

الکافی : ۲ / ۸۴ / ۵ عن هارون بن خارجة .

حدیث ۶۲۴

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُصَلِّي مِنَ التَّطَوُّعِ مِثْلِي الْفَرِيضَةِ

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دو برابر نماز واجب، نماز نافله می گزارد.

الکافی : ۳ / ۴۴۳ / ۳ ، التهذيب : ۲ / ۴ / ۳ ، الاستبصار : ۱ / ۲۱۸ / ۳۷۰۳ کلها عن الفضيل بن يسار والفضل بن عبد الملك وبكير .

حدیث ۶۲۵

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَدِيدَ الْجِتْهِادِ فِي الْعِبَادَةِ ، نَهَارَهُ صَائِمٌ ، وَلَيْلَهُ قَائِمٌ ، فَأَضْرَّ ذَلِكَ بِجِسْمِهِ ، فَقُلْتُ لَهُ : يَا أَبَه

امام صادق علیه السلام: علی بن الحسین علیه السلام در عبادت، سخت کوش بود، روزش روزه داشت و شبش به عبادت می ایستاد، پس این کار به پیکر او آسیب رساند. به او عرض کردم: ای پدر! این همه تلاش برای چه؟! فرمود: به درگاه خدایم اظهار محبت می کنم، شاید مرا به خود نزدیک کند.

مضى علي بن الحسين عليهما السلام في عام خمسة و تسعين من الهجرة ، و كان مولد جعفر بن محمد سنة ثلاث و ثمانين من الهجرة ، فكان مقامه مع جدّه اثنتي عشرة سنة (راجع تاريخ أهل بيت : ۷۷ و ۸۱) .

حدیث ۶۲۶

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا أَخَذَ كِتَابَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَنَظَرَ فِيهِ قَالَ : مَنْ يُطِيقُ هَذَا ؟ مَنْ يُطِيقُ ذَا ؟ قَالَ : ثُمَّ يَعْمَلُ بِهِ ، وَكَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ حَتَّى يُعْرَفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ ، وَمَا أَطَاقَ أَحَدٌ عَمَلَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ وُلْدِهِ مِنْ بَعْدِهِ إِلَّا عَلِيٌّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ

امام صادق علیه السلام : علی بن الحسین علیه السلام هنگامی که کتاب علی علیه السلام را ستاند در آن

نگریست و فرمود: چه کسی چنین توانی دارد! چه کسی چنین توانی دارد! امام صادق علیه السلام می فرماید: علی بن الحسین علیه السلام آن پس، بدان عمل می کرد و هرگاه برای نماز برمی خاست رنگش دگرگون می شد تا آن جا که در چهره اش نمایان می گشت و هیچ کس در میان فرزندان علی علیه السلام، جز علی بن الحسین علیه السلام توان عمل او را نداشت.

الکافی : ۸ / ۱۶۳ / ۱۷۲ عن سلمة بن يسابري .

حدیث ۶۲۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُصَلِّي فِي جَوْفِ اللَّيْلِ ، فَيَسْجُدُ السَّجْدَةَ فَيُطِيلُ حَتَّى يَقُولَ : إِنَّهُ رَاقِدٌ

امام صادق علیه السلام: پدرم در دل شب نماز می گزارد و آن قدر سجده را طولانی می گرداند که ما گمان می کردیم خوابیده است.

قرب الإسناد : ۵ / ۱۵ عن مسعدة بن صدقة .

حدیث ۶۲۸

امام صادق علیه السلام :

إِنِّي كُنْتُ أُمَهِّدُ لِأَبِي فِرَاشَهُ فَأَنْتَظِرُهُ حَتَّى يَأْتِي ، فَإِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ وَنَامَ قُمْتُ إِلَى فِرَاشِي ، وَإِنَّهُ أَبْطَأَ عَلَيَّ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَأَتَيْتُ الْمَسْجِدَ فِي طَلْبِهِ ، وَذَلِكَ بَعْدَ مَا هَدَا النَّاسُ ، فَإِذَا هُوَ فِي الْمَسْجِدِ سَاجِدٌ وَلَيْسَ فِي الْمَسْجِدِ غَيْرُهُ ، فَسَمِعْتُ حَيْنَهُ وَهُوَ يَقُولُ : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي حَقًّا حَقًّا ، سَجَدْتُ لِمَكَ يَا رَبِّ تَعْبُدًا وَرِقًّا ، اللَّهُمَّ إِنَّ عَمَلِي ضَعِيفٌ فَضَاعِفُهُ لِي ، اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ، وَتُبِّ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

امام صادق علیه السلام: من بستر پدرم را می گستردم و منتظر آمدنش می ماندم، پس هرگاه در بسترش جای می گرفت و می خوابید، من نیز به بستر خود می رفتم. شبی او دیر کرد و من در جستجوی او به مسجد رفتم و این در حالی بود که مردم خوابیده بودند. ناگاه او را در مسجد یافتم که به سجده رفته و در مسجد کسی جز او نبود. ناله او را شنیدم که می گفت: پاک هستی بار الها، بی شک و تردید تو خدای پاک منی، خدایا در برابر تو از سر تعبد و بندگی به سجده افتاده ام، خدایا عمل من ناچیز است، پس آن را برای من دو چندان کن، خدایا مرا از عذاب روزی که بندگانت را برمی انگیزی، حفظ کن و مرا ببخش که تو بخشنده و مهر ورزی.

الکافی : ۳ / ۳۲۳ / ۹ عن إسحاق بن عمار .

حدیث ۶۲۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرَ الذِّكْرِ ، لَقَدْ كُنْتُ أَمْشِي مَعَهُ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَأَأْكُلُ مَعَهُ الطَّعَامَ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَلَقَدْ كَانَ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ وَمَا يَشْغَلُهُ ذَلِكَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ، وَكُنْتُ أَرَى لِسَانَهُ لَازِقًا بِحَنَكِهِ يَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَكَانَ يَجْمَعُنَا فَيَأْمُرُنَا بِالذِّكْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ، وَيَأْمُرُ بِالْقِرَاءَةِ مَنْ كَانَ يَقْرَأُ مِنَّا ، وَمَنْ كَانَ لَا يَقْرَأُ مِنَّا أَمَرَهُ بِالذِّكْرِ

امام صادق علیه السلام: پدرم، ذکر فراوان می گفت، من با او راه می رفتم، در حالی که او ذکر خدا بر لب داشت و با او غذا می خوردم در حالی که او خدا را یاد می آورد، او با مردم سخن می گفت و این هم او را از ذکر الهی باز نمی داشت، زبان او را می دیدم که از ذکر «لا-اله الا-الله» به سقف دهانش چسبیده بود. او ما را گرد می آورد و از ما می خواست تا بر آمدن آفتاب ذکر گوئیم. هر که را از ما [که می توانست] قرائت کند، دستور قرائت قرآن می داد و به هر که قرائت نمی کرد، دستور ذکر می داد.

الکافی : ۲ / ۴۹۹ / ۱ عن ابن القداح .

حدیث ۶۳۰

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَا يُؤَثِّرُ عَلَى صَلَاةِ الْمَغْرِبِ شَيْئًا إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ حَتَّى يُصَلِّيَهَا

امام صادق علیه السلام: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله هنگامی که خورشید غروب می کرد، هیچ چیز را بر نماز مغرب ترجیح نمی داد تا آن که آن را به جای می آورد.

فی المصدر «یصلیها» والصحیح ما أثبتناه .

حدیث ۶۳۱

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَسِيلُ عَرْقَهُ حَتَّى يَطَأَ فِي عَرْقِهِ مِنْ طَوْلِ قِيَامِهِ

امام صادق علیه السلام: علی علیه السلام آن قدر رکوع خود را ادامه می داد که عرقش روان می شد تا جایی که در عرق خود گام می نهاد.

فلاح السائل : ۱۰۹ عن أبي الصباح .

حدیث ۶۳۲

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيٌّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا تَوَضَّأَ اصْفَرَ لَوْنُهُ ، فَقِيلَ لَهُ : مَا هَذَا الَّذِي يَغْشَاكَ ؟ فَقَالَ : أَتَدْرِي لِمَنْ أَتَاهَبُ لِلْقِيَامِ بَيْنَ يَدَيْهِ ؟ !

امام صادق علیه السلام: علی بن الحسین علیه السلام هرگاه وضو می گرفت رنگش زرد می گشت. به ایشان عرض شد: این چه حالی است که شما را در بر می گیرد؟ فرمود: آیا می دانی آماده ایستادن در برابر چه کسی می کردم؟

إعلام الوری : ۲۵۵ عن سعيد بن كلثوم ، الإرشاد : ۲ / ۱۴۳ ، كشف الغمّة : ۲ / ۲۹۸ كلاهما عن عبد الله بن محمد القرشي ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۱۴۸ ، مكارم الأخلاق : ۲ / ۹۷ / ۲۲۷۷ .

حدیث ۶۳۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : كَانَ عَلِيٌّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ ، لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا حَرَكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ

امام صادق علیه السلام: پدرم علیه السلام می فرمود: علی بن الحسین صلوات الله علیهما هرگاه به نماز برمی خاست گویی ساقه درختی است، چیزی از آن حرکت نمی کرد مگر آن چه که باد آن را به حرکت در آورد.

الکافی : ۳ / ۳۰۰ / ۴ ، فلاح السائل : ۱۶۱ كلاهما عن جهم بن حميد .

حدیث ۶۳۴

امام صادق علیه السلام :

لَقَدْ صَيَّمْتُ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ذَاتَ يَوْمٍ فَوَقَعَ عَلَى رَأْسِهِ شَيْءٌ ، فَلَمْ يَنْزَعْهُ مِنْ رَأْسِهِ حَتَّى قَامَ إِلَيْهِ جَعْفَرٌ فَنَزَعَهُ مِنْ رَأْسِهِ ، تَعْظِيمًا لِلَّهِ وَإِقْبَالًا عَلَى صَلَاتِهِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ : «أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا

جابر جعفی به نقل از امام صادق علیه السلام: روزی امام باقر علیه السلام نماز می گزارد که چیزی روی سرش افتاد. حضرت علیه السلام، آن را از سرش برداشت تا آن که خود امام صادق رفت و آن را از سر مبارک امام باقر علیه السلام برداشت. و این (آرامش و بی توجهی به اطراف برای بزرگداشت مقام الهی و توجه به نمازش بود و این، همان سخن پروردگار است: «به دین حنیف روی آور» .

یونس : ۱۰۵ .

حدیث ۶۳۵

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالى : «وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحُهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ

امام باقر و امام صادق علیهما السلام - درباره این فرموده الهی «و تسبیح گوی در پاره ای از شب و به هنگام ناپدید شدن ستارگان» - پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ، شبانه، سه بار برمی خاست و در افقهای آسمان می نگرست و پنج آیه از سوره آل عمران تلاوت می کرد که پایان آن «انک لا تخلف الميعاد» است و سپس نماز شب را آغاز می کرد.
الطور : ۴۹ .

حدیث ۶۳۶

امام صادق علیه السلام :

- وَذَكَرَ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ -: كَانَ يُؤْتَى بِطَهْرٍ فَيَخْمَرُ عِنْدَ رَأْسِهِ، وَيُوضَعُ سِوَاكُهُ تَحْتَ فِرَاشِهِ ، ثُمَّ يَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، فَإِذَا اسْتَيْقَظَ جَلَسَ ، ثُمَّ قَلَّبَ بَصِيرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تَلَا آيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ : «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ...» ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، ثُمَّ يَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَرَكْعُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ عَلَى قَدَرِ قِرَاءَتِهِ رُكُوعُهُ ، وَسُجُودُهُ عَلَى قَدَرِ رُكُوعِهِ . يَرَكْعُ حَتَّى يُقَالَ مَتَى يَرْفَعُ رَأْسَهُ؟! وَيَسْجُدُ حَتَّى يُقَالَ مَتَى يَرْفَعُ رَأْسَهُ؟! ثُمَّ يَعُودُ إِلَى فِرَاشِهِ فَيَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، ثُمَّ يَسْتَيْقِظُ فَيَجْلِسُ ، فَيَتَلُو آيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ ، وَيُقَلِّبُ بَصَرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، وَيَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَصَلِّي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ كَمَا رَكْعَ قَبْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ يَعُودُ إِلَى فِرَاشِهِ فَيَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، ثُمَّ يَسْتَيْقِظُ فَيَجْلِسُ فَيَتَلُو آيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ وَيُقَلِّبُ بَصَرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، وَيَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيُوتِرُ وَيُصَلِّي الرَّكَعَتَيْنِ ثُمَّ يَخْرُجُ إِلَى الصَّلَاةِ

امام صادق علیه السلام - در ذکر نماز پیامبر صلی الله علیه و آله - : حضرت صلی الله علیه و آله ، ظرف آبی می آورد و روی آن را می پوشاند و بالای سر خود می گذاشت و مسواکش را زیر بسترش می نهاد و قدری می آرمید، سپس بیدار می شد و می نشست و در پی آن دیده در آسمان می گرداند و این آیه را تلاوت می فرمود «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ» ، آن گاه دندانهایش را مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و چهار رکعت نماز می گزارد که هر رکوعش، به قدر قیامش بود و هر سجودش، به قدر رکوعش. رکوع او، آن قدر طول می کشید که گفته می شد کی قامت راست می کند؟! و سجده اش آن قدر طولانی می گشت که گفته می شد کی سر از سجده برمی دارد؟! او سپس به بسترش باز می گشت و قدری می آرمید، آن گاه بیدار می شد و می نشست و آیاتی از سوره آل عمران را قرائت می کرد و دیده در آسمان می گرداند، سپس مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و همانند دفعه قبل چهار

رکعت نماز می گزارد، آن گاه به بستر برمی گشت و مقداری می خوابید. سپس بیدار می شد و می نشست و آیات آل عمران را تلاوت می کرد و به اطراف آسمان می نگرست و آن گاه مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و وتر به جای می آورد و دو رکعت نماز می گزارد و آن گاه برای نماز (صبح) بیرون می رفت.

التهدیب : ۲ / ۳۳۴ / ۱۳۷۷ عن معاوية بن وهب .

حدیث ۶۳۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْخُلُ إِلَى أَهْلِهِ وَيَقُولُ: عِنْدَكُمْ شَيْءٌ وَإِلَّا صُمْتُ؟ فَإِنْ كَانَ عِنْدَهُمْ شَيْءٌ أَتَوْهُ بِهِ وَإِلَّا صَامَ
 امام صادق علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام به خانه در می آمد و می فرمود: آیا چیزی نزد شما هست، وگرنه روزه بگیرم. اگر
 نزد آنها چیزی یافت می شد، نزد امام علیه السلامی آوردند و در غیر این صورت، روزه می گرفت.
 التهذيب: ۴ / ۱۸۸ / ۵۳۱، عوالی اللآلی: ۳ / ۱۳۵ / ۱۵ کلاهما عن هشام بن سالم .

حدیث ۶۳۸

امام صادق علیه السلام :
 لَا تَكْسَلُوا فِي طَلَبِ مَعَايِشِكُمْ ؛ فَإِنَّ آبَاءَنَا كَانُوا يَرْكُضُونَ فِيهَا وَيَطْلُبُونَهَا
 امام صادق علیه السلام: در طلب معاش خود کاهلی نکنید که پدران ما برای آن می دویدند و آن را جستجو می کردند.
 الفقيه: ۳ / ۱۵۷ / ۳۵۷۶ عن حماد اللحّام .

حدیث ۶۳۹

امام صادق علیه السلام :
 قَسَمَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْفَيْءَ، فَأَصَابَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْضًا، فَاحْتَفَرَ فِيهَا عَيْنًا فَخَرَجَ مَاءٌ يَبِغُ فَيَالسَّمَاءِ كَهَيْئَةِ عُتُقِ الْبَعِيرِ
 فَسَيَّمَاهَا يَبِغُ، فَجَاءَ الْبَشِيرُ يُبَشِّرُ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: بَشْرُ الْوَارِثِ هِيَ صَدَقَةٌ بَنَتْهُ بَتْلًا فِي حَجِيجِ بَيْتِ اللَّهِ وَعَابِرِي سَبِيلِ اللَّهِ، لَا تَبَاعُ وَلَا
 تَوْهَبُ وَلَا تَوْرَثُ، فَمَنْ بَاعَهَا أَوْ وَهَبَهَا فَعَلَيْهِ
 لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا
 امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله غنایم را تقسیم کرد و به علی علیه السلام قطعه زمینی رسید. امام علیه السلام
 در آن چاهی حفر کرد و از آن، آبی به قطر گردن شتر به آسمان جهید، امام علیه السلام آن را «ینبع» نامید. پس مردی آمد و آن را
 بشارت داد، امام علیه السلام فرمود: به وارث من بشارت ده که آن را صدقه ای حتمی و قطعی
 قراردادم برای حاجیان بیت الله و عابران راه الهی، نه فروخته می شود و نه بخشیده می گردد و نه به ارث می رسد. هر که آن را
 بفروشد یا هبه کند، لعنت خدا، فرشتگان و همه مردم بر او باد که خداوند، نه بازگشت و توبه اش را بپذیرد و نه عوض و فدیة اش
 را.

الكافي: ۷ / ۵۴ / ۹، التهذيب: ۹ / ۱۴۸ / ۶۰۹ وفيه «عابر سبيله» بدل «عابری سبيل الله» و كلاهما عن أيوب بن عطية الحداء .

حدیث ۶۴۰

امام صادق علیه السلام :
 - عِنْدَ ذِكْرِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ -: وَاللَّهِ، لَقَدْ أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ لِرُجْحِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ دَبَّرَتْ فِيهِمْ يَدَاهُ
 امام صادق علیه السلام - در یاد کرد علی علیه السلام - : به خدا سوگند، او هزار برده را در راه خداوند عزوجل آزاد کرد. داستان
 حضرت علیه السلام به خاطر آزاد کردن این برده ها، زخم شده بود.
 الكافي: ۸ / ۱۶۵ / ۱۷۵ عن معاوية بن وهب، وذكره أيضًا في: ۵ / ۷۴ / ۲ عن الفضل بن أبي قرّة وفيه «إن أمير المؤمنين أعتق ... من
 ماله وكذّ يده»، الغارات: ۱ / ۹۲ وفيه «أعتق علي عليه السلام ... مما عملت يدها»، ودبّرت يدها: أصابتهما الدبيرة، وهي القرحة .
 (لسان العرب: ۴ / ۲۷۳) .

حدیث ۶۴۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْمُنْكَدِرِ كَانَ يَقُولُ : مَا كُنْتُ أَرَى أَنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ خَلَفًا أَفْضَلَ مِنْهُ حَتَّى رَأَيْتُ ابْنَهُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ ، فَأَزَدْتُ أَنْ أُعْطَهُ فَوَعَّظَنِي ، فَقَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ : بَأَيِّ شَيْءٍ وَعَظَّكَ ؟ قَالَ : خَرَجْتُ إِلَى بَعْضِ نَوَاحِي الْمَدِينَةِ فِي سَاعَةٍ حَارَّةٍ ، فَلَقَيْتَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ ابْنُ عَلِيٍّ - وَكَانَ رَجُلًا بَادِنًا ثَقِيلًا - وَهُوَ مُتَّكِيٌّ عَلَى غُلَامَيْنِ أَسْوَدَيْنِ أَوْ مَوْلَيْنِ ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي : سُبْحَانَ اللَّهِ ! شَيْخٌ مِنْ أَشْيَاحِ قُرَيْشٍ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ فِي طَلَبِ الدُّنْيَا ! أَمَا لَأَعْظَنَّهُ ، فَذَنُوتُ مِنْهُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَزَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ بِنَهْرٍ

امام صادق علیه السلام : محمّد بن منکدر می گفت: من گمان نمی کردم علی بن الحسین علیه السلام جانشینی برتر از خود بنهد تا آن که پسرش محمّد بن علی علیه السلام را دیدم و خواستم بدو پند دهم، ولی او مرا پند داد. دوستانش به منکدر گفتند: امام علیه السلام چه چیزی تو را پند داد؟ گفت: در ساعات گرم روز به یکی از مناطق مدینه رفتم، ابو جعفر محمّد بن علی - که مردی جسیم و سنگین بود - مرا دید، او به دو غلام سیاه یا دو برده، تکیه کرده بود. با خود گفتم: سبحان الله، بزرگی از بزرگان قریش در این ساعت، در طلب دنیاست! خوب است او را اندرز دهم. به او نزدیک شدم و سلام کردم. او در حالی که عرق می ریخت به تندی، جواب سلام مرا داد. گفتم: خدا حالت را نیکو گرداند، بزرگی از بزرگان قریش در این ساعت در طلب دنیاست! هیچ می دانی اگر در این وضع مرگ تو فرا رسد چه می کنی؟ فرمود: اگر در این وضع، مرگ من فرا رسد در حالی فرا رسیده است که من در حال فرمانبری از خدا هستم و با این فرمانبری و اطاعت، خود و خانواده ام را از نیاز به تو و مردم باز می دارم، من از این می هراسم که اگر مرگ من در حال معصیت خدا رسد، چه کنم. عرض کردم: خدا بر تو رحمت آورد، راست می گویی، من خواستم به تو پند دهم لیکن تو به من پند دادی.

النَّهْرُ : الزَّجْرُ ، يُقَالُ : نَهَرَهُ وَانْتَهَرَهُ . (المصباح المنیر : ۶۲۸) .

حدیث ۶۴۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مَقَاسَمَ رَبِّهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، نَعْلًا وَنَعْلًا ، وَثَوْبًا وَثَوْبًا ، وَدِينَارًا وَدِينَارًا

امام صادق علیه السلام: حسن بن علی علیه السلام سه بار هر آن چه داشت از کفش و جامه و دینار، با خدا تقسیم کرد.

التهدیب : ۵ / ۱۱ / ۲۹ ، الاستبصار : ۲ / ۱۴۱ / ۴۶۱ ، حلیة الأبرار : ۳ / ۵۶ / ۵ ، کلها عن الحلبي ، وراجع تاریخ دمشق «ترجمه الإمام الحسن علیه السلام»: ۱۴۲ / ۲۳۶ - ۲۴۱ ، السنن الكبرى : ۴/۵۴۲/۸۶۴۵ ، المناقب لابن شهر آشوب : ۴ / ۱۴ .

حدیث ۶۴۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ أَقْلَ أَهْلِ بَيْتِهِ مَالًا وَأَعْظَمَهُمْ مَوْوَنَةً ، وَكَانَ يَتَصَدَّقُ كُلَّ جُمُعَةٍ بِدِينَارٍ ، وَكَانَ يَقُولُ : الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ ؛ لِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَيَّامِ

امام صادق علیه السلام: پدر من در میان اهل بیتش، مالش از همه کمتر و مخارجش از همه بیشتر بود. او هر جمعه، یک دینار صدقه می داد و می فرمود: صدقه در روز جمعه، به سبب فضیلت روز جمعه بر دیگر روزها، دو چندان می شود.

ثواب الأعمال : ۲۲۰ / ۱ عن عبدالله بن بکیر وغیره .

حدیث ۶۴۴

امام صادق علیه السلام :

فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا اسْتَعْمَلْتُمْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فِي شَيْءٍ يَشُقُّ عَلَيْهِمْ فَأَعْمَلُوا مَعَهُمْ فِيهِ ، وَإِنْ كَانَ أَبِي لِيَأْمُرَهُمْ فَيَقُولُ : كَمَا أَنْتُمْ ، فَيَأْتِي فَيَنْظُرُ فَإِنْ كَانَ ثَقِيلًا قَالَ : بِسْمِ اللَّهِ ، ثُمَّ عَمِلَ مَعَهُمْ ، وَإِنْ كَانَ خَفِيفًا تَنَحَّى عَنْهُمْ

امام صادق علیه السلام: در نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: هرگاه خدمتگزارانتان را به کاری گماردید که بر آنها دشوار است، شما هم با آنها در آن کار، شرکت جوید. پدرم هرگاه بدیشان دستوری می داد، به آنها می فرمود: چگونه اید، پس می آمد و بدیشان می نگریست و اگر کار، سنگین بود می فرمود: بسم الله و همراه آنان کار می کرد و اگر کار، سبک بود، آنها را به حال خود می گذاشت.

الزهد للحسين بن سعيد : ۴۴ / ۱۱۷ عن داود بن فرقد .

حدیث ۶۴۵

امام صادق علیه السلام :

مَا أَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَتَكِنًا مِنْذُ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى أَنْ قَبِضَهُ تَوَاضَعًا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَمَأْرَى رُكْبَتَيْهِ أَمَامَ جَلِيسِهِ فِي مَجْلِسٍ قَطُّ ، وَلَا صَافِحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلًا قَطُّ فَفَرَعَ يَدَيْهِ مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُ يَدَهُ ، وَلَا كَافَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَسِيئَةً قَطُّ ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ : «ادْفَعِ بِلَيْتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ

امام صادق علیه السلام: پیامبر اکرم از آن هنگام که خداوند عز و جل او را به پیامبری برانگیخت تا آن هنگام که او را به سوی خود برگرفت، برای فروتنی در پیشگاه الهی، هرگز لمیده، چیزی نخورد و در هیچ مجلسی دو زانوی خود را در برابر همنشینش نشان نداد و هیچ گاه پیامبر صلی الله علیه و آله با مردی دست نداد که دستش را از دست او بکشد تا آن که آن مرد، دست خود را [عقب] کشد و هرگز پیامبر صلی الله علیه و آله ، کار کسی را با بدی جبران نکرد، خداوند تبارک و تعالی به او فرموده است: «سخن بد آنان را به هرچه نیکوترت می آید پاسخ گوی» و او نیز چنین کرد و هرگز گدایی را پس نزد، اگر چیزی نزدش بود می بخشید و گرنه می فرمود: خدا بدو بدهد. پیامبر صلی الله علیه و آله هرگز به حساب خداوند عزوجل چیزی را نبخشید، مگر آن که خداوند، آن را اجازه داد و اگر بهشت را هم [به حساب خدا به کسی می بخشید] خداوند عزوجل آن را اجازه می داد.

المؤمنون : ۹۶ .

حدیث ۶۴۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّا أَهْلُ بَيْتٍ إِذَا عَلِمْنَا مِنْ أَحَدٍ خَيْرًا لَمْ تُزَلْ ذَلِكَ عَنْهُ مِنَّا أَقَاوِيلُ الرِّجَالِ

امام صادق علیه السلام: ما خاندانی هستیم که هرگاه خیری در کسی سراغ داشته باشیم، گفته های مردم، این خیر را از نظر ما نمی برد.

بصائر الدرجات : ۳۶۲ / ۳ عن داود بن فرقد .

حدیث ۶۴۷

امام صادق علیه السلام :
 لَيْسَ فِي الْجُمْلَةِ مِنْ أَخْلَاقِ الصَّالِحِينَ وَلَا مِنْ شِعَارِ الْمُتَّقِينَ التَّكَلُّفُ ! مِنْ أَيِّ بَابٍ كَانَ . قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِنَبِيِّهِ : «قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ»
 امام صادق علیه السلام: به طور کلی تکلف و رنج پذیری بیهوده از اخلاق صالحان و شعار پرهیزگاران نیست، هر گونه که باشد . خداوند به پیامبرش فرمود: «بگو من از شما مزدی نمی طلبم و از متکلفان نیستم» پیامبر نیز فرمود: ما پیامبران و امانت داران و پرهیزگاران، از تکلف بیزاریم.
 ص : ۸۶ .

حدیث ۶۴۸

امام صادق علیه السلام :
 يَا بَنَ جُنْدَبٍ ، بَلِّغْ مَعَاشِرَ شِيعَتِنَا وَقُلْ لَهُمْ : لَا تَذْهَبَنَّ بِكُمْ الْمِذَاهِبُ ، فَوَاللَّهِ لَا تُنَالُ وَلَا يُتَنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ فِي الدُّنْيَا ، وَمُؤَاسَاةِ الْإِخْوَانِ فِي اللَّهِ ، وَلَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ
 امام صادق علیه السلام: ای پسر جندب! به گروه شیعیان ما [پیام] برسان و به آنان بگو: مبدا راههای گوناگون، شما را به بیراهه کشاند، زیرا به خدا سوگند که ولایت و دوستی ما، جز با پارسایی و سخت کوشی در دنیا و همیاری و همدردی با برادران دینی به دست نیاید و کسی که به مردم ستم کند، شیعه ما نیست.
 تحف العقول : ۳۰۳ .

حدیث ۶۴۹

امام صادق علیه السلام :
 عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَحُسْنِ الْخُلُقِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ ، وَكُونُوا دُعَاءً إِلَى أَنْفُسِكُمْ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ ، وَكُونُوا زِينًا وَلَا تَكُونُوا شَيْنًا ، وَعَلَيْكُمْ بِطُولِ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَطَالَ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ هَتَفَ إبْلِيسُ مِنْ خَلْفِهِ وَقَالَ : يَا وَيْلَهُ ! أَطَاعَ وَعَصَيْتُ ، وَسَجَدَ وَأَيْتُ
 امام صادق علیه السلام: بر تو باد پروا داشتن از خدا و پارسایی و سخت کوشی [در کار و عمل] و راستگویی و امانتداری و خوشخویی و حسن همسایگی . مردم را [عملاً و] با غیر زبان به (مذهب) خود دعوت کنید و زیور ما باشید و مایه زشتی و ننگ ما نباشید . بر شما باد طول دادن رکوع و سجود؛ زیرا هرگاه فردی از شما رکوع و سجود را به درازا کشاند، شیطان از پشت سر او فریاد برآورد و بگوید: ای وای! او فرمان برد و من نافرمانی کردم، او سجده کرد و من سرپیچی .
 الکافی : ۲ / ۷۷ / ۹ عن أبي أسامة .

حدیث ۶۵۰

امام صادق علیه السلام :
 مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ ، كُونُوا لَنَا زِينًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا ، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ، احْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَكُفُّوا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِّحِ الْقَوْلِ

امام صادق علیه السلام: ای گروه شیعیان! زیور ما باشید و مایه ننگ و زشتی ما نباشید، با مردم نیکو سخن بگویید، زبانهایتان را نگهدارید و آنها را از زیاده گویی و زشت گویی باز دارید.

أمالی الصدوق: ۱۷ / ۳۲۶، أمالی الطوسی: ۹۸۷ / ۴۴۰، بشاره المصطفی: ۱۷۰، وفيه «قبح القول» كلها عن سليمان بن مهران.

حدیث ۶۵۱

امام صادق علیه السلام:

كونوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ ، لِيُرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْإِجْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ

امام صادق علیه السلام: مردم را با غیر زبان خود [به مذهب خویش] دعوت کنید، تا پارسایی و سخت کوشی [در عمل و عبادت] و نماز و خوبی را از شما بینند؛ زیرا اینها، خود [بهترین] مبلّغند.

الكافی: ۲ / ۷۸ / ۱۴، و ذکر أيضًا فی: ۱۰ / ۱۰۵، وفيه «... بالخیر بغیر ألسنتكم لیروا منكم الاجتهاد والصدق والورع» كلاهما عن ابن أبي يعفور.

حدیث ۶۵۲

امام صادق علیه السلام:

أى مَفْضَلٌ ، قُلْ لِشِيعَتِنَا : كُونُوا دُعَاءَ إِلَيْنَا بِالْكَفِّ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ وَاجْتِنَابِ مَعَاصِيهِ وَاتِّبَاعِ رِضْوَانِ اللَّهِ ، فَإِنَّهُمْ إِذَا كَانُوا كَذَلِكَ كَانَ النَّاسُ إِلَيْنَا مُسَارِعِينَ

امام صادق علیه السلام: ای مفضل! به شیعیان ما بگو: با خویشنداری از حرامهای خدا و دوری از گناهان و در پی [جلب] خشنودی خدا بودن، دعوتگر (مردم) به سوی ما باشید؛ زیرا اگر چنین باشند مردم، خود به جانب ما می شتابند.

دعائم الإسلام: ۵۸ / ۱، شرح الأخبار: ۳ / ۵۰۶ / ۱۴۵۳.

حدیث ۶۵۳

امام صادق علیه السلام:

إِيَّاكُمْ أَنْ تَعْمَلُوا عَمَلًا يُعَيِّرُونَا بِهِ ، فَإِنَّ وَلَدَ السَّوِّءِ يُعَيِّرُ وَالِدَهُ بِعَمَلِهِ ، كُونُوا لِمَنْ انْقَطَعْتُمْ إِلَيْهِ زَيْنًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْهِ شَيْنًا

امام صادق علیه السلام: مبادا کاری کنید که به سبب آن، ما را سرزنش کنند؛ زیرا به سبب کردار فرزند بد، پدر او سرزنش می شود، برای کسی که به او دل سپرده اید [امام خود] مایه آراستگی باشید و باعث ننگ و زشتی اش نباشید.

الكافی: ۲ / ۲۱۹ / ۱۱ عن هشام الكندی.

حدیث ۶۵۴

امام صادق علیه السلام:

صَانِعِ الْمُنَافِقِ بِلِسَانِكَ ، وَأَخْلِصْ وُدَّكَ لِلْمُؤْمِنِ ، وَإِنْ جَالَسَكَ يَهُودِيٌّ فَأَحْسِنْ مُجَالَسَتَهُ

امام صادق علیه السلام: با منافق، به زبانت سازگاری کن و دوستیت را، برای مؤمن، خالص گردان و اگر یهودی با تو همنشین شد، با او نیکو همنشینی کن.

الفرقیه: ۴ / ۴۰۴ / ۵۸۷۲، أمالی الصدوق: ۸ / ۵۰۲، الاختصاص: ۲۳۰، كلها عن إسحاق بن عمار، أمالی المفید: ۱۰ / ۱۸۵، الزهد

للحسین بن سعید : ۲۲ / ۴۹ کلاهما عن سعد بن طریف عن الإمام الباقر علیه السلام ، تحف العقول : ۲۹۲ عن الإمام الباقر علیه السلام ، مشکاة الأنوار : ۸۲ .

حدیث ۶۵۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْضَحَ بِأَيْمَةِ الْهُدَى مِنْ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّنَا عَنْ دِينِهِ ، وَأَبْلَجَ بِهِمْ عَنْ سَبِيلِ مِنْهَاجِهِ ، وَفَتَحَ بِهِمْ عَنْ بَاطِنِ يَتَابِعِ عِلْمِهِ ، فَمَنْ عَرَفَ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاجِبَ حَقِّ إِمَامِهِ وَجَدَ طَعْمَ حَلَاوَةِ إِيْمَانِهِ وَعَلِمَ فَضْلَ طَلَاوَةِ إِسْلَامِهِ

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل به وسیله پیشوایان هدایت از خاندان پیامبر ما دینش را آشکار ساخت و به وسیله ایشان راهش را روشن نمود و به واسطه آنان چشمه های پنهان دانش خود را گشود. پس از امت محمد صلی الله علیه و آله هر کس که حق واجب امامش را بشناسد، مزه شیرین ایمانش را بچشد و به ارزش دلپذیری اسلام خود پی برد.

الکافی : ۱ / ۲۰۳ ، الغیبة للنعمانی : ۲۲۴ / ۷ ، مختصر بصائر الدرجات : ۸۹ و فیه «طراوة» بدل «طلاوة» کلها عن إسحاق بن غالب ، بصائر الدرجات : ۴۱۳ / ۲ و فیه «طلاقة» بدل «طلاوة» عن ابن إسحاق بن غالب .

حدیث ۶۵۶

امام صادق علیه السلام :

إِحْفَظُوا فِينَا مَا حَفِظَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ فِي الْيَتِيمِينَ ، وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا

امام صادق علیه السلام: درباره ما همان چیزی را نگهداری کنید که آن بنده شایسته [خضر علیه السلام] برای آن دو کودک یتیم که پدرشان مردی صالح بود نگهداری کرد.

أمالی الطوسی : ۲۷۳ / ۵۱۴ عن البرذون بن شیب .

حدیث ۶۵۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْأَنْصَارَ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا كُنَّا ضَالًّا فَهَدَانَا اللَّهُ بِكَ ، وَعَيْلَةٌ فَأَغَانَا اللَّهُ بِكَ ، فَاسْأَلْنَا مِنْ أَمْوَالِنَا مَا شِئْتُمْ فَهُوَ لَكَ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» . ثُمَّ رَفَعَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَبَكَى حَتَّى اخْضَلَّتْ لِحْيَتُهُ وَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا

امام صادق علیه السلام: انصار نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند: ای رسول خدا، ما مردمی گمراه بودیم و خداوند به واسطه تو ما را راهنمایی کرد و تنگدست بودیم و خدا به برکت وجود تو توانگرمان ساخت؛ بنابراین از دارایی های ما هر چه می خواهی از ما بخواه تا به تو دهیم.

پس خداوند عز و جل این آیه را فرو فرستاد: «بگو: من به ازای آن از شما مزدی نمی خواهم جز دوستی کردن با خویشاوندان». در این هنگام امام صادق علیه السلام دستش را به طرف آسمان بالا برد و چندان گریست که محاسنش تر شد و فرمود: سپاس و ستایش خدای را که به ما برتری بخشید.

دعائم الإسلام: ۱ / ۶۷، وراجع: ص ۶۸.

حدیث ۶۵۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الرَّجُلَ (رُبَّمَا) يُحِبُّ الرَّجُلَ وَيُبِغِضُ وُلْدَهُ، فَأَبَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ حُبَّنَا مَفْتَرَضًا - أَخَذَهُ مَنْ أَخَذَهُ، وَتَرَكَهُ مَنْ تَرَكَهُ - وَاجِبًا، فَقَالَ: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»

امام صادق علیه السلام: انسان گاه مردی را دوست دارد اما فرزند او را دشمن می‌دارد، لیکن خداوند عزوجل جز این نخواست که دوستی و محبت ما را واجب گرداند که عده ای آن را گرفتند و عده ای رهاش کردند. فرموده است: «بگو: من در ازای این از شما مزدی نمی‌خواهم مگر دوستی با خویشاوندانم».

المحاسن: ۱ / ۲۴۰ / ۴۴۰ عن محمد بن مسلم.

حدیث ۶۵۹

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا» - : نَحْنُ الْحَبْلُ

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «همگی به ریسمان خدا چنگک زید» - : آن ریسمان ما هستیم.

أمالی الطوسی: ۲۷۲ / ۵۱۰ عن عمر بن راشد، وراجع مجمع البیان: ۲ / ۸۰۵، ینابیع المودّة: ۱ / ۳۵۶ / ۱۰، إحقاق الحق: ۱۳ / ۸۴ نقلًا عن الأشراف.

حدیث ۶۶۰

امام صادق علیه السلام:

مَا يَمْنَعُكُمْ إِذَا كَلَّمَكُمُ النَّاسُ أَنْ تَقُولُوا لَهُمْ: ذَهَبْنَا مِنْ حَيْثُ ذَهَبَ اللَّهُ، وَاخْتَرْنَا مِنْ حَيْثُ اخْتَارَ اللَّهُ. إِنَّ اللَّهَ سَيَبْحَانُهُ اخْتَارَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاخْتَارَ لَنَا آلَ مُحَمَّدٍ، فَنَحْنُ مُتَمَسِّكُونَ بِالْخَيْرِ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ

امام صادق علیه السلام: چه مانعی دارد که هرگاه مردم با شما سخن گفتند به آنها بگویید: ما از همان راهی رفته ایم که خدا رفته است و همان چیزی را برگزیده ایم که خدا برگزیده است. خداوند سبحان محمد صلی الله علیه و آله را برگزید و آل محمد را برای ما گزینش فرموده؛ پس ما به برگزیدگان از جانب خدای عز و جلتمسک جسته ایم.

أمالی الطوسی: ۲۲۷ / ۳۹۷ والتمن موافق لما فی البحار: ۲۷ / ۳۲۶ / ۵ عن أمالی الطوسی، بشارة المصطفی: ۱۱۱ کلاهما عن کلیب بن معاویة الصیداوی، وراجع الکافی: ۲ / ۲۱۲ / ۱.

حدیث ۶۶۱

امام صادق علیه السلام:

كَذَّبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يَعْرِفُنَا وَهُوَ مُتَمَسِّكٌ بِعُرْوَةِ غَيْرِنَا

امام صادق علیه السلام: دروغ می‌گوید کسی که مدعی است ما را شناخته اما به دامن دیگران چنگک آویخته است.

معانی الأخبار: ۳۹۹ / ۵۷ عن إبراهيم بن زياد، صفات الشيعة: ۸۲ / ۴ عن المفضل بن عمر وفيه «من شيعتنا» بدل «يعرفنا».

حدیث ۶۶۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ وَلايَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ قُطْبَ الْقُرْآنِ ، وَقُطْبَ جَمِيعِ الْكُتُبِ ، عَلَيْهَا يَسْتَدِيرُ مُحْكَمُ الْقُرْآنِ ، وَبِهَا نَوَّهَتِ الْكُتُبُ وَيَسْتَبِينُ الْإِيمَانُ . وَقَدْ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يُقْتَدَى بِالْقُرْآنِ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَذَلِكَ حَيْثُ قَالَ فِي آخِرِ خُطْبَتِهِ خُطْبَتِهَا : إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ : الثَّقَلَ الْأَكْبَرَ ، وَالثَّقَلَ الْأَصْغَرَ ، فَأَمَّا الْأَكْبَرُ فَكِتَابُ رَبِّي ، وَأَمَّا الْأَصْغَرُ فَعِزَّتِي أَهْلُ بَيْتِي ، فَاحْفَظُونِي فِيهِمَا فَلَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا

امام صادق علیه السلام: خداوند ولایت ما اهل بیت را محور قرآن و محور همه کتابها [ی آسمانی] قرار داد که قرآن استوار بر گرد آن می چرخد و به واسطه آن همه کتابها ارج یافته اند و به واسطه آن حقیقت ایمان روشن می شود. رسول خدا صلی الله علیه و آله دستور داد که به قرآن و آل محمد اقتدا شود، آن گاه که در آخرین خطبه خود فرمود: من در میان شما دو شیء گرانسنگ بر جای می نهم: یکی بزرگتر، دیگری کوچکتر، اما بزرگتر کتاب پروردگار من است و کوچکتر عترت یا همان اهل بیت منند، پس با پاسداشت آن دو مرا پاس دارید؛ زیرا تا زمانی که به این دو چنگ زنید هرگز گمراه نخواهید شد. تفسیر العیاشی: ۱ / ۵ / ۹ عن مسعدة بن صدقة .

حدیث ۶۶۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَوَلَّى آلَ مُحَمَّدٍ وَقَدَّمَ لَهُمْ عَلَى جَمِيعِ النَّاسِ بِمَا قَدَّمَهُمْ مِنْ قَرَابَةِ رَسُولِ اللَّهِ فَهُوَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ لِتَوَلِّيهِ آلَ مُحَمَّدٍ ، لَا أَنَّهُ مِنَ الْقَوْمِ بِأَعْيَانِهِمْ وَإِنَّمَا هُوَ مِنْهُمْ بِتَوَلِّيهِ إِلَيْهِمْ وَاتِّبَاعِهِ إِيَّاهُمْ ، وَكَذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ فِي كِتَابِهِ : «وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ»
 امام صادق علیه السلام: هر کس ولایت آل محمد را بپذیرد و آنان را به سبب خویشاوندیشان با رسول خدا صلی الله علیه و آله بر همه مردم مقدم دارد، چنین کسی از آل محمد است چون ولایت آل محمد را دارد؛ نه به این معنا که در واقع جزء این خاندان است بلکه از آنان است به سبب پذیرش ولایتشان و پیروی کردن از آنها. خداوند در کتاب خود این گونه حکم کرده آن جا که فرموده است: «و هر کس از شما آنان را به ولایت گیرد از آنان خواهد بود» و ابراهیم علیه السلام فرمود: «پس هر که از من پیروی کند او از من است و هر که نافرمانیم کند بی گمان تو آمرزنده مهربانی».
 المائدة: ۵۱ .

حدیث ۶۶۴

امام صادق علیه السلام :

لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي بِلَادِهِ خَمْسُ حُرْمٍ : حُرْمَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحُرْمَةُ آلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ ، وَحُرْمَةُ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَحُرْمَةُ كَعْبَةِ اللَّهِ ، وَحُرْمَةُ الْمُؤْمِنِينَ
 امام صادق علیه السلام: خدای عز و جل را در سرزمینش پنج حرمت است: حرمت رسول خدا صلی الله علیه و آله ، حرمت آل رسول خدا صلی الله علیه و آله ، حرمت کتاب خدا صلی الله علیه و آله ، حرمت کعبه خدا و حرمت مؤمنان.
 الکافی: ۸ / ۱۰۷ / ۸۲ عن علی بن شجرة .

حدیث ۶۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ حُرْمَاتٍ ثَلَاثًا لَيْسَ مِثْلَهُنَّ شَيْءٌ : كِتَابُهُ وَهُوَ حِكْمَتُهُ وَنُورُهُ ، وَبَيْتُهُ الَّذِي جَعَلَهُ قِبْلَةً لِلنَّاسِ لَا يُقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ تَوَجُّهًا إِلَى غَيْرِهِ ، وَعِترَةُ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

امام صادق علیه السلام: خدای عز و جل را سه حرمت است که هیچ چیز [در حرمت] مانند آنها نیست: کتاب او که آن حکمت و نور اوست، خانه او که آن را قبله مردم قرار داده و روی کردن به غیر آن را از هیچ کس نمی پذیرد و عترت پیامبران صلی الله علیه و آله .

أمالی الصدوق : ۳۳۹ / ۱۳ ، معانی الأخبار : ۱۱۷ / ۱ کلاهما عن عبدالله بن سنان ، الخصال : ۱۴۶ / ۱۷۴ عن ابن عباس قال : إِنَّ لِلَّهِ . . . روضة الواعظین : ۲۹۷ .

حدیث ۶۶۶

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُوا صِیْلَةَ آلِ مُحَمَّدٍ مِنْ أَمْوَالِكُمْ ، مَنْ كَانَ غَنِيًّا فَعَلَى قَدْرِ غِنَاهُ ، وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَعَلَى قَدْرِ فَقْرِهِ ، فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَقْضِيَ اللَّهُ لَهُ أَهْمَ الْحَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ فَلْيَصِلْ آلَ مُحَمَّدٍ وَشِيعَتَهُمْ بِأَحْوَجِ مَا يَكُونُ مِنْ مَالِهِ

امام صادق علیه السلام: صله دادن از اموال خود به آل محمد را فرو مگذارید، هر که داراست به قدر دارایی اش [صله دهد] و هر که ناداراست به فراخور ناداریش. هر که می خواهد خداوند مهمترین حاجتهایی را که از خدا می خواهد برآورده سازد از مال خود آن چه را بیشتر از همه مورد نیاز اوست به آل محمد و شیعیان آنان صله دهد. بشاره المصطفی : ۶ عن عمران بن معقل .

حدیث ۶۶۷

امام صادق علیه السلام :

سَمِعَ أَبِي رَجُلًا مُتَعَلِّقًا بِالْبَيْتِ وَهُوَ يَقُولُ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، فَقَالَ لَهُ أَبِي : يَا عَبْدَ اللَّهِ ، لَا تَبْتُرْهَا ، لَا تَظْلِمْنَا حَقَّنَا ، قُلِ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ

امام صادق علیه السلام: پدرم مردی را دید که به کعبه آویخته و می گوید: اللهم صل علی محمد. پدرم به او فرمود: ای بنده خدا، آن را ناقص مگو، حق ما را ضایع مگردان، بگو: اللهم صل علی محمد و اهل بینه. الکافی : ۲ / ۴۹۵ / ۲۱ ، عدّه الداعی : ۱۴۹ کلاهما عن ابن القدّاح .

حدیث ۶۶۸

امام صادق علیه السلام :

(إِنَّ ذِكْرَنَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ ، إِنَّا إِذَا ذُكِرْنَا ذُكِرَ اللَّهُ ، وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ ذُكِرَ الشَّيْطَانُ)

امام صادق علیه السلام: [همانا یاد کردن از ما یاد کردن از خداست] هرگاه ما یاد شویم، خدا یاد شده است و هرگاه دشمن ما یاد شود، شیطان یاد شده است.

الکافی : ۲ / ۱۸۶ / ۱ عن علی بن ابی حمزه .

حدیث ۶۶۹

امام صادق علیه السلام :

- لِداوُدَ بْنِ سِرْحَانَ - : يَا دَاوُدُ ، أبلغُ مَوْلِي عَنِّي السَّلَامَ ، وَأَنْتِي أَقُولُ : رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا اجْتَمَعَ مَعَ آخَرَ فَتَدَاكَّرَا أَمْرًا ، فَإِنَّ تَالِثَهُمَا مَلَكَ يَسْتَغْفِرُ لَهُمَا . وَمَا اجْتَمَعَ اثْنَانِ عَلَى ذِكْرِنَا إِلَّا - بَاهَى اللَّهُ تَعَالَى بِهِمَا الْمَلَائِكَةَ ، فَإِذَا اجْتَمَعْتُمْ فَاسْتَعْلُوا بِالذِّكْرِ ، فَإِنَّ فِي اجْتِمَاعِكُمْ وَمُذَاكَرَتِكُمْ إِحْيَاءَنَا . وَخَيْرُ النَّاسِ مِنْ بَعْدِنَا مَنْ ذَاكَرَ بِأَمْرِنَا وَدَعَا إِلَى ذِكْرِنَا

امام صادق علیه السلام: به داود بن سرحان -: ای داود، سلام مرا به دوستانم برسان و به آنان ابلاغ کن که من می گویم: رحمت خدا بر آن بنده ای که با دیگری گرد آید و دو نفری درباره قضیه ما گفتگو کنند؛ که در این حال سومین نفر آنان فرشته ای است که برای آن دو آموزش می طلبد. هیچ دو نفری گرد هم نیامدند و از ما یاد نکردند مگر این که خداوند متعال به وجود آنان بر فرشتگان بالید. پس، هرگاه گرد هم آمدید به ذکر مشغول شوید؛ زیرا گردهمایی و مذاکره شما با یکدیگر باعث زنده شدن ما می شود. بهترین مردم بعد از ما کسی است که درباره کار ما مذاکره کند و به یاد و نام ما فرا خواند.

أمالی الطوسی : ۲۲۴ / ۳۹۰ ، بشارة المصطفی : ۱۱۰ وفيه «إحياء لأمرنا» بدل «إحياءنا» ، كلاهما عن معتب مولى أبى عبد الله .

حدیث ۶۷۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ فِي السَّمَاءِ لَيَطَّلِعُونَ عَلَى الْوَاحِدِ وَالْإِثْنَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ وَهُمْ يَذْكُرُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ ، فَيَقُولُونَ : أَمَا تَرَوْنَ إِلَى هَؤُلَاءِ فِي قَلْبِهِمْ وَكَثْرَةِ عَمَلِهِمْ يَصِفُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ؟! فَتَقُولُ الطَّائِفَةُ الْآخَرَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ : «ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

امام صادق علیه السلام: برخی از فرشتگان آسمان یکی دو سه نفر [از اهل زمین] را می بینند که مشغول سخن گفتن از فضایل آل محمد هستند، پس می گویند: نمی بینید این عده را که با تعداد اندکشان داشتن دشمنان فراوان، از فضایل آل محمد صلی الله علیه و آله یاد می کنند؟! گروه دیگری از فرشتگان می گویند: «این فضل خداست که آن را به هر که بخواهد عطا می کند و خدا دارای فضل بسیار است».

الکافی : ۸ / ۳۳۴ / ۵۲۱ ، و ذکره أيضًا فی : ۲ / ۱۸۷ / ۴ ، تأویل الآيات الظاهرة : ۶۶۷ کلها عن المستورد النخعي عن رواه ، والآية : ۴ من سورة الجمعة .

حدیث ۶۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ دَمَعَتْ عَيْنُهُ دَمْعَةً لِدَمِّ شِفْكَ لَنَا ، أَوْ حَقُّ لَنَا أَنْقِصَانَهُ ، أَوْ عَرَضَ أُنْثَهَكَ لَنَا أَوْ لِأَحَدٍ مِنْ شِيعَتِنَا بَوَّأَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا فِي الْجَنَّةِ حُقْبًا

امام صادق علیه السلام: هرکس به خاطر خونی که از ما ریخته شده، یا حقی که از ما گرفته شده و یا هتک حرمتی که نسبت به ما یا یکی از شیعیان ما شده باشد قطره ای اشک بریزد، خداوند متعال به سبب آن او را یک حقب [هشتاد تا صد سال] در بهشت جای دهد.

أمالی الطوسی : ۱۹۴ / ۳۳۰ ، أمالی المفید : ۱۷۵ / ۵ كلاهما عن محمد بن أبى عمارة الكوفي .

حدیث ۶۷۲

امام صادق علیه السلام :

تَجَلِسُونَ وَتَتَحَدَّثُونَ؟ قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، نَعَمْ. قَالَ: إِنَّ تِلْكَ الْمَجَالِسَ أَحْبَبَهَا فَأَحْيُوا أَمْرَنَا، إِنَّهُ مَنْ ذَكَرْنَا أَوْ ذُكِرْنَا عِنْدَهُ فَخَرَجَ مِنْ عَيْنَيْهِ مِثْلُ جَنَاحِ الذُّبَابِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَلَوْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ

بکر بن محمد آزدی از امام صادق علیه السلام: آیا باهم می نشینید و گفتگو می کنید؟ عرض کردم، آری، فدایت شوم. فرمود: من این گونه مجالس را دوست دارم. پس یاد ما را زنده کنید؛ که هر کس از ما یاد کند یا در حضور او از ما یاد شود و به اندازه پر مگسی اشک از دیدگانش بیرون آید خداوند گناهان او را بیامرزد حتی اگر بیشتر از کف دریا باشد.

ثواب الأعمال: ۲۲۳ / ۱، بشاره المصطفی: ۲۷۵ نحوه، وراجع مستطرفات السرائر: ۱۲۵، المحاسن: ۱ / ۱۳۶ / ۱۷۴، کامل الزیارات: ۱۰۴، تفسیر القمّی: ۲ / ۲۹۲.

حدیث ۶۷۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ ذَكَرْنَا عِنْدَهُ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ حَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَلَى النَّارِ

امام صادق علیه السلام: هر کس در نزد او از ما یاد شود و او بگریزد، خداوند چهره اش را بر آتش حرام گرداند.

کامل الزیارات: ۱۰۴ عن فضیل بن فضالہ .

حدیث ۶۷۴

امام صادق علیه السلام :

نَفْسُ الْمَهْمُومِ لِظُلْمِنَا تَسِيحٌ، وَهَمُّهُ لَنَا عِبَادَةٌ، وَكِتْمَانُ سِرِّنَا جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَجِبُ أَنْ يُكْتَبَ هَذَا الْحَدِيثُ بِالذَّهَبِ

ابان بن تغلب از امام صادق علیه السلام: نفس کشیدن غم‌دیده از برای ستمی که بر ما رفته، تسیح است و اندوه او به خاطر ما عبادت است و پرده پوشی اسرار ما، جهاد در راه خداست. حضرت صادق علیه السلام سپس فرمود: باید این حدیث را باطلا نوشت.

أمالی الطوسی: ۱۱۵ / ۱۷۸، أمالی المفید: ۳۳۸ / ۲، بشاره المصطفی: ۲۵۷، وراجع الکافی: ۲ / ۲۲۶ / ۱۶.

حدیث ۶۷۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَأَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

امام صادق علیه السلام: هر که حق (و مقام) ما را بشناسد و دوستمان بدارد بی گمان خدای تبارک و تعالی را دوست داشته است.

الکافی: ۸ / ۱۲۹ / ۹۸ عن حفص بن غیاث، تنبیه الخواطر: ۲ / ۱۳۷.

حدیث ۶۷۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ حُبَّنَا (أَهْلَ الْبَيْتِ) يُنَزِّلُهُ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ خَزَائِنَ تَحْتَ الْعَرْشِ كَخَزَائِنِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا يُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ، وَلَا يُعْطِيهِ إِلَّا خَيْرَ الْخَلْقِ، وَإِنَّ لَهُ عِمَامَةً كَعِمَامَةِ الْقَطْرِ، فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَخُصَّ بِهِ مَنْ أَحَبَّ مِنْ خَلْقِهِ أَذِنَ لِنَتِكَ الْعِمَامَةَ فَتَهَطَّلَتْ كَمَا تَهَطَّلَتِ السَّحَابُ، فَتُصِيبُ الْجَنِينَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ

امام صادق علیه السلام: محبت به ما [اهل بیت] را خداوند از خزانه‌هایی که زیر عرش اوست و مانند خزانه‌های زر و سیم می‌باشند، از آسمان فرو می‌فرستد و آن را جز به اندازه نفرستد و جز به بهترین آفریدگان عطایش نکند. این محبت را ابری است، همچون ابرهای باران‌زا؛ پس هرگاه خداوند بخواهد آن را به بنده‌ای که دوستش می‌دارد اختصاص دهد به آن ابر فرمان می‌دهد و باران محبت فرو می‌ریزد، همچنان که ابرهای باران‌زا می‌بارند و این باران به جنین در شکم مادرش می‌رسد.
تحف العقول: ۳۱۳ عن أبي جعفر محمد بن النعمان الأحول .

حدیث ۶۷۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ فَوْقَ كُلِّ عِبَادَةٍ عِبَادَةٌ، وَحُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ أَفْضَلُ عِبَادَةٍ

امام صادق علیه السلام: بالا دست هر عبادتی عبادتی است و محبت به ما اهل بیت بالاترین عبادت است.
المحاسن: ۱ / ۲۴۷ / ۴۶۲ عن حفص الدهان .

حدیث ۶۷۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ وَجَدَ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيَكْثِرِ الدُّعَاءَ لِأُمَّهِ، فَإِنَّهَا لَمْ تَخُنْ أَبَاهُ

امام صادق علیه السلام: هر که خنکای محبت ما را در دلش یافت، برای مادرش زیاد دعا کند؛ زیرا [معلوم می‌شود که] به پدرش خیانت نکرده است.
معانی الأخبار: ۱۶۱ / ۴، بشارة المصطفى: ۹ کلاهما عن المفصل بن عمر .

حدیث ۶۷۹

امام صادق علیه السلام:

مَنْ كَانَ يُحِبُّنَا وَهُوَ فِي مَوْضِعٍ لَا يَشِينُهُ فَهُوَ مِنْ خَالِصِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى . قُلْتُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، وَمَا الْمَوْضِعُ الَّذِي لَا يَشِينُهُ؟ قَالَ : لَا يَرْمِي فِيمَوْلِدِهِ . - وَفِيخَبِ آخِرُ : لَمْ يُجْعَلْ وَلَدًا -

ابن بکیر از امام صادق علیه السلام: هر کس ما را دوست بدارد و در وضعی هم نباشد که مایه عیب و ننگ او باشد، چنین کسی از مخلصان خدای تبارک و تعالی است. عرض کردم: فدایت شوم، یعنی چه در وضعی نباشد که مایه عیب و ننگ او باشد؟ فرمود: در نسبش متهم نباشد.

در خبری دیگر آمده است: زنازاده نباشد.

معانی الأخبار: ۱۶۶ / ۱ .

حدیث ۶۸۰

امام صادق علیه السلام :

وَاللَّهِ لَا يُحِبُّنَا مِنَ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ إِلَّا أَهْلَ الْبَيْتَاتِ وَالشَّرَفِ وَالْمَعْدِنِ ، وَلَا يُبْغِضُنَا مِنْ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ إِلَّا كُلُّ دَنْسٍ مُلْصِقٍ

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند که از عرب و عجم ما را دوست ندارند مگر کسانی که خانواده دار و شریف و اصیل هستند و از این رو از اینان و آنان ما را دشمن ندارد، مگر کسی که آلوده و بی نسب باشد.

الکافی : ۸ / ۳۱۶ / ۴۹۷ عن ربعی ، الملتصق - بتشديد الصاد ويخفف - : الدعوى المتهمة فى نسبه ، والرجل المقيم فى الحى وليس منهم ، ووردت الأخبار المتواترة على أن حب أهل البيت علامة طيب الولادة وبغضهم علامة خبثها . (مرآة العقول : ۲۶ / ۴۲۰) .

حدیث ۶۸۱

امام صادق علیه السلام :

رَأَيْتُ جَابِرًا مَتَوَكِّئًا عَلَى عَصَاهُ وَهُوَ يَدُورُ فِي سَكَكِ الْأَنْصَارِ وَمَجَالِسِهِمْ وَهُوَ يَقُولُ : ... يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ ، أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى حُبِّ عَلِيٍّ ، فَمَنْ أَبِي فَانظُرُوا فِي شَأْنِ أُمِّهِ

ابو زبیر مکی: جابر را دیدم که عصا زنان در کوی و برزن انصار و در انجمنهای آنان می گشت و می گفت: ... ای گروه انصار، فرزندان خود را دوستدار علی بار آورید و هریک نپذیرفت در حال مادر او بیندیشید.

علل الشرائع : ۱۴۲ ، الفقیه : ۳ / ۴۹۳ / ۴۷۴۴ ، رجال الکشی : ۱ / ۲۳۶ ، الثاقب فی المناقب : ۱۲۴ / ۱۲۳ .

حدیث ۶۸۲

امام صادق علیه السلام :

ابو زبیر و عطیه عوفی و جؤاب: هریک جداگانه گفته اند: جابر را دیدم که تکیه زنان بر عصای خویش در کوچه های مدینه و محل تجمع مردم مدینه می گردد و این خبر را روایت می کند و سپس می گوید: ای گروه انصار، فرزندان خود را دوستدار علی بار آورید و هر کدام آنها نپذیرفت باید در حال مادر او اندیشه کرد.

جؤاب - بتثقیل الواو و آخره موحدۀ - : ابن عبدالله التیمی الکوفی ، صدوق رومی بالإرجاء ، من السادسة .

حدیث ۶۸۳

امام صادق علیه السلام :

يَا مَعْشَرَ الشَّيْعَةِ ، عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ شِعْرَ الْعَبْدِيِّ

امام صادق علیه السلام: ای گروه شیعیان، به فرزندانتان اشعار عبدی را بیاموزید؛ چه او بر دین خداست. اینک نمونه هایی از اشعار عبدی:

آیا پرسشت از نشان خانه ویران یار، درد ناخوش عشقت را درمان می کند؟!

و یا سوز دلت را در آن روز که فراق دوست نزدیک می شود قطره های ریزان اشکت، فرو می نشاند؟!

هیئات ، عشق برانگیخته را پایان نمی بخشد دوری دوستی که رفته و دیگر باز نمی گردد.

ای پیشاهنگ قبیله! چشمان اشکبار، قبیله را از آب و گیاه بی نیاز می کند

تا آن جا که می گوید:

ای شترسواری که گامهای مرکب نیرومندت پهنای دشت را به تقریب و جنب [دو نوع از راه سپردن شتر تند و کند] در می نوردد. و در فزار غزال خوش خط و خال را می گیرد و در نشیب شاهین تیز بال را خسته می کند.

و بادهای سهمگین را چون اشتران خسته و رنجور بیابان پشت سر می گذارد،

دروود مرا به قبری که در نجف است و بهترین انسان از عرب و عجم را در بردارد برسان.

و در آن جا، شعار خدایی تو، فروتنی در برابرش باشد و بهترین وصی و داماد بهترین پیامبر را ندا ده.

تا آن جا که می گوید:

تو کسی نیستی مگر برادر و یاور آن [پیامبر] راهنما و آشکار کننده حقی و ستایش شده کتابها [ی آسمانی].

تو همسر پاره تن پیغمبر، زهرایی و تنها نگهبان او و پدر فرزندان بزرگوار اویی.

فرزندانی که در راه خدا سختکوشند و از او یاری می جویند و بدو معتقدند و برای همو کار می کنند.

و چنان راهنمایانی هستند که اگر شب دیجور گمراهی همه جا را فرا گیرد شیروان را بهتر از هر کوب و شهابی راهنمایی می کنند.

از آن روز که مهر خود را به پای آنان ریختم مرا رافضی خواندند و این بهترین لقبی است که بدان خوانده می شوم!

دروود خدای عرش نشین، پیوسته و همواره، بر فرزند غمگسار فاطمه باد.

و آن دو فرزندی که یکی به زهر ستم نابهنگام مرد و آن دیگری که با گونه خاک آلود به خاک رفت.

و پس از وی، بر آن عبادت پیشه پارسا، سجّاد و آن گاه بر شکافنده دانش که به غایت طلب نزدیک شد.

و سپس بر جعفر و فرزندش موسی و آن گاه بر امام نیکوکار حضرت رضا و جواد عابد کوشا.

و بر عسکریین و مهدی که قائم آنان و صاحب امر است و جامه های پاک و سپید هدایت به تن دارد، همو که زمین آکنده شده از ظلم و بیداد را از عدل و داد می آکند و گمراهان و شرآفرینان را سرکوب می کند.

پیشوای دلیران بی باک و رزمنده ای است که برای برکندن گیاهان هرزه به پیکار سرکشان می روند.

نمونه دیگری از اشعار عبدی:

ای سروران من، ای فرزندان علی، ای آل طه و ای آل «صاد».

کیست که با شما برابری کند، شما یانی که نمایندگان خدا در زمین هستید؟!

شما ستارگان راهنمایی هستید که خداوند هر رهجویی را به واسطه آن راه می نماید.

اگر رهبری شما نبود ما گمراه می شدیم و راه از بیراهه باز شناخته نمی شد.

پیوسته عمر خویش را با مهر شما می گذرانم و با دشمنان شما دشمنی می ورزم.

توشه ای جز مهر شما ندارم و این بهترین رهتوشه است.

مهر شما اندوخته من است که در پهنه قیامت بدان تکیه می کنم.

دوستی شما و بیزاری از آن که دشمن شماست اعتقاد من است.

أبو محمّد سفیان بن مصعب العبديّ الكوفيّ ، من شعراء أهل البيت الطاهر المترلّفين إليهم بولائه وشعره ، المقبولين عندهم لصدق نيته وانقطاعه إليهم . وقد ضمّن شعره غير يسير من مناقب مولانا أمير المؤمنين الشهيرة ، وأكثر من مدحه ومدح ذريّته الأطيبين وأطاب ، وتفجّع على مصائبهم ورثاهم على ما انتابهم من المحن ، ولم نجد في غير آل الله له شعراً . . .

عده شيخ الطائفة في رجاله من أصحاب الإمام الصادق عليه السلام . ولم تك صحبته مجرّد ألفه معه ، أو محض اختلاف إليه ، أو أنّ عصرًا واحدًا يجمعهما ، لكنّه حظى بزلفه عنده منبعثه عن صميم الودّ وخالص الولاء ، وإيمان لا تشوبه أيّ شائبة ، حتّى أمر الإمام عليه السلام بتعليم شعره أولادهم وقال : إنّه على دين الله . كما رواه الكشّبيّ في رجاله بإسناده عن سماعة قال : قال أبو عبد الله عليه

السلام: یا معشر الشیعه، علموا أولادکم شعر العبدی فإنه علی دین الله .

وینم عن صدق لهجته واستقامه طریقه فی شعره وسلامه معانیه عن ای مغمز، أمر الإمام علیه السلام إیاه بنظم ما تنوح به النساء فی المآتم، كما رواه الکشی فی رجاله .

لم نقف علی تاریخ ولاده المترجم له ووفاته، ولم نعر علی ما یقرّبنا إلیهما إلا ما سمعت من روايته عن الإمام جعفر بن محمد علیه السلام واجتماعه مع السید الحمیری المولود سنه ۱۰۵ والمتوفی سنه ۱۷۸ ومع أبی داود المسترق. وملاحظه تاریخ ولاده أبی داود المسترق الراوی عنه ووفاته یؤذننا بحیاه شاعرنا العبدی إلی حدود سنه وفاه الحمیری، فإن أبدا داود توفی سنه ۲۳۱ كما فی فهرست النجاشی أو فی سنه ۲۳۰ كما فی رجال الکشی، وعاش سبعین سنه كما ذكره الکشی. فتكون ولاده أبی داود سنه ۱۶۱ علی قول النجاشی و ۱۶۰ علی اختیار الکشی. وبطبیعه الحال كان له من عمره حین روايته عن المترجم أقل ما تستدعیه الروایه، فیستدعی بقاء المترجم أقلًا إلی أواخر أيام الحمیری، فما فی أعیان الشیعه: ۱ / ۳۷۰ من كون وفاه المترجم فی حدود سنه ۱۲۰ قبل ولاده الراوی عنه أبی داود المسترق بأربعین سنه خالٍ عن کل تحقیق وتقرب، (راجع الغدير: ۲ / ۲۹۰ - ۳۲۸ ترجمه العبدی الکوفی وما فی شعره من الحدیث).

حدیث ۶۸۴

امام صادق علیه السلام:

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَوْصِنِي جُعِلَتْ فِدَاكَ، فَقَالَ: أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْعِبَادَةِ وَطَوْلِ السُّجُودِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ، صَلُّوا عَشَائِرَهُمْ وَعُودُوا مَرْضَاهُمْ

علقمه: به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، مرا نصیحت و سفارشی فرما. حضرت فرمود: سفارش می کنم تو را به تقوای الهی و پارسایی و عبادت و طول دادن سجده و ادای امانت و راستگویی و حسن همسایگی. با کسانشان رفت و آمد کنید و از بیمارانشان عیادت کنید و در تشییع جنازه هایشان حاضر شوید. برای ما زیور باشید و مایه زشتی ما نباشید؛ کاری کنید که مردم دوستان بدانند و کاری نکنید که مبعوض آنها واقع شویم؛ همه محبتها را به سوی ما بکشانید و هرگونه زشتی را از ما بگردانید؛ هر خوبی که در حق ما گفته شود ما اهل آن هستیم و هر بدی که درباره ما گفته شود نه چنانیم. ما را در کتاب خدا حقی است و با پیامبر خدا خویشاوندیم و پاک زاده شده ایم. این چنین بگویید.

وفی المصدر «عشایرکم» و «مرضاکم» و ما أثبتناه موافق لسیاق الحدیث و ما جاء فی ح ۷۶۷.

حدیث ۶۸۵

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَحَبَّنَا فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِنَا، وَلْيَتَجَلَّبَبِ الْوَرَعِ

امام علی علیه السلام: هر که ما را دوست دارد باید به کردار ما عمل کند و ردای پارسایی در بربند.

غرر الحکم: ۸۴۸۳.

حدیث ۶۸۶

امام صادق علیه السلام:

دَخَلْتُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْتُ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، كَيْفَ أَمْسَيْتَ؟

قَالَ: أَمْسَيْتُ مُجِبًّا لِمُحِبِّنَا، وَمُبْغِضًا لِمُبْغِضِنَا، وَأَمْسَى مُجِبِّنًا مُغْتَبِطًا بِرَحْمَةِ مَنْ اللَّهُ كَانَ يَنْتَظِرُهَا، وَأَمْسَى عَدُوًّا يُؤَسِّسُ بُيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرْفِ هَارٍ، وَكَأَنَّ ذَلِكَ الشَّفَا قَدِ انْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ، وَكَأَنَّ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ قَدْ فَتَحَتْ لِأَهْلِهَا، فَهَنِينًا لِأَهْلِ الرَّحْمَةِ رَحْمَتُهُمْ، وَالتَّعَسُّ لِأَهْلِ النَّارِ وَالنَّارُ لَهُمْ.

يا حَشَّشُ، مَنْ سَرَّهْ أَنْ يَعْلَمَ أُمُحِبُّ لَنَا أَمْ مُبْغِضٌ فَلَيَمْتَحِنَ قَلْبَهُ، فَإِنْ كَانَ يُحِبُّ وَلَيْتَا لَنَا فَلَيْسَ بِمُبْغِضٍ لَنَا، وَإِنْ كَانَ يُبْغِضُ وَلَيْتَا فَلَيْسَ بِمُحِبِّ لَنَا، إِنَّ

اللَّهُ تَعَالَى أَخَذَ الْمِيثَاقَ لِمُحِبِّنَا بِمَوَدَّتِنَا، وَكَتَبَ فِي الذِّكْرِ اسْمَ مُبْغِضِنَا، نَحْنُ النَّجَبَاءُ وَأَفْرَاطُنَا أَفْرَاطُ الْأَنْبِيَاءِ

حَشَّشُ بنِ مُعْتَمِرٍ: بر امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام وارد شدم و عرض کردم: سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد ای امیرالمؤمنین، چگونه روز خود را به شب رساندی؟ فرمود: روز خود را به شب رساندم در حالی که دوستدار خود را دوست می دارم و دشمنم را دشمن و دوستدار ما در حالی روز خود را به شب می رساند که نسبت به رحمت خداوند که در انتظار آن است، شادمان می باشد و دشمن ما در حالی روز خود را به شب می رساند که بنای کار خود را بر لبه پرتگاهی در حال ریزش می سازد و آن لبه، او را در آتش فرو می افکند و درهای رحمت به روی اهل آن گشوده شده است. پس اهل رحمت را رحمتشان گوارا باد و هلاکت و دوزخ، ارزانی دوزخیان باد.

ای حشش! هر که خوشحال می شود بداند که آیا دوستدار ماست یا دشمن

ما دلش را بیازماید، اگر دوست ما را دوست داشته باشد، دشمن ما نیست و

اگر دوست ما را دشمن داشته باشد دوستدار ما نمی باشد. خداوند متعال از دوستدار ما بردوستی ما پیمان گرفته و در لوح محفوظ نام دشمن ما را نوشته است. ماییم برگزیدگان [خدا] و پیشتانانما [به سوی حوض کوثر] پیشتانان پیامبرانند.

أَمَالِي الطُّوسِيِّ: ۱۱۳ / ۱۷۲، أَمَالِي الْمَفِيدِ: ۴ / ۳۳۴، بَشَارَةُ الْمُصْطَفَى: ۴۵، كَشْفُ الْغَمَّةِ: ۸ / ۲، الْغَارَاتُ: ۲ / ۵۸۵ نحوه .

حدیث ۶۸۷

امام صادق علیه السلام:

وَوَجِدْتُ فِي كِتَابِ مَيْثَمِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: تَمَسَّيْنَا لَيْلَةً عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ لَنَا: لَيْسَ مِنْ عِبْدِ إِمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ بِالْإِيمَانِ إِلَّا أَصْبَحَ يَجِدُ مَوَدَّتَنَا عَلَى قَلْبِهِ، وَلَا أَصْبَحَ عَبْدٌ مِمَّنْ سَخَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِلَّا يَجِدُ بُغْضَنَا عَلَى قَلْبِهِ، فَأَصْبَحْنَا نَفْرَحُ بِحُبِّ الْمُؤْمِنِ لَنَا، وَنَعْرِفُ بُغْضَ الْمُبْغِضِ لَنَا، وَأَصْبَحَ مُجِبِّنًا مُغْتَبِطًا بِحَبْنِ بِرَحْمَةِ مَنْ اللَّهُ يَنْتَظِرُهَا كُلَّ يَوْمٍ، وَأَصْبَحَ مُبْغِضًا يُؤَسِّسُ بُيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرْفِ هَارٍ، فَكَأَنَّ ذَلِكَ الشَّفَا قَدِ انْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ، وَكَأَنَّ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ قَدْ فَتَحَتْ لِأَصْحَابِ الرَّحْمَةِ، فَهَنِينًا لِأَصْحَابِ الرَّحْمَةِ رَحْمَتُهُمْ، وَتَعَسُّ لِأَهْلِ النَّارِ مَثْوَاهُمْ. إِنَّ عَبْدًا لَنْ يُقْصَرَ فِي حُبِّنَا لِخَيْرٍ جَعَلَهُ اللَّهُ فِي قَلْبِهِ، وَلَنْ يُحِبَّنَا مَنْ يُحِبُّ مُبْغِضَنَا، إِنَّ ذَلِكَ لَا يَجْتَمِعُ فِي قَلْبٍ وَاحِدٍ وَ«مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ»

صالح بن میثم تمار (رحمه الله): در کتاب میثم رضی الله عنه دیدم که می گوید: شبی را در خدمت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام بودیم. آن حضرت به ما فرمود: هیچ بنده ای نیست که خداوند دلش را برای ایمان صاف و خالص کرده باشد مگر این که محبت ما را در قلبش احساس می کند و هیچ بنده ای نیست که خداوند از او در خشم و ناخشنودی باشد مگر این که در قلبش نسبت به ما احساس بغض می کند. بنابراین، ما از این که مؤمنان دوستمان می دارد شاد می شویم و دشمنی کسی را که با ما بغض می ورزد می دانیم. دوستدار ما از رحمت خداوند که به واسطه محبت ما هر روز انتظار آن را می کشد شادمان است و دشمن ما بنای خود را در لبه پرتگاهی در حال ریزش پی ریزی می کند که این لبه، او را در آتش دوزخ فرو می افکند و درهای رحمت به

روی اهل رحمت گشوده شده است؛ پس گوارا باد اهل رحمت را، رحمتشان و نابود باد جایگاه اهل دوزخ. هر بنده ای که خداوند در دل او خیری قرار داده باشد هرگز در دوست داشتن ما کوتاهی نمی کند و کسی که دشمن ما را دوست بدارد هیچ گاه ما را دوست نخواهد داشت. این دو در یک قلب با هم جمع نمی شوند و «خدا برای هیچ مردی در درونش دو دل ننهاده است» که با این یکی عده ای را دوست بدارد و با آن دیگری دشمن آنها را. کسی که ما را دوست می دارد این محبت نسبت به ما را، همچون زر نابی که در آن ناخالصی نیست، خالص می گرداند.

ماییم برگزیدگان [خدا] و پیشتازان ما (به سوی حوض کوثر) پیشتازان پیامبرانند؛ من وصی پیامبران هستم، من حزب خدا و رسول او هستم و آن گروه سرکش و یاغی حزب شیطانند. پس هر که دوست دارد حال خود را درباره محبت ما بداند دلش را بیازماید، اگر در آن نسبت به کسی که مردم را بر ضد ما می شوراند احساس دوستی کرد، بداند که خدا و جبرئیل و میکائیل دشمن او هستند و خداوند دشمن کافران می باشد.

الأحزاب : ۴ .

حدیث ۶۸۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّنَا لِلَّهِ نَفَعَهُ حُبُّنَا وَلَوْ كَانَ فِي جَبَلِ الدِّيَمِ ، وَمَنْ أَحَبَّنَا لِغَيْرِ ذَلِكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ، إِنَّ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يُسَاقِطُ عَنِ الْعِبَادِ الذُّنُوبَ كَمَا يُسَاقِطُ الرِّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ

امام سجاد علیه السلام: هر که ما را به خاطر خدا دوست بدارد، این محبت او نسبت به ما، وی را سود بخشد حتی اگر در کوه دیلم باشد و هر که ما را به خاطر چیزی غیر از خدا دوست بدارد، خداوند هر گونه که بخواهد عمل خواهد کرد. همانا دوست داشتن ما اهل بیت، گناهان را از بندگان فرو می ریزاند همان گونه که باد، برگهای درخت را می ریزد.

بشارة المصطفی : ۳ عن ابي رزين ، شرح الأخبار : ۲ / ۵۱۳ / ۹۰۶ نحوه عن علي بن حمزة عن الحسين ، وذكر أيضا في : ۱ / ۱۶۳ / ۱۱۶ نحوه عن الإمام الحسين عليه السلام .

حدیث ۶۸۹

امام صادق علیه السلام :

بِحُبِّنَا تُغْفَرُ لَكُمْ الذُّنُوبُ

امام باقر علیه السلام: به واسطه دوست داشتن ما، گناهان شما آمرزیده می شود.

أمالی الطوسی : ۴۵۲ / ۱۰۱۰ عن شجرة ، بشارة المصطفی : ۶۷ عن خالد بن طهماز أبي العلاء الخفاف ، وفيه «لحُبِّنَا يَغْفِرُ لَكُمْ» .

حدیث ۶۹۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّنَا لِلَّهِ وَأَحَبَّ مُجِبَّنَا لَا لِعَرَضٍ دُنْيَا يُصِيبُهَا مِنْهُ ، وَعَادَى عَدُوَّنَا لَا لِإِحْتِئَانٍ كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ ثُمَّ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ رَمْلِ عَالِجٍ وَزَبَدِ الْبَحْرِ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ

امام صادق علیه السلام: هر کس ما را و دوستدار ما را به خاطر خدا دوست بدارد، نه برای دست یافتن به غرضی دنیایی و دشمن ما را نیز دشمن بدارد، اما نه به خاطر کینه ای شخصی که میان آنهاست، اگر در روز قیامت با گناهانی به اندازه ریگهای ریگستان و

کف دریا بیاید، خداوند متعال او را پیامرزد.

أمالی الطوسی : ۱۵۶ / ۲۵۹ ، بشارة المصطفی : ۹۰ کلاهما عن الحسين بن مصعب ، إرشاد القلوب : ۲۵۳ ، وراجع أعلام الدین : ۴۴۸ عن صفوان ، ثواب الأعمال : ۲۰۴ / ۱ عن صالح بن سهل الهمدانی .

حدیث ۶۹۱

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالى : «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ» - : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : تَدْرِي فِيمَنْ نَزَلَتْ ؟ قَالَ : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ ، قَالَ : فِيمَنْ صَدَّقَ لِي ، وَآمَنَ بِي ، وَأَحْبَبَكَ وَعَتَرْتَكَ مِنْ بَعْدِكَ ، وَسَيَلَّمُ الْأَمْرَ لَكَ وَلِلْآئِمَّةِ مِنْ بَعْدِكَ

امام صادق علیه السلام - درباره آیه « کسانی که ایمان آورده اند و دل‌هایشان به یاد خدا آرام می‌گیرد؛ هان با یاد خداست که دلها آرام می‌گیرد» - فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: می‌دانی درباره چه کسی نازل شده است؟ عرض کرد: خدا و رسول او بهتر می‌دانند. پیامبر فرمود: درباره کسی که مرا تصدیق کند و به من ایمان آورد و تو و عترت تو را دوست بدارد و کار را به تو و امامان پس از تو واگذارد و تسلیم فرمان شما باشد. تفسیر فرات الکوفی : ۲۰۷ / ۲۷۴ عن محمد بن القاسم بن عبید معنعناً .

حدیث ۶۹۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَحَقَّقَ حُبَّنَا فِي قَلْبِهِ جَزَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ عَلَى لِسَانِهِ ، وَجُدَّدَ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ

امام صادق علیه السلام: هر که ما اهل بیت را دوست بدارد و دوستی ما را در قلبش تحقق بخشد، چشمه های حکمت بر زبانش جاری گردد و ایمان در دلش نو شود. المحاسن : ۱ / ۱۳۴ / ۱۶۷ عن المفضل بن عمر .

حدیث ۶۹۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَنْتَفِعَ بِهِ فِي سَبْعَةِ مَوَاطِنَ : عِنْدَ اللَّهِ

امام صادق علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، در هفت جا مفید واقع می‌شود: در پیشگاه خدا، هنگام مردن، در قبر، روز محشر، در کنار حوض کوثر، نزد میزان و در عبور از صراط. قال المجلسی رحمه الله بعد نقل الخبر : عند الله : أى فى الدنيا بقربه لديه ، أو استجابة دعائه وقبول أعماله ، أو فى درجات الجنة ، أو عند الحضور عند الله للحساب ، أو استجابة دعائه وقبول أعماله . (بحار الأنوار : ۲۷ / ۱۵۸) .

حدیث ۶۹۴

امام صادق علیه السلام :

لَا تَجِدُ وِليًّا لَنَا تَرُلُّ قَدَمَاهُ جَمِيعًا ، وَلَكِنْ إِذَا زَلَّتْ بِهِ قَدَمٌ اعْتَمَدَ عَلَى الْأُخْرَى حَتَّى تَرْجِعَ الَّتِي زَلَّتْ

امام صادق علیه السلام: هیچ یک از دوستان ما را نخواهی یافت که هر دو پایش بلغزد، بلکه هر گاه یک پایش بلغزد، به پای دیگر خود تکیه کند تا این که پای لغزیده اش به حال اول برگردد.
دعائم الإسلام: ۱ / ۶۳.

حدیث ۶۹۵

امام صادق علیه السلام:
وَاللَّهِ ، لَا يَمُوتُ عَبْدٌ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَوَلَّى الْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَتَمَسَّهُ النَّارُ
امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند، هر بنده ای که خدا و رسولش را دوست داشته و ولایت ائمه علیهم السلام را پذیرفته باشد و از دنیا برود، آتش دوزخ به او نمی رسد.
رجال النجاشی: ۱ / ۱۳۸ عن إلیاس بن عمرو البجلی، شرح الأخبار: ۳ / ۴۶۳ / ۱۳۵۵ عن الحضرمی.

حدیث ۶۹۶

امام صادق علیه السلام:
مَنْ أَحَبَّنَا لَمْ يُحِبَّنَا لِقَرَابَةٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَلَا لِمَعْرُوفٍ أَسَدِينَاهُ إِلَيْهِ ، إِنَّمَا أَحَبَّنَا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ ، فَمَنْ أَحَبَّنَا جَاءَ مَعَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَاتَيْنِ - وَقَرَنَ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ -
امام صادق علیه السلام: هر کس ما را دوست بدارد، نه به خاطر قرابتی که میان ما و اوست و یا به خاطر خوبی و احسانی که به او کرده ایم، بلکه فقط به خاطر خدا و رسول او ما را دوست بدارد، در روز قیامت با ما مانند این دو - حضرت دو انگشت اشاره خود را به هم نزدیک کرد - وارد خواهد شد.
أعلام الدین: ۴۶۰ عن عبیده بن زراره.

حدیث ۶۹۷

امام صادق علیه السلام:
بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي سَفَرٍ إِذْ نَزَلَ فَسَجَدَ خَمْسَ سَجَدَاتٍ ، فَلَمَّا رَكَبَ قَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ : رَأَيْنَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَنَعْتَ مَا لَمْ تَكُنْ تَصْنَعُهُ ! قَالَ : نَعَمْ ، أَتَانِي جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَبَشَّرَنِي أَنَّ عَلِيًّا فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَفَاطِمَةُ فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَمَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ لِلَّهِ تَعَالَى شُكْرًا ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَمَنْ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ (فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى)
امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله در سفری از مرکب خود پیاده شد و پنج سجده به جای آورد. چون بر مرکب نشست، یکی از اصحابش عرض کرد: ای رسول خدا، ما کاری از شما دیدیم که قبلاً نکرده بودید! حضرت فرمود: آری، جبرئیل علیه السلام نزد من آمد و بشارت داد که علی، اهل بهشت است و من به شکرانه آن در پیشگاه خدای متعال سجده کردم. چون سر برداشتم گفت: فاطمه هم اهل بهشت است و من به شکرانه آن نیز خدای متعال را سجده کردم. چون سر برداشتم گفت: حسن و حسین، سرور جوانان بهشتی اند و من باز به شکرانه آن خدای متعال را سجده کردم، چون سر برداشتم گفت: دوستدار آنان نیز اهل بهشت است و من برای خدای متعال، سجده شکر به جای آوردم. چون سر برداشتم گفت: و هر کس دوستدار ایشان را

دوست بدارد، او نیز اهل بهشت است و من باز به شکرانه آن، در پیشگاه خدای متعال سجده کردم.
 أمالی المفید: ۲ / ۲۱ عن أبي عبد الرحمن .

حدیث ۶۹۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِيَشْفَعَنَّ لِخَمِيمِهِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ نَاصِبًا ، وَلَوْ أَنَّ نَاصِبًا شَفَعَ لَهُ كُلُّ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَمَلَكَ مُقَرَّبٍ مَا شَفَعُوا

امام صادق علیه السلام: مؤمن برای خویشاوند خود شفاعت می کند، مگر این که ناصبی باشد. در حق ناصبی، حتی اگر پیامبری مرسل یا فرشته ای مقرب هم شفاعت کنند، شفاعت پذیرفته نمی شود.
 ثواب الأعمال: ۲۵۱ / ۲۱ ، المحاسن: ۱ / ۲۹۶ / ۵۹۵ کلاهما عن علي الصائغ .

حدیث ۶۹۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَيَّرَهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يُجِيبُهُ فَلْيَعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَلْيَتَّبِعْنَا ، أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

امام صادق علیه السلام: هر کس خوشحال می شود که بداند خداوند او را دوست می دارد، طاعت خدا را به کار بندد و از ما پیروی کند. مگر این سخن خدای عز و جلا را به پیامبرش نشنیده است که: «بگو: اگر خدا را دوست دارید پس از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را ببامزد» ؟ به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که خدا را اطاعت کند، مگر این که خداوند در اطاعت او، پیروی از ما را وارد کند و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که از ما پیروی کند، مگر این که خداوند دوستش بدارد و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که پیروی از ما را فرو گذارد، مگر این که دشمن ما شود و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که ما را دشمن بدارد، مگر این که خدا را نافرمانی کند و هر که با معصیت خدا از دنیا رود، خداوند او را خوار سازد و در آتش سرنگون کند و سپاس و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.
 آل عمران: ۳۱ .

حدیث ۷۰۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَظَرَ إِلَى عَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَبَكَى وَقَالَ : أَنْتُمْ الْمُسْتَضْعَفُونَ بَعْدِي

امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی و حسن و حسین علیهم السلام نگاه کرد و سپس گریست و فرمود:
 پس از من، شما را تضعیف خواهند کرد.
 معانی الأخبار: ۱ / ۷۹ .

حدیث ۷۰۱

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا احْتَضَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ غُشِيَ عَلَيْهِ ، فَبَكَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَأَفَاقَ وَهِيَ تَقُولُ : مَنْ لَنَا بَعْدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟! فَقَالَ :

أَنْتُمْ الْمُسْتَضْعَفُونَ بَعْدِي وَاللَّهِ

امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگام احتضار، از هوش رفت و فاطمه علیها السلام شروع به گریه کرد. پیامبر به هوش آمد، [شنید] فاطمه می گوید: ای رسول خدا، بعد از تو، چه بر سر ما خواهد آمد؟! پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: به خدا قسم که شما را بعد از من، تضعیف خواهند کرد.

دعائم الإسلام: ۱ / ۲۲۵، وراجع الإرشاد: ۱ / ۱۸۴، أمالی المفید: ۲ / ۲۱۲، مسند ابن حنبل: ۱۰ / ۲۵۷ / ۲۶۹۴۰، المعجم الکبیر: ۲۵ / ۲۳ / ۳۲.

حدیث ۷۰۲

امام صادق علیه السلام:

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَتَعْطِفَنَّ عَلَيْنَا الدُّنْيَا بَعْدَ شِمَاسِهَا عَطْفَ الضَّرُوسِ

امام صادق علیه السلام: امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: دنیا پس از چموشیهایش، دوباره به ما روی خواهد کرد و مهربان خواهد شد، آن گونه که ماده شتر بدخوی، با بچه خود مهربان می شود. سپس این آیه را قرائت کرد: «و می خواهیم بر کسانی که در زمین فرودست نگه داشته شده اند، منت نهیم و آنان را پیشوایان (مردم) قرار دهیم و ایشان را وارث (زمین) کنیم». .
الناقۀ الضروس: هی التي تعضّ حالبتها. (لسان العرب: ۶ / ۱۱۸).

حدیث ۷۰۳

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ لَنَا أَيَّامًا وَدَوْلَةً يَأْتِي بِهَا اللَّهُ إِذَا شَاءَ

امام صادق علیه السلام: ما را ایام و دولتی است که هر زمان خداوند بخواهد، آن را خواهد آورد.
أمالی المفید: ۲۸ / ۹ عن حبيب بن نزار بن حيان.

حدیث ۷۰۴

امام صادق علیه السلام:

بِنَا بَيْدًا الْبَلَاءُ ثُمَّ بِكُمْ، وَبِنَا بَيْدًا الرَّخَاءُ ثُمَّ بِكُمْ، وَالَّذِي يُحْلَفُ بِهِ لَيَنْتَصِرَنَّ اللَّهُ بِكُمْ كَمَا انْتَصَرَ بِالْحِجَارَةِ

امام صادق علیه السلام: بلا و گرفتاریها از ما آغاز می شود و سپس به شما می رسد و آسایش و رفاه نیز از ما آغاز می گردد و آن گاه به شما می رسد. سوگند به آن کس که بدو سوگند یاد می شود، بی گمان خداوند به دست شما پیروزی حاصل می کند، همان گونه که با سنگریزه (در واقعه اصحاب فیل) پیروزی به بار آورد.

أمالی المفید: ۳۰۱ / ۲، أمالی الطوسي: ۷۴ / ۱۰۹ كلاهما عن سفیان بن إبراهيم الغامدي القاضي.

حدیث ۷۰۵

امام صادق علیه السلام:

سُئِلَ أَبِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «قَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً»

امام صادق علیه السلام: از پدرم درباره آیه «و همگی با مشرکان بجنگید، همان گونه که آنان همگی با شما می جنگند» و آیه «تا

فتنه ای بر جای نماند و دین، یکسره از آن خدا گردد» سؤال شد؛ فرمود: زمان تأویل (و تحقق) این آیه هنوز نرسیده است. بعد از قیام قائم ما، کسانی که او را درک می کنند خواهند دید که تأویل (و تحقق) این آیه چگونه است. و دین محمد تا به هر جا که شب می رسد گسترش می یابد تا این که - همچنان که خداوند می گوید - اثری از شرک [مشرک]، بر روی زمین باقی نماند.
التوبه: ۳۶.

حدیث ۷۰۶

امام صادق علیه السلام:

- فی معنی قوله عز وجل: «وَعِدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا

امام صادق علیه السلام: درباره معنای آیه «خدا به کسانی که شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، وعده داده است که حتماً آنان را در زمین جانشین قرار دهد، همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند، جانشین قرار داد و آن دینی را که برایشان پسندیده است به سودشان مستقر کند و بیمشان را به ایمنی مبدل گرداند تا مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک ن سازند» - فرمود: این آیه، درباره قائم و یاران او نازل شده است
النور: ۵۵.

حدیث ۷۰۷

امام صادق علیه السلام:

تُرْبَةً قَمٍّ مُقَدَّسَةً، وَأَهْلِهَا مِنَّا وَنَحْنُ مِنْهُمْ، لَا يُرِيدُهُمْ جَبَّارٌ بِسَوْءٍ إِلَّا عَجَّلَتْ عِقَابُهُ مَا لَمْ يَخُونُوا إِخْوَانَهُمْ (يُحَوَّلُوا أَحْوَالَهُمْ - خ ل)، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ جَبَابِرَةً سَوْءٍ. أَمَا إِنَّهُمْ أَنْصَارُ قَائِمِنَا وَدُعَاةُ حَقِّنَا. ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ: اللَّهُمَّ اعصِمْهُمْ مِنْ كُلِّ فِتْنَةٍ، وَنَجِّهِمْ مِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ

امام صادق علیه السلام: خاک قم، مقدس است و مردم آن، از ما هستند و ما از آنها ایم. هر جباری که بخواهد به آنان بدی و گزند برساند، زود کیفر بیند و این تا زمانی است که آنان [اهل قم] به برادران خود خیانت نکنند؛ اگر این کار را بکنند، خداوند پادشاهانی نابکار برایشان مسلط گرداند. بدانید که مردم قم، یاران قائم ما و دعوتگران به حق ما هستند. حضرت سپس سرش را به طرف آسمان بلند کرد و گفت: بار خدایا، آنان را از هر فتنه ای نگه دار و از هر نابودی و هلاکتی نجاتشان بخش.
البحار: ۶۰ / ۲۱۸ / ۴۹ نقلاً عن کتاب تاریخ قم.

حدیث ۷۰۸

امام صادق علیه السلام:

سَتَخْلُو كُوفَةُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَأْرُرُ

امام صادق علیه السلام: به زودی کوفه از مؤمنان خالی گردد و بساط علم از آن برچیده شود همان گونه که مار در سوراخش می خزد. سپس علم و دانش در شهری به نام قم آشکار گردد و این شهر به کانون علم و فضل تبدیل شود، تا جایی که در روی زمین، مستضعف دینی باقی نماند، حتی زنان پرده نشین. اینها همه در زمانی اتفاق افتد که ظهور قائم ما، نزدیک است. خداوند، قم و اهل آن را به منزله حجت قرار می دهد. اگر نه چنین بود، بی گمان زمین، مردم را در کام خود فرو می برد و در زمین، حجتی باقی نمی

ماند. علم و دانش از قم به سایر نقاط شرق و غرب عالم سرازیر می شود و بدین سان حجت خدا بر خلق تمام می شود، تا جایی که در روی زمین کسی باقی نمی ماند که دین و علم به او نرسیده باشد؛ پس از آن، قائم علیه السلام ظهور می کند. وفي المصدر: يأزر، والصحيح ما في المتن. أرزت الحية: لأذت بجحرها ورجعت إليه. (لسان العرب: ۵/۳۰۵).

حدیث ۷۰۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ أَحَبَّ بِالْكَوْفَةِ عَلَى سَائِرِ الْبِلَادِ، وَبِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَهْلِهَا عَلَى غَيْرِهِمْ مِنْ أَهْلِ الْبِلَادِ، وَأَحَبَّ بِلَدَةِ قُمٍّ عَلَى سَائِرِ الْبِلَادِ، وَبِأَهْلِهَا عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ، وَلَمْ يَدْعِ اللَّهُ قُمَّ وَأَهْلَهُ مُسْتَضْعَفًا بَلْ وَفَقَّهُمْ... وَسَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بِلَدَةُ قُمَّ وَأَهْلِهَا حُجَّةً عَلَى الْخَلَائِقِ وَذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيَّبَهُ قَائِمُنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى ظُهُورِهِ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا. وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَدْفَعُ الْبَلَايَا عَنْ قُمَّ وَأَهْلِهَا، وَمَا قَصَدَهُ جَبَّارٌ بِسُوءٍ إِلَّا قَصَمَهُ قَاصِمُ الْجَبَّارِينَ

امام صادق علیه السلام: خداوند، کوفه را برای سایر شهرها حجت قرار داد و مردم مؤمن آن را برای مؤمنان دیگر شهرها و شهر قم را برای دیگر شهرها حجت قرار داد و مردم آن را برای همه مردم شرق و غرب عالم از جن و انس. خداوند، قم و مردم آن را مستضعف [در دین و معارف دینی] رها نکرد، بلکه به آنان توفیق داد... و زمانی خواهد رسید که شهر قم و مردم آن، حجت بر مردمان باشند و این در زمان غیبت قائم علیه السلام ما تا هنگام ظهور او باشد؛ اگر چنین نبود، بی گمان زمین، اهلس را در کام خود فرو می برد. فرشتگان، بلایا را از قم و اهل آن دور می کنند و هیچ جباری نسبت به آنان قصد سوء نکند، مگر این که [خداوند] درهم شکننده جباران او را درهم شکند.

البحار: ۶۰ / ۲۱۲ / ۲۲ نقلًا عن كتاب تاريخ قم.

حدیث ۷۱۰

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَىٰ بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «بندگان آری از خود را که سخت نیرومندند بر شما می گماریم تا در میان خانه ها [یتان برای قتل و کشتار شما] به جستجو در آیند» - : اینان مردمی هستند که خداوند، قبل از ظهور قائم علیه السلام، آنان را می فرستد و هرکس را که در حق آل محمد ستم کرده باشد، می کشند.

الإسراء: ۵.

حدیث ۷۱۱

امام صادق علیه السلام:

لِكُلِّ أُنَاسٍ دَوْلَةٌ يَرْقُبُونَهَا وَدَوْلَتُنَا فِي آخِرِ الدَّهْرِ تَظْهَرُ

امام صادق علیه السلام: هر مردمی را دولتی است که منتظر فرا رسیدن آن هستند و دولت ما در پایان روزگار، آشکار می شود.

أمالی الصدوق: ۳ / ۳۹۶، روضة الواعظین: ۲۳۴، و ذکره أيضًا فی: ۲۹۳.

حدیث ۷۱۲

امام صادق علیه السلام :

مَا يَكُونُ هَذَا الْأَمْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى صِنْفٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا وَقَدِ وُلُوا عَلَى النَّاسِ ، حَتَّى لَا يَقُولَ قَائِلٌ : «إِنَّا لَوْ وُلِّينَا لَعَدَلْنَا» ، ثُمَّ يَقُومُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ وَالْعَدْلِ

امام صادق علیه السلام: این امر (حکومت ما اهل بیت) فرا نرسد، تا این که هیچ گروهی از مردم باقی نماند، مگر این که بر مردم حکومت کرده باشد، تا کسی نگوید: «اگر ما به حکومت می رسیدیم، به عدل و داد رفتار می کردیم». پس از آن، قائم علیه السلام می کند و حق و عدالت را برپا می دارد.

الغیبة للنعمانی: ۲۷۴ / ۵۳ عن هشام بن سالم .

حدیث ۷۱۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مَنِ انْتَهَزَ أَمْرَنَا وَصَبَرَ عَلَى مَا يَرَى مِنَ الْأَذَى وَالْخَوْفِ هُوَ عَدَاؤٌ فِي زُمْرَتِنَا

امام صادق علیه السلام: هر کس منتظر امر (حکومت و دولت) ما باشد و بر آزارها و رعب و وحشتی که به او می رسد شکیبایی کند، فردا در زمره ما باشد.

الکافی: ۸ / ۳۷ / ۷ عن حمران .

حدیث ۷۱۴

امام صادق علیه السلام :

الْمُنْتَظِرُ (المَقْرُ - خ ل) لِلثَّانِي عَشَرَ مِنْهُمْ كَالشَّاهِرِ سَيْفِهِ بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَدْبُ عَنْهُ

امام صادق علیه السلام: کسی که در انتظار دوازدهمین آنان (امام مهدی علیه السلام) باشد، همانند کسی است که پیشاپیش رسول خدا صلی الله علیه و آله شمشیر بکشد و از او دفاع کند.

کمال الدین: ۳۳۵ / ۵، الغیبة للنعمانی: ۹۱ / ۲۱، إعلام الوری: ۴۰۴ کلها عن إبراهيم الكرخي .

حدیث ۷۱۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِهَذَا الْأَمْرِ كَانَ كَمَنْ كَانَ مَعَ الْقَائِمِ فِي فِسْطَاطِهِ ، لَا بَلْ كَانَ كَالضَّارِبِ بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ

امام صادق علیه السلام: کسی که در حال انتظار این امر [ظهور قائم] از دنیا برود، همانند کسی است که با قائم در خیمه او باشد، نه، بلکه همانند کسی است که پیشاپیش رسول خدا صلی الله علیه و آله شمشیر زند.

کمال الدین: ۳۳۸ / ۱۱ عن المفضل بن عمر .

حدیث ۷۱۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَلْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَمَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ وَهُوَ مُنْتَظِرٌ ، فَإِنْ مَاتَ وَقَامَ الْقَائِمُ بَعْدَهُ كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ أَدْرَكَهُ ، فَجُدُّوا وَانْتَظِرُوا هَنِيئًا لَكُمْ أَيُّهَا الْعِصَابَةُ الْمَرْحُومَةُ

امام صادق علیه السلام: هر که دوست دارد از یاران قائم باشد، پس باید انتظار کشد و در حالی که منتظر است، پارسایی و اخلاق نیک را در پیش گیرد. اگر (با چنین حالتی) از دنیا برود و بعد از مرگ او، قائم قیام کند، همانند اجر کسی را دارد که قائم را درک کند. پس (در کار و عمل) بکوشید و منتظر باشید؛ گوارایتان باد ای جماعت مشمول رحمت. الغیبه للنعمانی: ۱۶ / ۲۰۰ عن ابي بصير .

حدیث ۷۱۷

امام صادق علیه السلام :

- فِي دُعَاءٍ لَهُ - : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى إِمَامِ الْمُسْلِمِينَ ، وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ فَوْقِهِ وَمِنْ تَحْتِهِ ، وَافْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا ، وَانصُرْهُ نَصْرًا عَزِيمًا ، وَاجْعَلْ لَهُ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا . اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَهْلِكَ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ

امام صادق علیه السلام - در یکی از دعاهاى خود - : بار خدایا، بر محمد و آل محمد و بر امام مسلمانان، درود و صلوات فرست و او را از پیش رو و از پشت سرش و از جانب راست و از جانب چپش و از بالای سر و از زیر پایش (از همه جهت) محافظت فرما و پیروزی و فتحی آسان (و بی رنج) نصیبش گردان و نصرتی عزت بخش عطايش کن و از جانب خود برای او تسلطی (و قدرتی) یاری گر قرار ده؛ بار خدایا، فرج آل محمد را شتاب بخش و دشمنان آنان را، از جن و انس، نیست و نابود گردان. مصباح المتهجد: ۳۹۲، جمال الأسبوع: ۲۹۳ .

حدیث ۷۱۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَالَ إِنَّا أَنْبِيَاءُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ ، وَمَنْ شَكَّ فِي ذَلِكَ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ

امام صادق علیه السلام: هر که بگوید ما پیامبر هستیم، لعنت خدا بر او باد و لعنت خدا بر کسی که در این باره (که ما پیامبر نیستیم) شک کند.

رجال الکشی: ۲ / ۵۹۰ / ۵۴۰ عن الحسن الوشاء عن بعض أصحابنا .

حدیث ۷۱۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي ذِكْرِ الْعُلَاةِ - : إِنَّ فِيهِمْ مَنْ يَكْذِبُ ، حَتَّى إِنَّ الشَّيْطَانَ لَاحْتِاجَ إِلَى كَذِبِهِ

امام صادق علیه السلام: در وصف گزاف گویان - : بعضی از آنها دروغهایی می گویند که حتی شیطان به دروغ آنها احتیاج دارد [و باید نزد آنها درس دروغ گویی بخواند].

رجال الکشی: ۲ / ۵۸۷ / ۵۲۶ عن هشام بن سالم .

حدیث ۷۲۰

امام صادق علیه السلام :

- بَعْدَ ذَمِّ بَعْضِ الْعُلَاةِ - : قَالَ اللَّهُ مَا نَحْنُ إِلَّا عِبِيدُ الَّذِي خَلَقَنَا وَاصْطَفَانَا ، مَا تَقْدِرُ عَلَيَّ ضُرٌّ وَلَا نَفْعٌ ، وَإِنْ رَحِمْنَا فَبِرَحْمَتِهِ ، وَإِنْ عَذَّبْنَا فَبِعَذَابِنَا . وَاللَّهُ ، مَا لَنَا عَلَى اللَّهِ مِنْ حُجَّةٍ ، وَلَا مَعْنَا مِنَ اللَّهِ بَرَاءَةٌ ، وَإِنَّا لَمَيِّتُونَ وَمَقْبُورُونَ وَمُنْشَرُونَ وَمَبْعُوثُونَ وَمَوْقُوفُونَ وَمَسْؤُولُونَ
 امام صادق علیه السلام: بعد از نکوهش یکی از غالیان - : به خدا قسم، ما نیستیم مگر بندگان که خداوند ما را آفرید و برگزیدمان، نه می توانیم سودی برسانیم و نه زبانی وارد کنیم، اگر به ما رحم کند، از رحمت و مهربانی اوست و اگر عذابمان کند، به واسطه گناهانمان می باشد. به خدا سوگند، ما را بر خدا حجتی نیست و از او با خود براتی [برای آزادی از دوزخ] نداریم، ما نیز می میریم و دفن می شویم و در روز قیامت محشور و برانگیخته می شویم و برای حساب رسی نگهمان می دارند و بازخواست می شویم.
 رجال الکشی : ۲ / ۴۹۱ / ۴۰۳ عن عبدالرحمن بن کثیر .

حدیث ۷۲۱

امام صادق علیه السلام :

لَا تَصَلِّ خَلْفَ الْغَالِي وَإِنْ كَانَ يَقُولُ بِقَوْلِكَ ، وَالْمَجْهُولِ وَالْمُجَاهِرِ بِالْفِسْقِ وَإِنْ كَانَ مُقْتَصِدًا
 امام صادق علیه السلام: پشت سر غالی مذهب نماز مخوان، اگر چه به ظاهر عقیده تو [تشیع] را داشته باشد؛ همچنین پشت سر کسی که مذهب و عقیده اش معلوم نیست و کسی که آشکارا گناه می کند، نماز مخوان، اگر چه میانه رو باشد.
 التهذيب : ۳ / ۳۱ / ۱۰۹ عن خلف بن حماد عن رجل ، الفقيه : ۱ / ۳۷۹ / ۱۱۱۰ نحوه .

حدیث ۷۲۲

امام صادق علیه السلام :

إِحْذَرُوا عَلَى شَبَابِكُمُ الْعُلَاةَ لَا يُفْسِدُونَهُمْ ، فَإِنَّ الْعُلَاةَ شَرُّ خَلْقِ اللَّهِ ، يُصَغَّرُونَ عَظَمَةَ اللَّهِ وَيَدْعُونَ الرُّبُوبِيَّةَ لِعِبَادِ اللَّهِ . وَاللَّهُ ، إِنَّ الْعُلَاةَ أَشْرُّ مِنَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسِ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا
 امام صادق علیه السلام: مواظب باشید غالیان، جوانانتان را فاسد نکنند؛ زیرا غالیان بدترین خلق خداوند، عظمت خدا را پایین می آورند و برای بندگان خدا ادعای ربوبیت می کنند؛ به خدا قسم که غالیان از یهود و نصاری و مجوس و مشرکان بدترند.
 أمالی الطوسی : ۶۵۰ / ۱۳۴۹ عن فضیل بن یسار .

حدیث ۷۲۳

امام صادق علیه السلام :

أَدْنَى مَا يَخْرُجُ بِهِ الرَّجُلُ مِنَ الْإِيمَانِ أَنْ يَجْلِسَ إِلَى غَالٍ فَيَسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِهِ وَيُصِدِّقَهُ عَلَى قَوْلِهِ ، إِنَّ أَبِي حَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ : صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَا نَصِيبَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ : الْعُلَاةُ ، وَالْقَدَرِيَّةُ
 امام صادق علیه السلام: کمترین چیزی که آدمی را از ایمان خارج می سازد این است که نزد غالی مذهب بنشیند و به سخنانش گوش دهد و گفته اش را تأیید کند. پدرم، از پدرش، از جدش علیهم السلام برایم روایت کرد که رسول خدا صلی الله علیه و آله

فرمود: دو گروه از امت من هستند که بهره‌ای از اسلام ندارند: غالی مذهبیان و قدریه.

الخصال: ۷۲ / ۱۰۹ عن سالم .

حدیث ۷۲۴

امام صادق علیه السلام:

لِلْمُفْضَلِ بْنِ مَزِيدٍ بَعْدَ مَا ذَكَرَ أَصْحَابَ أَبِي الْخَطَّابِ وَالْعُلَاءَ - : يَا مُفْضَلُ ، لَا تُقَاعِدُوهُمْ وَلَا تُوَاكِلُوهُمْ وَلَا تُشَارِبُوهُمْ وَلَا تُصَافِحُوهُمْ وَلَا تُؤَاثِرُوهُمْ

امام صادق علیه السلام: به مفضل بن مزید که از پیروان ابوالخطاب و غالی مذهبیان سخن به میان آورد، فرمود: ای مفضل، با آنان همنشینی نکن و در سر یک سفره با آنان غذا مخور و با آنها دست نده و با آنان به هم سخنی و مبادله اخبار مپرداز.
رجال الکشی: ۲ / ۵۸۶ / ۵۲۵ .

حدیث ۷۲۵

امام صادق علیه السلام:

لَعَنَ اللَّهُ الْمُغِيرَةَ بْنَ سَعِيدٍ ، إِنَّهُ كَانَ يَكْذِبُ عَلَى أَبِي ، فَأَذَاقَهُ اللَّهُ حَرَّ الْحَدِيدِ . لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَالَ فِيْنَا مَا لَا نَقُولُهُ فِي أَنْفُسِنَا ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَرَانَا عَنِ الْعُبُودِيَّةِ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقْنَا وَإِلَيْهِ مَأْتْنَا وَمَعَادُنَا وَبِيَدِهِ نَوَاصِينَا

امام صادق علیه السلام: خدا مغیره بن سعید را لعنت کند. او به پدرم دروغ می بست و خداوند، داغی آهن (طعم شمشیر) را به او چشاند. لعنت خدا بر کسی که

درباره ما چیزهایی بگوید که ما خود نمی گوئیم [و چنان اعتقادی نداریم]؛ لعنت خدا بر کسی که ما را بنده خدا نداند؛ خدایی که ما را آفریده و بازگشت و معاد ما به سوی اوست و زمام اختیار ما در کف اوست.

رجال الکشی: ۲ / ۵۹۰ / ۵۴۲ عن ابن مسکان عمّن حدّثه من أصحابنا .

حدیث ۷۲۶

امام صادق علیه السلام:

مَنْ اتَّقَى مِنْكُمْ وَأَصْلَحَ فَهُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ . قِيلَ لَهُ : مِنْكُمْ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ؟ ! قَالَ : نَعَمْ مِنَّا ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ»

امام صادق علیه السلام: هر یک از شما که پرهیزگار و درستکار باشد، او از ما اهل بیت است. راوی عرض کرد: یا بن رسول الله، از شماست؟ فرمود: آری، از ماست. آیا نشنیده‌ای این سخن خدای عز و جلرا که: «و هر کس از شما آنها را به دوستی گیرد، از آنان خواهد بود» و این سخن ابراهیم را که: «پس هر که از من پیروی کند او از من است»؟!
المائدة: ۵۱ .

حدیث ۷۲۷

امام صادق علیه السلام:

إِعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحْسِنِ مُجَاوَرَةً مِنْ جَاوِرَةٍ

امام صادق علیه السلام: بدانید از ما نیست کسی که برای همسایه خود، همسایه خوبی نباشد.
الکافی: ۲ / ۶۶۸ / ۱۱ عن أبي الربيع الشامي .

حدیث ۷۲۸

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُصَلِّ صَلَاةَ اللَّيْلِ
امام صادق علیه السلام: از ما نیست کسی که نماز شب نخواند.
المقنع: ۱۳۱، المقنعة: ۱۱۹، روضة الواعظین: ۳۲۱ وفيهما «شيعتنا» بدل «منا» .

حدیث ۷۲۹

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ مِنَّا - وَلَا كِرَامَةً - مَنْ كَانَ فِي مِصْرٍ فِيهِ مِائَةٌ أَلْفٍ وَكَانَ فِي ذَلِكَ الْمِصْرِ أَحَدٌ أَوْرَعَ مِنْهُ
امام صادق علیه السلام: از ما نیست - و ارزشی ندارد - کسی که در شهری صد هزار نفری زندگی کند و در آن شهر، پارسا تر از او وجود داشته باشد.
الکافی: ۲ / ۷۸ / ۱۰ عن علي بن أبي زيد عن أبيه .

حدیث ۷۳۰

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ ، وَلَا آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ
امام صادق علیه السلام: از ما نیست کسی که دنیای خود را به خاطر آخرتش و یا آخرت خود را به خاطر دنیایش، رها کند.
الفقيه: ۳ / ۱۵۶ / ۳۵۶۸، فقه الرضا علیه السلام: ۳۳۷ وفيه «ليس منا من ترك دنياه لدينه ودينه لدنياه» .

حدیث ۷۳۱

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ وَاقَفْنَا بِلِسَانِهِ وَخَالَفْنَا فِي أَعْمَالِنَا وَأَثَارِنَا
امام صادق علیه السلام: شیعه ما نیست کسی که به زبان، دم از ما زند ولی برخلاف کردار و رفتار ما عمل کند.
مشكاة الأنوار: ۷۰، مستطرفات السرائر: ۱۴۷ / ۲۱ عن محمد بن عمر بن حنظله .

حدیث ۷۳۲

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْجَبَ عَلَيْكُمْ حُبَّنَا وَمُؤَالَاتِنَا ، وَفَرَضَ عَلَيْكُمْ طَاعَتِنَا ، أَلَا فَمَنْ كَانَ مِنَّا فَلْيَقْتَدِ بِنَا ، وَإِنَّ مِنْ شَأْنِنَا الْوَرَعَ
وَالِاجْتِهَادَ وَأَدَاءَ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبِرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَصِلَةَ الرَّجِمِ وَإِقْرَاءَ الصَّيْفِ وَالْعَفْوَ عَنِ الْمُسِيءِ ، وَمَنْ لَمْ يَقْتَدِ بِنَا فَلَيْسَ مِنَّا
امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی دوستی و ولایت ما را بر شما واجب فرمود

و اطاعت از ما را بر شما فرض کرده است. پس آگاه باشید که هر کس از ماست، باید به ما اقتدا کند و از جمله صفات ماست: پارسایی و کوشش در عمل و بازگرداندن امانت به نیکوکار و بدکار و به جای آوردن صله رحم و مهمان داری و گذشت کردن از کسی که (به ما) بدی کند. هر که به ما اقتدا نکند، از ما نیست. الاختصاص: ۲۴۱.

حدیث ۷۳۳

امام صادق علیه السلام:

رَحِمَ اللَّهُ الْفَضِيلَ بْنَ يَسَارٍ ، هُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ

امام صادق علیه السلام: خدا فضیل بن یسار را رحمت کند، او از ما اهل بیت بود.

الفقیه: ۴ / ۴۴۱ ، رجال الکشی: ۲ / ۴۷۳ / ۳۸۱ کلاهما عن ربعی بن عبدالله عن غاسل الفضیل بن یسار .

حدیث ۷۳۴

امام صادق علیه السلام:

لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ - وَإِنْ سَاعَدْتَهُ الْأُمُورُ - بِمُسْتَخْلِصِ غَضَارَةَ

امام صادق علیه السلام: هیچ کس نیست که به نوشی بی نیش دست یابد، اگر چه همه عوامل به یاری اش بیاید.

الغضارة: الطيب واللذة (النهاية: ج ۳ ص ۳۷۰ «غضر»).

حدیث ۷۳۵

امام صادق علیه السلام:

فِي وَصِيَّتِهِ لِقَمَانَ لِابْنِهِ : يَا بَنِيَّ اعْلَمْ أَنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ مِنْهَا قَلِيلٌ مِنْ قَلِيلٍ ، وَيَقَرُّ مِنَ الْقَلِيلِ قَلِيلٌ .

امام صادق علیه السلام - در سفارش لقمان به فرزندش - : فرزندم! بدان که دنیا اندک است و عمر تو در آن ، اندکی از اندک است، و از اندک، اندک می ماند.

مشكاة الأنوار: ص ۴۶۱ ح ۱۵۳۷ .

حدیث ۷۳۶

امام صادق علیه السلام:

قَالَ لِقَمَانَ لِابْنِهِ : . . . يَا بَنِيَّ إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ قَصِيرٌ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به فرزندش گفت: ... فرزندم! دنیا اندک است و عمر تو کوتاه.

قصص الأنبياء: ص ۱۹۵ ح ۲۴۵ ، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۲۰ ح ۱۴ .

حدیث ۷۳۷

امام صادق علیه السلام:

أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا دَارُ فِرَاقٍ وَدَارُ التَّوَاءِ لَا دَارَ اسْتِوَاءٍ ، عَلَى أَنَّ فِرَاقَ الْمَأْلُوفِ حُرْفَةٌ لَا تُدْفَعُ ، وَلَوْعَةُ لَا تُرَدُّ .

امام صادق علیه السلام: ای مردم! این دنیا، سرای فراق و خانه پیچ در پیچ است، نه خانه ای سز راست. فراق عزیزان، داغی است که مانعش نمی توان شد و سوزی است که جلوی آن را نمی توان گرفت.

کمال الدین: ص ۷۴، الأمالی للصدوق: ص ۳۰۹ ح ۳۵۶، تنسیه الخواطر: ج ۲ ص ۱۶۵ و فيه «لاتقلع» بدل «لاترد»، المناقب لابن شهر آشوب: ج ۱ ص ۲۶۷ و لیس فيه ذیله من «علی أن فراق...». و کلها عن عنبسه بن بجد العابد، روضه الواعظین: ص ۴۸۶، بحار الأنوار: ج ۴۷ ص ۲۴۵ ح ۳.

حدیث ۷۳۸

امام صادق علیه السلام:

عاش نوح علیه السلام ألقى سِنِّه و ثلاثمئة سِنِّه؛ منها ثمانمئة وخمسون سِنِّه قبل أن يُبعث، وألف سِنِّه إلا خمسين عاما وهو في قومِهِ يدعوهُم، و خمسمئة عام بعد ما نزل من السفينة ونصب

امام صادق علیه السلام: نوح علیه السلام دو هزار و سیصد سال، عمر کرد. هشتصد و پنجاه سال آن را پیش از آن که برانگیخته شود، نهصد و پنجاه سال را به دعوت قومش پرداخت و پانصد سال پس از آن که از کشتی فرود آمد و آب، فروکش کرد و شهرها را ساخت و فرزندانش را در آبادی ها اسکان داد.

سپس، ملک الموت، نزد او که در گوشه آفتاب نشسته بود، آمد و گفت: سلام بر تو!

نوح علیه السلام جواب سلامش را داد و گفت: «برای چه آمده ای، ای ملک الموت؟».

گفت: آمده ام که جان تو را بگیرم.

نوح علیه السلام گفت: «اجازه بده که از آفتاب به سایه بروم».

ملک الموت گفت: باشد.

نوح علیه السلام به سایه رفت و سپس گفت: ای ملک الموت! این همه عمری که در دنیا سپری کردم، همانند این رفتنم از آفتاب به سایه بود. حالا مأموریتت را اجرا کن».

ملک الموت نیز جان نوح علیه السلام را گرفت.

نصب الماء: غار فی الأرض (المصباح المنیر: ص ۶۰۹ «نصب»).

حدیث ۷۳۹

امام صادق علیه السلام:

إصبروا علی طاعة الله وتَصَبَّرُوا عَنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ، فَإِنَّمَا الدُّنْيَا سَاعَةٌ؛ فَمَا مَضَى فَلَيْسَ تَجِدُ لَهُ سُورًا وَلَا حُزْنَ، وَمَا لَمْ يَأْتِ فَلَيْسَ تَعْرِفُهُ، فَاصْبِرْ عَلَى تِلْكَ السَّاعَةِ الَّتِي أَنْتَ فِيهَا، فَكَأَنَّكَ قَدْ اغْتَبَطْتَ.

امام صادق علیه السلام: بر طاعت خدا بشکیبید و بر ترک معصیت او صبوری کنید؛ چرا که دنیا ساعتی بیش نیست؛ زیرا برای آنچه گذشته است، نه شادی ای می یابی و نه اندوهی، و آنچه هم که نیامده است، نمی دانی چگونه است. پس، بر آن ساعتی که در آنی صبر کن، گویا که تو رشک برده شده ای.

الکافی: ج ۲ ص ۴۵۹ ح ۲۱ عن سماعة و ص ۴۵۴ ح ۴ نحوه، تحف العقول: ص ۳۹۶ عن هشام بن الحكم عن الإمام الكاظم عليه السلام وراجع الزهد للحسين بن سعيد: ص ۴۶ ح ۱۲۴.

حدیث ۷۴۰

امام صادق علیه السلام :

أَحْكِمَ أَمْرَ دِينِكَ كَمَا أَحْكَمَ أَهْلُ الدُّنْيَا أَمْرَ دُنْيَاهُمْ ، فَإِنَّمَا جُعِلَتِ الدُّنْيَا شَاهِدًا يُعْرَفُ بِهَا مَا غَابَ عَنْهَا مِنَ الْآخِرَةِ ، فَاعْرِفِ الْآخِرَةَ بِهَا ، وَلَا تَنْظُرْ إِلَى الدُّنْيَا إِلَّا بِالْإِعْتِبَارِ .

امام صادق علیه السلام : کار دینت را استوار ساز ، چنان که دنیا داران ، کار دنیایشان را استوار می سازند؛ زیرا دنیا، در حقیقت، علامت و گواهی قرار داده شده تا با آن ، غیب دنیا، یعنی آخرت، شناخته شود . پس به وسیله دنیا ، آخرت را بشناس و به دنیا ، جز با دیده اعتبار منگر.

الکافی : ج ۸ ص ۲۴۳ ح ۳۳۷ عن خالد بن نجیح ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۵۳ .

حدیث ۷۴۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا وَإِن أَمْتَعَتْ بِبَهْجَتِهَا وَعَرَّتْ بِزَبْرِجِهَا ، فَإِنَّ آخِرَهَا لَا يَعْدُو أَنْ يَكُونَ كَأَخْرِ الرَّبِيعِ الَّذِي يَرُوقُ بِخُضْرَتِهِ ثُمَّ يَهْبِجُ عِنْدَ انْتِهَاءِ مُدَّتِّهِ . وَعَلَى مَنْ نَصَّحَ لِنَفْسِهِ وَعَرَفَ حَقَّ مَا عَلَيْهِ وَلَهُ ، أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا نَظْرَ مَنْ عَمَلَ عَنْ رَبِّهِ جَلَّ وَعَلَا ، وَخِذَرَ سَوْءَ مُنْقَلَبِهِ ؛ فَإِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا قَدْ خَدَعَتْ قَوْمًا فَارْقَوْهَا أَسْرًا

ما كانوا إليها ، وأكثر ما كانوا اغتباطا بها ، طرقتهم آجالهم بياتا وهم نائمون ، أو ضحى وهم يلعبون ...

امام صادق علیه السلام : این دنیا، اگرچه با خرمی هایش لذت می بخشد و با زرق و برقش می فریبد، اما فرجامی جز فرجام بهار ندارد که سرسبزی آن ، دل نشین است ؛ لیکن در پایان عمر بهار ، آن همه خرمی می خشکد. آن که دلسوز خویش است و وظایف و حقوق خویشتن را می شناسد ، باید به دنیا چونان کسی بنگرد که خداپسندانه می اندیشد و از بدفرجامی خویش بترسد؛ زیرا این دنیا ، مردمانی را فریفت و در حالی از دنیا جدا شدند که در اوج سرخوشی از دنیا و شادمانی نسبت به آن بودند ، شب هنگام که خفته بودند یا روز هنگام که سرگرم بازی [و تفریح] بودند، اجل هایشان ، ناگاه به سراغشان آمد...

بحار الأنوار : ج ۹۴ ص ۲۷۲ ح ۱ نقلاً عن مهج الدعوات : ص ۲۲۲ عن الربيع وفي بعض عباراته شيء من التصحيف .

حدیث ۷۴۲

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . اجْعَلِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ قَنْطَرَةٍ عَلَى نَهْرٍ ، جُرَّتْ عَلَيْهَا وَتَرَكَتْهَا ، وَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا آخِرَ الدَّهْرِ .

امام صادق علیه السلام - از اندرزهای لقمان به فرزندش - : فرزندم!... دنیا را به سان پلی بر رودخانه ای بدان که از آن بگذری و رهایش کنی و دیگر ، هرگز به سویش باز نگردی.

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۴ ح ۲۰ ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۴ کلاهما عن يحيى بن عقبه الأزدي ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۶۹ ح ۳۶ .

حدیث ۷۴۳

امام صادق علیه السلام :

سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلٌ وَهُوَ عَلَى حَصِيرٍ قَدْ أَثَرَ فِي جَسَمِهِ، وَوَسَادَةٌ لَيْفٍ قَدْ أَثَرَتْ فِي خَدِّهِ. فَجَعَلَ يَمَسُّحُ وَيَقُولُ: مَا رَضِيَ بِهَذَا كِسْرَى وَلَا قَيْصَرَ، إِنَّهُمْ يَنَامُونَ عَلَى الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ وَأَنْتَ عَلَى هَذَا الْحَصِيرِ! قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَأَعْنَا خَيْرٌ مِنْهُمَا وَاللَّهِ، لَأَعْنَا أَكْرَمٌ مِنْهُمَا وَاللَّهِ، مَا أَنَا وَالدُّنْيَا، إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَجُلٍ رَاكِبٍ مَرَّ عَلَى شَجَرَةٍ وَلَهَا فِيءٌ فَاسْتَظَلَّ تَحْتَهَا، فَلَمَّا أَنْ مَالَ الظِّلُّ عَنْهَا ارْتَحَلَ فَذَهَبَ وَتَرَكَهَا.

الزهدي حسين بن سعيد - به نقل از عبدالله بن سنان - : شنيدم امام صادق عليه السلام مي فرمود: مردی بر پیامبر صلی الله عليه و آله وارد شد، در حالی که ایشان بر بوریایی خفته بود و بالشی از لیف خرما زیر سر داشت و اثر [زبری] آن بوریای و بالش بر بدن و گونه پیامبر صلی الله عليه و آله مانده بود. مرد، شروع به دست کشیدن [بر جای بوریای] کرد و می گفت: کسرا و قیصر به این چیزها رضایت ندارند. آنان بر بستر حریر و دیا می خفتند و تو بر چنین بوریایی!؟

پیامبر خدا صلی الله عليه و آله فرمود: «سوگند به خدا که من از آنها بهترم. به خدا سوگند که من، از آنان گرامی ترم. مرا چه به دنیا؟ حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مردی سواره است که از درختی می گذرد و آن درخت را سایه ای است و در سایه آن، فرود می آید و چون سایه اش می رود، او می کوچد و می رود و درخت را رها می کند».

الزهدي للحسين بن سعيد: ص ۵۰ ح ۱۳۴ عن عبد الله بن سنان، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۲۶ ح ۱۲۴.

حدیث ۷۴۴

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ بِهِ عِيسَى بْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ... يَا عِيسَى، لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا، وَكُنْ مِنِّي عَلَى حَذَرٍ، وَلَا تَغْتَرَّ بِالصِّحَّةِ وَلَا تَغْبُطْ نَفْسَكَ؛ فَإِنَّ الدُّنْيَا كَفَى زَائِلٍ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْهَا كَمَا أُدْبِرَ.

امام صادق علیه السلام: از جمله اندرزهای خداوند به عیسی بن مریم علیه السلام: ... ای عیسی! چیزی را شریک من مگردان، از من بر حذر باش و به تن درستی غره مشو و خویشتن را خوش بخت مپندار؛ زیرا دنیا همانند سایه ای ناپایدار است و آنچه از آن بیاید، به مانند آن است که رفته است.

الأمالی للصدوق: ص ۶۱۰ - ۶۱۳ ح ۸۴۲ عن أبي بصير، الكافي: ج ۸ ص ۱۴۱ ح ۱۰۳ عن علي بن أسباط عنهم عليهم السلام، تحف العقول: ص ۵۰۰ من دون إسنادٍ إلى المعصوم، تنبيه الخواطر: ج ۲ ص ۱۴۵ وفيه «بالنصيحة» بدل «بالصحة»، بحار الأنوار: ج ۱۴ ص ۲۹۹ ح ۱۴.

حدیث ۷۴۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الدُّنْيَا خَلَقَهَا اللَّهُ تَعَالَى بِمَنْزِلَةِ ظِلِّكَ، إِنْ طَلَبْتَهُ أَتَعَبَكَ وَلَا تَلْحَقُهُ أَبَدًا، وَإِنْ تَرَكَتَهُ يَتَّبِعَكَ وَأَنْتَ مُسْتَرِيحٌ.

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده - : دنیا را خداوند متعال به سان سایه تو قرار داده است که اگر در پی آن بدوی، تو را خسته می کند و هرگز بدان نمی رسی و اگر رهایش کنی، او در پی تو می آید و تو آسوده باشی.

مصباح الشريعة: ص ۱۸۷، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۶۵ ح ۲۶.

حدیث ۷۴۶

امام صادق علیه السلام:

: يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَاجْعَلْ سَيِّفِيَّتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، فَإِنَّ نَجْوَتَ فِرْحَمَةِ اللَّهِ ، وَإِنْ هَلَكَتَ فَبِدُنُوبِكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان اندرزهای لقمان به فرزندش - : فرزندم! دنیا ، دریایی ژرف است که خلقی بسیار در آن نابود شدند . پس کشتی خود را در آن ، ایمان قرار ده و بادبانش را توکل و توشه ات را تقوای الهی . [با این حال] اگر رستی ، به لطف خدا رسته ای و اگر هلاک شدی ، به سبب گناهات هلاک شده ای .

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۳ عن حماد ، کتاب من لایحضره الفقیه : ج ۲ ص ۲۸۲ ح ۲۴۵۷ ، الاعتقادات : ص ۴۹ ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۵۴۰ ح ۱۸۷۵ ، أعلام الدین : ص ۹۳ نحوه ، بحار الأنوار : ج ۶ ص ۲۵۰ ح ۸۷ .

حدیث ۷۴۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا مُبْتَغَى الْعِلْمِ ، كَأَنَّ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ شَيْئًا ، إِلَّا مَا يَنْفَعُ خَيْرُهُ وَيُضُرُّ شَرُّهُ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ .

يَا مُبْتَغَى الْعِلْمِ ، لَا يَشْغَلُكَ أَهْلٌ وَلَا مَالٌ عَن نَفْسِكَ ، أَنْتَ يَوْمَ تُفَارِقُهُمْ كَضِيفٍ بَتَّ فِيهِمْ ثُمَّ غَدَوْتَ عَنْهُمْ إِلَى غَيْرِهِمْ ، وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ كَمَنْزِلٍ تَحَوَّلَتْ مِنْهُ إِلَى

غَيْرِهِ ، وَمَا بَيْنَ الْمَوْتِ وَالْبَعْثِ إِلَّا كَنَوْمَةٍ نِمْتَهَا ثُمَّ اسْتَيْقَظْتَ مِنْهَا .

يَا مُبْتَغَى الْعِلْمِ ، قَدِّمَ لِمَقَامِكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ ، فَإِنَّكَ مَثَابٌ بِعَمَلِكَ ، كَمَا تَدِينُ تَدَانُ يَا مُبْتَغَى الْعِلْمِ .

امام صادق علیه السلام : ابو ذر در سخنرانی اش می گفت: ای جوینده دانش! هیچ چیز دنیا را چیز مینگار جز آنچه خیرش سود رساند و شرش زیان زند ، مگر به کسی که خدایش بدو رحم کند. ای جوینده علم! زهار، زن و فرزند و مال ، تو را از خویشتن باز ندارد؛ چه، روزی که از آنها جدا می شوی ، [خواهی دانست که] همانند میهمانی بوده ای که شبی را در میان ایشان گذرانده ای و صبحگاهان از نزدشان به جای دیگران رفته ای . دنیا و آخرت ، به سان منزلگاهی است که از آن به منزلگاهی دیگر منتقل شده ای . فاصله ای میان مرگ و رستاخیر نیست ،

مگر به اندازه خوابی کوتاه که بخوابی و سپس ، بیدار شوی .

ای جوینده دانش! برای آن روز که در پیشگاه خداوند قرارگیری ، چیزی پیش فرست؛ زیرا که تو در برابر عملت پاداش می یابی . ای جوینده دانش! از هر دست که بدهی ، با همان دست پس می گیری .

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۴ ح ۱۸ عن أبي بصير ، الأملی للمفید : ص ۱۷۹ ح ۱ وفيه «إِلَّا عَمَلًا يَنْفَعُ» بدل «إِلَّا مَا يَنْفَعُ» و«نزلته ثم عدلت عنه» بدل «تحوّلت منه» ، الأصول الستة عشر : ص ۳۵ وفيهما «مرتهن» بدل «مثاب» ، المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۵۹ كلّها عن أبي بصير عن الإمام الباقر عليه السلام ، الأملی للطوسی : ص ۵۴۳ ح ۱۱۶۵ عن مسعدة بن زياد الربعي عن الإمام الصادق عن الإمام الباقر عليهما السلام وكلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۶۵ ح ۳۴ .

حدیث ۷۴۸

امام صادق علیه السلام :

فِي مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، إِنَّ الدُّنْيَا دَارُ عُقُوبَةٍ ، عَاقِبَتْ فِيهَا آدَمَ عِنْدَ خَطِيئَتِهِ ، وَجَعَلَتْهَا مَلْعُونَةً ؛ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا كَانَ فِيهَا لِي .

امام صادق علیه السلام : در مناجات خدا با موسی علیه السلام آمده است: «ای موسی! دنیا، سرای کیفر است . در آن ، آدم را بر خطایش کیفر دادم. دنیا و آنچه را در آن است ، لعنت شده قرار دادم ، مگر آنچه از آن که برای من باشد».

الکافی : ج ۲ ص ۳۱۷ ح ۹ ، ثواب الأعمال : ص ۲۶۳ ح ۱ ، الأملی للصدوق : ص ۷۶۵ ح ۱۰۲۸ ، تفسیر القمی : ج ۱ ص ۲۴۳ کلها عن حفص بن غیاث ، مشکاة الأنوار : ص ۴۷۰ ح ۱۵۷۵ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۲۱ ح ۱۰ .

حدیث ۷۴۹

امام صادق علیه السلام :

إِنْ اسْتَطَعْتَ

امام صادق علیه السلام : اگر توانستی از دنیا چیزی به دست نیآوری که فردا [ی قیامت] برای آن بازخواست شوی، چنین کن. فی المصدر : «من ألتال» والصحيح ما أثبتناه كما في بحار الأنوار .

حدیث ۷۵۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ فَقَدْ أَحْرَزَ نَفْسَهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللَّهِ ، وَأَصَابَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که از خدا پروا کند، به اذن خداوند، خویشتن را از آتش مصون دانسته است و در دنیا و آخرت به همه خوبی ها دست یافته است.

مختصر بصائر الدرجات : ص ۷۹ ، بصائر الدرجات : ص ۵۲۶ ح ۱ و فيه «من يتق فقد ...» وكلاهما عن المفصل بن عمر ، بحار الأنوار : ج ۲۴ ص ۲۸۶ ح ۱ .

حدیث ۷۵۱

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ ، وَلَا آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که دنیایش را به خاطر آخرتش و یا آخرتش را به خاطر دنیایش ترک کند ، از ما نیست.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۳ ص ۱۵۶ ح ۳۵۶۸ ، وسائل الشیعة : ج ۱۲ ص ۴۹ ح ۱ ، المحجة البيضاء : ج ۷ ص ۴۱۸ .

حدیث ۷۵۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّكُمْ فِي آجَالٍ مَقْبُوضَةٍ ، وَأَيَّامٍ مَعْدُودَةٍ ، وَالْمَوْتُ يَأْتِي بَعْتَهُ ، مَنْ يَزْرَعْ خَيْرًا يَحْصُدْ غَبَطَةً ، وَمَنْ يَزْرَعْ شَرًّا يَحْصُدْ نَدَامَةً ، وَلِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ .

امام صادق علیه السلام : شما در عمرهایی به سر آمدنی و روزهای چند به سر می برید و مرگ ، به ناگاه فرا می رسد. هر که نیکی بکارد ، شادی می درود، و هر که بدی بکارد ، پشیمانی درو می کند. هر کشتگری ، آن دروید که کاشت.

الكافی: ج ۲ ص ۴۵۸ ح ۱۹، تحف العقول: ص ۴۸۹ عن الإمام العسکری علیه السلام وفيه «منقوصة» بدل «مقبوضه»، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۳۷۳ ح ۱۹.

حدیث ۷۵۳

امام صادق علیه السلام:

نِعْمَ الْعَوْنُ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: نیکو کمکی است دنیا برای آخرت!

الكافی: ج ۵ ص ۷۲ ح ۸، کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۳ ص ۱۵۶ ح ۳۵۶۷، الأصول الستة عشر: ص ۸۸ کلها عن ذریح المحاربی، الزهد للحسین بن سعید: ص ۵۱ ح ۱۳۶ عن الإمام الباقر علیه السلام، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۲۷ ح ۱۲۶.

حدیث ۷۵۴

امام صادق علیه السلام:

: قَالَ [الزَّنْدِيقُ] : فَلَيْئَئِي عَلَيَّ خَلَقَ الْخَلْقَ وَهُوَ غَيْرُ مُتَحَاجٍ إِلَيْهِمْ وَلَا مُضْطَرٌّ إِلَى خَلْقِهِمْ ، وَلَا يَلِيْقُ بِهِ التَّعَبُّثُ بِنَا؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ حِكْمَتِهِ ، وَإِنْفَازِ عِلْمِهِ ، وَإِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ .

قَالَ : وَكَيْفَ لَا يَقْتَصِرُ عَلَى هَذِهِ الدَّارِ فَيَجْعَلُهَا دَارَ ثَوَابِهِ وَمُحْتَبَسَ عِقَابِهِ؟

قَالَ : إِنَّ هَذِهِ الدَّارَ دَارُ ابْتِلَاءٍ ، وَمَتَجَزَّ الثَّوَابِ ، وَمُكْتَسَبُ الرَّحْمَةِ ، مُلِّتْ

آفَاتٍ ، وَطُبِّقَتْ

الاحتجاج - در بیان پرسش های زندیق از امام صادق علیه السلام - : زندیق گفت: پس به چه علت خداوند ، خلق را آفرید ، در

حالی که نه به آنها نیاز داشت ، نه به آفریدنشان مجبور بود، و بازیچه قرار دادن ما هم شایسته او نیست؟

فرمود: «آنها را آفرید تا حکمت خویش را نمایان سازد و دانش خویش را به اجرا درآورد و تدبیرش را به کار برد».

زندیق گفت: چرا به همین سرا بسنده نمی کند و آن را سرای پاداش و زندان کیفر خویش قرار نمی دهد [و به آخرت موکول کرده

است]؟

فرمود: «این سرا، سرای آزمایش، تجارت خانه ثواب و محل کسب رحمت است ؛ آکنده از آفات و پُر از شهوات ، قرار داده شده

است تا خداوند ، در آن بندگانش را به طاعت بیازماید. پس، خانه عمل، خانه پاداش نیست».

طَبَّقَ الْغَيْمِ : إِذَا أَصَابَ بِمَطْرِهِ جَمِيعَ الْأَرْضِ (الصَّحاح : ج ۴ ص ۱۵۱۲ «طبق»).

حدیث ۷۵۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - أَعْطَى مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ شَرَائِعَ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : التَّوْحِيدَ وَالْإِخْلَاصَ

وَخَلَعَ الْأَنْدَادَ وَالْفِطْرَةَ الْحَنِيفِيَّةَ السَّمْحَةَ ، وَلَا رَهْبَانِيَّةَ وَلَا سِيَاحَةَ ، أَحَلَّ فِيهَا الطَّيِّبَاتِ وَحَرَّمَ فِيهَا الْخَبَائِثَ ، وَوَضَعَ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ

امام صادق علیه السلام: خدای - تبارک و تعالی - شریعت های نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیه السلام را به محمد صلی الله

علیه و آلہ عطا کرد: یکتاپرستی را ، اخلاص را ، شرک ستیزی را و فطرت حنیفی آسان (آیین اسلام و خداپرستی) را. رهبانیت و

سیاحت، روا نیست. در این شریعت ها، چیزهای پاک و پاکیزه را حلال کرد و پلیدی ها را حرام گردانید و سختگیری ها و زنجیرهایی را که بر گردن آنها بود، از ایشان برداشت.

الإصر: الإثم والعقوبه، وأصله من الضيق والحبس، يقال: أصره إذا حبسه وضيق عليه (النهاية: ج ۱ ص ۵۲ «أصر»).

حدیث ۷۵۶

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالى: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا- تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ» - : نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ وَبِلَالٍ وَعُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ ، فَأَمَّا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ فَحَلَفَ أَلَّا يَنَامَ بِاللَّيْلِ أَبَدًا ، وَأَمَّا بِلَالٌ فَإِنَّهُ حَلَفَ أَلَّا يَفْطِرَ بِالنَّهَارِ أَبَدًا ، وَأَمَّا عُثْمَانُ بْنُ مَظْعُونٍ فَإِنَّهُ حَلَفَ أَلَّا يَنْكَحَ أَبَدًا .

فَدَخَلَتْ امْرَأَةً عُثْمَانَ عَلَى عَائِشَةَ وَكَانَتْ امْرَأَةً جَمِيلَةً ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ :

مالی اراکِ مُعْطَلَةٌ؟ فَقَالَتْ : وَلِمَنْ أَتَرِّينُ؟ فَوَاللَّهِ مَا قَارَبَنِي زَوْجِي مُنْذُ كَذَا وَكَذَا ، فَإِنَّهُ قَدْ تَرَهَّبَ وَلَبَسَ الْمُسْوَحَ وَزَهَدَ فِي الدُّنْيَا . فَلَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ بِذَلِكَ ، فَخَرَجَ فَنَادَى الصَّلَاةَ جَامِعَةً ، فَاجْتَمَعَ النَّاسُ ، فَصَيَّ عَدَّ الْمَبْتَرِ فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ :

ما بال أقوام يُحَرِّمُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمُ الطَّيِّبَاتِ؟! أَلَا إِنِّي أَنَامُ بِاللَّيْلِ ، وَأُنْكِحُ ، وَأُفْطِرُ بِالنَّهَارِ ، فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي . فَقاموا هَوْلًا فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَدْ حَلَفْنَا عَلَى ذَلِكَ ! فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى : «لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّرَتْهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرُهُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه شریف «ای کسانی که ایمان آورده اید! پاکیزه هایی را که خدا برای شما حلال کرده است، حرام شمارید» - : این آیه درباره امیر مؤمنان علیه السلام و بلال و عثمان بن مظعون، نازل شد. امیر مؤمنان، سوگند خورد که شب، هرگز نخوابد؛ بلال، سوگند خورد که همیشه روزه بگیرد عثمان بن مظعون نیز سوگند خورد که هرگز نزدیکی نکند.

[روزی] همسر عثمان - که زن زیبایی بود - نزد عایشه آمد. عایشه گفت: چرا به خودت نمی رسی؟

گفت: برای چه کسی آرایش کنم؟ به خدا سوگند که شوهرم از فلان و بهمان وقت با من نزدیکی نکرده است، رهبانیت پیشه کرده و پشمینه پوشیده و زاهد شده است.

چون پیامبر خدا آمد، عایشه، موضوع را به ایشان گفت. پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون آمد و مردم را به مسجد فرا خواند. مردم جمع شدند. ایشان بر منبر رفت و حمد و ثنای الهی به جای آورد و سپس فرمود: «عده ای را چه می شود که چیزهای پاک و روا را بر خود، حرام می شمارند؟! بدانید که من، شب می خوابم و نزدیکی می کنم، و روز، غذا می خورم. پس، هر که از راه و رسم من روی گرداند، از من نیست.

آن سه نفر برخاستند و گفتند: ای پیامبر خدا! ما بر این کار، سوگند خورده ایم.

در این هنگام، خداوند متعال این آیات را فرو فرستاد: «خدا، شما را بر سوگندهای بیهوده تان مؤاخذه نمی کند؛ بلکه به سوگندهایی که [از روی اراده]، می خورید [و می شکنید]، شما را مؤاخذه می کند و کفاره اش، خوراک دادن به ده بینوا - از غذاهای متوسطی است که به کسان خود می خورانید، یا پوشانیدن آنان، یا آزاد کردن بنده ای، و کسی که [هیچ یک از اینها را]

نیاید، سه روز روزه بدارد. این است کفاره سوگندهای شما، وقتی که سوگند می‌خورید». المائدة: ۸۹.

حدیث ۷۵۷

امام صادق علیه السلام:

جاءت امرأة عثمان بن مظعون إلى النبي صلى الله عليه وآله فقالت: يا رسول الله، إن عثمان يصوم النهار ويقوم الليل! فخرج رسول الله صلى الله عليه وآله مغمضاً با يحمل نعليه، حتى جاء إلى عثمان فوجده يصلي، فانصرف عثمان حين رأى رسول الله صلى الله عليه وآله، فقال له: يا عثمان، لم يرسلني الله تعالى بالرهائبة، ولكن بعثني بالحنيفة السهلة السمحة، أصوم وأصلي وأمس أهلي، فمن أحب فطرتي فليستن بسنتي ومن سنتي النكاح.

امام صادق علیه السلام: زن عثمان بن مظعون، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و گفت: ای پیامبر خدا! عثمان، کارش این شده که روزها را روزه بگیرد و شب‌ها را به عبادت بگذراند.

پیامبر خدا، پای افزار به دست و خشمناک، بیرون شد تا نزد عثمان آمد. او را مشغول نماز خواندن یافت. عثمان با دیدن پیامبر خدا، نمازش را سلام داد و به او فرمود: «ای عثمان! خداوند متعال، مرا با رهبانیت نفرستاده؛ بلکه با آیین مستقیم و ساده و آسانگیر، فرستاده است. من، هم نماز می‌خوانم، هم روزه می‌گیرم و هم به همسر می‌رسم. پس، هر که آیین مرا دوست دارد، باید از سنت من پیروی کند، و از سنت من است نزدیکی کردن».

الکافی: ج ۵ ص ۴۹۴ ح ۱ عن ابن القداح، بحار الأنوار: ج ۲۲ ص ۲۶۴ ح ۳.

حدیث ۷۵۸

امام صادق علیه السلام:

إن ثلاث نسوة أتبن رسول الله صلى الله عليه وآله فقالت إحدهن: إن زوجي لا يأكل اللحم، وقالت الأخرى: إن زوجي لا يشم الطيب، وقالت الأخرى: إن زوجي لا يقرب النساء.

فخرج رسول الله صلى الله عليه وآله يجر رداءه حتى صعد المنبر، فحمد الله وأثنى عليه، ثم قال: ما بال أقوام من أصحابي لا يأكلون اللحم ولا يشمون الطيب ولا يأتون النساء! أما إنني أكل اللحم وأشم الطيب وأتت النساء، فمن رغب عن سنتي فليس مني.

امام صادق علیه السلام: سه زن نزد پیامبر خدا آمدند. یکی از آنها گفت: شوهرم گوشت نمی‌خورد.

دیگری گفت: شوهرم بوی خوش نمی‌بوید.

سومی گفت: شوهرم به زنان نزدیک نمی‌شود.

پیامبر خدا، رداکشان بیرون رفت و بر منبر شد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و سپس فرمود: «عده ای از یاران مرا چه شده است که گوشت نمی‌خورند و عطر نمی‌بویند و به زنان نزدیک نمی‌شوند؟! بدانید که من، خود، گوشت می‌خورم و عطر می‌بویم و پیش زنان می‌روم. پس، هر که از سنت من روی گرداند، از من نیست».

الکافی: ج ۵ ص ۴۹۶ ح ۵، بحار الأنوار: ج ۲۲ ص ۱۲۴ ح ۹۴ وراجع كنز العمال: ج ۳ ص ۶۷۰ ح ۸۴۱۵.

ولمزيد من الاطلاع على روايات أخرى في هذا الباب راجع تفسير الطبري: ج ۵ الجزء ۷ ص ۹ والدر المنثور: ج ۳ ص ۱۳۹.

حدیث ۷۵۹

امام صادق علیه السلام :

: أَمَا قَوْلُكَ فِي النَّسَاءِ فَقَدْ عَلِمْتَ مَا كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنَ النَّسَاءِ، وَأَمَا قَوْلُكَ فِي الطَّعَامِ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْكُلُ اللَّحْمَ وَالْعَسَلَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ نامه سیکین نخعی که به عبادت روی آورده و زن و استعمال بوی خوش و خوردن غذا [های لذیذ] را ترک کرده و در این باره از امام علیه السلام پرسیده بود چنین نوشت - : اَمَا سَخَنَ تُو دَرِبَارَه زَن . تُو خُوْد مِی دَانِی کِه پیامبر خدا زنانی داشته است؛ و اَمَا سَخَنَ تُو دَرِبَارَه خُوْرَاکِی هَا . پیامبر خدا، گوشت و عسل می خورد.

الکافی : ج ۵ ص ۳۲۰ ح ۴ ، رجال الکشی : ج ۲ ص ۶۸۸ ح ۶۹۱ ، دعائم الإسلام : ج ۲ ص ۱۹۳ ح ۷۰۲ کلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۰ ص ۱۱۷ ح ۶ .

حدیث ۷۶۰

امام صادق علیه السلام :

- فِي بَيَانِ مَا وَعَظَ بِهِ لَقْمَانَ ابْنَهُ - : خُذْ مِنَ الدُّنْيَا بِلَاغًا ، وَلَا تَرْفُضْهَا فَتَكُونَ عِيَالًا عَلَى النَّاسِ ، وَلَا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ بِآخِرَتِكَ .

امام صادق علیه السلام - در ذکر اندرزهای لقمان به فرزندش - : از دنیا به قدر کفاف برگیر؛ نه آن را به کلی کنار نه که نانخور مردم شوی، و نه آن سان به دنیا درآی که به آخرت زیان بزند.

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۴ عن حمّاد ، قصص الأنبياء : ص ۱۹۰ ح ۲۳۸ عن إبراهيم بن عبد الحميد عن أبي الحسن عليه السلام نحوه ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۱ ح ۲ .

حدیث ۷۶۱

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِ اللَّهِ : «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً» - : رِضْوَانُ اللَّهِ وَالْجَنَّةُ فِي الْآخِرَةِ ، وَالْمَعَاشُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام - : درباره این سخن خداوند «ای پروردگار ما! در دنیا به ما نیکی ده و در آخرت نیز نیکی» - : [یعنی] خشنودی خدا و بهشت در آخرت، و اخلاق خوش در دنیا.

الکافی : ج ۵ ص ۷۱ ح ۲ ، تهذیب الأحکام : ج ۶ ص ۳۲۷ ح ۹۰۰ ، کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۳ ص ۱۵۶ ح ۳۵۶۶ ، معانی الأخبار : ص ۱۷۵ ح ۱ وزاد فيهما «والسعة في الرزق» بعد «الآخرة» وكلها عن جميل بن صالح ، تفسير العياشي : ج ۱ ص ۹۸ ح ۲۷۴ عن عبد الأعلى وفيه «السعة في المعيشة» بدل «المعاش» ، بحار الأنوار : ج ۷۱ ص ۳۸۳ ح ۱۸ .

حدیث ۷۶۲

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ :
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُسْنَ الْمَعِيشَةِ ، مَعِيشَةً أَتَقْوَى بِهَا عَلَى جَمِيعِ حَوَائِجِي ، وَأَتَوَصَّلُ بِهَا فِي الْحَيَاةِ إِلَى آخِرَتِي ، مِنْ غَيْرِ أَنْ تُتْرِفَنِي

امام صادق علیه السلام : علی بن حسین علیهما السلام این دعا را می خواند:

«بار خدایا! از تو نیکویی معیشت را درخواست می کنم؛ معیشتی که با آن بتوانم همه نیازهایم را برآورم، و بدان وسیله ، در این زندگی به آخرتم نایل آیم؛ نه آن چنان مرا در آن غوطه ور سازی که دچار طغیان شوم، و نه آن سان بر من تنگ گیری که به رنج

و سختی بیفتم، از روزی حلالیت به من گشایش ده و از باران فضلت بر من بریزان. نعمتی بی نقض و دهبشی بی وقفه از جانب خودت [به من ارزانی دار]؛ امّا نه چندان بر آن بیفزای که خرمی اش مرا به خود سرگرم سازد و شکوه و زیبایی اش فریفته ام گرداند و در نتیجه، از شکر نعمت بازمانم، و نه چندان آن را بر من بکاه که رنج تحصیلش باعث کوتاهی ام در عمل [و عبادت] شود و هم و غمش سینه ام را پُر کند.

ای معبود من! از این روزی ات آن قدر به من عطا فرما که از بدان خلقت

بی نیاز شوم و به وسیله آن، به خشنودی (/ بهشت) رضوان تو نایل آیم.

پناه می برم به تو، ای معبود من! از شرّ دنیا و شرّ آنچه در دنیاست. دنیا را بر من زندان مگردان و جدایی آن را مایه اندوهم قرار مده. مرا از این سرای آزمایش، در حالی به سرای زندگانی و سکونتگاه نیکان [آخرت] بپر که از من، خشنود باشی و اعمالم پذیرفته باشد، و نعمت های آن سرای ماندگار را جایگزین این دنیای فنا پذیرم کن.

بار خدایا! به تو پناه می برم از سختی و بلاهای دنیا و یورش های شیاطین و سلاطین آن، و تنبیه و مجازات هایش، و از زورگویی و ستم کسی که در این دنیا به من ستم کند و زورگویی کند.

بار خدایا! هر که برایم نقشه کشید، تو برایش نقشه بکش، و هر که قصد من کرد، قصد او کن و تیغ آن کس را که بر رویم تیغ کشید، گند کن و آتش آن کس را که برای من آتش افروخت، خاموش کن و دسیسه دسیسه گران را از من بگردان و چشم های کافران را از من، کور گردان و بدستگالی کسی را که نسبت به من در سر پرورانده، از من دور کن و گزند بدخواهان (یا: شور چشمان) را از من دفع کن و با آرامش [خود]، مرا از آن نگه دار و زره محکم خود را بر من بپوشان و مرا در پرده نگه دارنده ات پنهان مدار، حالم را نکو گردان و کردارم را مطابق گفتارم قرار ده و به خانواده ام و اموالم برکت عطا فرما.

المُتْرَفُ : الْمُتَنَعِمُ المتوسّع فی ملاذّ الدنيا وشهواتها (النهاية: ج ۱ ص ۱۸۷ «ترف»).

حدیث ۷۶۳

امام صادق علیه السلام :

: أَعْطِنِي مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ ، وَاصْرِفْ عَنِّي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ .

امام صادق علیه السلام - بخشی از دعایی که امام علیه السلام به یونس بن عمار آموخت - : از نیکی دنیا و آخرت، آنچه را که تو اهل آنی، به من عطا فرما و از بدی دنیا و آخرت نیز، آنچه را که تو اهل آنی، از من بگردان.

الکافی : ج ۲ ص ۲۵۹ ح ۳۰ و ص ۵۶۵ ح ۴ و ج ۳ ص ۳۲۷ ح ۲۰ ، عدّه الداعی : ص ۲۵۷ کلّها عن یونس بن عمار ، مصباح المتهدّج : ص ۱۳۹ ح ۲۲۶ ، المصباح للكفعمی : ص ۱۹۶ کلاهما من دون إسنادٍ إلى المعصوم ، بحار الأنوار : ج ۹۵ ص ۸۰ ح ۶ .

حدیث ۷۶۴

امام صادق علیه السلام :

: اللَّهُمَّ لَا تَشْغَلْنِي فِي الدُّنْيَا عَنْ شُكْرِ نِعْمَتِكَ ، وَلَا يَأْكُثِرْ فِيهَا قَتْلُهُنِي عَجَائِبُ بَهْجَتِهَا وَتَفْتِنَتِي زَهْرَتُهَا ، وَلَا يَأْقِلَالٍ يُضَيِّرُ بِعَمَلِي ضَرْهَ وَيَمَلَأُ صَدْرِي هَمُّهُ ، أَعْطِنِي مِنْ ذَلِكَ غِنًى عَنِ شِرَارِ خَلْقِكَ ، وَبَلَاغًا

امام صادق علیه السلام - از دعای ایشان در زیارت خداحافظی با امام حسین علیه السلام - : بار خدایا! در دنیا مرا از گزاردن شکر نعمت هایت باز مدار، نه چندان در دنیا فرونی ام بخش که شکوه خیره کننده آن، مرا سرگرم سازد و زرق و برقش فریفته ام

گرداند، و نه چندان تهی دستم کن که به عملم لطمه بزند و دغدغه اش ذهنم را پُر کند؛ [بلکه] از آن به اندازه ای به من ببخش که از بدان خلقت بی نیازم گرداند و در حدی باشد که با آن، به خشنودی تو دست یابم، ای مهربان ترین مهربانان! البلاغ: ما یَتَّبَعُ وَيَتَوَصَّلُ بِهِ إِلَى الشَّيْءِ الْمَطْلُوبِ (النهاية: ج ۱ ص ۱۵۲ «بلغ»).

حدیث ۷۶۵

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ ، وَمَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: هر که حدیث را برای سود دنیا بخواهد [و فرا گیرد]، در آخرت، او را بهره ای نیست و هر که با آن خیر آخرت را بخواهد، خدا، خیر دنیا و آخرت را به او عطا می کند.

الکافی: ج ۱ ص ۴۶ ح ۲، منیة المرید: ص ۱۳۸، مشکاة الأنوار: ص ۲۴۵ ح ۷۱۴ کلها عن أبي خديجة، بحار الأنوار: ج ۲ ص ۱۵۸ ح ۲.

حدیث ۷۶۶

امام صادق علیه السلام:

: سَأَلَهُ رَجُلٌ أَنْ يُعَلِّمَهُ مَا يَنَالُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَا يُطَوَّلَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : لَا تَكْذِبُ .

تحف العقول - در بیان حکمت های امام صادق علیه السلام - : مردی از امام علیه السلام تقاضا کرد به او چیزی بیاموزد که با آن به خیر دنیا و آخرت، دست یابد، و مختصر هم باشد. امام علیه السلام فرمود: «هیچ گاه دروغ مگو».

تحف العقول: ص ۳۵۹، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۴۱ ح ۲۷.

حدیث ۷۶۷

امام صادق علیه السلام:

مَنْ قَرَأَ سُورَةَ «وَالطُّورِ» ، جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام: هر کس سوره «والطور» را بخواند، خداوند، خیر دنیا و آخرت را برایش گرد می آورد. ثواب الأعمال: ص ۱۴۳ ح ۱ عن محمد بن مسلم، مکارم الأخلاق: ج ۲ ص ۱۸۵ ح ۲۴۹۲ عن الإمام الصادق علیه السلام، مجمع البیان: ج ۹ ص ۲۴۵ عن محمد بن هشام عن الإمام الباقر علیه السلام.

حدیث ۷۶۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ قَالَ : « يَا رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ » مِثَّةَ مَرَّةٍ ، قُضِيَتْ لَهُ مِنْهُ حَاجَةٌ ؛ ثَلَاثُونَ لِلدُّنْيَا وَالْبَاقِي لِلْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس صد مرتبه بگوید: «پروردگارا! بر محمد و آل محمد، درود فرست»، صد حاجت او برآورده شود، سی تا برای دنیا و بقیه برای آخرت.

الکافی: ج ۲ ص ۴۹۳ ح ۹، ثواب الأعمال: ص ۱۹۰ کلاهما عن معاوية بن عمار.

حدیث ۷۶۹

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ مَنْ تَمَسَّكَ بِهِنَّ نَالَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بُعَيْتُهُ : مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ ، وَرَضِيَ بِقَضَاءِ اللَّهِ ، وَأَحْسَنَ الظَّنَّ بِاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که هر کس به آنها چنگ زند ، در دنیا و آخرت به آرزوی خود برسد: آن که به خدا متمسک شود ؛ و به قضای خدا رضایت دهد ؛ و به خدا حسن ظن داشته باشد.

تحف العقول : ص ۳۱۶ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۲۹ ح ۱۰۷ .

حدیث ۷۷۰

امام صادق علیه السلام :

: ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ فِي كُلِّ زَمَانٍ عَزِيزَةٌ ، وَهِيَ : الإِحَاءُ فِي اللَّهِ ، وَالزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ الأَلِيفَةُ فِي دِينِ اللَّهِ ، وَالْوَلَدُ الرَّشِيدُ . وَمَنْ أَصَابَ إِحْدَى الثَّلَاثَةِ ، فَقَدْ أَصَابَ خَيْرَ الدَّارَيْنِ وَالْحِظَّ الأَوْفَرَ مِنَ الدُّنْيَا .

مصباح الشریعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : سه چیز است که در هر زمانی کمیاب است: برادری برای خدا ؛ زن شایسته و یار و همراه در دینداری ؛ و فرزند سر به راه . هر کس به یکی از این سه چیز برسد ، به خیر هر دو سرا و به بیشترین سهم از دنیا رسیده است.

مصباح الشریعة : ص ۳۰۷ ، بحار الأنوار : ج ۷۴ ص ۲۸۲ ح ۳ .

حدیث ۷۷۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ سَيَجْمَعُ لَنَا وَلِشِيعَتِنَا الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ .

امام صادق علیه السلام : به زودی خداوند ، دنیا و آخرت را به ما و شیعیان ما خواهد داد.

الکافی : ج ۱ ص ۴۷۴ ح ۴ ، الاختصاص : ص ۲۶۹ ، دلائل الإمامة : ص ۲۸۹ ح ۲۳۸ ، بصائر الدرجات : ص ۳۷۴ ح ۱ ، الخرائج والجرائح : ج ۲ ص ۷۳۷ ح ۵۲ کلها عن يونس بن ظبيان والمفضل بن عمر وأبي سلمة السراج والحسين بن ثوير بن أبي فاختة ، بحار الأنوار : ج ۴۷ ص ۸۷ ح ۸۸ .

حدیث ۷۷۲

امام صادق علیه السلام :

المَسْجُودُ مَنْ سَجَنَتْهُ دُنْيَاهُ عَنْ آخِرَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : زندانی [واقعی] کسی است که دنیایش او را از آخرتش باز داشته باشد.

الکافی : ج ۲ ص ۴۵۵ ح ۹ ، المحاسن : ج ۲ ص ۶ ح ۱۰۷۴ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۰۵ ح ۹۹ .

حدیث ۷۷۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَشْغَلُكَ طَلْبُ دُنْيَاكَ عَنْ طَلْبِ دِينِكَ ؛ فَإِنَّ طَالِبَ الدُّنْيَا رُبَّمَا أَدْرَكَ ، وَرُبَّمَا فَاتَتْهُ فَهَلَكَتْ بِمَا فَاتَتْ مِنْهَا .

امام صادق علیه السلام : طلب دنیایت ، تو را از طلب دینت باز ندارد؛ زیرا که طالب دنیا ، گاه [آن را] به دست می آورد و گاه از دستش می دهد و به واسطه همان چیزی که از دست داده است ، نابود می شود.

المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۶ ح ۷۵۸ ، بحار الأنوار : ج ۱ ص ۲۱۴ ح ۱۵ .

حدیث ۷۷۴

امام صادق علیه السلام :

إِنْ كَانَتْ الدُّنْيَا فَاتِيَةً فَالطَّمَأْنِينَةُ إِلَيْهَا لِمَاذَا؟!

امام صادق علیه السلام : اگر دنیا نابود شدنی است ، پس دل خوش کردن به آن ، چرا؟!

کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۴ ص ۳۹۳ ح ۵۸۳۶ ، الخصال : ص ۴۵۰ ح ۵۵ ، التوحيد : ص ۳۷۶ ح ۲۱ ، الأملی للصدوق : ص ۵۶ ح ۱۲ ، مختصر بصائر الدرجات : ص ۱۳۹ کلها عن أبان بن عثمان ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۹۰ ح ۱ .

حدیث ۷۷۵

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ : يَا بَنِي آدَمَ اهْرَبُوا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى اللَّهِ ، وَأَخْرِجُوا قُلُوبَكُمْ عَنْهَا ؛ فَإِنَّكُمْ لَا تَصْلِحُونَ لَهَا وَلَا تَصْلِحُ لَكُمْ ، وَلَا تَبْقُونَ فِيهَا وَلَا تَبْقَى لَكُمْ ، هِيَ الْخِدَاعَةُ الْفَجَاعَةُ ، الْمَغْرُورُ مِنْ اعْتَرَّتْ بِهَا ، الْمَغْبُورُ مِنْ اطمَأَنَّ إِلَيْهَا ، الْهَالِكُ مَنْ أَحَبَّهَا وَأَرَادَهَا ، فَتَوَبُوا إِلَى بَارئِكُمْ وَأَنْتَقُوا رَبَّكُمْ ، وَآخَشُوا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ ، وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ الْوَالِدِ شَيْئًا .

امام صادق علیه السلام : عیسی بن مریم علیها السلام به یارانش می گفت: «ای فرزندان آدم! از دنیا به خدا بگریزید و دل هایتان را از دنیا بیرون برید؛ زیرا که نه شما شایسته دنیایید، نه دنیا شایسته شماست. نه شما در دنیا می مانید، نه دنیا برای شما می ماند. دنیا، فریبکار و مصیبت بار است. فریب خورده [ی واقعی] کسی است که فریب دنیا را بخورد؛ زیان دیده، کسی است که به دنیا آرمید؛ به هلاکت در افتاده، کسی است که دنیا را دوست داشت و خواستارش شد. پس به درگاه آفریدگارتان توبه آرید و از پروردگارتان پروا کنید و بترسید از آن روزی که هیچ پدری به کار فرزندش نمی آید و هیچ فرزندی نیز به کار پدرش نخواهد آمد.

الأملی للصدوق : ص ۶۵۰ ح ۸۸۴ عن منصور بن حازم ، روضة الواعظین : ص ۴۸۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۲۸۸ ح ۱۳ .

حدیث ۷۷۶

امام صادق علیه السلام :

فِيَمَا نَجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، لَا تَرَكَنَّ إِلَى الدُّنْيَا رُكُونَ الظَّالِمِينَ وَرُكُونَ مَنْ اتَّخَذَهَا أَبَا وَأُمًّا . . . وَاتَّركَ مِنَ الدُّنْيَا مَا بِكَ الْغِنَى عَنْهُ ، وَلَا تَنْظُرْ عَيْنَكَ إِلَى كُلِّ مَفْتُونٍ بِهَا وَمُؤَكَّلٍ إِلَى نَفْسِهِ ، وَاعْلَمْ أَنَّ كُلَّ فِتْنَةٍ بَدُوها حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : از نجویهای خداوند با موسی علیه السلام این بود که: «ای موسی! به دنیا دل مبنده، همانند دل بستگی ستمگران و دل بستگی کسی که دنیا را پدر و مادر خویش گرفته است... از دنیا، آنچه را که بدان نیازی نداری، رها کن و به آنان که فریفته دنیا گشته اند و به خود، و انهداده شده اند، منگر و بدان که هر گرفتاری ای، آغازش دنیا دوستی است.»

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۱ عن ابن أبي يعفور ، قصص الأنبياء : ص ۱۶۲ ح ۱۸۴ عن أبي يعقوب وفيه «بذرها» بدل «بدوها» ، بحار

الأنوار: ج ۷۳ ص ۷۳ ح ۳۷.

حدیث ۷۷۷

امام صادق علیه السلام:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ دُنْيَا تَمْنَعُ خَيْرَ الْآخِرَةِ، وَمِنْ عَاجِلٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْآجِلِ، وَحَيَاةٍ تَمْنَعُ خَيْرَ الْمَمَاتِ، وَأَمَلٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْعَمَلِ.

امام صادق علیه السلام - از دعای ایشان در تعقیب نمازش - : خدایا! پناه می برم به تو از دنیایی که مانع خیر آخرت شود و از کنونی که مانع خیر آینده شود و از زندگی ای که مانع خیر مرگ گردد و از آرزویی که مانع نیکویی عمل گردد.
مصباح المتهجد: ص ۶۴ ح ۱۰۱، فلاح السائل: ص ۳۲۰ ح ۲۱۵، البلد الأمين: ص ۱۵ کلها عن معاوية بن عمّار، بحار الأنوار: ج ۸۶ ص ۶۹ ح ۴.

حدیث ۷۷۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ حَقٍّ، حُرِمَ الْآخِرَةَ بِحَقٍّ.

امام صادق علیه السلام: هر کس دنیا را به ناحق بجوید، از آخرت به حق محروم می شود.
تحف العقول: ص ۳۲۱، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۳۵ ح ۵۷.

حدیث ۷۷۹

امام صادق علیه السلام:

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ مَحْزُونٌ، فَأَتَاهُ مَلَكٌ وَمَعَهُ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الْأَرْضِ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، هَذِهِ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الْأَرْضِ، يَقُولُ لَكَ رَبُّكَ: إِفْتَحْ وَخُذْ مِنْهَا مَا شِئْتَ مِنْ غَيْرِ أَنْ تَنْقُصَ شَيْئًا عِنْدِي.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: الدُّنْيَا دَارٌ مِنْ لَا دَارَ لَهَا، وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ.

فَقَالَ الْمَلَكُ: وَاللَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا، لَقَدْ سَمِعْتُ هَذَا الْكَلَامَ مِنْ مَلِكٍ يَقُولُهُ فِي السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ حِينَ أُعْطِيَتْ الْمَفَاتِيحُ!

امام صادق علیه السلام: روزی پیامبر صلی الله علیه و آله در حالی که غمگین بود، بیرون آمد. فرشته ای با کلیدهای خزانه های زمین، نزد ایشان آمد و گفت: «ای محمد! اینها کلیدهای خزانه های زمین است. پروردگارت به تو می گوید: [خزانه ها را] باز کن و از آنها هر اندازه که می خواهی، بردار، بی آن که از آنچه [از مقام و پاداش] نزد من داری، چیزی کم شود».

پیامبر خدا فرمود: دنیا، سرای کسی است که سرایی ندارد و کسی برای آن گردد می آورد که خرد ندارد.

فرشته گفت: «سوگند به آن که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، هنگامی که در آسمان چهارم کلیدها به من داده شد، از فرشته ای نیز شنیدم که همین سخن را می گفت».

الکافی: ج ۲ ص ۱۲۹ ح ۸ عن عبد الله بن سنان، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۵۴ ح ۲۶.

حدیث ۷۸۰

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيهَا وَعَظَّ اللَّهُ بِهٖ عِيسَىٰ بِنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ: . . . يَا عِيسَى، إِنَّ الدُّنْيَا سَجْنٌ ضَيِّقٌ مُتَتِنُ الرِّيحِ وَحِشٌّ، وَفِيهَا مَا قَدَّرْتَنِي

مِمَّا قَدْ أَلَحَّ عَلَيْهِ الْجَبَّارُونَ ، فَإِيَّاكَ وَالْدُّنْيَا ، فَكُلَّ نَعِيمِهَا يَزُولُ ، وَمَا نَعِيمُهَا إِلَّا قَلِيلٌ .

امام صادق علیه السلام : از جمله اندرزهای خداوند به عیسی بن مریم علیهما السلام این بود که به او فرمود: «... ای عیسی! دنیا، زندانی تنگ و بدبو و وحشتناک است و در آن ، گاه چیزهایی می بینی که گردنگشان بر آنها پای می فشارند. پس، از دنیا بپرهیز که همه ناز و نعمت دنیا ، از بین رفتنی است و ناز و نعمتش جز اندک نیست».

الأمالی للصدوق : ص ۶۱۰ ح ۸۴۲ عن أبي بصير ، الكافی : ج ۸ ص ۱۳۷ ح ۱۰۳ عن علي بن أسباط عنهم السلام وليس فيه «ضيق» وفيه «وحسن فيها» بدل «وحش وفيها» ، تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۱۴۳ وفيهما «تذابح» بدل «ألح» ، أعلام الدين : ص ۲۳۱ من دون إسنادٍ إلى المعصوم وفيه «وحسن فيها» بدل «وحش وفيها» و«يتذابح» بدل «ألح» ، بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۲۹۴ ح ۱۴ .

حدیث ۷۸۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ : إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ الْحَيَّةِ ؛ مَا أَلَيْنَ مَسَّهَا وَفِي جَوْفِهَا السَّمُّ النَّافِعُ

امام صادق علیه السلام : در کتاب علی - که دروهای خدا بر او باد - آمده است: حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مار است که پوستی بس نرم دارد ؛ اما در درونش

زهر کُشنده است . آدم خردمند ، از آن پرهیز می کند ؛ اما کودک نادان ، دست به سویس دراز می نماید .
سَمُّ نَاعِقٍ : بِالْبَلْغِ ثَابِت (القاموس المحيط : ج ۳ ص ۹۰ «نقع»).

حدیث ۷۸۲

امام صادق علیه السلام :

قَدْ رَأَيْتُ الْقُرُونَ كَيْفَ تَفَانَتْ دَرَسَتْ ثُمَّ قِيلَ كَانَ وَكَانَتْ
هِيَ دُنْيَا كَحَيَّةٍ تَنْفُثُ السَّمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْمَجْسَّةُ

امام صادق علیه السلام - در دیوان منسوب به ایشان - :

دیدم که چه سان نسل ها نابود شدند/ از میان رفتند و آن گاه ، گفته شد: فسانه گشتند .

این دنیاست که چون مار ، زهر می ریزد/ هرچند پوستی نرم دارد .

چه بسیار کارها که در آنها سخت گرفتم/ اما بعد که آسانشان گرفتم ، بر من آسان شدند .

جَسَّةُ : أَيْ مَسَّةٌ ، وَالْمَجْسَّةُ الْمَوْضِعُ الَّذِي يَجْسَهُ الطَّيِّبُ (الصحاح : ج ۳ ص ۹۱۳ «جسس»).

حدیث ۷۸۳

امام صادق علیه السلام :

مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ مَاءِ الْبَحْرِ ؛ كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ زِدَادًا عَطْشًا حَتَّى يَقْتُلَهُ .

امام صادق علیه السلام : حکایت دنیا، حکایت آب دریاست که هرچه تشنه از آن بیشتر بنوشد ، تشنه تر می شود تا سرانجام ، او را بکشد.

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۶ ح ۲۴ ، الزهد للحسین بن سعید : ص ۴۸ ح ۱۲۹ و فی «البحر المالح» بدل «ماء البحر» و کلاهما عن طلحة بن زید ، تحف العقول : ص ۳۹۶ عن الإمام الکاظم علیه السلام ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۵ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۷۹ ح ۴۰ .

حدیث ۷۸۴

امام صادق علیه السلام :

: الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ صُورَةٍ ؛ رَأْسُهَا الْكِبْرُ ، وَعَيْنُهَا الْحِرْصُ ، وَأُذُنُهَا الطَّمَعُ ، وَلِسَانُهَا الرِّيَاءُ ، وَيَدُهَا الشَّهْوَةُ ، وَرِجْلُهَا الْعُجْبُ ، وَقَلْبُهَا الْغَفْلَةُ ، وَلَوْثُهَا الْفَنَاءُ ، وَحَاصِلُهَا الرِّوَالُ . فَمَنْ أَحَبَّهَا أَوْرَثَتْهُ الْكِبْرَ ، وَمَنْ اسْتَحْسَبَتْهَا أَوْرَثَتْهُ الْحِرْصَ ، وَمَنْ طَلَبَهَا أَوْرَثَتْهُ الطَّمَعُ ، وَمَنْ مَدَّحَهَا أَلْبَسَتْهُ الرِّيَاءَ ، وَمَنْ أَرَادَهَا مَكَّنَتْهُ مِنَ الْعُجْبِ ، وَمَنْ اطمَأَنَّ إِلَيْهَا أَرْكَبَتْهُ الْغَفْلَةَ ، وَمَنْ أَعْجَبَهُ مَتَاعُهَا فَتَنَّتْهُ وَلَا تَبْقَى لَهُ ، وَمَنْ جَمَعَهَا وَبَخَلَ بِهَا أَوْرَدَتْهُ إِلَى مُسْتَقَرِّهَا وَهِيَ النَّارُ .

مصباح الشریعة - در سخنی به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : دنیا ، به منزله شکلی است که سر آن ، تکبر است و چشمش ، آزمندی و گوشش ، طمع و زبانش ، ریا و دستش ، شهوت و پایش ، خودپسندی و قلبش ، غفلت و رنگش ، نابودی و حاصلش ، زوال. پس، هر که دنیا دوست شد ، دنیا به او تکبر داد و هر که دنیا را پسندید ، به او آزمندی داد و هر که دنیا را طلبید ، به او طمع داد و هر که دنیا را ستود ، جامه ریا بر قامت او پوشاند و هر که خواهان دنیا شد ، به او خودپسندی داد و هر که به دنیا اطمینان کرد ، او را بر مرکب غفلت نشاند و هر که کالای دنیا خوشایندش شد ، او را فریفت و برایش باقی نماند و هر که دنیا را گرد آورد و بخل ورزید ، او را به قرار گاهش ، یعنی آتش ، در آورد.

مصباح الشریعة : ص ۱۹۶ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۰۵ ح ۱۰۰ .

حدیث ۷۸۵

امام صادق علیه السلام :

تَمَثَّلَتِ الدُّنْيَا لِعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي صُورَةِ امْرَأَةٍ زُرْقَاءَ ، فَقَالَ لَهَا : كَمْ تَزَوَّجْتِ؟ قَالَتْ : كَثِيرًا ، قَالَ : فَكُلُّ طَلْفِكَ؟ قَالَتْ : بَلْ كُلًّا قَتَلْتُ .

امام صادق علیه السلام : دنیا به صورت زنی چشم آبی در برابر عیسی علیه السلام مجسم شد. عیسی علیه السلام از او پرسید: چند شوی کرده ای؟

گفت: بسیار.

پرسید: «همه آنها تو را طلاق دادند؟» .

گفت: نه . همه را کُشتم. عیسی علیه السلام گفت: «بیچاره شوهران باقی مانده تو که از [سرنوشت] گذشتگان ، عبرت نمی گیرند!» .

فی المصدر : «بلی ، کلاً طَلَّقْتِ» ، والتصویب من بحار الأنوار و المصادر الأخری .

حدیث ۷۸۶

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَقْبَلَتْ دُنْيَا قَوْمٍ كُسُوا مَحَاسِنَ غَيْرِهِمْ ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ سَلَبُوا مَحَاسِنَ أَنْفُسِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه دنیا به قومی رو کند ، خوبی های دیگران بر قامت آنان پوشانده می شود و هرگاه پشت کند ، خوبی های خودشان هم از آنان رُبوده می شود.

تحف العقول: ص ۳۸۲، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۶۹ ح ۱۸۵.

حدیث ۷۸۷

امام صادق علیه السلام:

مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِجَدِي أَسِيكَ مُلْقَى عَلَى مَرْبَلَةٍ مَيِّتًا، فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ: كَمْ يُسَاوِي هَذَا؟ فَقَالُوا لَعَلَّهُ لَوْ كَانَ حَيًّا لَمْ يُسَاوِ دِرْهَمًا!

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَيَّ اللَّهُ مِنْ هَذَا الْجَدِيِّ عَلَيَّ أَهْلِهِ.

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا بر لاشه بزغاله گوش بریده ای که در خرابه ای افتاده بود، گذشت. به یارانش فرمود: «این، به چند می ارزد؟».

گفتند: شاید اگر زنده بود، به درمی هم نمی ارزید!

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «سوگند به آن که جانم در دست اوست، دنیا در نزد خداوند، بی ارزش تر از این بزغاله در نزد صاحب آن است».

الکافی: ج ۲ ص ۱۲۹ ح ۹ عن جمیل بن درّاج، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۵۵ ح ۲۷.

حدیث ۷۸۸

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُؤْتِيَهُمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ» -: لَوْ فَعَلَ لَكَفَرَ النَّاسُ جَمِيعًا.

امام صادق علیه السلام: - درباره این سخن خدای متعال «و اگر نبود بیم آن که [همه] مردم امتی واحد گردند، قطعاً برای خانه های کسانی که به [خدای] رحمان کفر می ورزند، سقف ها و نردبان هایی از نقره - که بر آنها بالا روند - قرار می دادیم» -: [یعنی] اگر خداوند این کار را بکند، همه مردم، کافر می شوند.

الزهد للحمسين بن سعيد: ص ۴۷ ح ۱۲۷ عن إسحاق بن غالب، مشكاة الأنوار: ص ۵۱۰ ح ۱۷۱۶، بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۲۵ ح ۱۱۸.

حدیث ۷۸۹

امام صادق علیه السلام:

: لَوْ فَعَلَ اللَّهُ لِمَا آمَنَ أَحَدٌ، وَلَكِنَّهُ جَعَلَ فِي الْمُؤْمِنِينَ أَغْنِيَاءَ

وَفِي الْكَافِرِينَ فَقَرَاءَ، وَجَعَلَ فِي الْكَافِرِينَ أَغْنِيَاءَ وَفِي الْمُؤْمِنِينَ فَقَرَاءَ، ثُمَّ امْتَحَنَهُمْ بِالْأَمْرِ وَالنَّهْيِ وَالصَّبْرِ وَالرِّضَا.

امام صادق علیه السلام: - درباره همین آیه - اگر خداوند این کار را می کرد، دیگر هیچ

کس ایمان نمی آورد؛ لیکن در میان مؤمنان، توانگر و تهی دست قرار داد و در میان کافران نیز توانگر و تهی دست. سپس از طریق امر و نهی و صبر و رضایت، آنان را آزمود.

تفسیر القمى : ج ۲ ص ۲۸۴ ، تفسیر نور الثقلین : ج ۴ ص ۵۹۹ ح ۳۱ .

حدیث ۷۹۰

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ : لَوْلَا أَنْ يَجِدَ عَبْدِي الْمُؤْمِنُ فِي قَلْبِهِ

امام صادق علیه السلام : خداوند فرمود: «اگر بنده مؤمنم دل آزرده نمی شد ، بر سر کافر ، دستمالی آهنین می بستم تا هرگز سردرد نگیرد».

كَأَنَّ مَفْعُولَ الْوَجْدَانِ مَحْذُوفٌ ، أَيْ : شَكَا أَوْ حَزْنَا شَدِيدًا ، أَوْ يَكُونُ الْوَجْدُ بِمَعْنَى الْغَضَبِ أَوْ بِمَعْنَى الْحُزْنِ ، فَقَوْلُهُ : «فِي قَلْبِهِ» لِلتَّكْثِيرِ (مرآة العقول : ج ۲ ص ۳۴۶) .

حدیث ۷۹۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : لَوْلَا أَنْ يَجِدَ عَبْدِي الْمُؤْمِنُ فِي نَفْسِهِ ، لَعَصَبْتُ الْمُنَافِقَ عِصَابَةً لَا يَجِدُ أَلْمًا حَتَّى يَمُوتَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال فرمود: «اگر بنده مؤمنم آزرده خاطر نمی شد ، هر آینه بر سر منافق ، دستاری می بستم که تا زنده است ، دردی نگیرد».

التمحيص : ص ۴۸ ح ۷۴ عن أبي بصير ، بحار الأنوار : ج ۶۷ ص ۲۴۲ ح ۷۶ .

حدیث ۷۹۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّهُ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - لَمْ يُبَالِ بِنَعِيمِ الدُّنْيَا لِعِدْوِهِ سَاعَةً قَطُّ . . . وَلَوْلَا ذَلِكَ لَمَا جَاءَ فِي الْحَدِيثِ : لَوْلَا أَنْ يَحْزَنَ الْمُؤْمِنُ لَجَعَلْتُ لِلْكَافِرِ عِصَابَةً مِنْ حَدِيدٍ لَا يُصَدِّعُ رَأْسَهُ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند - تبارک و تعالی - به برخورداری دشمنش از دنیا هرگز لحظه ای اهمیت نداده است... اگر چنین نبود ، در حدیث نمی آمد که: «اگر بیم آن نبود که مؤمن اندوهگین شود ، هر آینه برای کافر ، دستاری آهنین قرار می دادم که هرگز سردرد نگیرد».

الإقبال : ج ۳ ص ۸۴ عن عطية بن نجیح وإسحاق بن عمار الصيرفي ، بحار الأنوار : ج ۸۲ ص ۱۴۷ ح ۳۲ .

حدیث ۷۹۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ كَيْتَعَاهُدُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَاهَدُ الْغَائِبُ أَهْلَهُ بِالطَّرْفِ

امام صادق علیه السلام : خداوند ، بنده مؤمنش را با بلا (گرفتاری) می نوازد ، همچنان که مسافر با تحفه ها خانواده اش را می نوازد ، و او را از دنیا پرهیز می دهد ، همچنان که پزشک ، بیمار را پرهیز می دهد .

أَطْرَفَ الرَّجُلُ : أَعْطَاهُ مَا لَمْ يَعْطِهِ أَحَدًا قَبْلَهُ ، وَأَطْرَفَ فَلَانًا شَيْئًا ، أَيْ : أَعْطَيْتَهُ شَيْئًا لَمْ يَمْلِكْ مِثْلَهُ فَأَعْجَبَهُ (لسان العرب : ج ۸ ص ۱۴۵ «طرف»).

حدیث ۷۹۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يَطَّلِعُ عَلَى الدُّنْيَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ، فَيَقُولُ : يَا دُنْيَا ، أَنْتِ دَرِيَّةٌ فَتَكْدَرِي عَلَى عَبْدِي الْمُؤْمِنِ وَلَا تَحْلِي لَهُ فَيَفْتَنَنَّ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هر روز ، یکی دو بار به دنیا سرکشی می کند و می فرماید: «ای دنیا ! تو پستی. پس، بر بنده مؤمنم تیره شو و خود را برایش میاری که فریفته شود».

تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۲۰۰ .

حدیث ۷۹۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّا لَنُحِبُّ الدُّنْيَا وَأَلَّا نُعْطَاهَا خَيْرَ لَنَا ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ مِنْهَا شَيْئًا إِلَّا نَقَصَ مِنْ حَظِّهِ فِي الْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : ما البته دنیا را دوست داریم ؛ اما این که به ما داده نمی شود ، برایمان بهتر است . به هیچ کس چیزی از دنیا داده نشد، مگر آن که از بهره او در آخرت کم شد.

الزهد للحسين بن سعيد : ص ۵۱ ح ۱۳۸ عن أبي يعقوب ، الأمامي للطوسي : ص ۶۶۲ ح ۱۳۸۱ ، مستطرفات السرائر: ص ۴۰ ح ۶ ، تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۷۹ کلها عن عبدالله بن أبي يعفور ، عدّة الداعي : ص ۱۰۰ نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۲۷ ح ۱۳۰ .

حدیث ۷۹۶

امام صادق علیه السلام :

رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : ریشه هر خطایی، دنیا دوستی است.

الکافی : ج ۲ ص ۳۱۵ ح ۱ ، الأمامي للطوسي : ص ۶۶۲ ح ۱۳۷۸ کلاهما عن هشام ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۷ ح ۱ ؛ الزهد لابن حنبل : ص ۱۱۷ عن جعفر بن جرفاس عن عيسى عليه السلام .

حدیث ۷۹۷

امام صادق علیه السلام :

فِيَمَا نَاجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى . . . إِعْلَمْ أَنَّ كُلَّ فِتْنَةٍ بَدُوْهَا حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : در نجوای خداوند با موسی علیه السلام آمده است: «ای موسی!... بدان که هر فتنه ای ، آغازش دنیا دوستی است».

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۱ عن ابن أبي يعفور ، قصص الأنبياء : ص ۱۶۳ ح ۱۸۴ عن أبي يعقوب وفيه «بذرها» بدل «بدوها» ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۷۳ ح ۳۷ .

حدیث ۷۹۸

امام صادق علیه السلام :

وَاللَّهِ ، مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : سوگند به خدا کسی که دنیا را دوست دارد ، خدا را دوست ندارد .
الکافی : ج ۸ ص ۱۲۹ ح ۹۸ عن حفص بن غیاث ، تحف العقول : ص ۳۵۷ ، بحار الأنوار : ج ۷۵ ص ۲۲۶ ح ۹۵ .

حدیث ۷۹۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . لَا تُكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعٍ أَخْضَرَ فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِنَتْ
امام صادق علیه السلام : از اندرزهای لقمان به فرزندش این بود که : «فرزندم!... در این دنیا به سان گوسفندی مباش که در سبزه زاری افتاده و چندان چریده که پروار گشته است و همان پرواری ، مایه مرگ اوست» .
فی الکافی : «سمن» ، والتصویب من بحار الأنوار .

حدیث ۸۰۰

امام صادق علیه السلام :

أَبْنَاءُ الدُّنْيَا عَبِيدٌ مَا يَأْكُلُونَ وَيَلْبَسُونَ .
امام صادق علیه السلام : دنیاپرستان ، بنده خوراک و پوشاک اند .
کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۱ ص ۲۷۲ ح ۸۴۳ ، علل الشرائع : ص ۳۴۱ ح ۱ کلاهما عن هشام بن الحکم ، بحار الأنوار : ج ۸۵ ص ۱۴۷ ح ۲ .

از ۸۰۱ تا ۱۰۰۰

حدیث ۸۰۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِالدُّنْيَا تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ : هَمٌّ لَا يَفْنَى ، وَأَمَلٌ لَا يُدْرِكُ ، وَرَجَاءٌ لَا يُنَالُ .
امام صادق علیه السلام : هر که به دنیا دل بسته شود ، دلش به سه چیز بسته می شود : اندوه پایان ناپذیر ، آرزوی دست نیافتنی ، و امید نارسیدنی .
الکافی : ج ۲ ص ۳۲۰ ح ۱۷ ، الخصال : ص ۸۸ ح ۲۲ ، تحف العقول : ص ۳۶۷ ، مشکاة الأنوار : ص ۴۶۸ ح ۱۵۶۵ ، روضة الواعظین : ص ۴۸۴ .

حدیث ۸۰۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَثُرَ اشْتِبَاكُهُ بِالدُّنْيَا ، كَانَ أَشَدَّ لِحَسْرَتِهِ عِنْدَ فِرَاقِهَا .
امام صادق علیه السلام : کسی که زیاد گرفتار دنیا شود ، هنگام جدا شدن از آن ، بیشترین افسوس را می خورد .
الکافی : ج ۲ ص ۳۲۰ ح ۱۶ عن حفص بن قرط ، عدّة الداعی : ص ۱۰۵ ، مشکاة الأنوار : ص ۴۷۳ ح ۱۵۸۲ ، بحار الأنوار : ج ۷۳

ص ۱۹ ح ۸.

حدیث ۸۰۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ صَفَتْ لَهُ دُنْيَا فَاَتَتْهُمْ فِي دِينِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که دنیایش به کام او شد ، وی را در دینش متهم کن .

الأمالی للطوسی : ص ۲۸۰ ح ۵۴۰ و ص ۲۸۴ ح ۵۵۲ كلاهما عن المنصوری عن عمّ أبيه عن الإمام الهادی عن آبائه عليهم السلام .

حدیث ۸۰۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا صَلَّحَ أَمْرُ دُنْيَاكَ فَاتَّهَمَ دِينَكَ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه کار دنیایت درست شد ، به دینداری ات بدگمان شو .

تحف العقول : ص ۳۵۹ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۴۲ ح ۳۰ .

حدیث ۸۰۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِقَمَانٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... مِنْ اخْتَارَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ يَخْسِرُهُمَا كِلْتَيْهِمَا ، تَزُولُ هَذِهِ وَلَا تُدْرِكُ تِلْكَ .

امام صادق علیه السلام : لقمان علیه السلام گفت : «... هر که دنیا را بر آخرت برگزیند ، هر دوی آنها را می بازد: این ، از بین می رود، و به آن ، دست نمی یابد».

تفسیر القمی : ج ۲ ص ۱۶۳ عن حمّاد ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۰ ح ۲ وراجع عوالی اللالی : ج ۳ ص ۵۱۷ ح ۱۱ .

حدیث ۸۰۶

امام صادق علیه السلام :

كَانَ الْمَسِيحُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ : وَيْلٌ لِمَنْ كَانَتِ الدُّنْيَا هَمَّهُ

وَالْخَطَايَا عَمَلَهُ ، كَيْفَ يَفْتَضِحُ غَدًا عِنْدَ رَبِّهِ؟

امام صادق علیه السلام : مسیح علیه السلام به یارانش می گفت: «وای بر کسی که دنیا دغدغه او باشد و خطا ، رفتارش! فردای قیامت ، چه رسوایی ای نزد پروردگارش خواهد داشت!» .

الأمالی للمفید : ص ۲۰۹ ح ۴۳ عن ابن سنان ، بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۳۲۵ ح ۳۸ .

حدیث ۸۰۷

امام صادق علیه السلام :

مَرَّ عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى قَرِيْبَةٍ قَدْ مَاتَ أَهْلُهَا وَطَيْرُهَا وَدَوَابُّهَا ، فَقَالَ : أَمَا إِنَّهُمْ لَمْ يَمُوتُوا إِلَّا بِسَخَطِي

امام صادق علیه السلام: عیسی بن مریم علیه السلام بر آبادی ای گذشت که مردمان و مرغان و چارپایان آن، همگی مرده بودند. فرمود: «قطعاً اینها بر اثر خشم [الهی] مرده اند، که اگر جدا جدا مرده بودند، حتما یکدیگر را دفن می کردند». حواریان گفتند: ای روح و کلمه خدا! دعا کن که خداوند، آنها را برایمان زنده گرداند تا به ما بگویند که چه اعمالی داشته اند، تا ما از آنها دوری گزینیم.

عیسی علیه السلام به درگاه پروردگارش دعا کرد. از آسمان ندا آمد که: آنان را صدا بزن.

عیسی علیه السلام شب هنگام، بر تپه ای از زمین ایستاد و گفت: «ای اهالی این آبادی!».

از میان آنان، یکی پاسخش را داد که: بله، ای روح خدا و کلمه او!

عیسی گفت: «وای بر شما! اعمالتان چه بود [که به این روز افتادید]؟».

گفت: پرستش طاغوت و دنیادوستی، و ترس اندک [از خدا]، و آرزوی دراز، و غفلت و فرو رفتن در لهو و لعب.

عیسی گفت: «دنیادوستی تان چگونه بود؟».

جواب داد: همانند علاقه مندی کودک به مادرش. هر گاه دنیا به ما رو می آورد، خوش حال و شاد می شدیم و هر گاه از ما روی

بر می گرداند، گریه می کردیم و اندوهناک می شدیم.

عیسی گفت: «طاغوت پرستی شما چگونه بود؟».

گفت: از گناهکاران اطاعت می کردیم.

عیسی گفت: «فرجام کارتان چگونه بود؟».

گفت: شب به سلامت خفتیم و صبح در هاویه بودیم.

عیسی گفت: «هاویه چیست؟».

گفت: سحّین .

عیسی گفت: «سحّین چیست؟».

گفت: کوه هایی از اخگر که تا روز قیامت بر ما فروزان اند.

عیسی گفت: «شما چه گفتید و چه پاسخ شنیدید؟».

گفت: ما گفتیم: ما را به دنیا باز گردان تا در آن، زهد ورزیم. و به ما گفته شد: دروغ می گوئید.

عیسی گفت: «وای بر تو! چرا از میان آنان، فقط تو با من سخن گفتی؟».

گفت: ای روح خدا! بر آنان لگامی از آتش زده شده که در دست فرشتگانی خشن و سختگیر است. من در میان آنان بودم؛ اما از

آنان نبودم و چون عذاب فرود آمد، مرا هم در بر گرفت، و من به مویی بر کناره دوزخ آویخته ام و نمی دانم که در آن خواهم

افتاد، یا نجات خواهم یافت.

عیسی علیه السلام به حواریان رو کرد و گفت: «ای اولیای خدا! خوردن نان خشک با نمک نیم کوفته و خفتن در خرابه ها به همراه

عافیت دنیا و آخرت، بسیار بهتر است».

السُّخْطُ: الغضب (المصباح المنیر: ص ۲۶۹ «سخط»).

حدیث ۸۰۸

امام صادق علیه السلام:

الطَّمَعُ وَالرَّغْبَةُ فِي الدُّنْيَا أَصْلَانِ لِكُلِّ شَرٍّ، وَصَاحِبُهُمَا لَا يَنْجُو مِنَ النَّارِ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ عَنْ ذَلِكَ .

مصباح الشریعه - در آنچه به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : طمع و دنیاخواهی ، ریشه هر بدی هستند، و دارنده آنها از آتش نمی رهد ، مگر آن که از این دو خصلت ، توبه کند.
مصباح الشریعه : ص ۱۸۵ ، بحار الأنوار : ج ۷۱ ص ۳۴۹ ح ۱۸ .

حدیث ۸۰۹

امام صادق علیه السلام :

الزُّهْدُ وَضِدُّهُ الرَّغْبَةُ .

امام صادق علیه السلام - در یادکرد از سربازان خرد و نابخردی - : زهد که ضد آن ، رغبت است.
الکافی : ج ۱ ص ۲۱ ح ۱۴ ، الخصال : ص ۵۸۹ ح ۱۳ ، علل الشرائع : ص ۱۱۴ ح ۱۰ ، المحاسن : ج ۱ ص ۳۱۲ ح ۶۲۰ کلها عن سماعة بن مهران ، بحار الأنوار : ج ۱ ص ۱۱۰ ح ۷ .

حدیث ۸۱۰

امام صادق علیه السلام :

الزَّاهِدُ ؛ الَّذِي يَخْتَارُ

الْآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا ، وَالذَّلَّ عَلَى الْعِزِّ ، وَالْجَهْدَ عَلَى الرَّاحَةِ ، وَالْجُوعَ عَلَى الشُّبْعِ ، وَعَاقِبَةَ الْأَجْلِ عَلَى مَحَبَّةِ الْعَاجِلِ ، وَالذُّكْرَ عَلَى الْغَفْلَةِ ، وَيَكُونُ نَفْسُهُ فِي الدُّنْيَا وَقَلْبُهُ فِي الْآخِرَةِ .

مصباح الشریعه - در آنچه به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده - : زاهد ، کسی است که آخرت را بر دنیا بر می گزیند و خواری [و گم نامی] را بر عزت [و جاه و جلال] ، و رنج و زحمت را بر تن آسایی ، و گرسنگی را بر سیری ، و سعادت آخرت را بر محبت دنیا ، و یاد [خدا بودن] را بر غفلت ؛ و بیکرش در دنیاست و دلش در آخرت.
مصباح الشریعه : ص ۱۹۲ ، بحار الأنوار : ج ۷۰ ص ۳۱۵ ح ۲۰ .

حدیث ۸۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الزُّهْيَادَ فِي الدُّنْيَا نُورُ الْجَلَالِ عَلَيْهِمْ ، وَأَثَرُ الْخِدْمَةِ بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ ، وَكَيْفَ لَا يَكُونُونَ كَذَلِكَ ؟ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْقَطِعَ إِلَى بَعْضِ مُلُوكٍ الدُّنْيَا فَيُرَى عَلَيْهِ أَثَرُهُ ، فَكَيْفَ بِمَنْ يَنْقَطِعُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لَا يُرَى أَثَرُهُ عَلَيْهِ !؟

امام صادق علیه السلام : زاهدان به دنیا ، از نور جلال و عظمت ، منورند و نشانه چاکری بر پیشانی آنان ، هویداست. چگونه چنین نباشند؟ آدمی ، وقتی خود را وقف چاکری حکمرانی از حکمرانان دنیا می کند ، آثار آن در او دیده می شود . پس چگونه ممکن است کسی خود را وقف خدمت به خدای متعال کند و اثر آن بر وی دیده نشود؟!

أعلام الدین : ص ۳۰۴ ، نزهة الناظر : ص ۱۱۹ ح ۶۷ وفيه «إلى ملك الملوك» بدل «إلى الله» ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۷۸ ح ۱۱۳ .

حدیث ۸۱۲

امام صادق علیه السلام :

حدیث ۸۱۳

امام صادق علیه السلام :

جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي بَيْتٍ وَجُعِلَ مِفْتَاحُهُ الزُّهْدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : همه خوبی ها در یک اتاق نهاده شده و کلید آن ، زهد به دنیا قرار داده شده است.

الکافی : ج ۲ ص ۱۲۸ ح ۲ عن حفص بن غیاث ، مشکاة الأنوار : ص ۴۶۲ ح ۱۵۴۰ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۴۹ ح ۲۰ .

حدیث ۸۱۴

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَجُلٌ لِإِبْنِ أَبِي : مَنْ أَعْظَمُ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا قَدْرًا؟ فَقَالَ : مَنْ لَمْ يَجْعَلِ الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ فِي نَفْسِهِ حَظًّا .

امام صادق علیه السلام : مردی به پدرم گفت: پُر منزلت ترین مردم در دنیا ، چه کسی است؟

فرمود: «کسی که دنیا در دل و دیده اش بی قدر و منزلت باشد».

مستطرفات السرائر : ص ۱۶۵ ح ۱۰ ، الحكایات للمفید : ص ۹۷ ح ۱۰ عن یزید بن خلیفه وفيه «تجعل» بدل «یجعل» ، كشف الغمّة :

ج ۲ ص ۳۶۳ عن الإمام الباقر علیه السلام نحوه .

حدیث ۸۱۵

امام صادق علیه السلام :

طَلَبْتُ الرَّاحَةَ فَوَجَدْتُهَا فِي الزُّهْدِ .

امام صادق علیه السلام : آسایش را جستم و آن را در زهد یافتم.

مستدرک الوسائل : ج ۱۲ ص ۱۷۴ ح ۱۳۸۱۰ نقلًا عن مجموعة الشهيد .

حدیث ۸۱۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يَطَّلِعُ عَلَى الدُّنْيَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ، فَيَقُولُ : يَا دُنْيَا . . . مَنْ خَدَمَكَ فَاسْتَخْدَمِيهِ ، وَمَنْ خَدَمَنِي فَاخْدُمِيهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند در هر روز ، یکی دو بار به دنیا سری می زند و می فرماید : «ای دنیا!... هر که خدمت تو می کند ،

او را به خدمت گیر، و هر که خدمت من می کند ، خدمتش کن».

تنبيه الخواطر : ج ۲ ص ۲۰۰ وراجع شرح نهج البلاغة : ج ۲ ص ۹۵ و ج ۶ ص ۲۳۲ .

حدیث ۸۱۷

امام صادق علیه السلام :

إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سَمَا ، وَوَجَدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ ، وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ خَوَّلَ

امام صادق علیه السلام: هر گاه مؤمن از دنیا دست بشوید، بلندی می‌گیرد و شیرینی محبت خدا را می‌چشد، و در نظر اهل دنیا دیوانه می‌نماید، حال آن‌که در واقع، شیرینی محبت خداوند با [جان] آنان آمیخته است و از این رو، به غیر او نمی‌پردازند.
 يقال: خولط فلان في عقله؛ إذا اختل عقله (النهاية: ج ۲ ص ۶۴ «خلط»). وقال العلامة المجلسي قدس سره بعد نقل كلام ابن الأثير: فقوله: «خولط» بهذا المعنى وخالط بمعنى الممازجة، وهذا أعلى درجات المحبين حيث استقرَّ حبُّ الله تعالى في قلوبهم وأخرج حبَّ كلِّ شيءٍ غيره منها فلا يلتفتون إلى غيره تعالى، ويتركون معاشره عامه الخلق لمباينة طوره أطوارهم، فهم يعدونه سفيها مخالطا كما نسبوا الأنبياء إلى الجنون لذلك (مرآة العقول: ج ۸ ص ۲۷۷).

حدیث ۸۱۸

امام صادق علیه السلام:

: يَا بَنَ جُنْدَبَ ، إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ تُجَاوِرَ الْجَلِيلَ فِي دَارِهِ ، وَتَسْكُنَ الْفِرْدَوْسَ فِي جِوَارِهِ ، فَلْتَهْنِ عَلَيْكَ الدُّنْيَا ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ نُصَبَ عَيْنِكَ ، وَلَا تَدْخِرْ شَيْئًا لِغَدٍ ، وَاعْلَمْ أَنَّ لَكَ مَا قَدَّمْتَ وَعَلَيْكَ مَا أُخَّرْتَ .

امام صادق علیه السلام - در توصیه هایش به عبد الله بن جندب - : ای پسر جندب! اگر دوست داری که همجوار خداوند باشکوه در سرایش گردی، و در بهشت در همسایگی او ساکن شوی، باید دنیا در نظرت خوار باشد، و [نیز] مرگ را در برابر چشمت قرار بده، و چیزی برای فردایت پس انداز مکن، و بدان که آنچه را [برای قیامت] پیش بفرستی، همان از آن توست و آنچه بر جای بگذاری، به زیان توست.

تحف العقول: ص ۳۰۴، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۸۲ ح ۱.

حدیث ۸۱۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَخَوْفُهُمْ مِنْهُ ، وَأَخْشَاهُمْ لَهُ

امام صادق علیه السلام: داناترین مردم به خدا، با خوف و خشیت ترین مردم از او و بی رغبت ترین آنان به دنیاست.
 الفرق بين الخوف والخشية: الخشية: خوف يشوبه تعظيم، وأكثر ما يكون ذلك عن علم بما يخشى منه، ولذلك خص العلماء بها.
 الخوف: توقع مكروه عن أماره مظنونه أو معلومه، ويضاد الخوف الأمن (مفردات ألفاظ القرآن: ص ۲۸۳ «خشي» و ص ۳۰۳ «خوف»)

حدیث ۸۲۰

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَخَوْفُهُمْ لِلَّهِ ، وَأَخَوْفُهُمْ لَهُ أَعْلَمُهُمْ بِهِ ، وَأَعْلَمُهُمْ بِهِ أَزْهَدُهُمْ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام: خداشناس ترین مردم، خدا ترس ترین آنهاست، و خدا ترس ترین مردم، خداشناس ترین آنهاست، و خداشناس ترین مردم، زاهدترین آنان در دنیاست.

تفسیر القمی: ج ۲ ص ۱۴۶ عن حفص بن غياث، بحار الأنوار: ج ۲ ص ۲۷ ح ۵.

حدیث ۸۲۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ ، وَمَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ

امام صادق علیه السلام : هر که خدا را شناخت ، از خدا ترسید و هر که از خدا ترسید ، دل از دنیا بر کند.

سَخِيتَ نَفْسِي عَنِ الشَّيْءِ : إِذَا تَرَكْتَهُ (الصحاح : ج ۶ ص ۲۳۷۳ «سخا»).

حدیث ۸۲۲

امام صادق علیه السلام :

فِي مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : . . . يَا مُوسَى ، إِنَّ عِبَادِي الصَّالِحِينَ زَهَدُوا فِي الدُّنْيَا بِقَدْرِ عِلْمِهِمْ ، وَسَائِرِ الْخَلْقِ رَغِبُوا فِيهَا بِقَدْرِ جَهْلِهِمْ ، وَمَا مِنْ

أَحَدٍ عَظَّمَهَا فَقَرَّتْ عَيْنَاهُ فِيهَا ، وَلَمْ يُحَقِّرْهَا أَحَدٌ إِلَّا انْتَفَعَ بِهَا .

امام صادق علیه السلام : در مناجات [خدا با] موسی علیه السلام است که : «ای موسی! بندگان نیک

من ، به اندازه دانششان (معرفشان) به دنیا زهد ورزیدند، و دیگر مردمان ، به اندازه نادانی شان به آن راغب گشتند. و هیچ کس نیست که دنیا را بزرگ شمارد و چشمش در آن ، روشن گردد؛ و هیچ کس [نیست که] آن را خرد نشمرد ، مگر این که بدان بهره مند می شود».

الکافی : ج ۲ ص ۳۱۷ ح ۹ ، ثواب الأعمال : ص ۲۶۳ ح ۱ ، الأمالی للصدوق : ص ۷۶۵ ح ۱۰۲۸ ، تفسیر القمی : ج ۱ ص ۲۴۳ کلها عن حفص بن غیاث ، مشکاة الأنوار : ص ۴۷۰ ح ۱۵۷۵ ، روضة الواعظین : ص ۴۹۰ کلها نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۲۱ ح ۱۰ .

حدیث ۸۲۳

امام صادق علیه السلام :

: إِنَّهُ خَرَجَ يَقْرَأُ الزَّبُورَ ، وَكَانَ إِذَا قَرَأَ الزَّبُورَ لَا يَبْقَى جَبَلٌ وَلَا حَجْرٌ وَلَا طَائِرٌ إِلَّا جَاوَبَتْهُ .

فَمَاتَتْهُ إِلَى جَبَلٍ ، فَمَازَا عَلَى ذَلِكَ الْجَبَلِ نَبِيُّ عَابِدٌ ، يُقَالُ لَهُ : حَزْقِيلُ ، فَلَمَّا سَمِعَ دَوَى الْجِبَالِ وَأَصْوَاتِ السَّبَاعِ وَالطَّيْرِ عَلِمَ أَنَّهُ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا حَزْقِيلُ ، تَأَذَّنَ لِي فَأَصْعَدَ إِلَيْكَ؟ قَالَ : لَا . فَبَكَى دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ : يَا حَزْقِيلُ ، لَا تُعَيِّرْ دَاوُودَ وَسَلِّنِي الْعَافِيَةَ . قَالَ : فَأَخَذَ حَزْقِيلُ يَبْدَ دَاوُودَ وَرَفَعَهُ إِلَيْهِ .

فَقَالَ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا حَزْقِيلُ ، هَلْ هَمَمْتَ بِخَطِيئَتِهِ قَطُّ؟

قَالَ : لَا .

قَالَ : فَهَلْ دَخَلَكَ التَّعْجُبُ بِمَا أَنْتَ فِيهِ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ ؟

قَالَ : لَا .

قَالَ: فَهَلْ رَكَنْتَ إِلَى الدُّنْيَا فَأَحْبَبْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْ شَهَوَاتِهَا وَلَذَاتِهَا؟

قَالَ: بَلَى، رُبَّمَا عَرَضَ ذَلِكَ بِقَلْبِي.

قَالَ: فَمَا كُنْتَ تَصْنَعُ إِذَا كَانَ ذَلِكَ؟

قَالَ: أَدْخُلُ هَذَا الشَّعْبَ فَأَعْتَبِرُ بِمَا فِيهِ.

قَالَ: فَدَخَلَ دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الشَّعْبَ، فَإِذَا سِرِيرٌ مِنْ حَدِيدٍ عَلَيْهِ جُمُجِمَةٌ بِالْيَهُ وَعِظَامٌ فَانِيَةٌ، وَإِذَا لَوْحٌ مِنْ حَدِيدٍ فِيهِ كِتَابَةٌ، فَقَرَأَهَا دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِذَا هِيَ:

أَنَا أُرْوَى بِنُ سَيْلَمَ، مَلَكَتُ أَلْفَ سَنَةٍ، وَبَنَيْتُ أَلْفَ مَدِينَةٍ، وَافْتَضَّضْتُ أَلْفَ بَكْرٍ، فَكَانَ آخِرُ عُمْرِي أَنْ صَارَ التُّرَابُ فِرَاشِي، وَالْحِجَارَةُ وَسَادَتِي، وَاللَّدِيدَانُ وَالْحَيَاتُ جِيرَانِي، فَمَنْ رَأَنِي فَلَا يَغْتَرَّ بِالدُّنْيَا.

امام صادق علیه السلام - در حدیثی که در آن، قصه داوود علیه السلام را فرمود -: او بیرون رفت و به خواندن زبور پرداخت، و هر گاه زبور می خواند، همه کوه ها و سنگ ها و پرندگان، با او هم صدا می شدند.

به کوهی رسید. بر آن کوه، پیامبری عابد بود که به او حزقیل می گفتند. او چون همه کوه ها و صدای درندگان و پرندگان را شنید، دانست که داوود علیه السلام است.

داوود علیه السلام گفت: ای حزقیل! اجازه می دهی که به نزد تو فراز آیم؟

حزقیل گفت: نه.

داوود علیه السلام گریست.

خداوند به حزقیل وحی فرمود که: «ای حزقیل! داوود را سرزنش مکن، و از من، عافیت بخواه».

پس، حزقیل، دست داوود را گرفت و به سوی خود، بالا کشید.

داوود علیه السلام گفت: ای حزقیل! آیا هرگز قصد گناهی کرده ای؟

گفت: نه.

داوود گفت: آیا از این که عبادت خدا را در پیش گرفته ای هرگز دچار غرور شده ای؟

گفت: نه.

داوود گفت: آیا هرگز میل به دنیا کرده ای و دوست داشته ای که از خواسته ها و خوشی های آن برگیری؟

گفت: آری، گاهی به دلم خطور کرده است.

داوود گفت: در این صورت، چه می کنی؟

گفت: به این درّه می آیم و از آنچه در آن است، عبرت می گیرم.

داوود علیه السلام وارد درّه شد. تختی آهنین دید که بر آن، جمجمه ای فرسوده و استخوان های پوسیده است، و نیز لوحی از آهن

که در آن چیزی نوشته بود. داوود علیه السلام آن نوشته را خواند. چنین آمده بود:

«من آروی پسر سَیْلَمَ هستم. هزار سال پادشاهی کردم، و هزار شهر ساختم، و با هزار دختر، عروسی کردم؛ اما سرانجام خاک،

بستم شد و سنگ، بالشم و کرم ها و مارها همسایگانم. پس، هر که مرا می بیند، نباید فریب دنیا را بخورد».

کمال الدین: ص ۵۲۴ ح ۶، الأمالی للصدوق: ص ۱۵۹ ح ۱۵۷ کلاهما عن هشام بن سالم، تفسیر القمّی: ج ۲ ص ۲۳۱، روضه

الواعظین: ص ۴۸۴ کلاهما نحوه، بحار الأنوار: ج ۱۴ ص ۲۵ ح ۳.

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا أُدْخِلَ رَأْسُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى يَزِيدٍ - لَعْنَهُ اللَّهُ -

وَأُدْخِلَ عَلَيْهِ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ . . . قَالَ يَزِيدُ : يَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ «وَمَا أَصَبَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ» !

امام صادق علیه السلام : چون سر حسین بن علی علیهما السلام را نزد یزید - که لعنت خدا بر او

باد - بردند و علی بن الحسین علیهما السلام را نیز آوردند... ، یزید گفت: ای علی بن الحسین! «و هر مصیبتی که به شما می رسد ، به سبب اعمال خودتان است» !

علی بن الحسین علیهما السلام فرمود: «هرگز! این آیه در باره ما نازل نشد؛ بلکه درباره ما این آیه دیگر نازل شده است: «هیچ مصیبتی ، نه در زمین و نه در نفس های شما [به شما] نمی رسد ، مگر آن که پیش از این که آن را پدید آوریم، در کتابی است ، و البته این کار ، برای خدا آسان است ، تا بر آنچه از دست شما رفته ، اندوهگین نشوید و به سبب آنچه به شما داده است ، شادمانی نکنید . و خدا هیچ خودپسند فخرفروشی را دوست ندارد» . ما ، کسانی هستیم که برای آنچه از دست می دهیم ، افسوس نمی خوریم و برای آنچه به ما می رسد ، شادمانی نمی کنیم».

الشوری : ۳۰ .

حدیث ۸۲۵

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . لَا تَأْسَ عَلَى مَا فَاتَكَ مِنَ الدُّنْيَا ؛ فَإِنَّ قَلِيلَ الدُّنْيَا لَا يَدُومُ بَقَاؤُهُ ، وَكَثِيرُهَا لَا يُؤْمَنُ بِلَاؤُهُ .

امام صادق علیه السلام : از جمله پندهای لقمان به فرزندش ، این بود که: «فرزندم!... برای از دست دادن چیزی از دنیا افسوس مخور؛ چرا که اندک دنیا بقایش دوام ندارد، و بسیار آن ، خالی از رنج نیست».

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۴ ح ۲۰ ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۴ کلاهما عن يحيى بن عقبة الأزدي ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۵ ح ۱۹ .

حدیث ۸۲۶

امام صادق علیه السلام :

تَشَوَّفَتِ

امام صادق علیه السلام : دنیا برای عده ای ، به صورت حلال محض خودنمایی کرد؛ ولی آنها آن را نخواستند و مردند. سپس برای عده ای به صورت حلال و شبهه ناک نمایان شد و آنها گفتند: «ما را به [مال] شبهه ناک ، نیازی نیست» و از حلال ، تا توانستند ، برگرفتند. سپس برای عده ای دیگر به صورت حرام و شبهه ناک خودنمایی نمود و آنها گفتند: «ما را به حرام نیازی نیست» و در [مال]

شبهه ناک ، غوطه ور شدند . و سپس برای عده ای ، به صورت حرام محض نمایان خواهد گردید و آنان آن را می طلبند؛ اما آن را نمی یابند . مؤمن در دنیا از سر ناچاری می خورد.

تَشَوَّفَتِ الْجَارِيَةُ : أَي تَرَيْتِ (الصحيح : ج ۴ ص ۱۳۸۳ «شوف»).

حدیث ۸۲۷

امام صادق علیه السلام :

أَنْزَلَ الدُّنْيَا كَمَنْزِلِ نَزْلَتِهِ فَارْتَحَلَتْ عَنْهُ ، أَوْ كَمَالِ أَصَيْبَتِهِ فِي مَنْامِكَ فَاسْتَيْقَظَتْ وَلَيْسَ فِي يَدِكَ شَيْءٌ مِنْهُ . فَكَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى أَمْرِ قَدْ شَقِيَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ ، وَكَمْ مِنْ تَارِكٍ لِأَمْرٍ قَدْ سَعَدَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ .

امام صادق علیه السلام : دنیا را به سان منزلگاهی بدان که در آن فرود می آیی و سپس از آن می کوچی، یا مانند مالی بدان که در خوابت می یابی و چون بیدار می شوی ، اثری از آن نمی بینی . ای بسا آزمند چیزی که چون بدان رسید ، مایه بدبختی او گردید ، و ای بسا ترک کننده چیزی که چون آن چیز به او رسید ، مایه خوشبختی اش گردید!

تحف العقول : ص ۳۷۷ عن سفیان الثوری و ص ۲۸۷ .

حدیث ۸۲۸

امام صادق علیه السلام :

كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لَقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . اجْعَلِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ

قَنْطَرَةٍ عَلَى نَهْرٍ جُرَّتْ عَلَيْهَا وَتَرَكْتَهَا وَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا آخِرَ الدَّهْرِ .

امام صادق علیه السلام : از اندرزه‌های لقمان به فرزندش ، این بود که : «فرزندم!... دنیا را

به سان پلی بر رودخانه ای بدان که از آن ، گذشته ای و آن را پشت سر نهاده ای و دیگر هرگز به سوی آن بر نمی گردی».

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۰ ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۴ کلاهما عن یحیی بن عقبه الأزدی ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۵ ح ۱۹ .

حدیث ۸۲۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا مُبْتَغِي الْعِلْمِ ، كَأَنَّ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ شَيْئًا إِلَّا مَا يَنْفَعُ خَيْرُهُ وَيُضُرُّ شَرُّهُ ، إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : ابو ذر ، در سخنرانی خود می گفت: ای جوینده دانش! گویا هیچ چیز دنیا ، چیزی نبوده است ، جز این که خوبی اش سود می رساند و بدی اش زیان می زند، مگر کسی که خدا به او رحم کند.

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۴ ح ۱۸ عن أبي بصير ، الأملی للمفید : ص ۱۷۹ ح ۱ وفيه «عملاً ينفع» بدل «ما ينفع» ، الأصول الستة عشر : ص ۳۵ کلاهما عن أبي بصير عن الإمام الباقر عليه السلام ، بحار الأنوار : ج ۲۲ ص ۴۰۱ ح ۱۱ .

حدیث ۸۳۰

امام صادق علیه السلام :

:

إِعْمَلْ عَلَى مَهَلٍ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ وَاخْتَرِ لِنَفْسِكَ أَهْلَهَا الْإِنْسَانُ

فَكَأَنَّ مَا قَدْ كَانَ لَمْ يَكْ إِذْ مَضِيَ كَأَنَّ مَا هُوَ كَائِنٌ قَدْ كَانَ

امام صادق علیه السلام - می فرمود - :

در مهلتی که داری ، بکوش ؛ چرا که تو مردنی هستی /

و برای خودت - ای انسان - نیکی برگزین

آنچه بود و گذشت ، گویا اصلاً نبوده است / و هر آینده ای ، گویا از ابتدا بوده است!

الأمالی للصدوق : ص ۵۷۸ ح ۷۹۳ عن محمد بن أبي عمير ، المناقب لابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۲۷۶ ، روضه الواعظین : ص ۵۳۸ ،

بحار الأنوار : ج ۷۱ ص ۱۷۲ ح ۳ .

حدیث ۸۳۱

امام صادق علیه السلام :

قِيلَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : عِظْنَا وَأَوْجِزْ ، فَقَالَ : الدُّنْيَا حَلَالُهَا حِسَابٌ ، وَحَرَامُهَا عِقَابٌ .

امام صادق علیه السلام : به امیر مؤمنان علیه السلام گفته شد: ما را اندرزی کوتاه ده.

فرمود: «دنیا، حلالش حساب دارد و حرامش کیفر».

الکافی : ج ۲ ص ۴۵۹ ح ۱۳ ، تنبيه الخواطر : ج ۱ ص ۱۳۷ نحوه .

حدیث ۸۳۲

امام صادق علیه السلام :

دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلٌ وَهُوَ عَلَى حَصِيرٍ قَدْ أَثَّرَ فِي جِسْمِهِ ، وَوَسَادَةٌ لَيْفٍ قَدْ أَثَّرَتْ فِي خَدِّهِ ، فَجَعَلَ يَمَسُحُ وَيَقُولُ :

مَا رَضِي بِهَذَا كِسْرَى وَلَا قَيْصَرٌ ، إِنَّهُمْ يَنَامُونَ عَلَى الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ وَأَنْتَ عَلَى هَذَا الْحَصِيرِ !؟

قَالَ : فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَأَعْنَا خَيْرٌ مِنْهُمَا ، وَاللَّهِ لَأَعْنَا أَكْرَمُ مِنْهُمَا ، وَاللَّهِ مَا أَنَا وَالدُّنْيَا ، إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَجُلٍ

رَاكِبٍ مَرَّ عَلَى شَجَرَةٍ وَلَهَا فِيءٌ فَاسْتَظَلَّ تَحْتَهَا ، فَلَمَّا أَنْ مَالَ الظُّلُّ عَنْهَا ارْتَحَلَ فَذَهَبَ وَتَرَ كَهَا .

امام صادق علیه السلام : مردی بر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد . دید که پیامبر صلی الله علیه و آله بر بوریایی خفته است و

بالشی از لیف خرما زیر سر دارد که بر بدن و صورت ایشان جا انداخته است . شروع به دست کشیدن بر بوریای کرد و در این حال

می گفت: کسرا و قیصر ، به چنین چیزی رضایت نمی دهند. آنها بر حریر و دیبا می خوابند و شما بر این بوریای؟!!

پیامبر خدا فرمود: «من از آنها بهترم . به خدا ، من از آنها ارجمندترم . به خدا، مرا چه به دنیا؟! حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مرد

سواری است که از درختی می گذرد که سایه ای دارد و در سایه آن می آرمد، و چون سایه بر می گردد ، بار بر می بندد و درخت

را ترک می کند و می رود» .

الزهده للحسين بن سعيد : ص ۵۰ ح ۱۳۴ عن عبد الله بن سنان ، حلیة الأبرار : ج ۱ ص ۲۰۹ ح ۴ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۲۶ ح

۱۲۴ وراجع مشکاة الأنوار : ص ۴۶۳ ح ۱۵۴۵ .

حدیث ۸۳۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ ... : أَعُوذُ بِكَ يَا إِلَهِي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ مَا فِيهَا ، لَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا وَلَا

فِرَاقَهَا عَلَيَّ حُزْنَا ، أَخْرَجَنِي مِنْ فِتْنَتِهَا مَرَضِيًّا عَنِّي ، مَقْبُولًا فِيهَا عَمَلِي إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ .

امام صادق علیه السلام : علی بن الحسین (امام زین العابدین) علیه السلام این دعا را می خواند ... :

«معبود من! از شر دنیا و از شر هر آنچه در دنیاست ، به تو پناه می برم . دنیا را بر من ، زندان مگردان و جدایی از آن را مایه اندوهم

قرار مده . مرا از فتنه سرای دنیا چنان به سرای زندگی [حقیقی] ببر که از من خشنود باشی و اعمالم در آن ، پذیرفته شده باشد» .

الکافی : ج ۲ ص ۵۵۴ ح ۱۳ عن أبي بصير ، جمال الأسبوع : ص ۲۳۴ ، مصباح المتعجد : ص ۳۵۱ ح ۴۶۶ کلاهما نحوه ، بحار

الأنوار : ج ۹۰ ص ۴ ح ۱ .

حدیث ۸۳۴

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا ، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا ، وَلَا تَجْعَلِ فِرَاقَهَا لِي حُزْنًا ، أَجْرَنِي مِنْ فِتْنَتِهَا ،

وَأَجْعَلْ عَمَلِي فِيهَا مَقْبُولًا وَسَعِي فِيهَا مَشْكُورًا ، حَتَّى أَصِلَ بِذَلِكَ إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ وَمَسَاكِنِ الْأَخْيَارِ .

امام صادق علیه السلام : بارخدایا! از شر دنیا و شر اهل دنیا و شر آنچه در دنیاست ، به تو پناه می برم . بارخدایا! دنیا را بر من ،

زندان مگردان و جدایی از آن را مایه اندوهم مساز . از فتنه دنیا پناهم بده و اعمالم در آن را پذیرفته در گاهت و تلاش هایم را

مورد قدردانی خود قرار بده تا بدین وسیله به سرای زندگی [حقیقی] و سکونتگاه نیکان ، نایل آیم .

الإقبال : ج ۱ ص ۱۳۴ عن هارون بن موسى التلعكبري ، جمال الأسبوع : ص ۲۴۱ عن أبي يحيى الصنعاني عن الإمام الباقر عن الإمام

زين العابدين عليهما السلام نحوه ، مصباح المتعجد : ص ۳۹۴ ، البلد الأمين : ص ۷۶ وفيهما ذيله من «لا تجعل الدنيا ...» نحوه ، بحار

الأنوار : ج ۹۷ ص ۳۳۸ ح ۱ .

حدیث ۸۳۵

امام صادق علیه السلام :

: يَا بَنَ جُنْدَبٍ ، الْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ ، وَإِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ ، وَلَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَالشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْآخِرَةِ؛ لِإِنَّ اللَّهَ - جَلَّ وَعَزَّ - جَعَلَ الْخَيْرَ

كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ ، وَالشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ ؛ لِإِنَّهُمَا الْبَاقِيَانِ .

امام صادق علیه السلام - در وصیتش به پسر جندب - : ای پسر جندب ، همه خوبی ، فرا روی توست و همه بدی نیز فرا روی توست و

تو خوب و بد را جز پس از آخرت نمی بینی ؛ زیرا که خداوند تمام خوب را در بهشت ، و تمام بد را در جهنم قرار داد ؛ چرا که

این دو ، ماندگارند .

تحف العقول : ص ۳۰۶ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۸۴ ح ۱ .

حدیث ۸۳۶

امام صادق علیه السلام :

«عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا»

امام صادق علیه السلام :- درباره آیه شریف «در زمین ، خواستار برتری (سرکشی) و فساد نیستند» - : مراد از «عُلُوًّا» ، بزرگی و برتری

است ، و مراد از «فساد» ، زنا (زنا باری و فساد جنسی) .

القصص : ۸۳ .

حدیث ۸۳۷

امام صادق علیه السلام :

: رَبِّ دَعَتْنِي دَوَاعِيَ الدُّنْيَا فَأَجَبْتُهَا سَرِيعًا وَرَكَعْتُ إِلَيْهَا طَائِعًا ، وَدَعَتْنِي دَوَاعِيَ الآخِرَةِ فَتَسَبَّطْتُ عَنْهَا وَأَبْطَأْتُ فِي الإِجَابَةِ وَالْمُسَارَعَةِ إِلَيْهَا ، كَمَا سَارَعْتُ إِلَى دَوَاعِيَ الدُّنْيَا وَحُطِّمْتُهَا الْهَامِدِ

امام صادق علیه السلام - در دعا - : پروردگارا! دعوتگران دنیا مرا فرا خواندند و من سراسیمه دعوت آنان را پذیرفتم و داوطلبانه اطاعتشان کردم ؛ و دعوتگران آخرت مرا فرا خواندند و من درنگ کردم و در پذیرفتن دعوت آنان و شتافتن به سوی آنان کندی ورزیدم ، چنان که [بر عکس] به سوی دعوتگران دنیا و خس و خاشاک و علف های خشکیده نابودشونده آن (متاع پوچ و بی ارزش دنیا) و سراب از بین رفتنی اش ، شتاب کردم.

الهامد : الیابس (النهاية : ج ۵ ص ۲۷۳ «همد»).

حدیث ۸۳۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَانَتْ الآخِرَةُ أَكْبَرَ هَمِّهِ ، كَشَفَ اللَّهُ عَنْهُ ضِيقَهُ ، وَجَمَعَ لَهُ أَمْرَهُ ، وَأَتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِيَ رَاغِمَةٌ.

امام صادق علیه السلام : کسی که آخرت ، بزرگ ترین هم و غم او باشد ، خداوند سختی و تنگنایی را از او برطرف می سازد و امورش را سامان می بخشد و دنیا به رغم میلش ، به او روی می آورد.

الزهد للحسين بن سعيد : ص ۴۹ ح ۱۳۲ عن أبي هاشم ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۲۶ ح ۱۲۲.

حدیث ۸۳۹

امام صادق علیه السلام :

كَمْ مِنْ طَالِبٍ لِلدُّنْيَا لَمْ يُدْرِكْهَا ، وَمُدْرِكٍ لَهَا قَدْ فَارَقَهَا ، فَلَا

يَشْغَلَنَّكَ طَلِبُهَا عَنْ عَمَلِكَ ، وَالتَّمِسْهَا مِنْ مُعْطِيهَا وَمَالِكِهَا ، فَكَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى الدُّنْيَا قَدْ صَرَغَتْهُ ، وَاشْتَغَلَ بِمَا أَدْرَكَ مِنْهَا عَنْ طَلْبِ آخِرَتِهِ ، حَتَّى فَنِيَ عُمُرُهُ وَأَدْرَكَهُ أَجَلُهُ.

امام صادق علیه السلام : چه بسیار دنیاطلبانی که به آن نرسیدند و چه بسیار کسانی که به

دنیا رسیدند و از آن جدا شدند [و رفتند]! پس مبادا که طلب دنیا ، تو را از عمل کردن [برای آخرت] باز بدارد . و دنیا را از دهنده آن و مالکش (خداوند) بخواه . ای بسا آزمند به دنیا که دنیا او را به خاک افکند و به جهت آنچه از دنیا به دست آورد ، از طلب آخرتش باز ماند ، تا آن که عمرش سپری شد و مرگش فرا رسید!

الکافی : ج ۲ ص ۴۵۵ ح ۹ ، مشکاة الأنوار : ص ۴۶۴ ح ۱۵۴۹ نحوه .

حدیث ۸۴۰

امام صادق علیه السلام :

تَقُولُ إِذَا أَصْبَحْتَ وَأَمْسَيْتَ : ... اللَّهُمَّ إِنَّ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خَلْقَانِ مِّنْ خَلْقِكَ فَلَا تَبْتَلِيَنِي فِيهِمَا بِجُرْأَةٍ عَلَى مَعَاصِيكَ ، وَلَا رُكُوبِ

لِمَحَارِمِكَ ، وَارْزُقْنِي فِيهِمَا عَمَلًا مُتَقَبَّلًا وَسَعِيًا مَشْكُورًا وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ.

امام صادق علیه السلام: در هر بام و شام می گویی: «... بارخدایا! شب و روز، دو آفریده از آفریده های تو هستند. پس، در آنها مرا گرفتار گستاخی بر معاصی ات و ارتکاب حرام هایت مگردان، و در آنها مرا عملی پذیرفته، تلاشی در خور تقدیر، و تجارتي که هرگز کساد نمی شود، روزی فرما.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۱ ص ۳۳۷ ح ۹۸۲ عن عمار بن موسی، مصباح المتهدجد: ص ۲۰۶ ح ۲۹۹ نحوه، بحار الأنوار: ج ۸۶ ص ۲۸۷ ح ۴۸.

حدیث ۸۴۱

امام صادق علیه السلام:

إِنِّي لَأَمْلِقُ أَحْيَانًا فَأُتَاجِرُ اللَّهَ بِالصَّدَقَةِ.

امام صادق علیه السلام: من گاهی اوقات، تنگ دست می شوم و [برای رفع تنگ دستی خود]، با صدقه دادن، به تجارت با خداوند می پردازم.

کشف الغمّة: ج ۲ ص ۴۱۷، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۰۶ ح ۵۴.

حدیث ۸۴۲

امام صادق علیه السلام:

«وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ» بِالْعَذَابِ ، إِذْ بَاعُوا الْآخِرَةَ بِالْدُّنْيَا وَرَهَنُوا بِالْعَذَابِ الدَّائِمِ أَنْفُسَهُمْ «لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»

امام صادق علیه السلام: «چه بد است آنچه جان هایشان را به آن فروختند»، یعنی به عذاب؛ زیرا که آخرت را به دنیا فروختند و جان هایشان را به گرو عذاب همیشه دادند. (ای کاش می دانستند) که جان هایشان را به عذاب فروخته اند؛ اما به دلیل کافر بودنشان به آن (عذاب)، این را [که جان خود را به بد چیزی فروخته اند]، نمی دانند.

پس، چون اندیشیدن در حجت های خدا را فرو نهادند تا [در نتیجه این اندیشه و تأمل، این حقیقت را] بدانند، خداوند آنان را به سبب اعتقاد باطلشان و انکار حق، عذاب کرد.

البقرة: ۱۰۲.

حدیث ۸۴۳

امام صادق علیه السلام:

: اللَّهُمَّ ، إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ ... بَدَلٌ

مُهِجَتَهُ فَيَكُ لَيْسَتْ قَدَّ عِبَادِكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَحَيْرَةِ الضَّلَالَةِ ، وَقَدْ تَوَازَرَ عَلَيْهِ مَن عَرَّتَهُ الدُّنْيَا وَبَاعَ حَظَّهُ بِالْأَرْضِ الْأَدْنَى .

امام صادق علیه السلام - در زیارت امام حسین علیه السلام در روز اربعین - : بارخدایا! من گواهی می دهم که آن بزرگوار ... خون خود را در راه تو نثار کرد تا بندگان را از

جهالت و سرگشتگی گم راهی برهاند، در حالی که آنان که دنیا فریبشان داد و بهره خود [از آخرت] را به [دنیای] پست فروختند، علیه او همیار شدند.

تهذیب الأحکام: ج ۶ ص ۱۱۳ ح ۲۰۱، مصباح المتہجد: ص ۷۸۸ ح ۸۵۷ کلاهما عن صفوان بن مهران، بحار الأنوار: ج ۱۰۱ ص ۳۳۱ ح ۲.

حدیث ۸۴۴

امام صادق علیه السلام:

فَاعْذِرْ فِي الدُّعَاءِ ، وَبَدَلْ مُهْجَتَهُ فَيْكَ... حَتَّى تَارَ عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِكَ مَنْ عَزَّتْهُ الدُّنْيَا ، وَبَاعَ الْآخِرَةَ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ

امام صادق علیه السلام - در زیارت امام حسین علیه السلام - : پس ، با دعوت [مردم به حق] ، حجت را تمام کرد و خون و جان خود را در راه تو بخشید ... تا آن که کسانی از خلق تو که دنیا فریشتان داد و آخرت را به کمترین بها فروختند ، بر او شوریدند. الثمن الأوكس : الأنقص (مجمع البحرين: ج ۳ ص ۱۹۶۹ «وکس»).

حدیث ۸۴۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رُوحَ الْإِيمَانِ وَاحِدَةٌ ، حَزَجَتْ مِنْ عِنْدِ وَاحِدٍ ، وَتَتَفَرَّقُ فِي أَبْدَانٍ شَتَّى ، فَعَلَيْهِ ائْتَلَفَتْ ، وَبِهِ تَحَابَّتْ .

امام صادق علیه السلام: روح ایمان ، یکی است که از نزد [خدای] یگانه فرود آمده و در پیکرهای گوناگونی جای گرفته است. پس بر اساس آن ، خو گرفته می شود و بدان ، دوستی ها پدید می آید . الاختصاص : ۲۴۹ عن أبان بن تغلب الكندي، بحار الأنوار: ۶۹ / ۱۹۳ / ۹ .

حدیث ۸۴۶

امام صادق علیه السلام:

الْمُؤْمِنُونَ يَأْلَفُونَ وَيُؤَلَّفُونَ وَيُغْشَى رَحْلُهُمْ .

امام صادق علیه السلام: مؤمنان ، با یکدیگر انس می گیرند و با آنان ، انس گرفته می شود و خانه شان محل رفت و آمد دوستان است .

تاریخ یعقوبی: ۲ / ۳۸۲ .

حدیث ۸۴۷

امام صادق علیه السلام:

مَا التَّقَى مُؤْمِنَانِ قَطُّ إِلَّا كَانَ أَحْفَظَهُمَا أَشَدَّهُمَا حُبًّا لِأَخِيهِ .

امام صادق علیه السلام: هرگاه دو شخص مؤمن یکدیگر را ببینند ، برترین آن دو ، کسی است که برادرش را بیشتر دوست می دارد .

الکافی: ۲ / ۱۲۷ / ۱۵ ، المؤمن: ۳۱ / ۶۰ ، المحاسن: ۱ / ۴۱۱ / ۹۳۷ کلها عن صفوان الجمال ، تنبيه الخواطر: ۲ / ۱۹۱ عن الإمام الباقر علیه السلام ، بحار الأنوار: ۶۹ / ۲۵۰ / ۲۶ و ج ۷۴ / ۳۹۸ / ۳۲ .

حدیث ۸۴۸

امام صادق علیه السلام :

أَنَّه سَمِعَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : سَأَلَ دَاوُدُ النَّبِيُّ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ - وَأَرَادَ عَلِمَ مَا بَلَغَ مِنَ الْحِكْمَةِ - قَالَ : . . . أَيُّ شَيْءٍ أَحْلَى ؟

قَالَ : الْمَحَبَّةُ ، هِيَ رَوْحُ اللَّهِ بَيْنَ عِبَادِهِ ، حَتَّى إِنَّ الْفَرَسَ لَيَرْفَعُ حَافِرَهُ عَنِ وُلْدِهِ .

قَالَ : فَضَحِكَ دَاوُدُ عِنْدَ إِجَابَةِ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

جامع الأحادیث - به نقل از ابراهیم بن شعیب المزنی ، از امام صادق علیه السلام - : داوود پیامبر علیه السلام ، برای این که بداند سلیمان علیه السلام به چه حد از حکمت رسیده است ، از او پرسید : «... چه چیز شیرین تر است؟» .

سلیمان پاسخ داد: «دوستی ، همان آرامش [فرورستاده] خدا میان بندگانش است ، تا آن جا که اسب ، سم خود را برای کره اش برمی دارد» .

آن گاه ، داوود از پاسخگویی سلیمان ، شاد شد .

جامع الأحادیث للقمی : ۱۹۳ .

حدیث ۸۴۹

امام صادق علیه السلام :

أَكْثَرُوا مِنَ الْأَصْدِقَاءِ فِي الدُّنْيَا ؛ فَإِنَّهُمْ يَنْفَعُونَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، أَمَّا الدُّنْيَا فَحَوَائِجُ يَقُومُونَ بِهَا ، وَأَمَّا الْآخِرَةُ فَإِنَّ أَهْلَ جَهَنَّمَ قَالُوا : «فَمَا لَنَا مِنْ شَفِيعِينَ * وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام : در دنیا بر شمار دوستان بیفزایید که در دنیا و آخرت ، سود می رسانند . اما در دنیا نیازهایی برمی آورند ، و اما در آخرت ، دوزخیان می گویند : «پس ما را نه شفیعیانی است و نه دوستی نزدیک» .

مصادقه الإخوان : ۱ / ۱۴۹ عن جعفر بن إبراهيم .

حدیث ۸۵۰

امام صادق علیه السلام :

إِسْتَكْبَرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ ؛ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً .

امام صادق علیه السلام : بر شمار برادران بیفزایید که هر مؤمنی را دعایی اجابت شده است .

مصادقه الإخوان : ۱ / ۱۵۰ عن أحمد بن محمد عن بعض أصحابه .

حدیث ۸۵۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَرْغَبْ فِي الْإِسْتِكْنَارِ مِنَ الْإِخْوَانِ ابْتُلِيَ بِالْخُسْرَانِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به افزایش شمار برادران رغبت نشان ندهد ، دچار زیان می شود .

تحف العقول : ۳۱۹ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۲ / ۳۲ .

حدیث ۸۵۲

امام صادق علیه السلام :

أَكثَرُوا مُوَاخَاةَ الْمُؤْمِنِينَ ؛ فَإِنَّ لَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى يَدًا يُكَافِئُهُمْ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : بر برادری [و دوستی] با مؤمنان بیفزایید که آنان را نزد خدا دست توانی است که روز قیامت ، بدان پاداششان می دهد .

مصادقه الإخوان : ۱ / ۱۵۰ عن أحمد بن محمد عن بعض أصحابه .

حدیث ۸۵۳

امام صادق علیه السلام :

خَمْسِيَّةٌ لَا يَنَامُونَ : الْهَامُّ بِدَمٍ يَسْفِكُهُ ، وَذُو الْمَالِ الْكَثِيرِ لَا - أَمِينَ لَهُ ، وَالْقَائِلُ فِي النَّاسِ الزُّورَ وَالْبُهْتَانَ عَنِ الدُّنْيَا يَنَالُهُ ، وَالْمَأْخُودُ بِالْمَالِ الْكَثِيرِ وَلَا مَالَ لَهُ ، وَالْمُحِبُّ حَبِيبًا يَتَوَقَّعُ فِرَاقَهُ .

امام صادق علیه السلام : پنج تن خواب ندارند : آن که در پی ریختن خونی است؛ شخص بسیار دولتمندی که امینی ندارد؛ آن که برای به چنگ آوردن متاع دنیا ، میان مردم به باطل و بهتان سخن می گوید؛ آن که ناگزیر از پرداخت مالی فراوان است و هیچ مالی ندارد؛ و دوستداری که در آستانه جدایی دوست خود است.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۱ / ۵۰۳ / ۱۴۴۶ ، الخصال : ۲۹۶ / ۶۴ کلاهما عن أبي بصير ، بحار الأنوار : ۷۰ / ۱۵ / ۵ .

حدیث ۸۵۴

امام صادق علیه السلام :

لَا يَتَّبِعِي لِمَنْ لَمْ يَكُنْ عَالِمًا أَنْ يُعَدَّ سَعِيدًا ، وَلَا لِمَنْ لَمْ يَكُنْ وَدُودًا أَنْ يُعَدَّ حَمِيدًا .

امام صادق علیه السلام : سزاوار نیست آن کس که دانا نیست ، نیک بخت ، و آن کس که پُر محبت نیست ، ستوده به شمار آیند .

تحف العقول : ۳۶۴ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۴۶ / ۷۰ .

حدیث ۸۵۵

امام صادق علیه السلام :

رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا اجْتَرَّ مَوَدَّةَ النَّاسِ إِلَى نَفْسِهِ ؛ حَدَّثُوهُمْ بِمَا يَعْرِفُونَ ، وَاسْتُرُوا عَنْهُمْ مَا يُنْكِرُونَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند رحمت کند بنده ای را که دوستی مردم را به سوی خود جلب کند . با آنان (مخالفان) ، از آنچه نیک می شمارند ، سخن بگویند و آنچه را برای آنان خوشایند نیست نماند .

الکافی : ۲ / ۲۲۳ / ۵ ، الغيبة للنعمانی : ۳۵ / ۳ نحوه وفيه «إلى نفسه وإلينا» ، مختصر بصائر الدرجات : ۱۰۱ وفيه «إلى وإلى نفسه»

كلها عن عبد الأعلى ، الخصال : ۲۵ / ۸۹ عن مدرک بن الهزهاز ، روضة الواعظین : ۴۰۴ وفيهما «وترك» بدل «واستروا عنهم» ، دعائم الإسلام : ۱ / ۶۱ ، شرح الأخبار : ۳ / ۵۰۷ / ۱۴۵۶ وفيهما «إلينا وإلى نفسه» ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۷۴ / ۲۲ .

حدیث ۸۵۶

امام صادق علیه السلام :

لَا يَزَالُ إِبْلِيسُ فَرِحًا مَا اهْتَجَرَ الْمُسْلِمَانِ ، فَإِذَا التَّقِيَا اصْطَكَّتْ رُكْبَتَاهُ ، وَتَخَلَّعَتْ أَوْصَالُهُ ، وَنَادَى : يَا وَيْلَهُ ، مَا لَقِيَ مِنَ الثُّبُورِ؟!
 امام صادق علیه السلام : تا هنگامی که دو مسلمان از یکدیگر بریده اند ، شیطان ، همواره شادمان است و چون آن دو یکدیگر را دیدار کنند ، زانوانش [از ترس] به یکدیگر می خورد و [گویا] اعضایش از یکدیگر جدا می شود و بانگ می زند : وای بر من ، چه سان هلاک شدم!؟

الكافی : ۲ / ۳۴۶ / ۷ ، منیة المرید : ۳۲۶ كلاهما عن أبي بصير ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۱۸۷ / ۷ .

حدیث ۸۵۷

امام صادق علیه السلام :

قَامَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ هَمَامٌ - وَكَانَ عَابِدًا نَاسِكًا مُجْتَهِدًا - إِلَى
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ يَخْطُبُ ، فَقَالَ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، صِفْ لَنَا صِفَةَ الْمُؤْمِنِ كَأَنَّا نَنْظُرُ إِلَيْهِ . فَقَالَ : يَا هَمَامُ ، الْمُؤْمِنُ . . . لَا
 يَهْجُرُ أَخَاهُ ، وَلَا يَغْتَابُهُ ، وَلَا يَمَكُرُ بِهِ .

امام صادق علیه السلام : در حالی که امیر مؤمنان خطبه می خواند ، مردی عبادت پیشه ،
 پرهیزگار و کوشا [در راه خدا] به نام همام ، برخاست و گفت : ای «امیر مؤمنان! شخص مؤمن را چنان برای ما وصف کن که گویی
 او را می بینیم» .

حضرت فرمود : «ای همام ! مؤمن . . . از برادرش نمی بُرد ، غیبتش را نمی کند و به او نیرنگ نمی زند» .

الكافی : ۲ / ۲۲۶ / ۱ عن عبدالله بن يونس .

حدیث ۸۵۸

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ مَكْسَبَةٌ لِلْبَغْضَاءِ : النَّفَاقُ ، وَالظُّلْمُ ، وَالْعُجْبُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز ، دشمنی به بار می آورد : نفاق ، ستمگری و خودپسندی .

تحف العقول : ۳۱۶ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۲۹ / ۶ .

حدیث ۸۵۹

امام صادق علیه السلام :

: أَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يُظَهَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْحَقُّ وَالْعَدْلُ فِي الْبِلَادِ ، وَيَجْمَعَ اللَّهُ الْكَلِمَةَ ، وَيُؤَلِّفَ اللَّهُ بَيْنَ قُلُوبٍ مُخْتَلِفَةٍ!؟

امام صادق علیه السلام : - در حدیثی درباره به ارزش عبادت پنهانی با امام پنهان در دولت باطل - آیا دوست ندارید که خداوند
 متعال ، حق و عدالت را بر بیست زمین ، آشکار [و پیروز] کند و وحدت کلمه ایجاد کند و میان دل های پراکنده ، الفت برقرار سازد
 !؟

الكافی : ۱ / ۳۳۴ / ۲ ، کمال الدین : ۶۴۷ / ۷ كلاهما عن عمّار الساباطی ، بحار الأنوار : ۵۲ / ۱۲۸ / ۲۰ .

حدیث ۸۶۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْأَرْوَاحَ جُنُودَ مُجَنَّدَةٍ ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا فِي الْمِيثَاقِ ائْتَلَفَ هَاهُنَا ، وَمَا تَنَازَرَ مِنْهَا فِي الْمِيثَاقِ (اِخْتَلَفَ هَاهُنَا)

امام صادق علیه السلام : جان‌ها [همچون] سپاهیان فرامی‌آید . پس آنها که در

[عالم] میثاق ، یکدیگر را بشناسند ، در این جا با یکدیگر الفت می‌گیرند و آنها که [در عالم میثاق ،] یکدیگر را نشناسند ، در این جا اختلاف خواهند کرد .

ما بین القوسین اثبتناه من بحار الأنوار نقلاً عن علل الشرایع .

حدیث ۸۶۱

امام صادق علیه السلام :

الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ ، تَلْتَقِي فَتَتَشَاوَمُ كَمَا تَتَشَاوَمُ الْخَيْلُ ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ ، وَمَا تَنَازَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ ، وَلَوْ أَنَّ مُؤْمِنًا جَاءَ إِلَى مَسْجِدٍ فِيهِ أَنْاسٌ كَثِيرٌ لَيْسَ فِيهِمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَاحِدٌ لَمَالَتْ رَوْحُهُ إِلَى ذَلِكَ الْمُؤْمِنِ حَتَّى يَجْلِسَ إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : جان‌ها [همچون] سپاهیان فرامی‌آید که یکدیگر را می‌بینند و چنان که اسبان یکدیگر را می‌بویند ، یکدیگر را می‌بویند . پس آنها که یکدیگر را شناختند ، با یکدیگر الفت می‌گیرند و آنها که یکدیگر را نشناختند ، با هم اختلاف خواهند کرد ، [تا آن جا که] اگر مؤمنی به مسجد بیاید که در آن ، مردمان بسیاری هستند و جز یک مؤمن در میان آنان نیست ، جان او به سوی آن مؤمن ، میل پیدا می‌کند ، تا کنارش بنشیند .

المؤمن : ۳۹ / ۸۹ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۳ / ۱۶ .

حدیث ۸۶۲

امام صادق علیه السلام :

حدیث ۸۶۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ سَبَبُ نَزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ جَالِسًا بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : «قُلْ يَا عَلِيُّ : اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَدًّا» ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ : «إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» .

امام صادق علیه السلام : سبب نزول این آیه آن بود که امیر مؤمنان ، مقابل پیامبر خدا نشسته بود که حضرت به او فرمود : «ای علی ! بگو : پروردگارا ! برایم در دل‌های مؤمنان محبتی قرار ده» . پس از آن ، خداوند این آیه را فرود

آورد : «آنان که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند ، [خدای] رحمان به زودی برایشان محبتی قرار می‌دهد» .

تفسیر القمی : ۲ / ۵۶ ، الفضائل : ۱۰۶ عن ابن عباس ، تفسیر فرات الکوفی : ۲۵۰ / ۳۳۸ عن الإمام الباقر علیه السلام ص ۲۵۲ / ۳۴۲

عن البراء بن عازب عن رسول الله صلى الله عليه وآله كَلَّمَهَا نَحْوَهُ وَلَيْسَ فِيهَا صَدْرُهُ ، بحار الأنوار : ۳۵ / ۳۵۴ / ۴ وراجع تفسیر العیاشی : ۲ /

۱۴۲ / ۱۱ ؛ تفسیر الدرّ المنثور : ۵ / ۵۴۴ .

حدیث ۸۶۴

امام صادق علیه السلام :

طَلَبْتُ صُحْبَةَ النَّاسِ فَوَجَدْتُهَا فِي حُسْنِ الْخُلُقِ .

امام صادق علیه السلام : خواستار همراهی مردم شدم ، پس [ریشه] آن را در خوش خویی یافتم .
مستدرک الوسائل : ۱۲ / ۱۷۴ / ۱۳۸۱۰ نقلاً عن مجموعه الشَّهيد .

حدیث ۸۶۵

امام صادق علیه السلام :

حُسْنُ الْخُلُقِ مَجْلِبَةٌ لِلْمَوَدَّةِ .

امام صادق علیه السلام : خوش خویی ، جلب کننده دوستی است .
الکافی : ۱ / ۲۷ / ۲۹ عن مفضل بن عمر ، تحف العقول : ۳۵۶ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۶۹ / ۱۰۹ .

حدیث ۸۶۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَرِهَ اللَّهُ إِلَيْهِ الشَّرَّ . . . رَزَقَهُ اللَّهُ مَوَدَّةَ النَّاسِ وَمُجَامَلَتَهُمْ ، وَتَرَكَ مُقَاتَعَةَ النَّاسِ وَالْخُصُومَاتِ ، وَلَمْ يَكُنْ مِنْهَا وَلَا مِنْ أَهْلِهَا فِي شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که خداوند ، بدی را منفورش ساخته باشد ، . . . دوستی و سازگاری با مردم را روزی او ساخته است .
چنین کسی ، از گسستن از مردم و دشمنی ها به دور است و هیچ نسبتی با این خصلت ها و صاحبان آنها ندارد .
الکافی : ۸ / ۱۲ / ۱ عن إسماعيل بن مخلد السراج وإسماعيل بن جابر وحفص المؤذن ، تحف العقول : ۳۱۴ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۲۲ / ۹۳ .

حدیث ۸۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ صَاحِبَ الدِّينِ . . . إِطْرَحَ الْحَسَدَ فَظَهَرَتِ الْمَحَبَّةُ .

امام صادق علیه السلام : شخص دیندار ، . . . حسادت را رها کرده است . در نتیجه ، دوستی پدیدار شده است .
الأمالی للمفید : ۵۲ / ۱۴ عن محمد بن نصر بن قرواش ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۷۷ / ۱۲ .

حدیث ۸۶۸

امام صادق علیه السلام :

لَا تَجْتَمِعُ الرَّغْبَةُ وَالرَّهْبَةُ فِي قَلْبٍ إِلَّا وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ، فَإِذَا

صَلَّيْتَ فَأَقْبَلَ بِقَلْبِكَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يُقْبَلُ بِقَلْبِهِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي صَلَاتِهِ وَدُعَائِهِ إِلَّا أَقْبَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ بِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَيْهِ ، وَأَيْدَهُ مَعَ مَوَدَّتِهِمْ إِيَّاهُ بِالْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه بيم و امید در دلی جمع شود ، بهشت برایش واجب می گردد. پس هر گاه به نماز ایستادی، با دل خود به خداوند عز و جل روی بیاور؛ زیرا هیچ بنده مؤمنی در نمازش با دل خود به

خداوند روی نمی آورد و او را به دعا نمی خواند ، مگر آن که خداوند عز و جل ، دل های مؤمنان را متوجه او می سازد و افزون بر دوستی آنان نسبت به او ، با بهشت [نیز] تأییدش می کند .
 کتاب من لا یحضره الفقیه : ۱ / ۲۰۹ / ۶۳۲ ، بحار الأنوار : ۸۴ / ۲۶۰ / ۵۹ نقلاً عن أسرار الصلاة .

حدیث ۸۶۹

امام صادق علیه السلام :
 إِنِّي لأحِبُّ لِلرَّجُلِ الْمُؤْمِنِ مِنْكُمْ إِذَا قَامَ فِي صَلَاتِهِ أَنْ يُقْبَلَ بِقَلْبِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ، وَلَا يَشْغَلُهُ بِأَمْرِ الدُّنْيَا ؛ فَلَيْسَ مِنْ مُؤْمِنٍ يُقْبَلُ بِقَلْبِهِ فِي صَلَاتِهِ إِلَى اللَّهِ إِلَّا أَقْبَلَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِوَجْهِهِ ، وَأَقْبَلَ بِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَيْهِ بِالْمَحَبَّةِ لَهُ بَعْدَ حُبِّ اللَّهِ إِيَّاهُ .
 امام صادق علیه السلام : دوست دارم که مؤمن شما هر گاه به نماز ایستاد ، با دل خود به خدای متعال ، روی بیاورد و دلش او را به امور دنیا مشغول نکند ؛ چون هیچ مؤمنی در نماز با همه قلبش به خدا روی نمی آورد ، مگر آن که خداوند با وجه [کریم] خود ، به او روی خواهد آورد و پس از آن که خداوند او را دوست داشت ، دل های مؤمنان را نیز متوجه او خواهد ساخت .
 الأموال للمفيد: ۱۵۰/۷ ، ثواب الأعمال: ۱/۱۶۳ نحوه كلاهما عن إبراهيم الكرخي، بحار الأنوار: ۲۴/۲۴۰/۸۴.

حدیث ۸۷۰

امام صادق علیه السلام :
 كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ : مَنْ سَجَدَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ فَقَالَ فِي سُجُودِهِ : «رَبِّ لَكَ سَجَدْتُ خَاضِعًا خَاشِعًا ذَلِيلًا» ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى : مَلَائِكَتِي ، وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَمَّا جَعَلَنَّ مَحَبَّتَهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِي الْمُؤْمِنِينَ ، وَهَيَّبَتْهُ فِي قُلُوبِ الْمُنَافِقِينَ .
 امام صادق علیه السلام : امیر مؤمنان ، علی علیه السلام ، به یارانش می فرمود : هر کس میان اذان و اقامه ، سجده کند و بگوید : «پروردگارا! از سر خواری، افتادگی و فرمانبرداری برایت سجده کردم» ، خداوند متعال می گوید : «ای ملائکه من ! به عزت و جلالم سوگند که محبت او را در دل های مؤمنان ، و شکوه او را در دل های منافقان ، خواهم نهاد» .
 فلاح السائل : ۱۵۲ عن بكر بن محمد الأزدي ، بحار الأنوار : ۸۴ / ۱۵۲ / ۴۸ .

حدیث ۸۷۱

امام صادق علیه السلام :
 إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَصْفُوَ لَكَ وَدُّ أَحْيَاكَ فَلَا تُمَارِئْتَهُ ، وَلَا تُمَارِيئَهُ ، وَلَا تُبَاهِيئَهُ ، وَلَا تُشَارِئَهُ .
 امام صادق علیه السلام : اگر می خواهی دوستی برادرت خالص شود ، با او [زیاد] شوخی مکن ، بگو مگو منما ، بر او فخر مفروش و با او دشمنی موزر .
 تحف العقول : ۳۱۲ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۹۱ / ۲ .

حدیث ۸۷۲

امام صادق علیه السلام :
 ثَلَاثَةٌ تَوَرَّثَ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ ، وَالتَّوَاضُّعُ ، وَالبَدَلُ .

امام صادق علیه السلام: سه چیز، دوستی به بار می آورد: دینداری، فروتنی و بخشش.
تحف العقول: ۳۱۶، غرر الحکم: ۴۶۷۸ و فیہ «السَّخَاءُ» بدل «البَدَل»، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۲۹ / ۴.

حدیث ۸۷۳

امام صادق علیه السلام:
لَا تُفْتَشِ النَّاسَ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا صَدِيقٍ.
امام صادق علیه السلام: نهران مردم را مکاو، که بی دوست می مانی.
الکافی: ۲ / ۶۵۱ / ۲ عن أبي بصير.

حدیث ۸۷۴

امام صادق علیه السلام:
يَا أَبَا مُحَمَّدٍ لَا تُفْتَشِ النَّاسَ عَنْ أَدْيَانِهِمْ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا صَدِيقٍ.
امام صادق علیه السلام - به ابو بصیر - : ای ابو محمد! از دین مردمان بازجویی مکن، که بی دوست می مانی.
تحف العقول: ۳۶۹، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۵۳ / ۱۰۹.

حدیث ۸۷۵

امام صادق علیه السلام:
مَنْ لَمْ يُؤَاخِ إِلَّا مَنْ لَا عَيْبَ فِيهِ قَلَّ صَدِيقُهُ.
امام صادق علیه السلام: هر که تنها با افراد بی عیب برادری کند، دوستانش اندک شوند.
أعلام الدین: ۳۰۴، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۷۸ / ۱۱۳.

حدیث ۸۷۶

امام صادق علیه السلام:
لَا تَطْلُبْ مِنَ الدُّنْيَا أَرْبَعَةً؛ فَإِنَّكَ لَا تَجِدُهَا وَ أَنْتَ لَا بُدَّ لَكَ مِنْهَا: عَالِمًا يَسْتَعْمِلُ عِلْمَهُ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا عَالِمٍ، وَ عَمَلًا بَغَيْرِ رِيَاءٍ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا عَمَلٍ، وَ طَعَامًا بِإِلَّا شُبْهَةٍ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا طَعَامٍ، وَ صَدِيقًا بِإِلَّا عَيْبٍ؛ فَتَبْقَى بِإِلَّا صَدِيقٍ.
امام صادق علیه السلام: در دنیا جوئی چهار چیز مباش که آنها را نخواهی یافت، حال آن که به آنها نیازمندی: عالمی که علم خود را به کار بندد، پس بی عالم می مانی؛ عملی پاک از ریاکاری، که در این صورت، بی عمل می مانی؛ غذایی دور از شبهه [حُرْمَت]، که بی غذا می مانی؛ و دوستی بی عیب، که بی دوست می مانی.
جامع الأخبار: ۵۱۰ / ۱۴۲۳، المواعظ العددیة: ۲۳۰.

حدیث ۸۷۷

امام صادق علیه السلام:
مَنْ أَحْسَمَ أَخَاهُ حُرْمَتٍ وَ صَلَّتَهُ، وَ مَنْ اغْتَمَّهُ سَقَطَتْ حُرْمَتُهُ.

امام صادق علیه السلام: هر که برادرش را خجالت دهد، پیوند با او نارواست و هر که غمگینش سازد، حرمتش شکسته است. تحف العقول: ۳۷۰، بحار الأنوار: ۱۱۸ / ۲۵۴ / ۷۸.

حدیث ۸۷۸

امام صادق علیه السلام: إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ: أُمَّ، خَرَجَ مِنْ وِلَايَتِهِ .
 امام صادق علیه السلام: هر گاه شخص [از سر تنگ دلی و درد] به برادر مؤمنش اُم بگوید، از [حریم] دوستی اش بیرون می رود. الکافی: ۲ / ۳۶۱ / ۸ و ج ۸ / ۳۶۵ / ۵۵۶، المؤمن: ۱۹۸ / ۷۲، المحاسن: ۱ / ۱۸۴ / ۲۹۷، مشکاة الأنوار: ۱۰۳ عن الإمام الباقر علیه السلام وكلها عن أبي حمزة الثمالي، بحار الأنوار: ۷۵ / ۱۴۶ / ۱۶ و ص ۱۶۶ / ۳۸.

حدیث ۸۷۹

امام صادق علیه السلام: لَا تُشَاوِرْ أَحْمَقَ ، وَلَا تَسْتَعِنْ بِكَذَّابٍ ، وَلَا تَتَّقِ بِمَوَدَّةِ مَلُولٍ ؛ فَإِنَّ... الْمَلُولَ أَوْثَقَ مَا كُنْتَ بِهِ خَدْلَكَ ، وَأَوْصَلَ مَا كُنْتَ لَهُ قَطْعَكَ .
 امام صادق علیه السلام: با هیچ احمقی مشورت مکن، از هیچ دروغگویی یاری مخواه و به دوستی هیچ افسرده دلی، اعتماد مکن؛ زیرا... افسرده دل، زمانی که بیشترین اتکا را به او داشته باشی، تو را وامی گذارد و هنگامی که بیشترین پیوند را با او داری، از تو می بُرد.
 تحف العقول: ۳۱۶.

حدیث ۸۸۰

امام صادق علیه السلام: لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبْرِ فِي الثَّنَاءِ الْحَسَنِ... وَلَا الْمُسْتَهْزِئُ بِالنَّاسِ فِي صِدْقِ الْمَوَدَّةِ .
 امام صادق علیه السلام: شخص متکبر، نباید امید نیک ستایی را از دیگران داشته باشد...؛ همچنین کسی که مردم را دست می اندازد، نباید انتظار دوستی راستین داشته باشد.
 الخصال: ۴۳۴ / ۲۰ عن يحيى بن عمران الحلبي، بحار الأنوار: ۷۲ / ۱۹۰ / ۱.

حدیث ۸۸۱

امام صادق علیه السلام: إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ: أُمَّ، انْقَطَعَ مَا بَيْنَهُمَا مِنَ الْوِلَايَةِ ، وَإِذَا قَالَ: أَنْتَ عَدُوِّي ، كَفَرَ أَحَدُهُمَا ، فَإِذَا اتَّهَمَهُ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ كَمَا يَنِمَاتُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ .
 امام صادق علیه السلام: هر گاه کسی به برادرش [از سر دل تنگی و درد] اُم بگوید، دوستی میان آنها گسسته می شود و اگر بگوید: «تو دشمن منی»، یکی از آن دو کافر شده است، و هر گاه به او تهمتی بزند، ایمان در دلش چنان آب می شود که نمک در آب، ذوب می شود.
 الکافی: ۲ / ۱۷۰ / ۵ عن إبراهيم بن عمر اليماني، الخصال: ۶۲۳ / ۱۰ عن أبي بصير ومحمد بن مسلم عن الإمام الصادق عن آبائه

علیهم السلام عن الإمام علیّ علیه السلام وفيه «كافر» بدل «عدوی»، المؤمن: ۶۷ / ۱۷۵، تحف العقول: ۱۱۴ عن الإمام علیّ علیه السلام وليس فيها «من الولاية»، الاختصاص: ۲۸ نحوه، مشکاة الأنوار: ۱۰۵ وليس فيه «وإذا قال أنت عدوی كفر أحدهما» وفيه «اهنته» بدل «اتهمه» و ص ۳۱۹ وفيه ذيله فقط.

حدیث ۸۸۲

امام صادق علیه السلام:
 لَا تَعْتَدَ بِمَوَدَّةِ أَحَدٍ حَتَّى تُغْضِبَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ .
 امام صادق علیه السلام: به دوستی کسی اعتماد مکن، تا آن که او را سه بار به خشم آوری.
 تحف العقول: ۳۵۷، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۳۹ / ۵.

حدیث ۸۸۳

امام صادق علیه السلام:
 لَا تَسِمِ الرَّجُلَ صَدِيقًا - سِمَةً مَعْرِفَةً - حَتَّى تَخْتَبِرَهُ بِثَلَاثٍ : تُغْضِبُهُ فَتَنْظُرُ غَضْبَهُ يُخْرِجُهُ مِنَ الْحَقِّ إِلَى الْبَاطِلِ ، وَ عِنْدَ الدِّينَارِ وَ الدَّرْهَمِ ، وَ حَتَّى تُسَافِرَ مَعَهُ .
 امام صادق علیه السلام: بر کسی از سر شناخت، عنوان دوست مگذار، تا آن که او را به سه چیز بیازمایی: او را به خشم آوری و بینی که آیا این خشم، او را از حق به سوی باطل می برد [یا نه]؛ و به نزد درهم و دینار (در امور مالی)؛ و تا آن که با او همسفر شوی.
 الأمالی للطوسی: ۶۴۶ / ۱۳۳۹ عن علی بن عقبه، مصادقة الإخوان: ۱۷۸ / ۱ نحوه، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۸۰ / ۲۸.

حدیث ۸۸۴

امام صادق علیه السلام:
 مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَقُلْ فِيكَ سُوءًا فَاتَّخِذْهُ لَكَ خِيَلًا .
 امام صادق علیه السلام: هر کس سه بار بر تو خشمگین شد و درباره ات سخنی ناروا نگفت، او را به دوستی بگیر.
 تاریخ یعقوبی: ۲ / ۳۸۳، الأمالی للصدوق: ۷۶۷ / ۱۰۳۴، روضة الواعظین: ۴۲۵، تنبيه الخواطر: ۲ / ۱۱۸ کلها نحوه.

حدیث ۸۸۵

امام صادق علیه السلام:
 إِذَا كَانَ لَكَ صَدِيقٌ فَوَلِّهِ وِلَايَةً فَأَصَبَتْهُ عَلَى الْعُشْرِ مِمَّا كَانَ لَكَ عَلَيْهِ قَبْلَ وِلَايَتِهِ فَلَيْسَ بِصَدِيقٍ سَوْءٍ .
 امام صادق علیه السلام: هر گاه دوستی داشتی و بعدها مقامی دولتی یافت و دیدی که حتی یک دهم دوستی پیش از کسب مقام خود را حفظ کرده است، پس دوست بدی نیست!
 الأمالی للطوسی: ۲۷۹ / ۵۳۳، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۷۶ / ۱۰ و ج ۷۵ / ۳۴۱ / ۲۵؛ شرح نهج البلاغة: ۲۰ / ۲۹۵ / ۳۷۲ عن الإمام علی علیه السلام نحوه.

حدیث ۸۸۶

امام صادق علیه السلام :

يُمْتَحَنُ الصَّدِيقُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ ، فَإِنْ كَانَ مُؤَاتِبًا فِيهَا فَهُوَ الصَّدِيقُ الْمُصَافِي ، وَإِلَّا كَانَ صَدِيقَ رِخَاءٍ لَا صَدِيقَ شِدَّةٍ : تَبْتَغِي مِنْهُ مَالًا ، أَوْ تَأْمَنُهُ عَلَى مَالٍ ، أَوْ تُشَارِكُهُ فِي مَكْرُوهِ .

امام صادق علیه السلام : دوست ، به سه خصلت سنجیده می شود. پس اگر از آنها سرافراز بیرون آمد ، دوستی است یکرنگ و باصفا ، و گرنه دوست دوران آسایش است ، نه سختی : این که از او مالی بخواهی ، یا او را بر مالی امین گردانی ، و یا او را در کاری ناخوشایند ، شریک سازی .

تحف العقول : ۳۲۱ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۵ / ۶۰ .

حدیث ۸۸۷

امام صادق علیه السلام :

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ أَعَزُّ مِنْ أَخِ أَنْيَسٍ ، وَكَسَبَ دِرْهَمٌ حَلَالٍ .

امام صادق علیه السلام : روزگاری بر مردم خواهد آمد که در آن ، چیزی کمیاب تر از برادری دمساز و به دست آوردن درهمی حلال نیست .

تحف العقول : ۳۶۸ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۵۱ / ۱۰۲ .

حدیث ۸۸۸

امام صادق علیه السلام :

الْإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : فَوَاحِدٌ كَالْعِدَاءِ الَّذِي يُحْتَاجُ إِلَيْهِ كُلَّ وَقْتٍ فَهُوَ الْعَاقِلُ ، وَالثَّانِي فِي مَعْنَى الدَّاءِ وَهُوَ الْأَحْمَقُ ، وَالثَّلَاثُ فِي مَعْنَى الدَّوَاءِ فَهُوَ اللَّيِّبُ .

امام صادق علیه السلام : برادران ، سه گونه اند : یکی چون غذاست که در همه وقت به آن نیاز است و او شخص عاقل است . دوم به معنای درد است ، و او شخص احمق است . سوم به معنای دواست و او شخص خردمند است .

تحف العقول : ۳۲۳ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۸ / ۷۵ .

حدیث ۸۸۹

امام صادق علیه السلام :

الْإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : مُوَاسٍ بِنَفْسِهِ ، وَآخِرٌ مُوَاسٍ بِمَالِهِ - وَهُمَا الصَّادِقَانِ فِي الْإِحَاءِ - وَآخِرٌ يَأْخُذُ مِنْكَ الْبَلْعَةَ ، وَيُرِيدُكَ لِبَعْضِ اللَّذَّةِ ، فَلَا تَعُدَّهُ مِنْ أَهْلِ الثَّقَةِ .

امام صادق علیه السلام : برادران ، سه گونه اند : آن که [در راه دوست] از جان خود می گذرد . دیگری آن که از مال خود می گذرد و این دو در برادری خود صادق هستند . دیگری آنچه را که نیاز دارد ، از تو می گیرد و تو را برای پاره ای لذت ها [ی خود] می خواهد . پس او را از افراد قابل اعتماد مشمار .

تحف العقول : ۳۲۴ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۹ / ۸۶ .

حدیث ۸۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الَّذِينَ تَرَاهُمْ لَكَ أَصْدِقَاءَ إِذَا بَلَوْتَهُمْ وَحَدِيثَهُمْ عَلَى طَبَقَاتٍ شَتَّى؛ فَمِنْهُمْ كَالْأَسَدِ فِي عِظَمِ الْأَكْلِ وَشِدَّةِ الصَّوْلَةِ، وَمِنْهُمْ كَالذَّبِّ فِي الْمَضْرَةِ، وَمِنْهُمْ كَالْكَلْبِ فِي الْبِصْبَةِ، وَمِنْهُمْ كَالثَّعَلِ فِي الرَّوْغَانِ وَالسَّرِقَةِ، صَوَّرَهُمْ مُخْتَلِفَةً وَالْحِرْفَةَ وَاجِدَةً. مَا تَصْنَعُ غَدًا إِذَا تَرَكْتَ فَرْدًا وَحِيدًا لَا أَهْلَ لَكَ وَلَا وَلَدَ إِلَّا اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ!؟

امام صادق علیه السلام : کسانی را که دوستان خود می بینی ، اگر آنان را بیازمایی ، آنان را گونه های متفاوتی خواهی یافت : برخی در پر خوری و پر خاشگری ، همچون شیر (درنده) هستند. برخی در زیان زدن ، چون گرگ هستند . برخی در چاپلوسی چون سگ هستند. برخی در نیرنگبازی و دزدی ، چون روباه هستند. چهره هایشان گوناگون است ؛ اما پیشه یکی است . فردا که تنها و بی خانواده و فرزند ، رها خواهی شد و جز پروردگار عالمیان را نخواهی داشت ، چه خواهی کرد ؟
الاختصاص : ۲۵۲ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۱۷۹ / ۲۲ .

حدیث ۸۹۱

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَأَخْبِرْهُ بِذَلِكَ؛ فَإِنَّهُ أُثْبِتُ لِلْمَوَدَّةِ بَيْنَكُمَا.

امام صادق علیه السلام : هرگاه کسی را دوست داشتی ، از آن [محبّت] باخبرش ساز ، که این کار ، دوستی میان شما را پایدارتر می کند .
الكافی : ۲ / ۶۴۴ / ۲ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۵ / ۹۵۲ ، وفیه صدره و كلاهما عن هشام بن سالم ؛ كنز العمال : ۹ / ۳۵ / ۲۴۸۰۶ و ح ۲۴۸۰۷ .

حدیث ۸۹۲

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحْبَبْتَ أَحَدًا مِنْ إِخْوَانِكَ فَأَعْلِمَهُ ذَلِكَ؛ فَإِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: «رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالِ أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنْ لَيَطْمئنُّ قَلْبِي»

امام صادق علیه السلام : هرگاه یکی از برادرانت را دوست داشتی ، از آن [محبّت] ، باخبرش کن ؛ زیرا ابراهیم علیه السلام نیز گفت : «پروردگارا ! به من نشان بده که چگونه مردگان را زنده می کنی . `` گفت : آیا ایمان نیاورده ای . `` گفت : چرا ؛ ولی می خواهم دلم آرامش یابد» . ``
البقره : ۲۶۰ .

حدیث ۸۹۳

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالتَّلَادِ ، وَإِيَّاكَ وَكُلَّ مُحَدَّثٍ لَا عَهْدَ لَهُ وَلَا أَمَانَةَ وَلَا ذِمَّةَ وَلَا مِيثَاقَ ، وَكُنْ عَلَى حَيْذَرٍ مِنْ أَوْثَقِ النَّاسِ فِي نَفْسِكَ؛ فَإِنَّ النَّاسَ أَعْدَاءُ النِّعَمِ .

امام صادق علیه السلام: دوست کهن و آزموده ات را نگه دار و از هر دوست نو یافته که پاس هیچ عهد و پیمان و امانتی را نگه نمی دارد، بپرهیز و درباره خودت، از مورد اعتمادترین مردمان نیز بهوش باش؛ زیرا مردم، دشمن نعمت اند.
الکافی: ۸ / ۲۴۹ / ۳۵۰ و ج ۲ / ۶۳۹ / ۴ و لیس فیہ «فإنَّ الناس...» و کلاهما عن ابن مسکان عن رجل من أهل الجبل.

حدیث ۸۹۴

امام صادق علیه السلام:
مَوَدَّةُ يَوْمِ صَلَّيْهِ ، و مَوَدَّةُ شَهْرِ قَرَابَتِهِ ، و مَوَدَّةُ سَنَةِ رَحِمِ ثَابِتِهِ ، مَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللَّهُ .
امام صادق علیه السلام: دوستی یک روزه، رابطه است. دوستی یک ماهه، خویشی است و دوستی یک ساله، خویشاوندی پایدار است که هر کس آن را ببرد، خداوند، [رشته عمر] او را به سر می آورد.
إحقاق الحق: ۱۹ / ۵۳۱ نقلاً عن الأنوار القدسیة و ج ۱۲/۲۶۴ نقلاً عن آداب العشرة وذكر الصحبة والأخوة.

حدیث ۸۹۵

امام صادق علیه السلام:
صُحْبَةُ عِشْرِينَ سَنَةً قَرَابَةٌ .
امام صادق علیه السلام: دوستی بیست ساله، [نوعی] خویشاوندی است.
الکافی: ۶ / ۱۹۹ / ۵، قرب الإسناد: ۵۱ / ۱۶۴ کلاهما عن الحسين بن علوان، تحف العقول: ۲۹۳ عن الإمام الباقر علیه السلام و ص ۳۵۸ عن الإمام الصادق علیه السلام، نثر الدر: ۱ / ۳۵۲ وفيه «يوما» بدل «سنة»، بحار الأنوار: ۷۸/۲۱۰/۹۲؛ الفردوس: ۴ / ۱۵۵ / ۶۴۸۰ عن الإمام عليّ عليه السلاموفيه: «معرفة عشرة» بدل «صحبة عشرين».

حدیث ۸۹۶

امام صادق علیه السلام:
مَنْ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ .
امام صادق علیه السلام: هر که به روی برادرش لبخند بزند، برایش ثوابی (پاداشی) خواهد بود.
الکافی: ۲ / ۲۰۵ / ۱ عن سعدان بن مسلم، مصادقة الإخوان: ۳ / ۱۵۸.

حدیث ۸۹۷

امام صادق علیه السلام:
قُلْتُ لَهُ: مَا حَدُّ حُسْنِ الْخُلُقِ؟
قَالَ: تُلِينُ جَنَاحَكَ، وَ تُطِيبُ كَلَامَكَ، وَ تَلْقَى أَخَاكَ بِبِشْرِ حَسَنِ .
الکافی - به نقل از ابن محبوب، از یکی از یاران امام صادق علیه السلام - : به ایشان (امام صادق) گفتم: «حدّ خوش خوئی چیست؟»

فرمود: «در رفتارت افتادگی کنی، سخت را شیرین نمایی و برادرت را با روی گشاده دیدار کنی.
الکافی: ۲ / ۱۰۳ / ۴، کتاب من لا يحضره الفقيه: ۴ / ۴۱۲ / ۵۸۹۷ وفيه «سئل الصادق عليه السلام»، معانی الأخبار: ۱ / ۲۵۳ وفيهما

: «جانبک» بدل «جناحک» .

حدیث ۸۹۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ الْعِبَادَ تَحَابُّوا بِاللِّسِّنِّ وَتَبَاعَضُوا بِالْقُلُوبِ ، وَ أَظْهَرُوا الْعَمَلَ لِلدُّنْيَا وَ أَبْطَنُوا الْغِشَّ وَ الدَّغَلَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی فرمود : بندگان به زبان ، دوستی می کنند و به دل ، دشمنی می ورزند و عمل برای دنیا را آشکار کرده اند و فریب و نیرنگ را نهان ساخته اند .
قصص الأنبياء : ۱۹۹ / ۲۵۵ عن يونس بن ظبيان ، بحار الأنوار : ۱۴ / ۳۷ / ۱۴ .

حدیث ۸۹۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ سَلْمَانُ فِي خُطْبَتِهِ : أَيُّهَا النَّاسُ ، لَا تَكِلْ أَطْفَارَكُمْ عَنْ عَدُوِّكُمْ ، وَ لَا تَسْتَعِشُّوا صَدِيقَكُمْ ؛ فَيَسْتَحْوِذَ الشَّيْطَانُ عَلَيْكُمْ .

امام صادق علیه السلام : سلمان [فارسی] در خطبه اش گفت : ای مردم ! ناخن هایتان از [جنگ با] دشمنان ، کُند نشود و دوستان را فریب مدهید که [در این صورت] ، شیطان بر شما چیره می گردد .
رجال الکشی : ۱ / ۹۲ عن عبدالله بن سنان ، بحار الأنوار : ۲۲ / ۳۸۹ / ۲۸ .

حدیث ۹۰۰

امام صادق علیه السلام :

لَا تُغَشِّسِ النَّاسَ فَتَبْقَى بَغِيرِ صَدِيقٍ .

امام صادق علیه السلام : مردم را فریب مده ، که بی دوست می مانی .
مشکاة الأنوار : ۱۰۴ عن أبي بصير و ص ۱۸۶ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۸۶ / ۱۳ .

حدیث ۹۰۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبْرِ فِي الثَّنَاءِ الْحَسَنِ ، وَ لَا الْخَبُّ فِي كَثْرَةِ الصَّدِيقِ .

امام صادق علیه السلام : نه شخص متکبر ، امید ستوده شدن به نیکی را داشته باشد، و نه شخص فریبکار ، امید دوستان فراوان را .
الخصال : ۴۳۴ / ۲۰ عن يحيى بن عمران الحلبي ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۰۴ / ۱۸ .

حدیث ۹۰۲

امام صادق علیه السلام :

لَا تَتَّقِ بِأَخِيكَ كُلَّ الثَّقَةِ ؛ فَإِنَّ صِرْعَةَ الْإِسْتِرْسَالِ لَنْ تُسْتَقَالَ .

امام صادق علیه السلام : به برادرت اعتماد مطلق نداشته باش ؛ زیرا زمین خوردن بر اثر اعتماد [به همه گفته ها و کرده های دوست]

، قابل جبران نیست .

الکافی: ۲/۶۷۲/۶، مصادقه الإخوان: ۱۸۸/۳، وفيه «سرعة» بدل «صرعة» و كلاهما عن عبدالله بن سنان، تحف العقول: ۳۵۷، الأمالی للصدوق: ۷۶۷/۱۰۳۵، مشکاه الأنوار: ۲۱۲، روضه الواعظین: ۴۲۵، بحار الأنوار: ۷۴/۱۷۳/۳.

حدیث ۹۰۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ وَضَعَ حُبَّهُ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهِ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْقَطِيعَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که دوستی اش را نا به جا به کار گیرد ، خود را در معرض جدایی قرار داده است .
المحاسن : ۱/۴۱۵/۹۵۰ عن عبدالله بن القاسم الجعفری، مشکاه الأنوار : ۱۲۲، بحار الأنوار: ۷۴/۱۸۷/۱۱.

حدیث ۹۰۴

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَ الْإِنصَافِ مُطَالَبَةُ الْإِخْوَانِ بِالْإِنصَافِ .

امام صادق علیه السلام : انصاف خواهی از برادران ، از انصاف به دور است .
الأمالی للطوسی : ۲۸۰ / ۵۳۷ عن أبي عاصم الضحاک بن مخلد النبیل ، مشکاه الأنوار : ۱۸۸ ، بحار الأنوار: ۱۴ / ۲۷ / ۷۵ .

حدیث ۹۰۵

امام صادق علیه السلام :

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ؛ لَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَخْذُلُهُ ، وَلَا يَغْتَابُهُ ، وَلَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَحْرِمُهُ .

امام صادق علیه السلام : مسلمان ، برادر مسلمان است ؛ به او ستم نمی کند ، او را تنها نمی گذارد ، غیبت او را نمی کند ، به او خیانت نمی ورزد و او را محروم نمی سازد .

الکافی : ۲ / ۱۶۷ / ۱۱ عن فضیل بن یسار ، المؤمن : ۴۵ / ۱۰۵ ، مشکاه الأنوار : ۱۸۶ وفيه «المؤمن» بدل «المسلم» ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۳ / ۱۴ .

حدیث ۹۰۶

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ ، عَيْنُهُ وَدَلِيلُهُ ؛ لَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَغْتَابُهُ ، وَلَا يَحْرِمُهُ ، وَلَا يَحْرِمُهُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن ، برادر مؤمن است ؛ دیده بان و راهنمای اوست ، به او خیانت نمی ورزد ، به او ستم نمی کند ، او را فریب نمی دهد و به او وعده ای که آن را به جای نیاورد ، نمی دهد .

الکافی : ۲ / ۱۶۶ / ۳ و ص ۱۶۷ / ۸ كلاهما عن علي بن عقیبه ، مصادقه الإخوان : ۱۵۲ / ۳ عن أبي بصیر ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۶۸ / ۷ ، وراجع مشکاه الأنوار : ۱۰۴ .

حدیث ۹۰۷

امام صادق علیه السلام :

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ؛ لَا يَظْلِمُهُ ؛ وَلَا يَخْذُلُهُ ، وَلَا يَخُونُهُ . وَيَحِقُّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ الْإِجْتِهَادُ فِي التَّوَصُّلِ ، وَالتَّعَاوُنُ عَلَى التَّعَاطُفِ ، وَالْمُؤَاَسَاةُ لِأَهْلِ الْحَاجَةِ ، وَتَعَاوُفُ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ ، حَتَّى تَكُونُوا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رُحَمَاءَ بَيْنَكُمْ مُتْرَاحِمِينَ ، مَعْتَمِينَ لِمَا غَابَ عَنْكُمْ مِنْ أَمْرِهِمْ ، عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ مَعْشَرُ الْأَنْصَارِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام : مسلمان ، برادر مسلمان است ؛ به او ستم نمی کند ، او را تنها نمی گذارد و به او خیانت نمی ورزد . بر مسلمانان لازم است که برای پیوند و همکاری در جهت توجّه به یکدیگر و همدردی با نیازمندان و سهیم کردن آنان در مال خود و مهربانی برخی نسبت به برخی ، کوشش کنند ، تا همان گونه باشید که خداوند عز و جل به شما فرمان داده است : مهربان و مهرورز میان خودتان ، و اندوهگین از گرفتاری هایشان که از شما پنهان مانده است ، به گونه ای که انصار در روزگار پیامبر خدا بودند .

الکافی : ۲ / ۱۷۴ / ۱۵ عن أبي المغرا .

حدیث ۹۰۸

امام صادق علیه السلام :

قَالَ الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، أَنَا وَاللَّهِ أَجْبُكَ .

فَقَالَ لَهُ : يَا حَارِثُ ، أَمَا إِذَا أَحْبَبْتَنِي فَلَا تُخَاصِمْنِي ، وَلَا تُلَاعِبْنِي ، وَلَا تُجَارِينِي ، وَلَا تُمَازِحْنِي ، وَلَا تُوَاضِعْنِي ، وَلَا تُرَافِعْنِي .

امام صادق علیه السلام : حارث اعور به امیر مؤمنان گفت : ای امیر مؤمنان ! به خدا سوگند ، من تو را دوست دارم .

حضرت فرمود : «هان ! حال که مرا دوست داری ، پس با من ستیزه نمی کنی ، مرا بازی نمی دهی ، با من مجادله نمی نمایی ، با من شوخی نمی کنی ، و مرا از منزلت حقیقی ام پایین تر و بالاتر نمی نهی» .
الخصال : ۳۳۴ / ۳۵ عن أحمد بن نوح عن رجل .

حدیث ۹۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَرْضَ مِنْ صَدِيقِهِ إِلَّا الْإِثَارَ عَلَى نَفْسِهِ دَامَ سَخَطُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که همواره انتظار داشته باشد که دوستش او را بر خود مقدم دارد ، همیشه خشمگین خواهد بود .

الدرّة الباهرة : ۳۲ ، أعلام الدین : ۳۰۴ ، غرر الحکم : ۸۹۷۶ عن الإمام علیّ علیه السلام ، بحار الأنوار : ۷۴/۱۸۰/۲۸ و ج ۷۸/۲۷۸/۱۱۳ .

حدیث ۹۱۰

امام صادق علیه السلام :

لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ وِلَايَتَنَا وَأَمَرَ بِمَوَدَّتِنَا مَا وَقَفْنَاكُمْ عَلَى أَبْوَابِنَا ، وَلَا أَدْخَلْنَاكُمْ بُيُوتَنَا .

امام صادق علیه السلام : اگر نه آن که خداوند متعال ، ولایت ما را واجب کرده و به دوست داشتن ما فرمان داده بود ، شما را بر

در گاه خود، نگه نمی داشتیم و به خانه هایمان راه نمی دادیم .

بصائر الدرجات : ۳۰۰ / ۵ ، إعلام الوری : ۲۸۵ .

حدیث ۹۱۱

امام صادق علیه السلام :

صَانِعِ الْمُنَافِقِ بِلِسَانِكَ ، وَ أَخْلِصْ وُدَّكَ لِلْمُؤْمِنِ . وَ إِنْ جَالَسَكَ يَهُودِيٌّ فَأَحْسِنِ مُجَالَسَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : با منافق به زبان ، مدارا کن و دوستی ات را برای مؤمن ، خالص ساز و اگر یهودی ای نیز با تو همنشین شد ، با او خوش مجلس باش .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۴ / ۴۰۴ / ۵۸۷۲ عن إسحاق بن عمار ، الأملی للمفید : ۱۸۵ / ۱۰ عن سعد بن طریف ، تحف العقول : ۲۹۲ ، اعلام الدین : ۳۰۱ کلها عن الإمام الباقر علیه السلام ، الاختصاص : ۲۳۰ ، مشکاة الأنوار : ۸۲ ، روضة الواعظین : ۴۰۶ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۱۵۲ / ۱۱ .

حدیث ۹۱۲

امام صادق علیه السلام :

أَعْدُ عَالِمًا ، أَوْ مُتَعَلِّمًا ، أَوْ أَحَبَّ أَهْلَ الْعِلْمِ ، وَلَا تَكُنْ رَابِعًا فَتَهْلِكَ بِبُغْضِهِمْ

امام صادق علیه السلام : عالم باش ، یا آموزنده ، و یا دوستدار اهل علم . چهارمین مباش که به سبب دشمنی با آنان هلاک می شوی .

الکافی : ۱ / ۳۴ / ۳ عن أبي حمزة الثمالي .

حدیث ۹۱۳

امام صادق علیه السلام :

حُبُّ الْأَبْرَارِ لِلْأَبْرَارِ ثَوَابٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ حُبُّ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ فَضِيلَةٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ بُغْضُ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ زَيْنٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ بُغْضُ الْأَبْرَارِ لِلْفُجَّارِ خِزْيٌ عَلَى الْفُجَّارِ .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتن نیکان ، برای نیکان ، ثواب است ؛ و دوست داشتن بدان ، برای نیکان ، فضیلت است ؛ و دشمنی بدان با نیکان ، زیور نیکان است ؛ و دشمنی نیکان با بدان ، ننگی است برای بدان .

الکافی : ۲ / ۶۴۰ / ۶ عن عمار بن موسى ، مصادقة الإخوان : ۱۵۷ / ۴ نحوه ، المحاسن : ۱ / ۴۱۴ / ۹۴۹ كلاهما عن عبدالله بن القاسم الجعفری ، الاختصاص : ۲۳۹ ، تحف العقول : ۴۸۷ عن الإمام العسکری علیه السلام ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۹ / ۴ .

حدیث ۹۱۴

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ حَقَّرَهُمْ وَ تَكَبَّرَ عَلَيْهِمْ فَقَدَ زَلَّ عَنِ دِينِ اللَّهِ ، وَ اللَّهُ لَهُ حَاقِرٌ مَاقَتْ ، وَ قَدْ قَالَ أَبُوْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : «أَمَرَنِي رَبِّي بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ (مِنْهُمْ)» . وَ اعْلَمُوا أَنَّ مَنْ حَقَّرَ أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَلْقَى اللَّهُ عَلَيْهِ الْمَقْتَّ مِنْهُ وَ الْمَحَقَّرَةَ حَتَّى يَمُقَّتَهُ النَّاسُ ، وَ اللَّهُ لَهُ أَشَدُّ مَقْتًا . فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي إِخْوَانِكُمُ الْمُسْلِمِينَ الْمَسَاكِينِ ؛ فَإِنَّ

لَهُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا أَنْ تُحِبُّوهُمْ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ ، فَمَنْ لَمْ يُحِبَّ مَنْ أَمَرَ اللَّهُ بِحُبِّهِ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ ، وَ مَنْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَاتَ عَلَى ذَلِكَ مَاتَ وَهُوَ مِنَ الْغَاوِينَ .

امام صادق علیه السلام: مسکینانِ مسلمان را دوست بدارید، که هر کس آنان را حقیر شمارد و بر آنان بزرگی بفروشد، از دین خدا لغزیده است و خداوند، او را حقیر می کند و دشمنش می دارد. پدرمان پیامبر خدا فرمود: «پروردگرم به من فرمان داد تا مسکینانِ مسلمان را دوست بدارم».

بدانید هر کس مسلمانی را حقیر شمارد، خداوند، دشمنی و حقارت را بر او خواهد فرستاد، تا آن جا که مردم دشمنش می دارند، حال آن که دشمنی خدا شدیدتر است. پس درباره برادرانِ مسلمان و مسکین خود، از خدا بترسید، که آنان را بر شما این حق است که دوستشان بدارید؛ زیرا

خداوند به فرستاده اش فرمان داد که آنان را دوست بدارد. پس هر که آن را که خداوند به دوستی اش فرمان داده، دوست نداشته باشد، نافرمانی خدا و پیامبرش کرده است، و هر که از خدا و فرستاده اش نافرمانی کند و بر آن حالت بمیرد، در حال گم راهی مرده است.

الكافی: ۱ / ۸ / ۸ عن إسماعيل بن جابر، تحف العقول: ۳۱۵، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۱۷ / ۹۳.

حدیث ۹۱۵

امام صادق علیه السلام:

العَبْدُ كُلُّمَا ازْدَادَ لِلنِّسَاءِ حُبًّا، ازْدَادَ فِي الْإِيمَانِ فَضْلًا .

امام صادق علیه السلام: هر چه زن دوستی بنده افزایش می یابد، بر ارزش ایمانش افزوده می شود.

کتاب من لا يحضره الفقيه: ۳ / ۴ / ۴۳۵۰ عن أبي العباس فضل بن عبد الملك البقباق .

حدیث ۹۱۶

امام صادق علیه السلام:

مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ حُبُّ النِّسَاءِ .

امام صادق علیه السلام: زن دوستی، از اخلاق پیامبران - صلوات الله عليهم - است.

الكافی: ۵ / ۳۲۰ / ۱، تهذيب الأحكام: ۷ / ۴۰۳ / ۱۶۱۰ كلاهما عن إسحاق بن عمّار .

حدیث ۹۱۷

امام صادق علیه السلام:

كُلُّ مَنْ اشْتَدَّ لَنَا حُبًّا اشْتَدَّ لِلنِّسَاءِ حُبًّا .

امام صادق علیه السلام: هر که دوستی اش نسبت به ما شدیدتر شود، زن دوستی اش شدیدتر می گردد.

مستطرفات السرائر: ۸ / ۱۴۳ نقلًا عن كتاب أبي القاسم بن قولويه، بحار الأنوار: ۱۱ / ۲۸۷ / ۶۶ و ج ۲۰ / ۲۲۷ / ۱۰۳.

حدیث ۹۱۸

امام صادق علیه السلام:

قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا رَبِّ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ؟ قَالَ: حُبُّ الْأَطْفَالِ؛ فَإِنِّي فَطَرْتُهُمْ عَلَى تَوْحِيدِي، فَإِنِ أُمَّتُهُمْ أَدْخَلْتُهُمْ بِرَحْمَتِي جَنَّتِي.

امام صادق علیه السلام: موسی بن عمران علیه السلام گفت: «پروردگارا! کدام یک از اعمال، نزدت برتر است؟». خداوند فرمود: دوست داشتن کودکان، که آنان را بر توحید خود سرشته ام و چون آنان را بمیرانم، به رحمت خویش، آنان را به بهشت خود وارد می‌کنم.

المحاسن: ۱/۴۵۷/۱۰۵۷ عن المساور، مكارم الأخلاق: ۱/ ۵۰۵ / ۱۷۵۱، بحار الأنوار: ۱۰۴ / ۹۷ / ۵۷.

حدیث ۹۱۹

امام صادق علیه السلام:

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ: مَا قَبِلْتُ صَبِيًّا قَطُّ. فَلَمَّا وُلِّيَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: هَذَا رَجُلٌ عِنْدِي إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ.

امام صادق علیه السلام: مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت: «هرگز کودکی را نبوسیده‌ام». چون آن مرد رفت، پیامبر خدا فرمود: «به نظر من، این مرد، دوزخی است».

الكافي: ۶ / ۵۰ / ۷، تهذيب الأحكام: ۸ / ۱۱۳ / ۳۹۱ كلاهما عن الحسن بن علي بن يوسف الأزدي عن رجل، عدّة الداعي: ۷۹ نحوه.

حدیث ۹۲۰

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ لَيُرْحِمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند به بنده ای که به فرزندش محبت شدید دارد، رحم می‌کند.

الكافي: ۵ / ۵۰ / ۶، ثواب الأعمال: ۲۳۸ كلاهما عن ابن أبي عمير عن ذكره، مكارم الأخلاق: ۱/۴۷۲/۱۶۱۷ وفيهما «الرجل» بدل «العبد»، عدّة الداعي: ۷۸ وفيه «الولد» بدل «العبد».

حدیث ۹۲۱

امام صادق علیه السلام:

: يَا دَاوُدُ، إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ، يَقْسِمُهَا اللَّهُ حَيْثُ يَشَاءُ... وَالتَّوَدُّدُ إِلَى الْجَارِ وَالصَّاحِبِ.

امام صادق علیه السلام - به داوود بن سیرحان - : ای داوود! صفت های اخلاقی والا به یکدیگر پیوسته اند که خداوند، آن جا که بخواهد، آنها را قسمت می‌کند... و [از جمله آنهاست:] ابراز دوستی به همسایه و دوست.

الأمالي للطوسي: ۳۰۱ / ۵۹۷ عن أبي قتادة، بحار الأنوار: ۶۹ / ۳۷۵ / ۲۳ و ج ۷۵ / ۴۵۸ / ۳.

حدیث ۹۲۲

امام صادق علیه السلام:

: إِصْحَابُ مَنْ تَتَرَيَّنُ بِهِ، وَ لَا تَصْحَبُ مَنْ يَتَرَيَّنُ بِكَ.

امام صادق علیه السلامی فرمود: با کسی مصاحبت کن که خودت را بدو بیاری. با کسی مصاحبت مکن که خود را به تو می آراید.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ۲ / ۲۷۸ / ۲۴۴۰، المحاسن: ۲ / ۱۰۱ / ۱۲۶۶ کلاهما عن إسحاق بن جریر، مکارم الأخلاق: ۱ / ۵۳۵ / ۱۸۵۷، عوالی اللآلی: ۴ / ۳۱ / ۱۰۷، بحار الأنوار: ۷۶ / ۲۶۷ / ۹.

حدیث ۹۲۳

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَحَبَّ

كَافِرًا فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ، وَمَنْ أَبْغَضَ كَافِرًا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ. ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صَدِيقُ عَدُوِّ اللَّهِ عَدُوُّ اللَّهِ. الْأُمَالِي صَدُوقٍ - به نقل از علاء بن فضیل، از امام صادق علیه السلام - : «هر کس کافری را دوست بدارد، با خدا دشمنی کرده است و هر که با کافری دشمنی کند، خدا را دوست داشته است». سپس فرمود: «دوست دشمن خدا، دشمن خداست».

الأُمَالِي لِلصَّدُوقِ: ۷۰۲ / ۹۶۰، روضه الواعظین: ۴۵۷ و فيه «أحبَّ صديق الله» بدل «أحبَّ الله» وليس فيه ذيله، بحار الأنوار: ۶۹ / ۲۳۷ / ۳.

حدیث ۹۲۴

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَا تَزْكُوتُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ» - : هُوَ الرَّجُلُ يَأْتِي السُّلْطَانَ فَيَجِبُ بَقَاءَهُ إِلَى أَنْ يُدْخَلَ يَدَهُ إِلَى كَيْسِهِ فَيُعْطِيَهُ.

امام صادق علیه السلام - در تفسیر آیه «به ستمکاران، میل مکنید که آتش می سوزاندتان» - : مقصود، شخصی است که نزد سلطانی می رود و به مقداری که سلطان، دستش را در کیسه اش می کند تا به او عطایی بدهد، آرزومند زنده ماندنش است. الکافی: ۵ / ۱۰۸ / ۱۲ عن سهل بن زیاد رفعه.

حدیث ۹۲۵

امام صادق علیه السلام:

أَرْبَعٌ يَذْهَبْنَ ضَايَعًا: مَوَدَّةٌ تُنْمَحُ مَنْ لَا وَفَاءَ لَهُ، وَ مَعْرُوفٌ يَوْضَعُ عِنْدَ مَنْ لَا يَشْكُرُهُ، وَ عِلْمٌ يُعَلِّمُ مَنْ لَا يَسْتَمِعُ لَهُ، وَ سِرٌّ يُوَدَّعُ مَنْ لَا حَضَانَةَ لَهُ.

امام صادق علیه السلام: چهار چیز هدر می رود: دوستی ای که نثار شخص بی وفا شود؛ نیکی کردن در حق آن که سپاس آن را نمی گزارد؛ آموختن دانش به آن که بدان گوش نمی سپارد؛ و رازی که با شخص کم ظرفیت در میان گذاشته شود.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ۴ / ۴۱۷ / ۵۹۰۷ عن أبي بصير، الخصال: ۲۶۴ / ۱۴۴ عن درست بن أبي منصور الواسطي نحوه، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۹۴ / ۲۰ و ص ۴۱۱ / ۲۰.

حدیث ۹۲۶

امام صادق علیه السلام :

أَلَا كُلُّ خُلَّةٍ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا فِي غَيْرِ اللَّهِ فَإِنَّهَا تَصِيرُ عَدَاوَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هان ! هر دوستی ای که در دنیا در راه خدا نباشد ، روز قیامت به دشمنی تبدیل می گردد .
تفسیر القمی : ۲ / ۲۸۷ ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۳۷ / ۴ .

حدیث ۹۲۷

امام صادق علیه السلام :

أَنْظُرْ إِلَى كُلِّ مَنْ لَا يُفِيدُكَ مَنَفَعَةً فِي دِينِكَ فَلَا تَعْتَدَنَّ بِهِ ، وَ لَا تَرْغَبَنَّ فِي صُحْبَتِهِ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مَا سَوَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مُضْمَجِلٌ وَ خِيمٌ عَاقِبَتُهُ .

امام صادق علیه السلام : بنگر ، هر که در دینت به تو سودی نمی رساند ، به او توجه مکن و به مصاحبت او رغبت منما ؛ زیرا هر چه جدای از خداوند تبارک و تعالی است ، نابود شونده و بد فرجام است .
قرب الإسناد : ۵۱ / ۱۶۷ عن داود الرقی ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۱۹۱ / ۵ .

حدیث ۹۲۸

امام صادق علیه السلام :

إِحْذَرِ أَنْ تُؤَاخِي مَنْ أَرَادَكَ لِطَمَعٍ أَوْ خَوْفٍ أَوْ أَكَلٍ أَوْ شُرْبٍ ، وَاطْلُبْ مُؤَاخَاةَ الْأَتْقِيَاءِ - وَلَوْ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ - وَإِنْ أَفْنَيْتَ عُمْرَكَ لِطَلْبِهِمْ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يَخْلُقْ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَفْضَلَ مِنْهُمْ بَعْدَ النَّبِيِّينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَالْأَوْلِيَاءِ ، وَمَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى الْعَبْدِ بِمِثْلِ مَا أَنْعَمَ بِهِ مِنَ التَّوْفِيقِ لَصُحْبَتِهِمْ ؛ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ : «الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ»

امام صادق علیه السلام - بنا بر آنچه در مصباح الشریعه به ایشان نسبت داده شده است - : از برادری کردن با آن که برای طمعی ، یا از ترس ، یا برای خوردن و نوشیدن تو را می خواهد ، پرهیز . جویای برادری با پرهیزگاران باش ، گرچه در تاریکی های [زیر آزمین باشد] و [گرچه] عمر خود را در جستجویشان به سر آوری ؛ زیرا خداوند عز و جل ، بر گستره زمین ، پس از پیامبران - صلوات الله علیهم - و اولیا ، کسی برتر از آنان نیافریده است و خداوند به بنده ای نعمتی همانند توفیق مصاحبت با آنان ، نداده است . خداوند عز و جلی فرماید : «آن روز ، دوستان - جز پرهیزگاران - دشمن یکدیگرند» .

الزخرف : ۶۷ .

حدیث ۹۲۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا صَعِدَ الْمِصْبَرَ قَالَ : يَتَّبِعِي لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَتَجَنَّبَ مُؤَاخَاةَ ثَلَاثَةٍ : الْمَاجِنِ الْفَاجِرِ ، وَ الْأَحْمَقِ ، وَ الْكَذَّابِ . فَأَمَّا الْمَاجِنُ الْفَاجِرُ فَيَزِينُ لَكَ فِعْلَهُ ، وَ يُحِبُّ أَنَّكَ مِثْلُهُ ، وَ لَا يُعِينُكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ وَ مَعَادِكَ ، وَ مُقَارَبَتَهُ جَفَاءً وَ قَسْوَةً ، وَ مَدْخَلُهُ وَ مَخْرَجُهُ عَارٌ عَلَيْكَ .

وَأَمَّا الْأَحْمَقُ فَإِنَّهُ لَا يُشِيرُ عَلَيْكَ بِخَيْرٍ ، وَ لَا يُرْجِي لَصِرْفِ السُّوءِ عَنكَ وَ لَوْ أَجْهَدَ نَفْسَهُ ، وَ رُبَّمَا أَرَادَ مَنَفَعَتَكَ فَضَرَّكَ ، فَمَوْتُهُ خَيْرٌ مِنْ حَيَاتِهِ ، وَ سُكُوتُهُ خَيْرٌ مِنْ نُطْقِهِ ، وَ بَعْدُهُ خَيْرٌ مِنْ قُرْبِهِ .

وَأَمَّا الْكَذَّابُ فَإِنَّهُ لَا يَهْتَوِيكَ مَعَهُ عَيْشٌ ، يَنْقُلُ خَيْرِيَّتَكَ ، وَ يَنْقُلُ إِلَيْكَ الْحَدِيثَ ، كَلَّمَا أَفْنَى أَحَدُوهُمْ مَطَرَهَا بِأُخْرَى مِثْلَهَا ، حَتَّى أَنَّهُ

يُحَدِّثُ بِالصِّدْقِ فَمَا يُصَدِّقُ، وَ يُفَرِّقُ بَيْنَ النَّاسِ بِالْعِدَاوَةِ فَيَنْبِتُ السَّخَائِمَ فِي الصُّدُورِ. فَاتَّقُوا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ انظُرُوا لِأَنْفُسِكُمْ.

امام صادق علیه السلام: چون امیر مؤمنان بر منبر بالا- می رفت، می فرمود: «شایسته مسلمان، آن است که از برادری با سه تن بپرهیزد: بدکار بی شرم، احمق و دروغگو.

اما بدکار بی شرم، رفتار خود را برایت می آراید و دوست دارد که تو نیز چون او باشی، در کار دین و قیامتت به تو کمک نمی کند و نزدیک شدن به او، مایه جفا و سخت دلی است و رفت و آمدش ننگی است برای تو.

اما احمق، تو را به خیری راهنمایی نمی کند، و گرچه خود را رنجه و خسته کند، انتظار آن که بدی را از تو دور کند، از او نمی رود و چه بسا بخواهد به تو سودی برساند، امّا به تو ضرر بزند؛ پس مرگش بهتر از زندگی اش و خاموشی اش بهتر از سخن گفتنش و دوری اش بهتر از نزدیکی اش است.

امّا دروغگو، با او زندگی برایت گوارا نخواهد بود. سختت را پیش دیگران می برد و سخن دیگران را نزد تو می آورد. هرگاه دروغی ببافد و آن را به سر رساند، آن را با دروغ دیگری همچون آن، درمی پیوندد، تا آن جا که گاه، سخن راست می گوید؛ اما تصدیقش نمی کنند. میان مردم، با دشمنی جدایی می اندازد و در دل ها تخم کینه می کارد. پس، از خدای عز و جلتبرسید و خود را بپایید».

الکافی: ۲ / ۶۳۹ / ۱ و ص ۳۷۶ / ۶ کلاهما عن محمد بن محمد بن سالم الکندی عن عمّن حدّثه، تحف العقول: ۲۰۵ عن الإمام علی علیه السلام وکلاهما نحوه، بحار الأنوار: ۳۱ / ۴۲ / ۷۸.

حدیث ۹۳۰

امام صادق علیه السلام:

إِنَّمَا سُمُّوا إِخْوَانًا لِتَزَاهَتِهِمْ عَنِ الْخِيَانَةِ، وَ سُمُّوا أَصْدِقَاءَ لِأَنَّهُمْ تَصَادَقُوا حُقُوقَ الْمَوَدَّةِ.

امام صادق علیه السلام: [دوستان] به دلیل دوری شان از خیانت، «برادر» و به دلیل پاسداشت حقوق دوستی و راستی، «صیدیق» نامیده شده اند.

الأمالی للطوسی: ۶۰۹ / ۱۲۵۸ عن سفیان بن عیینة، بحار الأنوار: ۲۶ / ۱۷۹ / ۷۴.

حدیث ۹۳۱

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ذِكْرُهُ لِيَحْفَظَ مَنْ يَحْفَظُ صَدِيقَهُ.

امام صادق علیه السلام: خداوند والا نام، حافظ کسی است که دوست خود را حفظ کند.

الکافی: ۸ / ۱۶۲ / ۱۶۶ عن عبید بن زرارة.

حدیث ۹۳۲

امام صادق علیه السلام:

مَا أَقْبَحَ بِالرَّجُلِ أَنْ يَعْرِفَ أَخُوهُ حَقَّهُ، وَلَا يَعْرِفَ حَقَّ أَخِيهِ!

امام صادق علیه السلام: چه قدر برای انسان، زشت است که برادرش حق دوستی او را بشناسد؛ اما او حق برادرش را نشناسد!

مصادقة الإخوان: ۱۴۴ / ۵ عن مرزم.

حدیث ۹۳۳

امام صادق علیه السلام :
 مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَخْذُلُ أَخَاهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَىٰ نُصْرَتِهِ إِلَّا خَذَلَهُ
 اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمنی ، برادر مؤمنش را - در حالی که توانایی یاری دادن او را دارد - تنها گذارد ، خداوند ، او را در دنیا و آخرت ، تنها خواهد گذاشت .

ثواب الأعمال : ۱۷۷ / ۱ ، الأمالی للصدوق : ۵۷۴ / ۷۸۵ ، المحاسن : ۱ / ۱۸۳ / ۲۹۶ کلها عن إبراهيم بن عمر اليماني ، مشكاة الأنوار : ۱۰۴ عن إبراهيم الثمالي ، المؤمن : ۶۷ / ۱۷۸ ، الاختصاص : ۲۷ ، روضة الواعظين : ۴۲۵ ، بحار الأنوار : ۱ / ۱۷ / ۷۵ .

حدیث ۹۳۴

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ عَظَّمَ دِينَهُ عَظَّمَ إِخْوَانَهُ ، وَمَنْ اسْتَخَفَّ بِدِينِهِ اسْتَخَفَّ بِإِخْوَانِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرکه دین خود را بزرگ شمارد ، برادران خود را بزرگ می شمارد و هرکه دین خود را سبک شمارد ، برادران خود را سبک می شمارد .

الأمالی للطوسی : ۹۸ / ۱۵۰ عن عبدالله بن أبي يعفور ، مشكاة الأنوار : ۱۸۶ وفيه «دين الله» بدل «دينه» و «حق إخوانه» بدل «إخوانه» .

حدیث ۹۳۵

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ قَالَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ : «مَرْحَبًا» ، كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَىٰ لَهُ مَرْحَبًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرکه به برادر مؤمن خود ، خوش آمدی بگوید ، خداوند متعال برایش تا روز قیامت ، آفرین خواهد نوشت .

الكافي : ۲ / ۲۰۶ / ۲ عن جميل بن درّاج ، ثواب الأعمال : ۱۷۶ / ۱ عن إسحاق بن عمّار ، مصادقة الإخوان : ۱۸۳ / ۲ عن السكوني عن الإمام الصادق عن أبيه عليهما السلام ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۹۸ / ۳۱ ؛ وراجع كنز العمال : ۹ / ۳۸ / ۲۴۸۲۵ .

حدیث ۹۳۶

امام صادق علیه السلام :
 أَذْكُرُوا أَخَاكُمْ إِذَا غَابَ عَنْكُمْ بِأَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ تَذْكُرُوا بِهِ إِذَا غَبْتُمْ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : در نبود برادرتان ، به بهترین شکلی که دوست دارید در نبودتان از شما یاد کند ، از او یاد کنید .

الأمالی للطوسی : ۲۲۵ / ۳۹۱ عن عبيدالله بن عبدالله ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۹۶ / ۱۷ .

حدیث ۹۳۷

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي .

امام صادق علیه السلام : محبوب ترین برادرانم در نظر من ، کسی است که عیب هایم را به من هدیه کند .

الکافی : ۲ / ۶۳۹ / ۵ عن أحمد بن محمد رفعه ، تحف العقول : ۳۶۶ ، الاختصاص : ۲۴۰ ، بحار الأنوار : ۴ / ۲۸۲ / ۷۴ .

حدیث ۹۳۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ فَلَمْ يَرُدَّهُ عَنْهُ - وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ - فَقَدْ خَانَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن

بازدارد و این کار را نکند ، به او خیانت کرده است .

الأمالی للصدوق : ۳۴۳ / ۴۰۹ عن عبد الرحمن بن الحجاج ، روضه الواعظین : ۳۲۰ ، مشکاة الأنوار : ۷۷ ، بحار الأنوار : ۲ / ۶۵ / ۷۵ .

حدیث ۹۳۹

امام صادق علیه السلام :

إِلْتَمَسُوا لِإِخْوَانِكُمُ الْعُذْرَ فِي زَلَّاتِهِمْ وَهَفَوَاتِ تَقْصِيرَاتِهِمْ ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا لَهُمُ الْعُذْرَ فِي ذَلِكَ فَاعْتَقِدُوا أَنَّ ذَلِكَ عَنْكُمْ ؛ لِقُصُورِكُمْ عَنِ مَعْرِفَةِ وُجُوهِ الْعُذْرِ .

امام صادق علیه السلام : برای لغزش ها و تقصیرهای پیش آمده برادرانتان ، عذری (توجیهی) بیابید . اگر هم برای آن عذری نیافتید

، باور کنید که این مسئله ، بر اثر ناآگاهی شما نسبت به گونه های عذر است .

تنبيه الخواطر : ۲ / ۲۵۰ ، مستدرک الوسائل : ۱۰۱۹۳ / ۵۷ / ۹ .

حدیث ۹۴۰

امام صادق علیه السلام :

حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ أَنْ لَا يَشْبَعَ وَيَجُوعُ أَخُوهُ ،

وَلَا يَرُوى وَيَعْطَشُ أَخُوهُ ، وَلَا يَكْتَسِبُ وَيَعْرِى أَخُوهُ . فَمَا أَعْظَمَ حَقَّ الْمُسْلِمِ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ ! أَحَبُّ لِأَخِيكَ الْمُسْلِمِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ

. وَإِذَا احْتَجَّتْ فَسِيلُهُ ، وَإِنْ سَأَلَمَكَ فَأَعْطِهِ ، لَا تُمَلِّهِ خَيْرًا وَلَا يُمَلِّهِ لَكَ . كُنْ لَهُ ظَهْرًا ؛ فَإِنَّهُ لَكَ ظَهْرٌ . إِذَا غَابَ فَاحْفَظْهُ فِي غَيْبَتِهِ ، وَإِذَا

شَهِدَ فَرُّهُ وَأَجَلُّهُ وَأَكْرَمُهُ ؛ فَإِنَّهُ مِنْكَ وَأَنْتَ مِنْهُ . فَإِنْ كَانَ عَلَيْكَ عَاتِبًا فَلَا تُفَارِقْهُ حَتَّى تَسْأَلَ سَمِيحَتَهُ . وَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ فَاحْمَدِ اللَّهَ ،

وَإِنْ ابْتُلِيَ فَأَعْضُدَّهُ ، وَإِنْ تُمَحَّلَ لَهُ فَأَعْنَهُ .

الکافی - به نقل از ابراهیم بن عمر یمانی، از امام صادق علیه السلام: «حقّ مسلمان بر مسلمان ، آن است که خود ، سیر نباشد و

برادرش گرسنه ؛ خود ، سیراب نباشد و برادرش تشنه ، و خود ، پوشیده نباشد و برادرش برهنه . چه قدر حقّ مسلمان بر برادر

مسلمانش بزرگ است!» .

نیز حضرت فرمود : «آنچه را برای خود دوست داری ، برای برادر مسلمانان دوست بدار . هر گاه نیازمند شدی ، از او درخواست کن

و اگر از تو چیزی درخواست کرد، به او ببخش. در نیکی به او تأخیر مکن و او نیز تأخیر میندازد. پشتیبان او باش که او پشتیبان توست. هرگاه غایب گشت، او را در غیابش حفظ کن و هرگاه حضور یافت، به دیدارش شتاب. بزرگش شمار و گرامی اش دار که او از توست و تو از او بی. اگر تو را توبیخ کرد، تا از او عذر تقصیر نخواستی، از او جدا نشو. اگر خیری به او رسید، خدا را سپاس گوی و اگر مبتلا شد، حمایتش کن و اگر برایش دمی چیده شد، او را یاری ده».

الکافی: ۲/۱۷۰ / ۵، المؤمن: ۴۲ / ۹۵، الأمالی للصدوق: ۴۰۱ / ۵۱۹ عن عبدالله بن مسکان عن الإمام الباقر علیه السلام، الاختصاص: ۲۷، مشکاة الأنوار: ۱۰۴ کلها نحوه، بحار الأنوار: ۷۴ / ۴۳ / ۲۴۳.

حدیث ۹۴۱

امام صادق علیه السلام:

لَا تَكُونُ الصَّدَاقَةَ إِلَّا بِحُدُودِهَا، فَمَنْ كَانَتْ فِيهِ هَذِهِ الْحُدُودُ أَوْ شَيْءٌ مِنْهَا فَانْتَبِهْ إِلَى الصَّدَاقَةِ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْهَا فَلَا تَنْسِبْهُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الصَّدَاقَةِ؛ فَأَوَّلُهَا: أَنْ تَكُونَ سِرِّيْرَتَهُ وَعَلَانِيَتَهُ لَكَ وَاحِدَةً. وَالثَّانِي: أَنْ يَرَى زَيْنَكَ زَيْنَهُ، وَشَيْنَكَ شَيْنَهُ. وَالثَّالِثُ: أَنْ لَا تُغَيِّرَهُ عَلَيْكَ وَلَا يَأْتِيَهُ وَلَا مَالٌ. وَالرَّابِعُ: أَنْ لَا يَمْنَعَكَ شَيْئًا تَنَالَهُ مَقْدَرَتُهُ. وَالخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : أَنْ لَا يُسَلِّمَكَ عِنْدَ التَّكْبَاتِ.

امام صادق علیه السلام: دوستی، جز با صفات و حدود آن، راست نمی آید و هر که همه یا بخشی از آنها در او بود، عنوان دوست بر او بنه و اگر هیچ یک از آنها در او نبود، هرگز عنوان دوست بر او منه.

نخستین حد دوستی، آن است که آشکار و نهان دوست، برایت یکی باشد.

دوم آن که زیور تو را زیور خود و نقص تو را نقص خود بداند.

سوم آن که مال و مقام، دوستی او را نسبت به تو تغییر ندهد.

چهارم آن که آنچه را در اختیار دارد، از تو باز ندارد.

پنجم - که عصاره همه این صفات است -، آن که تو را در گرفتاری ها رها نکند.

الکافی: ۲ / ۶۳۹ / ۶ عن عبيدالله الحلبي، الخصال: ۲۷۷ / ۱۹، الأمالی للصدوق: ۷۶۷ / ۱۰۳۳ كلاهما عن يزيد بن خالد (مخلد) النيسابوري، تحف العقول: ۳۶۶ کلها نحوه، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۷۳ / ۱.

حدیث ۹۴۲

امام صادق علیه السلام:

لَا تَطْعَنُوا فِي عُيُوبٍ مَنِ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ بِمَوَدَّتِهِ، وَلَا تَوْفِقُوهُ عَلَى سَيِّئَةٍ يَخْضَعُ لَهَا؛ فَإِنَّهَا لَيْسَتْ مِنْ أَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ أَخْلَاقِ أَوْلِيَائِهِ.

امام صادق علیه السلام: بر عیب های آن که به دوستی شما روی آورده است، طعنه مزید و او را به سبب کار زشتی که از او سر می زند، از دوستی خود، باز مدارید، که این کار، از اخلاق پیامبر خدا و دوستانش نیست.

تنبيه الخواطر: ۲ / ۱۴۶.

حدیث ۹۴۳

امام صادق علیه السلام:

أُنْظِرْ قَلْبِكَ ، فَإِذَا أَنْكَرَ صَاحِبَكَ فَإِنَّ أَحَدَكُمَا قَدْ أَحْدَثَ .

امام صادق علیه السلام: به دل خود بنگر. هرگاه دوستت را ناپسند داشت، بی گمان، یکی از شما [زمینه دشمنی را] پدید آورده است.

الكافی: ۲ / ۶۵۲ / ۱ عن العلاء بن الفضیل وحمّاد بن عثمان و ص ۵ / ۶۵۳ عن جراح المدائنی، الأمالی للمفید: ۱۱ / ۹ عن ربیع بن عبد الله والفضیل بن یسار، الأصول الستة عشر (أصل جعفر بن محمد الحضرمی): ۷۰ عن جابر، مشکاه الأنوار: ۱۰۵ عن الفضل بن سنان، بحار الأنوار: ۷۴/۱۸۲/۶.

حدیث ۹۴۴

امام صادق علیه السلام:

حَقُّ عَلَى اللَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ أَنْ تَصْبِرُوا مَعَ مَنْ عَشْتُمْ مَعَهُ فِي دُنْيَاهُ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل بر خود لازم کرده است که سرانجام، همراه کسی شوید که در دنیا با او زیسته اید.
الكافی: ۵ / ۱۰۹ / ۱۳ عن علی بن عقبه عن بعض أصحابنا.

حدیث ۹۴۵

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَخَذَ فِي بَيْتِهِ طَيْرًا فَلْيَتَّخِذْ وَرْشَانًا ؛ فَإِنَّهُ أَكْثَرُ شَيْئًا لِذِكْرِ اللَّهِ عِزٌّ وَجَلْوًا أَكْثَرَ تَسْبِيحًا ، وَهُوَ طَيْرٌ يُحِبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ .

امام صادق علیه السلام: هر که می خواهد در خانه اش پرندۀ ای نگه دارد، قمری نگه دارد؛ زیرا این پرندۀ، بیش از هر چیز به ذکر و تسبیح خدای عز و جل مشغول است و ما اهل بیت را دوست می دارد.
الكافی: ۶ / ۵۵۰ / ۱، بحار الأنوار: ۶۵ / ۲۱ / ۳۰.

حدیث ۹۴۶

امام صادق علیه السلام:

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عِزُّهُ وَجَلُّهُ عَلَى عَبْدٍ أَجَلًا مِنْ أَنْ لَا يَكُونَ فِي قَلْبِهِ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى غَيْرُهُ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل به هیچ بنده ای نعمتی بزرگ تر از این ارزانی نداشته است که در دلش همراه خداوند متعال، چیزی دیگری نباشد.

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: ۳۲۸، عدّة الداعی: ۲۱۹، بحار الأنوار: ۷۰ / ۲۱۱ و ص ۲۴۹.

حدیث ۹۴۷

امام صادق علیه السلام:

الْحُبُّ أَفْضَلُ مِنَ الْخَوْفِ .

امام صادق علیه السلام: دوستی [خدا] برتر از ترس [از خدا] است.

الكافی: ۸ / ۱۲۹ / ۹۸ عن حفص بن غیاث، تحف العقول: ۳۵۷، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۲۶ / ۹۵ و ص ۲۷۰ / ۱۰۹.

حدیث ۹۴۸

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُدُ ، بِي فَافْرَحْ ، وَبِذِكْرِ فَتَلَمَّذْ ، وَبِمُنَاجَاتِي فَتَنْعَمْ ، فَعَن قَرِيبٍ أُخْلِى الدَّارَ مِنَ الْفَاسِقِينَ ، وَأَجْعَلُ لِعَنْتِي عَلَى الظَّالِمِينَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به داوود علیه السلام وحی کرد : «ای داوود ! به من شادمان باش و از یادم لذت ببر و با مناجات من متنعم شو که به زودی ، خانه را از فاسقان خواهی پرداخت و نفرین خود را بر ظالمان قرار خواهی داد» .
الأمالی للصدوق : ۲۶۳ / ۲۸۰ ، قصص الأنبياء : ۱۹۹ / ۲۵۴ کلاهما عن يونس بن ظبيان وليس فيه «وأجعل لعنتي . . .» ، روضة الواعظين : ۵۰۵ ، بحار الأنوار : ۱۴ / ۳۴ / ۳ .

حدیث ۹۴۹

امام صادق علیه السلام :

الْقَلْبُ حَرَمٌ لِلَّهِ ، فَلَا تُسْكِنُ حَرَمَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : دل ، حرم خداست . پس در حرم خدا ، جز خدا را جای مده .
جامع الأخبار : ۵۱۸ / ۱۴۶۸ .

حدیث ۹۵۰

امام صادق علیه السلام :

: إلهي فَنَدَارُ كُنِي بِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا تَجْمَعُ الْخَيْرَاتِ لِأَوْلِيَائِكَ ، وَبِهَا تَصْرِفُ السَّيِّئَاتِ عَن أَجْبَائِكَ .

امام صادق علیه السلام : بارالها! با رحمت خود که با آن ، همه نیکی ها را برای اولیایت گرد آورده ای و با آن ، بدی ها را از دوستان دور ساخته ای ، مرا دریاب .
مهج الدعوات : ۲۶۳ ، بحار الأنوار : ۹۴ / ۳۸۱ / ۳ .

حدیث ۹۵۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَمَحْضُ رَجُلٌ الْإِيمَانَ بِاللَّهِ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ

امام صادق علیه السلام : ایمان کسی برای خدا خالص نمی شود ، تا آن که خداوند ، نزدش از خودش ، پدرش ، مادرش ، فرزندان ، خانواده اش و هر آنچه از مردم دارد ، محبوب تر باشد .
فی المصدر : «أحبَّ الله» ، والصحيح ما أثبتناه من بحار الأنوار .

حدیث ۹۵۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الصَّدَقِ فَقَالَ مَا مَعْنَاهُ - هُوَ أَنْ لَا تَخْتَارَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَهُ فَإِنَّهُ تَعَالَى قَالَ (هُوَ اجْتَبَاكُمْ) فَإِذَا كَانَ

اجتباکَ فَاجْتَبِهْ أَنْتَ لَا تَخْتَرُ عَلَيْهِ هَوَاكَ وَلَا دُنْيَاكَ .

فلاح السائل - در پاسخ امام صادق علیه السلام به سؤال از معنای صدق - : صدق ، یعنی جز خدا را به جای او برنگزینی ؛ چرا که خدای متعال ، شما را برگزیده است . پس چون او تو را برگزیده ، تو هم او را برگزین و هوا و دنیای خودت را به جای او مگزین .
فلاح السائل : ۲۲۳ / ۱۲۵ .

حدیث ۹۵۳

امام صادق علیه السلام :

: اللَّهُمَّ هِدَاةِ الْأَصْوَاتِ ، وَسَيِّكَنْتِ الْحَرَكَاتِ ، وَخَلَا كُلُّ حَبِيبٍ بِحَبِيبِهِ وَخَلَوْتُ بِكَ ، أَنْتَ الْمَحْبُوبُ إِلَيَّ ، فَاجْعَلْ خَلَوْتِي مِنْكَ اللَّيْلَةَ الْعَتَقَ مِنَ النَّارِ .

امام صادق علیه السلام - در دعایش - : بارالها ! صداها فرو نشست و جنبش ها آرام گرفت و هر دوستی ، با محبوب خود خلوت کرد . من نیز با تو خلوت کرده ام . تو محبوب منی . پس [تحفه] خلوت امشب مرا با خود ، رهایی از دوزخ قرار ده .
الکافی : ۲ / ۵۹۴ / ۳۳ عن أبي بصير ، مصباح المتهجد : ۲۷۸ ، جمال الأسبوع : ۱۴۴ وفيهما «يا إلهي» بدل «أنت المحبوب إلي» ، بحار الأنوار : ۱۰ / ۳۰۳ / ۸۹ .

حدیث ۹۵۴

امام صادق علیه السلام :

: اللَّهُمَّ اَمَلًا قَلْبِي حُبًّا لَكَ ، وَخَشْيَةً مِنْكَ ، وَتَصَدِيقًا وَإِيمَانًا بِكَ ، وَفَرَقًا مِنْكَ ، وَشَوْقًا إِلَيْكَ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ . اللَّهُمَّ حُبِّ إِلَيَّ لِقَاءَكَ ، وَاجْعَلْ لِي فِي لِقَائِكَ خَيْرَ الرَّحْمَةِ وَالْبَرَكَهَةِ .

امام صادق علیه السلام - در دعایش - : بارالها ! ای صاحب کرامت و جلال ! قلبم را از دوستی تو، ترس از تو ، تصدیق تو و ایمان به تو ، هراس از تو و اشتیاق به خودت سرشار کن . بارالها ! دیدارت را محبوبم ساز و برایم در دیدارت ، بهترین رحمت و برکت را قرار ده .

الکافی : ۲ / ۵۸۶ / ۲۴ عن ابن أبي يعفور ، مصباح المتهجد : ۱۴۳ ، إقبال الأعمال : ۱ / ۱۷۳ ، مصباح الكفعمي : ۷۹۵ ، البلد الأمين : ۲۱۳ وفي الثلاثة الأخيرة عن أبي حمزة الثمالي عن الإمام زين العابدين عليه السلام فيها «حُبِّ إِلَيَّ لِقَاءَكَ وَأَجِبْ لِقَائِي وَاجْعَلْ لِي فِي لِقَائِكَ الرَّاحَةَ وَالْفَرَجَ وَالْكَرَامَةَ» ، بحار الأنوار : ۲ / ۹۸ / ۹۲ .

حدیث ۹۵۵

امام صادق علیه السلام :

: سَيِّدِي ، أَنَا مِنْ حُبِّكَ جَائِعٌ لَا أَشْبَعُ ، أَنَا مِنْ حُبِّكَ ظَمَانٌ لَا أُرْوَى ، وَاشْوَقَاةٌ إِلَى مَنْ يَرَانِي وَلَا أَرَاهُ ! يَا حَبِيبَ مَنْ تَحَبَّبَ إِلَيْهِ ، يَا قُرَّةَ عَيْنِ

مِنْ لَأَذِّ بِهِ وَانْقَطَعَ إِلَيْهِ ، قَدْ تَرَى وَحَدَّتِي مِنَ الْآدَمِيِّينَ وَوَحَشْتِي فَصَيَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاغْفِرْ لِي وَأَنْسِ وَحَشْتِي وَارْحَمْ وَحَدَّتِي وَغُرْبَتِي .

امام صادق علیه السلام - در دعایش - : سرورم ! من گرسنه دوستی توام و سیر نمی شوم . من تشنه دوستی توام و سیراب نمی شوم . آه ، چه اشتیاقی دارم به آن که مرا می بیند و من او را نمی بینم ! ای محبوب آن که او را دوست بدارد ! ای روشنی چشم آن که به

او پناه ببرد و یکسره به او بپیوندد! تو تنهایی و بی کسی مرا در میان آدمیزادگان می بینی. پس بر محمد و آل محمد، درود بفرست و مرا بیمارز و وحشتم را به انس بدل کن و به تنهایی و غربتم، رحم نما.

إقبال الأعمال: ۱ / ۱۳۵، بحار الأنوار: ۹۷ / ۳۳۸ / ۱.

حدیث ۹۵۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الْعِبَادَ ثَلَاثَةٌ: قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَوْفًا فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ.

امام صادق علیه السلام: بندگان، سه گونه اند: مردمی که از سر ترس، خدا را می پرستند که این، پرستش بندگان است. مردمی، خداوند عز و جل را برای به دست آوردن پاداش می پرستند که این، پرستش مزدبگیران است. مردمی که خداوند عز و جل را برای آن که دوستش دارند، می پرستند. پس این، پرستش آزادگان است و برترین نوع پرستش است.

الکافی: ۲ / ۸۴ / ۵ عن هارون بن خارجه، نهج البلاغه: الحكمة ۲۳۷، تحف العقول: ۲۴۶ عن الإمام الحسين عليه السلام وكلاهما نحوه، بحار الأنوار: ۷۰ / ۲۵۵ / ۱۲؛ البدايه والنهاية: ۹ / ۱۰۵ عن الإمام زين العابدين عليه السلام نحوه.

حدیث ۹۵۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ النَّاسَ يَعْْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجِهٍ: فَطَبَقَةٌ يَعْْبُدُونَهُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِهِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْحُرَصَاءِ وَهُوَ الطَّمَعُ، وَآخَرُونَ يَعْْبُدُونَهُ فَرَقًا مِنَ النَّارِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَهِيَ الرَّهْبَةُ، وَلِكِنِّي أَعْبُدُهُ حُبًّا لَهُ عَزَّ وَجَلَّ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْكِرَامِ وَهُوَ الْأَمْنُ؛ لِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَهُمْ مِّنْ فِرْعَ يَوْمِئِذٍ آمِنُونَ»

امام صادق علیه السلام: مردم، خداوند عز و جل را سه گونه می پرستند: طبقه ای خدا را به امید پاداشش می پرستند که این، پرستش آزمندان است و [انگیزه] آن، آزمندی است. دیگرانی، خدا را از ترس دوزخ می پرستند که این، پرستش بندگان است و [انگیزه] آن، ترس. لیکن من، خدای عز و جل را از سر دوستی اش می پرستم که این، پرستش بزرگواران است و [انگیزه] آن، ایمنی است؛ چون که خداوند عز و جل می فرماید: «آنان در آن روز، از هراس، ایمن هستند». نیز به سبب این گفته خدای عز و جل: «بگو: اگر خدا را دوست می دارید، از من پیروی کنید تا دوستان بدارد و گناهان شما را بیمارزد». پس هر که خدا را دوست بدارد، خداوند عز و جل، دوستش خواهد داشت و هر که خداوند عز و جل دوستش بدارد، از آن افراد ایمن، به شمار خواهد رفت.

النمل: ۸۹.

حدیث ۹۵۸

امام صادق علیه السلام:

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي فَضْلِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا مَدَّوْا أَعْيُنَهُمْ إِلَى مَا مَنَّ اللَّهُ بِهِ الْأَعْدَاءَ مِنْ زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَعِيمِهَا، وَكَانَتْ دُنْيَاهُمْ أَقْلَ

عِنْدَهُمْ مِمَّا يَطْوَؤُهُ بِأَرْجُلِهِمْ ، وَلَنَعْمُوا بِمَعْرِفَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ ، وَتَلَذُّوْا بِهَا تَلَذُّذَ مَنْ لَمْ يَزَلْ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَانِ مَعَ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ .
 إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ آتِسٌّ مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ ، وَصَاحِبٌ مِنْ كُلِّ وَحْدَةٍ ، وَنُوْرٌ مِنْ كُلِّ ظُلْمَةٍ ، وَقُوَّةٌ مِنْ كُلِّ ضَعْفٍ ، وَشِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سَقَمٍ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم از فضیلت شناختِ خدای عز و جل باخبر می شدند ، به نعمت ها و خوشی های زندگی دنیوی که خداوند ، دشمنان را از آن

برخوردار ساخته است ، چشم نمی دوختند و دنیایشان از آنچه با گام هایشان بر آن پای می نهند نیز کمتر می شد و با نعمت معرفت خدا عز و جلمتنعم می شدند و از آن ، لذت می بردند ؛ لذت بردن کسی که همواره در باغ های بهشت ، در کنار اولیای خداست !
 در حقیقت ، شناخت خدا ، مونسی در برابر هر بی کسی ، همدمی در برابر هر تنهایی ، نوری در برابر هر تاریکی ، نیرویی در برابر هر ناتوانی ، و درمانی برای هر بیماری است !
 الکافی : ۲۴۷ / ۸ / ۳۴۷ عن جمیل بن درّاج .

حدیث ۹۵۹

امام صادق علیه السلام :

الْعَارِفُ شَخْصُهُ مَعَ الْخَلْقِ وَقَلْبُهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى ، وَلَوْ سَيَّهَا قَلْبُهُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى طَرْفَةً عَيْنٍ لَمَاتَ شَوْقًا إِلَيْهِ . وَالْعَارِفُ أَمِينٌ وَدَائِعِ اللَّهِ تَعَالَى ، وَكَتْرُ أَسْرَارِهِ ، وَمَعْدِنُ نُورِهِ ، وَدَلِيلُ رَحْمَتِهِ عَلَى خَلْقِهِ ، وَمَطِيئَةُ عُلُومِهِ ، وَمِيزَانُ فَضْلِهِ وَعَدْلِهِ ، وَقَدْ غَنَى عَنِ الْخَلْقِ وَالْمُرَادِ وَالدُّنْيَا فَلَا مَوْنَسَ لَهُ سِوَى اللَّهِ ، وَلَا نُطْقَ وَلَا إِشَارَةَ وَلَا نَفْسَ إِلَّا بِاللَّهِ تَعَالَى ، وَلِلَّهِ مِنَ اللَّهِ ، وَمَعَ اللَّهِ ، فَهُوَ فِي رِيَاضِ قُدْسِهِ مُتَرَدِّدٌ ، وَمِنْ لَطَائِفِ فَضْلِهِ مُتَزَوِّدٌ . وَالْمَعْرِفَةُ أَصْلُ فَرْعِهِ الْإِيمَانُ .

مصباح الشریعه - در سخنی که به امام صادق علیه السلام منسوب است :- پیکر عارف ، با خلق ، و قلبش با خداست . اگر چشم به هم زدنی قلبش از خداوند متعال غافل شود ، از اشتیاق به او خواهد مُرد . عارف ، امین سپرده های خداوند متعال ، گنجینه رازهایش ، معدن نورش ، راهنمای رحمت او بر خلقش ، حامل علومش ، و ترازوی فضل و عدلش است . از خلق و خواسته و دنیا بی نیاز است و مونسی جز خدا ندارد و نطق ، اشاره و دم زدنش جز با خدا ، از خدا ، برای خدا و همراه خدا نیست . پس او در باغ های قُدسِ خدا گام می زند و از لطائف فضلش بهره مند می شود . معرفت ، ریشه ای است که شاخه اش ایمان است .
 مصباح الشریعه : ۵۱۹ .

حدیث ۹۶۰

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ ... أَعْلَمُ أَفْضَلُ زَادِ الزَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ الْإِرَادَةِ ، وَخُضُوعُ الْإِسْتِغَاثَةِ ، وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْإِرَادَةِ وَخُضُوعِ الْإِسْتِكَانَةِ قَلْبِي .
 امام صادق علیه السلام - در دعایش هنگام رفتن به نزد منصور ، خلیفه عباسی - : بارالها ! ... می دانم برترین توشه رهرو به سوی تو ، اراده استوار و فروتنی یاری خواهانه است ، و اینک ، قلبم با اراده ای استوار و فروتنی متواضعانه با تو رازگویی می کند .
 بحار الأنوار : ۹۴ / ۳۱۰ / ۲ .

حدیث ۹۶۱

امام صادق علیه السلام :

: اللَّهُمَّ وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ ، وَإِخْلَاصُ نِيَّةٍ ، وَصَادِقُ طَوِيَّةٍ .

امام صادق علیه السلام - در دعایش به هنگام بامداد - : بارالها ! می دانم که برترین توشه رهرو به سوی تو ، اراده استوار ، نیت خالصانه و ضمیر پاک است .

بحار الأنوار : ۸۶ / ۳۱۸ / ۶۷ نقلاً عن مجموع الدعوات .

حدیث ۹۶۲

امام صادق علیه السلام :

: صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَاشْغَلَ قَلْبِي بِعَظِيمِ شَأْنِكَ ، وَأَرْسَلَ مَحَبَّتَكَ إِلَيْهِ حَتَّى أَلْقَاكَ وَأُودِجِي تَشْخُبُ دَمَا .

امام صادق علیه السلام - در دعایش به هنگام رسیدن ماه رمضان - : [خدایا!]بر محمّد و آل محمّد ، درود بفرست و قلبم را به شکوهمندی جایگاهت مشغول بدار و محبتت را بر آن بفرست، تا در حالی دیدارت کنم که از رگ های گردنم، خون بیرون می زند .

إقبال الأعمال : ۱ / ۱۲۹ .

حدیث ۹۶۳

امام صادق علیه السلام :

: اللَّهُمَّ اَمَلًا قَلْبِي حُبًّا لَكَ ، وَخَشْيَةً مِنْكَ ، وَتَصَدِيقًا وَإِيمَانًا بِكَ ، وَفَرَقًا مِنْكَ ، وَشَوْقًا إِلَيْكَ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ .

امام صادق علیه السلام : بارالها ! قلبم را از محبت نسبت به خودت ، ترس از خودت ، تصدیق و ایمان به خودت ، هراس از خودت و شوق به خودت ، لبریز ساز ، ای صاحب جلال و کرامت !

الكافی : ۲ / ۵۸۶ / ۲۴ عن ابن أبي يعفور ، مصباح المتهجد : ۶۰۱ ، إقبال الأعمال : ۱ / ۱۷۳ ، مصباح الكفعمی : ۷۹۵ کلها عن أبي حمزة الثمالي عن الإمام زين العابدين عليه السلام ، البلد الأمين : ۲۱۳ ، بحار الأنوار : ۸۷ / ۲۴۹ / ۵۷ و ص ۲۷۱ / ۶۸ .

حدیث ۹۶۴

امام صادق علیه السلام :

تَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ رَكَعَتِي طَوَافِ الْفَرِيضَةِ ، تَقُولُ بَعْدَ التَّشَهُدِ : اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِطَوَاعِيَّتِي إِيَّاكَ وَطَوَاعِيَّتِي رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي أَنْ أُنْعَدِيَ حُدُودَكَ ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ يُحِبُّكَ وَيُحِبُّ رَسُولَكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَعِبَادَكَ الصَّالِحِينَ .

امام صادق علیه السلام : پس از تشهد و پایان دادن دو رکعت نماز طواف واجب ، این دعا را می خوانی : بارالها ! به سبب فرمانبری ام از تو و فرمانبری ام از پیامبرت به من رحم کن . بارالها ! مرا از تجاوز به حدودت بازدار و مرا از کسانی قرار ده که دوستت دارند و پیامبرت و فرشتگانت و بندگان صالحت را نیز دوست دارند .

تهذیب الأحكام : ۵ / ۱۴۳ / ۴۷۵ عن معاوية بن عمّار .

حدیث ۹۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا تَابَ الْعَبْدُ تَوْبَةً نَصُوحًا أَحَبَّهُ اللَّهُ ، فَسَتَرَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: هرگاه بنده خالصانه توبه کند، خداوند، او را دوست می‌دارد و گناهانش را در دنیا و آخرت بر او می‌پوشاند.

الکافی: ۲ / ۴۳۰ / ۱ و ص ۴۳۶ / ۱۲ و لیس فی «فی الدنيا والآخرة»، ثواب الأعمال: ۲۰۵ / ۱ کلها عن معاوية بن وهب، مشکاة الأنوار: ۱۱۱ عن الإمام الباقر علیه السلام وفيه «أحبَّ الله أن يستر عليه» بدل «أحبَّه الله فستر عليه»، بحار الأنوار: ۶ / ۲۸ / ۳۱.

حدیث ۹۶۶

امام صادق علیه السلام:

قُلْتُ لَهُ: مَنْ أَحَبَّ الْخَلْقَ إِلَى اللَّهِ؟
قَالَ: أَطَوَّعَهُمْ لِلَّهِ.

مکارم الأخلاق - به نقل از عثمان بن عیسی، از کسی که این حدیث را از امام صادق علیه السلام برایش نقل کرد -: به حضرت گفتم: محبوب‌ترین خلق در نزد خدا کیست؟

فرمود: «فرمانبرترین آنان نسبت به خدا».

مکارم الأخلاق: ۲ / ۱۰۰ / ۲۲۸۸.

حدیث ۹۶۷

امام صادق علیه السلام:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِأَحَبِّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند متعال می‌فرماید: بنده ام با هیچ چیزی مانند [انجام دادن] آنچه بر او واجب کرده ام، به من دوستی نمی‌ورزد.

الکافی: ۲ / ۸۲ / ۵ عن محمد الحلبي، مشکاة الأنوار: ۱۱۲، بحار الأنوار: ۷۱ / ۱۹۶ / ۵.

حدیث ۹۶۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَجِبُهُ فَلَيعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ، وَلِيَتَّبِعْنَا؛ أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ»؟ وَاللَّهُ لَا يُطِيعُ اللَّهُ عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَدَخَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي طَاعَتِهِ اتِّبَاعَنَا، وَلَا وَاللَّهِ لَا يَتَّبِعُنَا عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَحَبَّهُ اللَّهُ. وَلَا وَاللَّهِ لَا يَدْعُ أَحَدٌ اتِّبَاعَنَا أَبَدًا إِلَّا أَبْغَضْنَا، وَلَا وَاللَّهِ لَا يُبْغِضُنَا أَحَدٌ أَبَدًا إِلَّا عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ مَاتَ عَاصِيًا لِلَّهِ أَخْزَاهُ اللَّهُ وَأَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي النَّارِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

امام صادق علیه السلام: کسی که از دانستن این که خداوند دوستش می‌دارد، شادمان می‌شود، پس به فرمانبری از خدا پردازد و از ما پیروی کند. آیا سخن خداوند عز و جل را به پیامبرش صلی الله علیه و آله شنیده است: «بگو: اگر خدا را دوست دارید، از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را ببامزد»؟ به خدا سوگند، هیچ بنده ای از خدا فرمانبری نمی‌کند، مگر آن که خداوند، پیروی از ما را نیز جزو طاعتش قرار می‌دهد. به خدا سوگند، هیچ بنده ای از ما پیروی نمی‌کند، مگر آن که خداوند، دوستش خواهد داشت. به خدا سوگند، هیچ بنده ای پیروی از ما را فرو نمی‌گذارد، مگر آن که با ما دشمنی کرده باشد. به خدا سوگند، هیچ کس با ما دشمنی نمی‌کند، مگر آن که از خدا نافرمانی کرده باشد، و هر که در حال نافرمانی خدا

بمیرد ، خداوند ، خوارش می کند و او را به رو در آتش می اندازد. ستایش، ویژه پروردگار عالمیان است .
 الکافی : ۸ / ۱۴ / ۱ عن حفص المؤذن وإسماعیل بن جابر وإسماعیل بن مخلد السراج ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۲۴ / ۹۳ .

حدیث ۹۶۹

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّهَا ، وَإِيَّاكُمْ وَمَذَامَّ الْأَفْعَالِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُهَا .

امام صادق علیه السلام : خوی های والا- را به دست آورید که خداوند عز و جل آنها را دوست دارد ، و از کارهای نکوهیده پرهیزید که خداوند عز و جل آنها را دشمن می دارد .

الأمالی للصدوق : ۴۴۱ / ۵۸۶ عن المفضل بن عمر ، روضة الواعظین : ۴۱۳ وفيه إلى «يحبها» ، بحار الأنوار : ۹۲ / ۱۹۷ / ۴ .

حدیث ۹۷۰

امام صادق علیه السلام :

مَا يَتَقَدَّمُ الْمُؤْمِنُ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِعَمَلٍ - بَعْدَ الْفَرَائِضِ - أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ أَنْ يَسْمَعَ النَّاسَ بِخُلُقِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن ، پس از عمل به واجبات ، عملی محبوب تر از این که با مردم با اخلاق [نیک] خود رو به رو شود ، به پیشگاه خداوند عز و جل تقدیم نداشته است .

الکافی : ۲ / ۱۰۰ / ۴ عن عنبسه العابد ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۳۷۵ / ۴ .

حدیث ۹۷۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، عَلَّمَنِي شَيْئًا إِذَا أَنَا فَعَلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ ، وَأَحَبَّنِي أَهْلُ الْأَرْضِ .

قَالَ : ارْغَبْ فِيمَا عِنْدَ اللَّهِ يُحِبُّكَ اللَّهُ ، وَازْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ .

امام صادق علیه السلام : مردی به پیامبر صلی الله علیه و آله گفت : ای پیامبر خدا ! به من کاری بیاموز که چون انجامش دهم ، هم خدا در آسمان و هم زمینیان ، دوستم بدارند .

حضرت فرمود : «به آنچه نزد خداوند است ، راغب باش ، تا خداوند ، دوستت بدارد و به آنچه نزد مردم است ، بی میلی نشان بده ، تا مردم ، دوستت بدارند» .

تهذیب الأحکام : ۶ / ۳۷۷ / ۱۱۰۲ عن سلیم بن داود عن بعض أصحابنا ، الخصال : ۶۱ / ۸۴ ، ثواب الأعمال : ۲۱۷ / ۱ کلاهما عن

سلیمان بن داود رفعه ، مکارم الأخلاق : ۱ / ۲۹۶ / ۹۲۸ ، أعلام الدین : ۳۴۳ / ۳۴ عن أبي سعيد الخدری عن رسول الله صلى الله

عليه و آله وفيه من «ارغب فيما .. إلخ» ، روضة الواعظین : ۴۷۳ وفيه «روى أنه قال رجل ..» ، بحار الأنوار : ۷۰ / ۱۵ / ۴ .

حدیث ۹۷۲

امام صادق علیه السلام :

طَلَبْتُ حُبَّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَوَجَدْتُهُ فِي بُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي .

امام صادق علیه السلام : دوستی خدا را جستیم و آن را در دشمنی با معصیتکاران یافتیم .

مستدرک الوسائل : ۱۲ / ۱۷۳ / ۱۳۸۱۰.

حدیث ۹۷۳

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ جُرْعَةٍ يَتَجَرَّعُهَا الْعَبْدُ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ جُرْعَةٍ غَيْظٍ ، يَتَجَرَّعُهَا عِنْدَ تَرُدِّهَا فِي قَلْبِهِ إِمَّا بِصَبْرٍ وَإِمَّا بِحِلْمٍ .

امام صادق علیه السلام : هیچ جرعه ای که بنده آن را فرو می خورد، نزد خداوند ، محبوب تر از جرعه خشمی نیست که چون در قلبش به جنبش در می آید، آن را با شکیبایی و یا با بردباری فرو خورد .

الکافی : ۲ / ۱۱۱ / ۱۳ ، المحاسن : ۱ / ۴۵۶ / ۱۰۵۴ کلاهما عن أبي حمزة ، مشكاة الأنوار : ۲۱۶ عن الإمام الباقر عليه السلام ، بحار الأنوار : ۶۰ / ۴۲۲ / ۷۱ .

حدیث ۹۷۴

امام صادق علیه السلام :

شَابُّ سَخِيٍّ مُرْهَقٌ فِي الذُّنُوبِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ شَيْخٍ عَابِدٍ بَخِيلٍ .

امام صادق علیه السلام : جوان بخشنده فرو رفته در گناه ، نزد خداوند ، از پیر پارسای بخیل، محبوب تر است .

الکافی : ۴ / ۴۱ / ۱۴ عن أبي جعفر المدائنی ، كتاب من لا يحضره الفقيه : ۲ / ۶۱ / ۱۷۰۸ ، مكارم الأخلاق : ۱ / ۲۹۵ / ۹۱۹ ، مشكاة الأنوار : ۲۳۰ عن الإمام الباقر عليه السلام وفيه «مقارن» بدل «مرهق» ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۰۷ / ۳۴ .

حدیث ۹۷۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى غَيُورٌ يُحِبُّ كُلَّ غَيُورٍ ، وَلِغَيْرَتِهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ ظَاهِرَهَا وَبَاطِنَهَا .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال ، باغیرت است و هر باغیرتی را دوست دارد و به سبب غیرتش بود که همه کارهای زشت - چه آشکار و چه نهان - را حرام کرده است .

الکافی : ۵ / ۵۳۵ / ۱ عن عثمان بن عيسى عمّن ذكره ، مشكاة الأنوار : ۲۳۶ .

حدیث ۹۷۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ جُمُعَةَ الْوَاقِعَةِ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَأَحَبَّهُ

امام صادق علیه السلام : هر کس در هر شب جمعه ، سوره واقعه را بخواند ، خداوند ، او را دوست می دارد و محبوب همه مردمانش می گرداند، و هرگز در دنیا گرفتار درویشی، فقر، درماندگی و هیچ آفتی از آفات دنیا نخواهد شد و از همراهان امیر مؤمنان خواهد بود. این سوره، ویژه امیر مؤمنان است و کسی در آن ، شریکش نیست.

فی مكارم الأخلاق «حبّه» وهو الصحيح .

حدیث ۹۷۷

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُوا قِرَاءَةَ سُورَةٍ طه ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّهَا ، وَيُحِبُّ مَنْ قَرَأَهَا . وَمَنْ أَدَمَّنَ قِرَاءَتَهَا أَعْطَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ، وَلَمْ يُحَاسِبْهُ بِمَا عَمِلَ فِي الْإِسْلَامِ ، وَأُعْطِيَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْأَجْرِ حَتَّى يَرْضَى .

امام صادق علیه السلام : خواندن سوره طه را ترک نکنید که خداوند، آن را و هر که آن را بخواند، دوست دارد. هر که پیوسته آن را بخواند، خداوند در روز قیامت، نامه اعمالش را به دست راستش خواهد داد و تنها از آنچه در زمان اسلام انجام داده است، از او حسابرسی خواهد کرد، و در آخرت، چندان به او پاداش داده می شود تا خشنود گردد.

ثواب الأعمال : ۱۳۴ عن إسحاق بن عمار ، مصباح الكفعمی : ۴۴۱ .

حدیث ۹۷۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَ فِي فَرَائِضِهِ «أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ . . .»

امام صادق علیه السلام : هر که در نمازهای واجب خویش ، «آیا ندیدی پروردگارت با اصحاب فیل چه کرد...» (سوره فیل) را بخواند، روز قیامت، هر دشت و کوه و کلوخی برایش شهادت خواهد داد که او از نمازگزاران بوده است و فریادگری روز قیامت برایش ندا خواهد داد: «درباره بنده ام راست گفتید. شهادت شما را درباره او و بر او می پذیرم. او را به بهشت درآورید و از او حسابرسی کنید که او از کسانی است که آنان را و کردارشان را دوست دارم».

الفجر : ۶ .

حدیث ۹۷۹

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى ذِي الْقَرْنَيْنِ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي ، مَا خَلَقْتَ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ ، وَسَأَجْعَلُ لَهُ عِلْمًا ؛ فَمَنْ رَأَيْتَنِي حَبِيبًا

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به ذوالقرنین وحی کرد : به عزت و جلالم سوگند، هیچ آفریده ای که نزد من محبوب تر از کار نیک باشد، نیافریدم. از این رو، نشانی برایش خواهم گذاشت. پس هر که را دیدی که کار نیک و انجام دادن آن را برایش محبوب گردانده ام و درخواست کردن از او را محبوب مردم ساخته ام، او را دوست بدار و با او دوستی کن که من دوستش دارم و با او دوستی می کنم؛ و هر که را دیدی که کار نیک را ناخوشایندش ساخته ام و درخواست از او را ناخوشایند مردم گردانده ام، با او دشمنی کن و با او دوستی مکن که او از بدترین آفریده های من است.

فی المصدر «أحببت» والصحيح ما أثبتناه كما في كنز العمال .

حدیث ۹۸۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِمَّا خَصَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ الْمُؤْمِنَ أَنْ يُعْرِفَهُ بِرِّ إِخْوَانِهِ وَإِنْ قَلَّ ،

وَلَيْسَ الرِّبُّ بِالكَثْرَةِ ؛ وَذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ : «وَيُؤَثِّرُونَ عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ» ، ثُمَّ قَالَ : «وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»

امام صادق علیه السلام: از جمله ویژگی‌هایی که خداوند به مؤمن بخشیده، آن است که نیکی کردن به برادرانش را - گرچه کم باشد - به او آموخته است. نیکی کردن، به زیاد بودن آن نیست؛ زیرا خداوند عز و جل در کتابش می‌فرماید: «دیگران را بر خویشتن مقدم می‌دارند، گرچه بدان نیازمند باشند». آن‌گاه می‌فرماید: «آنان که جانشان از بخل ایمن گردد، پس آنان همان رستگاران اند». خداوند عز و جلهر که را بدین صفت بشناسد، او را دوست می‌دارد و هر که خداوند متعال، دوستش بدارد، روز قیامت، پاداش او را بی حساب، و به کمال، پرداخت خواهد کرد.

الحشر: ۹.

حدیث ۹۸۱

امام صادق علیه السلام:
 إِنَّ الْقَصْدَ أَمْرٌ يُحِبُّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ .
 امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل، میانه روی را دوست دارد.
 الکافی: ۴ / ۵۲ / ۲، الخصال: ۱۰ / ۳۶، ثواب الأعمال: ۲۲۱ / ۱ / کلها عن داود الرقی، بحار الأنوار: ۷۱ / ۳۴۶ / ۱۰.

حدیث ۹۸۲

امام صادق علیه السلام:
 إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ .
 امام صادق علیه السلام: خداوند، خانه‌ای را که در آن عروسی است، دوست دارد.
 الکافی: ۶ / ۵۴ / ۲ عن أبي خديجة .

حدیث ۹۸۳

امام صادق علیه السلام:
 مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ .
 امام صادق علیه السلام: از محبوب‌ترین کارها نزد خداوند متعال، زیارت آرامگاه حسین علیه السلام است.
 کامل الزیارات: ۱۴۶ عن أبان الأزرق عن رجل .

حدیث ۹۸۴

امام صادق علیه السلام:
 هُمْ الزَّارِعُونَ كُنُوزَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ . وَمَا فِي الْأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الزَّرَاعَةِ ، وَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا زَرَّاعًا ، إِلَّا إِدْرِيسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهُ كَانَ خَيْطًا .
 امام صادق علیه السلام - چون یزید بن هارون واسطی درباره کشاورزان از ایشان پرسید - : آنان، کشتگران، گنجینه‌های خدا در زمینش هستند. هیچ یک از کارها در نزد خداوند، محبوب‌تر از کشاورزی نیست و هیچ پیامبری برانگیخته نشد، مگر آن که کشاورز بود، جز ادريس عليه السلام که خياط بود.
 تهذيب الأحكام: ۱۱۳۸ / ۳۸۴ / ۶، جامع الأحاديث للقمي: ۱۸۳ و ليس فيه صدره، بحار الأنوار: ۲۵ / ۶۹ / ۱۰۳.

حدیث ۹۸۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ أَنْ يَطْلُبَ إِلَيْهِ فِي الْجُرْمِ الْعَظِيمِ ، وَيُبْغِضَ الْعَبْدَ أَنْ يَسْتَخِفَّ بِالْجُرْمِ الْيَسِيرِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، دوست دارد که بنده اش درباره گناه بزرگ از او [بخشش] بخواهد ، و بنده ای را که گناه کوچک را سبک شمارد ، دشمن می دارد .

الكافی : ۲ / ۴۲۷ / ۶ ، المحاسن : ۱ / ۴۵۶ / ۱۰۵۵ کلاهما عن عنبسۃ العابد ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۵۹ / ۸۰ .

حدیث ۹۸۶

امام صادق علیه السلام :

عِيَالُ الرَّجُلِ أَسْرَأُوهُ ، وَأَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عِزٌّ وَجَلًّا حَسَنُهُمْ صُنْعًا إِلَى أَسْرَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : نانخوران انسان ، بندیان اویند و محبوب ترین بندگان در نزد خداوند عز و جل ، نیکو کارترینشان نسبت به بندیان خویش است .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۳ / ۵۵۵ / ۴۹۰۹ ، وسائل الشیعه : ۲۰ / ۱۷۱ / ۲۵۳۳۸ .

حدیث ۹۸۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ مَنِ حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفَ ، وَحَبَّبَ إِلَيْهِ فِعَالَهُ .

امام صادق علیه السلام : محبوب ترین بندگان خدا نزد خدای عز و جل ، کسی است که خداوند ، کار نیک و انجام دادن آن را محبوبش ساخته است .

قضاء الحوائج لابن أبی الدنيا : ۲۲ / ۲ عن أبی سعید الخدری ، كنز العمال : ۶ / ۳۴۴ / ۱۵۹۶۸ ؛ الكافی : ۴ / ۲۵ / ۳ عن أبی حمزه الثمالی عن الإمام الباقر علیه السلام ، بحار الأنوار : ۷۷ / ۱۵۲ / ۱۱۰ ، راجع المعروف .

حدیث ۹۸۸

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ؟ قَالَ : أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پرسیدند : محبوب ترین مردم ، نزد خدا کیست ؟ فرمود : «سودمندترین مردم ، برای مردم است» .

الكافی : ۲ / ۱۶۴ / ۷ عن سيف بن عميرة عمن سمعه ، جامع الأحاديث للقمي : ۱۹۸ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۳۳۹ / ۱۲۲ .

حدیث ۹۸۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الْخَلْقُ عِيَالِي، فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ الْأَطْفَالُ بِهِمْ، وَأَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جلفرمود: «خلق، نانخور من هستند، از این رو محبوب ترینشان نزد من، مهربان ترینشان نسبت به آنان است و کسی که بیشتر برای برآوردن نیازهایشان می کوشد».

الکافی: ۲ / ۱۹۹ / ۱۰ عن ابن سنان، مصادقة الإخوان: ۱۷۸ / ۱۲ عن محمد بن عجلان وفيه «أعناهم بأمرهم وأقومهم بشأنهم» بدل «ألطفهم بهم»، بحار الأنوار: ۷۴ / ۳۳۶ / ۱۱۴.

حدیث ۹۹۰

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ، مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ؛ فَإِنِّي إِنَّمَا أَبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَأَعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَأَزْوِي عَنْهُ مَا هُوَ شَرٌّ لَهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ. وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا يَصْلَحُ عَلَيْهِ عَبْدِي؛ فَلْيَصْبِرْ عَلَيَّ بِلَائِي، وَلْيَشْكُرْ نِعْمَائِي، وَلْيَرْضَ بِقَضَائِي، أَكْتُبُهُ فِي الصُّدِّيْقَيْنِ عِنْدِي إِذَا عَمِلَ بِرِضَائِي وَأَطَاعَ أَمْرِي.

امام صادق علیه السلام: از جمله آنچه خداوند عز و جل به موسی بن عمران علیه السلام وحی کرد، آن بود: «ای موسی بن عمران! هیچ آفریده ای محبوب تر از بنده مؤمنم نیافریدم. من او را به آنچه خیرش در آن است، مبتلا می کنم؛ بدانچه خیرش در آن است، عافیت می بخشم؛ برای خیرش آنچه را که شر او در آن است، از او دور می کنم. من بدانچه بنده ام را به صلاح می آورد، دانانترم. پس در برابر بلایم شکیبایی و برای نعمتم سپاسگزاری کند و به قضایم خشنود باشد، تا چون بر طبق خشنودی من رفتار کند و از من فرمانبری نماید، او را از زمره صدیقان نزد خودم بنویسم».

الکافی: ۲ / ۶۱ / ۷ عن داود بن فرقد، بحار الأنوار: ۱۳ / ۳۴۸ / ۳۶.

حدیث ۹۹۱

امام صادق علیه السلام:

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ، مُحَافِظٌ عَلَى صَلَوَاتِهِ وَمَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ، مَعَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ.

امام صادق علیه السلام: محبوب ترین بندگان در نزد خداوند عز و جل کسی است که در گفتارش راستگوست و مواظب نمازهای خود و واجباتی است که خداوند، بر او واجب داشته و امانتدار است.

الأمالی للصدوق: ۳۷۱ / ۴۶۷، الاختصاص: ۲۴۲ کلاهما عن الحسين بن أبي العلاء، مشكاة الأنوار: ۵۳ و ص ۸۲، روضة الواعظین: ۴۰۸، بحار الأنوار: ۷۵ / ۱۱۴ / ۴.

حدیث ۹۹۲

امام صادق علیه السلام:

إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سَمًا، وَوَجَدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ،

وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ حُوِّلَ، وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمْ يَشْتَغِلُوا بِغَيْرِهِ.

امام صادق علیه السلام: هرگاه مؤمن خود را از دنیا خالی کند، والا گردد و شیرینی

دوستی خدا را دریابد و از نظر اهل دنیا، گویی دیوانه به شمار آید؛ حال آن که شیرینی دوستی خدا، با اینان در آمیخته است و در نتیجه، به کسی جز او نمی پردازند.

الکافی : ۲ / ۱۳۰ / ۱۰ عن عبدالله بن القاسم ، مشكاة الأنوار : ۱۲۱ وفيه «تحلى ... بسيماء» بدل «تحلى ... سما» ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۵۶ / ۲۸ .

حدیث ۹۹۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَالِمَ مُجَبًّا لِدُنْيَاهُ فَانْتَهُمُوهُ عَلَى دِينِكُمْ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مُحِبِّ لِسِيءٍ يَحُوطُ مَا أَحَبَّ .

وقال صلى الله عليه وآله : أوحى الله إلى داود عليه السلام : لا تجعل بيني وبينك عالما مفتونا بالدنيا ؛ فيصدك عن طريق محبتي ؛ فإن أولئك قطع طريق عبادي المرئدين . إن أدنى ما أنا صانع بهم أن أنزع خلاوة مناجاتي عن قلوبهم .

امام صادق علیه السلام : هرگاه عالمی را دوستدار دنیایش دیدید ، در دین خود ، به او اعتماد مکنید؛ زیرا هر دوستدار چیزی ، آنچه را دوست دارد ، حفظ می کند.

نیز [حضرت] فرمود : خداوند به داود علیه السلام وحی کرد که : «میان من و خودت ، عالمی را که دلباخته دنیاست قرار مده ، که تو را از طریق محبتم باز می دارد . اینان ، در حقیقت ، راهزنان راه بندگان جویای من هستند . کمترین کیفری که به آنان می دهم ، این است که شیرینی مناجات با خودم را از دل هایشان بر می دارم» .

الکافی : ۱ / ۴۶ / ۴ ، علل الشرایع : ۳۹۴ / ۱۲ کلاهما عن حفص بن غياث ، منية المرید : ۱۳۸ ، مشكاة الأنوار : ۱۴۰ ، تحف العقول : ۳۹۷ عن الإمام الكاظم عليه السلام لهشام وفيه من «أوحى الله تعالى إلى داود . . . إلخ» نحوه ، بحار الأنوار : ۲ / ۱۰۷ / ۷ و ح ۸ .

حدیث ۹۹۴

امام صادق علیه السلام :

قال النبي صلى الله عليه وآله : إن الله عز وجل ليبيغض المؤمن الضعيف الذي لا دين له . فقل له : وما المؤمن الذي لا دين له ؟ قال : الذي لا ينهي عن المنكر .

امام صادق علیه السلام : پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «خداوند عز و جل مؤمن ناتوانی را که دین ندارد ، دشمن می دارد» .

به ایشان گفتند : مؤمنی که دین ندارد ، کیست ؟

فرمود : «آن که نهی از منکر نمی کند» .

الکافی : ۵ / ۵۹ / ۱۵ عن مسعدة بن صدقة ، المحاسن : ۱ / ۳۱۱ / ۶۱۹ عن السكوني وفيه إلى «لا دين له» .

حدیث ۹۹۵

امام صادق علیه السلام :

إن الله عز وجل يبغض الغني الظلوم ، والشئخ الفاجر ، والضلعوك المختال . ثم قال : أتدرى ما الضلعوك المختال ؟ فقلنا : القليل المال .

قال : لا ، هو الذي لا يتقرب إلى الله عز وجل بشيء من ماله .

الخصال - به نقل از ابن ابی عمیر از حسین بن عثمان ، از امام صادق علیه السلام - : «خداوند عز و جلدولتمند ستمکار ، پیر زناکار و

ضلعوک فخر فروش را دشمن می دارد» . سپس فرمود : «می دانی ضلعوک فخر فروش کیست ؟» .

گفتیم : شخص مستمند است .

فرمود: «نه! کسی است که با بخشیدن پاره ای از اموالش، به خداوند عز و جل نزدیک می‌شود».

الخصال: ۸۷ / ۱۹، الأصول الستة عشر (أصل الحسين بن عثمان): ۱۰۹ عن الحسين بن مختار وفيه «المحتال» بدل «المختال» فی کلام الموضوعین، بحار الأنوار: ۷۲ / ۶۵ / ۱۹.

حدیث ۹۹۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيُبْغِضَ الْمُتَفَقِّحَ سِلْعَتَهُ بِالْإِيمَانِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند متعال، فروشنده ای را که کالایش را با سوگند خوردن به فروش می‌رساند، دشمن می‌دارد. الأمالی للصدوق: ۵۷۱ / ۷۷۵، المحاسن: ۱ / ۲۱۱ / ۳۷۹، ثواب الأعمال: ۳ / ۲۶۴، وفيه «لا ينظر إليهم...». بدل «ليبغض» وكلها عن الحسين بن المختار، مكارم الأخلاق: ۱ / ۲۴۳ / ۷۱۹، روضة الواعظين: ۵۱۳، بحار الأنوار: ۱۰۳ / ۹۸ / ۳۱.

حدیث ۹۹۷

امام صادق علیه السلام:

إِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَالَ، وَبَسَطَ لَهُ الْأَمَالَ، وَأَلْهَمَهُ دُنْيَا، وَوَكَّلَهُ إِلَى هَوَاهُ؛ فَكَبَّ الْعِنَادَ، وَبَسَطَ الْفَسَادَ، وَظَلَمَ الْعِبَادَ.

امام صادق علیه السلام: هرگاه خداوند، بنده ای را دشمن داشته باشد، مال را محبوب او می‌گرداند، آرزوهایش را می‌گستراند، اندیشه دنیا خواهی را در او می‌افکند و او را با هوای نفسش وامی‌گذارد. در نتیجه، او بر توسن سرکشی سوار می‌شود، فساد را می‌گسترده و به بندگان، ستم می‌کند. أعلام الدین: ۲۷۸، بحار الأنوار: ۱۰۳ / ۲۶ / ۳۴.

حدیث ۹۹۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ، وَكَثْرَةَ الْفَرَاغِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل خواب‌خوابی و بی‌کاری بسیار را دشمن می‌دارد. الکافی: ۵ / ۸۴ / ۳ عن أبي بصير، مكارم الأخلاق: ۲ / ۴۲ / ۲۰۹۲.

حدیث ۹۹۹

امام صادق علیه السلام:

مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ شَيْئًا أَبْغَضَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَحْمَقِ؛ لِأَنَّهُ سَلَبَهُ أَحَبَّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْهِ؛ وَهُوَ الْعَقْلُ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل کسی را که در نزدش دشمن تر از احمق باشد، نیافرید؛ زیرا وی را از عقل، محروم ساخت که محبوب‌ترین چیز در نزد اوست.

علل الشرایع: ۱ / ۱۰۱ عن محمد بن أبي عمير عمّن ذكره، بحار الأنوار: ۱ / ۸۹ / ۱۶.

حدیث ۱۰۰۰

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا صَعِدَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الطُّورِ فَنَادَى رَبَّهُ... قَالَ: يَا رَبِّ، أَيُّ خَلْقِكَ أَبْغَضُ إِلَيْكَ؟
قَالَ: الَّذِي يَتَّهَمُنِي.

قَالَ: وَمِنْ خَلْقِكَ مَنْ يَتَّهَمُكَ؟!!

قَالَ: نَعَمْ، الَّذِي يَسْتَخِيرُنِي فَأَخِيرُ لَهُ، وَالَّذِي أَقْضِي الْقَضَاءَ لَهُ وَهُوَ خَيْرٌ لَهُ فَيَتَّهَمُنِي.

امام صادق علیه السلام : چون موسی علیه السلام بالاى طور رفت ، پروردگارش را خواند و گفت : پروردگارا ! دشمن ترین آفریدگان در نزدت کیست ؟

فرمود : «کسی که مرا متهم می دارد» .

پرسید : آیا از آفریدگانت ، کسی هست که تو را متهم بدارد ؟

فرمود : «آری . کسی که از من خیر می طلبد کند و من برایش خیری برمی گزینم و برایش سرنوشتی رقم می زنم که خیرش در آن است و باز مرا متهم می دارد» .

قصص الأنبياء : ۱۶۵ / ۱۹۰ عن مقاتل بن سليمان ، بحار الأنوار : ۱۳ / ۳۵۶ / ۵۷ .

از ۱۰۰۱ تا ۱۲۰۰

حدیث ۱۰۰۱

امام صادق علیه السلام :

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ أَبْغَضُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ؟
قَالَ: مَنْ يَتَّهَمُ اللَّهَ.

قُلْتُ: وَأَحَدٌ يَتَّهَمُ اللَّهَ؟!!

قَالَ: نَعَمْ، مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ فَجَاءَتْهُ الْخَيْرَةُ بِمَا يَكْرَهُ فَسَخَطَ، فَذَلِكَ يَتَّهَمُ اللَّهَ.

المحاسن - به نقل از عثمان بن عیسی ، به نقل از یکی از روایان شیعه - : از امام صادق علیه السلام پرسیدم : دشمن ترین خلق در نزد خداوند کیست ؟

فرمود : «کسی که خدا را متهم می دارد» .

پرسیدم : مگر کسی خدا را متهم می دارد ؟

فرمود : «آری . آن که از خداوند ، خیرخواهی می کند و چون خیر با سختی و به صورت ناخوشایند او برایش پدیدار شد ، خشمگین می شود . این همان کسی است که خدا را متهم می دارد» .

المحاسن : ۲ / ۴۳۲ / ۲۴۹۹ ، تحف العقول : ۳۶۴ ، جامع الأحادیث للقمی : ۲۰۴ عن القاسم بن الوليد ، مكارم الأخلاق : ۲ / ۱۰۰ / ۲۲۸ ، بحار الأنوار : ۹۱ / ۲۲۳ / ۲ .

حدیث ۱۰۰۲

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ مِمَّا أَحَلَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَبْغَضُ إِلَيْهِ مِنَ الطَّلَاقِ . وَإِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْمِطْلَاقَ الدُّوَاقَ .

امام صادق علیه السلام: هیچ حلالی نزد خداوند، منفورتر از طلاق نیست. بی گمان، خداوند، کسی را که زود به زود طلاق می دهد و همسر عوض می کند، دشمن می دارد.

الکافی: ۶ / ۵۴ / ۲ عن ابن ابي عمير عن غير واحد.

حدیث ۱۰۰۳

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ، وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أْبْغَضُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الطَّلَاقِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جلخانه ای را که در آن عروسی است، دوست می دارد و خانه ای را که در آن طلاق است، دشمن می دارد. هیچ چیز در نزد خداوند عز و جل منفورتر از طلاق نیست.

الکافی: ۶ / ۵۴ / ۳ عن أبي خديجة.

حدیث ۱۰۰۴

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ

امام صادق علیه السلام: سه چیز، خشم خداوند عز و جل را در خود دارد: خواب بدون شب زنده داری، خنده بدون [موجبات] [شگفتی و خوردن در حال سیری].

موضعین و کلها عن ابي بصير، روضة الواعظين: ۴۱۹ کلها عن الإمام الباقر عليه السلام عنه صلى الله عليه وآله، تحف العقول: ۴۲، بحار الأنوار: ۷۷ / ۱۴۵ / ۴۵؛ مسند ابن حنبل: ۷ / ۳۵۹ / ۲۰۶۶۰ عن ابي تميمه الهجيمي، سنن ابي داود: ۴ / ۵۶ / ۴۰۸۴، السنن الكبرى: ۱۰ / ۳۹۹ / ۲۱۰۹۳، مسند الطيالسي: ۱۶۷ / ۱۲۰۸ / ۱۲۰۸ کلها عن جابر بن سليم وليس فيها «والقميص»، كنز العمال: ۱۵ / ۸۸۱ / ۴۳۴۹۶.

حدیث ۱۰۰۵

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ الْأَكْلِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جلپر خوری را دشمن می دارد.

الکافی: ۶ / ۲۶۹ / ۹، المحاسن: ۲ / ۲۳۱ / ۱۷۰۳ / ۱۷۰۳ کلاهما عن صالح النيلي، بحار الأنوار: ۲۱ / ۳۳۵ / ۶۶.

حدیث ۱۰۰۶

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُبْغِضُ شَهْرَةَ اللَّبَاسِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند متعال، لباسی را که مایه انگشت نما شدن شخص می شود، دشمن می دارد.

الکافی: ۶ / ۴۴۵ / ۱ عن أبي أيوب الخزاز، مكارم الأخلاق: ۱ / ۲۵۳ / ۷۵۴، مشكاة الأنوار: ۳۲۰، بحار الأنوار: ۱۵ / ۳۱۴ / ۷۹.

حدیث ۱۰۰۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنَّ أَحَبَّ السُّبْحَةِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَجَلَّ عِزُّهُ وَجَلَّ تَحْرِيفُ

قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا سُبْحَةُ الْحَدِيثِ ؟

قَالَ : الرَّجُلُ يَسْمَعُ حِرْصَ الدُّنْيَا وَبَاطِلَهَا فَيَغْتَمُّ عِنْدَ ذَلِكَ ، فَيَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ . وَأَمَّا التَّحْرِيفُ فَكَقُولِ الرَّجُلِ : إِنِّي لَمَجْهُودٌ ، وَمَا لِي ، وَمَا عِنْدِي .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدرانش - : پیامبر خدا فرمود : «محبوب ترین تسبیح در نزد خداوند عز و جل "سُبْحَةُ حَدِيثِ" و منفورترین سخن در نزد خداوند عز و جل "تجدیف" است» .

پرسیدند : ای پیامبر خدا ! معنای سُبْحَةُ حَدِيثِ چیست ؟

فرمود : «آن است که انسان ، چون درباره آزمندی و باطل دنیا بشنود ، غمگین گردد و در آن هنگام ، به یاد خدا افتد . تجدیف هم مانند این است که شخص بگوید : من درمانده ام ، دستم نمی رسد و چیزی ندارم» .

معانی الأخبار : ۲۵۸ / ۱ عن السكوني ، الجعفریات : ۲۲۳ عن الإمام الكاظم عن آبائه عليهم السلام نحوه ، بحار الأنوار : ۷۲ / ۳۲۵ / ۲

حدیث ۱۰۰۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَجُلًا مِّنْ حَتَمِ جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَخْبِرْنِي مَا أَفْضَلُ الْإِسْلَامِ ؟

قَالَ : الْإِيمَانُ بِاللَّهِ .

قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟

قَالَ : ثُمَّ صَلَاةُ الرَّجِيمِ .

قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟

قَالَ : الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ .

قَالَ : فَقَالَ الرَّجُلُ : فَأَيُّ الْأَعْمَالِ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ ؟

قَالَ : الشُّرْكُ بِاللَّهِ .

قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟

قَالَ : قَطِيعَةُ الرَّجِيمِ .

قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟

قَالَ : الْأَمْرُ بِالْمُنْكَرِ ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمَعْرُوفِ .

الكافي - به نقل از عبدالله بن محمد ، از امام صادق علیه السلام : مردی از قبیله حَتَمِ به نزد پیامبر خدا آمد و گفت : ای پیامبر خدا ! مرا از برترین مرحله اسلام ، باخبر ساز .

فرمود : «ایمان به خدا» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «آن گاه ، پیوند با خویشان و صله رحم» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «امر به معروف و نهی از منکر» .

آن گاه آن مرد گفت : منفورترین کار در نزد خداوند چیست ؟

فرمود : «شُرک و رزیدن به خداوند» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «بریدن از خویشان» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «امر به منکر و نهی از معروف» .

الکافی : ۵ / ۵۸ / ۹ ، تهذیب الأحکام : ۶ / ۱۷۶ / ۳۵۵ ، تنبیه الخواطر : ۲ / ۱۲۳ ، الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام : ۳۷۶ ،

المحاسن : ۱/۴۵۴/۱۰۴۸ و ص ۴۵۹/۱۰۶۴ کلاهما عن طلحة بن زيد ، مشکاة الأنوار : ۴۹ و ص ۱۶۷ ، روضة الواعظین : ۳۹۹ ،

بحار الأنوار : ۷۴ / ۹۶ / ۳۰ .

حدیث ۱۰۰۹

امام صادق علیه السلام :

أَبْغَضُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ عِزًّا وَجَلًّا إِذَا امْتَلَأَ بَطْنُهُ .

امام صادق علیه السلام : منفورترین حالت بنده در نزد خداوند عز و جل هنگامی است که شکمش پُر باشد .

الکافی : ۴ / ۲۶۹ / ۶ ، المحاسن : ۱۷۰۷ / ۲۳۱ / ۲ کلاهما عن أبي بصير، بحار الأنوار : ۲۵ / ۳۳۶ / ۶۶ .

حدیث ۱۰۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا لِي أَرَاكَ وَحَدَانَا !؟

قَالَ هَجَرْتُ النَّاسَ وَهَجَرُونِي فَيْكَ .

قَالَ : فَمَا لِي أَرَاكَ سَاكِتًا !؟

قَالَ : خَشِيْتُكَ أَسْكَنْتَنِي .

قَالَ : فَمَا لِي أَرَاكَ نَصِيبًا !؟

قَالَ : حُبُّكَ أَنْصَبَنِي .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی کرد : «چرا تنهایت می بینم ؟» .

گفت : در راه تو از مردم بریده ام و آنان از من بریده اند .

خداوند فرمود : «چرا خاموشت می بینم ؟» .

گفت : ترس از تو خاموشم کرده است .

خداوند فرمود : «چرا خسته ات می بینم ؟» .

گفت: محبت خسته ام ساخته است.

. الأمالی للصدوق: ۲۶۳/۲۸۰ عن یونس بن ظبیان، مشکاه الأنوار: ۲۲۷ و فیہ من «فما لی أراک ساکتا» إلخ، بحار الأنوار: ۱۴/۳۴/۳.

حدیث ۱۰۱۱

امام صادق علیه السلام:

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَدِيدَ الْاجْتِهَادِ فِي الْعِبَادَةِ؛ نَهَارَهُ صَائِمٌ وَلَيْلَهُ قَائِمٌ، فَأَضْرَّ ذَلِكَ بِجِسْمِهِ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَتِي، كَمْ هَذَا الدُّوْبُ؟!

فَقَالَ: أَتَحَبُّ إِلَيَّ رَبِّي لَعَلَّهُ يُزِلُّنِي.

امام صادق علیه السلام: امام سجاد علیه السلام در کار عبادت، بسیار می کوشید. روز را روزه دار بود و شب را شب زنده دار. این کار به بدنش زیان زد. از این رو به او گفتم: پدر! این پیوستگی و خستگی در عبادت، تا کی و برای چیست؟ فرمود: «بدین ترتیب، با پروردگرم دوستی می کنم، تا مرا به خود، نزدیک سازد». المناقب لابن شهر آشوب: ۴ / ۱۵۵ عن معتب، بحار الأنوار: ۴۶ / ۹۱ / ۷۸.

حدیث ۱۰۱۲

امام صادق علیه السلام:

وَاللَّهِ مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ الدُّنْيَا وَوَالِيَ غَيْرَنَا، وَمَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَأَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى.

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند، آن که دنیا را دوست دارد و با جز ما دوستی می کند، خدا را دوست ندارد. هر که حق ما را بشناسد و ما را دوست بدارد، در حقیقت، خداوند متعال را دوست داشته است.

الکافی: ۸ / ۱۲۹ / ۹۸ عن حفص بن غیاث، تحف العقول: ۳۵۷، تنبیه الخواطر: ۲ / ۱۳۷، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۲۶ / ۹۵.

حدیث ۱۰۱۳

امام صادق علیه السلام:

كَانَ فِيهَا نَاجِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ: يَا بَنَ عِمْرَانَ، كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي؛ أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبٍّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ؟! هَا أَنَا ذَا - يَا بَنَ عِمْرَانَ - مُطَّلِعٌ عَلَى أَحِبَّائِي، إِذَا جَنَّهُمُ اللَّيْلُ حُوِّلتْ أَبْصَارُهُمْ مِنْ قُلُوبِهِمْ، وَمَثَلَتْ عُقُوبَتِي بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ، يُخَاطِبُونِي عَنِ الْمَشَاهِدَةِ، وَيُكَلِّمُونِي عَنِ الْحُضُورِ.

يَا بَنَ عِمْرَانَ، هَبْ لِي مِنْ قَلْبِكَ الْخُشُوعَ، وَمِنْ يَدَيْكَ الْخُضُوعَ، وَمِنْ عَيْنَيْكَ الدُّمُوعَ فِي ظُلْمِ اللَّيْلِ، وَادْعُنِي؛ فَإِنَّكَ تَجِدُنِي قَرِيبًا مُجِيبًا.

امام صادق علیه السلام: از جمله رازگویی های خداوند عز و جل با موسی بن عمران علیه السلام آن بود که به او فرمود: «ای پور عمران! دروغ می گوید آن که می پندارد دوستم می دارد و چون شب درآید، از من غفلت می کند و می خوابد. مگر هر دوستداری، خلوت با محبوبش را دوست ندارد؟ ای پور عمران! اینک این منم که بر دوستانم آگاهم که چون شب آنان را فرو پوشد، دیده دلشان می گردد و کیفرم (مجازاتم) پیش چشمانشان پدیدار می شود و چنان با من سخن می گویند که گویی مرا می بینند و چنان مرا مخاطب می سازند که گویی در حضورم هستند.

ای پور عمران! از قلبت شکستگی، از تنت افتادگی و از چشمانت اشک ها را در تاریکی شب، نثار من کن و مرا بخوان که مرا

نزدیک و اجابت کننده خواهی یافت» .

الأمالی للصدوق : ۴۳۸ / ۵۷۷ عن المفضل بن عمر ، روضه الواعظین : ۳۶۱ ، بحار الأنوار : ۱۳ / ۳۲۹ / ۷ وراجع أعلام الدین : ۲۶۳ ، إرشادالقلوب : ۹۳؛ وراجع ربیع الأبرار : ۲/۹۵ ، عیون الأخبار لابن قتیبه : ۲/۳۰۰ .

حدیث ۱۰۱۴

امام صادق علیه السلام :

: الْمُشْتَقُّ لَا يَشْتَهَى طَعَامًا ، وَلَا يَلْتَذُّ شَرَابًا ، وَلَا يَسْتَطِيبُ رُقَادًا ، وَلَا يَأْتَسُ حَمِيمًا ، وَلَا يَأْوِي دَارًا ، وَلَا يَسْكُنُ عُمَرَانًا ، وَلَا يَلْبَسُ لَيْثًا ، وَلَا يَقَرُّ قَرَارًا ، وَيَعِيدُ اللَّهُ لَيْلًا وَنَهَارًا رَاجِعًا بِأَنْ يَصِلَ إِلَى مَا اشْتَقَّ إِلَيْهِ ، وَيُنَاجِيهِ بِلِسَانِ الشَّوْقِ مُعَبَّرًا عَمَّا فِي سِرِّرِيَّتِهِ ، كَمَا أَخْبَرَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مِعَادِ رَبِّهِ بِقَوْلِهِ : «وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى»

امام صادق علیه السلام - در آنچه به ایشان نسبت داده شده است - : مشتاق ، نه میل به غذا دارد ، نه از نوشیدنی ای لذت می برد ، نه خوابی خوش دارد ، نه با دوستی انس می گیرد ، نه به خانه ای روی می آورد ، نه در جایی آبادان ، منزل می کند ، نه لباسی نرم به تن می کند و نه هیچ قرار و آرامی دارد . شب و روز ، خدا را عبادت می کند و آرزومند رسیدن به چیزی است که اشتیاقش را دارد و با زبان شوق خود که از نهانش خبر می دهد ، با او راز می گوید ؛ همان گونه که خداوند ، از میعاد موسی بن عمران علیه السلام با پروردگارش ، چنین خبر می دهد : «پروردگارا ! به سویت شتافتم تا خوشنود گردی» . پیامبر صلی الله علیه و آله حال شوق موسی علیه السلام را به پروردگارش چنین توضیح داده که آن حضرت در مدت چهل روز که رفت و آمدش به میقات طول کشید ، نه چیزی خورد ، و نه چیزی آشامید ، و نه خوابید ، و نه به چیزی از این کارها میل پیدا کرد .

پس هر گاه به میدان شوق گام نهادی ، بر نفست و خواسته دنیایی ات [به نشانه ترک آنها] تکبیر بزن و آنچه را بدان انس داری ، واگذار و از هر چیزی جز معشوقت پرهیز نما و میان زندگی و مرگت ، بانگ «لیک ، اللهم لیک!» سر ده که خداوند متعال ، پاداشت را عظیم گرداند . حکایت

مشتاق ، حکایت غریق است که اندیشه ای جز رهایی خویش ندارد و هر چیزی جز آن را فراموش می کند .
طه : ۸۴ .

حدیث ۱۰۱۵

امام صادق علیه السلام :

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ مَنْ قَبَلْنَا يَقُولُونَ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا نَوَّهَ بِهِ مَنُوءَةً مِنَ السَّمَاءِ : إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأَجِيبُوهُ ، فَتَلْقَى لَهُ الْمَحَبَّةَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ ، فَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا نَوَّهَ مَنُوءَةً مِنَ السَّمَاءِ : إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُوهُ ، قَالَ : فَيَلْقَى اللَّهُ لَهُ الْبُغْضَاءَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ ؟

قال : كَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُتَكِنًا فَاسْتَوَى جَالِسًا ، فَفَضَّ يَدَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَقُولُ : لَا ، لَيْسَ كَمَا يَقُولُونَ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا أُغْرِيَ بِهِ النَّاسُ فِي الْأَرْضِ ؛ لِيَقُولُوا فِيهِ فَيُؤْتِيَهُمْ وَيَأْجُرُهُ ، وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَهُ إِلَى النَّاسِ ؛ لِيَقُولُوا فِيهِ فَيُؤْتِيَهُمْ وَيُؤْتِمُّهُ . ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ ؟! أُغْرَاهُمْ بِهِ حَتَّى قَتَلُوهُ . وَمَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؟! فَلَقِيَ مِنَ النَّاسِ مَا قَدْ عَلِمْتُمْ . وَمَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ صِلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ؟! فَأُغْرَاهُمْ بِهِ حَتَّى قَتَلُوهُ .

معانی الأخبار - به نقل از احمد بن محمد بن عیسی ، از مفضل بن عمر - : به امام صادق علیه السلام گفتم : اطرافیان ما می گویند :

هرگاه خداوند متعال، بنده ای را دوست بدارد، کسی در آسمان، او را بلند آوازه می سازد و می گوید: خداوند، فلانی را دوست دارد. پس دوستش بدارید. در نتیجه، محبتش در دل های بندگان خدا افکنده می شود و چون خداوند متعال، بنده ای را دشمن بدارد، کسی در آسمان اعلام می دارد. خداوند، فلانی را دشمن می دارد. پس او را دشمن بدارید. در نتیجه، دشمنی او در دل های بندگان خدا افکنده می شود.

حضرت تکیه داده بود. نشست و سه بار دستانش را تکان داد و بر یکدیگر زد و فرمود: «نه! چنین نیست که می گویند؛ لیکن خداوند عز و جل

هرگاه بنده ای را دوست بدارد، مردم را بر آن می دارد تا از او بدگویی کنند و در نتیجه، آنان را گناهکار کند و به او پاداش دهد، و هرگاه خداوند عز و جل بنده ای را دشمن بدارد، او را محبوب مردم می گرداند تا درباره اش به نیکی سخن بگویند و در نتیجه، او را و آنان را گناهکار کند».

سپس حضرت فرمود: «چه کسی نزد خداوند، محبوب تر از یحیی بن زکریا علیه السلام بود؟ مردم را بر او شوراند تا او را کشتند. چه کسی نزد خداوند عز و جلمحبوب تر از علی بن ابی طالب علیه السلام بود؟ در حالی که می دانید که از دست مردم چه کشید. چه کسی نزد خداوند متعال، محبوب تر از حسین بن علی علیهما السلام بود؟ اما مردم را بر او شوراند تا او را کشتند».

معانی الأخبار: ۳۸۱ / ۱۱، مشکاة الأنوار: ۲۸۶، المؤمن: ۲۰ / ۱۸، أعلام الدین: ۴۳۴ و زاد فی آخرهما «ومن كان أبغض إلى الله من أبي فلان وفلان، ليس كما قالوا» وکلها نحوه، بحار الأنوار: ۷۱ / ۳۷۱ / ۲.

حدیث ۱۰۱۶

امام صادق علیه السلام:

كَانَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ وَهُوَ سَاجِدٌ: إِرْحَمِ ذُلِّي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَتَضَرَّعِي إِلَيْكَ، وَوَحَشْتِي مِنَ النَّاسِ، وَأُنْسِي
امام صادق علیه السلام: امیر مؤمنان در حال سجده می گفت: «بر ذلتم در برابر خودت، مویه ام برایت، گریزم از مردم و همدمی ام با تو، رحم کن، ای کریم!».

فی الطبعة المعتمدة «وآسنی»، والصحيح ما أثبتناه كما في مرآة العقول: ۱۵ / ۱۳۹.

حدیث ۱۰۱۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الدُّنْيَا يُعْطِيهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ أَحَبَّ وَمَنْ أَبْغَضَ، وَإِنَّ الْإِيمَانَ لَا يُعْطِيهِ إِلَّا مَنْ أَحَبَّهُ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل دنیا را هم به کسی که دوستش دارد و هم به کسی که دشمنش می دارد، می بخشد؛ اما ایمان را جز به کسی که دوستش دارد، نمی بخشد.

الكافي: ۲ / ۲۱۵ / ۴، المحاسن: ۱ / ۳۴۲ / ۷۰۵ كلاهما عن ميسر، تحف العقول: ۳۷۴، مشکاة الأنوار: ۲۹۱ وفيه «أهل صفوته من خلقه» بدل «من أحبه»، بحار الأنوار: ۶۸ / ۲۰۴ / ۵.

حدیث ۱۰۱۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا بَعَثَ إِلَيْهِ مَلَكًا، فَيَقُولُ: أَسْقِمُهُ، وَشَدَّدَ

الْبَلَاءِ عَلَيْهِ ، فَإِذَا بَرَأَ مِنْ شَيْءٍ فَبَاتِلَهُ لِمَا هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ وَقَوَّ عَلَيْهِ حَتَّى يَذْكُرَنِي ؛ فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَ دُعَاءَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، فرشته ای به سوی او می فرستد و می گوید : «بیمارش کن و بلا را بر او سخت کن . پس هرگاه از

بیماری بهبود یابد ، او را به سخت تر از آن گرفتار کن و بیماری را بر او سخت گردان تا مرا یاد کند ؛ زیرا که من خوش دارم دعایش را بشنوم» .

المؤمن: ۲۶/۴۴ ، وراجع التمهيص: ۵۵/۱۱۱ ، بحار الأنوار: ۹۳/۳۷۱/۱۳؛ المعجم الكبير: ۸/۱۶۶/۷۶۹۷ شعب الإيمان: ۷ / ۱۴۹ / ۹۸۰۱ .

حدیث ۱۰۱۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عَظِيمَ الْأَجْرِ لَمَعَ عَظِيمِ الْبَلَاءِ ، وَمَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا إِلَّا ابْتَلَاهُمْ .

امام صادق علیه السلام : پاداش بزرگ ، همراه بلاى بزرگ است و خداوند ، مردمی را دوست نمی دارد ، مگر آن که مبتلایشان می کند .

الکافی : ۲ / ۲۵۲ / ۳ و ص ۱۰۹ / ۲ ، التمهيص : ۳۱ / ۶ کلها عن زيد الشحام ، المؤمن : ۲۴ / ۳۶ ، مشكاة الأنوار : ۲۹۷ ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۴۰۸ / ۲۱ .

حدیث ۱۰۲۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا أَلْهَمَهُ الْعَمَلَ بِثَمَانٍ خِصَالٍ : غَضُّ الْبَصْرِ عَنِ الْمَحَارِمِ ، وَالْخَوْفُ مِنَ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ، وَالْحَيَاءُ ، وَالْحَلْفُ

امام صادق علیه السلام : هرگاه خداوند ، بنده ای را دوست بدارد ، عمل به هشت صفت را به او الهام می فرماید : چشم فرو پوشیدن از گناهان ، ترس از خداوند عز و جل ، شرم ، بردباری ، شکیبایی ، امانتداری ، راستی و بخشندگی .

هكذا فى المصدر ، والصحيح «الحلم» .

حدیث ۱۰۲۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِمَّا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ فِي التَّوْرَةِ : إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا ، خَلَقْتُ الْخَلْقَ ، وَخَلَقْتُ الْخَيْرَ وَأَجْرِيئَهُ عَلَى يَدَيَّ مِنْ أُحْبُ ، فَطُوبَى لِمَنْ أُجْرِيئَهُ عَلَى يَدَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : از جمله آنچه خداوند به موسی علیه السلام وحی کرد و در تورات بر او نازل فرمود ، این بود : «من خدایی هستم که جز من خدایی نیست . خلق را آفریدم و خیر را آفریدم و عمل به آن را بر دستان آن که دوست دارم ، جاری ساختم . پس خوشا به حال آن که خیر را بر دستانش جاری می سازم !» .

الکافی : ۱ / ۱۵۴ / ۱ ، المحاسن : ۱۸ / ۱۰۴۰ / ۱ کلاهما عن معاوية بن وهب ، بحار الأنوار : ۵ / ۱۶۰ / ۱۸ .

حدیث ۱۰۲۲

امام صادق علیه السلام :

الْفَقْرُ مَخْرُوقٌ عِنْدَ اللَّهِ كَالشَّهَادَةِ ، وَلَا يُعْطِيهِمَا إِلَّا مَنْ أَحَبَّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : فقر ، همچون شهادت ، در خزانه خداوند است و آن را جز به بندگان مؤمنی که دوستشان دارد ، نمی بخشد .

مشکاة الأنوار : ۲۹۱ ، جامع الأخبار : ۳۰۶ / ۸۳۸ ، التمهیص : ۵۱ / ۹۶ عن عبدالله بن سنان نحوه ، بحار الأنوار : ۷۲ / ۵۲ / ۸۱ .

حدیث ۱۰۲۳

امام صادق علیه السلام :

إجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَأَنَا شَابٌّ ، فَقَالَ لِي أَبِي : يَا بُنَيَّ ، دُونَ مَا أَرَاكَ تَصْنَعُ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيَسِيرِ .

امام صادق علیه السلام : در جوانی ، سخت در عبادت کوشا بودم . پدرم به من فرمود : «پسرکم ! کمتر از آنچه می بینم ، خودت را رنجه ساز که خداوند عز و جل هر گاه بنده ای را دوست بدارد ، از او به کم ، خشنود می شود» .

الکافی : ۲ / ۸۷ / ۵ عن حفص بن البختری وغيره ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۲۱۳ / ۷ .

حدیث ۱۰۲۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا فَعَمِلَ عَمَلًا قَلِيلًا جَزَاءَهُ بِالْقَلِيلِ الْكَثِيرَ ، وَلَمْ يَتَعَاظَمْهُ أَنْ يَجْزِيَ بِالْقَلِيلِ الْكَثِيرَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل هر گاه بنده ای را دوست بدارد و او اندک کار خیری انجام دهد ، در برابر آن اندک ، به او پاداش بسیار می دهد و

دادن پاداش بسیار در برابر کار اندک ، بر او سنگین نمی آید .

الکافی : ۲ / ۸۶ / ۳ عن حنان بن سدير ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۲۱۳ / ۵ .

حدیث ۱۰۲۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا أَلْهَمَهُ الطَّاعَةَ ، وَأَلْزَمَهُ الْقَنَاعَةَ ، وَفَقَّهَهُ فِي الدِّينِ ، وَقَوَّاهُ بِالْيَقِينِ ؛ فَكَتَفَى بِالْكَفَافِ ، وَاکْتَسَى بِالْعَفَافِ . وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَالَ ، وَبَسَطَ لَهُ الْأَمَالَ ، وَأَلْهَمَهُ ذُنْيَاهُ ، وَوَكَّلَهُ إِلَى هَوَاهُ ؛ فَزَكَبَ الْعِنَادَ ، وَبَسَطَ الْفَسَادَ ، وَظَلَمَ الْعِبَادَ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه خداوند متعال ، بنده ای را دوست بدارد ، فرمانبری را به او الهام می کند ، قناعت را همراهش می سازد ، فهم عمیق در دین را ارزانی اش می دارد و با یقین ، او را نیرومند می کند . در نتیجه آن بنده به روزی مورد نیازش بسنده می کند و لباس عفت می پوشد .

و هر گاه خداوند ، بنده ای را دشمن بدارد ، مال را محبوبش می گرداند و آرزوهایش را می گستراند و دنیاخواهی را به او الهام می کند و او را به هوای نفسش وا می گذارد . در نتیجه ، آن بنده بر توسن سرکشی می نشیند ، دامنه فساد را می گستراند و به بندگان ، ستم می کند .

أعلام الدین : ۲۷۸ ، بحار الأنوار : ۱۰۳ / ۲۶ / ۳۴ .

حدیث ۱۰۲۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَصَمَهُ ، (وَجَعَلَ غَنَاهُ فِي نَفْسِهِ) ، وَجَعَلَ ثَوَابَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، او را از گناهان ، حفظ می کند ، و بی نیازی اش را در جانش قرار می دهد ، و پاداشش را برابر چشمانش می نهد .

المؤمن : ۳۵ / ۷۲ ، أعلام الدین : ۴۳۸ وفيه «عظمه» بدل «عصمه» و «نوره» بدل «ثوابه» .

حدیث ۱۰۲۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَدَبَ نَبِيَّهُ عَلَى مَحَبَّتِهِ ، فَقَالَ : «وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جلیبامبرش را بر اساس محبت خود ، تربیت کرد و فرمود : «در حقیقت ، تو را خویی است والا» و نیز خداوند عز و جلفرمود : «هرکه از پیامبر فرمان برد ، از خداوند فرمان برده است» .

القلم : ۴ .

حدیث ۱۰۲۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا أَوْلُو الْأَلْبَابِ الَّذِينَ عَمِلُوا بِالْفِكْرِ حَتَّى وَرِثُوا مِنْهُ حُبَّ اللَّهِ ؛ فَإِنَّ حُبَّ اللَّهِ إِذَا وَرِثَهُ الْقَلْبُ اسْتَضَاءَ ، وَأَسْرَعَ إِلَيْهِ اللَّطْفُ ، فَإِذَا نَزَلَ مَنْزِلَةُ اللَّطْفِ صَارَ مِنْ أَهْلِ الْفَوَائِدِ ؛ تَكَلَّمَ بِالْحِكْمَةِ ، فَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْحِكْمَةِ صَارَ صَاحِبَ فِطْنَةٍ ، فَإِذَا نَزَلَ مَنْزِلَةُ الْفِطْنَةِ عَمِلَ بِهَا فِي الْقُدْرَةِ ، فَإِذَا عَمِلَ بِهَا فِي الْقُدْرَةِ عَرَفَ الْأَطْبَاقَ السَّبْعَةَ ، فَإِذَا بَلَغَ إِلَى هَذِهِ الْمَنْزِلَةِ صَارَ يَتَقَلَّبُ فِكْرُهُ بِلُطْفٍ وَحِكْمَةٍ وَبَيَانٍ ، فَإِذَا بَلَغَ هَذِهِ الْمَنْزِلَةَ جَعَلَ شَهْوَتَهُ وَمَحَبَّتَهُ

امام صادق علیه السلام : خردمندان ، در حقیقت ، کسانی هستند که اندیشه شان را به کار بستند ، تا آن که از آن ، خدا دوستی را به میراث بردند ؛ زیرا چون قلب خدا دوستی را به میراث برد ، روشنی می گیرد و لطف و توجه به سویش می شتابد. پس چون به منزلت لطف و توجه برسد، از فایده مندان می گردد؛ یعنی حکیمانه سخنی می گوید . پس چون حکیمانه سخن بگوید ، دارای هشیاری و زیرکی می شود . پس چون به منزلت زیرکی برسد ، آن را در راه قدرت به کار می برد و چون آن را در راه قدرت به کار برد ، طبقات هفتگانه را می شناسد و چون به این منزلت برسد ، اندیشه اش با لطف ، حکمت و بیان ، همراه می شود و آنها را به کار می بندد و چون به این منزلت برسد ، خواسته و دوستی اش را در راه خالق خود قرار می دهد . پس چون چنین کرد ، به منزلت بزرگ تر می رسد و خدا را با چشم دلش می بیند و حکمت را از راهی جز راه حکیمان به میراث می برد ، و علم را از راهی جز راه عالمان به میراث می برد و صدق را از راهی جز راه صدیقان به میراث می برد .

فی المصدر «مَحَبَّةٌ» وَالصَّحِيحُ مَا أَثْبَتْنَاهُ .

حدیث ۱۰۲۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّ اللَّهَ أَحَبَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كَانَتْ مِنَ الْآمِنِينَ .

امام صادق علیه السلام: هر کس خدا را دوست بدارد، خدا دوستش می‌دارد و هر کس خدا دوستش بدارد، از ایمنان خواهد بود. الخصال: ۱۸۸ / ۲۵۹، علل الشرایع: ۱۳ / ۸، الأمالی للصدوق: ۹۲ / ۶۵، کله‌ها عن یونس بن ظبیان، روضه الواعظین: ۴۵۶ و فیه «وکان» بدل «ومن أحببه الله عز و جل کان»، بحار الأنوار: ۷۰ / ۱۸ / ۹.

حدیث ۱۰۳۰

امام صادق علیه السلام:

: نَجْوَى الْعَارِفِينَ تَدْوُرُ عَلَى ثَلَاثَةِ أَصُولٍ: الْخَوْفِ، وَالرَّجَاءِ، وَالْحُبِّ. فَالْخَوْفُ فَرْعُ الْعِلْمِ، وَالرَّجَاءُ فَرْعُ الْيَقِينِ، وَالْحُبُّ فَرْعُ الْمَعْرِفَةِ. فَدَلِيلُ الْخَوْفِ الْهَرَبُ، وَدَلِيلُ الرَّجَاءِ الطَّلَبُ، وَدَلِيلُ الْحُبِّ إِثَارُ الْمَحْبُوبِ عَلَى مَا سِوَاهُ. فَإِذَا تَحَقَّقَ الْعِلْمُ فِي الصَّدْرِ خَافَ. وَإِذَا صَيَّحَ الْخَوْفُ هَرَبَ. وَإِذَا هَرَبَ نَجَا... وَإِذَا تَمَكَّنَ مِنْهُ رَجَا. وَإِذَا وَجِدَ خَلَاوَةَ الرَّجَاءِ طَلَبَ. وَإِذَا وَفَّقَ لِلطَّلَبِ وَجِدَ. وَإِذَا تَجَلَّى ضِيَاءُ الْمَعْرِفَةِ فِي الْفُؤَادِ هَاجَ رِيحُ الْمَحَبَّةِ، وَإِذَا هَاجَ رِيحُ الْمَحَبَّةِ اسْتَأْنَسَ (فِي) ظِلَالِ الْمَحْبُوبِ، وَآثَرَ الْمَحْبُوبَ عَلَى مَا سِوَاهُ، وَبَاشَرَ أَمْرَهُ، وَاجْتَنَبَ نَوَاهِيَهُ. وَإِذَا اسْتَقَامَ عَلَى بَسَاطِ الْأَنْسِ بِالْمَحْبُوبِ - مَعَ أَدَاءِ أَمْرِهِ وَاجْتِنَابِ نَوَاهِيهِ - وَصَلَ إِلَى رُوحِ الْمُنَاجَاةِ.

مصباح الشریعه - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : مناجات عارفان، بر سه اصل می‌چرخد: بیم، امید و دوستی.

بیم، خود، زاده دانش است و امید، زاده یقین و دوستی، زاده شناخت.

نشان بیم، گریز است و نشان امید، جستجوست و نشان دوستی، مقدم داشتن محبوب بر جزاوست.

پس چون دانش در سینه پدیدار شد، شخص بیمناک می‌شود و چون بیم درست گردد، شخص گریزان می‌گردد و چون بگریزد، نجات می‌یابد... و چون دلش استوار گردد، امید می‌بندد و چون شیرینی امید را دریابد، به جستجو برمی‌آید و چون توفیق جستجویش دهند، می‌یابد. هرگاه روشنی شناخت بر دل بتابد، نسیم دوستی می‌وزد و چون نسیم دوستی بوزد، شخص در سایه سار محبوب، انس می‌گیرد و محبوب را بر جزا و رجحان می‌نهد و با فرمان هایش همگام می‌شود و از نافرمانی هایش دوری می‌گزیند و چون کنار بساط انس با محبوب، استقامت ورزد و فرمان هایش را به جای آورد و از نافرمانی او بپرهیزد، به روح مناجات، دست می‌یابد.

مصباح الشریعه: ۱۲، بحار الأنوار: ۷۰ / ۲۲ / ۲۲.

حدیث ۱۰۳۱

امام صادق علیه السلام:

: حُبُّ اللَّهِ إِذَا أَضَاءَ عَلَى سِرِّ عِبْدٍ أَخْلَاهُ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ . وَكُلُّ

ذِكْرٍ سِوَى اللَّهِ تَعَالَى ظَلَمَةٌ . وَالْمَحَبُّ أَخْلَصُ النَّاسِ سِرًّا لِلَّهِ تَعَالَى ، وَأَصْدَقُهُمْ قَوْلًا ، وَأَوْفَاهُمْ عَهْدًا ، وَأَزْكَاهُمْ عَمَلًا ، وَأَصْفَاهُمْ ذِكْرًا ، وَأَعْبَدُهُمْ نَفْسًا ، يَتْبَاهِي الْمَلَائِكَةُ بِهِ عِنْدَ مُنَاجَاتِهِ ، وَيَفْخَرُ بِرُؤْيَيْتِهِ ، وَبِهِ يَعْمُرُ اللَّهُ بِلَادَهُ ، وَبِكِرَامَتِهِ يُكْرِمُ عِبَادَهُ ، يُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوا بِحَقِّهِ ، وَيُدْفَعُ عَنْهُمْ الْبَلَايَا بِرَحْمَتِهِ . فَلَوْ عَلِمَ الْخَلْقُ مَا مَحَلَّهُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَنْزِلَتَهُ لَدَيْهِ مَا تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا بِتُرَابِ قَدَمَيْهِ .

مصباح الشریعه - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : دوستی خدا چون بر ضمیر بنده ای بتابد، او را از

هر مشغولیتی می‌پردازد

(خالی می‌کند). هر یادی جز یاد خداوند متعال، تاریکی است. شخص دوستدار، ضمیرش از همه مردم برای خدا خالص تر، سخنش راست تر، عهدش وفادارانه تر، کردارش پاک تر، یادش پاکیزه تر و جانش بنده تر است. چون مناجات کند، فرشتگان به او مباحث می‌ورزند و به دیدارش افتخار می‌کنند. خداوند به سبب او، سرزمین‌ها را آباد می‌کند، و به سبب گرامیداشت او، بندگانش را گرامی می‌دارد و به سبب حق او، چون بندگان از او درخواستی کنند، به آنان می‌بخشد، و به سبب رحمت بر او، بلاها را از آنان برطرف می‌کند. اگر خلق می‌دانستند که وی در نزد خداوند، چه جایگاه و منزلتی دارد، جز با خاک پای او، به خداوند عز و جلتقرب نمی‌جستند.

مصباح الشریعة: ۵۲۱، بحار الأنوار: ۲۳ / ۷۰ / ۲۳.

حدیث ۱۰۳۲

امام صادق علیه السلام:

حُبُّ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَالْوِلَايَةُ لَهُمْ وَاجِبَةٌ، وَالتَّوْبَةُ مِنْ أَعْدَائِهِمْ وَاجِبَةٌ.

امام صادق علیه السلام: دوست داشتن اولیای خدا و همدلی با آنان، واجب است؛ بیزاری از دشمنانشان نیز واجب است.

الخصال: ۶۰۷ / ۹ عن الأعمش، بحار الأنوار: ۲۷ / ۵۲ / ۳.

حدیث ۱۰۳۳

امام صادق علیه السلام:

كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُغِضْ عَلَى الدِّينِ فَلَا دِينَ لَهُ.

امام صادق علیه السلام: هر که بر اساس دین، دوستی نکند و بر اساس دین، دشمنی نوزد، دین ندارد.

الکافی: ۱۲۷ / ۲ / ۱۶ عن إسحاق بن عمار، بحار الأنوار: ۶۹ / ۲۵۰ / ۲۷.

حدیث ۱۰۳۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ سَيَّرَهُ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ حَقًّا فَلْيَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا، وَكَيْبَرًا إِلَى اللَّهِ مِنْ عَدُوِّهِمْ، وَيُسَلِّمَ لِمَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ مِنْ فَضْلِهِمْ.

امام صادق علیه السلام: هر که شادمان می‌شود که خدا را در حالی ببیند که به حقیقت مؤمن است، باید با خدا و پیامبرش و کسانی که ایمان آورده‌اند، دوستی کند و از دشمنان آنها، بیزاری جوید و فضایلی را که از آنها به وی رسیده است، بپذیرد.

الکافی: ۱۰ / ۸ / ۱ عن إسماعيل بن جابر، بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۱۹ / ۹۳.

حدیث ۱۰۳۵

امام صادق علیه السلام:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِأَصْحَابِهِ: أَيُّ عُرَى الْإِيمَانِ أَوْثَقُ؟

فَقَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: الصَّلَاةُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: الزَّكَاةُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: الصِّيَامُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: الْجِهَادُ.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لِكُلِّ مَا قُلْتُمْ فَضْلٌ وَ لَيْسَ بِهِ، وَ لَكِنْ أَوْثَقُ عُرَى الْإِيمَانِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَ الْبُغْضُ فِي اللَّهِ، وَ تَوَالِي (وَتَوَالِي) أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَ التَّبَرُّي مِنَ أَعْدَائِهِ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا به یارانش فرمود: «استوارترین دستاویز ایمان، کدام است؟».

گفتند: خدا و پیامبرش داناترند .

برخی از آنان گفتند: نماز است .

پاره ای گفتند: زکات است .

عده ای گفتند: روزه است .

گروهی گفتند: حج و عمره است .

برخی نیز گفتند: جهاد است .

پیامبر خدا فرمود: «هر آنچه گفتید، فضیلتی دارد؛ اما آن نیست . بلکه استوارترین دستاویز ایمان، دوستی در راه خدا و دشمنی در راه خدا و دوستی کردن با دوستان خدا و بیزاری جستن از دشمنان خداست» .

الکافی: ۲ / ۱۲۵ / ۶، المحاسن: ۱ / ۴۱۱ / ۹۳۹ و ص ۵۱۸ / ۲۶۷ کَلَّهَا عَنْ عَمْرٍو بن مدرک الطائی عن الإمام الصادق علیه السلام ، معانی الأخبار: ۳۹۸ / ۵۵ عن علی بن مروک الطائی عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم السلام عنه صلى الله عليه و آله ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۴۲ / ۱۷ وراجع الاختصاص: ۳۶۵؛ وراجع شُعب الإيمان: ۱ / ۴۶ / ۱۳ ، الإخوان: ۱ / ۸۶ .

حدیث ۱۰۳۶

امام صادق علیه السلام:

مِن أَوْثَقِ عُرَى الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ وَ تُبْغِضَ فِي اللَّهِ ، وَ تُعْطَى فِي اللَّهِ وَ تَمْنَعَ فِي اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام: از استوارترین دستاویزهای ایمان، آن است که در راه خدا دوست بداری، در راه خدا دشمن بداری، در راه خدا ببخشی و در راه خدا نبخشی .

الکافی: ۲ / ۱۲۵ / ۲، ثواب الأعمال: ۲۰۲ / ۱، الأملی للمفید: ۱۵۱ / ۱، الأملی للصدوق: ۶۷۴ / ۹۱۱، المحاسن: ۱ / ۴۱۰ / ۹۳۲ کَلَّهَا عَنْ سَعِيدِ الْأَعْرَجِ ، الزهد للحسين بن سعيد: ۱۷ / ۳۵، تحف العقول: ۳۶۲، روضة الواعظین: ۴۵۷، بحار الأنوار: ۶۹ / ۲۳۶ / ۲ .

حدیث ۱۰۳۷

امام صادق علیه السلام:

الْمُؤْمِنُ أَحْوَى الْمُؤْمِنِ كَالْجَسَدِ الْوَاحِدِ ؛ إِنْ اشْتَكَى شَيْئًا مِنْهُ وَحَدَّ أَلَمَ ذَلِكَ فِي سَائِرِ جَسَدِهِ . وَأَرَوَاهُمَا مِنْ رُوحٍ وَاحِدَةٍ ، وَإِنَّ رُوحَ الْمُؤْمِنِ لَأَشَدُّ اتِّصَالًا بِرُوحِ اللَّهِ مِنْ اتِّصَالِ شُعَاعِ الشَّمْسِ بِهَا .

امام صادق علیه السلام: مؤمن، برادر مؤمن است، همچون یک پیکر که اگر عضوی از آن بنالد، [شخص دردمند] درد آن را در سایر اعضای خود می بیند؛ و روح هایشان از یک روح است و پیوستگی روح مؤمن به روح خدا، بیشتر از پیوستگی پرتو خورشید به خورشید است .

الکافی: ۲ / ۱۶۶ / ۴، مصادقه الإخوان: ۱۵۱ / ۲ کلاهما عن أبي بصير، المؤمن: ۳۸ / ۸۶، الاختصاص: ۳۲ وفيهما «روح الله» بدل «روح واحدة»، بحار الأنوار: ۷۴/۲۶۸/۸ و ص ۲۷۷ / ۹ .

حدیث ۱۰۳۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ بَنُو أَبِي وَأُمَّ، وَإِذَا ضَرَبَ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ عِرْقٌ سَهَرَ لَهُ الْآخِرُونَ .

امام صادق علیه السلام : در حقیقت ، مؤمنان ، برادرند ؛ فرزندان یک پدر و مادر ، و هرگاه یکی از آنان بیمار شود ، دیگران برایش بی خوابی می کشند .

الكافی : ۲ / ۱۶۵ / ۱ عن المفضل بن عمر ، المؤمن : ۳۸ / ۸۴ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۶۴ / ۴ .

حدیث ۱۰۳۹

امام صادق علیه السلام :

قَدْ يَكُونُ حُبٌّ فِي اللَّهِ وَرَسُولِهِ ، وَحُبٌّ فِي الدُّنْيَا ، فَمَا كَانَ فِي اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَثَوَابُهُ عَلَى اللَّهِ ، وَ مَا كَانَ فِي الدُّنْيَا فَلَيْسَ بِشَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : دوستی ، گاه در راه خدا و پیامبرش است و گاه در راه دنیا است . پس آنچه در راه خدا و پیامبرش باشد ، پاداش آن بر عهده خداست و آنچه در راه دنیا باشد ، پوچ و بی اثر است .

الكافی : ۲ / ۱۲۷ / ۱۳ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۴ / ۹۴۸ كلاهما عن بشير الكناسی و ص ۲۶۳ / ۵۰۶ ، تفسير العیاشی : ۱ / ۱۶۷ / ۲۶
كلاهما عن بشير الدهان وفيه «حبا لله وفي الله» بدل «حب في الله» ، مصادقة الإخوان : ۱ / ۱۵۴ ، بحار الأنوار : ۲۷ / ۹۴ / ۵۶ و ج ۶۹ / ۲۴۹ / ۲۴ .

حدیث ۱۰۴۰

امام صادق علیه السلام :

: اِتَّقُوا اللَّهَ ، وَ كُونُوا إِخْوَةً بَرَزَةً ، مُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ مُتَوَاصِلِينَ مُتَرَاحِمِينَ ، تَزَاوَرُوا وَ تَلَاقُوا وَ تَذَاكَرُوا أَمْرًا وَ أَحْيَاةً .

امام صادق علیه السلام - به اصحاب خود - : از خدا بترسید و برادرانی نیکوکار باشید . در راه خدا یکدیگر را دوست بدارید ، به یکدیگر ببینید ، با هم مهربان باشید ، یکدیگر را ببینید و به دیدار یکدیگر بروید و مسئله [امامت] ما را به یکدیگر یادآوری کنید و آن را زنده نگه دارید .

الكافی : ۲ / ۱۷۵ / ۱ ، مصادقة الإخوان : ۱۳۷ / ۸ ، تنبيه الخواطر : ۲ / ۱۷۹ و زاد فيه «متواضعين» بعد «متواصلين» و كلها عن شعيب العقرقوفی ، الأمالی للطوسی : ۶۰ / ۸۷ عن أبي عبيد ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۴۰۱ / ۴۵ .

حدیث ۱۰۴۱

امام صادق علیه السلام :

مِنْ حُبِّ الرَّجُلِ دِينَهُ حُبُّهُ إِخْوَانَهُ .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتن برادران ، از جمله دین انسان است .

الخصال : ۳ / ۴ ، مصادقة الإخوان : ۱۸۱ / ۱ كلاهما عن الفضيل بن يسار ، الاختصاص : ۳۱ ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۳۷ / ۶ و ج ۷۴ / ۲۷۹ / ۳ .

حدیث ۱۰۴۲

امام صادق علیه السلام :
 مِنْ فَضْلِ الرَّجُلِ عِنْدَ اللَّهِ مَحَبَّتُهُ لِإِخْوَانِهِ .
 امام صادق علیه السلام : محبت انسان به برادرانش ، برایش نزد خداوند ، فضیلتی به شمار می رود .
 ثواب الأعمال : ۲۲۰ / ۱ عن جمیل بن درّاج ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۳۹۷ / ۲۹ .

حدیث ۱۰۴۳

امام صادق علیه السلام :
 أَخِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَيْنَ سَلْمَانَ وَأَبِي ذَرٍّ ، وَاشْتَرَطَ عَلَيَّ أَبِي ذَرٍّ أَنْ لَا يَعِصِيَ سَلْمَانَ .
 امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا ، میان سلمان و ابوذر ، پیمان برادری بست و با ابوذر شرط کرد که از سلمان ، نافرمانی نکند .
 الکافی : ۸ / ۱۶۲ / ۱۶۸ عن صالح الأحول .

حدیث ۱۰۴۴

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ فَهُوَ مِمَّنْ كَمَلَ إِيمَانُهُ .
 امام صادق علیه السلام : هر که برای خدا دوست بدارد ، برای خدا دشمن بدارد و برای خدا بیخشد ، از کسانی است که ایمانشان کامل شده است .
 الکافی : ۲ / ۱۲۴ / ۱ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۰ / ۹۳۴ وزاد فيه بعد «أعطى لله» قوله «ومنع لله» كلاهما عن أبي عبيدة الحذاء ، غرر الحكم : ۹۰۳۱ نحوه ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۳۸ / ۱۰ .

حدیث ۱۰۴۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لِأَصْحَابِهِ : أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ فَعَلْتُمُوهُ تَبَاعَدَ الشَّيْطَانُ مِنْكُمْ كَمَا تَبَاعَدَ الْمَشْرِقُ مِنَ الْمَغْرِبِ ؟
 قالوا : بلى .
 قَالَ : الصَّوْمُ يُسَوِّدُ وَجْهَهُ ، وَالصَّدَقَةُ تَكْسِرُ ظَهْرَهُ ، وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْمُوازِرَةُ عَلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ يَقْطَعُ دَابِرَهُ ، وَالِاسْتِغْفَارُ يَقْطَعُ وَتِينَهُ .
 امام صادق علیه السلام - به نقل از پدران - : پیامبر صلی الله علیه و آله به یارانش فرمود : «هان! شما را از کاری خبر دهم که اگر انجامش دهید ، شیطان از شما دور می شود ، آن گونه که مشرق از مغرب دور شده است ؟» .
 گفتند : آری .

فرمود : «روزه ، روسیاهش می کند . صدقه ، پشتش را می شکند . دوستی در راه خدا و همیاری در انجام دادن کارهای شایسته ، دنباله [سلطه] اش را قطع می کند و استغفار ، رگ گردنش را می بُرد» .

الکافی : ۴ / ۶۲ / ۲ ، تهذیب الأحکام : ۴ / ۱۹۱ / ۵۴۲ كلاهما عن إسماعيل بن أبي زياد ، كتاب من لا يحضره الفقيه : ۲ / ۷۵ / ۱۷۷۴ عنه صلى الله عليه وآله ومن نقله عنهم عليهم السلام ، الجعفریات : ۵۸ عن الإمام الكاظم عن آبائه عليهم السلام عنه صلى

الله علیه و آله، النوادر للراوندى : ۱۹ عن الإمام علیّ علیه السلام کلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ۶۳ / ۲۶۴ / ۱۴۶ .

حدیث ۱۰۴۶

امام صادق علیه السلام :

لَقَدْ عَظُمَتْ مَنَزِلَةُ الصِّدِّيقِ ، حَتَّى إِنَّ أَهْلَ النَّارِ لَيَسْتَعِينُونَ بِهِ وَيَدْعُونَهُ فِي النَّارِ قَبْلَ الْقَرِيبِ وَالْحَمِيمِ ؛ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مُخْبِرًا عَنْهُمْ : «فَمَا لَنَا مِنْ شَفِيعِينَ * وَلَا صِدِّيقٍ حَمِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام : چنان منزلت دوست ، والا- و بزرگ است که حتی دوزخیان در آتش ، پیش از آن که خویشاوندان و نزدیکان را بخوانند ، آنان را می خوانند و از آنان یاری می خواهند . خداوند عز و جل از زبان آنان چنین خبر می دهد : «ما را ، نه شفیعیانی است و نه دوستی مهربان» .

الأمالی للطوسی : ۵۱۷ / ۱۱۳۳ و ص ۶۰۹ / ۱۲۵۹ و فیه «قبل القریب الحمیم» و کلاهما عن الحسن ابن صالح بن حلی ، بحار الأنوار : ۱۱ / ۱۷۶ / ۷۴ .

حدیث ۱۰۴۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ ، قَدْ أَضَاءَ نُورٌ وَجُوهِهِمْ وَنُورٌ أَجْسَادِهِمْ وَنُورٌ مَنَابِرِهِمْ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى يُعَرَفُوا بِهِ ، فَيُقَالُ : هَؤُلَاءِ الْمُتَحَابِّونَ فِي اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : روز قیامت ، دوستان در راه خدا بر منبرهایی از نور قرار دارند و نور چهره هایشان و نور پیکرهایشان و نور منبرهایشان ، همه چیز را روشن کرده و بر آنها تابیده است ، تا آن جا که با این نور شناخته می شوند و گفته می شود : «اینان ، دوستان در راه خداوند هستند» .

الکافی : ۲ / ۱۲۵ / ۴ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۳ / ۹۴۳ و لیس فیه «نور وجوههم» و کلاهما عن أبی بصیر ، ثواب الأعمال : ۱۸۲ / ۱ عن الحسن بن علی بن فضال عن أبی الحسن علیه السلام ، الأصول الستة عشر (أصل جعفر بن محمد الحضرمی) : ۶۵ عن جابر ، بحار الأنوار : ۷ / ۱۹۵ / ۶۳ .

حدیث ۱۰۴۸

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : «اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ» - : يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى ، وَيُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى ، وَيُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «از خدا آن گونه که حق پروا کردن از اوست ، پروا کنید» - فرمود : [حق تقوا از خدا این است] که اطاعت شود و نافرمانی نشود و پیوسته یاد شود و هرگز فراموش نگردد و سپاسگزاری شود و ناسپاسی نشود . بحار الأنوار : ۷۰ / ۲۹۱ / ۳۱ .

حدیث ۱۰۴۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ بِتَقْوَاهُ عَصَمَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَقْبَلَ اللَّهَ عَلَيْهِ وَعَصَمَهُ لَمْ يُبَالِ لَوْ سَقَطَتِ السَّمَاءُ عَلَى الْأَرْضِ ، وَإِنْ نَزَلَتْ نَازِلَةٌ عَلَى أَهْلِ

الأرضِ فشمَلَهُمْ بِلَيْتِهِ كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ بِالتَّقْوَى مِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ، أَلَيْسَ اللَّهُ تَعَالَى يَقُولُ: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ»
 امام صادق علیه السلام: هر که با تقوا داشتن از خدا به او پناه برد، خداوند او را نگه دارد و هر کس که خداوند به او رو کند و
 نگهدارش باشد، وی را از افتادن آسمان بر زمین باکی نباشد و اگر بر اهل زمین بلایی فرود آید و همگان را در بر گیرد، او به سبب
 تقوا از هر بلایی در امان ماند، مگر نه اینکه خداوند متعال می فرماید: «براستی که پرهیزگاران در جایگاهی امن هستند!»
 الدخان: ۵۱.

حدیث ۱۰۵۰

امام صادق علیه السلام:
 ثَلَاثَةٌ لَا عُذْرَ لِأَحَدٍ فِيهَا: أَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبَرِّ وَالْفَاجِرِ، وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ لِلْبَرِّ وَالْفَاجِرِ، وَبُرِّ الْوَالِدَيْنِ بَرِّينَ كَانَا أَوْ فَاجِرِينَ .
 امام صادق علیه السلام: سه چیز است که هیچ کس در آنها معذور نیست: برگرداندن امانت به نیک و بد، وفای به عهد با نیک و
 بد، و خوشرفتاری با پدر و مادر، خوب باشند یا بد.
 الخصال: ۱۲۳/۱۱۸.

حدیث ۱۰۵۱

امام صادق علیه السلام:
 - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ» وَقَوْلِهِ: «إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ
 فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ» - : إِذَا فَعَلَ الْعَبْدُ مَا أَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِهِ مِنَ الطَّاعِيَةِ كَانَ فِعْلُهُ وَفَقًا لِأَمْرِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَسُمِّيَ الْعَبْدُ بِهِ مُؤَفَّقًا، وَإِذَا
 أَرَادَ الْعَبْدُ أَنْ يَدْخُلَ فِي شَيْءٍ مِنْ مَعَاصِي اللَّهِ فَحَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ تِلْكَ الْمَعْصِيَةِ فَتَرَكَهَا كَانَ تَرْكُهُ لَهَا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ
 تَعَالَى ذِكْرُهُ، وَمَتَى خَلَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ تِلْكَ الْمَعْصِيَةِ فَلَمْ يَحُلْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا حَتَّى يَرْتَكِبَهَا فَقَدْ خَذَلَهُ وَلَمْ يَنْصُرْهُ وَلَمْ يُؤَفِّقْهُ .
 امام صادق علیه السلام - درباره آیه «توفیق من جز به [یاری] خدا نیست» و آیه «اگر خدا شما را یاری کند هیچ کس بر شما غالب
 نخواهد شد و اگر واگذار دتان چه کسی بعد از او شما را یاری خواهد کرد؟ و مؤمنان باید فقط به خدا توکل کنند» - فرمود: هرگاه
 بنده طاعتی را که خداوند عزوجل بدان فرمان داده است انجام دهد، عمل او موافق فرمان خداوند عز و جل می باشد و بدین سبب
 بنده را موفق نامیده اند و هرگاه بنده بخواهد در موردی نافرمانی خداوند کند و خدای تبارک و تعالی میان او و آن معصیت حایل
 شود و در نتیجه بنده آن را مرتکب نشود این ترک گناه او به توفیق خداوند تبارک و تعالی بوده است. اما هرگاه جلو او را از آن
 معصیت نگیرد و به حال خود رهاش کند تا مرتکب آن گناه شود، خداوند او را واگذارده و یاریش نرسانده و توفیقش نداده
 است.
 التوحید: ۲۴۲/۱.

حدیث ۱۰۵۲

امام صادق علیه السلام:
 إِنَّ الْعَالِمَ إِذَا لَمْ يَعْمَلْ بِعِلْمِهِ زَلَّتْ مَوْعِظَتُهُ عَنِ الْقُلُوبِ كَمَا يَزِلُّ الْمَطْرُ عَنِ الصَّفَا .
 امام صادق علیه السلام: عالم هرگاه به علم خود عمل نکند، پند او از دل ها فرو غلتد، آن گونه که باران از روی تخته سنگ فرو
 می غلتد.

منیة المرید : ۱۴۶ و ۱۸۱.

حدیث ۱۰۵۳

امام صادق علیه السلام :

أَصْدَقُ الْقَوْلِ ، وَأَبْلَغُ الْمَوْعِظَةِ ، وَأَحْسَنُ الْقَصَصِ : كِتَابُ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : راست ترین سخن و رساترین پند و بهترین حکایت، کتاب خداست.

الأمالی للصدوق : ۵۷۶/۷۸۸ .

حدیث ۱۰۵۴

امام صادق علیه السلام :

عِدَّةُ الْمُؤْمِنِ أَخَاهُ نَذْرًا كَفَّارَةً لَهُ ، فَمَنْ أَخْلَفَ فَيُخْلِفِ اللَّهُ يَدَهُ ، وَلِمَقْتِهِ تَعَرَّضَ ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ : « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ »

امام صادق علیه السلام : وعده مؤمن نذری است که کفارہ ای برایش [متصوّر] نیست؛ زیرا هر که خُلف وعده کند، قبل از هر چیز با خدا خُلف وعده کرده و خود را در معرض خشم و دشمنی او قرار داده است و این سخن خداوند متعال است آنجا که می فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده اید! چرا چیزی می گوئید که انجام نمی دهید؟» .

الصف : ۲ .

حدیث ۱۰۵۵

امام صادق علیه السلام :

لَا تَعِدَنَّ أَحَاكَ وَعَدَا لَيْسَ فِي يَدِكَ وَفَاؤُهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگز به برادرت وعده ای نده که انجام آن به دست تو نیست.

بحار الأنوار : ۷۸/۲۵۰/۹۴ .

حدیث ۱۰۵۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ التَّوَاضُعِ - : هُوَ أَنْ تَرْضَى مِنَ الْمَجْلِسِ بَدُونَ شَرَفِكَ ، وَأَنْ تُسَلِّمَ عَلَى مَنْ لَقَيْتَ ، وَأَنْ تَتَرَكَّ الْمِرَاءَ وَإِنْ كُنْتَ مُحِقًّا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از فروتنی - فرمود: فروتنی این است که از مجلس به نشستن در جایی پایین تر از مقام و موقعیت خود رضایت دهی، به هر که برخوردی سلام کنی و مجادله را رها کنی، اگرچه حق با تو باشد.

بحار الأنوار : ۷۸/۲۷۷/۱۱۳ .

حدیث ۱۰۵۷

امام صادق علیه السلام :

: إِنْ مِنَ التَّوَاضُعِ أَنْ يَرْضَى الرَّجُلُ بِالْمَجْلِسِ دُونَ الْمَجْلِسِ ، وَأَنْ يُسَلِّمَ عَلَى مَنْ يَلْقَى ، وَأَنْ يَتَرَكَّ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا ، وَلَا يُحِبَّ

أَنْ يُحَمَّدَ عَلَى التَّقْوَى .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدران بزرگوار خویش علیهم السلام - فرمود: از فروتنی است که انسان به پایین مجلس رضایت دهد، به هر که برمی خورد سلام کند، مجادله را رها کند اگر چه حق با او باشد و دوست نداشته باشد که او را به پرهیزگاری بستانند.

بحار الأنوار: ۷۵/۱۱۸/۳.

حدیث ۱۰۵۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ مِنَ التَّوَّاضِعِ أَنْ يَجْلِسَ الرَّجُلُ دُونَ شَرَفِهِ .

امام صادق علیه السلام: از فروتنی است که آدمی درجایی از مجلس بنشیند که پایین تر از مقام و منزلت او باشد.
الکافی: ۲/۱۲۳/۹.

حدیث ۱۰۵۹

امام صادق علیه السلام:

الْوُضُوءُ عَلَى الْوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ .

امام صادق علیه السلام: وضو روی وضو، روشنایی روی روشنایی است.
وسائل الشیعة: ۱/۲۶۵/۸، عوالی اللالی: ۱/۲۳/۲.

حدیث ۱۰۶۰

امام صادق علیه السلام:

مَنْ جَدَّدَ وَضُوءَهُ لِعَیْرِ حَدَثٍ جَدَّدَ اللَّهُ تَوْبَتَهُ مِنْ غَیْرِ اسْتِغْفَارٍ .

امام صادق علیه السلام: هر که بدون سرزدن خدثی از او، تجدید وضو کند، خداوند توبه او را، بی آنکه استغفار کند، تجدید گرداند.

وسائل الشیعة: ۱/۲۶۴/۷.

حدیث ۱۰۶۱

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَقَدْ أَضْرَبَ الْوَرْتَةَ ، وَالْوَصِيَّةُ بِالْخُمْسِ وَالرُّبْعِ أَفْضَلُ مِنَ الْوَصِيَّةِ بِالثُّلُثِ ، وَمَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَلَمْ يَبْرُكْ .

امام صادق علیه السلام: هر که به یک سوم [دارایش] وصیت کند به وارثان ضرر زده است و وصیت کردن به یک پنجم و یک چهارم، از وصیت کردن به یک سوم افضل است. کسی که به یک سوم وصیت کند، چیزی [از مورد مأذون و مجاز] را باقی نگذاشته است.

الکافی: ۷/۱۱/۵.

حدیث ۱۰۶۲

امام صادق علیه السلام :

حَصَلْتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ وَإِلَّا فَاعْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ ! قِيلَ : وَمَا هُمَا ؟ قَالَ : الصَّلَاةُ فِي مَوَاقِيتِهَا وَالْمُحَافَظَةُ عَلَيْهَا ، وَالْمُؤَاسَاةُ .

امام صادق علیه السلام : دو خصلت است که در هر که نباشد ، از او دوری کن ، دوری کن ، دوری کن ! عرض شد : آن دو چیست ؟ فرمود : نماز به وقت و مواظبت کردن بر (آداب و شرایط) آن و همدردی (دستگیری از برادران) .

الخصال : ۴۷ / ۵۰ .

حدیث ۱۰۶۳

امام صادق علیه السلام :

تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِمُؤَاسَاةِ إِخْوَانِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : با دستگیری از برادرانتان خود را به خداوند متعال نزدیک سازید .

الخصال : ۲۶ / ۸ .

حدیث ۱۰۶۴

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سُئِلَ عَنِ الْوَسْوَسَةِ وَإِنْ كَثُرَتْ - : لَا شَيْءَ فِيهَا ، تَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از وسوسه زیاد - فرمود: اشکالی ندارد. می گویی: «لا اله الا الله» .

الکافی : ۲/۴۲۴/۱ .

حدیث ۱۰۶۵

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْوَرَعِ مِنَ النَّاسِ - : الَّذِي يَتَوَرَّعُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از مرد پارسا - فرمود: کسی که از حرام های خداوند عز و جل پرهیز کند.

الکافی : ۲/۷۷/۸ .

حدیث ۱۰۶۶

امام صادق علیه السلام :

- أَيْضًا - : الَّذِي يَتَوَرَّعُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ ، وَيَجْتَنِبُ هَؤُلَاءِ ، وَإِذَا لَمْ يَتَّقِ الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ وَهُوَ لَا يَعْرِفُهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به همین پرسش - فرمود: پارسا کسی است که از حرام های خدا پرهیز و دوری می کند و اگر از

شبّهات [نیز] پرهیز نکند، ندانسته به حرام افتد.

بحار الأنوار: ۷۰/۳۰۳/۱۵ .

حدیث ۱۰۶۷

امام صادق علیه السلام :

- فِي وَصِيَّتِهِ لِعَمْرِ بْنِ سَعِيدٍ - : أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْاجْتِهَادِ ، وَعَلِمَ أَنََّّهُ لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادٌ لَا وَرَعَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام - به عمرو بن سعید - فرمود : تو را به تقوای الهی و پارسایی و کوشش [در عبادت] سفارش می‌کنم و بدان که کوششی که در آن پارسایی نباشد، سودی نمی‌دهد.

بحار الأنوار : ۷۰/۲۹۶/۱.

حدیث ۱۰۶۸

امام صادق علیه السلام :

لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادٌ لَا وَرَعَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام : کوشش در عبادت اگر با پارسایی همراه نباشد، سودبخش نیست.

الکافی : ۲/۷۷/۴.

حدیث ۱۰۶۹

امام صادق علیه السلام :

اتَّقُوا اللَّهَ وَصُونُوا دِينَكُمْ بِالْوَرَعِ .

امام صادق علیه السلام : از خدا پروا کنید و دین خود را با پارسایی نگه دارید.

الکافی : ۲/۷۶/۲.

حدیث ۱۰۷۰

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا - وَلَا كَرَامَةً - مَنْ كَانَ فِي مِصْرٍ فِيهِ مِائَةٌ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ، وَكَانَ فِي ذَلِكَ

الْمِصْرِ أَحَدٌ أَوْرَعَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : از ما نیست - و ارزشی ندارد - کسی که در شهری صد هزار نفری یا بیشتر زندگی کند و در آن شهر،

شخصی پارساتر از او

وجود داشته باشد.

الکافی : ۲/۷۸/۱۰.

حدیث ۱۰۷۱

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالْوَرَعِ ؛ فَإِنَّهُ الدِّينُ الَّذِي نُلَازِمُهُ ، وَنَدِينُ اللَّهِ بِهِ ، وَنُرِيدُهُ مِمَّنْ يُوَالِينَا .

امام صادق علیه السلام : بر شما باد پارسایی؛ زیرا پارسایی همان دینی است که ما از آن پیروی می‌کنیم و خدا را با آن بندگی و

اطاعت می‌نماییم و [پابندی به] آن را از دوستان خود می‌خواهیم.

الأمالی للطوسی : ۲۸۱/۵۴۴.

حدیث ۱۰۷۲

امام صادق علیه السلام :

المُسلِمُ یَحْبُبُ الْکَافِرَ وَیرِئُهُ ، وَالکَافِرُ لَا یَحْبُبُ الْمُؤْمِنَ وَلَا یرِئُهُ .

امام صادق علیه السلام : فرد مسلمان مانع [ارث بردن] کافر می شود و از او (کافر) ارث می برد ؛ ولی کافر نه مانع [ارث بردن] مؤمن می شود و نه از او ارث می برد.

الکافی : ۷/۱۴۳/۵.

حدیث ۱۰۷۳

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ إِعْطَاءِ الذَّکَرِ مِثْلَ الْأُنْثِیَنِ - : إِنَّ الْمَرْأَةَ لَیْسَ عَلَیْهَا جِهَادٌ وَلَا نَفَقَةٌ وَلَا مَعْقَلَةٌ

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که چرا سهم الارث مرد دو برابر زن است - فرمود : چون بر زن نه جهادی واجب است نه نفقه ای [برای تأمین هزینه زندگی] و نه پرداخت دیه ای [در مورد عاقله] بلکه اینها به عهده مردان گذاشته شده است. العاقله : الدیة (النهاية : ۳/۲۸۷) . أى لا تصیر عاقله فی دیه الخطأ. (کما فی هامش المصدر).

حدیث ۱۰۷۴

امام صادق علیه السلام :

إحذروا أهواءكم كما تحذرون أعداءكم ، فليس شيء أعدى للرجال من أتباع أهوائهم ، وحصائد ألسنتهم .

امام صادق علیه السلام : همان گونه که از دشمنان خود حذر می کنید، از هوس هایتان حذر کنید؛ زیرا برای مردان دشمنی بدتر از پیروی از هوس هایشان و محصولات زبان هایشان (سخنان بیهوده و یاوه) نیست.

الکافی : ۲/۳۳۵/۱.

حدیث ۱۰۷۵

امام صادق علیه السلام :

ثلاثٌ یَحْجِرْنَ المرءَ عَنْ طَلَبِ المعالی : قِصْرُ الهِمَّةِ ، وَقَلَّةُ الحِیلَةِ ، وَضَعْفُ الرّأیِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز انسان را از رفتن در پی مقامات عالیه و اهداف بلند باز می دارد: کوتاهی همت، چاره اندیش نبودن، و سستی اندیشه.

تحف العقول : ۳۱۸.

حدیث ۱۰۷۶

امام صادق علیه السلام :

یُهْلِكُکَ اللهُ سِتًّا بَسَّتْ : الأمرءَ بِالْجورِ ، والعربَ بِالعصبيَّةِ ، والدَّهاقینَ بِالکبرِ ، والتَّجَارَ بِالخِیانَةِ ، وأهلَ الرُّستاقِ بِالْجَهْلِ ، والفُقهاءَ

بِالْحَسَدِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند شش گروه را به سبب شش خصلت نابود می کند: فرمانروایان را به سبب ستمگری، عرب ها را به سبب تعصب، ملاکان را به سبب کبر، بازرگانان را به سبب خیانت، روستاییان را به سبب نادانی و فقیهان را به سبب حسادت. بحار الأنوار: ۷۸/۲۰۷/۶۷.

حدیث ۱۰۷۷

امام صادق علیه السلام :

خَصَلْتَيْنِ

امام صادق علیه السلام : دو کار ، هلاکتبار است: به رأی خود برای مردم فتوا دهی، یا ندانسته از چیزی (عقیده ای) پیروی کنی. مفعول به لفعول محذوف تقدیره «احذر» .

حدیث ۱۰۷۸

امام صادق علیه السلام :

أَرْبَعَةٌ تَهْرَمُ قَبْلَ أَوَانِ الْهَرَمِ: أَكْلُ الْقَدِيدِ ، وَالْقُعُودُ عَلَى النَّدَاوَةِ ، وَالصُّعُودُ فِي الدَّرَجِ ، وَمُجَامَعَةُ الْعَجُوزِ .

امام صادق علیه السلام : چهار چیز است که پیری زودرس می آورد: خوردن گوشت نمک سود، نشستن روی زمین نمناک، بالا رفتن از پلکان، و نزدیکی کردن با پیر زنان. تحف العقول: ۳۱۷.

حدیث ۱۰۷۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي الرَّجُلِ يَخْرُجُ بِالصَّدَقَةِ لِيُعْطِيَهَا السَّائِلَ فَيَجِدُهُ قَدْ ذَهَبَ - : فَلْيُعْطِهَا غَيْرَهُ ، وَلَا يَرُدَّهَا فِي مَالِهِ .

امام صادق علیه السلام - درباره مردی که صدقه ای می آورد تا به سائل بدهد، اما وقتی دم در می آید می بیند او رفته است - فرمود : باید آن را به سائل دیگری بدهد و به مالش برنگرداند. بحار الأنوار: ۱۰۳/۱۸۹/۵.

حدیث ۱۰۸۰

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْآيَةِ - : مَنْ أَخْرَجَهَا مِنْ ضَلَالٍ إِلَى هُدًى فَكَأَنَّمَا أَحْيَاهَا ، وَمَنْ أَخْرَجَهَا مِنْ هُدًى إِلَى ضَلَالٍ فَقَدْ قَتَلَهَا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از همین آیه - فرمود : یعنی کسی که دیگری را از گمراهی به راه راست درآورد، مانند این است که او را زنده کرده است و کسی که دیگری را از راه راست به گمراهی کشاند، او را کشته است. الکافی: ۱ / ۲۱۰ / ۲.

حدیث ۱۰۸۱

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله عزوجل : «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ ...»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «براستی که ما راه را به او نشان دادیم...» - فرمود : یعنی ما راه را به او شناساندیم؛ یا آن را در پیش می‌گیرد و یا ره‌ایش می‌کند.
الإنسان : ۳ .

حدیث ۱۰۸۲

امام صادق علیه السلام :

لا يزال إبليس فرحاً ما اهتجر المسلمان ، فإذا التقيا اصطكت ركبته وتخلعت أوصاله

امام صادق علیه السلام : تا زمانی که دو مسلمان با یکدیگر قهر باشند، ابلیس خوشحال است و هرگاه با هم دیدار (آشتی) کنند، زانوهایش به هم خورد و بندهایش از هم بگسلد و فریاد زند: ای وای بر من، هلاک شدم.
اصطكت ركبته : اضطربنا، والتخلع : التفكك، الوصل : المفصل ، أو مجتمع العظام (المعجم الوسيط : ۱ / ۵۱۹ و ص ۲۵۰ و ج ۲ / ۱۰۳۷) .

حدیث ۱۰۸۳

امام صادق علیه السلام :

المتعرب بعد الهجرة التارك لهذا الأمر بعد معرفته .

امام صادق علیه السلام : متعرب بعد از هجرت، کسی است که بعد از شناختن این امر (ولایت اهل بیت) آن را رها کند.
معانی الأخبار : ۱ / ۲۶۵ .

حدیث ۱۰۸۴

امام صادق علیه السلام :

- في قوله تعالى : «يا عبادي الذين آمنوا إن أرضي ...» - : إذا عصى الله في أرض أنت فيها فاخرج منها إلى غيرها .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «ای بندگان من که ایمان آورده‌اید! به راستی که زمین من...» - فرمود : هرگاه در سرزمینی که تو در آن به سر می‌بری خداوند نافرمانی شد، از آنجا به جای دیگر کوچ کن.
مجمع البيان : ۸ / ۴۵۵

حدیث ۱۰۸۵

امام صادق علیه السلام :

إن المؤمن لينوي الذنب فيحرم رزقه .

امام صادق علیه السلام : به راستی که مؤمن نیت گناه می‌کند و بدان سبب از روزی خود محروم می‌شود.
بحار الأنوار : ۷۱ / ۲۴۷ / ۶ ، ثواب الأعمال : ۱ / ۲۸۸ .

حدیث ۱۰۸۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَدِّ الْعِبَادَةِ الَّتِي إِذَا فَعَلَهَا فَاعِلُهَا كَانَ مُؤَدِّيًا - : حُسْنُ النِّيَّةِ بِالطَّاعَةِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از اندازه عبادتی که چون کسی انجام دهد وظیفه خود را انجام داده است - فرمود : حسن نیت داشتن در طاعت.

الکافی : ۲ / ۸۵ / ۴.

حدیث ۱۰۸۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَّنَتْ نِيَّتَهُ زَادَ اللَّهُ فِي رِزْقِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که نیتش نیکو شود، خداوند بر روزیش بیفزاید.

المحاسن : ۱ / ۴۰۶ / ۹۲۲.

حدیث ۱۰۸۸

امام صادق علیه السلام :

لَا بُدَّ لِلْعَبْدِ مِنَ خَالِصِ النِّيَّةِ فِي كُلِّ حَرَكَهٍ وَسُكُونٍ ؛ لِأَنَّهُ إِذَا لَمْ يَكُنْ هَذَا الْمَعْنَى يَكُونُ غَافِلًا .

امام صادق علیه السلام : بنده باید در تمام حرکات و سکونات خود نیت خالص [برای خدا] داشته باشد؛ زیرا اگر این معنا در کار نباشد، در شمار غافلان است.

بحار الأنوار : ۷۰ / ۲۱۰ / ۳۲.

حدیث ۱۰۸۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي الْجَوَابِ عَنْ عَلِّهِ فَضَلَ نِيَّةَ الْمُؤْمِنِ عَلَى عَمَلِهِ - : لِأَنَّ الْعَمَلَ رُبَّمَا كَانَ رِيَاءً لِلْمَخْلُوقِينَ، وَالنِّيَّةَ خَالِصَةً لِرَبِّ الْعَالَمِينَ، فَيُعْطَى تَعَالَى عَلَى النِّيَّةِ مَا لَا يُعْطَى عَلَى الْعَمَلِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از علت برتری نیت مؤمن بر عمل او - فرمود : چون عمل گاه ممکن است برای ریا و خودنمایی به مخلوقین صورت گیرد، اما نیت به طور خالص از آن پروردگار جهانیان است. بنابراین، خدای متعال برای نیت چیزی عطا می کند که برای عمل عطا نمی کند.

علل الشرائع : ۱ / ۵۲۴.

حدیث ۱۰۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يَحْشُرُ النَّاسَ عَلَى نِيَاتِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند در روز قیامت مردم را مطابق نیت هایشان محشور می کند.

المحاسن: ۱ / ۴۰۹ / ۹۲۹.

حدیث ۱۰۹۱

امام صادق علیه السلام:

مَا ضَعْفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوَّيْتِ عَلَيْهِ النَّيَّةُ .

امام صادق علیه السلام: هیچ بدنی در انجام آنچه نیت بر آن قوی باشد، ناتوان نیست.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ۴ / ۴۰۰ / ۵۸۵۹.

حدیث ۱۰۹۲

امام صادق علیه السلام:

إِذَا أُوتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ فَانظُرْ مَا سَلَكَ فِي بَطْنِكَ وَمَا كَسَبْتَ فِي يَوْمِكَ ، وَادْكُرْ أُنْكَ مَيِّتٌ وَأَنْ لَكَ مَعَادَا .

امام صادق علیه السلام: هرگاه به بستر رفتی بیندیش که در آن روز چه غذایی روانه شکم خود کرده ای و چه به دست آورده

ای و به یاد آر که خواهی مرد و معادی در پیش داری.

بحار الأنوار: ۷۶ / ۱۹۰ / ۲۱.

حدیث ۱۰۹۳

امام صادق علیه السلام:

مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ ، بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ ، فَإِنْ ذَكَرَ أَنْهُ عَلَى غَيْرِ وُضوءٍ فَلْيَتَيَمَّمْ مِنْ دِثَارِهِ كَأَنَّ مَا كَانَ ، فَإِنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَزَلْ فِي الصَّلَاةِ وَذَكَرِ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام: هر که طهارت بگیرد و سپس به بسترش رود، در آن شب بستر او به منزله مسجد اوست و اگر یادش آید که

وضو ندارد، به همان لحاف خود، هرچه باشد، تیمم کند، که اگر چنین کرد پیوسته در نماز و ذکر خداوند عز و جل باشد.

بحار الأنوار: ۷۶ / ۱۸۲ / ۶.

حدیث ۱۰۹۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس طهارت (وضو) بگیرد و سپس به بسترش رود، در آن شب بستر او چون مسجدش باشد.

ثواب الأعمال: ۳۵ / ۱.

حدیث ۱۰۹۵

امام صادق علیه السلام:

كَثْرَةُ النَّوْمِ مَذْهَبَةٌ لِلدِّينِ وَاللُّدُنْيَا .

امام صادق علیه السلام: پرخوابی، باعث از دست رفتن دین و دنیا است.

الکافی: ۵ / ۸۴ / ۱.

حدیث ۱۰۹۶

امام صادق علیه السلام:

- لِرَجُلٍ قَالَ لَهُ: أَتَرَى هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ مِنَ النَّاسِ؟: الْقَى مِنْهُمْ التَّيَارِكَ لِلسَّوَاكِ، وَالْمُتْرَبِعَ فِي مَوْضِعِ الصُّيْقِ، وَالِدَاخِلَ فِيمَا لَا يَعْنيهِ، وَالْمُمَارَى فِيمَا لَا يَعْلَمُ لَهُ، وَالْمُتَمَرِّضَ مِنْ غَيْرِ عِلْمٍ، وَالْمُتَشَدِّعَ مِنْ غَيْرِ مُصِيبَةٍ، وَالْمُخَالَفَ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي الْحَقِّ وَقَدْ انْفَقُوا عَلَيْهِ، وَالْمُفْتَخِرَ يَفْتَخِرُ بِآبَائِهِ وَهُوَ خَلُوٌّ مِنْ صَالِحِ أَعْمَالِهِمْ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الْخَلْنَجِ

امام صادق علیه السلام - به مردی که عرض کرد: آیا این خلائق همه در شمار آدمیانند؟ - فرمود: از شمار آنان بیفکن کسی را که مسواک نمی زند، کسی که در جای تنگ چهار زانو می نشیند، کسی که به چیزهای بی ربط و بیهوده می پردازد، کسی که در موضوعاتی که نمی داند بحث و مجادله می کند، کسی که بی جهت خود را در بستر بیماری می اندازد، کسی که بدون مصیبتی سر و وضعش ژولیده و پریشان باشد، کسی که با یاران خود درباره حقیقتی که همه آنها بر آن همدستانند مخالفت کند، کسی که به مفاخر پدران خود ببالد اما از کارهای نیک و شایسته آنان بی بهره باشد، چنین کسی به خَلْنَج می ماند که پوسته های آن لایه لایه برداشته شود تا به مغزش برسد و نیز چنان است که خداوند عز و جل فرموده است: «اینان نیستند مگر مانند چارپایان و بلکه اینان گمراهترند».

الْخَلْنَجِ شَجْرٌ، فَارْسِي مَعْرَبٌ، تَتَّخِذُ مِنْ خَشْبِهِ الْأَوَانِي. (لسان العرب: ۲ / ۲۶۱).

حدیث ۱۰۹۷

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالْأَشْكَالِ مِنَ النَّاسِ وَالْأَوْسَاطِ مِنَ النَّاسِ، فَعِنْدَهُمْ تَجِدُونَ مَعَادِنَ الْجَوْهَرِ.

امام صادق علیه السلام: با همتایان [خود] از مردم و طبقات متوسط جامعه باشید؛ که معدن های گوهر را در میان اینان می یابید. الأصول الستة عشر: ۵۷.

حدیث ۱۰۹۸

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ، وَالْعَدْلُ، وَالْخِصْبُ.

امام صادق علیه السلام: سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت و عدالت و رفاه.

تحف العقول: ۳۲۰.

حدیث ۱۰۹۹

امام صادق علیه السلام:

طَلَبْتُ نُورَ الْقَلْبِ فَوَجِدْتُهُ فِي التَّفَكُّرِ وَالْبُكَاءِ، وَطَلَبْتُ الْجَوَازَ عَلَى الصَّرَاطِ فَوَجِدْتُهُ فِي الصَّدَقَةِ، وَطَلَبْتُ نُورَ الْوَجْهِ فَوَجِدْتُهُ فِي صِيْلَةِ اللَّيْلِ.

امام صادق علیه السلام: روشنایی دل را جستم و آن را در اندیشیدن و گریستن یافتم، و گذر از صراط را جستم و آن را در صدقه دادن یافتم، و نورانیت چهره را جستم و آن را در نماز شب یافتم.
مستدرک الوسائل: ۱۲ / ۱۷۳ / ۱۳۸۱۰.

حدیث ۱۱۰۰

امام صادق علیه السلام: لَيْسَ الْعِلْمُ بِالْتَّعْلَمِ ، إِنَّمَا هُوَ نُورٌ يَنْعُ فِي قَلْبٍ مَنْ يُرِيدُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَهْدِيَهُ .
امام صادق علیه السلام: علم به آموختن نیست، بلکه آن، در حقیقت، نوری است که خداوند تبارک و تعالی در دل هر کس که خواهان هدایتش باشد، می نهد.
بحار الأنوار: ۱ / ۲۲۵ / ۱۷.

حدیث ۱۱۰۱

امام صادق علیه السلام: السَّاعِي قَاتِلٌ ثَلَاثَةً: قَاتِلٌ نَفْسِهِ ، وَقَاتِلٌ مَنْ يَسْعَى بِهِ ، وَقَاتِلٌ مَنْ يَسْعَى إِلَيْهِ .
امام صادق علیه السلام: سعایت کننده، قاتل سه نفر است: قاتل خودش و قاتل کسی که از او سعایت می کند و قاتل کسی که پیش او سعایت می کند.
الخصال: ۱۰۸ / ۷۳.

حدیث ۱۱۰۲

امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ؛ يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينِ ، وَيُجَلِّبُ الْعِدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِيينِ ، وَيُسْفِكُ بِهَا الدَّمَاءَ ، وَيُهْدِمُ بِهَا الدُّوْرَ ، وَيُكْشِفُ بِهَا السُّتُورَ ، وَالنَّمَامُ أَشْرٌ مَنْ وَطِئَ عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ .
امام صادق علیه السلام: از بزرگترین جادو، سخن چینی است، [زیرا] با سخن چینی میان دوستان جدایی افکنده می شود، یاران یکدل را با هم دشمن می کند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. آدم سخن چین بدترین کسی است که روی زمین گام برمی دارد.
بحار الأنوار: ۶۳ / ۲۱ / ۱۴.

حدیث ۱۱۰۳

امام صادق علیه السلام: لَوْ أَنَّ النَّاسَ أَخَذُوا مَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ بِهِ فَأَنْفَقُوهُ فِيمَا نَهَاَهُمْ عَنْهُ مَا قَبِلَهُ مِنْهُمْ ، وَلَوْ أَخَذُوا مَا نَهَاَهُمُ اللَّهُ عَنْهُ فَأَنْفَقُوهُ فِيمَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ بِهِ مَا قَبِلَهُ مِنْهُمْ ؛ حَتَّى يَأْخُذُوهُ مِنْ حَقِّ وَيُنْفِقُوهُ فِي حَقِّ .
امام صادق علیه السلام: اگر مردم از راهی که خداوند به آنان فرمان داده است کسب درآمد کنند و آنها را در راهی که خداوند از آن بازشان داشته است انفاق کنند، آن را از ایشان نمی پذیرد و اگر از راهی که آنها را از آن نهی کرده است درآمد به دست

آورند و آن درآمد را در راهی که خداوند بدان فرمانشان داده است به مصرف رسانند باز از آنان نمی پذیرد، مگر اینکه از راه حلال به دست آورند و در راه حلال انفاق کنند.
کتاب من لا یحضره الفقیه: ۲ / ۵۷ / ۱۶۹۴.

حدیث ۱۱۰۴

امام صادق علیه السلام:
مَا مِنْ عَبْدٍ يَمْنَعُ دِرْهَمًا فِي حَقِّهِ إِلَّا أَنْفَقَ اثْنَيْنِ فِي غَيْرِ حَقِّهِ .
امام صادق علیه السلام: هیچ بنده ای نیست که از خرج کردن یک درهم در راهی که حق آن است دریغ ورزد مگر اینکه دو درهم به ناحق خرج کند.
الکافی: ۳ / ۵۰۴ / ۷.

حدیث ۱۱۰۵

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ الصَّدَقَةَ تَقْضِي الدَّيْنَ وَتَخْلِفُ بِالْبِرَّةِ .
امام صادق علیه السلام: صدقه دادن، بدهی را ادا می کند و برکت می آورد.
الکافی: ۴ / ۹ / ۱.

حدیث ۱۱۰۶

امام صادق علیه السلام:
أَنْفَقُ وَأَيُّقِنُ بِالْخَلْفِ .
امام صادق علیه السلام: انفاق کن و به عوض یقین داشته باش.
بحار الأنوار: ۹۶ / ۱۳۰ / ۵۷.

حدیث ۱۱۰۷

امام صادق علیه السلام:
مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ مَالًا فَلَمْ يَتَصَدَّقْ مِنْهُ بِشَيْءٍ .
امام صادق علیه السلام: ملعون است، ملعون کسی که خداوند مالی به او ببخشد و او از آن مال صدقه ای ندهد.
بحار الأنوار: ۹۶ / ۱۳۳ / ۶۷.

حدیث ۱۱۰۸

امام صادق علیه السلام:
قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ... قَوْلُهُ تَعَالَى: «وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ...»
فَأَرَانِي أَنْفَقُ وَلَا أَرَى خَلْفًا! قَالَ: أَفْتَرَى اللَّهَ أَخْلَفَ وَعَدَهُ؟! قُلْتُ: لَا، قَالَ: فِمِمَّ؟ قُلْتُ: لَا أَدْرِي، قَالَ: لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ اكْتَسَبَ الْمَالَ

مِنْ جِلِّهِ وَأَنْفَقَهُ فِي حَقِّهِ لَمْ يُنْفِقْ دِرْهَمًا إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ عَلَيْهِ .

مکارم الأخلاق به نقل از مردی از اصحاب امام صادق علیه السلام: به امام صادق علیه السلام عرض کردم [به استناد] آیه «و آنچه انفاق کنید عوضش

را او می دهد...» انفاق می کنم اما عوضی نمی بینم. حضرت فرمود: آیا خیال می کنی خداوند خُلف وعده می کند؟ عرض کردم: نه. فرمود: پس عَلت چیست؟ عرض کرد: نمی دانم. حضرت فرمود: اگر فردی از شما مال حلال به دست آورد و به حق انفاق کند، درهمی انفاق نکند مگر اینکه خداوند عوض آن را بدهد.
مکارم الأخلاق: ۲ / ۲۱ / ۲۰۵۳.

حدیث ۱۱۰۹

امام صادق علیه السلام:

أَرْبَعٌ مِنْ عِلَامَاتِ النِّفَاقِ: فَسَاوَةُ الْقَلْبِ، وَجُمُودُ الْعَيْنِ، وَالْإِصْرَارُ عَلَى الذَّنْبِ، وَالْحِرْصُ عَلَى الدُّنْيَا.

امام صادق علیه السلام: چهار چیز از نشانه های نفاق است: سختدلی، خشکیدگی چشم، مداومت بر گناه، و آزمندی به دنیا. الاختصاص: ۲۲۸.

حدیث ۱۱۱۰

امام صادق علیه السلام:

النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا الْأَمْنُ وَصِحَّةُ الْجِسْمِ، وَتَمَامُ النُّعْمَةِ فِي الْآخِرَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ، وَمَا تَمَّتِ النُّعْمَةُ عَلَى عَبْدٍ قَطُّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ.

امام صادق علیه السلام: نعمت دنیا، امنیت و تندرستی است و کمال نعمت آخرت، وارد شدن به بهشت است و بنده ای که به بهشت نرود هرگز نعمت بر او تمام نشده است.

معانی الأخبار: ۸۷ / ۴۰۸.

حدیث ۱۱۱۱

امام صادق علیه السلام:

إِنِّي لَأَكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ فَلَا يُظْهِرُهَا.

امام صادق علیه السلام: من خوش ندارم که کسی نعمتی از خدا داشته باشد و آن را اظهار نکند.

الکافی: ۹ / ۴۳۹ / ۶.

حدیث ۱۱۱۲

امام صادق علیه السلام:

إِذَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدِهِ بِنِعْمَةٍ فَظَهَرَتْ عَلَيْهِ سِيَمَى حَبِيبِ اللَّهِ مُخَيِّدًا بِنِعْمَةِ اللَّهِ، وَإِذَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ بِنِعْمَةٍ فَلَمْ تَظْهَرْ عَلَيْهِ سِيَمَى بَغِيضِ اللَّهِ مُكْذِبًا بِنِعْمَةِ اللَّهِ.

امام صادق علیه السلام: هرگاه خداوند به بنده خود نعمتی عطا کند و آن نعمت در وجود او به چشم خورد، او حیب خدا و بازگو کننده نعمت خدا نامیده می شود. و هرگاه خداوند به بنده ای نعمتی دهد و آن نعمت در وجودش نمایان نباشد، وی دشمن خدا و

تکذیب کننده نعمت او خوانده می شود.

الکافی : ۲ / ۴۳۸ / ۶

حدیث ۱۱۱۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْرُومُ النَّعْمَ إِلَّا بَعْدَ ثَلَاثٍ (إِلَّا بِثَلَاثٍ) : مَعْرِفَهُ بِمَا يَلْزَمُ لِلَّهِ سُبْحَانَهُ فِيهَا ، وَأَدَاءُ شُكْرِهَا ، وَالتَّعَبُ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : نعمت ها نباید مگر بعد از سه کار : شناخت جایگاه شایسته خداوند در نعمت ها، گزاردن شکر آنها، و رنج و زحمت کشیدن برای آنها.

تحف العقول : ۳۱۸.

حدیث ۱۱۱۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَظُمَتْ نِعْمَتُهُ اللَّهُ عَلَيْهِ اشْتَدَّتْ مَوَؤَنُهُ النَّاسِ عَلَيْهِ ، فَاسْتَدِيمُوا النُّعْمَةَ بِاحْتِمَالِ الْمُؤُونَةِ وَلَا تُعَرِّضُوهَا لِلزُّوَالِ ، فَقَلَّ مَنْ زَالَتْ عَنْهُ النُّعْمَةُ فَكَادَتْ أَنْ تَعُودَ إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که نعمت خدا به او زیاد شود، بار زحمت و هزینه مردم بر دوش او سنگین تر شود؛ بنابراین، با به دوش کشیدن بار زحمت و هزینه مردم نعمت [خود] را پایدار سازید و آن را در معرض زوال قرار ندهید؛ زیرا به ندرت پیش می آید که نعمتی از کسی زوال یابد و دوباره به او باز گردد.

الکافی : ۱ / ۳۷ / ۴ .

حدیث ۱۱۱۵

امام صادق علیه السلام :

عَسَلُ الْإِنَاءِ وَكَسْحُ الْفِنَاءِ ، مَجْلَبَةٌ لِلرِّزْقِ .

امام صادق علیه السلام : شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل، باعث جلب روزی می شود.

الخصال : ۷۳ / ۵۴.

حدیث ۱۱۱۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ الطَّيَّارُ عَنْ كَرَاهِيَةِ مُنَاطَرَةِ النَّاسِ - : أَمَا كَلَامٌ مِثْلِكَ فَلَا يُكْرَهُ ، مَنْ إِذَا طَارَ يُحْسِنُ أَنْ يَقَعَ ، وَإِنْ وَقَعَ يُحْسِنُ أَنْ يَطِيرَ ، فَمَنْ كَانَ هَكَذَا لَا نَكْرَهُهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به طیار که پرسید آیا مناظره کردن با مردم ناخوشایند است؟ - فرمود : صحبت های امثال تو ناخوشایند نیست. کسی که هرگاه به پرواز درآید به خوبی فرود آید و هرگاه بنشیند به خوبی به پرواز درآید. کسی که چنین قدرتی داشته باشد ما مناظره کردن های او را ناخوش نداریم.

بحار الأنوار : ۲ / ۱۳۶ / ۳۹

حدیث ۱۱۱۷

امام صادق علیه السلام :

أَوَّلُ النَّظَرِ لَكَ ، وَالثَّانِيهِ عَلَيْكَ وَلَا لَكَ ، وَالثَّلَاثَةُ فِيهَا الْهَلَاكُ .

امام صادق علیه السلام : نگاه اول از آن توست، نگاه دوم به زیان توست نه به سود تو و نگاه سوم مایه هلاکت است.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۳ / ۴۷۴ / ۴۶۵۸

حدیث ۱۱۱۸

امام صادق علیه السلام :

النَّظْرَةُ بَعْدَ النَّظْرَةِ تَزْرَعُ فِي الْقَلْبِ الشَّهْوَةَ ، وَكَفَىٰ بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً .

امام صادق علیه السلام : نگاه بعد از نگاه، بذر شهوت در دل می‌کارد و این خود برای به فتنه کشاندن صاحبش کافی است.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۴/۱۸/۴۹۷۰.

حدیث ۱۱۱۹

امام صادق علیه السلام :

النَّظْرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إبْلِيسَ مَسْمُومٌ ، مَنْ تَرَكَهَا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ لَا لغيرِهِ أَعَقَبَهُ اللَّهُ إِيْمَانًا يَجِدُ طَعْمَهُ .

امام صادق علیه السلام : نگاه کردن، تیری از تیرهای زهرآلود ابلیس است. هر که برای خداوند عز و جل و نه برای غیر او، چشم

خود را فرو بندد خداوند در پی آن ایمانی به او ارزانی دارد که مزه اش را بچشد.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۴ / ۱۸ / ۴۹۶۹.

حدیث ۱۱۲۰

امام صادق علیه السلام :

كَمْ مِنْ نَظْرَةٍ أَوْرَثَتْ حَسْرَةً طَوِيلَةً !

امام صادق علیه السلام : بسی نگاه که حسرتی طولانی به بار آورده است!

الكافی : ۵ / ۵۵۹ / ۱۲.

حدیث ۱۱۲۱

امام صادق علیه السلام :

صِلْ مَنْ قَطَعَكَ ... وَأَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ

امام صادق علیه السلام : با کسی که از تو بریده ، رابطه برقرار کن ... و با کسی که با تو خصومت ورزیده ، به انصاف رفتار نما .

تحف العقول : ۳۰۵ .

حدیث ۱۱۲۲

امام صادق علیه السلام :

مَا نَصِيحَ اللَّهِ عَبْدٌ مُسْلِمٌ فِي نَفْسِهِ ، فَأَعْطَى الْحَقَّ مِنْهَا وَأَخَذَ الْحَقَّ لَهَا ، إِلَّا أُعْطِيَ خَصْلَتَيْنِ : رِزْقًا مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَقَعُّ بِهِ وَرِضَىٰ عَنِ اللَّهِ يُنَجِّيهِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ بنده مسلمانی برای خدا خیرخواه نفس خود نشد و حق را از نفس خویش و برای آن نگرفت مگر اینکه دو نعمت به او داده شد : رزقی از جانب خداوند عز و جل که او را کفایت کند و خشنودی و رضایتی از خدا که وی را نجات بخشد.

الخصال : ۴۶ / ۴۷.

حدیث ۱۱۲۳

امام صادق علیه السلام :

النَّصِيحَةُ مِنَ الْحَاسِدِ مُحَالٌ.

امام صادق علیه السلام : خیرخواهی (ارشاد) از حسود محال است.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۹۴ / ۹.

حدیث ۱۱۲۴

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالنَّصِيحِ لِلَّهِ فِي خَلْقِهِ ، فَلَنْ تَلْقَاهُ بِعَمَلٍ أَفْضَلَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : برای خدا خیرخواه خلق او باشید ؛ زیرا هرگز خداوند را با عملی بهتر از این کار ملاقات نخواهی کرد.

الکافی : ۲ / ۲۰۸ / ۶.

حدیث ۱۱۲۵

امام صادق علیه السلام :

يَجِبُ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ النَّصِيحَةُ لَهُ فِي الْمَشْهَدِ وَالْمَغِيبِ .

امام صادق علیه السلام : بر مؤمن واجب است که در حضور و غیاب مؤمن خیرخواه او باشد.

الکافی : ۲ / ۲۰۸ / ۲.

حدیث ۱۱۲۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ زَيْنَدِيقٌ عَنِ عِلْمِ النُّجُومِ - : هُوَ عِلْمٌ قَلَّتْ مَنَافِعُهُ وَكَثُرَتْ مَضَرَّاتُهُ ؛ لِأَنَّهُ لَا يُدْفَعُ بِهِ الْمَقْدُورُ وَلَا يُتَّقَى بِهِ الْمَحْذُورُ ، إِنْ أَخْبَرَ الْمُنْجِمُ بِالْبَلَاءِ لَمْ يُنَجِّهِ التَّحَرُّزُ مِنَ الْقَضَاءِ ، وَإِنْ أَخْبَرَ هُوَ بِخَيْرٍ لَمْ يَسْتَطِعْ تَعَجِيلُهُ ، وَإِنْ حَدَّثَ بِهِ سُوءٌ لَمْ يُمَكِّنْهُ صَيْرُفُهُ ، وَالْمُنْجِمُ يَضَادُّ اللَّهَ فِي عِلْمِهِ بِرَعْمِهِ أِنَّهُ يُرَدُّ قَضَاءَ اللَّهِ عَنِ خَلْقِهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال زندیقی از اخترشناسی - فرمود : آن علمی است که منافعش اندک و مضراتش بسیار است؛ زیرا آنچه مقدر باشد به وسیله این علم دفع نمی شود و جلو بلا را به کمک آن نمی توان گرفت. اگر منجم از بلا خبر دهد

محافظة و مراقبت از خود، او را از قضای الهی نجات نمی دهد و اگر از خیر و خوبی خبر دهد، نمی تواند به آن شتاب بخشد و اگر بدی برایش پیش آید، نمی تواند آن را برگرداند. منجم با علم خدا می ستیزد و به خیال خودش قضای خدا را از خلق او برمی گرداند.

بحار الأنوار: ۵۸ / ۲۲۳ / ۳.

حدیث ۱۱۲۷

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ عَمَّا اشْتَهَرَ بَيْنَ النَّاسِ مِنْ حُرْمَةِ النَّظَرِ فِي النُّجُومِ وَعَنْ ضَرَرِهِ بِالَّذِينَ - : لَيْسَ كَمَا يَقُولُونَ ، لَا تَضُرُّ بِدِينِكَ . إِنَّكُمْ تَنْظُرُونَ فِي شَيْءٍ مِنْهَا كَثِيرُهُ لَا يُدْرِكُ ، وَقَلِيلُهُ لَا يُتَنَفَّعُ بِهِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی به ایشان عرض شد: در بین مردم چنین شهرت دارد که پرداختن به علم نجوم حرام است و به دین انسان آسیب می رساند - فرمود: چنان نیست که می گویند، به دینت آسیبی نمی رساند. شما به موضوعی می پردازید که زیاد آن دست نیافتنی است و اندک آن هم کار آیی ندارد.

الکافی: ۸ / ۱۹۵ / ۲۳۳.

أقول: قال الشيخ الأنصاري في كتاب «المكاسب» في مبحث التنجيم: يجوز الإخبار بحدوث الأحكام عند الاتصالات والحركات المذكورة؛ بأن يحكم بوجود كذا في المستقبل عند الوضع المعين من القرب والبعد والمقابلة والاقتران بين الكوكبين إذا كان على وجه الظن... بل الظاهر حينئذٍ جواز الإخبار على وجه القطع إذا استند إلى تجربة قطعية؛ إذ لا حرج على من حكم قطعاً بالمطر في هذه الليلة نظراً إلى ما جرت به من نزول كلبه عن السطح إلى داخل البيت مثلاً، كما حكى أنه اتفق ذلك لمروج هذا العلم بل محييه نصير الملة والدين حيث نزل في بعض أسفاره على طحان له طاحونه خارج البلد، فلما دخل منزله صعد السطح لحرارة الهواء فقال له صاحب المنزل: انزل ونم في البيت تحفظاً من المطر، فنظر المحقق إلى الأوضاع الفلكية فلم ير شيئاً فيما هو مظنة للتأثير في المطر، قال صاحب المنزل: إن لي كلباً ينزل في كل ليلة يحس المطر فيها إلى البيت، فلم يقبل منه المحقق ذلك وبات فوق السطح فجاءه المطر في الليل وتعجب المحقق. (المكاسب: ۲۵).

حدیث ۱۱۲۸

امام صادق علیه السلام:

نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ تَحْتَ شَجَرَةٍ عَلَى شَفِيرِ وادٍ، فَأَقْبَلَ سَيْلٌ فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَصْحَابِهِ فَرَأَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَالْمُسْلِمُونَ قِيَامًا عَلَى شَفِيرِ الوادِ يَنْظُرُونَ مَتَى يَنْقَطِعَ السَّيْلُ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ لِقَوْمِهِ: أَنَا أَقْتُلُ مُحَمَّدًا، فَجَاءَ وَشَدَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ، ثُمَّ قَالَ: مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا مُحَمَّدُ؟! فَقَالَ: رَبِّي وَرَبُّكَ، فَنَسَفَهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ فَرْسِهِ فَسَقَطَ عَلَى ظَهْرِهِ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَخَذَ السَّيْفَ وَجَلَسَ عَلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا غُورثُ؟! فَقَالَ: جُودُكَ وَكَرْمُكَ يَا مُحَمَّدُ، فَتَرَكَهُ فَقَامَ وَهُوَ يَقُولُ: وَاللَّهِ، لَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي وَأَكْرَمُ.

امام صادق علیه السلام: در جنگ ذات الرقاع، رسول خدا صلی الله علیه و آله در کنار درّه ای زیر درختی توقف کرد. در همین هنگام سیلی آمد و میان آن حضرت و یارانش فاصله انداخت.

مردی از مشرکان متوجه شد که یاران پیامبر از او دور افتاده و منتظر بند آمدن سیل هستند، به هم‌زمان خود گفت: من محمد را می کشم. و آمد و به روی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر کشید و گفت: ای محمد! کیست که تو را از دست من نجات

دهد؟ پیامبر فرمود: آنکه پروردگار من و توست. در این هنگام جبرئیل آن مرد را از اسبش پرت کرد و او به پشت روی زمین افتاد. رسول خدا صلی الله علیه و آله برخاست و شمشیر را برداشته روی سینه او نشست و فرمود: ای غورث! کیست که تو را از دست من نجات دهد؟ عرض کرد: بخشندگی و آقایی تو ای محمّد! پیامبر او را رها کرد. مرد از جا برخاست، در حالی که می گفت: به خدا قسم که تو از من بهتر و بزرگوارتری.

الکافی: ۸ / ۱۲۷ / ۹۷.

حدیث ۱۱۲۹

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُقَسِّمُ لِحَضَاتِهِ بَيْنَ أَصْحَابِهِ، يَنْظُرُ إِلَى ذَا وَيَنْظُرُ إِلَى ذَا بِالسَّوِيَّةِ.

امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله نگاه های خود را میان اصحابش تقسیم می کرد و به این و آن یکسان می نگریست.

الکافی: ۸ / ۲۶۸ / ۳۹۳.

حدیث ۱۱۳۰

امام صادق علیه السلام:

... حَتَّى جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَجَاءَ بِالْقُرْآنِ وَبَشَرِيَّتِهِ وَمِنْهَاجِهِ، فَحَلَالُهُ حَلَالٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَحَرَامُهُ حَرَامٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

امام صادق علیه السلام: ... تا اینکه محمد صلی الله علیه و آله آمد و قرآن و شریعت و طریقت خود را آورد. پس، حلال [دین] او تا روز قیامت حلال است و حرام [دین] او تا روز قیامت حرام.

الکافی: ۲ / ۱۷ / ۲.

حدیث ۱۱۳۱

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ ذِكْرُهُ خَتَمَ بِنَبِيِّكُمُ النَّبِيَّينَ فَلَا نَبِيَّ بَعْدَهُ أَبَدًا، وَخَتَمَ بِكِتَابِكُمُ الْكِتَابَ فَلَا كِتَابَ بَعْدَهُ أَبَدًا.

امام صادق علیه السلام: خداوند - عزّ ذکره - با پیامبر شما، به پیامبران خاتمه داد. بنابراین، بعد از او هرگز پیامبری برانگیخته نخواهد شد و [نیز] با کتاب شما به همه کتاب ها [ی آسمانی] پایان بخشید. پس، بعد از کتاب شما هرگز کتابی نازل نخواهد شد.

الکافی: ۱ / ۲۶۹ / ۳.

حدیث ۱۱۳۲

امام صادق علیه السلام:

أَمَاتَ اللَّهُ إِرْمِيَاءَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِي نَظَرَ إِلَى خَرَابِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَمَا حَوْلَهُ حِينَ غَزَاهُمْ بُخْتِ نَصْرٍ، وَقَالَ: أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا؟! فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ أَحْيَاهُ، وَنَظَرَ إِلَى أَعْضَائِهِ كَيْفَ تَلْتَمُّمٌ وَكَيْفَ تَلْبَسُ اللَّحْمَ، وَإِلَى مَفَاصِلِهِ وَعُرُوقِهِ كَيْفَ تُوَصَّلُ، فَلَمَّا اسْتَوَى قَاعِدًا قَالَ: «أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

امام صادق علیه السلام: هنگامی که ارمیای نبی به ویرانه های بیت المقدس و پیرامونش که بخت نصیر در جنگ با یهود ویرانش کرده بود، نگاهی افکند و گفت: چگونه خداوند این ها را پس از مرگشان زنده می کند؟ خداوند او را به مدت صد سال میراند و سپس زنده اش کرد و او اعضایش را دید که چگونه به هم می پیوندند و چگونه گوشت بر آنها می روید و چگونه بندها و رگ هایش به هم وصل می شود. پس چون راست نشست گفت: «می دانم که خدا بر هر کاری تواناست».

البقره: ۲۵۹.

حدیث ۱۱۳۳

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالى نَقَلًا عن عيسى عليه السلام: «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَمَا كُنْتُ»

امام صادق علیه السلام - درباره این سخن خداوند متعال به نقل از عیسی: «و مرا هر جا که باشم با برکت قرار داد» - فرمود: یعنی پر سود و منفعت.

مریم: ۳۱.

حدیث ۱۱۳۴

امام صادق علیه السلام:

- فی ذکر حدیث یحیی علیه السلام مع الشَّيْطَانِ -: قَالَ يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَهَلْ ظَفِرَتْ بِي سَاعَةٌ قَطُّ؟ قَالَ: لَا، وَلَكِنْ فِيكَ خَصَلَةٌ تُعْجِبُنِي. قَالَ يَحْيَى: فَمَا هِيَ؟ قَالَ: أَنْتَ رَجُلٌ أَكُولٌ، فَإِذَا أَفْطَرْتَ أَكَلْتَ وَبَشِمْتَ فَيَمْنَعُكَ ذَلِكَ مِنْ بَعْضِ صَلَاتِكَ وَقِيَامِكَ بِاللَّيْلِ. قَالَ يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَإِنِّي أُعْطِيَ اللَّهُ عَهْدًا أَنِّي لَا أَشْبَعُ مِنَ الطَّعَامِ حَتَّى أَلْقَاهُ. قَالَ لَهُ إِبْلِيسُ: وَأَنَا أُعْطِيَ اللَّهُ عَهْدًا أَنِّي لَا أَنْصَحُ مُسْلِمًا حَتَّى أَلْقَاهُ، ثُمَّ خَرَجَ فَمَا عَادَ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ.

امام صادق - از پدران بزرگوارش علیهم السلام در گفتگویی میان یحیی علیه السلام و شیطان - فرمود: یحیی علیه السلام گفت: آیا هرگز شده است که لحظه ای بر من چیره آیی؟ شیطان گفت: نه، اما در تو خصلتی است که خوشایند من است. یحیی گفت: آن خصلت چیست؟ شیطان گفت: تو مرد پر خوری هستی. هر گاه افطار می کنی، آن قدر می خوری که دچار تخمه می شوی و این کار تو را از برخی نمازها و شب زنده داری هایت باز می دارد. یحیی علیه السلام گفت: با خدا عهد می بندم که از این پس تا زنده هستم هرگز از غذایی سیر نخورم. ابلیس نیز به او گفت: من هم با خدا عهد می بندم که از این پس تا زنده هستم، هرگز مسلمانی را اندرز ندهم. آن گاه بیرون رفت و بعد از آن دیگر نزد یحیی بازنگشت.

الأمالی للطوسی: ۳۴۰/۶۹۲.

حدیث ۱۱۳۵

امام صادق علیه السلام:

كَانَ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُطْعِمُ أَضْيَافَهُ اللَّحْمَ بِالْحَوَارِي، وَعِيَالَهُ الْخُشَكَارَ، وَيَأْكُلُ هُوَ الشَّعِيرَ (غَيْرَ) مَنْخُولٍ.

امام صادق علیه السلام: سلیمان علیه السلام به میهمانان خود گوشت و نان سفید می خوراند و به خانواده اش نان گندم سبوس دار و خودش نان جو نابیخته می خورد.

الدعوات: ۱۴۲/۳۶۳.

حدیث ۱۱۳۶

امام صادق علیه السلام :

أَخْرَجَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنَ النَّبِيِّينَ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَذَلِكَ لِمَا أُعْطِيَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می شود ، سلیمان بن داود علیه السلام است و این به سبب چیزی است که در دنیا به او داده شد .

مستطرفات السرائر : ۷ / ۴۱ .

حدیث ۱۱۳۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ وَهَبَ لِي مُلْكًا لَا يَتْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي ، سَخَّرَ لِي الرِّيحَ وَالْإِنْسَ وَالْجِنَّ وَالطَّيْرَ وَالْوُحُوشَ ، وَعَلَّمَنِي مَنْطِقَ الطَّيْرِ ، وَآتَانِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ، وَمَعَ جَمِيعِ مَا أُوتِيتُ مِنَ الْمُلْكِ مَا تَمَّ لِي سُورِي يَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ ، وَقَدْ أَحْبَبْتُ أَنْ أَدْخُلَ قَصْرِي فِي غَدٍ فَأَصْعِدَ أَعْلَاهُ وَأَنْظُرَ إِلَى مَمَالِكِي ، فَلَا تَأْذَنُوا لِأَحَدٍ عَلَيَّ لِنَلَا يَرِدَ عَلَيَّ مَا يُنْغِصُ عَلَيَّ يَوْمِي ، فَقَالُوا : نَعَمْ . فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ أَخَذَ عَصَاهُ بِيَدِهِ وَصَدَّعَهُ إِلَى أَعْلَى مَوْضِعٍ مِنْ قَصْرِهِ ، وَوَقَفَ مُتَّكِئًا عَلَى عَصَاهُ يَنْظُرُ إِلَى مَمَالِكِهِ مَسْرُورًا بِمَا أُوتِيَ فَرِحًا بِمَا أُعْطِيَ ، إِذْ نَظَرَ إِلَى شَابٍّ حَسَنِ الْوَجْهِ وَاللِّبَاسِ قَدْ خَرَجَ عَلَيْهِ مِنْ بَعْضِ زَوَايَا قَصْرِهِ ، فَلَمَّا أَبْصَرَهُ سُلَيْمَانُ قَالَ لَهُ : مَنْ أَدْخَلَكَ إِلَى هَذَا الْقَصْرِ ، وَقَدْ أَرَدْتُ أَنْ أَخْلُوَ فِيهِ الْيَوْمَ ؟ ! وَبِإِذْنِ مَنْ دَخَلْتَ ؟ ! فَقَالَ الشَّابُّ : أَدْخَلَنِي هَذَا الْقَصْرَ رَبُّهُ وَبِإِذْنِهِ دَخَلْتُ . فَقَالَ : رَبُّهُ أَحَقُّ بِهِ مِنِّي ، فَمَنْ أَنْتَ ؟ قَالَ : أَنَا مَلِكُ الْمَوْتِ ، قَالَ : وَفِيمَا جِئْتَ ؟ قَالَ : جِئْتُ لِأَقْبِضَ رُوحَكَ . قَالَ : امْضِ لِمَا أَمَرْتَ بِهِ فَهَذَا يَوْمُ سُورِي ، وَأَبِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يَكُونَ لِي سُورُورٌ دُونَ لِقَائِهِ . فَقَبِضَ مَلِكُ الْمَوْتِ رُوحَهُ وَهُوَ مُتَّكِيٌّ عَلَى عَصَاهُ ، فَبَقِيَ سُلَيْمَانُ مُتَّكِئًا عَلَى عَصَاهُ وَهُوَ مَيِّتٌ مَا شَاءَ اللَّهُ وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَهُمْ يَقْدِرُونَ أَنَّهُ حَيٌّ ، فَافْتَتَنُوا فِيهِ وَاخْتَلَفُوا ؛ فَمِنْهُمْ مَنْ قَالَ : إِنَّ سُلَيْمَانَ قَدْ بَقِيَ مُتَّكِئًا عَلَى عَصَاهُ هَذِهِ الْأَيَّامَ الْكَثِيرَةَ وَلَمْ يَتَعَبْ وَلَمْ يَنْمَ وَلَمْ يَشْرَبْ وَلَمْ يَأْكُلْ ، إِنَّهُ لَرَبُّنَا الَّذِي يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَعْبُدَهُ ! وَقَالَ قَوْمٌ : إِنَّ سُلَيْمَانَ سَاحِرٌ وَإِنَّهُ يُرِينَا أَنَّهُ وَقِفٌ مُتَّكِيٌّ عَلَى عَصَاهُ ، يَسْحَرُ أَعْيُنَنَا وَلَيْسَ كَذَلِكَ ! وَقَالَ الْمُؤْمِنُونَ : إِنَّ سُلَيْمَانَ ، هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَنَبِيُّهُ يُدَبِّرُ اللَّهُ أَمْرَهُ بِمَا شَاءَ ؛ فَلَمَّا اخْتَلَفُوا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْأَرْضَةَ فَدَبَّتْ فِي عَصَاهُ سُلَيْمَانَ ، فَلَمَّا أَكَلَتْ جَوْفَهَا انْكَسَرَتْ الْعَصَا وَخَرَّ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ قَصْرِهِ عَلَى وَجْهِهِ .

امام صادق علیه السلام : روزی سلیمان بن داود علیه السلام به اطرافیان خود گفت : خداوند تبارک و تعالی سلطنتی به من بخشید که پس از من شایسته هیچ کس نیست؛ باد و انس و جن و مرغان و ددان را به تسخیر من درآورد و زبان پرندگان را به من آموخت و از هر چیزی به من عطا فرمود. اما با همه سلطنتی که به من داده شده یک روز نشد که تا شب شاد و مسرور باشم. بنابراین، دوست دارم فردا به کاخ خود اندر شوم و بر بام آن روم و به قلمرو خود بنگرم. بنابراین، به احدی اجازه ندهید نزد من آید تا مبدا مطلبی برایم بیاورد که روزم را بر من تلخ و منغص سازد. اطرافیان گفتند : اطاعت می شود. روز بعد، سلیمان عصایش را برداشت و به بلندترین نقطه بام قصر خود رفت و بر عصای خویش تکیه داد و شادمان از آنچه به او داده شده بود شروع به نگرستن به قلمرو پادشاهی خود کرد. ناگاه چشمش به جوانی خوبروی و خوش پوش افتاد که از یکی از گوشه های قصرش پیش او آمد. سلیمان چون او را دید گفت : چه کسی تو را به این کاخ درآورد، در حالی که من می خواستم امروز را در آن تنها بگذرانم؟ با اجازه چه کسی وارد شدی؟ آن جوان گفت : خداوند این کاخ مرا به آن درآورد و با اجازه او وارد شدم. سلیمان گفت : البته خداوند این کاخ به آن از من سزاوارتر است. تو کیستی؟ گفت : من ملک الموت هستم. سلیمان گفت : برای چه آمده ای؟ گفت : آمده ام

جانت را بگیرم. سلیمان گفت: مأموریت خود را انجام بده که امروز روز شادی من است و خداوند عز و جل نخواسته است که مرا شادی و سروری جز دیدار او باشد. پس، در حالی که سلیمان به عصای خود تکیه داده بود ملک الموت جان او را گرفت و سلیمان مدت‌ها همچنان مرده بر عصایش تکیه داشت و مردم او را می‌دیدند و خیال می‌کردند زنده است. پس از مدتی درباره او دچار تردید و اختلاف شدند. بعضی گفتند: روزهای زیادی است که سلیمان همچنان بر عصای خود تکیه داده است و نه خسته شده و نه خوابیده و نه چیزی آشامیده و نه چیزی خورده است. او همان خداوند ماست که باید عبادتش کنیم. عدّه‌ای گفتند: سلیمان جادوگر است و با جادو کردن چشمان ما چنین وانمود می‌کند که به عصایش تکیه داده اما چنین نیست. مؤمنان گفتند: سلیمان بنده خدا و پیامبر اوست و خداوند کار او را به دلخواه خود تدبیر و اداره می‌کند. پس، چون این اختلاف نظرها درباره سلیمان پیدا شد، خداوند عز و جلموریانه‌ای فرستاد و او عصای سلیمان را از درون خورد و عصا شکست و سلیمان علیه السلام از فراز کاخ خود به رو درافتاد.

علل الشرائع: ۷۳/۲.

حدیث ۱۱۳۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا لِي أَرَاكَ وَحَدَانَا؟ قَالَ: هَجَرْتُ النَّاسَ وَهَجَرُونِي فَيَكُ. قَالَ: فَمَا لِي أَرَاكَ سَاكِنًا؟ قَالَ: خَشِيْتُكَ أَسْكَنْتَنِي. قَالَ: فَمَا لِي أَرَاكَ نَصِيبًا؟ قَالَ: حُبُّكَ أَنْصَبَنِي. قَالَ: فَمَا لِي أَرَاكَ فَقِيرًا وَقَدْ أَفْدْتُكَ؟ قَالَ: الْقِيَامُ بِحَقِّكَ أَفْقَرُنِي. قَالَ: فَمَا لِي أَرَاكَ مُتَدَلِّلًا؟ قَالَ: عَظِيمُ جَلَالِكَ الْبَدَى لَا يُوصَفُ ذَلَّلْنِي، وَحَقَّ ذَلِكَ لَكَ يَا سَيِّدِي. قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: فَأَبَشِّرْ بِالْفَضْلِ مِنِّي،

فَلَكَ مَا تُحِبُّ يَوْمَ تَلْقَانِي، خَالِطِ النَّاسَ وَخَالِقِهِمْ بِأَخْلَاقِهِمْ وَزَايِلِهِمْ فِي أَعْمَالِهِمْ تَتَلَّ مَا تُرِيدُ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

امام صادق علیه السلام: خدای تبارک و تعالی به داوود علیه السلام وحی فرمود: چه شده است که تو را تنها می‌بینم؟ عرض کرد: به خاطر تو، مردم را ترک کرده‌ام و آنان نیز مرا ترک کرده‌اند. فرمود: چه شده است که تو را خاموش می‌بینم؟ عرض کرد: ترس از تو، مرا خاموش ساخته است. فرمود: چه شده است که تو را رنجور می‌بینم؟ عرض کرد: عشق و محبت تو، مرا رنجور ساخته است. فرمود: چه شده است که تو را فقیر می‌بینم، حال آنکه تو را بهره‌مند ساخته‌ام؟ عرض کرد: گزاردن حق تو، مرا فقیر کرده است. فرمود: چه شده است که تو را خوار می‌بینم؟ عرض کرد: عظمت و وصف ناشدنی جلال تو، مرا خوار کرده است و این حق توست ای آقای من! خداوند جل جلاله فرمود: پس، مژده بادا تو را به فضل من. در آن روز که مرا ملاقات کنی، هرچه دوست داشته باشی به تو بخشم. با

مردم بیامیز و با اخلاق آنان بساز، اما در اعمال و کردارشان با آن همراهی مکن تا روز قیامت بدان چه از من خواهی دست یابی. الأمالی للصدوق: ۲۶۳/۲۸۰.

حدیث ۱۱۳۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ إِسْمَاعِيلَ كَانَ رَسُولًا نَبِيًّا، سَلَّطَ عَلَيْهِ قَوْمُهُ فَفَشَرُوا جِلْدَهُ وَجَهَهُ وَفَرَوَهُ رَأْسِهِ، فَأَتَاهُ رَسُولٌ مِنَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَقَالَ لَهُ: رَبُّكَ يُقْرِنُكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ: قَدْ رَأَيْتُ مَا صُنِعَ بِكَ وَقَدْ أَمَرَنِي بِطَاعَتِكَ فَمُرْنِي بِمَا شِئْتَ، فَقَالَ: يَكُونُ لِي بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أُسْوَةٌ.

امام صادق علیه السلام: اسماعیل، فرستاده‌ای پیامبر بود. قومش بر او مسلط شدند و پوست سر و صورتش را کتند. پس، فرشته

ای از جانب پروردگار جهانیان آمد و گفت: پروردگارت تو را سلام می‌رساند و می‌گوید: آنچه را با تو شد دیدم. خداوند به من دستور داده که از تو اطاعت کنم. پس هر دستوری می‌خواهی به من بده. او گفت: حسین بن علی علیهما السلام مقتدای من است. علل الشرائع: ۷۸/۳.

حدیث ۱۱۴۰

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ إِسْمَاعِيلَ الَّذِي قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِي كِتَابِهِ: «وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ...» لَمْ يَكُنْ إِسْمَاعِيلَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ، بَلْ كَانَ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى قَوْمِهِ، فَأَخَذُوهُ فَسَلَخُوا فَرْوَةَ**
 امام صادق علیه السلام: آن اسماعیل که خداوند عز و جل در کتاب خود فرموده است: «در این کتاب از اسماعیل یاد کن...» آن اسماعیل فرزند ابراهیم نیست. بلکه پیامبری از پیامبران است که خداوند عز و جل او را به سوی قومش فرستاد و آنها او را گرفتند و پوست سر و رویش را کردند. فرشته‌ای نزد وی آمد و گفت: خداوند مرا نزد تو فرستاده است، هر دستوری که می‌خواهی به من بده. او گفت: من به آنچه با حسین علیه السلام می‌شود اقتدا می‌کنم. الفروة: جلد الرأس. (القاموس المحيط: ۴/۳۷۳).

حدیث ۱۱۴۱

امام صادق علیه السلام: **مَسْجِدُ السَّهْلَةِ مُنَاخُ الرَّاَكِبِ. قِيلَ: وَمِنْ الرَّاَكِبِ؟ قَالَ: الْخَضِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ.**
 امام صادق علیه السلام: مسجد سهله، اقامتگاه آن سواره است، عرض شد: آن سواره کیست؟ فرمود: خضر علیه السلام. بحار الأنوار: ۱۳/۳۰۳/۲۵.

حدیث ۱۱۴۲

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ الْخَضِرَ كَانَ نَبِيًّا مُرْسَلًا، بَعَثَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى قَوْمِهِ فَدَعَاهُمْ إِلَى تَوْحِيدِهِ وَالْإِقْرَارِ بِأَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ وَكُتُبِهِ، وَكَانَتْ آيَتُهُ أَنَّهُ كَانَ لَا يَجْلِسُ عَلَى خَشَبَةٍ يَابِسَةٍ وَلَا أَرْضٍ بَيْضَاءَ إِلَّا أَزْهَرَتْ خَضِرًا، وَإِنَّمَا سُمِّيَ خَضِرًا لِذَلِكَ.**
 امام صادق علیه السلام: خضر، پیامبری مرسل بود که خداوند تبارک و تعالی وی را به سوی قومش فرستاد و او آنان را به یگانه دانستن خدا و اقرار به پیامبران و فرستادگان او و کتاب‌هایش فراخواند و معجزه‌اش این بود که روی هر چوب خشک یا هر زمین بی‌علفی می‌نشست، سبز می‌شد و از این رو «خضر» نامیده شد. علل الشرائع: ۵۹/۱.

حدیث ۱۱۴۳

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ فِرْعَوْنَ لَمَّا وَقَفَ عَلَى أَنْ زَوَالَ مُلْكِهِ عَلَى يَدِ مُوسَى أَمَرَ بِأَحْضَارِ الْكَهَنَةِ، فَذَلُّوهُ عَلَى نَسَبِهِ وَأَنَّهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَلَمْ يَزَلْ يَأْمُرُ أَصْحَابَهُ بِشَقِّ بَطُونِ الْحَوَامِلِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ حَتَّى قَتَلَ فِي طَلَبِهِ نَيْفًا وَ**

عِشْرِينَ أَلْفَ مَوْلُودٍ ، وَتَعَذَّرَ عَلَيْهِ الْوُصُولُ إِلَى قَتْلِ مُوسَى ؛ لِحِفْظِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِيَّاهُ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که فرعون فهمید سلطنت او به دست موسی از بین خواهد رفت، دستور داد کاهنان را احضار کنند و آنان او را از نسب موسی و

اینکه او از بنی اسرائیل است آگاه ساختند. از آن پس، فرعون پیوسته به نیروهای خود دستور می داد شکم زنان باردار بنی اسرائیل را بدرند تا جایی که برای نابودی موسی بیست و چند هزار جنین را کشت، اما موفق به کشتن موسی نشد؛ زیرا که خدای تبارک و تعالی او را حفظ می کرد.
بحار الأنوار : ۱۳/۴۷/۱۵ .

حدیث ۱۱۴۴

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَتَدْرِي يَا مُوسَى لِمَ انْتَجَبْتُكَ مِنْ خَلْقِي وَاصْطَفَيْتُكَ لِكَلَامِي ؟ فَقَالَ : لَا - يَا رَبِّ ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ : إِنِّي أَطَّلَعْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَلَمْ أَجِدْ عَلَيْهَا أَشَدَّ تَوَاضُعًا لِي مِنْكَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند به موسی بن عمران علیه السلام وحی فرمود : ای موسی! آیا می دانی چرا از میان آفریدگانم تو را برگزیدم و برای [شنیدن] سخنم تو را انتخاب کردم؟ عرض کرد : نه، ای پروردگار! خداوند به او وحی فرمود : من به زمین نگریستم و در روی آن کسی را نیافتم که در برابر من متواضع تر از تو باشد.
الأمالی للطوسی : ۱۶۵/۲۷۵ .

حدیث ۱۱۴۵

امام صادق علیه السلام :

مَسْأَلٌ أَتُوبُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْعَافِيَةَ فِي شَيْءٍ مِنْ بَلَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : ایوب علیه السلام در هیچ موردی از بلایش، عافیت (بهبودی) مسألت نکرد.
قصص الأنبياء : ۱۳۹/۱۴۷ .

حدیث ۱۱۴۶

امام صادق علیه السلام :

لَمْ يَبْعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْعَرَبِ إِلَّا خَمْسَةَ أَنْبِيَاءَ : هُودًا وَصَالِحًا وَإِسْمَاعِيلَ وَشُعَيْبًا وَمُحَمَّدًا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ، وَكَانَ شُعَيْبٌ بَكَّاءً .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل از عرب جز پنج پیامبر مبعوث نکرد : هود و صالح و اسماعیل و شعیب و محمد خاتم پیامبران صلوات الله عليهم؛ و شعیب بسیار پر گریه بود .
قصص الأنبياء : ۱۴۵/۱۵۷ .

حدیث ۱۱۴۷

امام صادق علیه السلام :

ابْتَلَىٰ أَيُّوبَ سَبْعَ سِنِينَ بِلَا ذَنْبٍ .

امام صادق علیه السلام: ایوب بی هیچ گناهی، هفت سال مبتلا شد.

علل الشرائع: ۷۵/۳.

حدیث ۱۱۴۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ ابْتَلَىٰ أَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِلَا ذَنْبٍ ، فَصَبَرَ حَتَّىٰ عَمِيَ ، وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ

لَا يَصْبِرُونَ عَلَىٰ التَّعْيِيرِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی ایوب را، بی هیچ گناهی، گرفتار بلا کرد و او شکیبایی

ورزید تا جایی که سرزنش شد و پیامبران سرزنش را تحمل نمی کنند.

علل الشرائع: ۷۵/۴.

حدیث ۱۱۴۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ بَنِي يَعْقُوبَ لَمَّا سَأَلُوا آبَاءَهُمْ يَعْقُوبَ أَنْ يَأْذَنَ لِيُوسُفَ فِي الْخُرُوجِ مَعَهُمْ ، قَالَ لَهُمْ : «إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذَّنْبُ وَأَنْتُمْ غَافِلُونَ»

امام صادق علیه السلام: وقتی پسران یعقوب از پدرشان خواستند که اجازه دهد یوسف همراه آنان بیرون (از شهر) برود، یعقوب به

آنان گفت: «من می ترسم شما از یوسف غافل شوید و گرگ او را بخورد». یعقوب با این سخن بهانه به دست آنان داد و آنها نیز

از همین بهانه برای حيله در کار یوسف بهره بردند.

یوسف: ۱۳.

حدیث ۱۱۵۰

امام صادق علیه السلام:

مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا بَعْدَ لُوطٍ إِلَّا فِى عِزٍّ مِنْ قَوْمِهِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند بعد از لوط هیچ پیامبری نفرستاد مگر اینکه میان قومش عزت داشت.

بحار الأنوار: ۱۲/۱۵۷/۸.

حدیث ۱۱۵۱

امام صادق علیه السلام:

«إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا» .

امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی ابراهیم علیه السلام را پیش از آنکه به پیامبری برگزیند، به بندگی [خود] گرفت و

پیش از آنکه به رسولى برگزیندش به پیامبری برگزید و پیش از آنکه خلیش گرداند او را به رسولى برگزید و پیش از آنکه

امامش قرار دهد او را به خلیلی گرفت و چون همه این مقامات را برایش فراهم آورد، فرمود: «من تو را امام مردم قرار دادم».

الکافی: ۱/۱۷۵/۲.

حدیث ۱۱۵۲

امام صادق علیه السلام :
 لَمَّا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ هُودًا عَلَيْهِ السَّلَامَ أَسْلَمَ لَهُ الْعَقَبُ مِنْ وُلْدِ سَامٍ ، وَأَمَّا الْآخَرُونَ فَقَالُوا: مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً؟ فَأُهْلِكُوا بِالرَّيْحِ الْعَقِيمِ ، وَأَوْصَاهُمْ هُودٌ وَبَشَّرَهُمْ بِصَالِحِ عَلَيْهِ السَّلَامِ .
 امام صادق علیه السلام : هنگامی که خداوند عز و جل هود را برانگیخت، بازماندگان از فرزندان سام در برابر او سر تسلیم فرود آوردند. بقیه گفتند : از ما قوی تر کیست؟! پس، به وسیله بادی سترون (و عذاب آور) هلاک شدند و هود [نیز] پیروان خود را سفارش کرد و به آمدن صالح علیه السلام بشارت داد.
 کمال الدین : ۱۳۶/۵ .

حدیث ۱۱۵۳

امام صادق علیه السلام :
 مَسْجِدُ السَّهْلَةِ مَوْضِعُ بَيْتِ إِدْرِيسَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامَ الَّذِي كَانَ يَخِيْطُ فِيهِ .
 امام صادق علیه السلام : مسجد سهله جایگاه خانه ادريس پیامبر علیه السلام است که در آن خیاطی می کرد.
 بحار الأنوار : ۱۱/۲۸۴/۱۲ .

حدیث ۱۱۵۴

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّمَا سُمِّيَ آدَمُ آدَمَ لِأَنَّهُ خُلِقَ مِنْ أَدِيمِ الْأَرْضِ .
 امام صادق علیه السلام : آدم را آدم نامیده اند، چون از اديم (روی) زمین آفریده شده است.
 علل الشرائع : ۱۴/۱ .

حدیث ۱۱۵۵

امام صادق علیه السلام :
 مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا قَطُّ حَتَّى يَسْتَرْعِيَهُ الْغَنَمَ ، يُعَلِّمُهُ بِذَلِكَ رِغْيَةَ النَّاسِ .
 امام صادق علیه السلام : خداوند هرگز پیامبری را مبعوث نکرد، مگر اینکه قبلاً او را به شبانی گوسفندان گماشت تا از این طریق اداره مردم را به او تعلیم دهد.
 علل الشرائع : ۳۲/۲ .

حدیث ۱۱۵۶

امام صادق علیه السلام :
 الْأَنْبِيَاءُ وَالْمُرْسَلُونَ عَلَى أَرْبَعِ طَبَقَاتٍ : فَنَبِيٌّ مُتَّبَعٌ فِي نَفْسِهِ لَا يَعْدُو غَيْرَهَا . وَنَبِيٌّ يَرَى فِي النَّوْمِ وَيَسْمَعُ الصَّوْتَ وَلَا يُعَايِنُهُ فِي الْيَقَظَةِ ، وَلَمْ يُبْعَثْ إِلَى أَحَدٍ وَعَلَيْهِ إِمَامٌ ، مِثْلَ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ عَلَى لُوطٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ . وَنَبِيٌّ يَرَى فِي مَنَامِهِ وَيَسْمَعُ الصَّوْتَ وَيُعَايِنُ الْمَلَكَ ، وَقَدْ

أُرْسِلَ إِلَى طَائِفَةٍ قَلَّوْا أَوْ كَثُرُوا ، كَيُونُسَ ، قَالَ اللَّهُ لِيُونُسَ : «وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ»

امام صادق علیه السلام: پیامبران و رسولان چهار طبقه اند: پیامبری که تنها برای خودش پیغمبر است و به دیگری سرایت نمی کند، و پیامبری که در خواب می بیند و صدا [ی هاتف] را می شنود ولی خود او را در بیداری نمی بیند و بر هیچ کس مبعوث نیست و خود او امام و پیشوایی دارد - چنان که ابراهیم بر لوط علیهما السلام امام بود - و پیامبری که در خواب می بیند و صدا را می شنود و فرشته را می بیند و به سوی گروهی کم یا زیاد مبعوث است، مانند یونس که خدا درباره او فرموده: «ما او را به سوی صد هزار نفر یا بیشتر فرستادیم». مراد از آن «بیشتر» سی هزار است [یعنی یکصد و سی هزار نفر] و یونس نیز خود امام و پیشوایی داشت، و [سرانجام] پیامبری که در عالم خواب می بیند و صدا را می شنود و در بیداری مشاهده می کند و امام هم می باشد، مانند پیامبران اولوالعزم. ابراهیم علیه السلام [در ابتدا] فقط پیامبر بود و امام نبود تا آنکه خدا فرمود: «من تو را امام مردم قرار دادم...». الصافات: ۱۴۷.

حدیث ۱۱۵۷

امام صادق علیه السلام:

- لِلزَّنْدِيقِ الْمَذِي سَأَلَهُ: مِنْ أَيْنَ أَتَبَتِ الْأَنْبِيَاءُ ؟ - : إِنَّا لَمَّا أَتَبْنَا أَنْ لَنَا خَلْقًا صَانِعًا مُتَعَالِيًا عَنَّا وَعَنْ جَمِيعِ مَا خَلَقَ ، وَكَانَ ذَلِكَ الصَّانِعُ حَكِيمًا مُتَعَالِيًا لَمْ يَجْزُ أَنْ يُشَاهِدَهُ خَلْقُهُ ، وَلَا يُلَامِسُوهُ ، فَيُبَاشِرُهُمْ وَيُبَاشِرُوهُ ، وَيُحَاجُّهُمْ وَيُحَاجُّوهُ ، ثَبَتَ أَنَّ لَهُ سِفْرَاءَ فِي خَلْقِهِ يُعْبَرُونَ عَنْهُ إِلَى خَلْقِهِ وَعِبَادِهِ ، وَيَدُلُّونَهُمْ عَلَى مَصَالِحِهِمْ وَمَنَافِعِهِمْ ، وَمَا بِهِ بَقَاؤُهُمْ وَفِي تَرْكِهِ فَنَاؤُهُمْ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به زندقی که پرسید: پیامبران را از چه راهی ثابت می کنی؟ - فرمود: چون ثابت کردیم که ما را آفریدگار و سازنده ای است برتر از ما و از همه آنچه آفریده، و آن سازنده حکیم و متعال است به طوری که ممکن نیست آفریدگانش او را ببینند یا لمسش کنند و در نتیجه، بتوانند با یکدیگر ارتباط مستقیم و بی واسطه برقرار سازند و با هم بحث و محاجه کنند، ثابت شد که در میان خلق خود سفیران و فرستادگانی دارد که سخنان او را برای آفریدگان و بندگانش بیان می کنند و آنان را به مصالح و منافعشان و عوامل ماندگاری و نابودیشان رهنمون می شوند. الکافی: ۱/۱۶۸/۱.

حدیث ۱۱۵۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّمَا أَعْطَاكُمْ اللَّهُ هَذِهِ الْفُضُولَ مِنَ الْأَمْوَالِ لِتُوجَّهَوهَا حَيْثُ وَجَّهَهَا اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَلَمْ يُعْطِكُمْوهَا لِتَكْتَبِرُوهَا .

امام صادق علیه السلام: در حقیقت، خداوند این مال های زیادی را به شما داده است تا آنها را در جهتی که خداوند عز و جل معلوم کرده است به کار اندازید. آنها را به شما نداده است که بیندوزید. کتاب من لا یحضره الفقیه: ۲/۵۷/۱۶۹۳.

حدیث ۱۱۵۹

امام صادق علیه السلام:

مَنْ كَسَبَ مَالًا مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ سُلِّطَ عَلَيْهِ الْبِنَاءُ وَالطِّينُ وَالْمَاءُ .

امام صادق علیه السلام: هر کس مالی را از راه غیر حلال به دست آورد، بتابی و گل و آب بر او مسلط شود.

المحاسن : ۲/۴۴۵/۲۵۲۸ .

حدیث ۱۱۶۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ طَلَبَ الْمَالَ بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمَ بَقَاءِهِ لَهُ بِحَقِّ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مال و دارایی را به ناحق تحصیل کند، از ماندن آن برایش به حق محروم گردد.

تحف العقول : ۳۲۱ .

حدیث ۱۱۶۱

امام صادق علیه السلام :

طَلَبْتُ فَرَاغَ الْقَلْبِ فَوَجَدْتُهُ فِي قَلْبِ الْمَالِ .

امام صادق علیه السلام : آسایش دل را جستجو کردم و آن را در کمی مال و ثروت یافتم.

مستدرک الوسائل : ۱۲/۱۷۴/۱۳۸۱۰ .

حدیث ۱۱۶۲

امام صادق علیه السلام :

مَا كَثُرَ مَالُ رَجُلٍ قَطُّ إِلَّا عَظُمَتِ الْحُجَّةُ لِلَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ، فَإِنْ قَدَرْتُمْ أَنْ تَدْفَعُوهَا عَنْ أَنْفُسِكُمْ فَافْعَلُوا ، فَقِيلَ : بِمَاذَا ؟ قَالَ : بِقَضَاءِ حَوَائِجِ إِخْوَانِكُمْ مِنْ أَمْوَالِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : هیچ گاه ثروت مردی زیاد نشد، مگر اینکه حجت خدای متعال بر او بزرگ شد. پس، اگر می توانید این

حجت را از خود دور کنید، این کار را بکنید. عرض شد : با چه چیزی؟ فرمود : با برآوردن نیازهای برادران خود از اموالتان.

الأمالی للطوسی : ۳۰۲/۶۰۰ .

حدیث ۱۱۶۳

امام صادق علیه السلام :

لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُحِبُّ جَمَعَ الْمَالِ مِنْ حَلَالٍ ، يَكْفُ بِهِ وَجْهَهُ وَيَقْضِي بِهِ دَيْنَهُ وَيَصِلُ بِهِ رَحْمَهُ .

امام صادق علیه السلام : در کسی که دوست نداشته باشد از راه حلال مال به دست آورد، تا به وسیله آن آبرویش را نگه دارد و

بدهکاریش را بپردازد و صله رحم به جا آورد خیری نیست.

الکافی : ۵/۷۲/۵ .

حدیث ۱۱۶۴

امام صادق علیه السلام :

فِيمَا نَاجَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... لَا تَغْبِطُ أَحَدًا بِكَثْرَةِ الْمَالِ ؛ فَإِنَّ مَعَ كَثْرَةِ الْمَالِ تَكْثُرَ الذُّنُوبِ لِوَجِبِ الْحُقُوقِ .

امام صادق علیه السلام : از نجوای خداوند متعال با موسی علیه السلام این بود : به ثروت انبوه هیچ کس غبطه مخور؛ زیرا ثروت

زیاد مایه گناهان زیاد می شود؛ زیرا حق و حقوقی بر آن واجب می گردد.

الکافی : ۲/۱۳۵/۲۱ .

حدیث ۱۱۶۵

امام صادق علیه السلام :

سَيِّئَةٌ يَلْحَقَنَّ الْمُؤْمِنَ بَعْدَ وَفَاتِهِ : وَلَدٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ ، وَمَصْحَفٌ يُخَلِّفُهُ ، وَعَرَسٌ يَغْرِسُهُ ، وَصَدَقَةٌ مَاءٍ يُجْرِيهِ ، وَقَلِيبٌ يَحْفِرُهُ ، وَسِنَّةٌ يُؤْخَذُ بِهَا مِنْ بَعْدِهِ .

امام صادق علیه السلام : شش چیز است که [ثواب آنها] بعد از وفات مؤمن به او می رسد : فرزندی که برایش آمرزش طلبد، مصحفی که از خود بر جای گذارد، نهالی که بکارد، صدقه آبی [مانند نهر و قنات] که جاری سازد، چاهی که حفر کند و سنتی (کردار نیکی) که بعد از او به کار بسته شود.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۱/۱۸۵/۵۵۵ .

حدیث ۱۱۶۶

امام صادق علیه السلام :

يَتَّبِعِي لِأَوْلِيَاءِ الْمَيِّتِ أَنْ يُؤْذِنُوا إِخْوَانَ الْمَيِّتِ بِمَوْتِهِ ، فَيَشْهَدُونَ جَنَازَتَهُ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ ، فَيُكْسَبُ لَهُمُ الْأَجْرَ وَيُكْسَبُ لِمَيِّتِهِ الْاسْتِغْفَارَ .

امام صادق علیه السلام : شایسته است که صاحبان عزا برادران دینی میت را از مرگ او با خبر سازند، تا در تشییع جنازه اش حاضر شوند و بر او نماز خوانند و بدین ترتیب، هم برای آنان اجر حاصل شود و هم برای میت استغفار به عمل آید.

علل الشرائع : ۳۰۱/۱ .

حدیث ۱۱۶۷

امام صادق علیه السلام :

أَوَّلُ مَا يَتَّخَفُ بِهِ الْمُؤْمِنُ يُعْفَرُ لِمَنْ تَبَعَ جَنَازَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : نخستین تحفه ای که به مؤمن داده می شود، آمرزش تشییع کنندگان جنازه اوست.

الکافی : ۳/۱۷۳/۳ .

حدیث ۱۱۶۸

امام صادق علیه السلام :

مَا يَمُوتُ مُوَالٍ لَنَا مُبْغِضٌ لِأَعْدَائِنَا إِلَّا وَيَحْضُرُهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَيَسْرُوهُ وَيُبَشِّرُوهُ ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ مُوَالٍ لَنَا يَرَاهُمْ بِحَيْثُ يَسُوؤُهُ .

وَالدَّلِيلُ عَلَى ذَلِكَ قَوْلُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِحَارِثِ الْهَمْدَانِيِّ :

يَا حَارِثُ هَمْدَانُ مَنْ يَمُتْ يَرْنِي مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُنَافِقٍ قُبُلًا .

امام صادق علیه السلام : هیچ کس نیست که دوستدار ما و دشمن دشمنان ما باشد و بمیرد، مگر اینکه [در هنگام مرگش] رسول

خدا صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان و حسن و حسین - صلوات الله علیهم - حاضر شوند و اگر دوستدار ما نباشد، آنان را به گونه

ای که ناراحت شود، مشاهده کند. دلیل بر این مطلب، فرموده امیرمؤمنان علیه السلام به حارث همدانی است که :
 ای حارث همدانی! هر کس بمیرد مرا
 رو در رو می بیند، مؤمن باشد یا منافق .
 تفسیر القمی : ۲/۲۶۵ .

حدیث ۱۱۶۹

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : هَلْ يُكْرَهُ الْمُؤْمِنُ عَلَى قَبْضِ رُوحِهِ ؟ - : لا والله ، إِنَّهُ إِذَا أَتَاهُ مَلَكُ الْمَوْتِ لَقَبِضَ رُوحَهُ جَزَعًا عِنْدَ ذَلِكَ ، فَيَقُولُ لَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ : يَا وَلِيَّ اللَّهِ لَا تَجْرَعْ ، فَوَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَأَنَا أَكْبَرُ بِكَ وَأَشْفَقُ عَلَيْكَ مِنْ وَالِدِ رَحِيمٍ لَوْ حَضَرَ رَكَ ، افْتَحَ عَيْنَكَ فَنَظُرُ . قَالَ : وَيُمَثِّلُ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَئِمَّةُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَيَقَالُ لَهُ : هَذَا رَسُولُ اللَّهِ وَ... رُفَقَاؤُكَ ... فَمَا شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ اسْتِلَالِ رُوحِهِ وَاللُّهُوقِ بِالْمَنَادِي .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که آیا مؤمن از جان کردن خود ناراحت می شود؟ - فرمود : نه، به خدا، زمانی که ملک الموت برای ستاندن جانش می آید، او بی تاب می کند. اما ملک الموت به او می گوید : ای دوست خدا! بی تاب می کن؛ زیرا سوگند به آنکه محمد صلی الله علیه و آله را برانگیخت، من از پدر مهربانی که به بالینت بیاید، با تو خوشرفتارتر و مهربانترم. چشمت را باز کن و بنگر. رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرمؤمنان و فاطمه و حسن و حسین و امامان از نسل آنها، علیهم السلام ، در برابرش نمایان می شوند و به او گفته می شود : این رسول خدا و... رفیقان و همراهان تو هستند... در این هنگام، چیزی برای او خوشتر از این نیست که جانش ستانده شود و به منادی بیبندد.
 الکافی : ۳/۱۲۷/۲ .

حدیث ۱۱۷۰

امام صادق علیه السلام :

ذَكَرَ الْمَوْتِ يُمِيتُ الشَّهَوَاتِ فِي النَّفْسِ ، وَيَقْلَعُ مَنَابِتَ الْغَفْلَةِ ، وَيُقَوِّي الْقَلْبَ بِمَوَاعِدِ اللَّهِ ، وَيُرِقُّ الطَّبَعِ ، وَيَكْسِرُ أَعْلَامَ الْهَوَى وَيُطْفِئُ نَارَ الْحَرِصِ ، وَيُحَقِّقُ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : یاد مرگ، خواهش های نفس را می میراند و رویشگاه های غفلت را ریشه کن می کند و دل را با وعده های خدا نیرو می بخشد و طبع را نازک می سازد و پرچم های هوس را درهم می شکند و آتش آزمندی را خاموش می سازد و دنیا را در نظر کوچک می کند.

بحار الأنوار: ۶/۱۳۳/۳۲

حدیث ۱۱۷۱

امام صادق علیه السلام :

أَكْثَرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ ؛ فَإِنَّهُ مَا أَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ إِنْسَانٌ إِلَّا زَهَدًا فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : مرگ را فراوان یاد کنید؛ زیرا هیچ انسانی مرگ را بسیار یاد نمی کند، مگر اینکه به دنیا بی رغبت می شود.

بحار الأنوار: ۸۲/۱۶۸/۳

حدیث ۱۱۷۲

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالی: «لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «برایشان بشارت است در زندگی دنیا» - فرمود: هنگام مردن، محمد و علی علیهما السلام را به بهشت بشارت می دهند.
یونس: ۶۴.

حدیث ۱۱۷۳

امام صادق علیه السلام:

ما خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقِينًا لَا شَكَّ فِيهِ أَشْبَهَ بِشَكِّ لَا يَقِينَ فِيهِ مِنَ الْمَوْتِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل هیچ چیزی مانند مرگ نیافریده است که در عین آن که یقینی است و هیچ شکی در آن نیست، چونان شکی است که در آن (کمترین) یقینی نباشد.
کتاب من لا يحضره الفقيه: ۱ / ۱۹۴ / ۵۹۶.

حدیث ۱۱۷۴

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالی: «قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ...»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «بگو: آن مرگی که از آن می گریزید، قطعاً به سر وقت شما می آید...» - فرمود: سال ها را می شمردم، بعد ماه ها را می شمردم، بعد روزها را می شمردم، سپس ساعت ها را می شمردم و آن گاه نَفَس ها را می شمردم «پس، چون اجلشان فرا رسد نه [می توانند] ساعتی آن را پس اندازند و نه پیش» .
الجمعة: ۸.

حدیث ۱۱۷۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا نَبِيًّا فَقَالُوا: أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعُ عَنَّا الْمَوْتَ، فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَنْهُمْ الْمَوْتَ، وَكَثُرُوا حَتَّى ضَاقَتْ بِهِمُ الْمَنَازِلُ وَكَثُرَ النَّسْلُ، وَكَانَ الرَّجُلُ يُصْبِحُ فَيَحْتَاجُ أَنْ يُطْعِمَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ وَجَدَّةً وَجَدَّةً وَيُرْضِيَهُمْ

امام صادق علیه السلام: گروهی نزد پیغمبری آمدند و گفتند: دعا کن پروردگارت مرگ را از ما بردارد. آن پیامبر برایشان دعا کرد. پس خداوند تبارک و تعالی مرگ را از آن جماعت برداشت. جمعیتشان چندان زیاد شد که خانه ها بر آنان تنگ گشت و نسلشان افزایش یافت. [به طوری که] صبح که می شد مرد [خانه] مجبور بود پدر و مادر و پدربزرگ و پدربزرگش را غذا بدهد و آنها را راضی گرداند [یا به نظافت آنها برسد] و به ایشان رسیدگی نماید. لذا از کسب و کار باز ماندند. این بود که آمدند و گفتند: از پروردگارت بخواه ما را به عمرهایی که داشتیم برگرداند. آن پیغمبر از پروردگارش عز و جل، چنین تقاضا کرد

و خداوند آنها را به مدّت های [معین شده] عمرشان باز گرداند.
فی نسخه «ویرتیههم» و فی نسخ أُخری «ویوضّیههم». (کما فی هامش المصدر).

حدیث ۱۱۷۶

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا يَأْكُلُونَ، وَلَا يَشْرَبُونَ، وَلَا يَنْكِحُونَ، وَإِنَّمَا يَعِشُونَ بِنَسِيمِ الْعَرْشِ.
امام صادق علیه السلام : فرشتگان نه می خورند، نه می آشامند و نه ازدواج می کنند؛ بلکه با نسیم عرش زندگی می کنند.
تفسیر القمی : ۲/۲۰۶.

حدیث ۱۱۷۷

امام صادق علیه السلام :
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَمَلَائِكَةُ اللَّهِ فِي السَّمَاوَاتِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ التُّرَابِ فِي الْأَرْضِ، وَمَا فِي السَّمَاءِ مَوْضِعٌ قَدِمَ إِلَّا وَفِيهَا مَلَكٌ يُسَبِّحُ
وَيُقَدِّسُهُ، وَلَا فِي الْأَرْضِ شَجَرٌ وَلَا مَدْرٌ إِلَّا
وَفِيهَا مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهَا.
امام صادق علیه السلام : سوگند به آنکه جانم در دست اوست، فرشتگان خدا در آسمان ها بیشتر از شمار خاک در زمین هستند و در آسمان هیچ جای پایی نیست، مگر اینکه در آنجا فرشته ای مشغول تسبیح و تقدیس خداست، و در زمین هیچ درخت و کلوخی نیست مگر اینکه در آن فرشته ای است گماشته بر آن .
بحار الأنوار: ۵۹/۱۷۶/۷.

حدیث ۱۱۷۸

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَلَقَ الْمَلَائِكَةَ مِنَ النُّورِ .
امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل، فرشتگان را از نور آفرید.
الاختصاص : ۱۰۹ .

حدیث ۱۱۷۹

امام صادق علیه السلام :
أَفْضَلُ الْمُلُوكِ مَنْ أُعْطِيَ ثَلَاثَ خِصَالٍ : الرَّأْفَةَ، وَالْجُودَ، وَالْعَدْلَ .
امام صادق علیه السلام : برترین شهریاران کسی است که سه خصلت داشته باشد : مهربانی، بخشندگی و دادگری.
تحف العقول : ۳۱۹ .

حدیث ۱۱۸۰

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ لِلْبَحْرِ جَارٌ، وَلَا لِلْمَلِكِ

صَدِيقٌ، وَلَا لِلْعَافِيَةِ تَمَنُّ .

امام صادق علیه السلام : دریا، همسایه نمی شناسد و برای

پادشاه، دوستی نیست و عافیت، قیمت ندارد!

الخصال : ۲۲۳/۵۱ .

حدیث ۱۱۸۱

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَلَا تُمَارِحْهُ وَلَا تُمَارِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مردی را دوست داشتی، با او نه شوخی کن نه مجادله.

الکافی : ۲/۶۶۴/۹ .

حدیث ۱۱۸۲

امام صادق علیه السلام :

الْمِرَاخُ السَّبَابُ الْأَصْعَرُ .

امام صادق علیه السلام : شوخی، دشنام کوچک است.

الکافی : ۲/۶۶۵/۱۵ .

حدیث ۱۱۸۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَمْرَحْ فَيَذْهَبَ نَوْرُكَ .

امام صادق علیه السلام : شوخی مکن؛ زیرا نورانیتت از بین می رود.

الأمالی للصدوق : ۶۳۶/۸۵۳ .

حدیث ۱۱۸۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنَ التَّوَاضُعِ... أَنْ يَتْرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا .

امام صادق علیه السلام : از فروتنی است که... مجادله رارها کند هرچند حق با او باشد.

معانی الأخبار : ۳۸۱/۹ .

حدیث ۱۱۸۵

امام صادق علیه السلام :

تَمَامُ الْعِيَادَةِ لِلْمَرِيضِ أَنْ تَضَعَ يَدَكَ عَلَى ذِرَاعِهِ وَتُعَجِّلَ الْقِيَامَ مِنْ عِنْدِهِ ؛ فَإِنَّ عِيَادَةَ النَّوْكَى أَشَدُّ عَلَى الْمَرِيضِ مِنْ وَجَعِهِ .
 امام صادق علیه السلام : عیادت کامل، این است که دست را روی بازوی بیمار بگذاری و زود از پیش او برخیزی؛ زیرا عیادت احقّ ها برای بیمار سخت تر از درد خود اوست.
 الکافی : ۳/۱۱۸/۴

حدیث ۱۱۸۶

امام صادق علیه السلام :
 الْعِيَادَةُ قَدْرُ فُوقِ نَاقَةٍ أَوْ حَلْبِ نَاقَةٍ .
 امام صادق علیه السلام : زمان عیادت باید به اندازه زمان رگ کردن پستان شتر یا یک دوشیدن شتر باشد.
 الکافی : ۳/۱۱۸/۲

حدیث ۱۱۸۷

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ عَادَ مَرِيضًا شَيْعَةً سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَنْزِلِهِ .
 امام صادق علیه السلام : هر کس به عیادت بیماری برود، هفتاد هزار فرشته او را مشایعت می کنند و برایش آمرزش می طلبند تا آن گاه که به منزل خود برگردد.
 الکافی : ۳/۱۲۰/۲

حدیث ۱۱۸۸

امام صادق علیه السلام :
 سَهْرٌ لَيْلِهِ مِنْ مَرَضٍ أَوْ وَجَعٍ أَفْضَلُ وَأَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ .
 امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : شبی را از بیماری یا درد نخفتن، برتر و اجرش بزرگتر از یک سال عبادت است.
 الکافی : ۳/۱۱۴/۶

حدیث ۱۱۸۹

امام صادق علیه السلام :
 - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْمُرُوءَةِ - : لَا يَرَاكَ اللَّهُ حَيْثُ نَهَاكَ ، وَلَا يَفْقِدُكَ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكَ .
 امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش: مردانگی چیست؟ - فرمود: این که خداوند تو را در جایی که نهیت کرده است، حاضر نبیند و در آن جا که فرمانت داده است، غایب نیابد.
 تحف العقول : ۳۵۹

حدیث ۱۱۹۰

امام صادق علیه السلام :

مِنَ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ حُبُّ النِّسَاءِ .

امام صادق علیه السلام : از اخلاق پیامبران - که درود خدایر آنان باد - ، زن دوستی است .

الکافی : ۵/۳۲۰/۱ .

حدیث ۱۱۹۱

امام صادق علیه السلام :

كُلُّ مَنْ اشْتَدَّ لَنَا حُبًّا اشْتَدَّ لِلنِّسَاءِ حُبًّا وَلِلْحُلُوعِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس علاقه اش به ما بیشتر باشد، علاقه اش به زن و شیرینی بیشتر است .

مستطرفات السرائر : ۱۴۳/۸ .

حدیث ۱۱۹۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «فَلَا تُزَكُّوا...» - : قَوْلُ الْإِنْسَانِ : صَلَّى الْبَارِحَةَ وَصِيْمَتُ أَمْسٍ وَنَحْوِ هَذَا . إِنَّ قَوْمًا كَانُوا يُصْبِحُونَ

فَيَقُولُونَ : صَلَّى الْبَارِحَةَ وَصُمْنَا أَمْسٍ ، فَقَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَكُنِّي أَنَا لَيْلَ وَالنَّهَارِ ، وَلَوْ أُجِدُّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا لَنَمْتُهُ !

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «پس خود را پاک شمارید...» - فرمود : مانند این که انسان بگوید: دیشب نماز خواندم، دیروز روزه گرفتم و امثال این سخنان. عده ای بودند که چون صبح می شد، می گفتند: ما دیشب نماز خواندیم و دیروز روزه گرفتیم. پس، علی علیه السلام فرمود: اما من شب و روز می خوابم و اگر بین شب و روز نیز فرصتی بیابم در آن هم می خوابم.

معانی الأخبار : ۲۴۳/۱ .

حدیث ۱۱۹۳

امام صادق علیه السلام :

خَالِطِ النَّاسِ تَخْبِزُهُمْ ، وَمَتَى تَخْبِزُهُمْ تَقْلِبُهُمْ .

امام صادق علیه السلام : با مردم آمیزش کن تا آنها را بیازمایی و چون امتحانشان کردی با آنان دشمن می شوی .

الکافی : ۸/۱۷۶/۱۹۶ .

حدیث ۱۱۹۴

امام صادق علیه السلام :

إِمْتَحِنُوا شَيْعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ : عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافَظَتُهُمْ عَلَيْهَا ، وَعِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا ، وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ

كَيْفَ مُوَأَسَاتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید: در اوقات نمازشان که چگونه بر آن مواظبت می کنند. در رازهایشان که چگونه آنها را از دشمنان ما حفظ می کنند و در اموالشان که چگونه با آن به برادران خود کمک می کنند.

الخصال : ۱۰۳/۶۲.

حدیث ۱۱۹۵

امام صادق علیه السلام :

حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ دُبْرٍ مُسْتَنْكَحِ الْجُلُوسِ عَلَى اسْتَبْرَقِ الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند نشستن بر استبرق بهشت را بر دُبُرهای لواط شده حرام کرده است.

بحار الأنوار : ۷۹/۷۲/۲۷.

حدیث ۱۱۹۶

امام صادق علیه السلام :

- فَيَمَنْ طَلَبَ الصَّيْدَ لَاهِيَا - : وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَفِي شُغْلٍ عَنِ ذَلِكَ ، شَغْلُهُ طَلَبُ الْآخِرَةِ عَنِ الْمَلَاهِي . . . وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ عَنِ جَمِيعِ ذَلِكَ لَفِي شُغْلٍ ، مَا لَهُ وَلِلْمَلَاهِي ؟! فَإِنَّ الْمَلَاهِي تُوْرِثُ قَسَاوَةَ الْقَلْبِ وَتُوْرِثُ النِّفَاقَ .

امام صادق علیه السلام - درباره کسی که برای سرگرمی دنبال شکار می رود - فرمود : مؤمن، فرصت چنین کارهایی را ندارد. آخرت جویی او را از سرگرمی باز داشته است . . . مؤمن به هیچ یک از این کارها نمی رسد، او را چه به سرگرمی ها؟! کارهای لهو و سرگرم کننده، سختدلی می آورد و نفاق بر جای می گذارد.

الأصول الستة عشر: ۵۱.

حدیث ۱۱۹۷

امام صادق علیه السلام :

قال الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ» - : هُوَ أَنْ يَتَقَوْلَ الرَّجُلُ عَلَيْكَ بِالْبَاطِلِ ، أَوْ يَأْتِيكَ بِمَا لَيْسَ فَيْكَ ، فَتُعْرِضَ عَنْهُ لَلَّهِ .

وفي روايةٍ أُخرى : إِنَّهُ الْغِنَاءُ وَالْمَلَاهِي .

مجمع البيان : امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و کسانی که از بیهوده اعراض می کنند» - فرمود : یعنی آن که کسی درباره تو نادرستی بیافد، یا چیزی که در تو نیست به تو نسبت دهد و تو به خاطر خدا، از او اعراض کنی.

در روایتی دیگر آمده است: مقصود، خنیاگری و کارهای لهو و غفلت آور است.

مجمع البيان : ۷/۱۵۷.

حدیث ۱۱۹۸

امام صادق علیه السلام :

لا يَلْبَسُ الرَّجُلُ الْحَرِيرَ وَالذَّبِيحَ إِلَّا فِي الْحَرْبِ .

امام صادق علیه السلام : مرد به جز در جنگ نباید، جامه حریر و دیبا بپوشد.

الکافی : ۶/۴۵۳/۱.

حدیث ۱۱۹۹

امام صادق علیه السلام :

عَمَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدَيْهِ ، فَسَدَّ لَهَا مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَقَصَّرَهَا مِنْ خَلْفِهِ قَدْرَ أَرْبَعِ أَصَابِعَ ، ثُمَّ قَالَ : أَدْبِرْ فَأَدْبِرْ ، ثُمَّ قَالَ : أَقْبِلْ فَأَقْبِلْ ، ثُمَّ قَالَ : هَكَذَا تَيْجَانُ الْمَلَائِكَةِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله با دست خود بر سر علی علیه السلام ، عمامه بست و از جلو، سر پر آن را آویزان کرد و از پشت سر به اندازه چهار انگشت کوتاه کرد و آن گاه فرمود: برگرد. علی علیه السلام برگشت. فرمود: رویت را به طرف من کن. و علی علیه السلام به طرف پیامبر رو کرد. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: تاجهای فرشتگان، این گونه است. الکافی: ۶/۴۶۱/۴.

حدیث ۱۲۰۰

امام صادق علیه السلام :

الْمَالُ مَالُ اللَّهِ يَضَعُهُ عِنْدَ

الرَّجُلِ وَدَائِعِ ، وَجَوَزَ لَهُمْ أَنْ يَأْكُلُوا قَصْدًا وَيَلْبَسُوا قَصْدًا .

امام صادق علیه السلام : دارایی ها از آن خداست و آنها رانزد مردم به امانت می سپارد و به آنها اجازه داده

است که با میانه روی، بخورند و با میانه روی، بپوشند.

بحار الأنوار: ۷۹/۳۰۴/۱۷.

از ۱۲۰۱ تا ۱۴۰۰**حدیث ۱۲۰۱**

امام صادق علیه السلام :

الْكِتَانُ مِنْ لِبَاسِ الْأَنْبِيَاءِ ، وَهُوَ يُنْبِتُ اللَّحْمَ .

امام صادق علیه السلام : کتان از لباسهای پیامبران است و گوشت را می رویاند.

الکافی: ۶/۴۴۹/۱.

حدیث ۱۲۰۲

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثُ خِصَالٍ مَنْ رُزِقَهَا كَانَ كَامِلًا : الْعَقْلُ ، وَالْجَمَالُ ، وَالْفَصَاحَةُ .

امام صادق علیه السلام : سه خصلت است که به هر کس روزی شود کامل است: خردمندی، زیبایی و شیوا سخنی.

تحف العقول: ۳۲۰.

حدیث ۱۲۰۳

امام صادق علیه السلام :

مَعَاشِرَ الشَّيْخَةِ ، كُونُوا لَنَا زِينًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا ، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ، وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ ، وَكُفُّوْهَا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِيحِ الْقَوْلِ .

امام صادق علیه السلام : ای گروه شیعه! مایه زیور ماباشید و باعث عیب و ننگ، نباشید. با مردم نیکو سخن بگویید و زبانه‌ایتان را ننگه دارید و از زیاده‌گویی و سخن زشت، بازشان دارید.

الأمالی للصدوق : ۴۸۴/۶۵۷ .

حدیث ۱۲۰۴

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكَ وَفُضُولَ الْكَلَامِ ؛ فَإِنَّهُ يُظْهِرُ مِنْ غُيُوبِكَ مَا بَطَنَ ، وَيُحَرِّكُ عَلَيْكَ مِنْ أَعْدَائِكَ مَا سَكَنَ .

امام صادق علیه السلام : دانا، زیاده‌گویی نمی‌کند.

غرر الحکم : ۲۷۲۰ .

حدیث ۱۲۰۵

امام صادق علیه السلام :

مَا أَمَرَ الْعِبَادُ إِلَّا بِدُونِ سَعَتِهِمْ ، فَكُلُّ شَيْءٍ أَمَرَ النَّاسُ بِأَخْذِهِ فَهُمْ مُتَّسِعُونَ لَهُ ، وَمَا لَا يَتَّسِعُونَ لَهُ فَهُوَ مَوْضِعٌ عَنْهُمْ .

امام صادق علیه السلام : بندگان، جز به کم‌تر از توانشان فرمان داده نشده‌اند. پس، هر چیزی که مردم به انجام آن مأمور شده‌اند، توانایی آن را دارند و آنچه که در توانشان نیست، از عهده آنان برداشته شده است.

التوحید : ۳۴۷/۶ .

حدیث ۱۲۰۶

امام صادق علیه السلام :

بُرِّؤُوا آبَاءَكُمْ بِبِرِّكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ، وَعَقُّوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفُّ نِسَائِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : با پدرانتان خوشرفتاری کنید تا فرزندانتان با شما خوشرفتاری کنند، و نسبت به زنان مردم عفت ورزید تا نسبت به زنان شما عفت ورزند.

تحف العقول : ۳۵۹ .

حدیث ۱۲۰۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَافَأَ السَّفِيهَ بِالسَّفِيهِ فَقَدْ رَضِيَ بِمَا أَتَى إِلَيْهِ حَيْثُ احْتَدَى مِثْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس [رفتار] شخص نابخرد [نسبت به خود] را با نابخردی تلافی کند، به رفتاری که [از جانب نابخرد] با او شده رضایت داده است؛ زیرا از نمونه او پیروی کرده است.

الکافی : ۲/۳۲۲/۲ .

حدیث ۱۲۰۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَكْرَمَكَ فَأَكْرَمَهُ ، وَمَنْ اسْتَحَفَّكَ فَأَكْرَمَ نَفْسَكَ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس تو را گرامی داشت، تونیز او را گرامی بدار و هر کس به تو بی احترامی کرد، خودت را در مرتبه او قرار مده.

بحار الأنوار : ۷۸/۲۷۸/۱۱۳ .

حدیث ۱۲۰۹

امام صادق علیه السلام :

يَابْنَ آدَمَ... إِذَا ظَلِمْتَ بِمَظْلَمَةٍ فَارْضَ بِانْتِصَارِي لَكَ؛ فَإِنَّ انْتِصَارِي لَكَ خَيْرٌ مِنْ انْتِصَارِكَ لِنَفْسِكَ .

امام صادق علیه السلام : در تورات آمده است: ای آدمی زاده! هر گاه به تو ستمی شد، به انتقامی که من برایت بگیرم رضایت ده؛ زیرا من بهتر از تو برایت انتقام می گیرم.

الکافی : ۲/۳۰۴/۱۰ .

حدیث ۱۲۱۰

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ مَنْزِلَةِ رَجُلٍ إِنْ حَدَّثَ كَذَبًا ، وَإِنْ وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِنْ اتُّمِّنَ خَانَ - : هِيَ أَدْنَى الْمَنَازِلِ مِنَ الْكُفْرِ وَليْسَ بِكَافِرٍ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان منزلت کسی را پرسیدند که هر گاه سخن بگوید، دروغ گوید و هر گاه وعده دهد، خلف وعده کند و هر گاه امین شمرده شود، خیانت کند - فرمود : منزلتش نزدیکترین منازل به کفر است، اما کافر نیست.

الکافی : ۲/۲۹۰/۵ .

حدیث ۱۲۱۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَدْنَى الْإِلْحَادِ - : الْكِبْرُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از کمترین درجه الحاد - فرمود : کبر از [جمله] آن است.

معانی الأخبار : ۳۹۴/۴۷ .

حدیث ۱۲۱۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ شَكَّ فِي اللَّهِ وَفِي رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَهُوَ كَافِرٌ .

امام صادق علیه السلام : کسی که در خدا و رسول او شک کند، کافر است.

الکافی : ۲/۳۸۶/۱۰ .

حدیث ۱۲۱۳

امام صادق علیه السلام :

- لِبَعْضِ وُلْدِهِ - : إِيَّاكَ وَالْكَسَلَ وَالصَّجَرَ ؛ فَإِنَّهُمَا يَمْنَعَانِكَ مِنْ حَظِّكَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام - خطاب به یکی از فرزندان خود - فرمود : از تنبلی و بی حوصلگی پرهیز؛ زیرا که این دو خصلت، تو را از بهره دنیا و آخرت باز می دارند.

الکافی : ۵/۸۵/۲.

حدیث ۱۲۱۴

امام صادق علیه السلام :

عَدُوُّ الْعَمَلِ الْكَسَلُ .

امام صادق علیه السلام : دشمنِ کار، تنبلی است.

الکافی : ۵/۸۵/۱.

حدیث ۱۲۱۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ مِنْ كَدِّ يَدِهِ .

امام صادق علیه السلام : امیرالمؤمنین علیه السلام ، از دسترنج خود هزار بنده خرید و آزاد کرد.

تهذیب الأحکام: ۶/۳۲۶/۸۹۵.

حدیث ۱۲۱۶

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تَدُلُّ عَلَى كَرَمِ الْمَرْءِ : حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَكَظْمُ الْغَيْظِ ، وَغَضُّ الطَّرْفِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز نشانگر بزرگواری آدمی است: خوشخویی، فرو خوردن خشم و فروهستن چشم.

تحف العقول : ۳۱۹.

حدیث ۱۲۱۷

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَكِيرٍ عَنِ الرَّجُلِ يُسْتَأْذَنُ عَلَيْهِ فَيَقُولُ لِجَارِيَتِهِ قُولِي : لَيْسَ هُوَ هَاهُنَا ؟ - لَا بَأْسَ ، لَيْسَ بِكَذِبٍ

امام صادق علیه السلام - وقتی عبدالله بن بکیر به امام علیه السلام عرض کرد: کسی به خانه مردی می آید و او را می خواهد، اما آن مرد به کنیزش می گوید: بگو او این جا (نقطه ای که به آن اشاره می کند) نیست [این چه حکمی دارد؟] - فرمود: اشکالی ندارد. این دروغ نیست.

مستطرفات السرائر : ۱۳۷/۱.

حدیث ۱۲۱۸

امام صادق علیه السلام :
 الْمُصْلِحُ لَيْسَ بِكَاذِبٍ .
 امام صادق علیه السلام : اصلاح دهنده [میان مردم مسلمان]، دروغگو به شمار نمی آید.
 الکافی : ۲/۲۱۰/۵.

حدیث ۱۲۱۹

امام صادق علیه السلام :
 الْكَلَامُ ثَلَاثَةٌ : صِدْقٌ ، وَكَذِبٌ ، وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ .
 امام صادق علیه السلام : سخن بر سه گونه است: راست و دروغ و آشتی دادن میان مردم.
 الکافی : ۲/۳۴۱/۱۶.

حدیث ۱۲۲۰

امام صادق علیه السلام :
 الْكَذِبُ مَذْمُومٌ إِلَّا فَيَأْمُرِينَ : دَفَعَ شَرَّ الظَّلْمَةِ ، وَإِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ .
 امام صادق علیه السلام : دروغ نکوهیده است، مگر در دو جا: دور کردن شر ستمگران و آشتی دادن میان مسلمانان.
 بحار الأنوار : ۷۲/۲۶۳/۴۸.

حدیث ۱۲۲۱

امام صادق علیه السلام :
 الْكَذِبُ عَلَى اللَّهِ وَعَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنَ الْكِبَائِرِ .
 امام صادق علیه السلام : دروغ بستن به خدا و رسول او صلی الله علیه و آله ، از گناهان کبیره است.
 الکافی : ۲/۳۳۹/۵.

حدیث ۱۲۲۲

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ مِمَّا أَعَانَ اللَّهُ (بِهِ) عَلَى الْكَذَّابِينَ النَّسِيَانَ .
 امام صادق علیه السلام : از جمله کمکهای خداوند بر ضد دروغگویان فراموشی است .
 یعنی آن نسیان یصیر سببا لفضيحتهم ، وذلك لأنهم ربما قالوا شيئا فنسوا أنهم قالوه فيقولون خلاف ما قالوه أولاً فيفتضحون (کما فی هامش المصدر).

حدیث ۱۲۲۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ الْكِذْبَةَ فَيَحْرَمُ بِهَا صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : همانا فرد دروغی می گوید و به سبب آن، از نماز شب محروم می شود.

بحار الأنوار : ۷۲/۲۶۰/۲۹.

حدیث ۱۲۲۴

امام صادق علیه السلام :

لَا تَكْذِبْ فَيَذْهَبَ بِهَا وَكَ .

امام صادق علیه السلام : دروغ مگو، که شکوهت از بین می رود.

بحار الأنوار : ۷۲/۱۹۲/۸.

حدیث ۱۲۲۵

امام صادق علیه السلام :

مُذِيعُ السَّرِّ شَاكٌّ ، وَقَاتِلُهُ عِنْدَ غَيْرِ أَهْلِهِ كَافِرٌ .

امام صادق علیه السلام : فاش کننده راز [ما] شک کننده [و سست عقیده نسبت به حقایق ائمه علیهم السلام] است و کسی که آن

را نزد نااهل بازگو کند، کافر است.

الکافی : ۲/۳۷۱/۱۰.

حدیث ۱۲۲۶

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّيْنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ» - : وَاللَّهِ مَا قَتَلُوهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَلَا ضَرَبُواهُمْ بِأَسْيَافِهِمْ ، وَلَكِنَّهُمْ سَمِعُوا أَحَادِيثَهُمْ فَأَذَاعُوهَا ، فَأَخَذُوا عَلَيْهَا فُقُتُوا .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «این بدان سبب است که به آیات خدا کفر می ورزیدند و پیامبران را بناحق می کشتند» - فرمود

: به خدا قسم که آنها را با دستهای خود نکشتند و با شمشیرهای خویش نزدند، بلکه سخنان ایشان را شنیدند و آنها را فاش ساختند

و در نتیجه، آن پیامبران دستگیر و کشته شدند.

الکافی : ۲/۳۷۱/۶.

حدیث ۱۲۲۷

امام صادق علیه السلام :

مَا قَتَلْنَا مَنْ أَدَاعَ حَدِيثَنَا قَتَلَ خَطًا وَلَكِنْ قَتَلْنَا قَتَلَ عَمْدٍ .

امام صادق علیه السلام : کسی که حدیث ما را فاش کند، ما را به خطا نکشته، بلکه عمدا کشته است.

الکافی : ۲/۳۷۰/۴.

حدیث ۱۲۲۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمْرَنَا مَسْتُورٌ مُّفَنِّعٌ بِالْمِيثَاقِ، فَمَنْ هَتَكَ عَلَيْنَا أَذْلَهُ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : بر امر (ولایت) ما پیمان گرفته شده که در پرده و پشت نقاب باشد. پس هر کس به زیان ما پرده دری کند ، خداوند خوارش گرداند.

الکافی : ۲/۲۲۶/۱۵.

حدیث ۱۲۲۹

امام صادق علیه السلام :

كَيْتَمَانٌ سِرِّنَا جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : پوشیده نگه داشتن اسرار ما، جهاد در راه خداست.

بحار الأنوار : ۷۵/۷۰/۷.

حدیث ۱۲۳۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَذَاعَ عَلَيْنَا حَدِيثَنَا فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ مَنْ جَحَدَنَا حَقًّا .

امام صادق علیه السلام : کسی که حدیث ما را به زیانمان فاش سازد، به منزله کسی است که حق ما را انکار کند.

الکافی : ۲/۳۷۰/۲.

حدیث ۱۲۳۱

امام صادق علیه السلام :

رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ رَدِّ السَّلَامِ .

امام صادق علیه السلام : جواب دادن به نامه، همچون جواب دادن به سلام، واجب است.

الکافی : ۲/۶۷۰/۲.

حدیث ۱۲۳۲

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ كَانَ بَعْدَهُ شِعْرٌ .

امام صادق علیه السلام : بسم الله الرحمن الرحيم رافرو مگذار اگر چه قبل از یک شعر باشد.

الکافی : ۲/۶۷۲/۱.

حدیث ۱۲۳۳

امام صادق علیه السلام :

التَّوَّاصِلُ بَيْنَ الْإِخْوَانِ فِيالْحَضَرِ التَّرَاوُزُ ، وَالتَّوَّاصِلُ فِي السَّفَرِ الْمُكَاتِبَةُ .

امام صادق علیه السلام : ارتباط میان برادران در حَضَر دید و بازدید است و در سفر نامه نگاری.

تحف العقول : ۳۵۸.

حدیث ۱۲۳۴

امام صادق علیه السلام :

اَكْتُبُوا ؛ فَإِنَّكُمْ لَا تَحْفَظُونَ حَتَّى تَكْتُبُوا .

امام صادق علیه السلام : بنویسید؛ زیرا تا ننویسید، نگهداری نمی کنید .

الکافی : ۱/۵۲/۹

حدیث ۱۲۳۵

امام صادق علیه السلام :

الْقَلْبُ يَتَّكِلُ عَلَى الْكِتَابَةِ .

امام صادق علیه السلام : دل، به نوشتن آرام می گیرد.

الکافی : ۱/۵۲/۸ .

حدیث ۱۲۳۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ فِي جَهَنَّمَ لَوَادِيًا لِلْمُتَكَبِّرِينَ يُقَالُ لَهُ سَقَرٌ ، شَكَا إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ شِدَّةَ حَرِّهِ وَسَأَلَهُ أَنْ يَأْذَنَ لَهُ أَنْ يَتَنَفَّسَ ، فَتَنَفَّسَ فَأَحْرَقَ جَهَنَّمَ .

امام صادق علیه السلام : در دوزخ دره ای است برای متکبران به نام «سِقَر». این دره از شدت گرمای خود به خداوند عز و جل

شکایت کرد و خواهش نمود که به وی اجازه دهد تا نفسی بکشد. پس نفس کشید و [از نفس خود] دوزخ را سوزاند.

الکافی : ۲/۳۱۰/۱۰ .

حدیث ۱۲۳۷

امام صادق علیه السلام :

لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبَرِ فِيالْثَنَاءِ الْحَسَنِ .

امام صادق علیه السلام : متکبر، هرگز نباید توقع تعریف و تمجید [دیگران را] داشته باشد.

الخصال : ۴۳۴/۲۰ .

حدیث ۱۲۳۸

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ رَجُلٍ تَكَبَّرَ أَوْ تَجَبَّرَ إِلَّا لِدَلَّةٍ وَجَدَهَا فِي نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام: هیچ مردی تکبر یا گردنفرازی نکرد، مگر به سبب احساس خواری و حقارتی که در خود یافت.
الکافی: ۲/۳۱۲/۱۷.

حدیث ۱۲۳۹

امام صادق علیه السلام:
الْكِبْرُ رِءَاءُ اللَّهِ ، فَمَنْ نَارَعَ اللَّهَ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ أَكْبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ .
امام صادق علیه السلام: بزرگی، ردای خداست. پس هر که بر سر چیزی از آن با خدا کشمکش کند، خداوند او را در آتش سرنگون سازد.
بحار الأنوار: ۷۳/۲۱۵/۵.

حدیث ۱۲۴۰

امام صادق علیه السلام:
مَنْ بَرِيَ مِنَ الْكِبْرِ نَالَ الْكِرَامَةَ .
امام صادق علیه السلام: هر که از تکبر پاک شود، به بزرگواری دست یابد.
بحار الأنوار: ۷۸/۲۲۹/۵.

حدیث ۱۲۴۱

امام صادق علیه السلام:
أَقْنَعُ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَا عِنْدَ غَيْرِكَ وَلَا تَتَمَنَّ مَا لَسْتَ نَائِلُهُ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ قَبِعَ شَيْعَ وَمَنْ لَمْ يَقْنَعْ لَمْ يَشْبَعْ ، وَخُذْ حَظَّكَ مِنْ آخِرَتِكَ .
امام صادق علیه السلام: به آنچه خداوند قسمت تو کرده قانع باش و به آنچه دیگران دارند چشم مدوز و آنچه را که بدان نمی رسی، آرزو مکن؛ زیرا کسی که قانع باشد، سیر می شود و کسی که قانع نباشد، سیر نمی شود و به فکر بهره آخرت باش.
الکافی: ۸/۲۴۳/۳۳۷.

حدیث ۱۲۴۲

امام صادق علیه السلام:
مَنْ رَضِيَ مِنَ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْمَعَاشِ رَضِيَ اللَّهُ مِنْهُ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ .
امام صادق علیه السلام: کسی که به معاش (روزی) اندک خدا خرسند باشد، خداوند به عمل اندک او خرسند شود.
الکافی: ۲/۱۳۸/۳.

حدیث ۱۲۴۳

امام صادق علیه السلام:
أَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَكَ فِي الْمَقْدَرَةِ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكَ فِي الْمَقْدَرَةِ ، فَإِنَّ ذَلِكَ أَقْنَعُ لَكَ بِمَا قُسِمَ لَكَ .

امام صادق علیه السلام: به ناتوانتر از خودت بنگر و به توانگر از خویش منگر؛ زیرا که این کار تو را به آنچه قسمت تو شده است قانع تر می سازد.

الکافی: ۸/۲۴۴/۳۳۸.

حدیث ۱۲۴۴

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالی: «وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و امواتان را میان خود به ناروا مخورید» - فرمود: قریش بر سر زن و مال خود با یکدیگر قمار می زدند و خداوند عَزَّوَجَلَّ آنها را از این کار نهی فرمود.

البقره: ۱۸۸.

حدیث ۱۲۴۵

امام صادق علیه السلام:

- لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ -: لَا تَكُونَنَّ إِمَّعَةً ، تَقُولُ : أَنَا مَعَ النَّاسِ وَأَنَا كَوَاحِدٍ مِنَ النَّاسِ !

امام صادق علیه السلام - خطاب به یکی از اصحاب خود - فرمود: هرگز همرنگ جماعت نباش که بگویی: من تابع مردم هستم و من هم مثل بقیه مردم.

معانی الأخبار: ۲۶۶/۱.

حدیث ۱۲۴۶

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالی: «اتَّخَذُوا أَخْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ» -: وَاللَّهِ مَا صَيَّلُوا لَهُمْ وَلَا صَامُوا ، وَلَكِنَّهُمْ أَحَلُّوا لَهُمْ حَرَامًا ، وَحَرَّمُوا عَلَيْهِمْ حَلَالَاً فَاتَّبَعُوهُمْ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «احبار و راهبان خود را به جای خدا خداوندان خویش قرار دادند» - فرمود: به خدا قسم که برایشان نماز نمی خواندند و روزه نمی گرفتند بلکه برای مردم حرامی را حلال و حلالی را حرام می کردند و مردم هم از ایشان پیروی می نمودند.

المحاسن: ۱/۳۸۳/۸۴۷.

حدیث ۱۲۴۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ لِلْقُلُوبِ صِدَاءً كَصِدَاءِ النُّحَاسِ ، فَاجْلُوهَا بِالْإِسْتِغْفَارِ .

امام صادق علیه السلام: دلها نیز، همچون مس، زنگار می بندد، پس آنها را با استغفار صیقل دهید.

عدّة الداعي: ۲۴۹.

حدیث ۱۲۴۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لَكَ قَلْبًا وَمَسَامِعَ ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَهْدِيَ عَبْدًا فَتَحَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ ، وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ خَتَمَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ فَلَا يَصْلُحُ أَبَدًا ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى «أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا»

امام صادق علیه السلام : همانا تو را دلی است و گوشهایی. هر گاه خداوند بخواهد بنده ای را هدایت کند، گوشهای دل او را باز می کند و هر گاه جز این برای او بخواهد، گوشهای دلش را می بندد و دیگر هرگز اصلاح نمی شود و این است معنای سخن خداوند متعال: «یا بر دل‌هایشان قفل‌هاست؟» .

محمد : ۲۴ .

حدیث ۱۲۴۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا شِيعَتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ : عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ ، وَعَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ ، أَلَا - وَالْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ كَذَلِكَ ، أَلَا إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما در حقیقت دارای چهار چشمند: دو چشم در سر و دو چشم در دل. البته همه مردمان چنین اند، اما خداوند عز و جل چشمهای شما را باز کرده و چشمهای آنان را کور کرده است.

الکافی : ۸/۲۱۵/۲۶۰ .

حدیث ۱۲۵۰

امام صادق علیه السلام :

- أَيْضًا - : هُوَ الْقَلْبُ الَّذِي سَلِمَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام - درباره همین آیه - فرمود : قلب سالم، قلبی است که از دنیا دوستی سالم باشد.

مجمع البيان : ۷/۳۰۵ .

حدیث ۱۲۵۱

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» - : الْقَلْبُ السَّلِيمُ الَّذِي يَلْقَى رَبَّهُ ، وَليْسَ فِيهِ أَحَدٌ سِوَاهُ ، وَكُلُّ قَلْبٍ فِيهِ شَرِكٌ أَوْ شَكٌّ فَهُوَ سَاقِطٌ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «مگر کسی که دلی سالم به سوی خدا بیاورد» - فرمود : دل سالم، دلی است که پروردگارش را دیدار کند در حالی که احدی جز او در خود نداشته باشد و هر دلی که در آن شرک یا شک باشد، منقض است.

الکافی : ۲/۱۶/۵ .

حدیث ۱۲۵۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مَنَزِلَةَ الْقَلْبِ مِنَ الْجَسَدِ بِمَنَزِلَةِ الْإِمَامِ مِنَ النَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : جایگاه دل نسبت به بدن، همچون جایگاه امام و پیشواست نسبت به مردم.

علل الشرائع : ۱۰۹/۸ .

حدیث ۱۲۵۳

امام صادق علیه السلام :

مَوْضِعُ الْعَقْلِ الدَّمَاغُ ، وَالْقَسْوَةُ وَالرَّقَّةُ فِي الْقَلْبِ .

امام صادق علیه السلام : جایگاه خرد، مغز است و قساوت و رقّت در دل است.

تحف العقول : ۳۷۱ .

حدیث ۱۲۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَلْفَى صَبِيانَ الْكُتَّابِ أَلُوأَحَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ لِيُخَيَّرَ بَيْنَهُمْ ، فَقَالَ : أَمَا إِنَّهَا حُكُومَةٌ ! وَالْجَوْرُ فِيهَا كَالْجَوْرِ فِي الْحُكْمِ ! أَيْلُغُوا مُعَلِّمَكُمْ إِنْ ضَرَبَكُمْ فَوْقَ ثَلَاثِ ضَرْبَاتٍ فِي الْأَدَبِ اقْتَصَّ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : کودکان مکتبی دستخطهای خود را در مقابل امیرالمؤمنین علیه السلام نهادند، تا بهترین آنها را انتخاب کند؛ حضرت فرمود: هان! این یک نوع داوری است! و ظلم در این باره، مانند ظلم در قضاوت است! به معلّم خود بگوئید که اگر برای تنبیه بیش از سه ضربه بزند، قصاص می شود.

وسائل الشیعة : ۱۸/۵۸۲/۲ .

حدیث ۱۲۵۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قَامَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ - عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ - حَكَمَ بَيْنَ النَّاسِ بِحُكْمِ دَاوُدَ ، لَا يَحْتَاجُ إِلَى بَيِّنَةٍ ، يُلْهِمُهُ اللَّهُ تَعَالَى فَيَحْكُمُ بَعْلِمِهِ .

امام صادق علیه السلام : زمانی که قائم آل محمد علیه السلام، قیام کند، به حکم داوود میان مردم داوری می کند و نیازی به بیّنه (گواه و مدرک) ندارد. خداوند متعال حکم را به او الهام می کند و او به علمش قضاوت می کند.

بحار الأنوار : ۱۴/۱۴/۲۳ .

حدیث ۱۲۵۶

امام صادق علیه السلام :

الْقَضَاءُ أَرْبَعَةٌ : ثَلَاثَةٌ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ : رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرِ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِجَوْرِ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : قاضیان چهار گروهند: سه گروه در آتشند و یک گروه در بهشت. مردی که دانسته حکم ناحق صادر کند، این قاضی در آتش است. مردی که ندانسته [و بی اطلاع از احکام و قوانین] حکم ناحق دهد، این نیز در آتش است. مردی که

ندانسته حکم درست و حق صادر کند، این هم در آتش است و مردی که دانسته حکم حق و درست را صادر کند، این قاضی در بهشت است.

الکافی : ۷/۴۰۷/۱.

حدیث ۱۲۵۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَجُلًا نَزَلَ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ فَمَكَثَ عِنْدَهُ أَيَّامًا ، ثُمَّ تَقَدَّمَ إِلَيْهِ فِي خُصُومَةٍ لَمْ يَذْكُرْهَا لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ ، فَقَالَ لَهُ : أَخْصِمَّ أَنْتَ ؟ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ : تَحَوَّلْ عَنَّا ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَهَى أَنْ يُضَافَ الْخَصْمُ إِلَّا وَمَعَهُ خَصْمُهُ .

امام صادق علیه السلام : مردی بر امیر المؤمنین علیه السلام وارد شد و چند روزی میهمان آن حضرت بود. سپس نزد ایشان دعوایی مطرح کرد که قبلاً- [یعنی از روز اول ورودش] با امیر المؤمنین در میان نگذاشته بود. حضرت فرمود: تو شاکی هستی؟ عرض کرد: آری. امام فرمود: از پیش ما برو؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله نهی فرمود از این که شاکی میهمان [قاضی] باشد مگر آن که طرف دعوایش نیز با او باشد.

الکافی : ۷/۴۱۳/۴.

حدیث ۱۲۵۸

امام صادق علیه السلام :

لَا يَطْمَعَنَّ قَلِيلُ الْفِقْهِ فِي الْقَضَاءِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که فقه (مسائل حقوقی و احکام قضایی) اندک می داند، هرگز نباید به کار قضاوت چشم طمع داشته باشد.

بحار الأنوار : ۱۰۴/۲۶۴/۵.

حدیث ۱۲۵۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّوْائِسَ

امام صادق علیه السلام : نوایس (جایگاهی است در دوزخ) از گرمای سخت خود به درگاه خداوند عز و جل شکایت کرد. پس خداوند عز و جل خطاب بدان فرمود: خاموش باش؛ همانا جایگاه قاضیان گرمایش سخت تر از توست! موضع فی جهنم .

حدیث ۱۲۶۰

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكُمْ أَنْ يُحَاكِمَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا إِلَى أَهْلِ الْجَوْرِ ، وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ يَعْلَمُ شَيْئًا مِنْ قَضَائِنَا فَاجْعَلُوهُ بَيْنَكُمْ ، فَإِنِّي قَدْ جَعَلْتُهُ قَاضِيًا فَتَحَاكَمُوا إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : مبدا فردی از شما (شیعیان) از دیگری نزد سلطان ستمگر شکایت کند. بلکه بینید چه کسی از خود شما با

احکام و داوریهای ما آشناست همو را میان خود داور قرار دهید؛ زیرا که من او را قاضی شما قرار داده‌ام. پس برای داورى میان خود، نزد او روید.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ۳/۲/۳۲۱۶.

حدیث ۱۲۶۱

امام صادق علیه السلام:

- فِی تَحَاكُمِ رَجُلَیْنِ مِنْ أَصْحَابِهِ إِلَى الطَّاعُوتِ وَبَيْنَهُمَا مُنَازَعَةٌ فِی دَیْنٍ أَوْ مِیرَاثٍ - : مَنْ تَحَاكَمَ إِلَى الطَّاعُوتِ فَحُكْمٌ لَهُ فَإِنَّمَا یَأْخُذُ سُحْتًا وَإِنْ كَانَ حَقُّهُ ثَابِتًا لَهُ ، لِأَنَّهُ أَخَذَ بِحُكْمِ الطَّاعُوتِ ، وَقَدْ أَمَرَ اللَّهُ أَنْ یَكْفَرَ بِهِ .

امام صادق علیه السلام - درباره دو نفر از اصحابش که با هم بر سر وام یا ارثیه ای اختلاف داشتند و داورى میان خود را پیش طاغوت بردند - فرمود: هر که داورى پیش طاغوت (حاکم ستمگر) برد و او به نفعش حکم صادر کند، آنچه می گیرد حرام است هر چند حق مسلم او باشد؛ زیرا به حکم طاغوت گرفته است حال آن که خداوند دستور داده است به طاغوت کفر ورزیده شود.
الکافی: ۷/۴۱۲/۵.

حدیث ۱۲۶۲

امام صادق علیه السلام:

اتَّقُوا الْحُكُومَةَ ؛ فَإِنَّ الْحُكُومَةَ إِنَّمَا هِيَ لِلْإِمَامِ الْعَالِمِ بِالْقَضَاءِ ، الْعَادِلِ فِي الْمُسْلِمِينَ ، لِنَبِيِّ أَوْ وَصِيِّ نَبِيِّ .

امام صادق علیه السلام: از داورى کردن پرهیزید؛ زیرا [منصب] داورى در حقیقت از آن امامی است که در قضاوت دانا باشد و در میان مسلمانان به عدالت حکم کند؛ از آن پیغمبری یا وصی پیغمبری.
الکافی: ۷/۴۰۶/۱.

حدیث ۱۲۶۳

امام صادق علیه السلام:

مَا قَضَى اللَّهُ لِمُؤْمِنٍ قَضَاءً فَرَضِي بِهِ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ لَهُ الْخَيْرَ فِيمَا يَقْضِي .

امام صادق علیه السلام: خداوند برای مؤمن هیچ قضایی نراند که از آن خشنود باشد، مگر این که خدا در آنچه حکم و مقدر فرموده خیر او را قرار دهد.
التمحیص: ۵۹/۱۲۳.

حدیث ۱۲۶۴

امام صادق علیه السلام:

عَجِبْتُ لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لَا يَقْضِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ قَضَاءً إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ قُرِضَ بِالْمَقَارِيضِ كَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ مَلَكَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا كَانَ خَيْرًا لَهُ .

امام صادق علیه السلام: در شگفتم از مرد مسلمان که خداوند عز و جل هیچ قضایی برای او نراند جز این که خیر او در آن باشد. اگر با قیچی تکه تکه شود برایش خیر است و اگر از شرق تا غرب عالم را در اختیار گیرد باز برایش خیر است.

الکافی : ۲/۶۲/۸.

حدیث ۱۲۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَجَمَعَ اللَّهُ الْخَلَائِقَ سَأَلَهُمْ عَمَّا عَاهَدَ إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَسْأَلَهُمْ عَمَّا قَضَى عَلَيْهِمْ .

امام صادق علیه السلام : چون روز قیامت شود و خداوند خلائق را گرد آورد، از آنچه به آنها سفارش کرده و فرمان داده است بازخواستشان کند و از آنچه برایشان مقدر و حکم فرموده است، نپرسدشان.

الدرّة الباهرة : ۳۳.

حدیث ۱۲۶۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا قَدَّرَهُ ، فَإِذَا قَدَّرَهُ قَضَاهُ ، فَإِذَا قَضَاهُ أَمْضَاهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هر گاه چیزی را اراده کند، آن را مقدر می نماید و چون مقدرش سازد حکم آن را صادر می کند و چون حکمش را داد به اجرائش در می آورد.

بحار الأنوار : ۵/۱۲۱/۶۴.

حدیث ۱۲۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْقَضَاءَ وَالْقَدَرَ خَلَقَانِ مِنَ خَلْقِ اللَّهِ ، وَاللَّهُ يُزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ .

امام صادق علیه السلام : قضا و قدر دو آفریده از آفریدگان خدا هستند و خدا بر آفریده خود آنچه بخواهد می افزاید.

التوحيد : ۳۶۴/۱.

حدیث ۱۲۶۸

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ» - : يُكْفِّرُ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدْرِ مَا عَفَا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه: «پس هر که از آن [قصاص] درگذرد، آن کفار [گناهان] او خواهد بود» - فرمود: به قدر گذشته‌ای که کرده است از گناهانش پاک می شود.

الکافی : ۷/۳۵۸/۱.

حدیث ۱۲۶۹

امام صادق علیه السلام :

ضَمِنْتُ لِمَنْ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِرَ .

امام صادق علیه السلام : من برای کسی که میانه روی کند، ضمانت می کنم که فقیر نشود.

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۲/۶۴/۱۷۲۱.

حدیث ۱۲۷۰

امام صادق علیه السلام :

علی بابِ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ : الْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشْرٍ ، وَالصَّدَقَةُ بِعَشْرَةٍ ، وَذَلِكَ أَنَّ الْقَرْضَ لَا يَكُونُ إِلَّا فِي يَدِ الْمُحْتَاجِ ، وَالصَّدَقَةُ رَبَّمَا وَقَعَتْ فِي يَدِ غَيْرِ مُحْتَاجٍ .

امام صادق علیه السلام : بر در بهشت نوشته است: [ثواب] وام، هیجده برابر است و صدقه، ده برابر. علتش این است که وام جز به دست نیازمند، نمی رسد اما صدقه، ممکن است به دست غیر محتاج بیفتد.

بحار الأنوار : ۱۰۳/۱۳۸/۲.

حدیث ۱۲۷۱

امام صادق علیه السلام :

لَأَنَّ أَقْرَضَ قَرْضًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَصِلَ بِمِثْلِهِ .

امام صادق علیه السلام : اگر وامی پرداخت کنم، خوشتر دارم از این که به همان مقدار صله و بخشش دهم.

ثواب الأعمال : ۱۶۷/۴.

حدیث ۱۲۷۲

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ هُمْ أَقْرَبُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَفْرَغَ (النَّاسُ) مِنَ الْحِسَابِ : رَجُلٌ لَمْ تَدْعُهُ قُدْرَتُهُ فِي حَالِ غَضَبِهِ إِلَى أَنْ يَحِيفَ عَلَى مَنْ تَحْتَ يَدَيْهِ ، وَرَجُلٌ مَشَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَلَمْ يَمِلْ مَعَ أَحَدِهِمَا عَلَى الْآخَرِ بِشَعِيرَةٍ ، وَرَجُلٌ قَالَ الْحَقَّ فِيمَا لَهُ وَعَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : سه نفرند که در روز قیامت، نزدیکترین خلق به خدایند تا آن گاه که کار حسابرسی مردم تمام شود: مردی که در حال خشم، قدرتش او را به ستم کردن بر زیر دستش وا ندارد، مردی که میان دو نفر (برای انجام رسالتی) حرکت کند و به اندازه جوی به یکی از آن دو تمایل نداشته باشد و مردی که حق را بگوید؛ به سودش باشد یا به زیانش.

الخصال : ۸۱/۵.

حدیث ۱۲۷۳

امام صادق علیه السلام :

فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُدُ ، كَمَا أَنَّ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْمُتَوَاضِعُونَ كَذَلِكَ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْمُتَكَبِّرُونَ .

امام صادق علیه السلام : از وحی های خداوند عز و جل به داوود علیه السلام این بود: ای داوود! همچنان که نزدیکترین مردم به خدا فروتنانند، دورترین مردم از خدا گردن فرازانند.

الکافی : ۲/۱۲۳/۱۱

حدیث ۱۲۷۴

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ لَمْ يُوجِزْ ، وَإِنْ أَخْطَأَ كَانَ إِثْمُهُ عَلَيْهِ .
 امام صادق علیه السلام : کسی که قرآن را به رأی خود تفسیر کند و تفسیرش درست باشد، مأجور نیست و اگر نادرست باشد، گناهش به گردن اوست.
 بحار الأنوار : ۹۲/۱۱۰/۱۱ .

حدیث ۱۲۷۵

امام صادق علیه السلام :
 - لَمَّا سَأَلَهُ زُرَّارَةُ عَنْ وُجُوبِ الْإِنْصَاتِ وَالِاسْتِمَاعِ عَلَى مَنْ يَسْمَعُ الْقُرْآنَ - : نَعَمْ ، إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ عِنْدَكَ فَقَدْ وَجِبَ عَلَيْكَ الْإِسْتِمَاعُ وَالْإِنْصَاتُ .
 امام صادق علیه السلام - در پاسخ سؤال زراره از وجوب خاموش ماندن و گوش دادن بر کسی که قرآن را می شنود - فرمود : آری، هرگاه قرآن در حضورت خوانده شد، واجب است که گوش کنی و خاموش بمانی.
 بحار الأنوار: ۹۲/۲۲۲/۷

حدیث ۱۲۷۶

امام صادق علیه السلام :
 - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ - : لَا يُعْجِبُنِي أَنْ تَقْرَأَهُ فِي أَقَلِّ مِنْ شَهْرٍ .
 امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از ختم کردن قرآن در یک شب - فرمود : خوش ندارم که آن را در کمتر از یک ماه بخوانی.
 الکافی : ۲/۶۱۷/۱ .

حدیث ۱۲۷۷

امام صادق علیه السلام :
 - لَمَّا سُئِلَ عَنِ التَّعَوُّذِ عِنْدَافْتِتَاحِ كُلِّ سُورَةٍ - : نَعَمْ ، فَتَعَوُّذٌ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، وَذَكَرَ أَنَّ الرَّجِيمَ أَخْبَثُ الشَّيَاطِينِ .
 امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از استعاذه هنگام شروع هر سوره - فرمود : آری، از شیطان رجیم که پلیدترین شیاطین است، به خدا پناه بر.
 تفسیر العناشی : ۲/۲۷۰/۶۸ .

حدیث ۱۲۷۸

امام صادق علیه السلام :
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : نَظَّفُوا طَرِيقَ الْقُرْآنِ ، قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا طَرِيقُ الْقُرْآنِ ؟ قَالَ : أَفْوَاهُكُمْ ، قِيلَ : بِمَاذَا ؟ قَالَ :

بالسواک .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: گذرگاه قرآن را نظافت کنید. عرض شد: ای رسول خدا! گذرگاه قرآن چیست؟ فرمود: دهانهایتان. عرض شد: با چه تمیزش کنیم؟ فرمود: با مسواک زدن.
بحار الأنوار : ۹۲/۲۱۳/۱۱.

حدیث ۱۲۷۹

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالی : «الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ» - : يُرْتَلُونَ آيَاتِهِ ، وَيَتَفَهَّمُونَ مَعَانِيَهُ ، وَيَعْمَلُونَ بِأحكامِهِ ، وَيَرْجُونَ وَعْدَهُ ، وَيَخْشَوْنَ عَذَابَهُ ، وَيَتَمَثَّلُونَ قَصِيصَهُ ، وَيَعْتَبِرُونَ أمثاله ، وَيَأْتُونَ أوامره ، وَيَجْتَنِبُونَ نواهيه . ما هو والله بحفظ آياته وسرد حروفه ، وتلاوه سورته ودرس آياته وأحسامه ، حفظوا حروفه وأصاغوا حدوده ، وإنما هو تدبر آياته ، يقول الله تعالی : «كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «کسانی که به آنان کتاب دادیم، آن را تلاوت می کنند آن گونه که حق تلاوت آن است» - فرمود : آیاتش را روشن و شمرده می خوانند، سعی می کنند معانی اش را بفهمند، احکام و فرامینش را به کار می بندد، به وعده اش امیدوارند، از عذابش می ترسند، از داستانهایش سرمشق می گیرند، از مثلهایش پند می گیرند، امرهایش را به جا می آورند و از نهی هایش دوری می کنند. به خدا سوگند که حق تلاوت قرآن به حفظ آیات و پشت سر هم خواندن حروف و کلماتش و تلاوت سوره ای و مطالعه حواشی و هوامش آن، نیست. حروف و کلماتش را حفظ می کردند و حدود و معانیش را فرو گذاشتند، بلکه به تدبر و تأمل در آیات آن است؛ خداوند متعال می فرماید: «کتابی است خجسته که سوی تو فرو فرستادیم، تا در آیات آن تدبر کنند» .

ص : ۲۹ .

حدیث ۱۲۸۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ نَسِيَ سُورَةً مِنَ الْقُرْآنِ مُثَلَّتْ لَهُ فِي صُورَةٍ حَسَنَةٍ وَدَرَجَةٍ رَفِيعَةٍ ، فَإِذَا رَأَاهَا قَالَ : مَنْ أَنْتِ ؟ مَا أَحْسَنَ نِكَاحِ لَيْتِكَ لِي ! فَتَقُولُ : أَمَا تَعْرِفُنِي ؟ أَنَا سُورَةٌ كَذَا وَكَذَا ، لَوْلَمْ تَنْسِنِي لَرَفَعْتَكِ إِلَى هَذَا الْمَكَانِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس سوره ای از قرآن را فراموش کند، آن سوره [در بهشت] به صورتی زیبا و درجه ای رفیع در برابرش مجسم می شود و چون او را ببیند، گوید: تو کیستی؟ چقدر زیبایی! کاش از آن من بودی. جواب دهد: مرا نمی شناسی؟ من فلان و بهمان سوره هستم. اگر مرا فراموش نکرده بودی، تو را به این مکان بالا می آوردم.
ثواب الأعمال : ۲۸۳/۱ .

حدیث ۱۲۸۱

امام صادق علیه السلام :

الْحَافِظُ لِلْقُرْآنِ الْعَامِلُ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ .

امام صادق علیه السلام : حافظ قرآن که به آن عمل کند، همراه فرشتگان پیغام آور ارجمند و نیکوکار است.

الکافی : ۲/۶۰۳.

حدیث ۱۲۸۲

امام صادق علیه السلام :

يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ لَا يَمُوتَ حَتَّىٰ يَتَعَلَّمَ الْقُرْآنَ ، أَوْ يَكُونَ فِي تَعَلُّمِهِ .

امام صادق علیه السلام : سزاوار است که مؤمن پیش از آن که بمیرد، قرآن را بیاموزد یا در حال آموختن آن بمیرد.

الدعوات : ۲۲۰/۶۰۰ .

حدیث ۱۲۸۳

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : مَا بَالُ الْقُرْآنِ لَا يَزِدَادُ عَلَى النَّشْرِ وَالدَّرْسِ إِلَّا غَضاضَةً؟ - : لِأَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَجْعَلْهُ لِمَا دُونَ زَمَانٍ ، وَلَا لِنَاسٍ دُونَ نَاسٍ ، فَهُوَ فِي كُلِّ زَمَانٍ جَدِيدٌ ، وَعِنْدَ كُلِّ قَوْمٍ غَضٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد: چه سرّی است که قرآن هر چه بیشتر خوانده و بحث شود، برتازگی و طراوت آن افزوده می شود؟ - فرمود : چون خداوند تبارک و تعالی، آن را تنها برای زمانی خاص و مردمی خاص قرار نداده است. از این رو، در هر زمانی و برای هر مردمی، تا روز قیامت، تازه و باطراوت است.

بحار الأنوار : ۹۲/۱۵/۸ . وعن يعقوب بن السكيت النحوي قال : سألت أبا الحسن الثالث عليه السلام ما بال القرآن - وذكر نحوه - بحار الأنوار : ۹۲/۱۵/۹ .

حدیث ۱۲۸۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ مُتَعَمِّدًا فَهُوَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : هر که عمداً خودش را بکشد، در آتش دوزخ جاودانه است.

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۴/۹۵/۵۱۶۳ .

حدیث ۱۲۸۵

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : الْمُؤْمِنُ يَقْتُلُ الْمُؤْمِنَ مُتَعَمِّدًا هَلْ لَهُ تَوْبَةٌ؟ - : إِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِإِيْمَانِهِ فَلَا تَوْبَةَ لَهُ ، وَإِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِغَضَبٍ أَوْ لِسَبَبٍ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا فَإِنَّ تَوْبَتَهُ أَنْ يُقَادَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که : اگر مؤمن عمداً مؤمنی را بکشد آیا توبه دارد؟ - فرمود: اگر به خاطر ایمانش او را کشته باشد، توبه ندارد. ولی اگر از روی خشم یا به انگیزه امری از امور دنیا بکشد، توبه اش این است که قصاص شود.

الکافی : ۷/۲۷۶/۲ ، راجع وسائل الشیعة : ۱۹/۱۹ باب ۹ .

حدیث ۱۲۸۶

امام صادق علیه السلام :

لَا يُسْأَلُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا مَنْ مَحَّضَ الْإِيمَانَ مَحْضًا ، أَوْ مَحَّضَ الْكُفْرَ مَحْضًا .

امام صادق علیه السلام : در قبر پرسش نمی شود، مگر از کسی که مؤمن محض باشد یا کافر محض.

الکافی : ۳/۲۳۶/۴.

حدیث ۱۲۸۷

امام صادق علیه السلام :

يُسْأَلُ الْمَيِّتُ فِي قَبْرِهِ عَنْ خَمْسٍ : عَنْ صِيَلَاتِهِ ، وَزَكَاتِهِ ، وَحَجِّهِ ، وَصِيَامِهِ ، وَوَلَايَتِهِ إِيَّانَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَتَقُولُ الْوَلَايَةُ مِنْ جَانِبِ الْقَبْرِ لِلْأَرْبَعِ : مَا دَخَلَ فِيكَ مِنْ نَقْصٍ فَعَلَيْ تَمَامِهِ .

امام صادق علیه السلام : در قبر از مرده پنج سؤال می کنند: از نماز، زکات، حج، روزه و ولایتش نسبت به ما خاندان. پس، ولایت از گوشه قبر به آن چهار چیز می گوید: هر یک از شما کم و کاستی داشتید، کامل کردن آن با من.

الکافی : ۳/۲۴۱/۱۵.

حدیث ۱۲۸۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلْقَبْرِ كَلَامًا فِي كُلِّ يَوْمٍ ، يَقُولُ : أَنَا بَيْتُ الْعُرْبَةِ ، أَنَا بَيْتُ الْوَحْشَةِ ، أَنَا بَيْتُ الدُّودِ ، أَنَا الْقَبْرُ ، أَنَا رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : قبر را هر روز سخنی است که می گوید: من خانه غربتم، من خانه تنهایی ام، من خانه کرمها هستم، من قبرم، من باغی از باغهای بهشت یا گودالی از گودالهای دوزخم.

الکافی : ۳/۲۴۲/۲.

حدیث ۱۲۸۹

امام صادق علیه السلام :

تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَنَةٍ «إِنَّمَا يَنْدَكُرُ أَوْلُوا الْأَلْبَابِ» .

امام صادق علیه السلام : یک ساعت اندیشیدن بهتر از سالی عبادت است. «جز این نیست که خردمندان پند می گیرند» .

بحار الأنوار : ۷۱/۳۲۷/۲۲.

حدیث ۱۲۹۰

امام صادق علیه السلام :

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.

الکافی : ۲/۵۵/۳.

حدیث ۱۲۹۱

امام صادق علیه السلام :
 الْفِكْرَةُ مِرْآةُ الْحَسَنَاتِ وَكِفَارَةُ السَّيِّئَاتِ .
 امام صادق علیه السلام : اندیشه، آینه خوبیها و پوشاننده بدیهاست.
 بحار الأنوار : ۷۱/۳۲۶/۲۰.

حدیث ۱۲۹۲

امام صادق علیه السلام :
 مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَحَبَّ إِلَى إِبْلِيسَ مِنْ مَوْتِ فَقِيهِ .
 امام صادق علیه السلام : برای شیطان، مرگ هیچ مؤمنی خوشایندتر از مرگ یک فقیه نیست.
 الکافی : ۱/۳۸/۱ .

حدیث ۱۲۹۳

امام صادق علیه السلام :
 إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ الْفَقِيهُ تَلَّمَ فِي الْإِسْلَامِ تَلْمَةً لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ .
 امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن فقیه بمیرد، رخنه ای در اسلام پدید آید که هیچ چیز آن را نبندد.
 الکافی : ۱/۳۸/۲ .

حدیث ۱۲۹۴

امام صادق علیه السلام :
 لَا يَكُونُ الرَّجُلُ مِنْكُمْ فَقِيهَا حَتَّى يَعْرِفَ مَعَارِيضَ كَلَامِنَا .
 امام صادق علیه السلام : هیچ فردی از شما فقیه نباشد، مگر آن گاه که تعریضات کلام ما را بفهمد.
 معانی الأخبار : ۲/۳ .

حدیث ۱۲۹۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ آخِرَ الْأَنْبِيَاءِ دُخُولًا إِلَى الْجَنَّةِ سُلَيْمَانُ ، وَذَلِكَ لِمَا أُعْطِيَ مِنَ الدُّنْيَا .
 امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می شود، سلیمان است و این به سبب دنیایی است که به او داده شد.
 بحار الأنوار : ۷۲/۵۲/۷۶ .

حدیث ۱۲۹۶

امام صادق علیه السلام :

أَشَدُّ شَيْءٍ مَّوُونَةً إِخْفَاءُ الْفَاقَةِ .

امام صادق علیه السلام: دشوارترین و پر زحمت ترین کارها، پوشیده داشتن فقر است .

بحار الأنوار: ۷۸/۲۴۹/۸۷.

حدیث ۱۲۹۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ لَيَعْتَذِرُ إِلَى عَبْدِهِ الْمُحْوَجِّ فِي الدُّنْيَا كَمَا يَعْتَذِرُ الْأَخُ إِلَى أَخِيهِ ، فَيَقُولُ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي ، مَا أَحْوَجْتُكَ فِي الدُّنْيَا مِنْ هَوَانٍ كَانَ بِكَ عَلَيَّ ، فَارْفَعْ هَذَا السَّجْفَ فَانظُرْ إِلَى مَا عَوَّضْتُكَ مِنَ الدُّنْيَا . قَالَ : فَيَرْفَعُ فَيَقُولُ : مَا ضَرَّرَنِي مَا مَنَعْتَنِي مَعَ مَا عَوَّضْتَنِي ؟!

امام صادق علیه السلام: [در روز قیامت] خداوند، جل ثناؤه، همچنان که برادری از برادرش پوزش می خواهد، از بنده مؤمن نیازمند خود در دنیا، پوزش می خواهد و می فرماید: به عزت و جلالم سوگند که من تو را در دنیا از سر خواریت نزد من، محتاج نکردم. اکنون این روپوش را بردار و بین به جای دنیا به تو چه داده ام. او روپوش را برمی دارد و می گوید: با این عوضی که به من دادی مرا چه زیان که در دنیا، چیزهایی را از من گرفتی!

الکافی : ۲/۲۶۴/۱۸.

حدیث ۱۲۹۸

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَلَدِهِ أَوْ رَثَّةَ الْفَقْرِ .

امام صادق علیه السلام: هر مردی که فرزند خود را نفرین کند، فقر برایش به ارث می گذارد.

بحار الأنوار : ۷۷ / ۱۰۴ / ۹۹.

حدیث ۱۲۹۹

امام صادق علیه السلام :

- عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ افْتَقَرَ .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدران پزرگوارش - : هر که از فضل خدا نطلبد ، فقیر شود .

بحار الأنوار : ۶ / ۳۱۶ / ۷۶ .

حدیث ۱۳۰۰

امام صادق علیه السلام :

ضَمِنْتُ لِمَنْ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِرَ .

امام صادق علیه السلام : من برای کسی که میانه روی (صرفه جویی) کند، ضمانت می کنم که فقیر نشود.

الخصال : ۹ / ۳۲ .

حدیث ۱۳۰۱

امام صادق علیه السلام :

الْفَقْرُ الْمَوْتُ الْأَحْمَرُ ، [قَالَ الرَّوَايُ:] فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْفَقْرُ مِنَ الدِّينَارِ وَالدَّرْهَمِ ؟ فَقَالَ : لَا ، وَلَكِنْ مِنَ الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام : فقر، مرگ سرخ است. راوی می گوید: به ابو عبدالله علیه السلام عرض کردم: (منظورتان) فقر دینار و درم است؟ فرمود: نه؛ بلکه (مرادم) فقر دینی است.

الكافي: ۲ / ۲۶۶ / ۲ .

حدیث ۱۳۰۲

امام صادق علیه السلام :

غِنَى يَحْجُزُكَ عَنِ الظُّلْمِ خَيْرٌ مِنْ فَقْرٍ يَحْمِلُكَ عَلَى الْإِثْمِ .

امام صادق علیه السلام : ثروتی که تو را از ستم باز دارد، بهتر از فقری است که تو را به گناه کشاند.

الفيقيه: ۳ / ۱۶۶ / ۳۶۱۴ .

حدیث ۱۳۰۳

امام صادق علیه السلام :

الْفَقْرُ مَعَنَا خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى مَعَ غَيْرِنَا ، وَالْقَتْلُ مَعَنَا خَيْرٌ مِنَ الْحَيَاةِ مَعَ غَيْرِنَا .

امام صادق علیه السلام : فقیر بودن و با ما بودن بهتر است، از توانگر بودن و با غیر ما بودن. و کشته شدن و با ما بودن بهتر است، از زنده بودن و با غیر ما بودن.

الخرائج والجرائح: ۲ / ۷۳۹ / ۵۴ .

حدیث ۱۳۰۴

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَمَّا يُرْوَى عَنْ أَبِي ذَرٍّ : ثَلَاثَةٌ يُبْغِضُهَا النَّاسُ وَأَنَا أَحِبُّهَا : أَحِبُّ الْمَوْتَ وَأَحِبُّ الْفَقْرَ وَأَحِبُّ الْبَلَاءَ - : إِنَّ هَذَا لَيْسَ عَلَى مَا يَزُونَ

امام صادق علیه السلام - درباره سؤال از این سخن نقل شده از ابوذر که: «سه چیز است که مردم از آنها نفرت دارند و من دوستشان دارم: من مرگ و فقر و بلا را دوست دارم» - : این مطلب آن گونه که مردم (از سخن ابوذر) می فهمند، نیست. بلکه

مقصود او این است که مرگ در راه طاعت خدا را خوشتر دارم، تا زندگی توأم با معصیت خدا و فقر در طاعت خدا را دوست تر

دارم، تا توانگری همراه با معصیت خدا و بلا و بیماری در راه طاعت خدا را خوشتر دارم، از تندرستی همراه با معصیت خدا.

فِي بَعْضِ النُّسخِ «يُرْوَى» (كما في هامش المصدر).

حدیث ۱۳۰۵

امام صادق علیه السلام :

فِي مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، إِذَا رَأَيْتَ الْفَقْرَ مُقْبِلًا - فَقُلْ : مَرَحِبًا بِشِّعَارِ الصَّالِحِينَ ، وَإِذَا رَأَيْتَ الْغِنَى مُقْبِلًا فَقُلْ : ذَنْبٌ

عَجَلَتْ عُقُوبَتُهُ .

امام صادق علیه السلام: در نجواهای خداوند متعال باموسی علیه السلام آمده است: ای موسی! هرگاه دیدی که فقر روی آورده است، بگو: خوش آمدی، ای بالاپوش صالحان! و هرگاه دیدی که ثروت و توانگری روی آورده است، بگو: (این به خاطر) گناهی است که کیفرش به سوی من شتافته است.
الکافی: ۲ / ۲۶۳ / ۱۲.

حدیث ۱۳۰۶

امام صادق علیه السلام:
المَصَائِبُ مَنَحٌ مِنَ اللَّهِ، وَالْفَقْرُ مَخْزُونٌ عِنْدَ اللَّهِ .
امام صادق علیه السلام: مصیبت‌ها هدیه‌های خداوندند و فقر، گنجینه‌ای است نزد خدای .
الکافی: ۲ / ۲۶۰ / ۲ عن سعدان .

حدیث ۱۳۰۷

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ لَا يَدْفَعُ بِمَنْ يُصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا عَمَّنْ لَا يُصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا وَلَوْ أَجْمَعُوا عَلَى تَرْكِ الصَّلَاةِ لَهَلَكُوا، وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَدْفَعُ بِمَنْ يُزَكِّي مِنْ شِيعَتِنَا عَمَّنْ لَا يُزَكِّي ... وهو قولُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «وَلَوْ لَا دَفَعَ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ» .
امام صادق علیه السلام: خداوند به برکت وجود شیعیان نماز گزار ما، عذاب را از شیعیانی که نماز نمی‌خوانند دفع می‌کند. اگر همه آنها نماز را ترک می‌کردند، قطعاً هلاک می‌شدند، و خداوند به برکت وجود شیعیان زکات پرداز ما [عذاب را] از شیعیانی که زکات نمی‌دهند دور می‌گرداند... و این است معنای سخن خداوند عز و جلکه: «اگر خداوند برخی از مردم را به وسیله برخی دیگر دفع نمی‌کرد، قطعاً زمین تباه می‌گردید» .
الکافی: ۲/۴۵۱/۱.

حدیث ۱۳۰۸

امام صادق علیه السلام:
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِأَحَبِّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ .
امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بنده‌ام به چیزی محبوبتر از آنچه بر او فرض کرده‌ام خود را محبوب من نکرده است.
الکافی: ۵ / ۸۲ / ۲.

حدیث ۱۳۰۹

امام صادق علیه السلام:
مَنْ أَنْتَظَرَ بِمُعَاجَلَةِ الْفُرْصَةِ مُؤَاجَلَةَ الْاسْتِقْصَاءِ سَلَبَتْهُ الْأَيَّامُ فُرْصَتَهُ؛ لِأَنَّ مِنْ شَأْنِ الْأَيَّامِ السَّلْبَ، وَسَبِيلُ الزَّمَنِ الْفَوْتُ .
امام صادق علیه السلام: به هر کس فرصتی دست دهد و او به انتظار دست دادن فرصت کامل آن را تأخیر اندازد، روزگار همان

فرصت را نیز از او برباید؛ زیرا کار ایام، ربودن است و شیوه زمان، از دست رفتن .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۶۸/۱۸۱.

حدیث ۱۳۱۰

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ هُنَّ فَخْرُ الْمُؤْمِنِ وَزِينَةُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : الصَّلَاةُ فِي آخِرِ اللَّيْلِ ، وَيَأْسُهُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، وَوَلَايَتُهُ الْإِمَامَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که افتخار مؤمن و زیور او در دنیا و آخرت است : نماز آخر شب و چشم نداشتن به آنچه مردم دارند و ولایت و دوستی او نسبت به امام از خاندان محمد صلی الله علیه و آله .

الکافی : ۸/۲۳۴/۳۱۱.

حدیث ۱۳۱۱

امام صادق علیه السلام :

الْفُحْشُ وَالْبِدْءُ وَالسَّلَاطَةُ مِنَ النِّفَاقِ .

امام صادق علیه السلام : دشنامگویی و بدزبانی و دریدگی ، از [نشانه های] نفاق است.

بحار الأنوار : ۷۹/۱۱۳/۱۴.

حدیث ۱۳۱۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ خَافَ النَّاسَ لِسَانَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس که مردم از زبانش بترسند، در آتش باشد.

الکافی : ۲/۳۲۷/۳.

حدیث ۱۳۱۳

امام صادق علیه السلام :

أَهْرَبُ مِنَ الْفُتْيَا هَرَبَكَ مِنَ الْأَسَدِ ، وَلَا تَجْعَلْ رَقَبَتَكَ لِلنَّاسِ جِسْرًا .

امام صادق علیه السلام : از فتوا دادن چنان بگریز که از شیر می گریزی و گردنت را پل مردم قرار مده.

بحار الأنوار : ۲/۲۶۰.

حدیث ۱۳۱۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِرَأْيِهِ فَقَدْ دَانَ بِمَا لَا يَعْلَمُ ، وَمَنْ دَانَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فَقَدْ ضَادَّ اللَّهَ حَيْثُ أَحَلَّ وَحَرَّمَ فِيمَا لَا يَعْلَمُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که براساس رأی خود به مردم فتوا دهد، از چیزی که نمی داند پیروی کرده است و کسی که از آنچه

نمی داند پیروی کند، با خدا به ضدیت برخاسته است؛ زیرا ندانسته چیزی را حلال و حرام کرده است.

بحار الأنوار: ۲/۲۹۹/۲۵

حدیث ۱۳۱۵

امام صادق علیه السلام:

لَا غَيْرَةَ فِي الْحَلَالِ ...

امام صادق علیه السلام: در حلال، غیرت و تعصب نیست...

الکافی: ۵/۵۳۷/۱

حدیث ۱۳۱۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى غَيْرُ يُحِبُّ كُلَّ غَيُورٍ، وَلِغَيْرَتِهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ ظَاهِرَهَا وَبَاطِنَهَا.

امام صادق علیه السلام: خدای تبارک و تعالی غیرتمند است و هر غیرتمندی را دوست می دارد. و از غیرتمندی اوست که زشتکاریها را، چه پیدا و چه ناپیدا، حرام فرموده است.

الکافی: ۵/۵۳۵/۱

حدیث ۱۳۱۷

امام صادق علیه السلام:

قَالَ رَجُلٌ لَعَلِّي بِنِ الْحَسَنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: إِنَّ فَلَانًا يَنْسِي بِكَ إِلَى أَنْ تَكُ ضَالُّ مُبْتَدِعٍ! فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: مَا رَعَيْتَ حَقَّ مُجَالَسَةِ الرَّجُلِ حَيْثُ نَقَلْتَ إِلَيْنَا حَدِيثَهُ، وَلَا أَدَيْتَ حَقِّي حَيْثُ أَبْلَغْتَنِي عَنْ أَخِي مَا لَسْتُ أَعْلَمُهُ! ... إِيَّاكَ وَالْغَيْبَةَ فَإِنَّهَا إِدَامُ كِلَابِ النَّارِ، وَأَعْلَمُ أَنَّ مَنْ أَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِ غُيُوبِ النَّاسِ شَهِدَ عَلَيْهِ الْإِكْثَارُ أَنَّهُ إِنَّمَا يَطْلُبُهَا بِقَدْرِ مَا فِيهِ.

امام صادق علیه السلام: مردی به علی بن الحسین علیهما السلام گفت: فلانی به شما نسبت می دهد که گمراه و بدعتگذار هستی. علی بن الحسین به او فرمود: حق همنشینی با آن مرد را پاس نداشتی؛ زیرا سخن او را به ما منتقل کردی. حق مرا نیز به جا نیاوردی زیرا از برادرم چیزی به من رساندی که من آن را نمی دانستم!... از غیبت پرهیز، که آن نواله سگهای دوزخ است و بدان کسی که از مردم زیاد عیبگویی کند، این عیبگویی زیاد بر این نکته گواهی دهد که او این عیبها را به همان اندازه ای که در خودش هست، می جوید (به همان اندازه عیب دارد).

بحار الأنوار: ۷۵/۲۴۶/۸

حدیث ۱۳۱۸

امام صادق علیه السلام:

لَا تَعْتَبْ فُتَعْتَبُ، وَلَا تَحْفَرْ لِأَخِيكَ حُفْرَةً فَتَقَعَ فِيهَا؛ فَإِنَّكَ كَمَا تَدِينُ تُدَانُ.

امام صادق علیه السلام: غیبت نکن، که از تو غیبت می شود. و برای برادرت چاه مکن که خود در آن می افتی؛ زیرا به هر دست بدهی، با همان دست پس می گیری.

بحار الأنوار: ۷۵/۲۴۹/۱۶

حدیث ۱۳۱۹

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ: هَلْ يَعْلَمُ الْإِمَامُ بِالْغَيْبِ -: لا، ولكن إذا أراد أن يعلم الشيء أعلمه الله ذلك.

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که آیا امام غیب می‌داند - فرمود: نه، اما هرگاه بخواهد چیزی را بداند، خداوند آن را به او می‌آموزد.

الکافی: ۱/۲۵۷/۴

حدیث ۱۳۲۰

امام صادق علیه السلام:

الغناء يُورثُ النَّفَاقَ.

امام صادق علیه السلام: آوازه خوانی، از خود نفاق برجای می‌گذارد.

بحار الأنوار: ۷۹/۲۴۱/۷

حدیث ۱۳۲۱

امام صادق علیه السلام:

صَلَّتْ نَاقَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، فَقَالَ الْمُنَافِقُونَ: يُحَدِّثُنَا عَنِ الْغَيْبِ وَلَا يَعْلَمُ مَكَانَ نَاقَتِهِ! فَأَتَاهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالُوا، وَقَالَ: إِنَّ نَاقَتَكَ فِي شِعْبِ كَذَا، مُتَعَلِّقَةٌ زِمَامُهَا بِشَجَرَةٍ بِحَرِّ. فَنادى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: الصَّلَاةَ جَامِعَةً، قَالَ: فَاجْتَمَعَ النَّاسُ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ نَاقَتِي بِشِعْبِ كَذَا، فَبادَرُوا إِلَيْهَا حَتَّى أَتَوْهَا.

امام صادق علیه السلام: در جنگ تبوک ناقه پیامبر خدا صلی الله علیه و آله گم شد. منافقان گفتند: برای ما از غیب می‌گویند اما جای شترش را نمی‌دانند! جبرئیل بر پیامبر صلی الله علیه و آله فرود آمد و گفته منافقان را به اطلاع حضرت رساند و گفت: ناقه ات در فلان دره می‌باشد و مهارش به درخت تنومندی گیر کرده است. پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ندای نماز جماعت سر داد. مردم جمع شدند. حضرت فرمود: ای مردم! ناقه من در فلان دره است. مردم به طرف آن شتافتند و شتر را یافتند.

قصص الأنبياء: ۳۰۸/۴۰۸

حدیث ۱۳۲۲

امام صادق علیه السلام:

الغناء مِمَّا أَوْعَدَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَيْهِ النَّارَ، وَهُوَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ».

امام صادق علیه السلام: آوازه خوانی از جمله گناهانی است که خداوند عز و جل برای آن وعده آتش داده است، آن جا که می‌فرماید: «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهوده را خریدارند تا [مردم را] بی‌هیچ [دانشی از راه خدا گمراه کنند و راه خدا را به ریشخند گیرند. برای آنان عذابی خوارکننده خواهد بود».

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۴/۵۸/۵۰۹۲.

حدیث ۱۳۲۳

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا ذَكَرَ رَجُلٌ عِنْدَهُ الْأَغْنِيَاءَ وَوَقَعَ فِيهِمْ - : أَسْكُتْ ! فَإِنَّ الْغَنَى إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَحْمِهِ بَارًا بِإِخْوَانِهِ ، أَضْعَفَ اللَّهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ : « وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ » الآية .

امام صادق علیه السلام - وقتی مردی در حضورش از توانگران سخن به میان آورد و از آنان بدگویی کرد - فرمود : خاموش! ثروتمند، چنانچه به خویشان خود رسیدگی کند و به برادرانش احسان نماید، خداوند دو برابر به او مزد می دهد؛ زیرا خدا می فرماید : « و اموال و فرزندانان چیزی نیست که شما را به پیشگاه ما نزدیک گرداند، مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده باشند. پس، آنان را برای آنچه کرده اند دو برابر پاداش است و آنان در غرفه ها [ی بهشتی] آسوده خاطر خواهند بود» .
تفسیر القمی : ۲/۲۰۳.

حدیث ۱۳۲۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَزَقَ ثَلَاثًا نَالَ ثَلَاثًا وَهُوَ الْغَنَى الْأَكْبَرُ : الْقَنَاعَةُ بِمَا أُعْطِيَ ، وَالْيَأْسُ بِمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، وَتَرْكُ الْفُضُولِ .

امام صادق علیه السلام : هر که از سه چیز برخوردار شود، به سه چیز دست یابد و این بزرگترین ثروت است : قانع بودن به آنچه عطايش شده است، چشم امید برکندن از آنچه مردم دارند و ترك زياديتها (آنچه برای زندگی ضروری نیست).
تحف العقول : ۳۱۸.

حدیث ۱۳۲۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَنَعَ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ فَهُوَ مِنْ أَعْنَى النَّاسِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : هر که به آنچه خداوند روزیش کرده است قانع باشد، توانگرترین مردم است.
الکافی : ۲/۱۳۹/۹.

حدیث ۱۳۲۶

امام صادق علیه السلام :

سَلُّوا اللَّهَ الْغَنَى فِي الدُّنْيَا وَالْعَافِيَةَ ، وَفِي الْآخِرَةِ الْمَغْفِرَةَ وَالْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : از خداوند توانگری و تندرستی در دنیا، و آمرزش و بهشت در آخرت را بخواهید.
الکافی : ۵/۷۱/۴.

حدیث ۱۳۲۷

امام صادق علیه السلام :

جاءَ رَجُلٌ مُوسِرٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَجاءَ رَجُلٌ مُعْسِرٌ دَرَنُ الثَّوبِ فَجَلَسَ إِلَى جَنْبِ الْمُوسِرِ ، فَقَبَضَ الْمُوسِرُ ثِيَابَهُ مِنْ تَحْتِ فَخَذَيْهِ ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَخِفْتَ أَنْ يَمَسَّكَ مِنْ فَقْرِهِ شَيْءٌ ؟! قَالَ : لا- ، قَالَ : فَخِفْتَ أَنْ يُصِيبَهُ مِنْ غِنَاكَ شَيْءٌ ؟! قَالَ : لا ، قَالَ : فَخِفْتَ أَنْ يُوسِّخَ ثِيَابَكَ ؟! قَالَ : لا ، قَالَ : فَمَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ ؟ قَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ لِي قَرِينًا يُزِينُ لِي كُلَّ قَبِيحٍ ، وَيُقَبِّحُ لِي كُلَّ حَسَنٍ ، وَقَدْ جَعَلْتُ لَهُ نِصْفَ مَالِي !

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِلْمُعْسِرِ : أَتَقْبَلُ ؟ قَالَ : لا ، فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ : وَلِمَ ؟! قَالَ : أَخَافُ أَنْ يَدْخُلَنِي مَا دَخَلَكَ !

امام صادق علیه السلام : مرد ثروتمندی با لباسهایی نو و پاکیزه خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و کنار آن حضرت نشست. پس از او مردی تهیدست با جامه های ژولیده و چرکین وارد شد و کنار آن ثروتمند نشست. مرد ثروتمند جامه خود را از زیر ران او کشید و جمع کرد. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به او فرمود : ترسیدی که چیزی از فقر او به تو رسد؟ عرض کرد : نه. فرمود : ترسیدی از دارایی تو چیزی به او رسد؟ عرض کرد : نه. فرمود : ترسیدی لباست را کثیف کند؟ عرض کرد : نه. فرمود : پس چرا این کار را کردی؟ عرض کرد : ای پیامبر خدا! من همدمی (شیطانی) دارم که هر کار زشتی را در نظرم زیبا جلوه می دهد و هر کار خوبی را برایم زشت نمایش می دهد. اکنون نصف مال خود را به این مرد بخشیدم. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به آن مرد تهیدست فرمود : تو می پذیری؟ عرض کرد : نه. مرد ثروتمند به او گفت : چرا؟! گفت : می ترسم حالتی که به تو راه یافت، به من هم راه یابد!

الکافی : ۲/۲۶۲/۱۱.

حدیث ۱۳۲۸

امام صادق علیه السلام :

الْغُلُولُ

امام صادق علیه السلام : غلول عبارت است از هر چیزی که از امام دزدیده شود و خوردن مال یتیم به شبهه و خوردن حرام به شبهه. قال ابن الأثير: قد تكرر ذكر الغلول في الحديث ، وهو الخيانة في المَغْنَمِ والسرقة من الغنيمه قبل القسمة ، يقال : غلَّ في المَغْنَمِ يَغْلُ غُلُولًا فهو غَالٌ ، وكلَّ من خان في شيءٍ خَفِيَهُ فَقَدْ غَلَّ ، وَسُمِّيَتْ غُلُولًا لِأَنَّ الأيدي فيها مغلوله : أي ممنوعه مَجْعُول فيها غُلٌّ ، وهو الحديده التي تَجْمَع يد الأسير إلى عُنُقِهِ ، ويقال لها: جامعهٌ أيضا. (النهاية : ۳/۳۸۰).

حدیث ۱۳۲۹

امام صادق علیه السلام :

صَلَاحُ حَالِ التَّعَايُشِ وَالتَّعَاشِرِ مِلُّءُ مِكْيَالٍ : ثُلَاثَةُ فِطْنَةٍ وَثُلَاثَةُ تَعَاظُلٍ .

امام صادق علیه السلام : درستی وضع زندگی اجتماعی و معاشرت، پیمانانه پُری را مانند که دو سوم آن زیرکی و هوشیاری است، و یک سومش چشم پوشی.

تحف العقول : ۳۵۹.

حدیث ۱۳۳۰

امام صادق علیه السلام :

إِنْ كَانَ الشَّيْطَانُ عَدُوًّا فَالْغَفْلَةُ لِمَاذَا ؟ !

امام صادق علیه السلام: اگر شیطان دشمن است، پس غفلت چرا؟

بحار الأنوار: ۷۸/۱۹۰/۱.

حدیث ۱۳۳۱

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَذْنَبَ ذَنْبًا أُجِّلَ مِنْ غَدْوِهِ إِلَى اللَّيْلِ ، فَإِنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ لَمْ يُكْتَبْ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام: هرگاه بنده گناهی مرتکب شود، از بامداد تا شب به او مهلت داده می شود. اگر آمرزش خواست، آن گناه

برایش نوشته نمی شود.

الکافی: ۲/۴۳۷/۱.

حدیث ۱۳۳۲

امام صادق علیه السلام:

نِعَمَ الْجُرْعَةُ الْعَيْظُ لِمَنْ صَبَرَ عَلَيْهَا ...

امام صادق علیه السلام: نیکو جرعه ای است خشم، برای کسی که بر آن شکیبایی ورزد.

الکافی: ۲/۱۰۹/۲.

حدیث ۱۳۳۳

امام صادق علیه السلام:

مَنْ لَمْ يَمْلِكْ غَضَبَهُ لَمْ يَمْلِكْ عَقْلَهُ .

امام صادق علیه السلام: کسی که اختیاردار خشم خود نباشد، اختیاردار خرد خود نیست.

الکافی: ۲/۳۰۵/۱۳.

حدیث ۱۳۳۴

امام صادق علیه السلام:

الْغَضَبُ مَمْحَقَةٌ لِقَلْبِ الْحَكِيمِ .

امام صادق علیه السلام: خشم، نابود کننده دل شخص حکیم است.

الکافی: ۲/۳۰۵/۱۳.

حدیث ۱۳۳۵

امام صادق علیه السلام:

الْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ .

امام صادق علیه السلام: خشم، کلید هر بدی است.

الکافی : ۲/۳۰۳/۳

حدیث ۱۳۳۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَمَّنْ أَخَذَ أَرْضًا بِغَيْرِ حَقِّهَا وَبَنَى فِيهَا - : يُرْفَعُ بِنَاؤُهُ ، وَتُسَلَّمُ التُّرْبَةُ إِلَى صَاحِبِهَا ؛ لَيْسَ لِعِرْقِ ظَالِمٍ حَقٌّ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از حکم کسی که زمینی را به ناحق گرفته و ساختمانی در آن ساخته است - فرمود :
 ساختمانش ویران می گردد و زمین به صاحبش برگردانده می شود. برای عرق ظالم (غاصب) حقی وجود ندارد .
 وسائل الشیعه : ۱۷/۳۱۱/۱ .

حدیث ۱۳۳۷

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّنَا .

امام صادق علیه السلام : از ما نیست کسی که با مادغلکاری کند.

الکافی : ۵/۱۶۰/۱

حدیث ۱۳۳۸

امام صادق علیه السلام :

مَا مَرَّ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَوْمَ كَانَ أَشَدَّ عَلَيْهِ مِنْ يَوْمِ حُنَيْنٍ ، وَذَلِكَ أَنَّ الْعَرَبَ تَبَاغَتْ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : روزی سخت تر از روز جنگ حنین بر پیامبر صلی الله علیه و آله نگذشت؛ چرا که عربها برای ستم به آن
 حضرت همداستان شدند.
 بحار الأنوار : ۲۱/۱۸۰/۱۶ .

حدیث ۱۳۳۹

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا حَفَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْخَنْدَقَ مَرُّوا بِكُدَيْيَةَ ، فَتَنَاولَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمِعْوَلَ مِنْ يَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ أَوْ مِنْ يَدِ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَضَرَبَ بِهَا ضَرْبَةً فَتَفَرَّقَتْ بَثَلَاثِ فِرْقٍ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَقَدْ فُتِحَ عَلَيَّ فِي
 ضَرْبَتِي هَذِهِ كُنُوزٌ كَسْرَى وَقَيْصَرَ ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا لَصَاحِبِهِ : يِعْدُنَا بِكُنُوزِ كَسْرَى وَقَيْصَرَ وَمَا يَقْدِرُ أَحَدُنَا أَنْ يَخْرُجَ يَتَخَلَّى !

امام صادق علیه السلام : هنگامی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خندق را می کند مسلمانان به مانعی برخوردند. پیامبر خدا صلی
 الله علیه و آله کلنگ را از دست امیرالمؤمنین یا از دست سلمان گرفت و ضربه ای بر آن فرود آورد که سه تکه شد. در این هنگام
 پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : خداوند با این ضربه من گنجهای کسری و قیصر را برایم گشود. یکی از افراد به ریفش
 گفت : وعده گنجهای کسری و قیصر را به ما می دهد، در حالی که هیچ یک از ما [از بیم دشمن] قادر نیست برای قضای حاجت
 بیرون رود!

الکافی : ۸/۲۱۶/۲۶۴

حدیث ۱۳۴۰

امام صادق علیه السلام :

نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ تَحْتَ شَجَرَةٍ عَلَى شَفِيرِ وَادٍ ، فَأَقْبَلَ سَيْلٌ فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَصْحَابِهِ ، فَرَأَاهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ؛ وَالْمُسْلِمُونَ قِيَامٌ عَلَى شَفِيرِ الْوَادِي يَنْتَظِرُونَ مَتَى يَنْقَطِعَ السَّيْلُ ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ لِقَوْمِهِ : أَنَا أَقْتُلُ مُحَمَّدًا ! فَجَاءَ وَشَدَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ ، ثُمَّ قَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا مُحَمَّدُ ؟! فَقَالَ : رَبِّي وَرَبُّكَ ، فَنَسَفَهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ فَرَسِهِ فَسَقَطَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَخَذَ السَّيْفَ وَجَلَسَ عَلَى صَدْرِهِ ، وَقَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا غَوْرُثُ ؟ فَقَالَ : جُودُكَ وَكَرَمُكَ يَا مُحَمَّدُ ، فَتَرَكَهُ ، فَقَامَ وَهُوَ يَقُولُ : وَاللَّهِ لَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي وَأَكْرَمُ .

امام صادق علیه السلام : در جنگ ذات الرقاع پیامبر خدا صلی الله علیه و آله زیر درختی در کنار درّه ای پیاده شد. در این هنگام سیلی آمد و میان آن حضرت و یارانش جدایی انداخت. مردی از مشرکان پیامبر صلی الله علیه و آله را در آن حال دید و مسلمانان نیز در آن طرف درّه ایستاده و منتظر بودند تا جریان سیل قطع شود. آن مرد مشرک به همراهان خود گفت : من محمد را می کشم. و آن گاه نزد پیامبر آمد و به روی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر کشید و گفت : ای محمد! اینک چه کسی تو را از چنگ من می رهاوند؟ حضرت فرمود : پروردگار من و تو. در این هنگام جبرئیل آن مرد را از اسبش پرت کرد و او به پشت افتاد. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برخاست و شمشیر کشید و روی سینه او نشست و فرمود : ای غورث! چه کسی تو را از چنگ من می رهاوند؟ عرض کرد : بخشنده گی و کرم تو ای محمد! حضرت از آن مرد دست کشید و او برخاست در حالی که می گفت : به خدا قسم که تو از من بهتر و گرامی تری.

بحار الأنوار : ۲۰/۱۷۹/۶.

حدیث ۱۳۴۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ وَثِقَ بِثَلَاثَةٍ كَانَ مَغْرُورًا: مَنْ صَدَّقَ بِمَا لَا يَكُونُ ، وَرَكَعَ إِلَى مَنْ لَا يَثِقُ بِهِ ، وَطَمَعَ فِيمَا لَا يَمْلِكُ .

امام صادق علیه السلام : هر که به سه چیز اعتماد کند، گول خورده است : کسی که آنچه را شدنی نیست، باور کند و به کسی که بدو اعتماد ندارد، تکیه کند و در آنچه مالک آن نیست، چشم طمع بندد.

تحف العقول : ۳۱۹.

حدیث ۱۳۴۲

امام صادق علیه السلام :

لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ .

امام صادق علیه السلام : زندگی ای گواراتر از خوشخویی، نیست.

علل الشرائع : ۵۶۰/۱.

حدیث ۱۳۴۳

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تُكَدِّرُ الْعَيْشَ: السُّلْطَانُ الْجَائِرُ ، وَالْجَارُ السَّوِّءُ ، وَالْمَرْأَةُ الْبَدِيَّةُ.

امام صادق علیه السلام: سه چیز زندگی را تیره می کند: فرمانروای ستمگر، همسایه بد و زن بد دهن و وقیح.
تحف العقول: ۳۲۰.

حدیث ۱۳۴۴

امام صادق علیه السلام:

لَا تُبْدِي الشَّمَانَةَ لِأَخِيكَ فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ وَيُصَيِّرَهَا بِكَ . مَنْ شَمَتَ بِمُصِيبِهِ نَزَلَتْ بِأَخِيهِ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُفْتَنَ .

امام صادق علیه السلام: از گرفتاری برادرت اظهار شادی مکن که خداوند به او رحم می کند و آن گرفتاری را به تو می رساند. هر کس از گرفتاری و مصیبتی که به برادرش رسیده است شاد شود، از دنیا نرود تا خود گرفتار آن شود.
الکافی: ۲/۳۵۹/۱.

حدیث ۱۳۴۵

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَنْبَأَ مُؤْمِنًا أَنَّ اللَّهَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس مؤمنی را سرزنش کند، خداوند او را در دنیا و آخرت سرزنش کند.
الکافی: ۲/۳۵۶/۱.

حدیث ۱۳۴۶

امام صادق علیه السلام:

أَبْعَدُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَكُونَ الرَّجُلُ يُوَاحِي الرَّجُلَ وَهُوَ يَحْفَظُ (عَلَيْهِ) زَلَّاتِهِ لِيُعَيَّرَ بِهَا يَوْمَ مَا .

امام صادق علیه السلام: دورترین بنده از خدا، آن مردی است که با مردی طرح دوستی افکند و [حساب] لغزشهای او را نگه دارد تا روزی به واسطه آنها او را سرزنش کند.
الکافی: ۲/۳۵۵/۷.

حدیث ۱۳۴۷

امام صادق علیه السلام:

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي .

امام صادق علیه السلام: محبوبترین برادرانم نزد من، کسی است که عیبهایم را به من هدیه کند.
تحف العقول: ۳۶۶.

حدیث ۱۳۴۸

امام صادق علیه السلام:

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ مُتَّفَقًا لِذُنُوبِ (النَّاسِ) نَاسِيًا لِذُنُوبِهِ ، فَاعْلَمُوا أَنَّهُ قَدْ مُكِرَ بِهِ .

امام صادق علیه السلام: هر گاه دیدید بنده گناهان مردم را می جوید و گناهان خودش را از یاد برده است، بدانید که گرفتار مکر [خدا] شده است.
مستطرفات السرائر: ۴۸/۷.

حدیث ۱۳۴۹

امام صادق علیه السلام:
أَنْفَعُ الْأَشْيَاءِ لِلْمَرْءِ لِمَرَّ سَبْقُهُ النَّاسَ إِلَى عَيْبِ نَفْسِهِ .
امام صادق علیه السلام: سودمندترین چیزها برای آدمی، این است که در رسیدگی به عیبهای خود بر مردم پیشی گیرد (پیش از پرداختن به عیوب مردم به عیبهای خود بپردازد).
الکافی: ۸/۲۴۳/۳۳۷.

حدیث ۱۳۵۰

امام صادق علیه السلام:
إِذَا كَانَ يَوْمُ النَّيْرُوزِ فَاعْتَسِلْ وَالبَسْ أَنْظَفَ ثِيَابِكَ ، وَتَطَيَّبْ بِأَطْيَبِ طَبِيكِ ، وَتَكُونُ ذَلِكَ الْيَوْمَ صَائِمًا .
امام صادق علیه السلام: چون نوروز فرا رسد، بدن خود را بشوی و پاکیزه ترین جامه هایت را بپوش و با خوشبوترین عطرها خودت را معطر کن و در آن روز روزه دار باش.
وسائل الشيعة: ۷/۳۴۶/۱.

حدیث ۱۳۵۱

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ... إِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ شَرًّا حَاسَبُهُ عَلَى رُؤُوسِ النَّاسِ ، وَبَكَتُهُ
امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی... هر گاه برای بنده ای بد بخواهد، در حضور مردم از او حسابرسی کند و محکومش نماید و کارنامه اش را به دست چپ او دهد. این است مراد سخن خداوند عز و جل که می فرماید: «و اما کسی که نامه اش از پشت سر به او داده شود، زودا که بگویند: وای بر من هلاک شدم و به آتش افروخته در آید، که او در دنیا نزد کسانش شادمان زیسته بود».
التبکیت: التقریر والتویخ، ويقال: بکته بالحجة: إذا غلبه (مجمع البحرين: ۱/۱۷۷).

حدیث ۱۳۵۲

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحَاسِبَ الْمُؤْمِنَ أَعْطَاهُ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَحَاسَبَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ ، فَيَقُولُ : عَبْدِي ، فَعَلْتَ كَذَا وَكَذَبْتَ وَكَلِمَاتٍ كَذَا وَكَذَبْتَ ! فَيَقُولُ : نَعَمْ يَا رَبِّ قَدْ فَعَلْتُ ذَلِكَ ، فَيَقُولُ : قَدْ غَفَرْتُهَا لَكَ وَأَبْدَلْتُهَا حَسَنَاتٍ ، فَيَقُولُ النَّاسُ : سُبْحَانَ اللَّهِ أَمَا كَانَ لِهَذَا الْعَبْدِ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ؟! وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : «فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا وَيَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا» .
امام صادق علیه السلام: خدای تبارک و تعالی چون بخواهد به حساب مؤمن رسیدگی کند کارنامه اش را به دست راست او دهد و

میان خود و او به حسابش رسیدگی نماید. پس گوید: بنده من! چنین و چنان کرده‌ای و فلان و بهمان کار را انجام داده‌ای! عرض می‌کند: آری، پروردگارا من این کارها را کرده‌ام. خداوند می‌فرماید: من آنها را بر تو بخشیدم و تبدیل به کارهای نیک کردم. پس، مردم گویند: سبحان الله! این بنده حتی یک گناه هم نداشت؟ این است معنای سخن خداوند عز و جل: «اما آن کس که نامه اش به دست راست او داده شود زودا که آسان حسابرسی شود و به سوی کسان خود شادمان برگردد».

الزهد للحسین بن سعید: ۹۲/۲۴۶.

حدیث ۱۳۵۳

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالى -: «إِذَا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ فَمَا لِي لَكُمْ أَنْ تُقَاتِلُوا قُلُوبِكُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ» - : يُذَكِّرُ الْعَبْدَ جَمِيعَ مَا عَمِلَ وَمَا كُتِبَ عَلَيْهِ ؛ كَأَنَّهُ فَعَلَهُ تِلْكَ السَّاعِيَةَ ، فَلِذَلِكَ قَالُوا : «يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا» ؟!

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «بخوان نامه ات را امروز تو برای رسیدگی به حسابت بسنده ای» - فرمود: تمام کارهایی را که بنده انجام داده و آنچه برای او نوشته شده است، به او یادآوری می‌شود به طوری که گویی در همان لحظه انجامشان داده است. به همین دلیل می‌گویند: «وای بر ما! این چه نامه ای است که هیچ ریز و درشتی را از قلم نینداخته است».

تفسیر العیاشی: ۲/۳۲۸/۳۵.

حدیث ۱۳۵۴

امام صادق علیه السلام:

إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ : أَيْنَ الصَّادِقُ لِأَوْلِيَائِي ؟ فَيَقُومُ قَوْمٌ لَيْسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ لَحْمٌ ، فَيُقَالُ : هَؤُلَاءِ الَّذِينَ آذَوْا الْمُؤْمِنِينَ وَنَبَّوْا لَهُمْ وَعَانَدُوهُمْ وَعَنْفَوْهُمْ فِي دِينِهِمْ ، ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ .

امام صادق علیه السلام: چون روز قیامت شود، آوازدهنده ای بانگ بر آورد که: کجایند کسانی که از دوستان من روی گرداندند (آنها را از حقوقشان محروم ساختند، یا آنان را ریشخند کردند)؟ پس، گروهی که در چهره شان گوشتی وجود ندارد، برخیزند؛ گفته شود: اینان کسانی هستند که مؤمنان را آزار دادند و با آنان دشمنی و عناد ورزیدند و به خاطر دینشان ایشان را سخت سرزنش کردند؛ آن گاه فرمان داده شود که آنها را به دوزخ برند.

الکافی: ۲/۳۵۱/۲.

حدیث ۱۳۵۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الْمُتَكَبِّرِينَ يُجْعَلُونَ فِيصُورِ الذَّرِّيَّتِ وَطَوُّهُمْ النَّاسُ حَتَّى يَفْرَغَ اللَّهُ مِنَ الْحِسَابِ .

امام صادق علیه السلام: [روز قیامت] افراد متکبر به شکل مورچه در آورده می‌شوند و مردم پیوسته آنها را لگدمال می‌کنند، تا زمانی که خدا از رسیدگی به حساب بندگان فارغ شود.

الکافی: ۲/۳۱۱/۱۱.

حدیث ۱۳۵۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَكَلَ مِنْ مَالِ أَخِيهِ ظُلْمًا وَلَمْ يُزِدْهُ عَلَيْهِ ، أَكَلَ جَذْوَةً مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس چیزی از مال برادر خود را به ناحق بخورد و آن را به او برنگرداند، روز قیامت شراره ای از آتش بخورد.

ثواب الأعمال : ۳۲۲/۸

حدیث ۱۳۵۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ لِئَاكُلَ بِهِ النَّاسَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ عَظْمٌ لَا لَحْمَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس برای تکدی از مردم قرآن بخواند، روز قیامت در حالی بیاید که چهره اش استخوان است و گوشتی بر آن نیست.

ثواب الأعمال : ۱/۳۲۹

حدیث ۱۳۵۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَقِيَ الْمُسْلِمِينَ بِوَجْهَيْنِ وَلِسَانَيْنِ ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَهُ لِسَانَانِ مِنَ نَارٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که با مسلمانان دو رو و دو زبان برخورد کند، روز قیامت آورده شود در حالی که دو زبان از آتش دارد.

ثواب الأعمال : ۱/۳۱۹

حدیث ۱۳۵۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لِجَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَتَى قِيَامُ السَّاعَةِ ؟ فَانْتَفَضَ جَبْرِئِيلُ انْتِفَاضَةً أُغْمِيَ عَلَيْهِ مِنْهَا ، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ : يَا رُوحَ اللَّهِ ، مَا الْمَسْئُولُ أَعْلَمُ بِهَا مِنَ السَّائِلِ ، وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ، لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَعْتُهُ .

امام صادق علیه السلام : عیسی بن مریم علیهما السلام از جبرئیل علیه السلام پرسید : کی قیامت بر پا می شود؟ جبرئیل چنان بیتاب و مضطرب شد که از هوش رفت و چون به هوش آمد، گفت : ای روح الله ! سؤال شونده در این باره بیشتر از سؤال کننده نمی داند. و هر کس در آسمانها و زمین است، از آن خداست. قیامت سراغ شما نمی آید مگر ناگهانی و بی خبر.

قصص الأنبياء : ۲۷۱/۳۴۶

حدیث ۱۳۶۰

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ» - : الْعُهُودُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «ای کسانی که ایمان آورده اید! به قراردادهای وفا کنید» - فرمود : مقصود

پیمانهاست.

تفسیر العیاشی : ۱/۲۸۹/۵.

حدیث ۱۳۶۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : « وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ » - : إِيَّانَا عَنِّي .

امام صادق علیه السلام : در پاسخ به سؤال از آیه «بگو : عمل کنید ، بزودی خدا و پیامبر او و مؤمنان عمل شما را می بینند» - فرمود : مقصود [از مؤمنان] ما هستیم .

بحار الأنوار : ۲۳/۳۳۷/۶.

حدیث ۱۳۶۲

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي قَبْرِهِ خَلَّالًا - فَنَادَاهُ بِيَدِهِ ، ثُمَّ قَالَ : إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا فَلْيَتَّقِنِ .

امام صادق علیه السلام : چون ابراهیم فرزند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درگذشت، پیامبر در گور او شکافی دید و آن را با دست پر و هموار کرد. سپس فرمود : هرگاه کسی از شما کاری کرد، محکم کاری کند.

وسائل الشيعة : ۲/۸۸۳/۱.

حدیث ۱۳۶۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْ مُؤْمِنٍ عَمَلًا وَهُوَ مُضْمِرٌ عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ سُوءًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند از مؤمنی که نسبت به برادر مؤمن خود نیت بد داشته باشد، هیچ عملی را نمی پذیرد.

الکافی : ۲/۳۶۱/۸.

حدیث ۱۳۶۴

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ - : الصَّلَاةُ لَوَقْتِهَا ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ ، وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از بهترین اعمال - فرمود : نماز به وقت، نیکی کردن به پدر و مادر، و جهاد در راه خداوند عز و جل.

الکافی : ۲/۱۵۸/۴.

حدیث ۱۳۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ الرَّجُلُ عَلَى عَمَلٍ فَلْيَدْمُ عَلَيْهِ سَنَةً ، ثُمَّ يَتَحَوَّلْ عَنْهُ إِنْ شَاءَ إِلَى غَيْرِهِ ؛ وَذَلِكَ أَنْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ يَكُونُ فِيهَا فِي عَامِهِ ذَلِكَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه شخصی عملی را آغاز کند، تا یک سال آن را ادامه دهد. سپس، اگر خواست، به عمل دیگری پردازد؛ زیرا شب قدر که آنچه خداوند می خواهد مقدر می کند، در آن یک سال وجود دارد.
الکافی : ۲/۸۲/۱.

حدیث ۱۳۶۶

امام صادق علیه السلام :
إِعْمَلُوا قَلِيلًا تَنْعَمُوا كَثِيرًا .
امام صادق علیه السلام : اندکی عمل کنید و بسیار متنعّم شوید.
تنبيه الخواطر : ۲/۱۸۳.

حدیث ۱۳۶۷

امام صادق علیه السلام :
مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ ، وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً ... لَمْ يُعَذِّبْهُ .
امام صادق علیه السلام : هر که خداوند یک نماز از او بپذیرد، عذابش نکند و از هر که یک کار خوب بپذیرد... عذابش نکند.
الکافی : ۱۱ / ۲۶۶ / ۳.

حدیث ۱۳۶۸

امام صادق علیه السلام :
تَأْمَلِ الْآنَ يَا مُفَضَّلُ مَا سَتَرَ عَنِ الْإِنْسَانِ عِلْمُهُ مِنْ مُدَّةِ حَيَاتِهِ ؛ فَإِنَّهُ لَوْ عَرَفَ مِقْدَارَ عُمُرِهِ وَكَانَ قَاصِرَ الْعُمُرِ لَمْ يَتَهَنَّأْ بِالْعَيْشِ مَعَ تَرَقُّبِ الْمَوْتِ وَتَوَقُّعِهِ لَوْ قَتِلَ قَدْ عَرَفَهُ ، بَلْ كَانَ يَكُونُ بِمَنْزِلَةِ مَنْ قَدَفَنِي مَالُهُ أَوْ قَارَبَ الْفَنَاءَ ، فَقَدِ اسْتَشَعَرَ الْفَقْرَ وَالْوَجَلَ مِنْ فَنَاءِ مَالِهِ وَخَوْفِ الْفَقْرِ ، عَلَى أَنَّ الْهَدْيَ يَدْخُلُ عَلَى الْإِنْسَانِ مِنْ فَنَاءِ الْعُمُرِ أَعْظَمُ مِمَّا يَدْخُلُ عَلَيْهِ مِنْ فَنَاءِ الْمَالِ ، لِأَنَّ مَنْ يَقِلُّ مَالُهُ يَأْمَلُ أَنْ يَسْتَخْلِفَ مِنْهُ فَيَسْكُنُ إِلَى ذَلِكَ ، وَمَنْ أَيْقَنَ بِفَنَاءِ الْعُمُرِ اسْتَحْكَمَ عَلَيْهِ الْيَأْسُ ، وَإِنْ كَانَ طَوِيلَ الْعُمُرِ ثُمَّ عَرَفَ ذَلِكَ وَثِقَ بِالْبَقَاءِ ، وَانْهَمَكَ فِي اللَّذَاتِ وَالْمَعَاصِي ، وَعَمِلَ عَلَى أَنَّهُ يَبْلُغُ مِنْ ذَلِكَ شَهْوَتَهُ ثُمَّ يَتُوبُ فِي آخِرِ عُمُرِهِ ...
فَإِنْ قُلْتَ : وَهِيَ هِيَ الْآنَ قَدْ سَتَرَ عَنْهُ مِقْدَارُ حَيَاتِهِ وَصَارَ يَتَرَقَّبُ الْمَوْتَ ، فِي كُلِّ سَاعَةٍ يُقَارِفُ الْفَوَاحِشَ وَيَنْتَهِكُ الْمَحَارِمَ ! قُلْنَا : إِنَّ وَجْهَ التَّنْدِيرِ فِي هَذَا الْبَابِ هُوَ الْهَدْيُ جَرَى عَلَيْهِ الْأَمْرُ فِيهِ ، فَإِنْ كَانَ الْإِنْسَانُ مَعَ ذَلِكَ لَا يَرَعُوهُ وَلَا يَنْصَرِفُ عَنِ الْمَسَاوِيءِ فَإِنَّمَا ذَلِكَ مِنْ مَرَجِهِ

امام صادق علیه السلام : اینک ای مفضل! درباره مخفی بودن مدت عمر انسان از او، بیندیش؛ زیرا اگر آدمی بداند که مدت عمرش چقدر است و عمرش کوتاه باشد زندگی بر او ناگوار شود چون منتظر است که مرگ در زمانی که می داند فرا رسد. بلکه مانند کسی است که مالش از بین رفته یا در آستانه نابود شدن باشد. چنین کسی از ترس نابود شدن اموالش و گرفتار شدن به فقر عملاً احساس فقر می کند. این در حالی است که ترس ناشی از به سر آمدن عمر به مراتب بیشتر از ترس ناشی از نابود شدن اموال است؛ زیرا کسی که ثروتش کم شود به امید این که آن را جایگزین کند آرامش پیدا می کند، اما کسی که به تمام شدن عمرش

[در زمان مشخص و معلوم] یقین داشته باشد، یأس وجودش را فرا می‌گیرد.

اما اگر عمرش دراز باشد و او از این موضوع اطلاع داشته باشد، مطمئن می‌شود که هنوز خواهد بود و لذا غرق لذتها و گناهان می‌شود و سعی می‌کند کامرواییهایش را بکند و سپس در آخر عمر توبه نماید... ممکن است بگویی: هم اینک نیز که مدت عمرش برای او نامعلوم است و هر لحظه انتظار فرا رسیدن مرگ را دارد، باز مرتکب زشتکاری و نافرمانی می‌شود. در پاسخ می‌گوییم: حکمتی که برای نامعلوم بودن مدت عمر بیان کردیم همچنان به قوت خود باقی است. اما اگر انسان با این حال، از زشتکاری باز نایستد و خویشتنداری نکند این دیگر ناشی از سرمستی و سختدلی اوست نه این که تدبیر و فلسفه کار، نادرست است.

الْمَرْحُ : شِدَّةُ الْفَرَحِ وَالنَّشَاطِ (الصَّحَاحُ : ۱/۴۰۴).

حدیث ۱۳۶۹

امام صادق علیه السلام :
 إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبْوَيْكَ .
 امام صادق علیه السلام : اگر دوست داری خداوند بر عمرت بیفزاید، پدر و مادرت را خوشحال کن.
 الزهد للحسين بن سعيد : ۳۳/۸۷ .

حدیث ۱۳۷۰

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ حَسُنَتْ بَيْتُهُ زَيْدٌ فِي عُمَرِهِ .
 امام صادق علیه السلام : هر که خوش بخت باشد، عمرش زیاد شود.
 بحار الأنوار : ۶۹/۴۰۸/۱۱۷ .

حدیث ۱۳۷۱

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ حَسُنَ بَرْهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدٌ فِي عُمَرِهِ .
 امام صادق علیه السلام : هر که با خانواده اش نیکوکار باشد، عمرش زیاد شود.
 الأُمَالِي لِلطُّوسِي : ۲۴۵/۴۲۵ .

حدیث ۱۳۷۲

امام صادق علیه السلام :
 لَيْسَ الْعِلْمُ بِالْعَلْمِ ، إِنَّمَا هُوَ نَوْرٌ يَفْعُ فِي قَلْبٍ مَنْ يُرِيدُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَهْدِيَهُ ، فَإِنْ أَرَدْتَ الْعِلْمَ فَاطْلُبْ أَوَّلًا فِي نَفْسِكَ حَقِيقَةَ الْعُبُودِيَّةِ ، وَاطْلُبِ الْعِلْمَ بِاسْتِعْمَالِهِ ، وَاسْتَفْهِمِ اللَّهَ يَفْهَمَكَ .
 امام صادق علیه السلام : دانش به آموختن نیست، بلکه نوری است که در دل هر کس که خداوند تبارک و تعالی بخواهد هدایتش

کند، می افتد. بنابراین، اگر خواهان دانش هستی، نخست حقیقت عبودیت را در جانت جو یا شو و [آن گاه] در پی دانش باش از طریق به کار بستن آن و از خداوند فهم و دانایی بخواه تا تو را فهم و دانایی دهد.
بحار الأنوار: ۱/۲۲۵/۱۷.

حدیث ۱۳۷۳

امام صادق علیه السلام:
لَيْتَ الشَّيَاطِ عَلَى رُؤُوسِ أَصْحَابِي حَتَّى يَنْفَقَهُوا فِي الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ .
امام صادق علیه السلام: کاش بالای سر اصحابم تازیانه بود تا در احکام حلال و حرام دانا شوند.
المحاسن: ۱/۳۵۸/۷۶۵.

حدیث ۱۳۷۴

امام صادق علیه السلام:
جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْعِلْمُ؟ قَالَ: الْإِنصَاتُ، قَالَ: ثُمَّ مَه؟ قَالَ: الْاسْتِمَاعُ، قَالَ: ثُمَّ مَه؟ قَالَ: الْحِفْظُ، قَالَ: ثُمَّ مَه؟ قَالَ: الْعَمَلُ بِهِ، قَالَ: ثُمَّ مَه يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: نَشْرُهُ .
امام صادق علیه السلام: مردی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! علم چیست؟ فرمود: خاموشی. عرض کرد: سپس چه؟ فرمود: گوش سپردن. عرض کرد: دیگر چه؟ فرمود: حفظ و مراقبت. عرض کرد: آن گاه چه؟ فرمود: به کار بستن آن. عرض کرد: سپس چه، ای رسول خدا؟ فرمود: انتشار دادن آن.
الکافی: ۱/۴۸/۴.

حدیث ۱۳۷۵

امام صادق علیه السلام:
مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ عَالِمٌ يَوْمَ سُلْطَانَا جَائِرًا، مُعِينًا لَهُ عَلَى جَوْرِهِ .
امام صادق علیه السلام: ملعون است، ملعون است، آن عالمی که پیشوای سلطانی ستمگر باشد و او را در ستمگریش یاری دهد.
بحار الأنوار: ۷۵/۳۸۱/۴۵.

حدیث ۱۳۷۶

امام صادق علیه السلام:
إِنَّهُ يُغْفَرُ لِلْجَاهِلِ سَبْعُونَ ذَنْبًا قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لِلْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ .
امام صادق علیه السلام: از نادان هفتاد گناه آمرزیده می شود پیش از آن که یک گناه از دانا آمرزیده شود.
تفسیر القمّی: ۲/۱۴۶.

حدیث ۱۳۷۷

امام صادق علیه السلام:

أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا عَالِمٌ لَا يُتَّقِعُ مِنْ عِلْمِهِ بَشِيءٌ .

امام صادق علیه السلام: در میان مردمان [گنهکار] سخت ترین عذاب را عالمی دارد، که از علم خود کمترین سودی نبرد.
بحار الأنوار: ۲/۳۷/۵۳

حدیث ۱۳۷۸

امام صادق علیه السلام:

الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ ، وَلَا يَزِيدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ مِنَ الطَّرِيقِ إِلَّا بُعْدًا .

امام صادق علیه السلام: کسی که بدون بینش عمل کند، همچون کسی است که در بیراهه رود، چنین کسی هر چه تندتر رود، از راه دورتر می افتد.
الأمالی للصدوق: ۵۰۷/۷۰۵.

حدیث ۱۳۷۹

امام صادق علیه السلام:

عُلَمَاءُ شِيعَتِنَا مُرَابِطُونَ فَيَالْتَمِعُ الْاِدَى يَلِي اِبْلِيسَ وَعَفَارِيْتَهُ ، يَمْنَعُوْنَهُمْ عَنِ الْخُرُوْجِ عَلٰى ضَمْعَفَاءِ شِيعَتِنَا ، وَعَنْ اَنْ يَتَسَلَطَ عَلَيْهِمْ اِبْلِيسُ وَشِيعَتُهُ .

امام صادق علیه السلام: علمای شیعه ما، نگهبانان مرزی هستند که در آن سوی ابلیس و دیوهایش قرار دارند و [این علما] جلوی یورش آنها به شیعیان ناتوان ما و تسلط یافتن ابلیس و پیروان او بر ایشان را می گیرند.
الإحتجاج: ۱/۱۳/۷.

حدیث ۱۳۸۰

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «به تکبر از مردم روی مگردان» - فرمود: باید مردمی که برای آموختن علم نزد تو می آیند، در نظرت یکسان باشند.
لقمان: ۱۸.

حدیث ۱۳۸۱

امام صادق علیه السلام:

عَلَى الْعَالِمِ إِذَا عَلَّمَ أَنْ لَا يَعْنَفَ ، وَإِذَا عَلَّمَ أَنْ لَا يَأْنَفَ .

امام صادق علیه السلام: بر دانشمند است که هر گاه آموزش می دهد، درشتی و خشونت نکند و هر گاه کسی بخواهد به او علم آموزد، ننگش نیاید.
تنبيه الخواطر: ۱/۸۵.

حدیث ۱۳۸۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَعَلَّمَ لِلَّهِ وَعَمِلَ لِلَّهِ وَعَلَّمَهُ دُعَىٰ فِي مَلَكَوَاتِ السَّمَاوَاتِ عَظِيمًا ، فَقِيلَ : تَعَلَّمَ لِلَّهِ ، وَعَمِلَ لِلَّهِ ، وَعَلَّمَ لِلَّهِ !

امام صادق علیه السلام : هر که برای خدا علم بیاموزد و برای خدا [به آن] عمل کند و برای خدا به دیگران آموزش دهد، در ملکوت آسمانها از او به بزرگی یاد شود و گفته شود: برای خدا آموخت، برای خدا عمل کرد و برای خدا آموزش داد! الأمالی للطوسی : ۱۶۷/۲۸۰.

حدیث ۱۳۸۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً ، وَزَكَاةَ الْعِلْمِ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَهْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی، زکاتی دارد و زکات دانش، آموختن آن است به اهلش. تحف العقول : ۳۶۴.

حدیث ۱۳۸۴

امام صادق علیه السلام :

لَوْ عَلِمَ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَلَوْ بِسَفِكِ الْمُهْجِ وَخَوْضِ اللَّجَجِ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم می دانستند که علم چه فوایدی دارد، هر آینه در جستجوی آن بر می آمدند گرچه در راه آن خون بریزند و در ژرفای دریاها فرو روند. عوالی اللالی : ۴/۶۱/۹.

حدیث ۱۳۸۵

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ عَنْ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : النَّظَرُ فِي وُجُوهِ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ - : هُوَ الْعَالِمُ الْهَدَىٰ إِذَا نَظَرَتْ إِلَيْهِ ذَكَرَكَ الْآخِرَةَ ، وَمَنْ كَانَ خِلَافَ ذَلِكَ فَالنَّظَرُ إِلَيْهِ فِتْنَةٌ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از این سخن پیامبر صلی الله علیه و آله که: نگریستن به چهره علما عبادت است - فرمود : منظور عالمی است که چون به او بنگری، تو را به یاد آخرت اندازد و کسی که بر خلاف این باشد، نگاه کردن به او فتنه (گمراهی) است.

تنبيه الخواطر : ۱/۸۴.

حدیث ۱۳۸۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام: همانا علما وارثان پیامبرانند.

الکافی: ۱/۳۲/۲.

حدیث ۱۳۸۷

امام صادق علیه السلام:

لَا اِعْتِكَافَ اِلَّا فِي مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ قَدْ صَلَّى فِيهِ اِمَامٌ عَدِلٌ بِصَلَاةِ جَمَاعَةٍ .

امام صادق علیه السلام: اعتکاف کردن فقط باید در مسجد جامع باشد که در آن پیشنمازی عادل به جماعت نماز خوانده است .

الکافی: ۴/۱۷۶/۱.

حدیث ۱۳۸۸

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا كَانَ الْعَشْرُ الْأَوَّلُ [يَعْنِي مِنْ رَمَضَانَ] اِعْتَكَفَ فِي الْمَسْجِدِ ، وَضُرِبَتْ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ شَعْرِ ، وَشَمَّرَ الْمِيزَرَ وَطَوَى فِرَاشَهُ .

امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله ده روز آخر ماه رمضان را در مسجد اعتکاف می کرد. در این مدت برای

آن حضرت چادری سیاه برپا می شد و ایشان دامن به کمر می زد و بسترش را بر می چید...

تهذیب الأحکام: ۴/۲۸۷/۸۶۹.

حدیث ۱۳۸۹

امام صادق علیه السلام:

الْهَوَى يَقْظَانُ وَالْعَقْلُ نَائِمٌ .

امام صادق علیه السلام: هوای نفس، بیدار است و خرد خفته.

الدرّة الباهرة: ۳۱.

حدیث ۱۳۹۰

امام صادق علیه السلام:

كَثْرَةُ النَّظَرِ فِي الْحِكْمَةِ تَلْقَحُ الْعَقْلَ .

امام صادق علیه السلام: بسیار اندیشیدن در حکمت، خرد را بارور می کند.

تحف العقول: ۳۶۴.

حدیث ۱۳۹۱

امام صادق علیه السلام:

كَمَالُ الْعَقْلِ فِي ثَلَاثَةٍ : التَّوَاضُّعِ لِلَّهِ ، وَحُسْنِ الْيَقِينِ ، وَالصَّمْتِ اِلَّا مِنْ خَيْرٍ .

امام صادق علیه السلام: کمال خرد در سه چیز است: خاکساری در برابر خدا، داشتن یقین نیکو، و خاموش ماندن بجز از سخن

نیک.

الاختصاص : ۲۴۴.

حدیث ۱۳۹۲

امام صادق علیه السلام :

كَثْرَةُ النَّظَرِ فِي الْعِلْمِ يَفْتَحُ الْعَقْلَ .

امام صادق علیه السلام : بسیار نگریستن (اندیشیدن) در دانش، خرد را باز و شکوفا می کند.

الدعوات : ۲۲۱/۶۰۳ .

حدیث ۱۳۹۳

امام صادق علیه السلام :

عَلَى الْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ عَارِفًا بِزَمَانِهِ ، مُقْبِلًا عَلَى شَأْنِهِ ، حَافِظًا لِلسَّانِيهِ .

امام صادق علیه السلام : بر خردمند است که زمان خود را بشناسد، به کار خویش پردازد و زبانش را نگه دارد.

الكافی : ۲/۱۱۶/۲۰ .

حدیث ۱۳۹۴

امام صادق علیه السلام :

لَا يُلْسَعُ الْعَاقِلُ مِنْ جُحْرٍ مَرَّتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : خردمند، از یک سوراخ دوبار گزیده نمی شود.

الإختصاص : ۲۴۵.

حدیث ۱۳۹۵

امام صادق علیه السلام :

الْعَقْلُ دَلِيلُ الْمُؤْمِنِ .

امام صادق علیه السلام : خرد ، راهنمای مؤمن است .

الكافی : ۱ / ۲۵ / ۲۴ .

حدیث ۱۳۹۶

امام صادق علیه السلام :

لَا مَالَ أَعْوَدُ مِنَ الْعَقْلِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مالی، سودمندتر از خرد نیست.

الاختصاص : ۲۴۶.

حدیث ۱۳۹۷

امام صادق علیه السلام :

لَا غِنَىٰ أَخَصَبُ مِنَ الْعَقْلِ ، وَلَا فَقْرٌ أَحَطُّ مِنَ الْحُمَقِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ ثروتی پر برکت تر از خردمندی نیست و هیچ فقری پست تر از بی خردی.
الکافی : ۱/۲۹/۳۴ .

حدیث ۱۳۹۸

امام صادق علیه السلام :

خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْعَقْلَ مِنْ أَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ : مِنَ الْعِلْمِ ، وَالْقُدْرَةِ ، وَالنُّورِ ، وَالْمَشِيئَةِ بِالْأَمْرِ ، فَجَعَلَهُ قَائِمًا بِالْعِلْمِ ، دَائِمًا فِي الْمَلَكُوتِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال عقل را از چهار چیز آفرید: از دانایی و توانایی و روشنایی و مشیت به امر. پس، آن را به دانایی پایدار ساخت و در ملکوت پاینده.
الاختصاص : ۲۴۴ .

حدیث ۱۳۹۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ خَلَقَ الْعَقْلَ ، وَهُوَ أَوَّلُ خَلْقٍ خَلَقَهُ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ عَنِ يَمِينِ الْعَرْشِ مِنْ نُورِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند، جلّ ثناءه، خرد را آفرید و آن نخستین موجود روحانی است که خداوند از سمت راست عرش، از نور خویش خلق کرد.
الخصال : ۵۸۹/۱۳ .

حدیث ۱۴۰۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَرَّهُ طَوْلُ الْعَافِيَةِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ .

امام صادق علیه السلام : هر که خوش دارد از عافیت طولانی برخوردار شود، تقوای خدا در پیش گیرد.
بحار الأنوار : ۷۲/۲۳۲/۲ .

از ۱۴۰۱ تا ۱۶۰۰**حدیث ۱۴۰۱**

امام صادق علیه السلام :

الْعَافِيَةُ نِعْمَةٌ حَقِيئَةٌ ، إِذَا وَجِدَتْ نُسِيَتْ ، وَإِذَا فَقِدَتْ ذُكِرَتْ .

امام صادق علیه السلام : عافیت نعمتی پنهان (ناشناخته) است. هر گاه باشد به دست فراموشی سپرده می شود (کسی قدرش را نمی داند) و هر گاه نباشد به یاد آورده می شود.

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۴/۴۰۶/۵۸۷۸.

حدیث ۱۴۰۲

امام صادق علیه السلام :

- كَانَ يَقُولُ - : اللَّهُمَّ إِنَّكَ بِمَا أَنْتَ لَهُ أَهْلٌ مِنَ الْعَفْوِ ، أَوْلَى مِنِّي بِمَا أَنَا لَهُ أَهْلٌ مِنَ الْعُقُوبَةِ .

امام صادق علیه السلام - بارها - می گفت : بار خدایا! سزای مندی تو به گذشت بیشتر از سزای مندی من به مجازات است.
کشف الغمّه : ۲/۴۱۸.

حدیث ۱۴۰۳

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مِنْ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : تَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ ، وَتَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ ، وَتَحِلُّ إِذَا جُهِلَ عَلَيْكَ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز از خصلت‌های ارزشمند دنیا و آخرت است: گذشت از کسی که به تو ستم کرده است، پیوستن به کسی که از تو بریده است و بردباری و ورزیدن هر گاه نسبت به تو رفتار جاهلانه ای شود.
الکافی : ۲/۱۰۷/۳.

حدیث ۱۴۰۴

امام صادق علیه السلام :

عَفَّوْا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ .

امام صادق علیه السلام : نسبت به زنان مردم عفت ورزید، تا نسبت به زنان شما عفت ورزند.
الخصال : ۵۵/۷۵.

حدیث ۱۴۰۵

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْقِيَامِ تَعْظِيمًا لِلرَّجُلِ - : مَكْرُوهٌ إِلَّا لِرَجُلٍ فِي الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش درباره بلند شدن به احترام کسی - فرمود : این کار ناپسند است، مگر برای شخصیتی دینی.

المحاسن : ۱/۳۶۴/۷۸۶.

حدیث ۱۴۰۶

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ تَرَاجِمُهُ أَمْرَ اللَّهِ ، نَحْنُ قَوْمٌ مَعْصُومُونَ .

امام صادق علیه السلام : ما ترجمان فرمان خداییم، ما جماعتی معصوم هستیم.

الکافی : ۱/۲۶۹/۶

حدیث ۱۴۰۷

امام صادق علیه السلام :

- فی صِفَةِ الإِمَامِ :- مَعْصُومًا مِنَ الزَّلَّاتِ ، مَصُونًا عَنِ الْفَوَاحِشِ كُلِّهَا .

امام صادق علیه السلام - در وصف امامان - فرمود : از لغزشها محفوظند و از هر گونه زشتی و زشتکاری مصون.

الکافی : ۱/۲۰۴/۲

حدیث ۱۴۰۸

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ هِشَامٌ عَنِ مَعْنَى الْمَعْصُومِ :- الْمَعْصُومُ هُوَ الْمُتَمَنِّعُ بِاللَّهِ مِنْ جَمِيعِ مَحَارِمِ اللَّهِ ، وَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : «وَمَنْ يَعْتَصِمَ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال هشام از معنای معصوم - فرمود: معصوم کسی است که به کمک خدا از همه محرمات الهی خود را نگه دارد. خداوند تبارک و تعالی فرموده است: «و هر که به خدا عصمت و پناه جوید، هر آینه به راه راست هدایت شده است».

معانی الأخبار : ۱۳۲/۲ .

حدیث ۱۴۰۹

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْعِشْقِ :- قُلُوبٌ خَلَّتْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ حُبَّ غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از عشق - فرمود : دلهایی از یاد خدا تهی می گردد و خداوند محبت غیر خود را به آنها می چشاند.

الأمالی للصدوق : ۷۶۵/۱۰۲۹ .

حدیث ۱۴۱۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَنْشَدَ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَيْتًا مِنْ شِعْرِ فَبَكَى وَأَبَكَى عَشْرَةَ فَلَهُ وَلَهُمُ الْجَنَّةُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس درباره حسین علیه السلام بیتی شعر بسراید و خود بگرید و ده نفر را بگریاند، برای او و آن ده نفر بهشت باشد.

ثواب الأعمال : ۱۱۰/۳ .

حدیث ۱۴۱۱

امام صادق علیه السلام :

مُجَامَلَةُ النَّاسِ ثُلُثُ الْعَقْلِ .

امام صادق علیه السلام: خوش برخوردی با مردم، یک سوم خردمندی است.

تحف العقول: ۳۶۶

حدیث ۱۴۱۲

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الْمَرْءَ يَحْتَاجُ فِي مَنَزِلِهِ وَعِيَالِهِ إِلَى ثَلَاثِ خِلالٍ يَتَكَلَّفُهَا وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِي طَبَعِهِ ذَلِكَ: مُعَاشَرَهُ جَمِيلَةً، وَسَعَهُ بِتَقْدِيرٍ، وَغَيْرَهُ بِتَحَصُّنٍ. امام صادق علیه السلام: مرد برای اداره خانه و خانواده اش باید سه کار انجام دهد، هر چند بر خلاف طبع او باشد: خوشرفتاری، گشاده دستی اما به اندازه، و غیرت و ناموس داری.

بحار الأنوار: ۷۸/۲۳۶/۶۳.

حدیث ۱۴۱۳

امام صادق علیه السلام:

كَفَاكَ مِنَ التَّعْزِيَةِ أَنْ يَرَاكَ صَاحِبَ الْمُصِيبَةِ.

امام صادق علیه السلام: برای تسلیت گفتن، همین اندازه کافی است که صاحب مصیبت تو را ببیند.

کتاب من لا يحضره الفقيه: ۱/۱۷۴/۵۰۵.

حدیث ۱۴۱۴

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ اعْتِرَالِهِ - : فَسَدَ الزَّمَانُ وَتَغَيَّرَ الْإِخْوَانُ ، فَرَأَيْتُ الْإِنْفِرَادَ أَسْكَنَ لِلْفُؤَادِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از علت گوشه نشینی ایشان - فرمود: زمانه فاسد شده و برادران تغییر کرده اند. بنابراین، آرامش دل را در تنهایی یافتم.

بحار الأنوار: ۴۷/۶۰/۱۱۶.

حدیث ۱۴۱۵

امام صادق علیه السلام:

حِشْمَةُ الْإِنْقِبَاضِ أَبْقَى لِلْعِزِّ مِنْ أَنْسِ التَّلَاقِي .

امام صادق علیه السلام: تنهایی و دوری گزیدن از مردم عزت و احترام را بیشتر نگه می دارد تا دمخور شدن با آنان.

بحار الأنوار: ۷۴/۱۸۰/۲۸.

حدیث ۱۴۱۶

امام صادق علیه السلام:

مَا مِنْ عَبْدٍ كَظَمَ غَيْظًا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عِزًّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام: هیچ بنده ای خشم خود را فرو نخورد، مگر این که خداوند عز و جل بر عزت او در دنیا و آخرت افزود.
الکافی: ۲/۱۱۰/۵.

حدیث ۱۴۱۷

امام صادق علیه السلام:
مَنْ أَرَادَ عِزًّا بِلَا عَشِيرَةٍ، وَغِنًى بِلَا مَالٍ، وَهَيْبَةً بِلَا سُلْطَانٍ، فَلْيُنْقَلْ مِنْ ذُلِّ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَى عِزِّ طَاعَتِهِ.
امام صادق علیه السلام: هر که می خواهد بی آن که ایل و تباری داشته باشد عزتمند باشد و بدون آن که مال و ثروتی داشته باشد بی نیاز باشد و بدون آن که قدرتی داشته باشد هیبت و شکوه داشته باشد، باید از خواری معصیت خدا به عزت طاعت او در آید.
الخصال: ۱۶۹/۲۲۲.

حدیث ۱۴۱۸

امام صادق علیه السلام:
الْعِزُّ أَنْ تَذِلَّ لِلْحَقِّ إِذَا زَمَكَ.
امام صادق علیه السلام: عزت آن است که هر گاه با حق رو به رو شوی، در برابر آن خوار باشی.
بحار الأنوار: ۷۸/۲۲۸/۱۰۵.

حدیث ۱۴۱۹

امام صادق علیه السلام:
حَسْبُ الْمُؤْمِنِ عِزًّا إِذَا رَأَى مُنْكَرًا أَنْ يَعْلَمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنْ قَلْبِهِ إِنْكَارَهُ.
امام صادق علیه السلام: برای عزت مؤمن همین کافی است که هر گاه منکری را ببیند، خداوند عز و جل بداند که در دل آن را انکار می کند.
الکافی: ۵/۶۰/۱.

حدیث ۱۴۲۰

امام صادق علیه السلام:
إِنَّمَا يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ: عَامِلٌ بِمَا يَأْمُرُ بِهِ وَتَارِكٌ لِمَا يَنْهَى عَنْهُ، عَادِلٌ فِيمَا يَأْمُرُ عَادِلٌ فِيمَا يَنْهَى، رَفِيقٌ فِيمَا يَأْمُرُ وَرَفِيقٌ فِيمَا يَنْهَى.
امام صادق علیه السلام: کسی [باید] امر به معروف و نهی از منکر کند که سه خصوصیت در او باشد: به آنچه فرمان می دهد، خود عمل کند. آنچه را نهی می کند، خود نیز ترک گوید. در امر و نهی خود عدالت را رعایت کند و در امر و نهی، طریق ملائمت پیش گیرد.
الخصال: ۱۰۹/۷۹.

حدیث ۱۴۲۱

امام صادق علیه السلام :

رَأَيْتُ الْمَعْرُوفَ كَاسْمِهِ، وَلَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْمَعْرُوفِ إِلَّا ثَوَابُهُ .

امام صادق علیه السلام : خوبی را همچون نامش [خوب] دیدم و هیچ چیز برتر از خوبی کردن نیست مگر پاداش آن [که خدا می دهد].

مکارم الأخلاق : ۱/۲۹۴/۹۱۵.

حدیث ۱۴۲۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ عَلَامَةِ قَبُولِ الْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ - : عَلَامَةُ قَبُولِ الْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَ بِمَعْرُوفِهِ مَوَاضِعَهُ ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ فَلَيْسَ كَذَلِكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که نشانه پذیرفته شدن بنده به درگاه خدا چیست - فرمود: نشانه پذیرفته شدن بنده به درگاه خدا این است که احسان و کمکش به جا صورت گیرد، اگر چنین نباشد چنان نیز نخواهد بود.

بحار الأنوار : ۷۴/۴۱۹/۴۷

حدیث ۱۴۲۳

امام صادق علیه السلام :

لَوْ جَرَى الْمَعْرُوفُ عَلَى ثَمَانِينَ كَفَّاءَ لَأَجْرُوا كُلَّهُمْ فِيهِ ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ صَاحِبُهُ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا .

امام صادق علیه السلام : اگر احسان و کمک هشتاد دست بگردد، همه آنها به سبب آن پاداش می یابند، بی آن که از اجر صاحبش چیزی کم شود.

الکافی : ۴/۱۸/۲.

حدیث ۱۴۲۴

امام صادق علیه السلام :

أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ .

امام صادق علیه السلام : نیکوکاران ، نخستین کسانی اند که به بهشت در می آیند.

الدعوات : ۱۰۸/۲۴۰ .

حدیث ۱۴۲۵

امام صادق علیه السلام :

أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمُ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ ؛ لِأَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ تَرَجَّحَ لَهُمُ الْحَسَنَاتُ ، فَيَجُودُونَ بِهَا عَلَى أَهْلِ الْمَعَاصِي .

امام صادق علیه السلام : اهل خوبی در دنیا، در آخرت نیز اهل خوبی هستند؛ زیرا در آخرت کارهای خوبشان سنگین می شود. لذا از آنها به گنهکاران می بخشند.

الأمالی للطوسی : ۳۰۴/۶۱۰.

حدیث ۱۴۲۶

امام صادق علیه السلام :

رُبْنَا نوری الدَّاتِ ، حَيَالِ الدَّاتِ ، عَالِمِ الدَّاتِ ، صَمَدِي الدَّاتِ .

امام صادق علیه السلام : پروردگار ما ذاتش نور است، ذاتش زنده است، ذاتش داناست، ذاتش صمد است.

التوحید : ۱۴۰/۴

حدیث ۱۴۲۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ إِبْلِيسَ قَالَ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَيْقِدِرُ رَبِّكَ عَلَى أَنْ يُدْخَلَ الْأَرْضَ بَيْضَةً ؛ لَا يُصَغِّرُ الْأَرْضَ وَلَا يُكَبِّرُ الْبَيْضَةَ ؟ فَقَالَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَيَلِّكَ ! إِنَّ اللَّهَ لَا يُوصَفُ بِعَجْزٍ ، وَمَنْ أَقْدَرُ مِمَّنْ يُلَطِّفُ الْأَرْضَ وَيُعْظِمُ الْبَيْضَةَ ؟ !

امام صادق علیه السلام : ابلیس به عیسی بن مریم علیه السلام گفت: آیا پروردگار تو می تواند [کره] زمین را داخل تخم مرغی جای دهد، بدون آن که زمین را کوچک و تخم مرغ را بزرگ کند؟ عیسی علیه السلام فرمود: وای بر تو! خدا به صفت ناتوانی وصف نمی شود؛ کسی که بتواند زمین را کوچک گرداند و تخم مرغ را بزرگ [چندان که زمین داخل آن جای گیرد] توانا تر از چنین کسی کیست؟

التوحید : ۱۲۷/۵ .

حدیث ۱۴۲۸

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سِئِلَ عَنْ أَسَاسِ الدِّينِ - : التَّوْحِيدُ وَالْعَدْلُ . . . أَمَّا التَّوْحِيدُ فَأَنْ لَا تُجَوِّزَ عَلَى رَبِّكَ مَا جَازَ عَلَيْكَ ، وَأَمَّا الْعَدْلُ فَأَنْ لَا تَنْسِبَ إِلَى خَالِقِكَ مَا لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از بنیاد دین - فرمود : بنیاد دین توحید و عدل است... توحید به این معناست که آنچه را درباره خودت روا می دانی درباره پروردگارت روا نشماری و معنای عدل این است که آنچه را آفریدگارت به سبب آنها تو را نکوهش کرده است، به او نسبت ندهی.

التوحید : ۹۶/۱ .

حدیث ۱۴۲۹

امام صادق علیه السلام :

وَالْعِلْمُ ذَاتُهُ وَلَا مَعْلُومٌ ... فَلَمَّا أَحَدَتْ الْأَشْيَاءَ وَكَانَ الْمَعْلُومُ وَقَعَ الْعِلْمُ مِنْهُ عَلَى الْمَعْلُومِ .

امام صادق علیه السلام : علم ، ذاتی خداست و پیش از آن که معلومی (متعلق علمی) در کار باشد، عالم بوده است... پس چون اشیاء را پدید آورد و معلوم موجود شد علم او به معلوم تعلق گرفت.

الکافی : ۱/۱۰۷/۱ .

حدیث ۱۴۳۰

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلْمِهِ بِالْمَكَانِ: أَكَانَ قَبْلَ تَكْوِينِهِ أَمْ حِينَهُ وَبَعْدَهُ؟ - : تَعَالَى اللَّهُ! بَلْ لَمْ يَزَلْ عَالِمًا بِالْمَكَانِ قَبْلَ تَكْوِينِهِ كَعِلْمِهِ بِهِ بَعْدَ مَا كَوَّنَهُ، وَكَذَلِكَ عِلْمُهُ بِجَمِيعِ الْأَشْيَاءِ كَعِلْمِهِ بِالْمَكَانِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که: آیا علم خدا به مکان، پیش از ایجاد آن بوده یا همزمان با ایجادش یا بعد از آن؟ - فرمود: بلند مرتبه است خدا! او پیوسته عالم بوده است و علم او به مکان پیش از ایجاد آن همانند علم اوست به آن بعد از ایجادش. علم او به همه اشیاء نیز همچون علم او به مکان است.
التوحید: ۱۳۷/۹ .

حدیث ۱۴۳۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عِلْمٌ لَا جَهْلَ فِيهِ، حَيَاءٌ لَا مَوْتَ فِيهِ، نُورٌ لَا ظُلْمَةَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند علمی است که هیچ نادانی در او نیست، زندگی ای است که مرگی با او نیست و روشنایی ای است که هیچ تاریکی در او نباشد.
التوحید: ۱۳۷/۱۱ .

حدیث ۱۴۳۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الدَّلِيلِ عَلَى أَنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ - : اتَّصَالَ التَّدْبِيرِ ، وَتَمَامُ الصُّنْعِ ، كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا» .
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که دلیل بر یگانگی خدا چیست - فرمود: پیوستگی و هماهنگی تدبیر و نظام حاکم بر هستی و کامل بودن آفرینش؛ چنان که خداوند عز و جل فرموده است: «اگر در زمین و آسمان خدایانی جز الله می بود، هر دو تباه می شدند» .

التوحید: ۲ / ۲۵۰

حدیث ۱۴۳۳

امام صادق علیه السلام :

- مِنْ مُنَاطَرَتِهِ زَنْدِيقًا - : إِنْ قُلْتَ : إِنَّهُمَا اثْنَانِ لَمْ يَحُلْ مِنْ أَنْ يَكُونَا مُتَّفَقَيْنِ مِنْ كُلِّ جِهَةٍ ، أَوْ مُفْتَرِقَيْنِ مِنْ كُلِّ جِهَةٍ ، فَلَمَّا رَأَيْنَا الْخَلْقَ مُنْتَظِمًا، وَالْفَلَكَ جَارِيًا

امام صادق علیه السلام - در بخشی از مناظره خود با یک زندیق - فرمود: اگر بگویی خدا دو تاست، از این دو حالت بیرون نیست که یا هر دو از هر جهت یکسانند یا از تمام جهات متفاوتند. از آن جا که ما آفرینش را نظام مند می بینیم و فلک را در گردش و آمد و شد شب و روز و خورشید و ماه را مرتب، درستی کار و تدبیر و هماهنگی امور، دلالت بر این دارد که مدبر یکی است.

وانگهی، اگر ادعا کنی خدا دو تاست لازمه اش این است که فاصله ای میان آنها باشد تا دوتا بودن آنها صدق کند. در این صورت، آن فاصله خود خدای سومی است که همچون آنها قدیم است و در نتیجه، اعتقاد به خدای سومی بر تو لازم می آید و اگر سه خدا ادعا کنی همان چیزی لازم می آید که در مورد اعتقاد به دو خدا گفتیم؛ یعنی باید میان آنها، دو فاصله باشد که در این صورت وجود پنج خدا لازم می آید و به این ترتیب تعداد خدایان تا بی نهایت پیش می رود.

فی الکافی: ۱/۸۱/۵ هنا زیاده وهی «والتدبیر واحدا».

حدیث ۱۴۳۴

امام صادق علیه السلام:

- لِرَجُلٍ -: أَمَا التَّوْحِيدُ فَأَنْ لَا تُجَوِّزَ عَلَى رَبِّكَ مَا جَازَ عَلَيْكَ ، وَأَمَا العَدْلُ فَأَنْ لَا تَنسِبَ إِلَى خَالِقِكَ مَا لَمْ يَكَمْ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام - خطاب به مردی - فرمود: توحید آن است که آنچه را بر خود روا می دانی بر پروردگارت روا ندانی، و عدل آن است که آنچه را آفریدگارت به سبب آن تو را ملامت و سرزنش کرده به او نسبت ندهی.

معانی الأخبار: ۱۱/۲ .

حدیث ۱۴۳۵

امام صادق علیه السلام:

مَنْ نَظَرَ فِي اللَّهِ كَيْفَ هُوَ هَلَكَ .

امام صادق علیه السلام: هر که در چگونگی خدا بیندیشد، نابود شود.

المحاسن: ۱/۳۷۱/۸۰۸ .

حدیث ۱۴۳۶

امام صادق علیه السلام:

إِيَّاكُمْ وَالتَّفَكُّرَ فِي اللَّهِ ؛ فَإِنَّ التَّفَكُّرَ فِي اللَّهِ لَا يَزِيدُ إِلَّا تِيهَا ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَلَا يُوصَفُ بِمِقْدَارٍ .

امام صادق علیه السلام: از اندیشیدن درباره [ذات] خدا پرهیزید؛ زیرا اندیشه کردن در خدا جز بر حیرت و گمراهی نمی افزاید.

همانا خداوند عز و جلرا نه دیدگان در می یابند و نه به اندازه داشتن وصف می شود.

الأمالی للصدوق: ۵۰۳/۶۹۰ .

حدیث ۱۴۳۷

امام صادق علیه السلام:

ثِقٌ بِاللَّهِ تَكُنْ عَارِفًا .

امام صادق علیه السلام: به خدا اعتماد کن، تا خدا شناس باشی.

تحف العقول: ۳۷۶ .

حدیث ۱۴۳۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَرْضَاهُمْ بِقَضَاءِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : داناترین مردم به خدا، خرسندترین آنها به قضا و حکم خداوند عز و جل است.

تنبيه الخواطر : ۲/۱۸۴ .

حدیث ۱۴۳۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ ، وَمَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنِ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : هر که خدا را بشناسد، از او بترسد و هر که از خدا بترسد، دنیا را رها کند.

تنبيه الخواطر : ۲/۱۸۵

حدیث ۱۴۴۰

امام صادق علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي فَضْلِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَا مَدُّوا أَعْيُنَهُمْ إِلَى مَا مَتَّعَ اللَّهُ بِهِ الْأَعْدَاءَ مِنْ زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَعِيمِهَا ، وَكَانَتْ دُنْيَاهُمْ أَقْلَ عِنْدَهُمْ مِمَّا يَطُؤُونَهُ بِأَرْجُلِهِمْ ، وَلَكِنَّمَا بِمَعْرِفَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ ، وَتَلَذُّوا بِهَا تَلَذُّدًا مَنْ لَمْ يَزَلْ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَانِ مَعَ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ . إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْسَ مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ ، وَصَاحِبٌ مِنْ كُلِّ وَحْدَةٍ ، وَنُورٌ مِنْ كُلِّ ظُلْمَةٍ ، وَقُوَّةٌ مِنْ كُلِّ ضَعْفٍ ، وَشِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سُقْمٍ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم می دانستند که شناخت خداوند عز و جل چه ارزشی دارد، به زرق و برق زندگی دنیا و نعمتهای آن که خداوند دشمنان را از آنها بهره مند ساخته است چشم نمی دوختند و دنیای آنان در نظرشان کمتر از خاک زیر پایشان بود و از معرفت خدا منتعم می شدند و چونان کسی از آن لذت می بردند که همواره در باغهای بهشت با اولیاء و دوستان خدا باشد. شناخت خدا، مونس هر تنهایی است و یار هر بی کسی و روشنایی هر تاریکی و نیروی هر ناتوانی و شفای هر بیماری.

الکافی : ۸/۲۴۷/۳۴۷ .

حدیث ۱۴۴۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَقْبَلُ اللَّهُ عَمَلًا إِلَّا بِمَعْرِفَةٍ ، وَلَا مَعْرِفَةً إِلَّا بِعَمَلٍ ، فَمَنْ عَرَفَ دَلَّتْهُ الْمَعْرِفَةُ عَلَى الْعَمَلِ ، وَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ فَلَا مَعْرِفَةَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هیچ عملی را جز با شناخت نپذیرد و هیچ شناختی را جز با عمل. پس هر که شناخت پیدا کند، آن شناخت او را به عمل رهنمون شود و کسی که عمل نکند، شناخت ندارد.

الکافی : ۱/۴۴/۲ .

حدیث ۱۴۴۲

امام صادق علیه السلام :

إِذَا رَقَّ الْعَرِضُ اسْتُصْعِبَ جَمْعُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه آبرو بریزد، جمع آوری آن دشوار است.

أعلام الدین : ۳۰۳ .

حدیث ۱۴۴۳

امام صادق علیه السلام :
 الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهَدِ، وَاللَّيْنُ مِنَ الزُّبْدِ، وَأَطْيَبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ .
 امام صادق علیه السلام : عدالت از غسل شیرین تر، از خامه نرمتر و از مشک خوشبو تر است.
 الکافی : ۲/۱۴۷/۱۵ .

حدیث ۱۴۴۴

امام صادق علیه السلام :
 الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الْمَاءِ يُصِيْبُهُ الظَّمَانُ .
 امام صادق علیه السلام : عدالت، از آبی که شخص تشنه به آن می رسد شیرین تر است.
 الکافی : ۲/۱۴۶/۱۱ .

حدیث ۱۴۴۵

امام صادق علیه السلام :
 كَانَ أَبِي يَقُولُ : إِذَا هَمَمْتَ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ؛ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَحْدُثُ .
 امام صادق علیه السلام : پدرم می فرمود: هرگاه آهنگ کار خوبی کردی، بشتاب؛ زیرا نمی دانی که چه پیش خواهد آمد.
 الکافی : ۲/۱۴۲/۳ .

حدیث ۱۴۴۶

امام صادق علیه السلام :
 مَعَ التَّسَبُّتِ تَكُونُ السَّلَامَةُ، وَمَعَ الْعَجَلَةِ تَكُونُ النَّدَامَةُ .
 امام صادق علیه السلام : با آرامش و درنگ، سلامت [از خطا و لغزش] همراه است و با شتابزدگی، پشیمانی.
 الخصال : ۱۰۰/۵۲ .

حدیث ۱۴۴۷

امام صادق علیه السلام :
 الْمُعْجِزَةُ عَلَامَةٌ لِلَّهِ لَا يُعْطِيهَا إِلَّا أَنْبِيَاءُهُ وَرُسُلُهُ وَحُجَجَتُهُ؛ لِيُعْرَفَ بِهِ صِدْقُ الصَّادِقِ مِنَ الْكَاذِبِ .
 امام صادق علیه السلام : معجزه، نشانه ای از خداست و آن را تنها به پیامبران و فرستادگان و حجتهای خود می دهد تا به وسیله آن راست راستگو، از دروغ دروغگو باز شناخته شود.
 علل الشرائع : ۱۲۲/۱ .

حدیث ۱۴۴۸

امام صادق علیه السلام :

إِنْ كَانَ الْمَمْرُ عَلَى الصَّرَاطِ حَقًّا فَالْعُجْبُ لِمَاذَا !؟

امام صادق علیه السلام : اگر گذشتن از صراط راست است، پس چرا خودپسندی؟!

الأمالی للصدوق : ۵۶/۱۲.

حدیث ۱۴۴۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ إِبْلِيسُ - لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ - لِحُنُودِهِ : إِذَا اسْتَمَكَنْتُ مِنْ ابْنِ آدَمَ فِي ثَلَاثٍ لَمْ أُبَالِ مَا عَمِلَ ؛ فَإِنَّهُ غَيْرُ مَقْبُولٍ مِنْهُ : إِذَا اسْتَكْتَرَّ عَمَلُهُ ، وَنَسِيَ ذَنْبَهُ ، وَدَخَلَهُ الْعُجْبُ .

امام صادق علیه السلام : ابلیس - که لعنت خدا بر او باد - به لشکریانش گفت: اگر در سه کار بر فرزند آدم چیره آیم ، دیگر باکی ندارم که چه کاری می کند؛ زیرا آن کار از او پذیرفته نمی شود: هرگاه عملش را زیاد شمارد و گناهش را از یاد برد و خودپسند شود.

الخصال : ۱۱۲/۸۶.

حدیث ۱۴۵۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ دَخَلَهُ الْعُجْبُ هَلَكَ .

امام صادق علیه السلام : به هر که خودپسندی راه یابد، نابود شود.

الکافی : ۲/۳۱۳/۲.

حدیث ۱۴۵۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ : إِنَّ مِنْ عِبَادِي مَنْ يَسْأَلُنِي الشَّيْءَ مِنْ طَاعَتِي لِأَجِبَهُ ، فَأَصْرِفُ ذَلِكَ عَنْهُ لِكَيْ لَا يُعْجِبَهُ عَمَلُهُ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام: خدای تبارک و تعالی می فرماید: برخی از بندگان من از من توفیق طاعتی می طلبند تا بدان وسیله دوستشان بدارم، اما من آن را به آنان نمی دهم، مبادا از عمل خود دچار خودپسندی شوند.

الزهد للحسين بن سعيد : ۶۸/۱۷۹.

حدیث ۱۴۵۲

امام صادق علیه السلام :

لَا تُكْرَهُوا إِلَى أَنْفُسِكُمُ الْعِبَادَةَ .

امام صادق علیه السلام : عبادت را به نفسهای خود تحمیل نکنید .

الکافی : ۲/۸۶/۲ .

حدیث ۱۴۵۳

امام صادق علیه السلام :
 وَاللَّهِ مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَاءِ حَقِّ الْمُؤْمِنِ .
 امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند که خداوند به چیزی برتر از گزاردن حق مؤمن، عبادت نشده است.
 الاختصاص : ۲۸ .

حدیث ۱۴۵۴

امام صادق علیه السلام :
 أَعْبَدُ النَّاسِ مَنْ أَقَامَ الْفَرَائِضَ .
 امام صادق علیه السلام : عابدترین مردم، کسی است که واجبات را به پا دارد.
 الخصال : ۱۶/۵۶ .

حدیث ۱۴۵۵

امام صادق علیه السلام :
 أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْعِلْمُ بِاللَّهِ وَالتَّوَاضُّعُ لَهُ .
 امام صادق علیه السلام : برترین عبادت، شناخت خدا و فروتنی در برابر اوست.
 تحف العقول : ۳۶۴ .

حدیث ۱۴۵۶

امام صادق علیه السلام :
 أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ .
 امام صادق علیه السلام : برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.
 الکافی : ۲/۵۵/۳ .

حدیث ۱۴۵۷

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ أَطَاعَ رَجُلًا فِي مَعْصِيَةٍ فَقَدْ عَبَدَهُ .
 امام صادق علیه السلام : هر که از کسی در معصیت خدا فرمان برد، هر آینه او را بندگی کرده است.
 الکافی : ۲/۳۹۸/۸ .

حدیث ۱۴۵۸

امام صادق علیه السلام :

(إِنَّ الْعِبَادَ ثَلَاثَةٌ: قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَوْفًا فَتَلَكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتَلَكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتَلَكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ .

امام صادق علیه السلام : عبادت کنندگان سه دسته اند: گروهی خداوند عز و جل را از ترس عبادت می کنند، که این عبادت بردگان است؛ گروهی خدای تبارک و تعالی را به طمع ثواب عبادت می کنند، که این عبادت مزدوران است؛ و گروهی خداوند عز و جل را از سر عشق و محبت به او عبادت می کنند که این عبادت آزادگان است و این برترین عبادت است.

الکافی : ۲/۸۴/۵

حدیث ۱۴۵۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ فَوْقَ كُلِّ عِبَادَةٍ عِبَادَةٌ، وَحُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ أَفْضَلُ عِبَادَةٍ .

امام صادق علیه السلام : فوق هر عبادت، عبادتی است و دوست داشتن ما خاندان، برترین عبادت است .

المحاسن : ۱/۲۴۷/۴۶۲

حدیث ۱۴۶۰

امام صادق علیه السلام :

لَوْلَا أَنَّ بَنِي أُمِّيَّةٍ وَجَدُوا مَنْ يَكْتُبُ لَهُمْ، وَيَجِبِي لَهُمُ الْفَيْءَ، وَيُقَاتِلُ عَنْهُمْ، وَيَشْهَدُ جَمَاعَتَهُمْ، لَمَا سَلَبْنَا حَقَّنَا .

امام صادق علیه السلام : اگر بنی امیه کسی را نمی یافتند که برایشان بنویسد و مالیات جمع آوری کند و برایشان بجنگد و در جماعتشان حاضر شود، هرگز نمی توانستند حق ما را سلب کنند .

الکافی : ۵/۱۰۶/۴، انظر تمام الكلام

حدیث ۱۴۶۱

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا...» -: هُوَ الرَّجُلُ يَأْتِي السُّلْطَانَ فَيُحِبُّ بَقَاءَهُ إِلَى أَنْ يُدْخَلَ يَدَهُ إِلَى كَيْسِهِ فَيُعْطِيَهُ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و به کسانی که ستم کرده اند متمایل مشوید...» - فرمود: هر که نزد سلطان رود و آرزو داشته باشد او همین قدر زنده بماند که دستش را در جیب خود برد و چیزی به وی دهد، به ستمگر متمایل شده است .

الکافی : ۵/۱۰۸/۱۲

حدیث ۱۴۶۲

امام صادق علیه السلام :

الْعَامِلُ بِالظُّلْمِ وَالْمُعِينُ لَهُ وَالرَّاضِي بِهِ شُرَكَاءُ ثَلَاثَتِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : ستمگر و یاری دهنده او و کسی که به ستم او راضی باشد، هر سه در ستم شریکند .

الکافی : ۲/۳۳۳/۱۶

حدیث ۱۴۶۳

امام صادق علیه السلام :

نهی رسول الله صلی الله علیه و آله أن یؤکل ما تحمِلُ النملةُ بِفیهَا وقوائمِهَا .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله از خوردن چیزی که مور با دهان و پاهای خود حمل می کند ، نهی فرمود .
الکافی : ۵/۳۰۷/۱۱ .

حدیث ۱۴۶۴

امام صادق علیه السلام :

إن أستر وأخفی ما یسلطُ الشیطانُ مِن ابنِ آدمَ أن صارَ أن یسکنَ تحتَ الأظفیرِ .

امام صادق علیه السلام : پنهان ترین و ناپیداترین راهی که از آن شیطان بر آدمی مسلط می شود ، لانه کردن او در زیر ناخنهاست .
الکافی : ۶/۴۹۰/۷ .

حدیث ۱۴۶۵

امام صادق علیه السلام :

الطیبرَةُ علی ما تجعلُهَا إن هَوَّنتَهَا تَهَوَّنتَ، وإن شَدَّدتَهَا تَشَدَّدتَ، وإن لَمْ تَجْعَلْهَا شَیئًا لَمْ تَكُنْ شَیئًا .

امام صادق علیه السلام : تأثیر فال بد به خودت بستگی دارد : اگر آن را آسان بگیری آسان می شود ، اگر سخت بگیری سخت می شود ، و اگر آن را به چیزی نگیری چیزی نخواهد بود .
الکافی : ۸/۱۹۷/۲۳۵ .

حدیث ۱۴۶۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَطَيَّبَ أَوَّلَ النَّهَارِ لَمْ يَزَلْ عَقْلُهُ مَعَهُ إِلَى اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : هر که در آغاز روز به خود عطر زند ، تا شب عقلش با او خواهد بود .
الکافی : ۶/۵۱۰/۷ .

حدیث ۱۴۶۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُنْفِقُ فِي الطَّيِّبِ أَكْثَرَ مِمَّا يُنْفِقُ فِي الطَّعَامِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله برای عطر بیشتر از غذا خرج می کرد .
الکافی : ۶/۵۱۲/۱۸ .

حدیث ۱۴۶۸

امام صادق علیه السلام :

العِطْرُ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ .

امام صادق علیه السلام : عطر زدن از سنتهای پیامبران است .

الکافی : ۶/۵۱۰/۲

حدیث ۱۴۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ التُّرَابَ

طَهُورًا كَمَا جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل خاک را نیز ، همچون

آب ، پاک کننده قرار داده است .

کتاب من لا يحضره الفقيه : ۱/۱۰۹/۲۲۴ .

حدیث ۱۴۷۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ، وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الطَّلَاقِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل خانه ای را که در آن عروسی باشد دوست دارد و خانه ای را که در آن طلاق باشد ،

دشمن دارد و نزد خداوند عز و جل چیزی منفورتر از طلاق نیست .

الکافی : ۶/۵۴/۳

حدیث ۱۴۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ مِمَّا أَحَلَّهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَبْغَضَ إِلَيْهِ مِنَ الطَّلَاقِ، وَإِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْمِطْلَاقَ الدَّوَّاقَ .

امام صادق علیه السلام : از چیزهایی که خداوند عز و جل حلال فرموده هیچ چیز نزد او منفورتر از طلاق نیست . خداوند مردی را

که زن زیاد طلاق می دهد و پیوسته تغییر همسر می دهد دشمن دارد .

الکافی : ۶/۵۴/۲

حدیث ۱۴۷۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَشَبَّهُ النَّاسَ طُعْمَةً بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، كَانَ يَأْكُلُ الْخُبْزَ وَالْخَلَّ وَالزَّيْتِ، وَيُطْعِمُ النَّاسَ الْخُبْزَ

وَاللَّحْمَ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام در زمینه طعام و غذا شبیه ترین مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله بود ؛ خود

نان و سرکه و روغن می خورد و به مردم نان و گوشت می خوراند .

المحاسن : ۲/۲۷۹/۱۹۰۱ .

حدیث ۱۴۷۳

امام صادق علیه السلام :

مِنْ مُوجِبَاتِ الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ إِطْعَامُ الطَّعَامِ السَّعْبَانَ، ثُمَّ تَلَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ...» .

امام صادق علیه السلام : یکی از موجبات بهشت و آمرزش ، اطعام گرسنه است ؛ سپس این سخن خداوند عز و جل را تلاوت کرد : «یا در روز گرسنگی طعام دادن ...» .

المحاسن : ۲/۱۴۵/۱۳۸۱

حدیث ۱۴۷۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَتَاكَ أَخُوكَ فَأَتَيْهِ بِمَا عِنْدَكَ، وَإِذَا دَعَوْتَهُ فَتَكَلَّفْ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه برادرت، ناخوانده بر تو وارد شد ، همان غذایی که در خانه داری برایش بیاور و هرگاه او را دعوت کردی در پذیرایی از او زحمت بکش .

المحاسن : ۲/۱۷۹/۱۵۰۶ .

حدیث ۱۴۷۵

امام صادق علیه السلام :

لَا غُرْمَ عَلَى مُسْتَعِيرِ عَارِيَةٍ إِذَا هَلَكَتْ إِذَا كَانَ مَأْمُونًا .

امام صادق علیه السلام : اگر عاریه از بین برود ، در صورتی که عاریه گیرنده، امین و مورد اعتماد باشد ، توانی بر او نیست .
الکافی : ۵/۲۳۹/۵ .

حدیث ۱۴۷۶

امام صادق علیه السلام :

الْكَفَالَةُ خَسَارَةٌ، غَرَامَةٌ، نَدَامَةٌ .

امام صادق علیه السلام : کفیل شدن خسارت است ، غرامت است ، پشیمانی است .
کتاب من لا یحضره الفقیه : ۳/۹۷/۳۴۰۵ .

حدیث ۱۴۷۷

امام صادق علیه السلام :

لَا تُوجِبُ عَلَى نَفْسِكَ الْحُقُوقَ وَاصْبِرْ عَلَى النَّوَائِبِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : حق و حقوق بر خودت واجب مگردان و در برابر سختیها و ناملایمات صبر کن .

الکافی : ۴/۳۳/۳ .

حدیث ۱۴۷۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَضْرَبَ بِشَيْءٍ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ فَهُوَ لَهُ ضَامِنٌ .

امام صادق علیه السلام : هر کس از طریق معابر عمومی ، اندک خسارتی [به کسی] وارد کند ، ضامن است .

الکافی : ۳ / ۳۵۰ / ۷ .

حدیث ۱۴۷۹

امام صادق علیه السلام :

الْقَهَقَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ .

امام صادق علیه السلام : قهقهه زدن ، کار شیطان است .

الکافی : ۲/۶۶۴/۱۰ .

حدیث ۱۴۸۰

امام صادق علیه السلام :

ضِحْكُ الْمُؤْمِنِ تَبَسُّمٌ .

امام صادق علیه السلام : خنده مؤمن ، لبخند است .

الکافی : ۲/۶۶۴/۵ .

حدیث ۱۴۸۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ .

امام صادق علیه السلام : هر که به چهره برادر خود لبخند زند ، آن لبخند برای او حسنه ای باشد .

الکافی : ۲/۲۰۶/۱ .

حدیث ۱۴۸۲

امام صادق علیه السلام :

أَفْضَلُ الْجِهَادِ الصَّوْمُ فِي الْحَرِّ .

امام صادق علیه السلام : برترین جهاد ، روزه گرفتن در هوای گرم است .

بحار الأنوار : ۹۶/۲۵۶/۳۸ .

حدیث ۱۴۸۳

امام صادق علیه السلام :

الشَّتَاءُ رَيْعُ الْمُؤْمِنِ، يَطُولُ فِيهِ لَيْلُهُ فَيَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى قِيَامِهِ، وَيَقْصُرُ فِيهِ نَهَارُهُ فَيَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى صِيَامِهِ .

امام صادق علیه السلام : زمستان ، بهار مؤمن است ؛ شبهایش طولانی است و برای عبادتِ نیمه شب از آن کمک می گیرد و روزهایش کوتاه است و برای روزه گرفتن از آن مدد می جوید .
معانی الأخبار : ۲۲۸/۱ .

حدیث ۱۴۸۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَصُومُ يَوْمًا تَطَوُّعًا يُرِيدُ بِهِ مَا عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَيُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : آدمی ، برای رسیدن به پاداش الهی ، یک روز داوطلبانه روزه می گیرد و خداوند بدان سبب او را به بهشت می برد .
الکافی : ۴/۶۳/۵ .

حدیث ۱۴۸۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ فَطَرَ صَائِمًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که روزه داری را افطاری دهد ، اجرش همانند اجر او باشد .
الکافی : ۴/۶۸/۱ ، انظر تمام الباب .

حدیث ۱۴۸۶

امام صادق علیه السلام :

لِلصَّائِمِ فَرَحَتَانِ : فَرَحُهُ عِنْدَ إِفْطَارِهِ، وَفَرَحُهُ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ .

امام صادق علیه السلام : روزه دار دو شادی دارد : یک شادی هنگام گشودن روزه اش و شادی دیگر هنگام دیدار با پروردگارش .
الکافی : ۴/۶۵/۱۵ .

حدیث ۱۴۸۷

امام صادق علیه السلام :

نَوْمُ الصَّائِمِ عِبَادَةٌ، وَصَمْتُهُ تَسْبِيحٌ، وَعَمَلُهُ مُتَقَبَّلٌ، وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ .

امام صادق علیه السلام : خواب روزه دار ، عبادت است و سکوتش ، تسبیح و عملش ، پذیرفته و دعایش ، مستجاب .
کتاب من لا يحضره الفقيه : ۲/۷۶/۱۷۸۳ .

حدیث ۱۴۸۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ : الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أُجْزِي عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی می فرماید : روزه از من است و پاداش آن را من می دهم .
الکافی : ۴/۶۳/۶ .

حدیث ۱۴۸۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ شِمَّتْ بِمُصِيبَةٍ نَزَلَتْ بِأَخِيهِ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُفْتَنَنَّ .

امام صادق علیه السلام : هر که از مصیبتی که به برادرش می رسد شاد شود، از دنیا نرود تا آن که خود گرفتار گردد .
الکافی : ۲/۳۵۹/۱ .

حدیث ۱۴۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمَيِّتَ إِذَا مَاتَ بَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا إِلَى أَوْجَعِ أَهْلِهِ، فَمَسَحَ عَلَى قَلْبِهِ فَأَنْسَاهُ لَوْعَةَ الْحُزَنِ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَمْ تَعْمُرِ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : هر گاه کسی بمیرد، خداوند فرشته ای را به سوی دردمندترین عضو خانواده او می فرستد . پس بر قلب او دستی می کشد و سوز و گداز غم را از یاد او می برد و اگر چنین نبود، دنیا آباد نمی شد .

الکافی : ۳/۲۲۷/۱

حدیث ۱۴۹۱

امام صادق علیه السلام :

- إِنَّهُ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ - : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَجْعَلْ مُصِيبَتِي فِي دِينِي، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ شَاءَ أَنْ تَكُونَ مُصِيبَتِي أَعْظَمَ مِمَّا كَانَتْ (كَانَتْ)، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْأَمْرِ الَّذِي شَاءَ أَنْ يَكُونَ وَكَانَ .

امام صادق علیه السلام - هنگام مصیبت - می فرمود : خدای را سپاس که مصیبت مرا در دینم قرار نداد ، خدای را سپاس که اگر می خواست مصیبتم از این هم بزرگتر می شد ، خدای را بر امری سپاس که او خواست بشود و شد .
بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۶۸ / ۱۸۳ .

حدیث ۱۴۹۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَلْهِمَ الْأَسْتِرْجَاعَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ .

امام صادق علیه السلام : به هر کس هنگام مصیبت ، استرجاع الهام شود ، بهشت واجب گردد .
ثواب الأعمال : ۲۳۵/۲ .

حدیث ۱۴۹۳

امام صادق علیه السلام :

- لِرَجُلٍ قَدِ اشْتَدَّ جَزَعُهُ عَلٰی وَلَدِهِ - : يا هذا جَزَعَتْ لِلْمُصِيبَةِ الصُّغْرٰى، وَغَفَلَتْ عَنِ الْمُصِيبَةِ الْكُبْرٰى ! ولو كُنْتَ لِمَا صَارَ إِلَيْهِ وَوَلَدَكَ مُسْتَعِدًّا لِمَا اشْتَدَّ عَلَيْهِ جَزَعُكَ ، فَمُصَابِكَ بَتَرِكَكَ الْاِسْتِعْدَادَ لَهُ اَعْظَمُ مِنْ مُصَابِكَ بِوَلَدِكَ .

امام صادق علیه السلام - به مردی که در مرگ فرزندش سخت بیتابی می کرد - فرمود : ای مرد! تو در کوچکترین مصیبت بیتابی می کنی و از بزرگترین مصیبت غافل! اگر برای آن جایی که فرزندت رفت ، آماده بودی هرگز برای او بیتابی نمی کردی .
مصیبت آماده نشدن تو برای آن روز، بزرگتر از مصیبت فرزندت توست .
عیون أخبار الرضا : ۲/۵/۱۰ .

حدیث ۱۴۹۴

امام صادق علیه السلام :

أثْقَلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : سنگین ترین عملی که روز قیامت در ترازو [ی اعمال] گذاشته می شود ، درود بر محمد و اهل بیت اوست .
بحار الأنوار : ۹۴/۴۹/۹ .

حدیث ۱۴۹۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ الْكِذْبَةَ فَيُحْرَمُ بِهَا صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : آدمی دروغی می گوید و به سبب آن از نماز شب محروم می شود .
علل الشرائع : ۳۶۲/۲ .

حدیث ۱۴۹۶

امام صادق علیه السلام :

صَلَاةُ اللَّيْلِ تُبَيِّنُ الْوَجْهَ، وَصَلَاةُ اللَّيْلِ تُطَيِّبُ الرَّيْحَ، وَصَلَاةُ اللَّيْلِ تَجْلِبُ الرِّزْقَ .

امام صادق علیه السلام : نماز شب، چهره را سفید و نورانی می کند ، نماز شب، انسان را خوشبو می کند ، نماز شب، روزی می آورد .
علل الشرائع : ۳۶۳/۱ .

حدیث ۱۴۹۷

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُ قِيَامَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ الْمَغْبُونَ مَنْ غَبِنَ قِيَامَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : شب زنده داری را فرو مگذار ؛ زیرا مغبون [واقعی] کسی است که شب زنده داری را از دست بدهد .
معانی الأخبار : ۳۴۲/۱ .

حدیث ۱۴۹۸

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ عَمَلٍ حَسَنٍ يَعْمَلُهُ الْعَبْدُ إِلَّا وَلَهُ ثَوَابٌ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا صَلَاةَ اللَّيْلِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يُبَيِّنْ ثَوَابَهَا لِعَظِيمِ خَطَرِهَا عِنْدَهُ، فَقَالَ : «تَتَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»

امام صادق علیه السلام : هر کار نیکی که بنده می کند ، در قرآن برایش ثوابی ذکر شده مگر نماز شب که از بس نزد خدا پر اهمیت است ثواب آن را معلوم نکرده و فرموده است : «پهلوهایشان را از بسترها دور می کنند» و [پروردگارش را از روی بیم و طمع می خوانند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند و هیچ کس نمی داند به پاداش آنچه می کرده اند چه مسرت هایی برایشان نهفته شده است] .
السجدة : ۱۶ و ۱۷ .

حدیث ۱۴۹۹

امام صادق علیه السلام :

شَرَّفَ الْمُؤْمِنِ صَلَاتَهُ بِاللَّيْلِ، وَعَزَّ الْمُؤْمِنِ كَفَّهُ عَنِ أَعْرَاضِ النَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : شرافت مؤمن در نماز شب اوست ، و عزت مؤمن در خودداری او از لطمه زدن به آبروی مردم .
الکافی : ۳/۴۸۸/۹ .

حدیث ۱۵۰۰

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ عَمَّنْ أَحَقُّ أَنْ يَرُومَ - : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ : يَتَقَدَّمُ الْقَوْمَ أَقْرَبُهُمْ لِلْقُرْآنِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً فَأَكْبَرُهُمْ سِتًّا، فَإِنْ كَانُوا فِي السِّنِّ سَوَاءً فَلْيُؤَمِّمَهُمْ أَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ وَأَفْقَهُهُمْ فِي الدِّينِ، وَلَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ الرَّجُلَ فِي مَنْزِلِهِ، وَلَا صَاحِبَ (ال) سُلْطَانٍ فِي سُلْطَانِهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که چه کسی برای امامت جماعت شایسته تر است - فرمود : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : پیشنمازی مردم را کسی به عهده گیرد که قاری تر (قرآن خوان تر یا قرائتش بهتر) باشد ؛ اگر در قرائت یکسان بودند آن که در هجرت مقدمتر است ، پیشنماز شود و اگر در هجرت نیز یکسان بودند آنکه سنش بیشتر است به عهده گیرد ؛ اگر همسن بودند آن که به سنت داناتر و در دین فقیه تر است ، امامت کند . هیچ یک از شما در خانه کسی بر صاحب خانه مقدم [در پیشنمازی] نشود و نه بر صاحب نفوذی در قلمرو نفوذش .
الکافی : ۳/۳۷۶/۵ .

حدیث ۱۵۰۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ عَنْ عِلَّةِ تَسْمِيَةِ تَارِكِ الصَّلَاةِ كَافِرًا دُونَ الزَّانِي - : لِأَنَّ الزَّانِي وَمَا أَشْبَهَهُ إِنَّمَا يَعْمَلُ ذَلِكَ لِمَكَانِ الشَّهْوَةِ لِأَنَّهَا تَغْلِبُهُ، وَتَارِكُ

الصَّلَاةِ لَا يَتْرُكُهَا إِلَّا اسْتِخْفَا بِهَا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که چرا تارک نماز، کافر خوانده می شود اما زناکار، نه - فرمود: چون کسی که زنا و امثال این کار را می کند، بر اثر غلبه شهوت دست به این کارها می زند، اما تارک نماز، آن را ترک نمی کند، مگر از روی سبک شمردن و بی اعتنایی به آن .
 علل الشرائع : ۳۳۹/۱ .

حدیث ۱۵۰۲

امام صادق علیه السلام :
 فَضْلُ الْوَقْتِ الْأَوَّلِ عَلَى الْآخِرِ كَفَضْلِ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا .
 امام صادق علیه السلام : فضیلت اوّل وقت [نماز] بر آخر وقت همچون فضیلت آخرت بر دنیا است .
 ثواب الأعمال : ۵۸/۲ .

حدیث ۱۵۰۳

امام صادق علیه السلام :
 لَا صَلَاةَ لِحَاقِنٍ وَلَا لِحَاقِبٍ وَلَا لِحَازِقٍ، فَالْحَاقِنُ الَّذِي بِهِ الْبَوْلُ، وَالْحَاقِبُ الَّذِي بِهِ الْغَائِطُ، وَالْحَازِقُ الَّذِي قَدْ ضَعَطَهُ الْخُفُّ .
 امام صادق علیه السلام : نماز حاقن و حاقب و حازق نماز نیست ؛ حاقن کسی است که بولش گرفته و حاقب کسی است که غائطش گرفته و حازق کسی است که پایش از پای افرار در فشار است .
 الأمالی للصدوق : ۴۹۸/۶۸۳ .

حدیث ۱۵۰۴

امام صادق علیه السلام :
 لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا زَكَاةَ لَهُ .
 امام صادق علیه السلام : کسی که زکات ندهد، نمازش نماز نیست .
 مشکاه الأنوار: ۹۶/۲۱۲ .

حدیث ۱۵۰۵

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ يَعْلَمُ مَا يَقُولُ فِيهِمَا، انصَرَفَ وَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ ذَنْبٌ .
 امام صادق علیه السلام : هر که دو رکعت نماز بخواند و بداند در آنها چه می گوید، نمازش که تمام شد گناهی میان او و خداوند باقی نماند .
 الکافی : ۳/۲۶۶/۱۲ .

حدیث ۱۵۰۶

امام صادق علیه السلام :

مَا لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ إِلَّا مَا أَقْبَلْتَ عَلَيْهِ فِيهَا، فَإِنْ أَوْهَمَهَا كُلُّهَا أَوْ غَفَلَ عَنْ أَدَائِهَا لُفَّتْ فَضْرِبَ بِهَا وَجْهَ صَاحِبِهَا .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام : تنها آن مقدار از نمازت بهره‌توست که با توجه قلبی همراه باشد . پس ، اگر کسی در همه نماز سهو کند (حواسش بکلی پرت باشد) یا از ادای آن غفلت ورزد (به وقت نگذارد) آن نماز می‌چاله و به صورت صاحبش پرت می‌شود .

بحار الأنوار : ۸۴/۲۶۰/۵۹ .

حدیث ۱۵۰۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : إِنَّمَا أَقْبِلُ الصَّلَاةَ مِمَّنْ تَوَاضَعَ لِعَظَمَتِي ، وَيَكْفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ أَجْلِ ، وَيَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي ، وَلَا يَتَعَاظَمُ عَلَيَّ خَلْقِي ، وَيُطْعِمُ الْجَائِعَ ، وَيَكْسُو الْعَارِيَ ، وَيَرْحَمُ الْمُصَابَّ ، وَيُؤْوِي الْعَرِيبَ ، فَذَلِكَ يُشْرِقُ نَوْرَهُ مِثْلَ الشَّمْسِ ، وَأَجْعَلُ لَهُ فِي الظُّلُمَاتِ نَوْراً وَفِي الْجَهَالَةِ عِلْماً ، وَأَكْلأهُ بِعِزَّتِي ، وَأَسْتَحْفِظُهُ بِمَلَائِكَتِي ، وَيَدْعُونِي فَائْتِيهِ ، وَيَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ ، فَمَثَلُ ذَلِكَ عِنْدِي كَمَثَلِ جَنَاتِ الْفِرْدَوْسِ ، لَا تَبْيَسُ ثِمَارُهَا ، وَلَا تَتَغَيَّرُ عَنْ حَالِهَا .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی فرموده : من نماز کسی را می‌پذیرم که در برابر عظمت من فروتن باشد ، به خاطر من نفس خود را از شهوتها باز دارد و روزش را با یاد من سپری کند و بر آفریدگان من بزرگی نفروشد و گرسنه را غذا دهد و برهنه را بپوشاند و به مصیبت دیده رحم کند و غریب را جای دهد ؛ چنین کسی مانند خورشید می‌درخشد ، در تاریکیها برای او نوری قرار می‌دهم ، و در نادانی ، دانشی . به عزت خودم ، عمرش را طولانی تر می‌کنم . و با فرشتگانم ، پاسداریش می‌نمایم . مرا می‌خواند ، جوابش می‌دهم . از من درخواست می‌کند ، می‌دهمش . مثل چنین شخصی در پیشگاه من ، همانند باغ‌های پردیس است که میوه‌هایش خشکیده نمی‌شوند و حالتشان دگرگون نمی‌گردد .

المحاسن : ۱ / ۷۹ / ۴۴ عن ابن القدّاح وص ۴۵۸ / ۱۰۵۹ عن عبدالله بن ميمون القدّاح عن الإمام الصادق عن أبيه عليهما السلام ، تحف العقول : ۳۰۶ .

حدیث ۱۵۰۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ نَظَرَ إِلَى أَبِيهِ نَظَرَ مَاقَاتٍ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ ، لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً .

امام صادق علیه السلام : هر که به پدر و مادر خود ، گرچه به وی ستم کرده باشند ، با نگاه دشمنانه بنگرد ، خداوند از او نمازی را نمی‌پذیرد .

الكافي : ۲/۳۴۹/۵ .

حدیث ۱۵۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ ، وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که خداوند یک نماز از او بپذیرد ، عذابش نمی‌کند و از هر که یک کار نیک بپذیرد عذابش نمی‌کند

الکافی : ۳/۲۶۶/۱۱

حدیث ۱۵۱۰

امام صادق علیه السلام :

لَوْ كَانَ عَلَى بَابِ أَخِيكُمْ نَهْرٌ فَاغْتَسَلَ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ كَانَ يَبْقَى عَلَى جَسَدِهِ مِنَ الدَّرَنِ شَيْءٌ؟ إِنَّمَا مَثَلُ الصَّلَاةِ مَثَلُ النَّهْرِ الَّذِي يُنْقَى، كُلَّمَا صَلَّى صَلَاةً كَانَ كَفَّارَةً لِدُنُوبِهِ إِلَّا ذَنْبٌ أَخْرَجَهُ مِنَ الْإِيمَانِ مُقِيمٌ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : اگر جلو در خانه یکی از شماجوی آبی باشد و روزی پنج بار خود را در آن بشوید آیا چرک و کثافتی بر تن او باقی می ماند؟ حکایت نماز نیز حکایت جوی آبی است که تمیز و پاکیزه می کند ؛ هر نمازی که [آدمی] بخواند گناهانش را پاک می کند مگر گناهی که او را از ایمان به در برد و بر آن اصرار ورزد .

بحار الأنوار : ۸۲/۲۳۶/۶۶ .

حدیث ۱۵۱۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ وَأَحَبِّهَا إِلَى اللَّهِ - : مَا أَعْلَمُ شَيْئًا بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ أَفْضَلَ مِنْ هَذِهِ الصَّلَاةِ، أَلَا تَرَى أَنَّ الْعَبْدَ الصَّالِحَ عَيْسَى بْنَ مَرْيَمَ قَالَ : «وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ»

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از برترین اعمال و محبوبترین آنها نزد خداوند - فرمود : بعد از معرفت [خدا] چیزی برتر از این نماز نمی شناسم . مگر نمی بینی که بنده صالح ، عیسی بن مریم ، گفت : «و [خدا] مرا به نماز سفارش کرد ؟»
مریم : ۳۱ .

حدیث ۱۵۱۲

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الصَّلَاةُ، وَهِيَ آخِرُ وَصَايَا الْأَنْبِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام : محبوبترین کارها نزد خداوند عز و جل ، نماز است و آن آخرین سفارش پیامبران می باشد .
کتاب من لا يحضره الفقيه : ۶۳۸ / ۱ / ۲۱۰ .

حدیث ۱۵۱۳

امام صادق علیه السلام :

الْمُصْلِحُ لَيْسَ بِكَاذِبٍ .

امام صادق علیه السلام : آشتی دهنده ، دروغگو نیست .

الکافی : ۵ / ۲۱۰ / ۲

حدیث ۱۵۱۴

امام صادق علیه السلام :

الكَلَامُ ثَلَاثَةٌ : صِدْقٌ وَكَذِبٌ وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ ... تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ كَلَامًا يَبْلُغُهُ فَتَخْبُثُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ : سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فَيْكَ مِنَ الْخَيْرِ كَذَا وَكَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : سخن سه گونه است : راست و دروغ و اصلاح میان مردم . . . از کسی سخنی درباره دیگری می شنوی که اگر آن سخن به گوش وی برسد ، ناراحت می شود ؛ پس تو آن دیگری را می بینی، و بر خلاف آنچه شنیده ای ، به او می گویی : از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت .
الکافی : ۲ / ۱۶ / ۳۴۱ .

حدیث ۱۵۱۵

امام صادق علیه السلام :

- لِلْمَفْضَلِ - : إِذَا رَأَيْتَ بَيْنَ اثْنَيْنِ مِنْ شِيعَتِنَا مُنَازَعَةً فَافْتَدِهَا مِنْ مَالِي .

امام صادق علیه السلام - به مفضل - فرمود : هر گاه میان دو نفر از شیعیان ما نزاعی [بر سر مالی] دیدی آن [وجه] را از مال من پرداز [و میان آنان اصلاح کن] .
الکافی : ۲ / ۲۰۹ / ۳ ، و انظر ح ۴

حدیث ۱۵۱۶

امام صادق علیه السلام :

صَدَقَهُ يُجِبُّهَا اللَّهُ : إِصْلَاحٌ

بَيْنَ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَفَارُبُ بَيْنَهُمْ إِذَا تَبَاعَدُوا .

امام صادق علیه السلام : اصلاح میان مردم، هر گاه با هم دچار خصومت شوند و نزدیک کردن آنها به یکدیگر، هر گاه از هم دور گردند ، صدقه ای است که خداوند آن را دوست دارد .
الکافی : ۲ / ۲۰۹ / ۱

حدیث ۱۵۱۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَمَّا طَعَنَ وَاخْتَلَفَ النَّاسُ عَلَيْهِ سَلِمَ الْأَمْرَ لِمَعَاوِيَةَ، فَسَلَّمَتْ عَلَيْهِ الشَّيْعَةُ «عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا مُدِلَّ الْمُؤْمِنِينَ !» فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا أَنَا بِمُدِلِّ الْمُؤْمِنِينَ، وَلَكِنِّي مُعِزُّ الْمُؤْمِنِينَ، إِنِّي لَمَّا رَأَيْتُكُمْ لَيْسَ بِكُمْ عَلَيْهِمْ قُوَّةٌ سَلَّمْتُ الْأَمْرَ لِأَبِي أَنَا وَأَنْتُمْ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ، كَمَا عَابَ الْعَالِمُ السَّفِينَةَ لِنَبِيِّ لِأَصْحَابِهَا، وَكَذَلِكَ نَفْسِي وَأَنْتُمْ لِنَبِيِّ بَيْنَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : حسن بن علی علیهما السلام پس از آن که به جانسوء قصد شد و پیروانش از در ناسازگاری با وی در آمدند ، کار را به معاویه وا گذاشت . آنگاه شیعیانش به آن حضرت چنین سلام کردند : «سلام بر تو ای خوارکننده مؤمنان!» . حضرت فرمود : من خوارکننده مؤمنان نیستم ، بلکه عزت بخش مؤمنانم . وقتی دیدم شما در برابر دشمن قدرتی ندارید ، کار را به او وا گذاشتم تا من و شما در میان آنان باقی بمانیم ؛ همچنان که آن عالم (خضر) کشتی را سوراخ کرد تا برای صاحبانش باقی بماند ، و اینچنین [است حکایت] من و شما تا در میان آنها باقی بمانیم .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۸۷/۲ .

حدیث ۱۵۱۸

امام صادق علیه السلام :

ما صَافَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلًا قَطُّ فَتَزَعَّ يَدَهُ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُ يَدَهُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگاه با مردی دست می داد ، هرگز دست خود را از دست او نمی کشید تا این که او دستش را از دست حضرت بکشد .

الکافی : ۱۸۲/۱۵ /۲ .

حدیث ۱۵۱۹

امام صادق علیه السلام :

أَمَّا الْمَرْأَةُ الَّتِي يَحِلُّ لَهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا فَلَا يُصَافِحُهَا إِلَّا مِنْ وَرَاءِ الثُّوبِ، وَلَا يَغْمِزُ كَفَّهَا .

امام صادق علیه السلام : با زنی که ازدواج کردن با او حلال است (محرم نیست) نمی توان دست داد مگر از پس جامه و [در این صورت هم] نباید دستش را فشرد .

الکافی : ۵/۵۲۵/۱ .

حدیث ۱۵۲۰

امام صادق علیه السلام :

كَانَ الْمُسْلِمُونَ إِذَا غَزَوْا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَرُّوا بِمَكَانٍ كَثِيرِ الشَّجَرِ ثُمَّ خَرَجُوا إِلَى الْفَضَاءِ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ فَتَصَافَحُوا .

امام صادق علیه السلام : مسلمانان هرگاه در رکاب رسول خدا صلی الله علیه و آله به جنگ بیرون می رفتند و از جای پر درختی می گذشتند سپس به فضای باز می رسیدند ، به یکدیگر نگاه می کردند و با هم دست می دادند .

الکافی : ۲/۱۸۱/۱۲ .

حدیث ۱۵۲۱

امام صادق علیه السلام :

النَّاسُ يَمُرُّونَ عَلَى الصَّرَاطِ طَبَقَاتٍ : ... فَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مِثْلَ الْبَرْقِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مِثْلَ عَيْدِ الْفَرَسِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ حَبْوًا، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مَشْيًا، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مُتَعَلِّقًا قَدْ تَأَخَّذَ النَّارُ مِنْهُ شَيْئًا وَتَتْرَكَ شَيْئًا .

امام صادق علیه السلام : مردم در گذشتن از صراط به چند گروه تقسیم می شوند : ... برخی مانند برق می گذرند ، برخی مانند اسب به تاخت می روند ، برخی با سینه خیز می گذرند و برخی پیاده می روند و بعضی هم در حالی می گذرند که خود را به آن آویخته اند و آتش قسمتی از بدن آنها را گرفته و قسمتی را نگرفته است .

الأمالی للصدوق : ۲۴۲/۲۵۷ .

حدیث ۱۵۲۲

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ» - : قَنْطَرَةٌ عَلَى الصِّرَاطِ لَا يَجُوزُهَا عَبْدٌ بِمَظْلَمَةٍ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «همانا پروردگار تو سخت در کمین است» - فرمود : [کمینگاه] پللی است بر روی صراط که هر بنده ای مظلمه ای به گردن داشته باشد ، نمی تواند از آن بگذرد .

ثواب الأعمال : ۳۲۱/۲ .

حدیث ۱۵۲۳

امام صادق علیه السلام :

الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق علیه السلام : صراط مستقیم ، امیرالمؤمنین علی علیه السلام است .

معانی الأخبار : ۳۲/۲ .

حدیث ۱۵۲۴

امام صادق علیه السلام :

- فی معنی الصِّرَاطِ - : هُوَ الطَّرِيقُ إِلَى مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَهُمَا صِرَاطَانِ : صِرَاطٌ فِي الدُّنْيَا وَصِرَاطٌ فِي الْآخِرَةِ ، فَأَمَّا الصِّرَاطُ الَّذِي فِي الدُّنْيَا فَهُوَ الْإِمَامُ الْمَفْرُوضُ الطَّاعَةَ ، مَنْ عَرَفَهُ فِي الدُّنْيَا وَاقْتَدَى بِهِدَاهُ مَرَّ عَلَى الصِّرَاطِ الَّذِي هُوَ جِسْرُ جَهَنَّمَ فِي الْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام - درباره معنای صراط - فرمود : آن، راه شناخت خداوند عز و جل است، و دو صراط وجود دارد : صراطی در دنیاست و صراطی در آخرت . صراط دنیا همان امامی است که اطاعتش واجب است . هر که در دنیا او را بشناسد و از راهنماییهایش پیروی کند از صراط آخرت که پللی است بر روی دوزخ ، بگذرد .

بحار الأنوار : ۱۱/۳ / ۲۴ .

حدیث ۱۵۲۵

امام صادق علیه السلام :

- أيضا - : الْمَحْرُومُ الْمُحَارَفُ الذِّيقْدُ حُرْمٌ كَدَّ يَدِهِ فِي الشَّرَاءِ وَالْبَيْعِ .

امام صادق علیه السلام - نیز درباره همین آیه - فرمود : محروم ، شخص بی بخت و روزی ای است که در خرید و فروش، چیزی نصیبش نمی شود .

الکافی : ۳/۵۰۰/۱۲ .

حدیث ۱۵۲۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سِئِلَ عَنِ الصَّدَقَةِ عَلَى مَنْ يَسْأَلُ عَلَى الْأَبْوَابِ ، أَوْ يُمَسِّكُ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَيُعْطِيهِ ذَوِي قَرَابَتِهِ ؟ - : لَا ، بَلْ يَبْعَثُ بِهَا إِلَى مَنْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ

قَرَابَةً، فَهَذَا أَعْظَمُ لِلْأَجْرِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد که آیا به گداهایی که در خانه ها را می زنند ، می توان صدقه داد یا باید از این کار خودداری کند و آن را به خویشاوندان [مستمندش] بدهد؟ - فرمود : به آنها ندهد ، بلکه برای خویشاوندان مستمندش بفرستد که این کار اجرش بیشتر است .
ثواب الأعمال: ۱۷۱/۲۰ .

حدیث ۱۵۲۷

امام صادق علیه السلام :
الصَّدَقَةُ وَاللَّهِ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنَ الصَّدَقَةِ فِي الْعَلَانِيَةِ، وَكَذَلِكَ وَاللَّهِ الْعِبَادَةُ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْهَا فِي الْعَلَانِيَةِ .
امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند ، صدقه نهانی برتر از صدقه آشکار است و نیز به خدا سوگند ، که عبادت نهانی برتر از عبادت آشکار است .
الكافی : ۴/۸/۲ .

حدیث ۱۵۲۸

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ صَدَقَةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ، وَتَمْحُو الذَّنْبَ الْعَظِيمَ، وَتُهَوِّنُ الْحِسَابَ، وَصَدَقَةُ النَّهَارِ تُثْمِرُ الْمَالَ، وَتَزِيدُ فِي الْعُمْرِ .
امام صادق علیه السلام : صدقه شبانه ، خشم پروردگار را فرو می نشاند و گناه بزرگ را پاک می کند و حساب را آسان می گرداند، و صدقه روزانه، مال و ثروت را به بار می نشاند و عمر را زیاد می کند .
بحار الأنوار : ۹۶/۱۲۵/۳۹ .

حدیث ۱۵۲۹

امام صادق علیه السلام :
لَا تَصَدَّقْ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لِيُزَكُّوكَ؛ فَإِنَّكَ إِنْ فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ اسْتَوَيْتَ أَجْرَكَ، وَلَكِنْ إِذَا أَعْطَيْتَ بِيَمِينِكَ فَلَا تُطْلَعِ عَلَيْهَا شِمَالُكَ؛ فَإِنَّ الَّذِي تَصَدَّقُ لَهُ سِرًّا يَجْزِيكَ عِلَانِيَةً .
امام صادق علیه السلام : جلو چشم مردم صدقه نده تا تو را ستایش کنند ؛ زیرا اگر چنین کنی هرآینه پاداش خود را گرفته ای ؛ بلکه اگر با دست راست صدقه دادی دست چپت خبردار نشود ؛ زیرا آن کسی که به خاطر او پنهانی صدقه می دهی ، پاداش تو را آشکارا خواهد داد .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۸۴/۱ .

حدیث ۱۵۳۰

امام صادق علیه السلام :
أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِبْرَادُ الْكَيْدِ الْحَرِيِّ .
امام صادق علیه السلام : بهترین صدقه ، خنک کردن جگر تفتیده است .

بحار الأنوار: ۹۶/۱۷۲/۸.

حدیث ۱۵۳۱

امام صادق علیه السلام:

صَدَقَةٌ يَجُوبُهَا اللَّهُ: إِصْلَاحُ بَيْنِ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبُ بَيْنِهِمْ إِذَا تَبَاعَدُوا.

امام صادق علیه السلام: صدقه ای که خدا آن را دوست دارد عبارت است از: اصلاح میان مردم هرگاه رابطه شان تیره شد، و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هرگاه از هم دور شدند.

الکافی: ۲/۲۰۹/۱.

حدیث ۱۵۳۲

امام صادق علیه السلام:

إِسْمَاعُ الْأَصَمِّ مِنْ غَيْرِ تَصْجُرٍ صَدَقَةٌ هَنِئَةٌ.

امام صادق علیه السلام: فهماندن سخن به ناشنوا، بی آن که از این کار اظهار ناراحتی کنی، صدقه ای گواراست.

بحار الأنوار: ۷۴/۳۸۸/۱.

حدیث ۱۵۳۳

امام صادق علیه السلام:

الصَّدَقَةُ تَقْضِي الدَّيْنَ وَتُخْلِيفُ بِالْبَرَكَهَةِ.

امام صادق علیه السلام: صدقه دادن قرض را ادا می کند و برکت بر جای می گذارد.

بحار الأنوار: ۹۶/۱۳۴/۶۸.

حدیث ۱۵۳۴

امام صادق علیه السلام:

إِنِّي لَأَمْلِكُ أَحْيَانًا، فَأَتَا جِرُّ اللَّهِ بِالصَّدَقَةِ.

امام صادق علیه السلام: گاهی اوقات من تنگدست می شوم و به وسیله صدقه، با خدا سودا می کنم.

بحار الأنوار: ۷۸/۲۰۶/۵۴.

حدیث ۱۵۳۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ:

مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ وَكَلْتُ مَنْ يَقْبِضُهُ غَيْرِي، إِلَّا الصَّدَقَةَ؛ فَإِنِّي أَتَلَقُّهَا بِيَدِي تَلَقُّنَا.

امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی می فرماید: هیچ چیزی نیست مگر این که کسی را مأمور

گرفتن آن کرده ام بجز صدقه که آن را با دست خودم به سرعت می ربایم.

بحار الأنوار : ۹۶/۱۳۴/۶۸ .

حدیث ۱۵۳۶

امام صادق علیه السلام :

لَا تَكُونُ الصَّدَاقَةَ إِلَّا بِحُدُودِهَا، فَمَنْ كَانَتْ فِيهِ هَذِهِ الْحُدُودُ أَوْ شَيْءٌ مِنْهُ، وَإِلَّا فَلَا تَنْسِبْهُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الصَّدَاقَةِ، فَأَوْلَاهَا: أَنْ تَكُونَ سَرِيرَتُهُ وَعَلَانِيَتُهُ لَكَ وَاحِدَةً، وَالثَّانِيَةُ: أَنْ يَرَى زَيْنَكَ زَيْنَهُ، وَشَيْنَكَ شَيْنَهُ، وَالثَّلَاثَةُ: أَنْ لَا تُغَيِّرَهُ عَلَيْكَ وَلَا يَأْتِيَهُ وَلَا مَالٌ، وَالرَّابِعَةُ: لَا يَمْنَعُكَ شَيْئًا تَأَلَّهُ مَقْدَرَتُهُ، وَالخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : أَنْ لَا يُسَلِّمَكَ عِنْدَ النَّكَبَاتِ .

امام صادق علیه السلام : دوستی مرزهایی دارد که هر کس همه یا برخی از آنها را داشته باشد، دوست است و گرنه او را اصلاً دوست مشمار: نخست این که ظاهر و باطنش با تو یکی باشد؛ دوم این که آبروی تو را آبروی خودش داند و عیب و بی آبرویی تو را عیب و بی آبرویی خودش؛ سوم این که مقام و مال، (برخورد) او را نسبت به تو عوض نکند؛ چهارم این که هر کمکی از دستش

بر می آید از تو دریغ ننماید؛ و پنجم که در بردارنده همه این خصلتهاست، این که در هنگام گرفتاری ها تو را تنها نگذارد .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۴۹/۹۰ .

حدیث ۱۵۳۷

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَصْفُوَ لَكَ وَدُأْحِيكَ فَلَا تُمَارِحْنَهُ، وَلَا تُمَارِيَنَّهُ، وَلَا تُبَاهِيَنَّهُ، وَلَا تُشَارِنَهُ .

امام صادق علیه السلام : اگر می خواهی که دوستی برادرت برای تو خالص بماند، هرگز با او شوخی مکن، با او ستیزه مکن، به او فخر مفروش، و با وی خصومت موز .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۹۱/۲ .

حدیث ۱۵۳۸

امام صادق علیه السلام :

إِصْحَبْ مَنْ تَتَرَّيْنُ بِهِ، وَلَا تَصْحَبْ مَنْ يَتَرَّيْنُ بِكَ

امام صادق علیه السلام : با کسی مصاحبت کن که به او آراسته شوی، و با کسی یار مشو که به تو آراسته شود .

بحار الأنوار : ۷۶/۲۶۷/۹ .

حدیث ۱۵۳۹

امام صادق علیه السلام :

لَا تُسَمِّ الرَّجُلَ صَدِيقًا سَمَهُ مَعْرِفَهُ حَتَّى تَخْتَبِرَهُ بِثَلَاثٍ : تُغْضِبُهُ فَتَنْظُرُ غَضْبَهُ يُخْرِجُهُ مِنَ الْحَقِّ إِلَى الْبَاطِلِ، وَعِنْدَ الدِّينَارِ وَالدَّرْهَمِ، وَحَتَّى تُسَافِرَ مَعَهُ .

امام صادق علیه السلام : هیچ کس را به دوستی شناس، مگر آن که در سه چیز او را بیازمایی : او را به خشم آوری و بینی که آیا

این خشم او را از

حق به باطل می کشاند، و در درهم و دینار (نیازهای اقتصادی)، و در سفر کردن با او.
الأمالی للطوسی : ۶۴۶/۱۳۳۹ .

حدیث ۱۵۴۰

امام صادق علیه السلام :

أَحْسَنُ مِنَ الصِّدْقِ قَائِلُهُ ، وَخَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ .

امام صادق علیه السلام : از راستی بهتر ، گوینده آن است و از کار خوب خوبتر ، کننده آن .
الأمالی للطوسی : ۲۲۳/۳۸۵ .

حدیث ۱۵۴۱

امام صادق علیه السلام :

الصُّدُقُ عِزٌّ .

امام صادق علیه السلام : راستی ، ارجمندی است .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۶۹/۱۰۹ .

حدیث ۱۵۴۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكَا عَمَلُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که زبانش راست باشد ، کردارش پاکیزه شود .

الکافی : ۲/۱۰۴/۳ .

حدیث ۱۵۴۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَعْتَرُوا بِصَلَاتِهِمْ وَلَا بِصِيَامِهِمْ ؛ فَإِنَّ الرَّجُلَ رَبَّمَا لَهَجَ بِالصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ حَتَّى لَوْ تَرَكَهُ اسْتَوْحَشَ ، وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ
وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق علیه السلام : فریب نماز و روزه مردم را نخورید ؛ زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترک
گوید ، احساس دلتنگی می کند ، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید .

الکافی : ۲/۱۰۴/۲ .

حدیث ۱۵۴۴

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا رَجُلٍ اشْتَكَى فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ أَلْفَ شَهِيدٍ .

امام صادق علیه السلام: هر مردی که به دردی گرفتار شود و شکیبایی ورزد و آن را در راه خدا به شمار آورد، خداوند اجر هزار شهید را برایش رقم زند.
 طَبُّ الْأُتْمَةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ: ۱۷.

حدیث ۱۵۴۵

امام صادق علیه السلام:
 مَنْ ابْتُلِيَ مِنْ شَيْعَتِنَا فَصَبَرَ عَلَيْهِ كَانَ لَهُ أَجْرُ أَلْفِ شَهِيدٍ.
 امام صادق علیه السلام: هر یک از شیعیان ما که گرفتار شود و شکیبایی ورزد، اجر هزار شهید دارد.
 التَّمَحِيصُ: ۵۹/۱۲۵.

حدیث ۱۵۴۶

امام صادق علیه السلام:
 الصَّبْرُ رَأْسُ الْإِيمَانِ.
 امام صادق علیه السلام: شکیبایی، سرِ ایمان است.
 الكافي: ۲/۸۷/۱.

حدیث ۱۵۴۷

امام صادق علیه السلام:
 الْمُؤْمِنُ يُطِيعُ عَلَى الصَّبْرِ عَلَى النَّوَائِبِ.
 امام صادق علیه السلام: مؤمن بر صبر در برابر سختیها سرشته شده است.
 مشكاة الأنوار: ۵۹/۷۲.

حدیث ۱۵۴۸

امام صادق علیه السلام:
 مَعَاشِرَ الشَّيْئَةِ، كُونُوا لَنَا زِينًا، وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا، وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ، وَكُفُّوا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِيحِ الْقَوْلِ.
 امام صادق علیه السلام: ای جماعت شیعه! مایه آبروی ما باشید نه باعث بدنامی ما. سخنان خوب به مردم بگویید، زبانهایتان را نگه دارید و آنها را از بیهوده گویی و سخنان زشت باز دارید.
 الأموال للصدوق: ۳۲۷/۱۷.

حدیث ۱۵۴۹

امام صادق علیه السلام:
 - لَعِبِدِ الْأَعْلَى -: يَا عَبْدَ الْأَعْلَى ... فَأَقْرِنَهُمُ السَّلَامَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ - يَعْنِي الشَّيْئَةَ - وَقُلْ: قَالَ لَكُمْ: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا اسْتَجَرَ مَوَدَّةَ النَّاسِ إِلَى

نَفْسِهِ وَإِنَّا ، بَأْنَ يُظْهِرَ لَهُمْ مَا يَعْرِفُونَ وَيَكْفُ عَنْهُمْ مَا يُنْكَرُونَ .

امام صادق علیه السلام - به عبد الأعلى - : ای عبد الأعلى!...سلام و رحمت خدا را به شیعیان برسان و بگو : او (حضرت صادق) به شما می گوید : رحمت خدا بر آن بنده ای باد که با اظهار سخنانی که مردم درک می کنند، و با خودداری از بیان آنچه درک نمی کنند ، دوستی مردم را به سوی خودش و ما جلب کند .
بحار الأنوار : ۲/۷۷/۶۲ .

حدیث ۱۵۵۰

امام صادق علیه السلام :

الشَّيْعَةُ ثَلَاثٌ : مُحِبٌّ وَأَدْفُهُو مِنَّا ، وَمُتَزَيِّنٌ بِنَا وَنَحْنُ زَيْنٌ لِمَنْ تَزَيَّنَ بِنَا ، وَمُسْتَأْكِلٌ بِنَا النَّاسَ ، وَمَنْ اسْتَأْكَلَ بِنَا افْتَقَرَ .

امام صادق علیه السلام : شیعه سه نوع است : دوستدارِ مهرورز [نسبت به ما] . چنین شیعه ای از ماست، و شیعه ای که خود را به ما می آراید و ما مایه آراستگی کسی هستیم که خود را به ما بیاراید ، و شیعه ای که ما را وسیله ارتزاق خود قرار می دهد و کسی که به وسیله ما ارتزاق کند فقیر می شود .
الخصال : ۱۰۳/۶۱ .

حدیث ۱۵۵۱

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ أَنْكَرَ أَرْبَعَةَ أَشْيَاءَ : الْمِعْرَاجَ ، وَالْمُسَاءَلَةَ فِي الْقَبْرِ ، وَخَلْقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ ، وَالشَّفَاعَةَ .

امام صادق علیه السلام : شیعه ما نیست کسی که چهار چیز را انکار کند : معراج ، سؤال قبر ، آفریده شدن بهشت و دوزخ ، و شفاعت .
بحار الأنوار : ۶۹/۹/۱۱ .

حدیث ۱۵۵۲

امام صادق علیه السلام :

قَوْمٌ يَزْعُمُونَ أَنِّي إِمَامُهُمْ ، وَاللَّهِ مَا أَنَا لَهُمْ بِإِمَامٍ ، لَعَنَهُمُ اللَّهُ ، كُلَّمَا سَتَرْتُ سِتْرًا هَتَكُوهُ ، أَقُولُ : كَذَا وَكَذَا ، فَيَقُولُونَ : إِنَّمَا يَعْنِي كَذَا وَكَذَا ، إِنَّمَا أَنَا إِمَامٌ مِّنْ أَطَاعَنِي .

امام صادق علیه السلام : گروهی می گویند که من امام آنها هستم . به خدا قسم که من امام آنها نیستم . خدا لعنتشان کند ، هر چه من پرده پوشی می کنم ، آنان پرده دری می کنند . من می گویم : چنین و چنان ، آنان می گویند : مقصودش فلان و بهمان است .
من در حقیقت امام کسی هستم که اطاعتم کند .
بحار الأنوار : ۲/۸۰/۷۶ .

حدیث ۱۵۵۳

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ قَالَ

بِلِسَانِهِ وَخَالَفْنَا فِي أَعْمَالِنَا وَآثَارِنَا .

امام صادق علیه السلام: شیعه ما نیست، آن که به زبان دم [از تشیع] زند اما در عمل برخلاف اعمال و کردار ما رفتار کند .

بحار الأنوار: ۶۸/۱۶۴/۱۳

حدیث ۱۵۵۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّمَا شَتَّيَعْتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ: عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ، وَعَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ، أَلْمَا وَالْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ كَذَلِكَ إِلَّا أَنْ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ .

امام صادق علیه السلام: شیعیان ما دارای چهار چشم هستند: دو چشم در سر و دو چشم در دل . بدانید که همه مردمان چنینند جز این که خداوند عزوجل چشمان شما را باز و بینا کرده و چشمهای آنان را کور ساخته است .
الکافی: ۸/۲۱۵/۲۶۰

حدیث ۱۵۵۵

امام صادق علیه السلام:

إِمْتَحِنُوا شَتَّيَعْتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ: عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافَظَتِهِمْ عَلَيْهَا، وَعِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظِهِمْ لَهَا عَن عَدُوِّنَا، وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَأَسَاتِهِمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام: شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید: در وقت نماز، چگونگی مواظبتشان بر آن، در نگهداری اسرارشان از دشمنان ما، و در همدردی و کمک مالی به برادرانشان .
بحار الأنوار: ۸۳/۲۲/۴۰

حدیث ۱۵۵۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّمَا شَتَّيَعُهُ عَلِيٌّ مَنْ عَفَّ بَطْنَهُ وَفَرَّجُهُ، وَاشْتَدَّ جِهَادُهُ، وَعَمِلَ لِخَالِقِهِ، وَرَجَا ثَوَابَهُ، وَخَافَ عِقَابَهُ، فَإِذَا رَأَيْتَ أَوْلِيكَ فَأَوْلِيكَ شَتَّيَعُهُ جَعْفَرٍ .

امام صادق علیه السلام: در حقیقت شیعه علی کسی است که عفت بطن و فرج دارد، سختکوش است، برای آفریدگار خود کار می کند، به پاداش او امید دارد و از کیفرش بیمناک است؛ هرگاه چنین افرادی را دیدی [بدان که] آنان شیعه جعفرند .
الکافی: ۲/۲۳۳/۹

حدیث ۱۵۵۷

امام صادق علیه السلام:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُوقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا .

امام صادق علیه السلام: از ما نیست کسی که به بزرگسالان ما حرمت ننهد و با خردسالانمان مهربان نباشد .

الکافی : ۲/۱۶۵/۲ .

حدیث ۱۵۵۸

امام صادق علیه السلام :

عَظَّمُوا كِبَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ .

امام صادق علیه السلام : بزرگسالان خود را احترام کنید و صله ارحام به جای آورید .

الکافی : ۲/۱۶۵/۳

حدیث ۱۵۵۹

امام صادق علیه السلام :

مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَسْرَعَ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الشَّيْبِ إِلَى الْمُؤْمِنِ ، وَإِنَّهُ وَقَارٌ لِلْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا ، وَنُورٌ سَاطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، بِهِ وَقَّرَ اللَّهُ تَعَالَى خَلِيلَهُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ : مَا هَذَا يَا رَبُّ ؟ قَالَ لَهُ : هَذَا وَقَارٌ ، فَقَالَ : يَا رَبُّ زِدْنِي وَقَارًا .

امام صادق علیه السلام : چیزی را ندیدم که به سوی چیزی شتابنده تر از سپیدی موی ، به سوی مؤمن باشد . موی سپید در دنیا برای مؤمن وقار است و در روز قیامت نوری درخشان . خداوند متعال با موی سپید به خلیل خود ابراهیم علیه السلام وقار بخشید . پس ابراهیم عرض کرد : پروردگارا! این چیست؟ خداوند به او فرمود : این وقار است . ابراهیم گفت : پروردگارا! بر وقار من بیفزای .
الأمالی للطوسی : ۶۹۹/۱۴۹۲ .

حدیث ۱۵۶۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اسْتَشَارَ أَخَاهُ فَلَمْ يَنْصَحْهُ مَحْضَ الرَّأْيِ سَلَبَهُ اللَّهُ رَأْيَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که با برادر خود مشورت کند و او خالصانه راهنماییش نکند ، خداوند اندیشه او را از وی بگیرد .

المحاسن : ۲/۴۳۸/۲۵۲۱ .

حدیث ۱۵۶۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمَشُورَةَ لَا تَكُونُ إِلَّا بِحُدُودِهَا الْأَرْبَعَةَ ... فَأَوْلَاهَا أَنْ يَكُونَ الَّذِي تُشَاوَرُهُ عَاقِلًا ، وَالثَّانِيَةُ أَنْ يَكُونَ حُرًّا مُتَدَيِّنًا ، وَالثَّلَاثَةُ أَنْ يَكُونَ صَدِيقًا مُوَاخِيًا ، وَالرَّابِعَةُ أَنْ تُطْلَعَهُ عَلَى سِرِّكَ فَيَكُونَ عِلْمُهُ بِهِ كَعِلْمِكَ ثُمَّ يُسِرَّ ذَلِكَ وَيَكْتُمَهُ .

امام صادق علیه السلام : مشورت جز با مرزهای چهارگانه آن صحیح نیست . . . نخستین مرز آن این است که کسی که با او مشورت می کنی خردمند باشد ، دوم این که آزاده و متدین باشد ، سوم این که دوست و برادروار باشد، و چهارم این که راز خود را به او بگویی و او به اندازه خودت از آن راز آگاه باشد ، اما آن را بپوشاند و به کسی نگوید .

مکارم الأخلاق : ۲/۹۸/۲۲۸۰ .

حدیث ۱۵۶۲

امام صادق علیه السلام :

الشُّهْرَةُ خَيْرُهَا وَشَرُّهَا فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : شهرت ، خوب و بدش ، در آتش است .

الکافی : ۶/۴۴۵/۳ .

حدیث ۱۵۶۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الشُّهْرَتَيْنِ : شُهْرَةَ اللَّبَاسِ وَشُهْرَةَ الصَّلَاةِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند دو شهرت را دشمن می دارد : شهرت لباس و شهرت نماز .

مشکاة الأنوار : ۵۵۳/۱۸۶۴ .

حدیث ۱۵۶۴

امام صادق علیه السلام :

كَفَى بِالْمَرْءِ خِزْيًا أَنْ يَلْبَسَ ثَوْبًا يَشْهَرُهُ ، أَوْ يَرَكَبَ دَابَّةً مَشْهُورَةً .

امام صادق علیه السلام : آدمی را رسوایی همین بس که جامه ای بپوشد که باعث انگشت نمایی او گردد یا مرکبی انگشت نما

سوار شود .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۵۲/۱۰۵ .

حدیث ۱۵۶۵

امام صادق علیه السلام :

- فِي صِفَةِ الْمُؤْمِنِ - : لَا يَرَعَبُ فِي عِزِّ الدُّنْيَا وَلَا يَجْزَعُ مِنْ ذُلِّهَا ، لِلنَّاسِ هَمٌّ قَدْ أَقْبَلُوا عَلَيْهِ ، وَلَهُ هَمٌّ قَدْ شَغَلَهُ .

امام صادق علیه السلام - در وصف مؤمن - فرمود : خواهان عزت دنیا نیست و از خواری آن نیز بی تاب نمی کند ؛ مردم را غم

دنیایشان است و او را اندیشه آخرتش مشغول کرده است .

بحار الأنوار : ۶۷/۲۷۱/۳

حدیث ۱۵۶۶

امام صادق علیه السلام :

لَا تَشْهَدَنَّ بِشَهَادَةٍ حَتَّى تَعْرِفَهَا كَمَا تَعْرِفُ كَفَّكَ .

امام صادق علیه السلام : هرگز نباید شهادتی بدهی مگر آن گاه که آن را مانند کف دستت بشناسی .

الکافی : ۷/۳۸۳/۳ .

حدیث ۱۵۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ لَا يَقْبَلُ شَهَادَةَ فَحَّاشٍ، وَلَا ذِي مُخْزِيَةٍ فِي الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام نه شهادت آدم فحاش و بد زبان را می پذیرفت و نه شهادت کسی را که سوء پیشینه دینی داشت .
الکافی : ۷/۳۹۶/۷ .

حدیث ۱۵۶۸

امام صادق علیه السلام :
لَا أَقْبَلُ شَهَادَةَ الْفَاسِقِ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ .
امام صادق علیه السلام : شهادت فاسق را جز بر ضد خودش نمی پذیرم .
الکافی : ۷/۳۹۵/۵ .

حدیث ۱۵۶۹

امام صادق علیه السلام :
إِذَا دُعِيَ إِلَى الشَّهَادَةِ فَأَجِبْ .
امام صادق علیه السلام : هرگاه برای شهادت دادن فرا خوانده شدی ، اجابت کن .
تهذیب الأحکام : ۶/۲۷۵/۷۵۲ .

حدیث ۱۵۷۰

امام صادق علیه السلام :
- أَيْضًا - : لَا يَتَّبِعِي لِأَحَدٍ إِذَا مَا دُعِيَ لِلشَّهَادَةِ شَهِدَ عَلَيْهَا أَنْ يَقُولَ : لَا أَشْهَدُ لَكُمْ .
امام صادق علیه السلام - نیز درباره همین آیه - فرمود : هرگاه فردی برای شهادت دادن دعوت شد ، سزاوار نیست بگوید : من برای شما شهادت نمی دهم .
تفسیر العناشی : ۱/۱۵۶/۵۲۴ .

حدیث ۱۵۷۱

امام صادق علیه السلام :
- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ» - : الرِّجْسُ هُوَ الشُّكُّ ، وَاللَّهُ لَا تَشْكُ فِي رَبِّنَا أَبَدًا .
امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «می خواهد آلودگی را از شما بزداید» - فرمود : [مراد از] آلودگی همان شک است . به خدا سوگند که ما هرگز درباره پروردگار خود شک نمی کنیم .
الکافی : ۱/۲۸۸/۱ .

حدیث ۱۵۷۲

امام صادق علیه السلام :

لَعَنَ اللَّهُ قَاطِعِي سَبِيلِ الْمَعْرُوفِ ، وَهُوَ الرَّجُلُ يُصْنَعُ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفُ فَيَكْفُرُهُ ، فَيَمْنَعُ صَاحِبَهُ مِنْ أَنْ يَصْنَعَ ذَلِكَ إِلَى غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : خدا لعنت کند کسانی را که راه نیکی کردن را می بندند ؛ یعنی کسی که به وی خوبی می شود ، اما او ناسپاسی می کند و در نتیجه ، نیکوکار را از نیکی کردن به دیگران باز می دارد .
الاختصاص : ۲۴۱ .

حدیث ۱۵۷۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يُسْرُهُ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى هَذِهِ النِّعْمَةِ ، وَإِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَغْتَمُّ بِهِ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا هرگاه امر خوشحال کننده ای برایش پیش می آمد ، می فرمود : خدا را بر این نعمت سپاس ، و هرگاه پیشامدی می کرد که از آن غمگین می شد ، می فرمود : در هر حال خدا را سپاس .
الکافی : ۲/۹۷/۱۹ .

حدیث ۱۵۷۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِنِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ ، فَقَدْ أَدَّى شُكْرَهَا .

امام صادق علیه السلام : کسی که خداوند نعمتی به وی ارزانی دارد و در دل آن را [به عنوان نعمت خدادادی] بشناسد ، هر آینه شکر آن نعمت را گزارده است .
الکافی : ۲/۹۶/۱۵ .

حدیث ۱۵۷۵

امام صادق علیه السلام :

شُكْرُ النِّعْمَةِ اجْتِنَابُ الْمَحَارِمِ ، وَتَمَامُ الشُّكْرِ قَوْلُ الرَّجُلِ : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

امام صادق علیه السلام : شکر نعمت یعنی دوری کردن از حرامها ، و شکر کامل این است که انسان بگوید : سپاس خدایی را که پروردگار جهان هاست .
الکافی : ۲/۹۵/۱۰ .

حدیث ۱۵۷۶

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، اشْكُرْنِي حَقَّ شُكْرِي ، فَقَالَ : يَا رَبِّ كَيْفَ أَشْكُرُكَ حَقَّ شُكْرِكَ ، وَلَيْسَ مِنْ شُكْرِ أَشْكُرُكَ بِهِ إِلَّا وَأَنْتَ أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ ؟ ! فَقَالَ : يَا مُوسَى شُكْرَتِي حَقَّ شُكْرِي حِينَ عَلِمْتَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال به موسی علیه السلام وحی فرمود که : ای موسی ! مرا چنان که حق شکر من است ، شکر کن

. موسی عرض کرد: پروردگارا! چگونه تو را چنان که حق شکر توست، شکر گویم حال آن که هر شکری که تو را می گویم خود نعمتی است که تو به من ارزانی داشته‌ای؟ فرمود: ای موسی! وقتی که بدانی توفیق آن شکر را هم من به تو داده‌ام، مرا چنان که حق شکر من است، شکر کرده‌ای .
قصص الأنبياء: ۱۶۱/۱۷۸ .

حدیث ۱۵۷۷

امام صادق علیه السلام :
فِي كُلِّ نَفْسٍ مِنْ أَنْفاسِكَ شُكْرٌ لَازِمٌ لَكَ ، بَلْ أَلْفٌ وَأَكْثَرُ .
امام صادق علیه السلام : برای هر نفسی از نفس‌های شکری و بلکه هزار و بیشتر از هزار شکر بر تو واجب است .
بحار الأنوار : ۷۱/۵۲/۷۷ .

حدیث ۱۵۷۸

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَنْقُلُ الْعَبْدَ مِنَ الشَّقَاءِ إِلَى السَّعَادَةِ ، وَلَا يَنْقُلُهُ مِنَ السَّعَادَةِ إِلَى الشَّقَاءِ .
امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی بنده را از بدبختی به خوشبختی منتقل می کند ، ولی از خوشبختی به بدبختی منتقل نمی کند .
التوحيد : ۳۵۸/۶

حدیث ۱۵۷۹

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَلَقَ السَّعَادَةَ وَالشَّقَاوَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقَهُ ، فَمَنْ عَلِمَهُ اللَّهُ سَعِيدًا لَمْ يُبْغِضْهُ أَبَدًا ، وَإِنْ عَمِلَ شَرًّا أَبْغَضَ عَمَلَهُ وَلَمْ يُبْغِضْهُ ، وَإِنْ كَانَ عَلِمَهُ شَقِيًّا لَمْ يُجِبْهُ أَبَدًا ، وَإِنْ عَمِلَ صَالِحًا أَحَبَّ عَمَلَهُ وَأَبْغَضَهُ لِمَا يَصِيرُ إِلَيْهِ .
امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل پیش از آن که خلق خود را بیافریند خوشبختی و شوربختی را آفرید ؛ پس خداوند کسی را که بداند خوشبخت است ، دشمن نمی دارد و چنانچه کار بدی انجام دهد ، کارش را دشمن می دارد اما خود او را دشمن نمی دارد و هرگاه بداند بدبخت است ، هرگز او را دوست نمی دارد و چنانچه کار خوبی انجام دهد ، کارش را دوست می دارد اما به خاطر سرنوشتش وی راناخوش می دارد .
التوحيد : ۳۵۷/۵ .

حدیث ۱۵۸۰

امام صادق علیه السلام :
لَوْ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ الْمُقَرَّبِينَ وَالْأَنْبِيَاءَ الْمُرْسَلِينَ شَفَعُوا فِي نَاصِبٍ مَا شَفَعُوا .
امام صادق علیه السلام : حتی اگر فرشتگان مقرب و پیامبران مرسل درباره فرد ناصبی شفاعت کنند ، شفاعتشان پذیرفته نمی شود .

المحاسن: ۱/۲۹۴/۵۸۷، وانظر بحار الأنوار: ۸/۴۱/۲۷ و ۶۸/۱۲۶/۵۴.

حدیث ۱۵۸۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا أَمَرَ بِاجْتِمَاعِ قَرَابَتِهِ حَوْلَهُ وَقَدْ حَضَرَتْهُ الْوَفَاءُ - : إِنَّ شَفَاعَتَنَا لَنْ تَنَالَ مُسْتَخْفًا بِالصَّلَاةِ.

امام صادق علیه السلام - هنگامی که در آستانه رحلت قرار گرفت و دستور داد بستگانش گرد او جمع شدند - فرمود : کسی که نماز را سبک بشمارد ، شفاعت ما هرگز شامل حالش نمی شود .
المحاسن : ۱/۱۵۹/۲۲۵ .

حدیث ۱۵۸۲

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : « لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا » - : إِلَّا مَنْ أُذِنَ لَهُ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَثَمَةِ مِنْ بَعْدِهِ فَهُوَ الْعَهْدُ عِنْدَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «اختیار شفاعت ندارند مگر کسی که از جانب خدای رحمان پیمانی گرفته باشد» - فرمود : مگر کسانی که به ولایت امیرالمؤمنین و امامان بعد از او اعتقاد داشته باشند و این همان پیمانی است که نزد خدا دارند .
بحار الأنوار : ۸/۳۶/۹ .

حدیث ۱۵۸۳

امام صادق علیه السلام :

الشَّفَاعَةُ زَكَاةُ الْجَاهِ .

امام صادق علیه السلام : میانجیگری ، زکات مقام است .
تحف العقول : ۳۸۱ .

حدیث ۱۵۸۴

امام صادق علیه السلام :

شِعَارُنَا يَوْمَ بَدْرٍ : يَا نَصَرَ اللَّهُ اقْتَرَبْتُ اقْتَرَبْتُ ... شِعَارُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُحَمَّدُ ، وَشِعَارُنَا : يَا مُحَمَّدُ .

امام صادق علیه السلام : شعار ما در روز بدر این بود : ای پیروزی خدا! نزدیک شو ، نزدیک شو... شعار حسین علیه السلام «یا محمد» بود ، و شعار ما نیز «یا محمد» است .
الکافی : ۵/۴۷/۱ .

حدیث ۱۵۸۵

امام صادق علیه السلام :

مَا قَالَ فِينَا قَائِلٌ بَيْتًا مِنَ الشُّعْرِ حَتَّى يُؤَيَّدَ بِرُوحِ الْقُدْسِ .

امام صادق علیه السلام: هیچ سراینده ای درباره ما بیت شعری نگفت، جز آن که روح القدس کمکش کرد.
عیون أخبار الرضا: ۲/۱/۷.

حدیث ۱۵۸۶

امام صادق علیه السلام:
مَنْ قَالَ فِينَا بَيْتَ شِعْرِ بَنِي اللَّهِ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ .
امام صادق علیه السلام: هر که درباره ما یک بیت شعر بگوید، خداوند متعال در بهشت یک خانه برایش بسازد.
عیون أخبار الرضا: ۱/۷/۱.

حدیث ۱۵۸۷

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ لِإِبْلِيسَ جُنْدًا أَشَدَّ مِنَ النِّسَاءِ وَالْغَضَبِ .
امام صادق علیه السلام: ابلیس را سپاهی نیرومندتر از زنان و خشم نیست.
تحف العقول: ۳۶۳.

حدیث ۱۵۸۸

امام صادق علیه السلام:
قَالَ إِبْلِيسُ: حَمْسِيَّةٌ لَيْسَ لِي فِيهِنَّ حِيلَةٌ وَسَائِرُ النَّاسِ فِي قَبْضَتِي: مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ عَنِ نِيَّةِ صَادِقِهِ وَاتَّكَلَ عَلَيْهِ فِي جَمِيعِ أُمُورِهِ، وَمَنْ كَثُرَ تَسْبِيحُهُ فِي لَيْلِهِ وَنَهَارِهِ، وَمَنْ رَضِيَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِمَا يَرْضَاهُ لِنَفْسِهِ، وَمَنْ لَمْ يَجْزَعْ عَلَى الْمُصِيبِ حِينَ تُصِيبُهُ، وَمَنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ وَلَمْ يَهْتَمَّ لِرِزْقِهِ .
امام صادق علیه السلام: ابلیس گفت: پنج دسته اند که هیچ چاره ای برای آنها ندارم اما دیگر مردمان در مشت من هستند: هر که با نیت درست به خدا پناه برد و در همه کارهایش به او تکیه کند؛ کسی که شب و روز بسیار تسبیح خدا گوید؛ کسی که برای برادر مؤمنش آن پسندد که برای خود می پسندد؛ کسی که هر گاه مصیبتی به او می رسد بیتابی نمی کند؛ و کسی که به آنچه خداوند قسمتش کرده خرسند است و غم روزیش را نمی خورد.
الخصال: ۲۸۵/۳۷.

حدیث ۱۵۸۹

امام صادق علیه السلام:
يَقُولُ إِبْلِيسُ لِجُنُودِهِ: أَلْقُوا بَيْنَهُمُ الْحَسَدَ وَالْبَغْيَ؛ فَإِنَّهُمَا يَعْدِلَانِ عِنْدَ اللَّهِ الشَّرْكَ .
امام صادق علیه السلام: ابلیس به سپاهیان خود می گوید: در میان آدمیان حسادت و تجاوزگری افکنید؛ زیرا این دو نزد خدا با شرک برابر است.
الکافی: ۲/۳۲۷/۲.

حدیث ۱۵۹۰

امام صادق علیه السلام :

لَقَدْ نَصَبَ إبْلِيسُ حَبَائِلَهُ فِي دَارِ الْغُرُورِ ، فَمَا يَقْصِدُ فِيهَا إِلَّا أَوْلِيَاءَنَا .

امام صادق علیه السلام : ابلیس، در این سرای پُر فریب، دامهای خود را برنهاده است و هدفش کسی جز دوستانان ما نیست .
تحف العقول : ۳۰۱

حدیث ۱۵۹۱

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ» - : كَانُوا يَقُولُونَ : نُمَطِّرُ بِنَوْءِ كَذَا ، وَبِنَوْءِ كَذَا ، وَمِنْهَا أُنْهَمُ كَانُوا يَأْتُونَ الْكُهَانَ فَيَصَدُّقُونَهُمْ بِمَا يَقُولُونَ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «و بیشتر آنان ایمان نمی آورند مگر آن که مشرک باشند» - فرمود : آنها می گفتند : با [غروب] [فلان ستاره و] [طلوع] [بهمان ستاره باران می بارد . یا به پیشگوها مراجعه می کردند و گفته های آنان را باور می داشتند] و همه اینها شرک خفی است] .
بحار الأنوار : ۵۸/۳۱۷/۸ .

حدیث ۱۵۹۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الشَّرْكَ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ . وَقَالَ : مِنْهُ تَحْوِيلُ الْخَاتِمِ لِيَذُكَّرَ الْحَاجَّةُ وَشِبْهُ هَذَا .

امام صادق علیه السلام : همانا شرک ناپیداتر از حرکت مورچه است . جا به جا کردن انگشتر برای یادآوری کاری و امثال آن از شمار شرک [خفی] است .
معانی الأخبار : ۳۷۹/۱ .

حدیث ۱۵۹۳

امام صادق علیه السلام :

- أَيْضًا - : شِرْكٌ طَاعَةٌ وَكَيْسٌ شِرْكٌ عِبَادَةٌ

امام صادق علیه السلام - درباره همین آیه - فرمود : منظور شرک در اطاعت است نه شرک در عبادت .
الکافی : ۲/۳۹۷/۴ .

حدیث ۱۵۹۴

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ ادْنَى الشَّرْكِ - : مَنْ ابْتَدَعَ رَأْيًا فَأَحَبَّ عَلَيْهِ أَوْ أَبْغَضَ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام - نیز در همین باره - فرمود : کسی که عقیده ای را بدعت گذارد و به خاطر آن حبّ و بغض ورزد .

الکافی : ۲/۳۹۷/۲ .

حدیث ۱۵۹۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ بَنِي أُمَيَّةَ أَطْلَقُوا لِلنَّاسِ تَعْلِيمَ الْإِيمَانِ وَلَمْ يُطَلِّقُوا تَعْلِيمَ الشَّرِكِ ؛ لِكَيْ إِذَا حَمَلُوهُمْ عَلَيْهِ لَمْ يَعْرِفُوهُ .

امام صادق علیه السلام : بنی امیه آموختن ایمان را برای مردم آزاد گذاشتند ، اما شرک شناسی را آزاد نگذاشتند، تا اگر آنان را به شرک بکشانند، مردم متوجه نشوند.

الکافی : ۲/۴۱۵/۱ .

حدیث ۱۵۹۶

امام صادق علیه السلام :

الْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ .

امام صادق علیه السلام : خشم ، کلید همه بدیهاست .

بحار الأنوار : ۷۳/۲۶۳/۴

حدیث ۱۵۹۷

امام صادق علیه السلام :

مَكْرُوهٌ قَطَعَ النَّخْلِ .

امام صادق علیه السلام : قطع درخت خرما ، مکروه است .

الکافی : ۵/۲۶۴/۸ .

حدیث ۱۵۹۸

امام صادق علیه السلام :

لَا تَقْطَعُوا الثَّمَارَ فَيَبِغْتُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْعَذَابَ صَبَاً .

امام صادق علیه السلام : درختان میوه را قطع نکنید، که خداوند بر سر شما عذاب فرو می ریزد .

الکافی : ۵/۲۶۴/۹

حدیث ۱۵۹۹

امام صادق علیه السلام :

أَوْرَعُ النَّاسِ مَنْ وَقَفَ عِنْدَ الشُّبْهَةِ .

امام صادق علیه السلام : پارساترین مردم کسی است که به گاه شبهه توقف کند .

الخصال : ۱۶/۵۶ .

حدیث ۱۶۰۰

امام صادق علیه السلام :

لَسْتُ أُحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ .

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوان شما را جز در دو حال ببینم : دانشمند یا دانش آموز ؛ زیرا اگر چنین نباشد کوتاهی کرده و چون کوتاهی کند ، ضایع گشته و چون ضایع گردد ، گنهکار باشد و چون گنهکار باشد ، سوگند به آن که محمد را بحق برانگیخت ، در آتش جای گیرد .
الأمالی للطوسی : ۳۰۳/۶۰۴ .

از ۱۶۰۱ تا ۱۸۰۰**حدیث ۱۶۰۱**

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِالسُّوَاكِ ؛ فَإِنَّهُ يُدْهَبُ وَسَوْسَهُ الصِّدْرِ .

امام صادق علیه السلام : بر شما باد مسواک زدن؛ زیرا این کار وسوسه سینه را از بین می برد .
بحار الأنوار : ۷۶/۱۳۹/۵۲

حدیث ۱۶۰۲

امام صادق علیه السلام :

فِي السُّوَاكِ اثْنَا عَشْرَةَ خَصْلَةً : هُوَ مِنَ السُّنَّةِ ، وَ مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ ، وَ مَجْلَاءٌ لِلْبَصِيرِ ، وَ يُرْضِي الرَّحْمَنَ ، وَ يُبَيِّضُ الْأَسْنَانَ ، وَ يَذْهَبُ بِالْخَفْرِ ، وَ يَشُدُّ اللَّتَّةَ ، وَ يُشَهِّي الطَّعَامَ ، وَ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ ، وَ يَزِيدُ فِي الْحَفِظِ ، وَ يُضَاعَفُ بِهِ الْحَسَنَاتُ ، وَ تَفْرَحُ بِهِ الْمَلَائِكَةُ .

امام صادق علیه السلام : مسواک زدن ، دوازده ویژگی دارد : از سنت است ، دهان را تمیز می سازد ، نور چشم را زیاد می کند ، خدای رحمان را خشنود می گرداند ، دندانها را سفید می کند ، پوسیدگی آنها را از بین می برد ، لثه را محکم می سازد ، اشتها را باز می کند ، بلغم را می برد ، حافظه را زیاد می کند ، حسنات دو چندان می شوند ، و فرشتگان شاد می گردند .
الخصال : ۴۸۱/۵۳ .

حدیث ۱۶۰۳

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : أَتَرَى هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ مِنَ النَّاسِ ؟ - : فَقَالَ : أَلْتِي مِنْهُمْ التَّارِكُ لِلْسُّوَاكِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : آیا این خلاق همه در شمار آدمیانند؟ - فرمود : افرادی را که مسواک نمی زنند از شمار آنها بینداز .
بحار الأنوار : ۷۶/۱۲۸/۱۱ .

حدیث ۱۶۰۴

امام صادق علیه السلام :
 تَأْخِيرُ التَّوْبَةِ اغْتِرَازٌ ، وَطُولُ التَّسْوِيفِ حَيْرَةٌ .
 امام صادق علیه السلام : به تأخیر انداختن توبه، فریفتگی است، و امروز و فردا کردنِ بسیار، سرگشتگی .
 بحار الأنوار : ۷۳/۳۶۵/۹۷ .

حدیث ۱۶۰۵

امام صادق علیه السلام :
 لَا يَسْوَدُ سَفِيهٌ .
 امام صادق علیه السلام : هیچ سفیهی به سروری نمی رسد .
 الخصال : ۲۷۱/۱۰ .

حدیث ۱۶۰۶

امام صادق علیه السلام :
 لَا يَطْمَعَنَّ... الْمُعَاقِبُ عَلَى الذَّنْبِ الصَّغِيرِ فِي السُّؤْدِ ، وَلَا الْقَلِيلُ التَّجْرِبَةِ الْمُعْجَبُ بِرَأْيِهِ فِي رِئَاسَةٍ .
 امام صادق علیه السلام : کسی که به اندک گناهی کیفر می دهد ، هرگز نباید چشم طمع به سروری کردن بدوزد، و کسی که کم تجربه و خودپسند و خود رأی است ، نباید به ریاست طمع بندد .
 الخصال : ۴۳۴/۲۰ .

حدیث ۱۶۰۷

امام صادق علیه السلام :
 لَرُبَّمَا تَرَكَ بَعْضُ شِيعَتِنَا فِي افْتِتَاحِ أَمْرِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، فَيَمْتَحِنُهُ اللَّهُ بِمَكْرُوهِ لِيُبَيِّنَهُ عَلَى شُكْرِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالثَّنَاءِ عَلَيْهِ .
 امام صادق علیه السلام : گاه فردی از شیعیان ما کار خود را با بسم الله الرحمن الرحيم آغاز نمی کند و بدان سبب خداوند او را به گرفتاری و امری ناخوشایند مبتلا می کند ، تا او را به ذکر سپاس و ستایش خداوند تبارک و تعالی متنبه سازد .
 التوحید : ۲۳۱/۵ .

حدیث ۱۶۰۸

امام صادق علیه السلام :
 لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ كَانَ بَعْدَهُ شِعْرٌ .
 امام صادق علیه السلام : گفتن بسم الله الرحمن الرحيم را ترک نکن ، حتی اگر پس از آن شعری باشد .
 الکافی : ۲/۶۷۲/۱ .

حدیث ۱۶۰۹

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ التَّسْمِيَةِ بِأَسْمَاءِ الْأَنْثَمَةِ ، أَفِي ذَلِكَ نَفْعٌ ؟ - : إِي وَاللَّهِ ، وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ ؟! قَالَ اللَّهُ : «إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ»

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : آیا نامگذاری [فرزندان] به نامهای ائمه سودی دارد؟ - فرمود : آری به خدا ، مگر دین جز محبت است؟ خداوند فرموده است : «اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستان بدارد و گناهانتان را ببخشد» .

آل عمران : ۳۱ .

حدیث ۱۶۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قَالَ الْعَبْدُ : مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ، قَالَ اللَّهُ : مَلَائِكَتِي اسْتَسَلَمَ عَبْدِي أُعِينُوهُ ، أَدْرِكُوهُ ، أَقْضُوا حَاجَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه بنده بگوید : ما شاء الله لا حول و لا قوة الا بالله ، خداوند فرماید : ای فرشتگان من! بنده ام تسلیم شد ، کمکش کنید ، او را دریابید ، حاجتش را برآورید .

بحار الأنوار : ۹۳/۱۹۰/۲۵ .

حدیث ۱۶۱۱

امام صادق علیه السلام :

لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لِشَيْءٍ

قَدْ مَضَى : لَوْ كَانَ غَيْرَهُ !

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هیچ گاه درباره

کاری که گذشته بود نمی فرمود : کاش جز این بود .

تنبيه الخواطر : ۲/۱۸۵ .

حدیث ۱۶۱۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : بِأَيِّ شَيْءٍ عَلِمَ الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ ؟ - : بِالتَّسْلِيمِ لِلَّهِ ، وَالرِّضَا بِمَا وَرَدَ عَلَيْهِ مِنْ سُرُورٍ وَسَخَطٍ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : از کجا دانسته می شود کسی مؤمن است؟ - فرمود : از تسلیم او در برابر خدا و خرسندیش به هر خوشی و ناخوشی که به او رسد .

بحار الأنوار: ۲/۲۰۵/۹۱ .

حدیث ۱۶۱۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَيَرُدُّنَّ عَلَيْهِ ، وَكَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ ، وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى الشَّابَّةِ مِنْهُنَّ ، وَيَقُولُ : أَتَخَوُّفُ أَنْ يُعْجِبَنِي صَوْتُهَا فَيَدْخُلَ عَلَيَّ أَكْثَرَ مِمَّا طَلَبْتُ مِنَ الْأَجْرِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله به زنها سلام می کرد و آنها جواب سلام حضرت را می دادند . امیر المؤمنین علیه السلام نیز به زنها سلام می کرد، اما از سلام کردن به زنان جوان کراهت داشت و می فرمود : می ترسم صدایشان مرا خوش آید و در نتیجه ، چیزی به دلم در آید که به ثوابش نیرزد .
الکافی : ۵/۵۳۵/۳ .

حدیث ۱۶۱۴

امام صادق علیه السلام :

السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ .

امام صادق علیه السلام : نخست سلام کنید ، بعد سخن آغازید .
جامع الأخبار : ۲۳۱/۵۹۶ .

حدیث ۱۶۱۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ بَدَأَ بِالْكَلَامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ . وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا تَدْعُ إِلَى طَعَامِكَ أَحَدًا حَتَّى يُسَلِّمَ .

الخصال به نقل از اسماعیل بن ابی زیاد، از امام صادق علیه السلام ، از نیاکان خود : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : «هر که پیش از سلام گفتن آغاز به سخن کند ، جوابش را ندهید» . و امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ کس را به غذایت تعارف مکن ، تا وقتی که سلام کند .
الخصال : ۱۹/۶۷ .

حدیث ۱۶۱۶

امام صادق علیه السلام :

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ النَّاسُ مِنْ يَدِهِ وَلِسَانِهِ ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ ائْتَمَنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : مسلمان ، کسی است که مردم از دست و زبان او آسوده باشند و مؤمن ، کسی است که مردم او را امین مال و جان خود بدانند .
معانی الأخبار : ۲۳۹/۱ .

حدیث ۱۶۱۷

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا مُؤْمِنٍ خَضَعَ لِصَاحِبِ سُلْطَانٍ أَوْ مَنْ يُخَالِفُهُ عَلَى دِينِهِ طَلَبًا لِمَا فِي يَدَيْهِ ، أَخَمَلَهُ اللَّهُ وَمَقَّتَهُ عَلَيْهِ وَوَكَّلَهُ إِلَيْهِ ، فَإِنْ هُوَ غَلَبَ عَلَى

شَيْءٍ مِنْ دُنْيَاهُ وَصَارَ فِي يَدِهِ مِنْهُ شَيْءٌ ، نَزَعَ اللَّهُ الْبِرَكَةَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : هر مؤمنی در برابر صاحب قدرتی یا کسی که مخالف دین اوست ، به قصد دست یافتن به چیزی که در دست اوست ، کرنش و خضوع کند ، خداوند او را بی نام و نشان گرداند ، و برای این کار بر او خشم گیرد ، و او را به خودش واگذارد ؛ و اگر هم بر چیزی از دنیای او دست یابد و اندکی از آن به دستش افتد ، خداوند برکت را از آن ببرد .
ثواب الأعمال : ۲۹۴ .

حدیث ۱۶۱۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ بَعَثَ رَسُولَهُ بِالْإِسْلَامِ إِلَى النَّاسِ عَشْرَ سِنِينَ ، فَأَبَوْا أَنْ يَقْبَلُوا حَتَّى أَمَرَهُ بِالْقِتَالِ ، فَالْخَيْرُ فِي السَّيْفِ وَتَحْتَ السَّيْفِ ، وَالْأَمْرُ يُعَوَّدُ كَمَا بَدَأَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل رسول خود را ده سال مأمور تبلیغ زبانی اسلام به مردم کرد ، اما آنها از پذیرفتن آن امتناع ورزیدند تا آن که فرمان جنگ به او داد . بنابر این ، خیر در شمشیر و در زیر شمشیر است و همچنان که در آغاز چنین بود دوباره نیز چنین خواهد شد .
الکافی : ۵/۷/۷ .

حدیث ۱۶۱۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ بَنَى فَوْقَ مَسْكِنِهِ كُفَّ حَمَلَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که بنایی بیش از نیاز سکونتش بسازد ، در روز قیامت مکلف به حمل آن شود .
المحاسن : ۲/۴۴۶/۲۵۳۱ .

حدیث ۱۶۲۰

امام صادق علیه السلام :

كُلُّ بِنَاءٍ لَيْسَ بِكَفَافٍ فَهُوَ بَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر بنایی که بیش از نیاز باشد ، در روز قیامت وبال صاحبش می باشد .
الکافی : ۶/۵۳۱/۷ .

حدیث ۱۶۲۱

امام صادق علیه السلام :

أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِبرَادُ الْكَبِدِ الْحَرَّى ، وَمَنْ سَقَى كَبِدًا حَرَّى مِنْ بَهِيمَةٍ أَوْ غَيْرِهَا أَظَلَّهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ .

امام صادق علیه السلام : بهترین صدقه، خنک کردن جگر تفته است . هر که جگر تفته حیوانی یا جز آن را سیراب کند خداوند عز و جل او را ، در آن روزی که هیچ سایه ای جز سایه او نیست ، به سایه درآورد .

بحار الأنوار: ۹۶/۱۷۲/۸

حدیث ۱۶۲۲

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنِ الرَّجُلِ يُجْنِبُ فِي السَّفَرِ ، فَلَا يَجِدُ إِلَّا التَّلَجَّ أَوْ مَاءً جَامِدًا - : هُوَ بِمَنْزِلَةِ الضَّرُورَةِ ، وَلَا أَرَى أَنْ يَعُودَ إِلَى هَذِهِ الْأَرْضِ الَّتِي تُؤَبِّقُ دِينَهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به محمد بن مسلم که حکم مردی را پرسید که در سفر جنب می شود و [برای غسل کردن] چیزی جز برف یا یخ نمی یابد - فرمود : در این جا موضوع ضرورت در میان است . او نباید بار دیگر به چنین جایی که به دین او لطمه می زند سفر کند .

بحار الأنوار : ۷۶/۲۲۲/۹ .

حدیث ۱۶۲۳

امام صادق علیه السلام :

أَمَّا مَرْوَةُ السَّفَرِ فَبَدَلُ الزَّادِ ، وَالْمِزَاجُ فِي غَيْرِ مَا يُسَخِّطُ اللَّهَ ، وَقِلَّةُ الْخِلَافِ عَلَى مَنْ تَصَحَّبَهُ ، وَتَرْكُ الرَّوَايَةِ عَلَيْهِمْ إِذَا أَنْتَ فَارَقْتَهُمْ .
امام صادق علیه السلام : جوانمردی در سفر عبارت است از : بخشیدن از رهنوشه ، شوخی کردن به گونه ای که خشم خدا را همراه نداشته باشد ، کمتر ناسازگاری کردن با همسفران، و ترک بدگویی از همراهان بعد از جدا شدن از آنان .
الأمالی للمفید : ۴۴/۳ .

حدیث ۱۶۲۴

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِقَمَانٍ لِابْنِهِ : إِذَا سَافَرْتَ مَعَ قَوْمٍ فَأَكْثِرِ اسْتِشَارَتَهُمْ فِي أَمْرِكَ وَأَمْرِهِمْ ، وَأَكْثِرِ التَّبَسُّمَ فِي وُجُوهِهِمْ ، وَكُنْ كَرِيمًا عَلَى زَادِكَ بَيْنَهُمْ ، وَإِذَا دَعَوْكَ فَأَجِبْهُمْ ، وَإِذَا اسْتَعَانُوكَ فَأَعْنِهِمْ ، وَاغْلِبْهُمْ بِثَلَاثٍ : طُولِ الصَّمْتِ ، وَكَثْرَةِ الصَّلَاةِ ، وَسِيَّخَاءِ النَّفْسِ بِمَا مَعَكَ مِنْ دَابَّةٍ أَوْ مَالٍ أَوْ زَادٍ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت: هرگاه با عده ای همسفر شدی، در کارهای مربوط به خودت و آنها با ایشان زیاد مشورت کن و در روی آنان تبسم زیاد داشته باش، در زاد و توشه ات نسبت به آنان بخشنده باش، اگر تو را دعوت کردند قبول کن و اگر از تو کمک خواستند کمکشان کن و در سه چیز از آنان برتر باش : خاموشی طولانی، کثرت نماز و بخشندگی در مرکب یا دارایی و یا توشه ای که همراه داری .

بحار الأنوار : ۷۶/۲۷۱/۲۸ .

حدیث ۱۶۲۵

امام صادق علیه السلام :

إِفْتِخْ سَفْرَكَ بِالصَّدَقَةِ وَاخْرُجْ إِذَا بَدَأَ لَكَ؛ فَإِنَّكَ تَشْتَرِي سَلَامَةً سَفْرَكَ .

امام صادق علیه السلام : مسافرت خود را با صدقه دادن آغاز کن و هرگاه خواستی بیرون برو؛ زیرا [با صدقه دادن] سلامت سفرت را می خری .

بحار الأنوار: ۱۰۰/۱۰۳/۵، وانظر: ج ۷۶/۲۲۶ و ص ۲۲۷ و ص ۲۳۱ و ص ۲۳۲ و ج ۵۹/۲۸.

حدیث ۱۶۲۶

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ عَمْرُو بْنُ حَرْيْثٍ وَهُوَ فِي مَنْزِلِ أَخِيهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ فَقَالَ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، مَا حَوْلَكَ إِلَى هَذَا الْمَنْزِلِ؟ -: طَلَبُ التُّرْهَةِ.

امام صادق علیه السلام - آنگاه که ایشان در منزل (تفریحگاه) برادر خود عبدالله بن محمد تشریف داشت و عمرو بن حرث نزد امام علیه السلام آمد و عرض کرد: فدایت شوم! چه شده که به این جا آمده اید؟ - فرمود: برای گردش و هواخوری .
المحاسن: ۲/۴۶۱/۲۵۹۵.

حدیث ۱۶۲۷

امام صادق علیه السلام:

لَا يَتَّبِعِي لِمَنْ لَمْ يَكُنْ عَالِمًا أَنْ يُعَدَّ سَعِيدًا.

امام صادق علیه السلام: کسی که عالم نباشد سزاوار نیست که خوشبخت شمرده شود .
تحف العقول: ۳۶۴.

حدیث ۱۶۲۸

امام صادق علیه السلام:

السَّارِقُ إِذَا جَاءَ مِنْ قِبَلِ نَفْسِهِ تَائِبًا إِلَى اللَّهِ، وَرَدَّ سَرِقَتَهُ عَلَى صَاحِبِهَا، فَلَا قَطْعَ عَلَيْهِ.

امام صادق علیه السلام: دزد اگر با پای خود بیاید و خودش را معرفی و به درگاه خدا توبه کند و مال دزدی را به صاحبش برگرداند، دستش قطع نمی شود .
تهذیب الأحكام: ۱۰/۱۲۲/۴۸۹.

حدیث ۱۶۲۹

امام صادق علیه السلام:

لَا يُقَطَّعُ الْأَجِيرُ وَالضَّيْفُ إِذَا سَرَقَ؛ لِأَنَّهُمَا مُؤْتَمَنَانِ.

امام صادق علیه السلام: مزدور (کارگر) و میهمان اگر دزدی کنند دستشان قطع نمی شود (کیفر دیگری دارند)؛ چون آنها امین شمرده شده بوده اند .
علل الشرائع: ۵۳۵/۱.

حدیث ۱۶۳۰

امام صادق علیه السلام:

لَا يُقَطَّعُ السَّارِقُ فِي عَامِ سَنَةٍ - يَعْنِي عَامَ مَجَاعَةٍ - .

امام صادق علیه السلام: در سال قحطی و گرسنگی، دست دزد قطع نمی شود.
الکافی: ۷/۲۳۱/۲.

حدیث ۱۶۳۱

امام صادق علیه السلام:
لَا يُقَطَّعُ إِلَّا مَنْ نَقَبَ بَيْتًا أَوْ كَسَرَ قُفْلًا.
امام باقر یا امام صادق علیهما السلام: فقط دست دزدی قطع می شود که از طریق سوراخ کردن دیوار یا شکستن قفل وارد خانه ای شود.
وسائل الشیعه: ۱۸/۵۱۰/۵.

حدیث ۱۶۳۲

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أُتِيَ رَجُلٌ اخْتَلَسَ دُرَّةً مِنْ أُذُنِ جَارِيَةٍ قَالَتْ: هَذِهِ الدَّغَارَةُ الْمُعْلَنَةُ، فَضَرَبَهُ وَحَبَسَهُ.
امام صادق علیه السلام: امیر المؤمنین علیه السلام درباره مردی که مرواریدی را از گوش دختری به زور ربوده بود فرمود: این ربودن آشکار است. سپس او را تازیانه زد و زندانی کرد.
الکافی: ۷/۲۲۶/۷.

حدیث ۱۶۳۳

امام صادق علیه السلام:
لَيْسَ فِيمَا أَصْلَحَ الْبَدَنُ إِسْرَافٌ... إِنَّمَا الْإِسْرَافُ فِيمَا أَتْلَفَ الْمَالَ وَأَضَرَ الْبَدَنَ.
امام صادق علیه السلام: در آنچه بدن را سالم نگه می دارد اسراف نیست... بلکه اسراف در چیزهایی است که مال را تلف کند و به بدن زیان رساند.
بحار الأنوار: ۷۵/۳۰۳/۶.

حدیث ۱۶۳۴

امام صادق علیه السلام:
- لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَدْنَى الْإِسْرَافِ -: إِبْدَالُكَ ثَوْبَ صَوْنِكَ، وَإِهْرَاقُكَ فَضْلَ إِنَائِكَ، وَأَكْلُكَ التَّمْرَ وَرَمِيكَ النَّوِي هَاهُنَا وَهَاهُنَا.
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از کمترین حد اسراف - فرمود: کمترین اندازه آن این است که لباس بیرون را لباس خانه و دم دستی قرار دهی، ته مانده ظرفت را دور بریزی و خرما بخوری و هسته هایش را این طرف و آن طرف پرت کنی.
الکافی: ۴/۵۶/۱۰.

حدیث ۱۶۳۵

امام صادق علیه السلام:

إِذَا بَعَثَ اللَّهُ الْمُؤْمِنَ مِنْ قَبْرِهِ خَرَجَ مَعَهُ مِثَالُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالَ لَهُ الْمِثَالُ : لَا تَفْرَحْ وَلَا تَحْزَنْ... فَيَقُولُ لَهُ الْمُؤْمِنُ :... مَنْ أَنْتَ ؟ فَيَقُولُ : أَنَا السُّرُورُ الَّذِي كُنْتُ أَدْخَلْتُ عَلَى أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ .

امام صادق علیه السلام : چون خداوند مؤمن را از گورش درآورد مثالی با او خارج شود که در جلو او راه می رود و هرگاه مؤمن یکی از صحنه های هراس انگیز روز قیامت را ببیند آن مثال به او گوید : نترس و غم به خود را مده ... مؤمن به او گوید : ... تو کیستی؟ مثال گوید : من همان شادی و سروری هستم که به برادر مؤمنت رساندی .

الکافی : ۲/۱۹۰/۸

حدیث ۱۶۳۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةَ الْآخِرَةِ ، وَخَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَهُوَ ثَلِجُ الْفُؤَادِ .

امام صادق علیه السلام : هر که غمی از مؤمنی بزدايد ، خداوند اندوههای آخرت را از او برطرف سازد و از گورش خنک دل بیرون آید .

الکافی : ۲/۱۹۹/۳

حدیث ۱۶۳۷

امام صادق علیه السلام :

لَا يَرَى أَحَدُكُمْ إِذَا أَدْخَلَ عَلَى مُؤْمِنٍ سُورًا أَنَّهُ عَلَيْهِ أُدْخِلَهُ فَقَطُّ بَلِ وَاللَّهِ عَلَيْنَا ، بَلِ وَاللَّهِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ یک از شما فکر نکنند که اگر مؤمنی را شاد کرد فقط او را شادمان ساخته ، بلکه به خدا قسم ما را شاد کرده ، بلکه به خدا قسم رسول خدا را شاد کرده است .

الکافی : ۲/۱۸۹/۶

حدیث ۱۶۳۸

امام صادق علیه السلام :

أَرْبَعَةٌ يَذْهَبْنَ ضَيَاعًا : ... وَسِرٌّ تُودِعُهُ عِنْدَ مَنْ لَا حَصَافَةَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : چهار چیز بر باد می رود : ... و رازی که به کسی سپاری که استواراندیش نیست .
بحار الأنوار : ۷۵/۶۹/۴

حدیث ۱۶۳۹

امام صادق علیه السلام :

سِرُّكَ مِنْ دَمِكَ فَلَا يَجْرِيَنَّ مِنْ غَيْرِ أَوْ دَاجِكَ .

امام صادق علیه السلام : راز تو جزئی از خون توست ، پس مبدا که در رگهای غیر تو جریان یابد .
بحار الأنوار: ۷۵/۷۱/۱۵

حدیث ۱۶۴۰

امام صادق علیه السلام :

إِفْشَاءُ السَّرِّ سُقُوطٌ .

امام صادق علیه السلام : فاش کردن راز ، مایه سقوط است .

تحف العقول : ۳۱۵.

حدیث ۱۶۴۱

امام صادق علیه السلام :

السَّخَاءُ مَا كَانَ ابْتِدَاءً ، فَأَمَّا مَا كَانَ مِنْ مَسْأَلَةٍ فَحَيَاءٌ وَتَذَمُّمٌ .

امام صادق علیه السلام : بخشندگی آن است که بی خواهش کسی صورت گیرد ؛ اما آن بخشندگی که در مقابل درخواست انجام

گیرد ناشی از شرمندگی و برای فرار از نکوهش است .

بحار الأنوار : ۷۱/۳۵۷/۲۱

حدیث ۱۶۴۲

امام صادق علیه السلام :

السَّخِيُّ الْكَرِيمُ الَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ فِي حَقٍّ .

امام صادق علیه السلام : سخاوتمند کریم کسی است که اموال خود را به حق خرج کند .

بحار الأنوار : ۷۱/۳۵۳/۱۱

حدیث ۱۶۴۳

امام صادق علیه السلام :

شَابُّ سَخِيٍّ مُرْهَقٌ فَيَالِدُنُوبٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنْ شَيْخٍ عَابِدٍ بَخِيلٍ .

امام صادق علیه السلام : جوانِ بخشنده آلوده به گناهان، نزد خداوند عز و جل محبوبتر از پیرمردِ عابدِ خسیس است .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۰۷/۳۴

حدیث ۱۶۴۴

امام صادق علیه السلام :

خِيَارُكُمْ سَمَحَاؤُكُمْ وَشِرَارُكُمْ بُخْلَاؤُكُمْ .

امام صادق علیه السلام : بهترین افراد شما ، بخشندگان شما ، بدترینتان ، بخیلانتان .

بحار الأنوار : ۷۱/۳۵۰/۳

حدیث ۱۶۴۵

امام صادق علیه السلام :

السَّخَاءُ مِنَ اخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ ، وَهُوَ عِمَادُ الْإِيمَانِ ، وَلَا يَكُونُ مُؤْمِنٌ إِلَّا سَخِيًّا ، وَلَا يَكُونُ سَخِيًّا إِلَّا ذُو يَقِينٍ وَهَمِّهِ عَالِيَةٍ ؛ لِأَنَّ السَّخَاءَ شُعَاعُ نُورِ الْيَقِينِ ، وَمَنْ عَرَفَ مَا قَصَدَ ، هَانَ عَلَيْهِ مَا بَدَلَ .

امام صادق علیه السلام : بخشندگی از اخلاق پیامبران است و ستون ایمان می باشد . هیچ مؤمنی نیست مگر آن که بخشنده است و تنها آن کس بخشنده است که از یقین و همت والا- برخوردار باشد ؛ زیرا بخشندگی ، پرتو نور یقین است . و هر که هدف را بشناسد ، بخشش بر او آسان شود .

بحار الأنوار : ۷۱/۳۵۵/۱۷

حدیث ۱۶۴۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مسجدی بسازد ، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد .

الکافی : ۳/۳۶۸/۱

حدیث ۱۶۴۷

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ؛ فَإِنَّهَا يُبَوِّئُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ ، وَمَنْ أَتَاهَا مُتَطَهِّرًا طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَكُتِبَ مِنْ زُورِهِ فَأَكْثَرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَالِدُّعَاءِ .

امام صادق علیه السلام : بر شما باد رفتن به مساجد ؛ زیرا مساجد خانه های خدا در روی زمینند . هر که پاک و پاکیزه وارد آنها شود خداوند او را از گناهانش پاک گرداند و در زمره زایران خود قلمدادش کند . پس ، در مساجد نماز و دعا بسیار بگزارید .
الأمالی للصدوق : ۴۴۰/۵۸۴ .

حدیث ۱۶۴۸

امام صادق علیه السلام :

السُّجُودُ عَلَى تَرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْرِقُ الْحُجْبَ السَّبْعَ .

امام صادق علیه السلام : سجده کردن بر تربت حسین علیه السلام حجابهای هفتگانه را از هم می دَرَد .

بحار الأنوار : ۸۵/۱۵۳/۱۴

حدیث ۱۶۴۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ... إِذَا سَجَدَ لَمْ يَرْفَعْ رَأْسَهُ حَتَّى يَرْفُضَ عَرَقًا .

امام صادق علیه السلام : علی بن حسین علیه السلام ... هر گاه به سجده می رفت سر بر نمی داشت چندان که عرق از بدنش سرازیر می شد .

بحار الأنوار : ۸۵/۱۳۷/۱۷.

حدیث ۱۶۵۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، اضْمَنْ لَنَا عَلَى رَبِّكَ الْجَنَّةَ ، فَقَالَ : عَلَى أَنْ تُعِينُونِي بِطُولِ السُّجُودِ .
 امام صادق علیه السلام : گروهی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند : ای رسول خدا ! در برابر پروردگارت بهشت را برای ما ضمانت کن . رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : به شرط آن که با سجده های طولانی مرا یاری دهید .

الأمالی للطوسی : ۶۶۴/۱۳۸۹.

حدیث ۱۶۵۱

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا قَالَ لَهُ سَعِيدُ بْنُ يَسَارٍ : أَدْعُو وَأُنَارِكِمْ أَوْ سَاجِدٌ ؟ - : نَعَمْ أَدْعُ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ، فَإِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ ، أَدْعُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لِدُنْيَاكَ وَآخِرَتِكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سعید بن یسار که پرسید : در حال رکوع یا سجود دعا کنم؟ - فرمود : آری ، در حال سجود دعا کن ؛ زیرا نزدیکترین زمان بنده به خداوند زمانی است که در سجده است . [در آن حال] برای دنیا و آخرت به درگاه خداوند عز و جل دعا کن .

بحار الأنوار : ۸۵/۱۳۱/۶.

حدیث ۱۶۵۲

امام صادق علیه السلام :

السُّجُودُ مُنْتَهَى الْعِبَادَةِ مِنْ بَنِي آدَمَ .

امام صادق علیه السلام : سجود ، اوج عبادت بنی آدم است .

الدعوات : ۳۳/۷۰.

حدیث ۱۶۵۳

امام صادق علیه السلام :

أَطْعَمُوا ثَلَاثَةً ثُمَّ أَنْتُمْ بِالْخِيَارِ عَلَيْهِ ، إِنْ شِئْتُمْ أَنْ تَزْدَادُوا فَازْدَادُوا وَإِلَّا فَقَدْ أُدِّيتُمْ حَقَّ يَوْمِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : تا سه سائل را غذا بدهید ؛ پس از آن مختارید ، اگر خواستید به غیر آنها نیز بدهید و گرنه وظیفه آن روز خود را انجام داده اید .

عدّة الداعي : ۹۱ .

حدیث ۱۶۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَسْأَلُنِي الْحَاجَةَ فَأُبَادِرُ بِقَضَائِهَا مَخَافَةَ أَنْ يَسْتَعِينِي عَنْهَا فَلَا يَجِدُ لَهَا مَوْقِعًا إِذَا جَاءَتْهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مردی دست نیاز سوی من دراز کند در رفع نیاز او می شتابم ؛ زیرا می ترسم کار از کار بگذرد و اقدام من در کمک به او دیگر به کارش نیاید .

عیون أخبار الرضا : ۲/۱۷۹/۲ .

حدیث ۱۶۵۵

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تَوْرَثُ الْحِرْمَانَ : الْإِلْحَاحُ فِي الْمَسْأَلَةِ ، وَالْغَيْبَةُ ، وَالْهُزْءُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز موجب محرومیت است : پافشاری در درخواست ، غیبت و ریشخند کردن .
تحف العقول : ۳۲۱ .

حدیث ۱۶۵۶

امام صادق علیه السلام :

لَا تَسْأَلْ مَنْ تَخَافُ أَنْ يَمْنَعَكَ .

امام صادق علیه السلام : از کسی که می ترسی دست رد به سینه ات زند ، چیزی نخواه .
أعلام الدین : ۳۰۴ .

حدیث ۱۶۵۷

امام صادق علیه السلام :

شَيْعَتُنَا مَنْ لَا يَسْأَلُ النَّاسَ وَلَوْ مَاتَ جُوعًا .

امام صادق علیه السلام : شیعه ما کسی است که دست نیازه سوی مردم دراز نمی کند ، گرچه از گرسنگی بمیرد .
وسائل الشيعة : ۶/۳۰۹/۱۵ .

حدیث ۱۶۵۸

امام صادق علیه السلام :

لِلْعَالِمِ إِذَا سُئِلَ عَنْ شَيْءٍ وَهُوَ لَا يَعْلَمُهُ أَنْ يَقُولَ : اللَّهُ أَعْلَمُ ، وَلَيْسَ لِعَبْرِ الْعَالِمِ أَنْ يَقُولَ ذَلِكَ .

امام صادق علیه السلام : عالم حق دارد که هرگاه سؤالی از او شود که پاسخش را نمی داند ، بگوید : خدا داناتر است ، اما غیر عالم حق ندارد چنین بگوید . [بلکه باید بگوید : نمی دانم] .

الكافي : ۱/۴۲/۵ .

حدیث ۱۶۵۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مَنْ أَجَابَ فِي كُلِّ مَا يُسْأَلُ عَنْهُ لَمْ جُنُونَ

امام صادق علیه السلام: هر کس به هر سؤالی که از او می شود پاسخ دهد، دیوانه است.
بحار الأنوار: ۲/۱۱۷/۱۵.

حدیث ۱۶۶۰

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سَأَلَهُ دَاوُودُ الرَّقِيُّ: يَقُومُ الرَّجُلُ عَلَى قَبْرِ أَبِيهِ وَقَرِيْبِهِ وَغَيْرِ قَرِيْبِهِ، هَلْ يَنْفَعُهُ ذَلِكَ؟ - نَعَمْ إِنَّ ذَلِكَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ كَمَا يَدْخُلُ عَلَى أَحَدِكُمْ الْهَدِيَّةُ، يَفْرَحُ بِهَا.

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به داوود رقی که عرض کرد: انسان سر قبر پدر خود و خویشاوند و غریبه می رود. آیا این کار برای او سودی دارد؟ - فرمود: آری، همان طور که اگر به یکی از شما هدیه ای داده شود خوشحال می گردد، مرده نیز از کار شما خوشحال می شود.

بحار الأنوار: ۱۰۲/۲۹۶/۶

حدیث ۱۶۶۱

امام صادق علیه السلام:

مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى زِيَارَةِ تَنَافُلِيْزِرْ صَالِحِي مَوَالِينَا، يُكْتَبَ لَهُ ثَوَابُ زِيَارَتِنَا.

امام صادق علیه السلام: هر که قادر به زیارت ما نیست، دوستان صالح ما را زیارت کند، که ثواب زیارت ما برایش نوشته می شود.

بحار الأنوار: ۲۹ / ۳۵۴ / ۷۴.

حدیث ۱۶۶۲

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ ... لَنَا حَرَمًا وَهُوَ قَمٌ، وَسْتَدْفَنُ فِيهِ امْرَأَةٌ مِنْ وُلْدِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ، مَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

امام صادق علیه السلام: ما را حرمی است و آن قم است و بزودی زنی از فرزندان من به نام فاطمه در آن جا دفن خواهد شد. هر که او را زیارت کند، بهشت بر او واجب می شود.

بحار الأنوار: ۱۰۲/۲۶۷/۵

حدیث ۱۶۶۳

امام صادق علیه السلام:

مَنْ زَارَنِي غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَمْ يَمُتْ فَقِيرًا.

امام صادق علیه السلام: هر که مرا زیارت کند، گناهانش آمرزیده شود و در فقر نمیرد.

بحار الأنوار: ۱۰۰/۱۴۵/۳۴.

حدیث ۱۶۶۴

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ : مَا لِمَنْ زَارَ أَحَدًا مِنْكُمْ ؟ - : كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد : ثواب کسی که یکی از شما را زیارت کند چیست؟ - فرمود : مانند ثواب کسی که رسول خدا صلی الله علیه و آله را زیارت کند .
الکافی : ۴/۵۷۹/۱ .

حدیث ۱۶۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا زُرْتَنَا أبا عبد الله عليه السلام فَرُزُّهُ وَأَنْتَ حَزِينٌ مَكْرُوبٌ شَعْتٌ مُعَبَّرٌ جَائِعٌ عَطْشَانٌ ، فَإِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُتِلَ حَزِينًا مَكْرُوبًا شَعْتًا مُعَبَّرًا جَائِعًا عَطْشَانًا ، وَأَسْأَلُهُ الْحَوَائِجَ وَانصَرِفْ عَنْهُ وَلَا تَتَّخِذْهُ وَطْنَا .

امام صادق علیه السلام : هر گاه به زیارت اباعبدالله علیه السلام رفتی ، با دلی غمزده و اندوهناک و پیکری ژولیده و غبار گرفته و گرسنه و تشنه زیارتش کن ؛ زیرا که حسین علیه السلام غمزده و اندوهناک و ژولیده و غبار گرفته و گرسنه و تشنه کشته شد . و حوایج خود را از او بخواه و برگرد و در کنار قبر او سکونت مگزین .
ثواب الأعمال : ۱۱۴/۲۱ .

حدیث ۱۶۶۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عِنْدَ رَبِّهِ يَنْظُرُ ... وَيَقُولُ : لَوْ يَعْلَمُ زَائِرِي مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَكَانَ فَرْحُهُ أَكْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ . وَإِنَّ زَائِرَهُ لَيَنْقَلِبُ وَمَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ .

امام صادق علیه السلام : حسین بن علی علیه السلام در نزد پروردگارش نظر می کند . . . و می گوید : اگر زائر من بداند که خداوند چه برایش آماده کرده است ، هر آینه شادیش بیش از بیتابیش (از رنج سفر) خواهد بود و همانا زائر او پاک از هر گناهی به خانه خود باز می گردد .
الأمالی للطوسی : ۵۵/۷۴ .

حدیث ۱۶۶۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّةٍ مَقْبُولَةٍ وَأَلْفِ عُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ ، وَغَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ .

امام صادق علیه السلام : هر که حسین علیه السلام را ، با معرفت به حق و مقام او ، زیارت کند خداوند ثواب هزار حج پذیرفته و هزار عمره پذیرفته را برایش بنویسد و گناهان گذشته و آینده او را ببخشد .
بحار الأنوار : ۱۰۰/۲۵۷/۱ .

حدیث ۱۶۶۸

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَا بَيْنَ قَبْرِی وَمِثْبَرِی رَوْضَةٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّةِ ، وَمِثْبَرِی عَلَى تَرْعِیهِ مِنْ تَرْعِ الْجَنَّةِ ؛ لِأَنَّ قَبْرَ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا بَيْنَ قَبْرِهِ وَمِثْبَرِهِ ، وَقَبْرُهَا رَوْضَةٌ مِنْ رِیَاضِ الْجَنَّةِ ، وَإِلَيْهِ تَرْعُهُ مِنْ تَرْعِ الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا فرمود : میان قبر و منبر من باغی از باغهای بهشت است و منبر من بر فراز آبراهه ای از آبراهه های بهشت است ؛ چون قبر فاطمه - صلوات الله علیها - میان قبر رسول خدا و منبر اوست و قبر فاطمه باغی از باغهای بهشت می باشد و یکی از آبراهه های بهشت به سوی آن است .

معانی الأخبار : ۲۶۷ / ۱ .

حدیث ۱۶۶۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ زَارَنَا فِي مَمَاتِنَا فَكَأَنَّمَا زَارَنَا فِي حَيَاتِنَا .

امام صادق علیه السلام : هر که پس از مردنمان ما را زیارت کند ، چنان است که در زمان حیاتمان زیارت کرده باشد .

بحار الأنوار : ۱۰۰/۱۲۴/۳۴

حدیث ۱۶۷۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ إِلَى جَانِبِهَا [أَي جَانِبِ الْكُوفَةِ] قَبْرُ الْإِبْرَاهِيمَ مَكْرُوبٌ فَيَصَلِّي عِنْدَهُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ ، إِلَّا رَجَعَهُ اللَّهُ مَسْرُورًا بِقَضَائِ حَاجَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : نزدیک کوفه قبری است که هر غمدیده ای آن جا رود و در کنار آن چهار رکعت نماز گزارد ، خداوند با برآوردن حاجتش او را شادمان برگرداند .

بحار الأنوار : ۱۰۰/۲۵۹/۷ .

حدیث ۱۶۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ زَارَ أَخَاهُ فِي اللَّهِ وَلِلَّهِ ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَخْطُرُ بَيْنَ قِبَاطِيٍّ مِنْ نُورٍ لَا يَمُرُّ بِشَيْءٍ إِلَّا أَضَاءَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که در راه خدا، و برای خدا، به دیدن برادر خود رود در روز قیامت میان جامه هایی از نور می خرامد و بر هر چه می گذرد آن را روشن می کند .

بحار الأنوار : ۷۴/۳۴۷/۸ .

حدیث ۱۶۷۲

امام صادق علیه السلام :

تَزَاوَرُوا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِكُمْ إِحْيَاءَ لِقُلُوبِكُمْ ، وَذِكْرًا لِأَحَادِيثِنَا ، وَأَحَادِيثِنَا تُعْطَفُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ ، فَإِنْ أَخَذْتُمْ بِهَا رَشَدْتُمْ وَنَجَوْتُمْ ، وَإِنْ تَرَكَتُمُوهَا ضَلَلْتُمْ وَهَلَكْتُمْ ، فَخُذُوا بِهَا وَأَنَا بِنَجَاتِكُمْ زَعِيمٌ .

امام صادق علیه السلام : دید و بازدید کنید که دیدار شما از یکدیگر موجب زنده شدن دل‌های شما و یاد کرد احادیث ما می شود و احادیث ما شما را به هم مهربان می کند . اگر به آنها عمل کنید ، کمال و نجات می یابید و اگر رهایشان کنید ، گمراه و هلاک می شوید . پس به احادیث ما عمل کنید که در این صورت من ضامن نجات شما هستم .
الکافی : ۲/۱۸۶/۲ .

حدیث ۱۶۷۳

امام صادق علیه السلام :
أَغْلَبَ الْأَعْدَاءَ لِلْمُؤْمِنِ زَوْجَةُ الشُّوْءِ .
امام صادق علیه السلام : چیره ترین دشمن مؤمن ، همسر ناشایست است .
کتاب من لا یحضره الفقیه : ۳/۳۹۰/۴۳۷۰ .

حدیث ۱۶۷۴

امام صادق علیه السلام :
كَانَ مِنْ دَعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَعُوذُ بِكَ مِنْ امْرَأَةٍ تُشَيَّبُنِي قَبْلَ مَشِيئِي .
امام صادق علیه السلام : یکی از دعاهای رسول خدا صلی الله علیه و آله این بود : پناه می برم به تو از زنی که پیش از آن که زمان پیری ام فرا رسد مرا پیر کند .
الکافی : ۵/۳۲۶/۳ .

حدیث ۱۶۷۵

امام صادق علیه السلام :
مَلْعُونَةٌ مَلْعُونَةٌ امْرَأَةٌ تُؤْذِي زَوْجَهَا وَتُعْمَهُ ، وَسَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ امْرَأَةٌ تُكْرِمُ زَوْجَهَا وَلَا تُؤْذِيهِ وَتُطِيعُهُ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِهِ .
امام صادق علیه السلام : ملعون است ، ملعون است ، ملعون است آن زنی که شوهر خود را بیازارد و غمگینش کند ، و خوشبخت است ، خوشبخت آن زنی که شوهر خود را احترام نهد و آزارش ندهد و در همه حال از وی فرمان برد .
بحار الأنوار : ۱۰۳/۲۵۳/۵۵ .

حدیث ۱۶۷۶

امام صادق علیه السلام :
سَأَلْتُ أُمَّ سَلَمَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ فَضْلِ النِّسَاءِ فِي خِدْمَةِ أَزْوَاجِهِنَّ ، فَقَالَتْ : أَيُّمَا امْرَأَةٍ رَفَعَتْ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا شَيْئًا مِنْ مَوْضِعٍ إِلَى مَوْضِعٍ تُرِيدُ بِهِ صَلَاحًا إِلَّا نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا ، وَمَنْ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا لَمْ يُعَذِّبْهُ .
امام صادق علیه السلام : ام سلمه از رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره فضیلت خدمت کردن زنان به شوهرانشان پرسید ، آن حضرت فرمود : هر زنی که در خانه شوهر خود به قصد مرتب کردن آن ، چیزی را جابه جا کند خداوند به او نظر افکند و هر که

خداوند به او نظر کند عذابش ندهد .

بحار الأنوار : ۱۰۳/۲۵۱/۴۹ .

حدیث ۱۶۷۷

امام صادق علیه السلام :

: أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لِلنَّاسِ : إِيَّاكُمْ وَخَضِرَاءَ الدَّمَنِ ، قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا خَضِرَاءُ الدَّمَنِ ؟ قَالَ : الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنِبَتِ السُّوءِ .

امام صادق علیه السلام به نقل از پدرانش علیهم السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به مردم فرمود : از خضراء الدمن (گیاه روئیده در خرابه) بپرهیزید. گفته شد: ای رسول خدا! خضراء الدمن چیست؟ فرمود: زن زیارویی که در خانواده ای فاسد رشد کرده است .

بحار الأنوار : ۱۰۳/۲۳۲/۱۰ .

حدیث ۱۶۷۸

امام صادق علیه السلام :

أَمَّا سُؤْمُ الْمَرْأَةِ فَكَثْرَةُ مَهْرِهَا وَعُقُوقُ زَوْجِهَا .

امام صادق علیه السلام : شومی و ناخجستگی زن ، زیاد بودن مهریه او و نافرمانی از شوهرش است .
معانی الأخبار : ۱۵۲/۱ .

حدیث ۱۶۷۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ زَوَّجَ أَعْزَبًا كَانَ مِمَّنْ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که عزبی را زن دهد ، از جمله کسانی است که خداوند عز و جل در روز قیامت به او نظر می افکند .
الکافی : ۵/۳۳۱/۲ .

حدیث ۱۶۸۰

امام صادق علیه السلام :

رَكَعَتَانِ يُصَلِّيهِمَا مُتَزَوِّجٌ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً يُصَلِّيْهَا غَيْرُ مُتَزَوِّجٍ .

امام صادق علیه السلام : دو رکعت نمازی که ازدواج کرده می خواند ، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد عزب بخواند .
بحار الأنوار : ۱۰۳/۲۱۹/۱۵ .

حدیث ۱۶۸۱

امام صادق علیه السلام :

حَرَامٌ عَلَيَّ قُلُوبِكُمْ أَنْ تَعْرِفَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَزْهَدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام: چشیدن حلاوت ایمان بر دل‌های شما حرام است، مگر آن گاه که دل‌هایتان به دنیا بی رغبت باشند.
بحار الأنوار: ۷۳/۴۹/۲۰.

حدیث ۱۶۸۲

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الزَّاهِدِ فِي الدُّنْيَا - : الَّذِي يَتْرُكُ حَلَالَهَا مَخَافَةَ حِسَابِهِ ، وَيَتْرُكُ حَرَامَهَا مَخَافَةَ عَذَابِهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این که زاهد به دنیا کیست؟ - فرمود: کسی که از بیم حسابرسی، حلال دنیا را ترک گوید و از بیم کیفر، حرام آن را رها کند.
عیون أخبار الرضا: ۲/۵۲/۱۹۹.

حدیث ۱۶۸۳

امام صادق علیه السلام:

الزُّهْدُ مِفْتَاحُ بَابِ الْآخِرَةِ ، وَالْبِرَاءَةُ مِنَ النَّارِ ، وَهُوَ تَرْكُ كُلِّ شَيْءٍ يَشْغَلُكَ عَنِ اللَّهِ ، مِنْ غَيْرِ تَأْسُفٍ عَلَى فَوْتِهَا ، وَلَا إِعْجَابٍ فِي تَرْكِهَا ، وَلَا انْتِظَارٍ فَرَجٍ مِنْهَا ، وَلَا طَلَبٍ مَحْمَدَةٍ عَلَيْهَا ، وَلَا عَوْضٍ مِنْهَا ، بَلْ تَرَى فَوْتَهَا رَاحَةً وَكَوْنَهَا آفَةً ، وَتَكُونُ أَبْدَا هَارِبًا مِنَ الْآفَةِ ، مُعْتَصِمًا بِالرَّاحَةِ .

امام صادق علیه السلام: زهد کلید در آخرت است و براءت از آتش. زهد آن است که هر چه تو را از خدا باز دارد رها کنی، بی آن که بر از دست دادن آن افسوس خوری و نه بر اثر فرو گذاشتن آن دچار خودپسندی شوی و نه چشمداشت گشایشی از آن داشته باشی و نه خواهان ستایشی در قبال این کار و نه طالب عوض و جبران آن باشی. بلکه از دست دادن آن را مایه آسایش و بودن آن را آفتی [برای خود] دانی و همواره از آفت گریزان باشی و به آسایش چنگ زنی.

بحار الأنوار: ۷۰/۳۱۵/۲۰

حدیث ۱۶۸۴

امام صادق علیه السلام:

جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي بَيْتٍ ، وَجُعِلَ مِفْتَاحُهُ الزُّهْدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام: همه خیر در یک خانه نهاده شده و کلید آن، دل بر کردن از دنیا قرار داده شده است.
بحار الأنوار: ۷۳/۴۹/۲۰.

حدیث ۱۶۸۵

امام صادق علیه السلام:

إِذَا فَشَا الزَّلْزَلَةُ ظَهَرَتِ الزَّلَازِلُ .

امام صادق علیه السلام: هرگاه زلزله شیوع یابد، زمین لرزه‌ها پدیدار شود.
تهذیب الأحكام: ۳/۱۴۸/۳۱۸.

حدیث ۱۶۸۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَقْرَبُ نُطْفَتَهُ فِي رَحِمٍ تَحْرُمُ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : سخت ترین عذاب را در روز قیامت آن مردی دارد که نطفه خود را در رحمی که بروی حرام است جای دهد .

بحار الأنوار : ۷۹/۲۶/۲۸

حدیث ۱۶۸۷

امام صادق علیه السلام :

الْعَالِمُ بِزَمَانِهِ ، لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَابِسُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که زمان خود را بشناسد ، آماج اشتباهات قرار نگیرد .
تحف العقول : ۳۵۶ .

حدیث ۱۶۸۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ تَمَامِ الصَّوْمِ إِعْطَاءَ الزَّكَاةِ - يَعْنِي الْفِطْرَةَ - كَمَا أَنَّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ ، لِأَنَّهُ مَنْ صَامَ وَلَمْ يُؤَدِّ الزَّكَاةَ فَلَا صَوْمَ لَهُ إِذَا تَرَكَهَا مُتَعَمِّدًا .

امام صادق علیه السلام : تمامیت روزه ، به دادن زکات (فطریه) است ، همچنان که تمامیت نماز به صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله می باشد ؛ زیرا اگر کسی روزه بگیرد و زکات فطره را عمدتاً ندهد از روزه بی بهره است .
کتاب من لا یحضره الفقیه : ۲/۱۸۳/۲۰۸۵ .

حدیث ۱۶۸۹

امام صادق علیه السلام :

المَعْرُوفُ زَكَاةُ النَّعْمِ ، وَالشَّفَاعَةُ زَكَاةُ الْجَاهِ ، وَالْعِلَلُ زَكَاةُ الْأَبْدَانِ ، وَالْعَفْوُ زَكَاةُ الظَّفَرِ ، وَمَا أَدَيْتَ زَكَاةَهُ فَهُوَ مَأْمُونُ السَّلْبِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی کردن ، زکات نعمتهاست و وساطت کردن ، زکات جاه و مقام و بیماریها ، زکات بدنها و گذشت ، زکات پیروزی و هر چیزی که زکاتش را بدهی ، از خطر نابودی در امان است .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۶۸/۱۸۲ .

حدیث ۱۶۹۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً ، وَزَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَهْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی زکاتی دارد و زکات دانش این است که آن را به اهلیش بیاموزد .

بحار الأنوار: ۷۸/۲۴۷/۷۷

حدیث ۱۶۹۱

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ مَنَعَ قِيرَاطًا مِنَ الزَّكَاةِ فَلَيْمَتْ إِنْ شَاءَ يَهُودِيًّا وَإِنْ شَاءَ نَصْرَانِيًّا .
 امام صادق علیه السلام : هر که قیراطی از زکات را نپردازد ، گو بمیرد، خواه یهودی و یا نصرانی .
 ثواب الأعمال : ۲۸۱/۷ .

حدیث ۱۶۹۲

امام صادق علیه السلام :
 - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ ...» - : الْفَقِيرُ الَّذِي لَا يَسْأَلُ النَّاسَ ، وَالْمَسْكِينُ أَجْهَدُ مِنْهُ ، وَالْبَائِسُ أَجْهَدُهُمْ .
 امام صادق علیه السلام - درباره آیه «جز این نیست که صدقات برای فقیران است و...» - فرمود : فقیر کسی است که دست‌گدایی به سوی مردم دراز نمی‌کند و مسکین وضعش از فقیر بدتر است و بئس از همه آنان بینواتر است .
 الکافی : ۳/۵۰۱/۱۶ .

حدیث ۱۶۹۳

امام صادق علیه السلام :
 السُّرَّاقُ ثَلَاثَةٌ : مَانِعُ الزَّكَاةِ ، وَمُسْتَحِلُّ مَهْرِ النِّسَاءِ ، وَكَذَلِكَ مَنْ اسْتَدَانَ وَلَمْ يَنْوِ قَضَاءَهُ .
 امام صادق علیه السلام : دزدان سه گروهند : کسی که زکات ندهد، و کسی که مهریه زنان را [بر خود] حلال شمارد، و نیز کسی که وام ستاند و قصد پرداختن آن را نداشته باشد .
 بحار الأنوار : ۹۶/۱۲/۱۵ .

حدیث ۱۶۹۴

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ مَنَعَ الزَّكَاةَ سَأَلَ الرَّجْعَةَ
 عِنْدَ الْمَوْتِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ»
 امام صادق علیه السلام : کسی که زکات نپردازد ، هنگام فرارسیدن مرگ خواهان بازگشت [به زندگی] می‌شود و این است [منظور] سخن خداوند عزوجل که : «چون یکی از آنان را مرگ فرا رسد ، گوید : پروردگارا! مرا برگردانید باشد که برای جبران آنچه فرو گذاشتم کاری نیک انجام دهم» .
 المؤمنون : ۹۹ - ۱۰۰ .

حدیث ۱۶۹۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا وَضِعَتْ الزَّكَاةُ إِخْتِيَارًا لِلأَغْنِيَاءِ وَمَعُونَةً لِلْفُقَرَاءِ ، وَلَوْ أَنَّ النَّاسَ أَدَّوْا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ مَا بَقِيَ مُسَلِّمٌ فَقِيرًا مُحْتَاجًا ، وَلَا سَدِيدٌ تَغْنَى بِمَا فَرَضَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ ، وَإِنَّ النَّاسَ مَا افْتَقَرُوا ، وَلَا احتاجُوا ، وَلَا جاعُوا ، وَلَا عَزُّوا إِلَّا بِذُنُوبِ الأَغْنِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام: زکات به منظور آزمودن توانگران و کمک به مستمندان وضع شده است. اگر مردم زکات اموال خود را می پرداختند، هیچ مسلمانی فقیر و نیازمند نمی ماند و به سبب آنچه خداوند عز و جل برای او واجب کرده است بی نیاز می شد. مردم، فقیر و نیازمند و گرسنه و برهنه نشدند مگر به گناه [ترک زکات] از سوی ثروتمندان. کتاب من لا یحضره الفقیه: ۲/۷/۱۵۷۹.

حدیث ۱۶۹۶

امام صادق علیه السلام:

لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا زَكَاةَ لَهُ ، وَلَا زَكَاةَ لِمَنْ لَا وَرَعَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام: کسی که زکات ندهد نمازش بی حاصل است، و کسی که ورع نداشته باشد زکاتش پذیرفته نیست. مشکاه الأنوار: ۹۶/۲۱۲.

حدیث ۱۶۹۷

امام صادق علیه السلام:

مَا فَرَضَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَى هَذِهِ الأُمَّةِ أَشَدَّ عَلَيْهِمْ مِنَ الزَّكَاةِ ، وَمَا تَهْلِكُ عَامَّتُهُمْ إِلَّا فِيهَا .

امام صادق علیه السلام: خداوند - که یادش بر فراز باد - چیزی سخت تر از زکات بر این امت واجب نکرد و عموم آنان جز در این مورد هلاک نشوند.

الأمالی للطوسی: ۶۹۳/۱۴۷۴.

حدیث ۱۶۹۸

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سَأَلَهُ يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ الوَاسِطِيُّ عَنِ الفَّلَاحِيْنَ - : هُمُ الزَّارِعُونَ كُنُوزَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ ، وَمَا فِي الأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الزَّرَاعَةِ ، وَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا زَرَعَإِلَّا إِدْرِيسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهُ كَانَ خَيْطًا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به یزید بن هارون واسطی که از ایشان درباره برزگران پرسید - فرمود: آنان کشتگران گنجهای خدا در زمین اویند. در میان کارها هیچ کاری نزد خداوند محبوب تر از کشاورزی نیست و خدا هیچ پیامبری نفرستاد، مگر آن که کشاورز بود، مگر ادريس عليه السلام که خياط بود.

وسائل الشيعة: ۱۲/۲۵/۳.

حدیث ۱۶۹۹

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و مؤمنان باید به خدا توکل کنند» - فرمود: منظور از مؤمنان، کشاورزان است.

آل عمران : ۱۶۰ .

حدیث ۱۷۰۰

امام صادق علیه السلام :

الزَّارِعُونَ كُنُوزُ الْأَنْامِ، يَزْرَعُونَ طَيِّبًا أَخْرَجَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُ النَّاسِ مَقَامًا ، وَأَقْرَبُهُمْ مَنْزِلَةً ، يُدْعَوْنَ الْمُبَارَكِينَ .
 امام صادق علیه السلام : کشاورزان گنجهای مردمند ، بذر پاکیزه ای را می کارند که خداوند عز و جل آن را برآورده است . مقام آنان در روز قیامت از همگان بهتر و قرب و منزلتشان از همه بیشتر است و «مبارک» خوانده می شوند .
 الکافی : ۵/۲۶۱/۷ .

حدیث ۱۷۰۱

امام صادق علیه السلام :

أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ عَنِ النَّاسِ .
 امام صادق علیه السلام : بالاترین آسایش ، چشم امید برکنندن از مردم است .
 مشکاه الأنوار : ۳۲۴/۱۰۲۶ .

حدیث ۱۷۰۲

امام صادق علیه السلام :

الرُّوْحُ وَالرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ ، وَالْهَمُّ وَالْحَزَنُ فِي الشَّكِّ وَالسَّخَطِ .
 امام صادق علیه السلام : خوشی و آسایش در خشنودی و یقین است و غم و اندوه در شک و ناخشنودی .
 مشکاه الأنوار : ۷۴/۱۳۸ .

حدیث ۱۷۰۳

امام صادق علیه السلام :

- عندما سألَهُ أبو بصيرٍ عَنِ الرُّوحِ عِنْدَ النَّوْمِ أَخْرَجَ مِنَ الْبَدَنِ ؟ - : لا يا أبا بصيرٍ ، فَإِنَّ الرُّوحَ إِذَا فَارَقَتِ الْبَدَانَ لَمْ تَعُدْ إِلَيْهِ ، غَيْرَ أَنَّهَا بِمَنْزِلَةِ عَيْنِ الشَّمْسِ مَرْكُوزَةٌ فِي السَّمَاءِ فِي كَبْدِهَا ، وَشُعَاعُهَا فِي الدُّنْيَا .
 امام صادق علیه السلام - در پاسخ ابو بصیر که پرسید : آیا هنگام خواب ، روح از بدن خارج می شود؟ - فرمود : نه ، ای ابوبصیر! زیرا اگر روح از بدن جدا شود دیگر به آن باز نمی گردد ، منتها روح چون خورشید وسط آسمان است که پرتو آن همه جا را می گیرد .
 جامع الأخبار : ۴۸۸/۱۳۶۰ .

حدیث ۱۷۰۴

امام صادق علیه السلام :

الرُّوْحُ جِسْمٌ رَقِيقٌ قَدْ أَلْسَ قَالِبًا كَثِيفًا .

امام صادق علیه السلام: روح جسم لطیفی است که کالبد ستبری بر آن پوشانده شده است .
بحار الأنوار: ۶۱/۳۴/۷ .

حدیث ۱۷۰۵

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ الْأَرْوَاحَ لَا تُمَارِجُ الْبَدَنَ وَلَا تُؤَاكِلُهُ ، وَإِنَّمَا هِيَ كِلَلٌ لِلْبَدَنِ مُحِيطَةٌ بِهِ .
امام صادق علیه السلام: ارواح با بدن آمیخته نمی شوند و آن را رها هم نمی کنند ، بلکه [همچون] پرده های نازکی برای بدن هستند که آن را در میان گرفته اند .
بحار الأنوار: ۶۱/۴۰/۱۱ .

حدیث ۱۷۰۶

امام صادق علیه السلام:
مَنْ لَمْ يُعْفَرْ لَهُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ لَمْ يُعْفَرْ لَهُ إِلَى مِثْلِهِ مِنْ قَابِلٍ إِلَّا أَنْ يَشْهَدَ عَرَفَةَ .
امام صادق علیه السلام: کسی که در ماه رمضان آمرزیده نشود ، تا رمضان آینده آمرزیده نگردد مگر آن که در عرفه حاضر شود .
بحار الأنوار: ۳۴۲/۶/۹۶ .

حدیث ۱۷۰۷

امام صادق علیه السلام:
- مِنْ وَصِيَّتِهِ لَوْلِيهِ عِنْدَ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ - : فَاجْهَدُوا أَنْفُسَكُمْ فَإِنَّ فِيهِ تَقْسِمَ الْأَرْزَاقِ ، وَتُكْتَبُ الْأَجَالُ ، وَفِيهِ يُكْتَبُ وَفَدُّ اللَّهِ الَّذِينَ يَفْدُونَ إِلَيْهِ ، وَفِيهِ لَيْلَةُ الْعَمَلِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْعَمَلِ فِي أَلْفِ شَهْرٍ .
امام صادق علیه السلام - در سفارشهای خود به فرزنداناش به هنگام حلول ماه رمضان - فرمود: جانهای خود را به تلاش و کوشش وادارید؛ زیرا در این ماه روزی ها قسمت و اجلها نوشته می شود و در آن نام های میهمانان خدا که بر او وارد می شوند ، نوشته می گردد . در این ماه شبی هست که عمل (عبادت) در آن از عمل (عبادت) هزار ماه بهتر است .
بحار الأنوار: ۹۶/۳۷۵/۶۳ .

حدیث ۱۷۰۸

امام صادق علیه السلام:
كَانَ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ : ... يَا عَيْسَى ، كُنْ حَيْثُمَا كُنْتَ مُرَاقِبًا لِي .
امام صادق علیه السلام: از موعظه های خدای تبارک و تعالی به عیسی بن مریم علیه السلام این بود: ای عیسی! هر جا هستی مرا در نظر داشته باش .
بحار الأنوار: ۲۹۳/۱۴ و ۱۴/۲۸۹ .

حدیث ۱۷۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اعْتَدَلَ يَوْمَهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ ، وَمَنْ كَانَ فِي عَدِهِ شَرًّا مِنْ يَوْمِهِ فَهُوَ مَفْتُونٌ ، وَمَنْ لَمْ يَتَفَقَّدِ النُّقْصَانَ فِي نَفْسِهِ دَامَ نَقْصُهُ ، وَمَنْ دَامَ نَقْصُهُ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که دو روزش یکنواخت باشد مغبون است و هر که فردایش بدتر از امروزش باشد فریب خورده است و هر که کاستیهای خود را جستجو نکند پیوسته در کاستی ماند و هر که کاستی اش بیاید مرگ برایش بهتر است .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۷۷/۱۱۳ .

حدیث ۱۷۱۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَانَ رَفِيقًا فِي أَمْرِهِ نَالَ مَا يُرِيدُ مِنَ النَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : هر که در کارهای خود ملایمت داشته باشد ، به آنچه از مردم می خواهد دست یابد .
الکافی : ۲/۱۲۰/۱۶ .

حدیث ۱۷۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِنْ شِئْتَ أَنْ تُكْرَمَ فَلَنْ ، وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُهَانَ فَاحْشُنْ .

امام صادق علیه السلام : اگر می خواهی گرامی باشی ملایم باش و اگر می خواهی خوار شوی خشن باش .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۶۹/۱۰۹ .

حدیث ۱۷۱۲

امام صادق علیه السلام :

الرَّوْحُ وَالرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ ، وَالْهَمُّ وَالْحُزْنُ فِي الشَّكِّ وَالسُّخْطِ .

امام صادق علیه السلام : خوشی و آسایش در خشنودی و یقین است ، و غم و اندوه در شک و ناخشنودی .
بحار الأنوار : ۷۵ / ۱۵۹ / ۷۱

حدیث ۱۷۱۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَرْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، إِتَّهَمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي قَضَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که به آنچه خداوند عز و جل قسمت کرده خشنود نباشد ، [در واقع] خداوند متعال را در قضایش متهم کرده است .

بحار الأنوار : ۳۳ / ۲۰۲ / ۷۸

حدیث ۱۷۱۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَضِيَ الْقَضَاءَ أَتَى عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَهُوَ مَأْجُورٌ وَمَنْ سَخِطَ الْقَضَاءَ أَتَى عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَأَحْبَطَ اللَّهُ أُجْرَهُ .

امام صادق علیه السلام : قضای خداوند در هر حال جاری می شود؛ بنابراین ، کسی که به آن خشنود باشد مأجور است و کسی که از آن ناخشنود باشد خداوند اجرش را از بین می برد .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۳۹/۲۶ .

حدیث ۱۷۱۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَرْضَاهُمْ بِقَضَاءِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : همانا خداشناسترین مردم ، خشنودترین آنها به قضای خداست .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۸/۷۵

حدیث ۱۷۱۶

امام صادق علیه السلام :

رَأْسُ طَاعَةِ اللَّهِ الرَّضَا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ فِيمَا أَحَبَّ الْعَبْدُ وَفِيمَا كَرِهَ .

امام صادق علیه السلام : خشنودی به آنچه خدا می کند ، چه خوشایند بنده باشد یا ناخوشایند او ، در رأس فرمانبری از خداست .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۳۹/۲۸ .

حدیث ۱۷۱۷

امام صادق علیه السلام :

لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لَشَيْءٍ قَدْ مَضَى : لَوْ كَانَ غَيْرَهُ !

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هیچ گاه درباره چیزی که گذشته بود، نمی گفت: کاش جز این بود!

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۷/۷۵

حدیث ۱۷۱۸

امام صادق علیه السلام :

رِضَاعُ الْيَهُودِيَّةِ وَالنَّصْرَانِيَّةِ خَيْرٌ مِنْ رِضَاعِ النَّاصِبِيَّةِ .

امام صادق علیه السلام : شیر دایه یهودی و مسیحی بهتر از شیر دایه ناصبی (دشمن اهل بیت علیهم السلام) است .

وسائل الشيعة : ۱۵/۱۸۷/۱ .

حدیث ۱۷۱۹

امام صادق علیه السلام :

الرُّشَى فِي الْحُكْمِ هُوَ الْكُفْرُ بِاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : رشوه در قضاوت ، کفر ورزیدن به خداست .
الکافی : ۷/۴۰۹/۲ .

حدیث ۱۷۲۰

امام صادق علیه السلام :

كَثْرَةُ السُّحْتِ يَمْحَقُ الرِّزْقَ .

امام صادق علیه السلام : حرامخواری زیاد ، روزی را می برد .
تحف العقول : ۳۷۲ .

حدیث ۱۷۲۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْبِرَّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی ، روزی را زیاد می کند .
بحار الأنوار : ۷۴/۸۱/۸۴ .

حدیث ۱۷۲۲

امام صادق علیه السلام :

حُسْنُ الْخُلُقِ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ .

امام صادق علیه السلام : خوشخویی ، روزی را زیاد می کند .
بحار الأنوار : ۷۱/۳۹۶/۷۷ .

حدیث ۱۷۲۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَّنَ بَرَّهُ أَهْلَ بَيْتِهِ زِيدَ فِي رِزْقِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که با خانواده خود نیکوکار باشد ، روزی اش زیاد شود .
بحار الأنوار : ۶۹/۴۰۸/۱۱۷ .

حدیث ۱۷۲۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اهْتَمَّ لِرِزْقِهِ كَتَبَ عَلَيْهِ حَطِيبَةٌ .

امام صادق علیه السلام : هر که غم روزی خود را بخورد ، برایش یک گناه محسوب شود .

الأمالی للطوسی: ۳۰۰/۵۹۳.

حدیث ۱۷۲۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ أَرْزَاقَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ، وَذَلِكَ أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَمْ يَعْرِفْ وَجَهَ رِزْقِهِ كَثُرَ دُعَاؤُهُ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل روزی مؤمنان را از جایی می‌رساند که فکرش را هم نمی‌کنند؛ علتش هم این است که وقتی بنده نداند روزی اش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می‌کند.

الکافی: ۵/۸۴/۴.

حدیث ۱۷۲۶

امام صادق علیه السلام:

لَيْكُنْ طَلَبُكَ الْمَعِيشَةَ فَوْقَ كَسْبِ الْمُضَيِّعِ، دُونَ طَلَبِ الْحَرِيصِ الرَّاضِي بِالْدُنْيَا الْمُطْمَئِنِّ إِلَيْهَا، وَلَكِنْ أَنْزَلَ نَفْسَكَ مِنْ ذَلِكَ بِمَنْزِلَةِ الْمُنْصِفِ الْمُتَعَفِّفِ تَرْفَعُ نَفْسَكَ عَنْ مَنْزِلَةِ الْوَاهِي الضَّعِيفِ وَتَكْتَسِبُ مَا لَا بُدَّ لِلْمُؤْمِنِ مِنْهُ.

امام صادق علیه السلام: باید طلب تو در کسب معیشت بالاتر از کسی باشد که کسب معیشت را فرو گذاشته و پایین تر از طلب شخص حریصی که به دنیا خشنود و دل بسته است؛ بلکه میانه رو و خویشتندار باش و از سستی و تنبلی دوری کن و برای کسب آنچه [از روزی که] مؤمن را گریزی از آن نیست، تلاش کن.

بحار الأنوار: ۱۰۳/۳۳/۶۳.

حدیث ۱۷۲۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَسَّعَ أَرْزَاقَ الْحَمَقَى لِيَعْتَبِرَ الْعُقَلَاءُ وَيَعْلَمُوا أَنَّ الدُّنْيَا لَيْسَ يُنَالُ مَا فِيهَا بِعَمَلٍ وَلَا حِيلَةٍ.

امام صادق علیه السلام: خدای تعالی روزی احمقان را فراخ گردانید تا خردمندان درس عبرت بگیرند و بدانند که دنیا نه با تلاش و کوشش به دست می‌آید و نه با زرنگی و تدبیر.

بحار الأنوار: ۱۰۳/۳۴/۶۳.

حدیث ۱۷۲۸

امام صادق علیه السلام:

إِنْ كَانَ الرَّزْقُ مَقْسُومًا فَالْحِرْصُ لِمَاذَا؟!

امام صادق علیه السلام: اگر روزی مقدر است، پس حرص زدن چرا؟!

الأمالی للصدوق: ۱۲/۵۶.

حدیث ۱۷۲۹

امام صادق علیه السلام:

صَلِّ رَحِمَكَ وَلَوْ بِشَرِيهِ مِنْمَاءٍ، وَأَفْضَلُ مَا تُوصَلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا.

امام صادق علیه السلام: حتی اگر شده با نوشاندن جرعه ای آب، با خویشاوندت صله رحم کن و بهترین صله رحم، آزار نرساندن به خویشاوند است.
الکافی: ۲/۱۵۱/۹.

حدیث ۱۷۳۰

امام صادق علیه السلام:
الذُّنُوبُ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ .
امام صادق علیه السلام: از جمله گناهانی که مرگ و نابودی را شتاب می بخشد، قطع رحم است.
بحار الأنوار: ۷۴/۹۴/۲۳.

حدیث ۱۷۳۱

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ الرَّجْعَةَ لَيْسَتْ بِعَامَّةٍ، وَهِيَ خَاصَّةٌ لَا يَرْجِعُ إِلَّا مَنْ مَحَضَ الْإِيمَانَ مَحْضًا أَوْ مَحَضَ الشُّرْكَ مَحْضًا .
امام صادق علیه السلام: رجعت، همگانی نیست بلکه خاص است و فقط کسانی به دنیا باز می گردند که مؤمن خالص یا مشرک محض باشند.
بحار الأنوار: ۵۳/۳۹/۱.

حدیث ۱۷۳۲

امام صادق علیه السلام:
أَوَّلُ مَنْ يَرْجِعُ إِلَى الدُّنْيَا، الْحَسِينُ بْنُ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَمْلِكُ حَتَّى يَسْقُطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ .
امام صادق علیه السلام: نخستین کسی که به دنیا بر می گردد حسین بن علی علیه السلام است. او چندان فرمانروایی می کند که بر اثر پیری، ابروانش بر روی چشمانش فرو می افتد.
بحار الأنوار: ۱۹ /۴۶ /۵۳

حدیث ۱۷۳۳

امام صادق علیه السلام:
وَاللَّهِ لَا تَذْهَبُ الْأَيَّامُ وَاللَّيَالِي حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُمِيتَ الْأَحْيَاءَ، وَيُرَدُّ الْحَقُّ إِلَى أَهْلِهِ، وَيُقِيمَ دِينَهُ الَّذِي ارْتَضَاهُ لِنَفْسِهِ .
امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند که روزها و شبها به سر نیاید تا آن که خداوند مردگان را زنده کند و زندگان را بمیراند و حق را به اهلش باز گرداند و دین برگزیده خود را بر پا دارد (بر جهان حاکم گرداند).
بحار الأنوار: ۱۲۵ /۱۰۲ /۵۳

حدیث ۱۷۳۴

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْمٍ يَعْمَلُونَ بِالْمَعَاصِي وَيَقُولُونَ: نَرْجُو، فَلَا يَزَالُونَ كَذَلِكَ حَتَّى يَأْتِيَهُمُ الْمَوْتُ؟ -: هُوَ لَأَيُّ قَوْمٍ يَتَرَجَّحُونَ فِي الْأَمَانِيِّ كَذَبُوا لَيْسُوا بِرَاجِحِينَ، إِنَّ مَنْ رَجَا شَيْئًا طَلَبَهُ وَمَنْ خَافَ مِنْ شَيْءٍ هَرَبَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام - هنگامی که به ایشان عرض شد: عده‌ای هستند که گناه می‌کنند و می‌گویند ما [به رحمت خدا] امیدواریم و پیوسته در همین حالت تا مرگشان در رسد - فرمود: اینها مردمانی هستند که در آرزوها و خیالات خود غرقند. دروغ می‌گویند. آنها امیدوار نیستند؛ زیرا هر که به چیزی امید داشته باشد در طلب آن می‌کوشد و هر که از چیزی بترسد از آن می‌گریزد.

الکافی: ۲/۶۸/۵.

حدیث ۱۷۳۵

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا بَلَغَهُ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَأْكُلُ الرَّبَا وَيُسَمِّيهِ اللَّبَاءَ -: لئن أمكنني الله عزوجل (منه) لأضربن عنقه .

امام صادق علیه السلام - آنگاه که به ایشان خبر رسید مردی ربا می‌خورد و اسم آن را «لباء» می‌گذارد - فرمود: اگر خداوند عز و جل مرا بر او چیره گرداند، هر آینه گردنش را خواهم زد.

الکافی: ۵/۱۴۷/۱۱.

حدیث ۱۷۳۶

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ تَحْرِيمِ الرَّبَا -: لئنَا يَتَمَنَّعُ النَّاسُ الْمَعْرُوفَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از علت تحریم ربا - فرمود: تا این که مردم از احسان کردن به یکدیگر دریغ نورزند.

بحار الأنوار: ۷۸/۲۰۱/۳۲.

حدیث ۱۷۳۷

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سَأَلَهُ هِشَامُ بْنُ الْحَكَمِ عَنْ عِلَّةِ تَحْرِيمِ الرَّبَا -: إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبَا حَلَالًا لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَا لِتَنْفَرِ

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش هشام بن حکم از علت تحریم ربا - فرمود: اگر ربا حلال بود، مردم کار تجارت و کسب مایحتاج خود را رها می‌کردند. پس خداوند ربا را حرام فرمود، تا مردم از حرامخواری دست کشیده به تجارت و خرید و فروش روی آورند و به یکدیگر قرض دهند.

فی وسائل الشيعة (۱۲/۴۲۴/۸): «لتنفر الناس من الحرام إلى الحلال وإلى التجارات من البيع والشراء، فيبقى ذلك بينهم في القرض».

حدیث ۱۷۳۸

امام صادق علیه السلام :

أَكَلُ الرَّبَا لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَتَخَبَّطَهُ الشَّيْطَانُ .

امام صادق علیه السلام: ربا خوار از دنیا نرود، تا آن که شیطان آشفته سرش کند.

تفسیر العیاشی: ۱/۱۵۲/۵۰۳.

حدیث ۱۷۳۹

امام صادق علیه السلام:

لَيْسَ لِحَاقِنٍ رَأْيٌ .

امام صادق علیه السلام: کسی که در فشار بول است، نباید نظر بدهد.

الأمالی للطوسی: ۳۰۱/۵۹۵.

حدیث ۱۷۴۰

امام صادق علیه السلام:

الْمُسْتَبِدُّ بِرَأْيِهِ مَوْقُوفٌ عَلَى مَدَاحِضِ الزَّلَلِ .

امام صادق علیه السلام: آدم خود رأی، بر لبه لغزشگاهها ایستاده است.

بحار الأنوار: ۷۵/۱۰۵/۴۱.

حدیث ۱۷۴۱

امام صادق علیه السلام:

مَنْ عَمِلَ حَسَنَةً سِرًّا كُتِبَتْ لَهُ سِرًّا، فَإِذَا أَقْرَبَ بِهَا مُحِيتْ وَكُتِبَتْ جَهْرًا، فَإِذَا أَقْرَبَ بِهَا ثَانِيًا مُحِيتْ وَكُتِبَتْ رِيَاءً .

امام صادق علیه السلام: هر که در نهان کار نیک انجام دهد، برایش نهانی نوشته می شود و چون آن را به زبان آورد، آن عمل

نهانی پاک می شود و عملی آشکار نوشته می گردد و اگر برای دومین بار به زبان آورد عمل آشکار هم پاک می شود و برایش

عمل ریاکارانه می نویسند.

عدّه الداعی: ۲۲۱.

حدیث ۱۷۴۲

امام صادق علیه السلام:

يُجَاءُ بَعْدَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَدِصَلِّيَ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ صَلَّيْتُ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَيُقَالُ لَهُ: بَلِ صَلَّيْتَ لِثِقَالِ مَا أَحْسَنَ صَلَاةَ (فُلَانٍ)

امام صادق علیه السلام: در روز رستاخیز بنده ای را که نماز خوانده، می آورند. او می گوید: پروردگارا! من برای رضای تو نماز

خواندم؛ اما به او گفته شود: نه، بلکه برای آن نماز خواندی که گفته شود چه نماز خوبی می خواند. او را به دوزخ برید.

ما بین الهلالین أثبتناه من بحار الأنوار: ۷۲/۳۰۱/۴۴.

حدیث ۱۷۴۳

امام صادق علیه السلام:

إِيَّاكَ وَالرِّيَاءَ؛ فَإِنَّهُ مَنْ عَمِلَ لِغَيْرِ اللَّهِ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى مَنْ عَمِلَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام: از ریاکاری پرهیز؛ زیرا هر که برای غیر خدا کاری کند، خدا او را به همان کسی که برایش کار کرده است واگذارد.
الکافی: ۲/۲۹۳/۱.

حدیث ۱۷۴۴

امام صادق علیه السلام:
الرؤیا علی ثلاثه ووجوه: بشاره من الله للمؤمن، وتحذیر من الشیطان، وأضغاث أحلام.
امام صادق علیه السلام: رؤیا سه گونه است: نویدی از جانب خدا به مؤمن، ترسی که شیطان می افکند، و خوابهای آشفته.
الکافی: ۸/۹۰/۶۱.

حدیث ۱۷۴۵

امام صادق علیه السلام:
طلبت الرئاسة فوجدتها في النصيحة لعباد الله.
امام صادق علیه السلام: ریاست را جستیم، و آن را در خیر خواهی برای بندگان خدا یافتیم.
مستدرک الوسائل: ۱۲/۱۷۳/۱۳۸۱۰.

حدیث ۱۷۴۶

امام صادق علیه السلام:
من طلب الرئاسة هلك.
امام صادق علیه السلام: هر که جویای ریاست باشد، نابود شود.
الکافی: ۲/۲۹۷/۲.

حدیث ۱۷۴۷

امام صادق علیه السلام:
إياكم وهؤلاء الرؤساء الذين يتراسون، فوالله ما خفقت النعال خلف رجل إلا هلك وأهلك.
امام صادق علیه السلام: از این سران ریاست پیشه پرهیزید؛ زیرا به خدا سوگند که کفشها در پی مردی به صدا در نیاید مگر آن که او هلاک شود و دیگران (پیروانش) را نیز به هلاکت اندازد.
الکافی: ۲/۲۹۷/۳.

حدیث ۱۷۴۸

امام صادق علیه السلام:
جاء رجل إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فقال: يارسول الله صلى الله عليه وآله، كثرت ذنوبي وضعف عملي، فقال رسول الله صلى الله عليه وآله: أكثر السجود فإنه يحط الذنوب كما تحط الريح ورق الشجر.
جاء رجل إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فقال: يارسول الله صلى الله عليه وآله، كثرت ذنوبي وضعف عملي، فقال رسول الله صلى الله عليه وآله: أكثر السجود فإنه يحط الذنوب كما تحط الريح ورق الشجر.

امام صادق علیه السلام: مردی خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! گناهانم زیاد شده و اعمالم سست [و اندک] گشته است. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: زیاد سجده کن؛ زیرا همچنان که باد، برگ درختان را فرو می ریزاند، سجده گناهان را می ریزاند.
الأمالی للصدوق: ۵۸۹/۸۱۴.

حدیث ۱۷۴۹

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ ذِكْرُهُ مَلَائِكَةً يُسْقِطُونَ الذُّنُوبَ عَنْ ظُهُورِ شِيعَتِنَا كَمَا تُسْقِطُ الرِّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ فِي أَوَانِ سُقُوطِهِ ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ : «يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا»
امام صادق علیه السلام: خداوند، که یادش بر فراز باد، فرشتگانی دارد که گناهان را از دوش شیعیان ما فرو می ریزاند همچنان که باد، برگ درختان را که در آستانه ریزش است فرومی ریزاند. و این سخن خداوند عز و جلاست آن جا که می فرماید: «به ستایش پروردگارش تسبیح می گویند و برای مؤمنان آمرزش می خواهند». به خدا سوگند که مقصود [از مؤمنان] کسی جز شما نیست.
غافر: ۷.

حدیث ۱۷۵۰

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ يُذِيبُ الْخَطِيئَةَ كَمَا تُذِيبُ الشَّمْسُ الْجَلِيدَ ، وَإِنَّ سَوْءَ الْخُلُقِ لَيُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخُلُّ الْعَسَلَ .
امام صادق علیه السلام: همانا خوشخویی گناه را ذوب می کند، همچنان که آفتاب شبنم را، و بدخویی کردار را تباہ می سازد، همچنان که سرکه عسل را.
بحار الأنوار: ۷۴/۳۹۵/۷۱.

حدیث ۱۷۵۱

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ الْهَمَّ لَيَذْهَبُ بِذُنُوبِ الْمُسْلِمِ .
امام صادق علیه السلام: همانا غم و اندوه، گناهان مسلمان را می برد.
الدعوات: ۲۸۵/۱۲۰.

حدیث ۱۷۵۲

امام صادق علیه السلام:
إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بَعْدَ خَيْرٍ عَجَلَ عُقُوبَتَهُ فِي الدُّنْيَا ، وَإِذَا أَرَادَ بَعْدَ سُوءٍ أَمْسَكَ عَلَيْهِ ذُنُوبَهُ حَتَّى يُوَفِّيَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
امام صادق علیه السلام: هر گاه خداوند خوبی بنده ای را بخواهد در همین دنیا کیفرش دهد و چون برای بنده ای بد بخواهد گناهانش را نگه دارد تا در روز قیامت کیفر بیند.
بحار الأنوار: ۸۱/۱۷۷/۱۸.

حدیث ۱۷۵۳

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَمُوتُ بِالذُّنُوبِ أَكْثَرَ مِمَّنْ يَمُوتُ بِالْأَجَالِ .

امام صادق علیه السلام : شمار کسانی که بر اثر گناهان می میرند بیشتر از کسانی است که به اجل می میرند.

الأمالی للطوسی : ۷۰۱/۱۴۹۸ .

حدیث ۱۷۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الرَّجُلَ يُذْنِبُ الذَّنْبَ فَيَحْرَمُ صَلَاةَ اللَّيْلِ ، وَإِنَّ الْعَمَلَ السَّيِّئَ أَسْرَعُ فِي صَاحِبِهِ مِنَ السَّكِينِ فِي اللَّحْمِ .

امام صادق علیه السلام : همانا انسان گناهی می کند و به سبب آن از نماز شب محروم می شود . و همانا سرعت تأثیر کار بد در

آدمی از سرعت تأثیر خوردن گوشت بیشتر است .

الکافی : ۲/۲۷۲/۱۶ .

حدیث ۱۷۵۵

امام صادق علیه السلام :

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً فَسَلَبَهَا إِيَّاهُ حَتَّى يُذْنِبَ ذَنْبًا يَسْتَحِقُّ بِذَلِكَ السَّلْبَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هر نعمتی را که به بنده ای داد از او نگرفت مگر به سبب گناهی که سزاوار سلب آن نعمت شد .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۳۹/۲۱ .

حدیث ۱۷۵۶

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَذْنَبَ الرَّجُلُ حَرَجَ فِيقَلْبِهِ نُكْتَةً سَوْدَاءً ، فَإِنْ تَابَ انْمَحَتْ ، وَإِنْ زَادَ زَادَتْ حَتَّى تَغْلِبَ عَلَى قَلْبِهِ فَلَا يُفْلِحُ بَعْدَهَا أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هر گاه آدمی گناهی کند نقطه سیاهی

در دلش پدید می آید . اگر توبه کرد آن نقطه پاک می شود و اگر باز هم گناه کرد آن نقطه بزرگتر می شود ، تا جایی که همه

دلش را فرا می گیرد و زان پس هرگز روی رستگاری را نمی بیند .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۲۷/۱۰ .

حدیث ۱۷۵۷

امام صادق علیه السلام :

الْكِبَائِرُ سَبْعٌ : قَتْلُ الْمُؤْمِنِ مُتَعَمِّدًا ، وَقَذْفُ الْمُحْصِنَةِ ، وَالْفِرَارُ مِنَ الرَّحْفِ ، وَالتَّعَرُّبُ بَعْدَ الْهَجْرَةِ ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ ظُلْمًا ، وَأَكْلُ الرَّبَا

بَعْدَ الْبَيْتَةِ ، وَكُلُّ مَا أَوْجَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ .

امام صادق علیه السلام : گناهان کبیره هفت تاست : کشتن عامدانه مؤمن ، تهمت زدن به زن پاکدامن ، فرار از میدان جهاد با

دشمن ، تعزب بعد از هجرت ، خوردن به ناحق مال یتیم ، رباخواری بعد از دانستن [حرمت آن] و هر چیزی که خداوند به سبب آن آتش دوزخ را واجب کرده است .
الکافی : ۲ / ۳ / ۲۷۷ .

حدیث ۱۷۵۸

امام صادق علیه السلام :
مَنْ أَحَبَّ الْحَيَاةَ ذَلَّ .
امام صادق علیه السلام : هر که شیفته زندگی شود ، خوار گردد .
الخصال : ۱۲۰ / ۱۱۰ .

حدیث ۱۷۵۹

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَوَضَّ إِلَى الْمُؤْمِنِ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا إِذْ لَالَ نَفْسِهِ .
امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی اختیار هر کاری را به مؤمن داده است ، مگر اختیار خوار کردن خویش را .
الکافی : ۳ / ۶۳ / ۵ .

حدیث ۱۷۶۰

امام صادق علیه السلام :
لَا يَكْتُبُ الْمَلَكُ إِلَّا مَا يَسْمَعُ ، قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «وَأَذْكُرُ رَبِّكَ فِي نَفْسِكَ» : لَا يَعْلَمُ ثَوَابَ ذَلِكَ الذَّكْرِ فِي نَفْسِ الْعَبْدِ غَيْرُ اللَّهِ تَعَالَى .
امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : فرشته ننویسد جز آنچه را که می شنود . خداوند عز و جلفرموده است : «و پروردگارت را در دل خود یاد کن» . [اندازه] ثواب این ذکر درونی بنده را کسی جز خداوند متعال نمی داند .
بحار الأنوار : ۷ / ۳۲۲ / ۵ .

حدیث ۱۷۶۱

امام صادق علیه السلام :
الذَّكْرُ ذِكْرَانِ : ذِكْرٌ خَالِصٌ يُوَافِقُهُ الْقَلْبُ ، وَذِكْرٌ صَارِفٌ يَنْفِي ذِكْرَ غَيْرِهِ .
امام صادق علیه السلام : ذکر بر دو گونه است : ذکر خالص که با دل سازگار و همراه است و ذکر بازدارنده که یاد هر کس جز او را از دل می برد .
بحار الأنوار : ۹۳ / ۱۵۹ / ۳۳ .

حدیث ۱۷۶۲

امام صادق علیه السلام :

إَجْعَلْ ذِكْرَ اللَّهِ مِنْ أَجْلِ ذِكْرِهِ لَكَ، فَإِنَّهُ ذَكَرَكَ وَهُوَ غَنَىٰ عَنْكَ فَذِكْرُهُ لَكَ أَجَلٌ وَأَشْهَىٰ وَأَتَمُّ مِنْ ذِكْرِكَ لَهُ وَأَسْبَقُ ... فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ تَعَالَىٰ فَلْيَعْلَمْ أَنَّهُ مَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهُ الْعَبْدَ بِالتَّوْفِيقِ لِذِكْرِهِ لَا يَقْدِرُ الْعَبْدُ عَلَىٰ ذِكْرِهِ .

امام صادق علیه السلام: یاد خدا را بدان سبب دان که او به یاد توست، او تو را یاد می کند در حالی که بی نیاز از توست. پس یاد او از تو ارزشمندتر و خواستنی تر و کاملتر و پیش تر است تا یاد تو از او... بنابراین، هر که می خواهد خداوند متعال را یاد کند باید بداند که اگر خداوند توفیق یاد خود را به یاد بنده نیاورد، بنده قادر به ذکر و یاد او نیست.

بحار الأنوار: ۳۳ / ۱۵۸ / ۹۳

حدیث ۱۷۶۳

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَىٰ: «وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «و یاد خدا بزرگتر است» - فرمود: خدا را به یاد داشتن، هنگام رو به رو شدن با حلال و حرام خدا.

العنکبوت: ۴۵.

حدیث ۱۷۶۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الصَّاعِقَةَ لَا تُصِيبُ ذَاكِرًا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام: صاعقه به یاد کننده خداوند عز و جلگزند نمی رساند.

الأمالی للصدوق: ۵۵۰/۷۳۴.

حدیث ۱۷۶۵

امام صادق علیه السلام:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَىٰ: ابْنِ آدَمَ، أَذْكُرْنِي فِي نَفْسِكَ أَذْكُرَكَ فِي نَفْسِي . ابْنِ آدَمَ أَذْكُرْنِي فِي الْخَلَاءِ أَذْكُرَكَ فِي خَلَائِي . ابْنِ آدَمَ أَذْكُرْنِي فِي مَلَأٍ أَذْكُرَكَ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْ مَلَأِكَ .

امام صادق علیه السلام: خداوند متعال فرمود: ای پسر آدم! در درون خود به یاد من باش تا من نیز در جانم به یاد تو باشم؛ ای پسر آدم! در خلوت به یاد من باش تا در خلوت به یاد تو باشم؛ ای پسر آدم! در میان جمع مرا یاد کن تا تو را در میان جمعی بهتر از جمع تو یاد کنم.

بحار الأنوار: ۹۳/۱۵۸/۳۱.

حدیث ۱۷۶۶

امام صادق علیه السلام:

قَالَ مُوسَىٰ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا رَبِّ، إِنِّي أَكُونُ فِي حَالٍ أُجِلُّكَ أَنْ أَذْكُرَكَ فِيهَا . قَالَ: يَا مُوسَىٰ، أَذْكُرْنِي عَلَىٰ كُلِّ حَالٍ .

امام صادق علیه السلام: موسی علیه السلام عرض کرد: پروردگارا! [گاه] من در حالی هستم که شأن تو را بالاتر از آن می دانم که یادت کنم. خداوند فرمود: ای موسی! مرا در همه حال یاد کن.
بحار الأنوار: ۸۰/۱۷۶/۲۱.

حدیث ۱۷۶۷

امام صادق علیه السلام:
أَكثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِكَثْرَةِ الذِّكْرِ لَهُ .
امام صادق علیه السلام: تا آن جا که می توانید در تمام لحظات و ساعات شب و روز خدا را بسیار یاد کنید؛ زیرا خداوند به بسیار یاد کردن خود فرمان داده است.
الکافی: ۸/۷/۱

حدیث ۱۷۶۸

امام صادق علیه السلام:
تَسْبِيحُ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ مِنَ الذِّكْرِ الْكَثِيرِ الَّذِي قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا» .
امام صادق علیه السلام: تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام از جمله همان ذکر کثیر است که خداوند عز و جل فرموده است: «خدا را بسیار یاد کنید».
الکافی: ۲/۵۰۰/۴.

حدیث ۱۷۶۹

امام صادق علیه السلام:
حَقَّفُوا الدِّينَ ، فَإِنَّ فِي خِفَّةِ الدِّينِ زِيَادَةَ الْعُمْرِ .
امام صادق علیه السلام: کمتر وام بگیری که کم قرض داشتن، عمر را زیاد می کند.
بحار الأنوار: ۱۰۳/۱۴۵/۲۱.

حدیث ۱۷۷۰

امام صادق علیه السلام:
مَنْ دَخَلَ فِي هَذَا الدِّينِ بِالرِّجَالِ أَخْرَجَهُ مِنْهُ الرِّجَالُ كَمَا أَدْخَلُوهُ فِيهِ ، وَمَنْ دَخَلَ فِيهِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ زَالَتِ الْجِبَالُ قَبْلَ أَنْ يَزُولَ .
امام صادق علیه السلام: هر که از طریق [مجدوب شدن به شخصیت] اشخاص به این دین در آید همان اشخاص همچنان که او را به آن در آورده اند از آن خارجش کنند و کسی که از طریق کتاب و سنت به این دین وارد شود، کوهها بجنبند و او نجنبند (در عقیده و دینش متزلزل نشود).
بحار الأنوار: ۲/۱۰۵/۶۷.

حدیث ۱۷۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ دِينَهُ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ

عَزَّوَجَلَّ زَالَتْ الْجِبَالُ قَبْلَ أَنْ يَزُولَ ، وَمَنْ دَخَلَ فِي أَمْرِ بَجْهَلٍ خَرَجَ مِنْهُ بِجْهَلٍ .

امام صادق علیه السلام : کسی که دینش را از طریق کتاب خداوند عز و جل بشناسد، اگر کوهها از جای خود بجنبند، او در دین خود متزلزل نشود و کسی که ندانسته عقیده ای را بپذیرد ندانسته هم از آن خارج شود .

بحار الأنوار : ۲۳/۱۰۳/۱۱

حدیث ۱۷۷۲

امام صادق علیه السلام :

لَا دِينَ لِمَنْ لَاعَهْدَهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که پایبند عهد و پیمان نیست دین ندارد .

بحار الأنوار : ۸۴/۲۵۲/۴۷

حدیث ۱۷۷۳

امام صادق علیه السلام :

كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُبْغِضْ عَلَى الدِّينِ فَلَا دِينَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که به خاطر دین ، حُب و بغض نداشته باشد ، دین ندارد .

الکافی : ۲/۱۲۷/۱۶

حدیث ۱۷۷۴

امام صادق علیه السلام :

لَا دِينَ لِمَنْ دَانَ بَوْلَايَةِ إِمَامٍ جَائِرٍ لَيْسَ مِنَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که خود را به ولایت (حاکمیت) پیشوای ستمگر غیر خدایی ملتزم کند ، دین ندارد .

بحار الأنوار : ۷۲/۱۳۵/۱۹

حدیث ۱۷۷۵

امام صادق علیه السلام :

- كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ - : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَجْعَلْ مُصِيبَتِي فِي دِينِي .

امام صادق علیه السلام - به هنگام مصیبت - می فرمود : خدا را سپاس و ستایش که مصیبت مرا در دینم قرار نداد .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۶۸/۱۸۳

حدیث ۱۷۷۶

امام صادق علیه السلام :

آفَهُ الدِّينِ : الحَسَدُ والعُجْبُ والفَخْرُ .

امام صادق علیه السلام : آفت دین ، حسادت است و خودپسندی و فخر فروشی .
الکافی : ۲/۳۰۷/۵ .

حدیث ۱۷۷۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرًا مَّا يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، دِينُكُمْ دِينُكُمْ !! فَإِنَّ السَّيِّئَةَ فِيهِ خَيْرٌ مِنَ الْحَسَنَةِ فِي غَيْرِهِ ،
وَالسَّيِّئَةَ فِيهِ تُغْفَرُ ، وَالْحَسَنَةَ فِي غَيْرِهِ لَا تُقْبَلُ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام در سخنرانی های خود این جمله را بسیار می فرمود : ای مردم! دیندار باشید ،
دیندار! اگر گناه کنید و دیندار باشید بهتر است از این که نیکی کنید و بی دین باشید ؛ زیرا گناه، در آن آمرزیده می شود و نیکی
در بی دینی پذیرفته نمی شود .
الکافی : ۲/۴۶۴/۶ .

حدیث ۱۷۷۸

امام صادق علیه السلام :

فِي طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الشِّفَاءُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَهُوَ الدَّوَاءُ الْأَكْبَرُ .

امام صادق علیه السلام : در تربت قبر حسین علیه السلام شفای هر دردی است و آن بزرگترین داروست .
بحار الأنوار : ۱۰۱/۱۲۳/۱۸ .

حدیث ۱۷۷۹

امام صادق علیه السلام :

لَا يَضُرُّ الْمَرِيضَ مَا حَمَيْتَ عَنْهُ الطَّعَامَ .

امام صادق علیه السلام : پرهیز از غذا ، به بیمار زیانی نمی رساند .
بحار الأنوار : ۶۲/۱۴۰/۲ .

حدیث ۱۷۸۰

امام صادق علیه السلام :

لَا تَنْفَعُ الْجَمِيَّةُ لِمَرِيضٍ بَعْدَ سَبْعَةِ أَيَّامٍ .

امام صادق علیه السلام : [آغاز] پرهیز ، پس از هفت روز برای بیمار سودی ندارد .
الکافی : ۸/۲۹۱/۴۴۲ .

حدیث ۱۷۸۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَرَضَ ، فَقَالَ : لَا أَتَدَاوِي حَتَّى يَكُونَ الَّذِي أَمْرَضَنِي هُوَ الَّذِي يَشْفِينِي ، فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ : لَا أَشْفِيكَ حَتَّى تَتَدَاوِي ، فَإِنَّ الشِّفَاءَ مِنِّي .

امام صادق علیه السلام : یکی از پیامبران بیمار شد ؛ پس گفت : خود را درمان نمی‌کنم تا همو که بیمارم کرده است شفایم دهد . خداوند تعالی به او وحی کرد که : تا خود را درمان نکنی شفایت ندهم ؛ زیرا شفا دادن از من است . بحار الأنوار: ۶۲/۶۶/۱۵.

حدیث ۱۷۸۲

امام صادق علیه السلام :

أَخْرَجُ نَبِيًّا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَذَلِكَ لِمَا أُعْطِيَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می‌شود سلیمان بن داوود علیه السلام است ؛ و این بدان سبب است که دنیا به او داده شد . بحار الأنوار : ۱۴/۷۴/۱۶.

حدیث ۱۷۸۳

امام صادق علیه السلام :

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَالْقَبْرِ حِصْنُهُ وَالْجَنَّةُ مَأْوَاهُ ، وَالدُّنْيَا جَنَّةُ الْكَافِرِ وَالْقَبْرِ سِجْنُهُ وَالنَّارُ مَأْوَاهُ .

امام صادق علیه السلام : دنیا، زندان مؤمن است و گور، دژ او و بهشت، جایگاهش، و دنیا بهشت کافر است و گور زندان او و آتش جایگاهش . الخصال : ۱۰۸/۷۴ .

حدیث ۱۷۸۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى وَالدُّنْيَا أَكْبَرُ هَمِّهِ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى الْفَقْرَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَشَتَّتْ أَمْرَهُ وَلَمْ يَنْلُ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ ، وَمَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ هَمِّهِ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى الْغِنَى فِي قَلْبِهِ وَجَمَعَ لَهُ أَمْرَهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که شب و روز بزرگترین هم و غمش دنیا باشد، خداوند متعال فقر را در برابر چشمانش قرار دهد و کارش را پریشان سازد و از دنیا جز به آنچه خداوند قسمتش کرده است نرسد و کسی که شب و روز بزرگترین هم و غمش آخرت باشد خداوند متعال دلش را بی‌نیاز گرداند و کارش را سامان دهد . الکافی : ۲/۳۱۹/۱۵ .

حدیث ۱۷۸۵

امام صادق علیه السلام :

إِنْ كَانَتِ الدُّنْيَا فَاتِيَةً فَالْطَّمَأْنِينَةُ إِلَيْهَا لِمَاذَا !؟

امام صادق علیه السلام: اگر دنیا فناپذیر است، پس دل خوش کردن به آن چرا؟
بحار الأنوار: ۷۳/۸۸/۵۴.

حدیث ۱۷۸۶

امام صادق علیه السلام:
مَنْ كَثُرَ اشْتِبَاكُهُ بِالْدُنْيَا كَانَ أَشَدَّ لِحَسْرَتِهِ عِنْدَ فِرَاقِهَا .
امام صادق علیه السلام: هر که بیشتر به دنیا بچسبد، هنگام جدایی از آن، بیشتر افسوس خورد.
الکافی: ۲/۳۲۰/۱۶.

حدیث ۱۷۸۷

امام صادق علیه السلام:
مَنْ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِالْدُنْيَا تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: هَمٌّ لَا يَفْنَى، وَأَمَلٌ لَا يُدْرِكُ، وَرَجَاءٌ لَا يُنَالُ .
امام صادق علیه السلام: هر که به دنیا دل بندد به سه چیز دل بسته است: اندوه بی پایان و آرزوی دست نیافتنی و امید نارسیدنی.
الکافی: ۲/۳۲۰/۱۷.

حدیث ۱۷۸۸

امام صادق علیه السلام:
رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ حُبُّ الدُّنْيَا .
امام صادق علیه السلام: منشأ هر گناهی دنیا دوستی است.
الکافی: ۲/۳۱۵/۱.

حدیث ۱۷۸۹

امام صادق علیه السلام:
مَا مَنَزَلَهُ الدُّنْيَا مِنْ نَفْسِي إِلَّا بِمَنْزِلَةِ الْمَيْتَةِ، إِذَا اضْطُرِرْتُ إِلَيْهَا أَكَلْتُ مِنْهَا .
امام صادق علیه السلام: دنیا در نظر من چونان مردار است، که هر گاه ناچار شوم از آن می خورم.
بحار الأنوار: ۷۸/۱۹۳/۷.

حدیث ۱۷۹۰

امام صادق علیه السلام:
إِعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَاكِكَ كَيْ لَا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ مِنْهُ هَلَاكُكَ وَأَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ، قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: «وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا» .

امام صادق علیه السلام: راههای نجات و نابودی خودت را بشناس، تا مبادا از خدا چیزی را به گمان این که نجات تو در آن است بخواهی، حال آن که سبب نابودی تو می شود. خداوند عزوجل فرموده است: «انسان به دعا شری را می طلبد چنان که گویی به

دعا خیری را می جوید . و آدمی شتابزده است .

بحار الأنوار : ۹۳/۳۲۲/۳۶ .

حدیث ۱۷۹۱

امام صادق علیه السلام :

يَتَمَنَّى الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن پاداش نیک (چشمگیر) آخرت را که می بیند آرزو می کند کاش هیچ دعایی از او در دنیا مستجاب نمی شد .

الکافی : ۲/۴۹۱/۹ .

حدیث ۱۷۹۲

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : وَعَزَّيْوَجَلَالِي وَعَظَمَتِي وَبَهَائِي ، إِنِّي لَأَحْمِي وَلِيْبِي أَنْ أُعْطِيَهُ فِي دَارِ الدُّنْيَا شَيْئًا يَشْغُلُهُ عَنِ ذِكْرِي حَتَّى يَدْعُونِي فَأَسْمَعَ صَوْتَهُ ، وَإِنِّي لَأُعْطِي الْكَافِرَ مُبِيَّتَهُ حَتَّى لَا يَدْعُونِي فَأَسْمَعَ صَوْتَهُ بَعْضًا لَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال فرموده است : به عزت و جلال و عظمت و شکوهم سوگند که من دریغ می آید در دنیا به دوست خود چیزی دهم که او را از یاد من غافل کند ؛ زیرا می خواهم مرا بخواند تا صدایش را بشنوم و کافر را به آرزویش می رسانم ؛ زیرا از او نفرت دارم و نمی خواهم مرا بخواند و صدایش را بشنوم .

التمحيص : ۳۳/۱۷ .

حدیث ۱۷۹۳

امام صادق علیه السلام :

أَرْبَعٌ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ دَعَاءٌ : الرَّجُلُ جَالِسٌ فِي بَيْتِهِ يَقُولُ : يَا رَبُّ ارْزُقْنِي ، فيقولُ لَهُ : أَلَمْ آمُرْكَ بِالطَّلَبِ ؟ ! وَرَجُلٌ كَانَتْ لَهُ امْرَأَةٌ فَدَعَا عَلَيْهَا ، فيقولُ : أَلَمْ أُجْعِلْ أَمْرَهَا بِيَدِكَ ؟ ! وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَأَفْسَدَهُ فيقولُ : يَا رَبُّ ارْزُقْنِي ، فيقولُ لَهُ : أَلَمْ آمُرْكَ بِالْاِقْتِصَادِ ؟ ! ... وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَأَدَانَهُ بغيرِ بَيْنَةٍ فيقولُ : أَلَمْ آمُرْكَ بِالشَّهَادَةِ ؟ !

امام صادق علیه السلام : دعای چهار کس مستجاب نمی شود : مردی که در خانه اش بنشیند و بگوید : خدایا! روزی مرا برسان. پس خداوند به او می فرماید: مگر به تو دستور نداده ام که در طلب کسب روزی برآیی؟ و مردی که زنش را نفرین کند ؛ پس خداوند می فرماید : مگر کار [طلاق] او را به تو واگذار نکرده ام؟ نیز مردی که مال و ثروتی داشته باشد و آن را هدر دهد و بگوید : خدایا! مرا روزی ده ؛ پس خداوند پاسخش دهد: مگر به تو دستور ندادم که صرفه جو باش؟ ... و مردی که مال خود را بدون مدرک و گواه به کسی وام دهد ؛ پس خداوند به او گوید : مگر به تو دستور ندادم که [هنگام وام دادن] گواه [ومدرک] بگیری؟
الدعوات : ۳۳/۷۵ .

حدیث ۱۷۹۴

امام صادق علیه السلام :

ثلاثة أوقات لا يُحجَبُ فيها الدعاءُ عن الله: في أثر المكتوبه، وعند نزول القطر، وظهور آية معجزه لله في أرضه. امام صادق عليه السلام: در سه زمان دعا از خداوند پوشیده نمی ماند [حتما مستجاب می شود]: بعد از ادای فریضه، هنگام بارش باران، و هنگام پدیدار شدن نشانه ای از اعجاز خدا در زمین (مثل خورشید گرفتگی و ...). بحار الأنوار: ۸/۳۲۱/۸۵.

حدیث ۱۷۹۵

امام صادق علیه السلام: إذا دَعَوْتَ فَظَنَّ أَنَّ حَاجَتَكَ بِالْبَابِ . امام صادق علیه السلام: چون دعا می کنی چنین خیال کن که حاجتت بر در خانه است. الکافی: ۱/۴۷۳/۲.

حدیث ۱۷۹۶

امام صادق علیه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: خَيْرُ وَقْتٍ دَعَوْتُمْ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فِيهِ الْأَسْحَارُ، وَتِلَا هَذِهِ الْآيَةِ فِي قَوْلِ يَعْقُوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي» امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بهترین زمان برای این که خداوند عز و جل را بخوانید سحرگاهان است. سپس این آیه را که نقل سخن یعقوب علیه السلام است تلاوت کرد: «بزودی از پروردگار خود برای شما آمرزش می خواهم». و فرمود: [دعا کردن برای آنها را به وقت سحر موکول کرد. یوسف: ۹۸.

حدیث ۱۷۹۷

امام صادق علیه السلام: ما اجتمعَ أربَعَةٌ رَهْطٍ قَطُّ عَلَى أَمْرٍ وَاحِدٍ فَدَعَا اللَّهَ إِلَّا تَفَرَّقُوا عَنْ إِجَابَتِهِ . امام صادق علیه السلام: هیچ گاه چهار نفر گرد نیامدند و برای مطلبی به درگاه خدا دعا نکردند، مگر این که با اجابت آن دعا از هم پراکنده شدند. الکافی: ۲/۴۸۷/۲.

حدیث ۱۷۹۸

امام صادق علیه السلام: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ، فَأَتَمَّ رُكُوعَهُمَا وَسُجُودَهُمَا، ثُمَّ سَلَّمَ، وَأَثْنَى عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، ثُمَّ سَأَلَ حَاجَتَهُ، فَقَدْ طَلَبَ فِي مَظَانِّهِ، وَمَنْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِّهِ لَمْ يَخِبْ . امام صادق علیه السلام: هر که درست وضو بگیرد و دو رکعت نماز بگذارد و رکوع و سجود آنها را به طور کامل به جا آورد، سپس سلام گوید و خداوند عزوجل و رسول خدا را مدح کند و آن گاه حاجتش را بخواهد هر آینه آن را در جای خود جسته

است و هر که خیر را در جایگاهش بجوید ناکام برنگردد .

بحار الأنوار : ۹۳/۳۱۴/۲۰ .

حدیث ۱۷۹۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا هِيَ الْمِدْحَةُ ، ثُمَّ الْإِقْرَارُ بِالذَّنْبِ ، ثُمَّ الْمَسْأَلَةُ .

امام صادق علیه السلام : [در دعا] ابتدا باید خدا را ستود ، سپس به گناه اعتراف نمود و آن گاه حاجت خواست .

بحار الأنوار : ۹۳/۳۱۸/۲۳

حدیث ۱۸۰۰

امام صادق علیه السلام :

لَا يَزَالُ الدُّعَاءُ مَحْجُوبًا حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ .

امام صادق علیه السلام : دعا پیوسته در حجاب است تا آن گاه که بر محمد و بر خاندان محمد صلوات فرستاده شود .

الکافی : ۲/۴۹۱/۱ .

از ۱۸۰۱ تا ۲۰۰۰

حدیث ۱۸۰۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ ، ثُمَّ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ ، ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَقْبَلَ الطَّرْفَيْنِ وَيَدْعَ الْوَسْطَ إِذْ كَانَتِ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَا تُحْجَبُ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که می خواهد از خداوند عز و جل حاجتی طلب کند ، به صلوات فرستادن بر محمد و خاندان او آغاز نماید ، سپس حاجتش را بخواهد و در پایان نیز بر محمد و آل محمد صلوات فرستد ؛ زیرا خداوند عز و جل کریمتر از آن است که آغاز و انجام دعا را بپذیرد و وسط را واگذارد ؛ چرا که صلوات بر محمد و آل محمد از خداوند پوشیده نمی ماند [حتما مستجاب می شود] .

مکارم الأخلاق : ۲/۱۹/۲۰۴۰ .

حدیث ۱۸۰۲

امام صادق علیه السلام :

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ : إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ فَلَمْ أَرَ الْإِجَابَةَ ! فَقَالَ : لَقَدْ

وَصَيَّفْتَ اللَّهَ بغيرِ صِفَاتِهِ ، وَ إِنَّ لِلدُّعَاءِ أَرْبَعَ خِصَالٍ : إِخْلَاصُ السَّرِيرَةِ ، وَ إِحْضَارُ النَّيَّةِ ، وَ مَعْرِفَةُ الْوَسِيلَةِ ، وَ الْإِنْصَافُ فِي الْمَسْأَلَةِ ، فَهَلْ دَعَوْتَ وَأَنْتَ عَارِفٌ بِهَذِهِ الْأَرْبَعَةِ ؟ قَالَ : لَا ، قَالَ : فَاعْرِفْهُنَّ .

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام آمد و عرض کرد : من خدا را می خوانم ولی اجابتی نمی بینم؟

حضرت فرمود: چون تو خدا را با صفاتی جز صفات او وصف می کنی (می خوانی) همانا دعا را چهار خصلت باشد: اخلاص باطنی، حضور نیت (قلب)، شناخت وسیله، و انصاف داشتن در خواسته. آیا تو با آگاهی از این چهار نکته دعا می کنی؟ عرض کرد: خیر. حضرت فرمود: پس، آنها را بشناس [و با توجه به این چهار نکته دعا کن].
تنبيه الخواطر: ۱/۳۰۲.

حدیث ۱۸۰۳

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: وَعِزَّتِي وَجَلَالِي، لَا أُجِيبُ دَعْوَةَ مَظْلُومٍ دَعَانِي فِي مَظْلَمَةٍ ظَلَمَهَا وَلَا أَحَدٍ عِنْدَهُ مِثْلُ تِلْكَ الْمَظْلَمَةِ.
امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل می فرماید: سوگند به عزت و جلالم که نفرین ستمدیده ای را در حق ستم کننده بدو اجابت نمی کنم اگر خود نسبت به دیگری چنان ستمی را روا داشته است.
بحار الأنوار: ۷۵/۳۱۲/۲۰.

حدیث ۱۸۰۴

امام صادق علیه السلام:
إِذَا رَقَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَدْعُ، فَإِنَّ الْقَلْبَ لَا يَرِقُّ حَتَّى يَخْلُصَ
امام صادق علیه السلام: هر زمان که به یکی از شما رقت قلب دست داد، دعا کند؛ زیرا قلب تا خالص و پاک نشود رقت نمی یابد.
الکافی: ۲/۴۷۷/۵.

حدیث ۱۸۰۵

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ بَظْهَرِ قَلْبٍ قَاسٍ.
امام صادق علیه السلام: همانا خداوند دعایی را که از پشت قلب با قساوت برخیزد مستجاب نمی کند.
الکافی: ۲/۴۷۴/۴.

حدیث ۱۸۰۶

امام صادق علیه السلام:
إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيَطِيبْ كَسْبَهُ وَيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ،
و إِنَّ اللَّهَ لَا يُرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءُ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ.
امام صادق علیه السلام: هر یک از شما که می خواهد دعایش مستجاب شود درآمد خود را پاک کند و حق مردم را بپردازد. همانا دعای هیچ بنده ای که مال حرامی در شکمش باشد یا مظلومه کسی به گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

بحار الأنوار : ۹۳/۳۲۱/۳۱ .

حدیث ۱۸۰۷

امام صادق علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ : «فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه: «پس ، باید دعوت مرا اجابت کنند و به من ایمان آورند» - فرمود : یعنی بدانند که من می توانم آنچه را از من می خواهند به آنان بدهم .
البقرة : ۱۸۶ .

حدیث ۱۸۰۸

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سَأَلَهُ قَوْمٌ : نَدْعُو فَلَا يُسْتَجَابُ لَنَا ؟! - : لَأَنْتُمْ تَدْعُونَ مَنْ لَا تَعْرِفُونَهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به گروهی که از ایشان پرسیدند : چرا ما دعا می کنیم اما مستجاب نمی شود؟ - فرمود : چون کسی را می خوانید که نمی شناسیدش .
بحار الأنوار : ۹۳/۳۶۸/۴ .

حدیث ۱۸۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَخَوَّفَ بَلَاءً يُصِيبُهُ فَتَقَدَّمَ فِيهِ بِالِدُعَاءِ لَمْ يُرِهِ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ذَلِكَ الْبَلَاءَ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هر که نگران رسیدن بلایی به خود باشد و پیش از رسیدن بلا دعا کند ، خداوند عز و جل هرگز آن بلا را به او نرساند .
مکارم الأخلاق : ۲/۱۰/۱۹۹۲ .

حدیث ۱۸۱۰

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : اذْكُرْنِي فِي سَرَائِكَ أَسْتَجِبْ لَكَ فِي ضَرَائِكَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند - تبارک و تعالی - به داوود علیه السلام وحی فرمود که : در زمان آسایشت به یاد من باش ، تا من هنگام گرفتاری ات دعای تو را اجابت کنم .
مکارم الأخلاق : ۲/۱۰/۱۹۹۱ .

حدیث ۱۸۱۱

امام صادق علیه السلام :

الدُّعَاءُ أَنْفَذَ مِنَ السَّنَنِ الْحَدِيدِ .

امام صادق علیه السلام: دعا از نیزه تیز کاری تر است .

الکافی: ۲/۴۶۹/۷

حدیث ۱۸۱۲

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكَ بِالِدُّعَاءِ ، فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ .

امام صادق علیه السلام: بر تو باد دعا کردن که آن شفای هر دردی است .

مکارم الأخلاق: ۲/۱۲/۲۰۰۸.

حدیث ۱۸۱۳

امام صادق علیه السلام:

صَلِّ رَكَعَتَيْنِ وَاسْتَخِرِ اللَّهَ . فَوَاللَّهِ ، مَا اسْتَخَارَ اللَّهَ مَسْلَمٌ إِلَّا خَارَ لَهُ الْبَيْتَةُ .

امام صادق علیه السلام: دو رکعت نماز بخوان و از خدا طلب خیر کن؛ زیرا سوگند به خدا که هیچ مسلمانی از خدا طلب خیر

نکند، مگر آن که خداوند قطعاً برای او خیر و نیکی قرار می دهد .

الکافی: ۳/۴۷۰/۱ .

حدیث ۱۸۱۴

امام صادق علیه السلام:

مَا اسْتَخَارَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ إِلَّا خَارَ لَهُ وَإِنْ وَقَعَ مَا يَكْرَهُ .

امام صادق علیه السلام: هیچ بنده مؤمنی از خداوند عز و جل طلب خیر نکند، جز آن که به او خیر دهد هر چند پیشامد

ناخوشایندی برایش رخ دهد [چرا که باز خیر او در همان است].

بحار الأنوار: ۹۱/۲۲۴/۴

حدیث ۱۸۱۵

امام صادق علیه السلام:

- لابن أبي يعفورٍ في الاستِخارَةِ - : تُعْظَمُ اللَّهُ وَتُجَدُّهُ وَتَحْمَدُهُ وَتُصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ ، ثُمَّ تَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ عَالِمُ

الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ، اسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ .

امام صادق علیه السلام - به ابن ابی یعفور درباره طلب خیر از خدا - فرمود: ابتدا خدا را به بزرگی و عظمت یاد می کنی و او را می

ستایی و بر پیامبر و خاندانش درود می فرستی و سپس می گویی: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَ

أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ (پروردگارا! از تو که دانای غیب و آشکار و رحمان و رحیمی و تو که دانای تمام رازهایی

تقاضا می کنم؛ از خدا به مدد رحمتش طلب خیر می کنم)» .

بحار الأنوار: ۹۱/۲۵۶/۱ .

حدیث ۱۸۱۶

امام صادق علیه السلام :

- لِمَنْ قَالَ لَهُ : أُرِيدُ الشَّيْءَ وَأَسْتَخِيرُ اللَّهَ فِيهِ فَلَا يُؤَفَّقُ فِيهِ الرَّأْيُ - : افْتَحِ الْمُصْحَفَ ، فَانظُرْ إِلَى أَوَّلِ مَا تَرَى فَخُذْ بِهِ ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ .
 امام صادق علیه السلام - به کسی که خدمت ایشان عرض کرد : گاه تصمیم به انجام کاری می گیرم و درباره آن از خدا طلب خیر می کنم ، اما فکرم به جایی نمی رسد - فرمود : قرآن را باز کن و به اولین آیه ای که چشمت می افتد ، به خواست خدا ، عمل کن .
 تهذیب الأحکام : ۳/۳۱۰/۹۶۰ .

حدیث ۱۸۱۷

امام صادق علیه السلام :

أَحْسَنُ مِنَ الصَّدَقِ قَائِلُهُ ، وَخَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ .
 امام صادق علیه السلام : بهتر از راستگویی راستگوست ، و بهتر از خوبی کسی است که خوبی می کند .
 الأمالی للطوسی : ۲۲۳/۳۸۵ .

حدیث ۱۸۱۸

امام صادق علیه السلام :

لَا تَصْغُرْ شَيْئًا مِنَ الْخَيْرِ ، فَإِنَّكَ تَرَاهُ غَدًا حَيْثُ يَسُرُّكَ .
 امام صادق علیه السلام : کار خوب را هرگز خرد مشمار؛ زیرا فردا [ای قیامت] آن را طوری می بینی که شادمانت می کند .
 بحار الأنوار : ۷۱/۱۸۲/۳۷ .

حدیث ۱۸۱۹

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي يَقُولُ : إِذَا هَمَمْتَ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ ، فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَخْدُثُ .
 امام صادق علیه السلام : پدرم می فرمود : چون آهنگ کار خوبی کردی ، در انجام آن شتاب کن ؛ زیرا نمی دانی که چه پیش می آید .
 الکافی : ۲/۱۴۲/۳ .

حدیث ۱۸۲۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا أَرَادَ بَعْدَ خَيْرٍ نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نُكْنَةً بَيَضَاءَ ، فَجَالَ الْقَلْبُ بِطَلَبِ الْحَقِّ ، ثُمَّ هُوَ إِلَى أَمْرِكُمْ أَسْرَعُ مِنَ الطَّيْرِ إِلَى وَكْرِهِ .
 امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل چون خوبی بنده ای را بخواهد ، نقطه ای سفید در قلب او ایجاد کند که در نتیجه آن ، دل ، در طلب حق به گردش در آید و آن گاه شتابانتر از پرنده ای که به آشیانه اش رسد ، به عقیده شما گراید .
 بحار الأنوار : ۷۸/۲۹۲/۲ .

حدیث ۱۸۲۱

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِنَا سَتَعَانَ بِهِ رَجُلٌ مِنْ إِخْوَانِهِ فِي حَاجَتِهِ ، فَلَمْ يُبَالِغْ فِيهَا بِكُلِّ جُهْدِهِ ، فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : هر یک از یاران ما که برادرش در مشکلی از او کمک بخواهد و وی با تمام توان خود در کمک به او نکوشد ، هر آینه به خدا و پیامبر او و مؤمنان خیانت کرده است .

بحار الأنوار: ۷۵/۱۷۵/۷

حدیث ۱۸۲۲

امام صادق علیه السلام :

يُجِبُّ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ طَبِيعَةٍ إِلَّا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن بر هر خویی سرشته می شود مگر خیانت و دروغ .

الاختصاص : ۲۳۱ .

حدیث ۱۸۲۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا دَخَلْتَ مَدِينًا فَخَافَهُ فَاقْرَأْ هَذِهِ الْآيَةَ: «رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا»

امام صادق علیه السلام : هرگاه وارد جایی شدی که می ترسی، این آیه را بخوان : «رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا» (پروردگارا! مرا به ورودگاه راستین وارد و از خروجگاه راستین خارج کن و از جانب خویش ، قدرتی یاریگر برایم قرار بده) و هرگاه کسی را که از او می ترسی دیدی آیه الکرسی بخوان .

الإسراء : ۸۰ .

حدیث ۱۸۲۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ خَافَ اللَّهَ أَخَافَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ ، وَمَنْ لَمْ يَخَفِ اللَّهَ أَخَافَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که از خدا بترسد خداوند همه چیز را از او بترساند و هر که از خدا نترسد خداوند او را از همه چیز ترسان کند .

الکافی : ۲/۶۸/۳ .

حدیث ۱۸۲۵

امام صادق علیه السلام :

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يَكُونَ خَائِفًا رَاجِيًا ، وَلَا يَكُونُ خَائِفًا رَاجِيًا حَتَّى يَكُونَ عَامِلًا لِمَا يَخَافُ وَيَرْجُو .

امام صادق علیه السلام : بنده، مؤمن نباشد مگر آن گاه که بیمناک و امیدوار باشد و بیمناک و امیدوار نباشد مگر آن گاه که بیم و

امید او را به عمل کشاند .

بحار الأنوار : ۷۰/۳۹۲/۶۱

حدیث ۱۸۲۶

امام صادق علیه السلام :

الْخَائِفُ مَنْ لَمْ تَدْعَ لَهُ الرَّهْبَةُ لِسَانًا يَنْطِقُ بِهِ .

امام صادق علیه السلام : خائف [از خدا] کسی است که هراس، زبانی برایش نگذاشته که با آن سخن بگوید .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۴۴/۵۴ .

حدیث ۱۸۲۷

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عِبِدِ الْمُؤْمِنِ إِلَّا وَفِي قَلْبِهِ نُورَانِ : نُورٌ خَفِيفٌ وَنُورٌ رَجَاءٌ ، لَوْ وُزِنَ هَذَا لَمْ يَزِدْ عَلَى هَذَا ، وَلَوْ وُزِنَ هَذَا لَمْ يَزِدْ عَلَى هَذَا .

امام صادق علیه السلام : پدرم علیه السلام می فرمود: هیچ بنده مؤمنی نیست مگر آن که در دلش دو نور است : نور ترس و نور امید که اگر هر یک از آنها وزن شود بر دیگری فزونی نیابد .

الکافی : ۲/۶۷/۱ .

حدیث ۱۸۲۸

امام صادق علیه السلام :

ارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجَزُّكَ عَلَى مَعَاصِيهِ ، وَخَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَا يُؤْيِسُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : به خداوند چنان امیدوار باش که تو را بر انجام گناهان بی پروا نکند و از خدا چنان ترس که تو را از رحمت او نومید نسازد .

بحار الأنوار : ۷۰/۳۸۴/۳۹ .

حدیث ۱۸۲۹

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ بَيْنَ مَخَافَتَيْنِ : ذَنْبٌ قَدْ مَضَى لَا يَدْرِي مَا صَنَعَ اللَّهُ فِيهِ ، وَعُمْرٌ قَدْ بَقِيَ لَا يَدْرِي مَا يَكْتَسِبُ فِيهِ مِنَ الْمَهَالِكِ ، فَهُوَ لَا يُصْبِحُ إِلَّا خَائِفًا وَلَا يُصَلِّحُهُ إِلَّا الْخَوْفُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن میان دو ترس به سر می برد : گناهی که در گذشته کرده است و نمی داند خدا با آن چه کرده است [و آن را بخشیده یا نه!] و عمری که باقی مانده است و نمی داند در آن مدت چه گناهان مهلکی مرتکب خواهد شد؛ بنابراین ، مؤمن پیوسته ترسان است و جز ترس اصلاحش نکند .

الکافی : ۲/۷۱/۱۲ .

حدیث ۱۸۳۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَهْلَ الرَّيِّ فِي الدُّنْيَا مِنَ الْمُشْكِرِ يَمُوتُونَ عِطَاشًا ، وَيُحْشَرُونَ عِطَاشًا ، وَيَدْخُلُونَ النَّارَ عِطَاشًا .

امام صادق علیه السلام : آنان که در دنیا از مسکرات سیراب شوند ، تشنه کام می میرند و تشنه کام محشور می شوند و تشنه کام به دوزخ می روند .

ثواب الأعمال : ۲۹۰/۵ .

حدیث ۱۸۳۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ .

امام صادق علیه السلام : خصلتهای نیک اخلاقی به یکدیگر بسته اند .

الأمالی للطوسی : ۳۰۱/۵۹۷ .

حدیث ۱۸۳۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ سُوءَ الْخُلُقِ لَيُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسْلَ .

امام صادق علیه السلام : همانا بدخویی کردار را تباه می سازد آنسان که سرکه عسل را .

الکافی : ۲/۳۲۱/۱ .

حدیث ۱۸۳۳

امام صادق علیه السلام :

اللَّحْمُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ ، وَمَنْ تَرَكَ اللَّحْمَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا سَاءَ خُلُقُهُ .

امام صادق علیه السلام : گوشت ، گوشت می رویاند و هرکس چهل روز گوشت نخورد بدخلق شود .

الکافی : ۶/۳۰۹/۱ .

حدیث ۱۸۳۴

امام صادق علیه السلام :

الْخُلُقُ الْحَسَنُ يَمِثُّ الْخَطِيئَةَ كَمَا تَمِثُّ الشَّمْسُ الْجَلِيدَ .

امام صادق علیه السلام : خوشخویی گناه را ذوب می کند ، همچنان که آفتاب یخ را .

الکافی : ۲/۱۰۰/۷ .

حدیث ۱۸۳۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَصَّ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ ، فَأَمَّتَحِنُوا أَنْفُسَكُمْ ؛ فَإِنْ كَانَتْ فِيكُمْ فَاحْمَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ وَارْعَبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا . فَذَكَرَهَا عَشْرَةٌ : الْيَقِينُ ، وَالْقَنَاعَةُ ، وَالصَّبْرُ ، وَالشُّكْرُ ، وَالْحِلْمُ ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ ، وَالسَّخَاءُ ، وَالغَيْرَةُ ، وَالشَّجَاعَةُ ، وَالْمُرُوَّةُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی مکارم اخلاق را به رسولش صلی الله علیه و آله ارزانی داشت . پس شما نیز خود را بیازمایید ، اگر این خویها در شما بود ، خداوند عز و جل را سپاس گوید و از او این مکارم را بیشتر بخواهید . سپس حضرت آنها را ده خوی برشمرد : یقین ، قناعت ، صبر ، شکر ، بردباری ، خوشخویی ، بخشندگی ، غیرت ، شجاعت و مردانگی .
الأمالی للصدوق : ۲۹۰/۳۲۴ .

حدیث ۱۸۳۶

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سُئِلَ عَنْ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ :- الْعَفْوُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ ، وَصِلَةُ مَنْ قَطَعَكَ ، وَإِعْطَاءُ مَنْ حَرَمَكَ ، وَقَوْلُ الْحَقِّ وَلَوْ عَلَى نَفْسِكَ .
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از مکارم اخلاق - فرمود : گذشت از کسی که به تو ستم کرده است ، ارتباط برقرار کردن با کسی که از تو بریده است ، عطا کردن به آن که از دادن چیزی به تو دریغ کرده است و گفتن حق ، اگر چه بر ضد خودت باشد .
معانی الأخبار : ۱۹۱/۱ .

حدیث ۱۸۳۷

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَسَنِ الْخُلُقِ :- تُلِينُ جَانِبَكَ ، وَتُطِيبُ كَلَامَكَ ، وَتُلْقَى أَخَاكَ بِبِشْرٍ حَسَنٍ .
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از معنای حسن خلق - فرمود : حُسن خلق این است که نرمخو و مهربان باشی ، گفتارت پاکیزه و مؤدبانه باشد و با برادرت با خوشرویی برخورد کنی .
معانی الأخبار : ۲۵۳/۱ .

حدیث ۱۸۳۸

امام صادق علیه السلام :

لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ .
امام صادق علیه السلام : زندگی گواراتر از اخلاق خوش نیست .
علل الشرائع : ۵۶۰/۱ .

حدیث ۱۸۳۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْبِرَّ وَحُسْنَ الْخُلُقِ يَعْمرَانِ الدِّيَارَ ، وَيَزِيدَانِ فِي الْأَعْمَارِ .

امام صادق علیه السلام: همانا نیکی کردن و خوشخویی خانه‌ها را آباد و عمرها را زیاد می‌کند .
بحار الأنوار : ۷۱/۳۹۵/۷۳ .

حدیث ۱۸۴۰

امام صادق علیه السلام :
حُسْنُ الْخُلُقِ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ .
امام صادق علیه السلام : خوشخویی روزی را زیاد می‌کند .
بحار الأنوار : ۷۱/۳۹۶/۷۷

حدیث ۱۸۴۱

امام صادق علیه السلام :
- فی جوابِ قولِ الْمُفَضَّلِ : يَا مَوْلَايَ ، إِنَّ قَوْمًا يَزْعُمُونَ أَنَّ هَذَا مِنْ فِعْلِ الطَّبِيعَةِ - : سَأَلَهُمْ عَنِ هَذِهِ الطَّبِيعَةِ : أَهِيَ شَيْءٌ لَهُ عِلْمٌ وَقُدْرَةٌ عَلَى مِثْلِ هَذِهِ الْأَفْعَالِ ، أَمْ لَيْسَتْ كَذَلِكَ ؟ فَإِنْ أُوجِبُوا لَهَا الْعِلْمَ وَالْقُدْرَةَ فَمَا يَمْنَعُهُمْ مِنْ إِثْبَاتِ الْخَالِقِ ؟ فَإِنَّ هَذِهِ صَيَّرَتْهُ ، وَإِنْ زَعَمُوا أَنَّهَا تَفْعَلُ هَذِهِ الْأَفْعَالَ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا عَمْدٍ وَكَانَ فِي أفعالِهَا مَا قَدْ تَرَاهُ مِنَ الصَّوَابِ وَالْحِكْمَةِ عِلْمٌ أَنَّ هَذَا الْفِعْلَ لِلْخَالِقِ الْحَكِيمِ ، وَأَنَّ الَّذِي سَمَّوْهُ طَبِيعَةً هُوَ سُتَّةٌ فِي خَلْقِهِ الْجَارِيَةُ عَلَى مَا أُجْرَاهَا عَلَيْهِ .
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به مفضل که عرض کرد : مولای من ! عده‌ای می‌گویند آفرینش کار طبیعت است - فرمود : از آنان بپرس که آیا این طبیعت دارای علم است و توانایی انجام چنین کارهایی را دارد یا نه ؟ اگر جواب دهند که آری علم و قدرت دارد ، در این صورت چه چیز مانع از آنها می‌شود که آفریدگار را اثبات کنند (چرا به وجود آفریدگاری با این خصوصیات قایل نباشند)؟؛ زیرا طبیعت ساخته و آفریده اوست . و اگر گفتند که طبیعت این کارها را بدون آگاهی و قصد انجام می‌دهد ، با توجه به این که در کارهای آن درستی و حکمت (اتقان) مشاهده می‌کنی معلوم می‌شود که این فعل (طبیعت) کار آفریدگار حکیم است و آنچه را که آنان طبیعت می‌نامند همان قانونی است که خداوند در آفرینش و عالم هستی جاری کرده است .
بحار الأنوار : ۳/۶۷ .

حدیث ۱۸۴۲

امام صادق علیه السلام :
- وَقَدْ سُئِلَ : بِمَا عَرَفْتَ رَبَّكَ ؟ - : بَفَسْحِ الْعَزْمِ وَنَقْضِ الْهَمِّ ؛ عَزَمْتُ فَفَسَخَ عَزْمِي ، وَهَمَمْتُ فَفَقَضَ هَمِّي .
امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که: خدایت را به چه شناختی؟ - فرمود : به درهم شکستن تصمیم و برهم خوردن خواست و اراده . تصمیم گرفتم و تصمیمم را درهم شکست، و اراده کردم اما اراده ام را برهم زد .
التوحيد : ۲۸۹/۸ .

حدیث ۱۸۴۳

امام صادق علیه السلام :
- لِلْمُفَضَّلِ بْنِ عَمْرِو - : فَكَّرْتُ يَا مُفَضَّلُ فِي الْأَفْعَالِ الَّتِي جُعِلَتْ فِي الْإِنْسَانِ مِنَ الطُّعْمِ وَالنَّوْمِ ... لَوْ كَانَ إِنَّمَا يَصِيرُ إِلَى النَّوْمِ بِالتَّفَكُّرِ فِي

حَاجَّتِهِ إِلَى رَاحَةِ الْبَدَنِ وَ إِجْمَامِ قُوَاهُ كَانَ عَسَى أَنْ يَتَثَاقَلَ عَنْ ذَلِكَ ، فَيَدْمَعُهُ حَتَّى يَنْهَكَ بَدَنُهُ .

امام صادق علیه السلام - به مفضل بن عمر - : ای مفضل! درباره کارهایی چون خوردن و خوابیدن و ... که در وجود انسان نهاده شده است بیندیش . اگر انسان [تنها] با اندیشیدن به نیازش به آسودگی بدن و تجدید قوا به سوی خواب می رفت، چه بسا که در این کار سنگینی و تبلی می کرد تا جایی که بدنش فرسوده و نابود می شد .

بحار الأنوار : ۳/۷۸

حدیث ۱۸۴۴

امام صادق علیه السلام :

لَوْ رَأَيْتَ فَرْدًا مِنْ مِضِرَاعَيْنِ فِيهِ كَلُوبٌ ، أَكُنْتَ تَتَوَهَّمُ أَنَّهُ جُعِلَ كَذَلِكَ بِلا مَعْنَى ؟ بَلْ كُنْتَ تَعْلَمُ ضَرُورَةَ أَنَّهُ مَصْنُوعٌ يَلْقَى فَرْدًا آخَرَ ، فَتَبْرُزُهُ لِيَكُونَ فِي اجْتِمَاعِهِمَا ضَرْبٌ مِنَ الْمَصْلَحَةِ ، وَهَكَذَا تَجِدُ الذَّكَرَ مِنَ الْحَيَوَانِ كَأَنَّهُ فَرْدٌ مِنْ زَوْجٍ مَهْيَأٌ مِنْ فَرْدٍ أُنْثَى ، فَيَلْتَقِيَانِ لِمَا فِيهِ مِنْ دَوَامِ النَّسْلِ وَبَقَائِهِ ، فَتَبَا وَخَيِّبَةٌ وَتَعْسَا لِمُتَّحِلِي الْفَلَسَفَةِ فِيهِ ، كَيْفَ عَمِيَتْ قُلُوبُهُمْ عَنْ هَذِهِ الْخِلْقَةِ الْعَجِيبَةِ ، حَتَّى أَنْكُرُوا التَّدْبِيرَ وَالْعَمَدَ فِيهَا ؟!

امام صادق علیه السلام : اگر دیدی که یکی از دو لنگه در، زلفین دارد، آیا گمان می بری آن زلفین بی خود و بی جهت نصب شده است؟ نه ، بلکه بی شک بی می بری که تعبیه شده تا با لنگه دیگر جفت و بسته شود . لذا لنگه دیگر را فراهم می آوری تا از اجتماع آنها سودی حاصل شود . به همین صورت است، وجود حیوان نر . گویی فردی از یک جفت است که برای فرد ماده مهیا شده است . پس نر و ماده با هم جفت می شوند، زیرا که دوام و بقای نسل در این است . پس هلاک و نومید و نگویند بخت با این مدعیان فلسفه ! چگونه دیده دلشان، این آفرینش شگفت را نمی بیند چندان که وجود تدبیر و آگاهی و قصد را در آن انکار می کنند؟

بحار الأنوار : ۳/۷۵

حدیث ۱۸۴۵

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ أَبُو شَاكِرٍ الدِّيْصَانِيُّ : مَا الدَّلِيلُ عَلَى أَنَّ لَكَ صَانِعًا ؟ - وَجَدْتُ نَفْسِي لَا تَخْلُو مِنْ إِحْدَى جِهَتَيْنِ : إِمَّا أَنْ أَكُونَ صَيِّعَةً أَنَا أَوْ صَيِّعَةً غَيْرِي ؛ فَإِنْ كُنْتُ صَيِّعَةً أَنَا فَلَا أَخْلُو مِنْ أَحَدٍ مَعْتَبَرٍ ، إِمَّا أَنْ أَكُونَ صَيِّعَةً وَكَانَتْ مَوْجُودَةً أَوْ صَيِّعَةً وَكَانَتْ مَعْدُومَةً ، فَإِنْ كُنْتُ صَيِّعَةً وَكَانَتْ مَوْجُودَةً فَفَقَدِ اسْتَيْغَتْ بِوَجُودِهَا عَنْ صَيِّعَتِي ، وَ إِنْ كَانَتْ مَعْدُومَةً فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ الْمَعْدُومَ لَا يُحَدِّثُ شَيْئًا ، فَقَدْ ثَبَّتَ الْمَعْنَى الثَّلَاثُ أَنْ لِي صَانِعًا وَهُوَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ، فَقَامَ وَمَا أَحَارَ جَوَابًا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش ابوشاکر دیصانی که : دلیل بر این که تو را آفریدگاری است چیست ؟ - فرمود : خودم را از دو حال خالی نیافتم : یا من خود را آفریده ام یا کسی دیگر مرا آفریده است . اگر من خود را آفریده ام از دو حال خارج نیستم : یا بوده ام و خود را آفریده ام و یا نبوده ام و خود را پدید آورده ام . اگر قبلاً بوده ام و خود را پدید آورده ام نیازی به پدید آوردن ندارم و اگر نبوده ام تو می دانی که معدوم چیزی را به وجود نمی آورد ، پس شق سوم ثابت می شود و آن این که مرا آفریدگاری است و آن همان خدای پروردگار جهانیان است . ابوشاکر که پاسخی برای گفتن نداشت، برخاست .

التوحيد : ۲۹۰/۱۰ .

حدیث ۱۸۴۶

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ جَمَاعَةٍ أُمَّتِهِ ، فَقَالَ : جَمَاعَةٌ أُمَّتِي أَهْلُ الْحَقِّ وَ إِنْ قُلُّوا .

امام صادق علیه السلام : از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درباره جماعت امتش سؤال شد ، فرمود : جماعت امت من ، حقگرایانند ؛ هر چند اندک باشند .

معانی الأخبار : ۱۵۴/۱ .

حدیث ۱۸۴۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَخْشَعُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَيَهَابُهُ كُلُّ شَيْءٍ . إِذَا كَانَ مُخْلِصًا لِلَّهِ أَخَافَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ ، حَتَّى هَوَامَّ الْأَرْضِ وَسَبَاعَهَا وَطَيْرَ السَّمَاءِ .

امام صادق علیه السلام : همه اشیاء در برابر مؤمن خاشعند و از هیبت او می هراسند . اگر برای خدا اخلاص ورزد خداوند همه چیز ، حتی گزندگان و درندگان زمین و پرندگان هوا را از او بترساند .

بحار الأنوار : ۷۰/۲۴۸/۲۱ .

حدیث ۱۸۴۸

امام صادق علیه السلام :

الْعَمَلُ الْخَالِصُ : الَّذِي لَا تُرِيدُ أَنْ يَحْمَدَكَ عَلَيْهِ أَحَدٌ إِلَّا اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ

امام صادق علیه السلام : عمل خالص آن است که نخواهی کسی جز خداوند عز و جل ، تو را بر انجام آن بستاید .

الکافی : ۲/۱۶/۴ .

حدیث ۱۸۴۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَالَ : « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » مُخْلِصًا دَخَلَ الْجَنَّةَ ، وَ إِخْلَاصُهُ أَنْ يَحْجِزَهُ « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » عَمَّا حَرَّمَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مخلصانه « لا إله الا الله » بگوید به بهشت رود و اخلاصش به این است که « لا إله الا الله » او را از آنچه خداوند حرام کرده است باز دارد .

بحار الأنوار : ۸/۳۵۹/۲۴ .

حدیث ۱۸۵۰

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : أُنَاخِرُ شَرِيكَ ، مَنْ أَشْرَكَ بِي فِي عَمَلِهِ لَنْ أَقْبَلَهُ ، إِلَّا مَا كَانَ لِي خَالِصًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند - تبارک و تعالی - فرموده است : من بهترین شریک هستم ؛ هر کس در عمل خود برای من

شریک بیاورد، هرگز آن را نپذیرم [و به شریک دهم]، مگر عملی را که خالص برای من باشد.

تفسیر العیاشی: ۲/۳۵۳/۹۴.

حدیث ۱۸۵۱

امام صادق علیه السلام:

الإِنْفَاءُ عَلَى الْعَمَلِ حَتَّى يَخْلُصَ أَشَدُّ مِنَ الْعَمَلِ .

امام صادق علیه السلام: پایداری بر عمل تا خالص بماند، سخت تر از خود عمل است.

الکافی: ۲/۱۶/۴

حدیث ۱۸۵۲

امام صادق علیه السلام:

إِخْدِمَ أَحَاكَ ، فَإِنِ اسْتَخْدَمَكَ فَلَا وَلَا كَرَامَةً .

امام صادق علیه السلام: برادر خود را خدمت کن، اما اگر او از تو خدمت خواست خدمتش نکن و وقتی هم بدو مگذار.

الاختصاص: ۲۴۳.

حدیث ۱۸۵۳

امام صادق علیه السلام:

- لِبَعْضِ النَّاسِ - : إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُخْتَمَ بِخَيْرٍ عَمَلُكَ حَتَّى تُقْبِضَ وَأَنْتَ فِي أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ فَعِظْمُ اللَّهِ حَقُّهُ أَنْ تَبْدُلَ نِعْمَاءَهُ فِي مَعَاصِيهِ ، وَأَنْ تَغْتَرَّ بِحِلْمِهِ عَنكَ ، وَأَكْرِمَ كُلَّ مَنْ وَجَدْتَهُ يُذَكِّرُ مِنَّا أَوْ يَنْتَحِلُ مَوَدَّتَنَا .

امام صادق علیه السلام - به یکی از مردم - فرمود: اگر می خواهی که عملت ختم به خیر شود و هنگام مردن با بهترین اعمال بمیری، حق خدا را پاس داشته نعمتهایش را در راه معصیت صرف نکن و به سبب بردباری که نسبت به تو نشان می دهد دچار غرور و غفلت نشو و هر کس را که دیدی از ما به نیکی یاد می کند یا از محبت ما دم می زند گرامی بدار.

عیون أخبار الرضا: ۲/۴/۸.

حدیث ۱۸۵۴

امام صادق علیه السلام:

لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام: ایمان ندارد کسی که شرم ندارد.

الکافی: ۲/۱۰۶/۵.

حدیث ۱۸۵۵

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ امْرَأَةً عُدَّتْ فِي هِرِّهِ رَبَطْتُهَا حَتَّى مَاتَتْ عَطْشًا .

امام صادق علیه السلام: زنی به سبب آن که گربه ای را بسته بود تا از تشنگی مرد، به عذاب گرفتار آمد.
مکارم الأخلاق: ۱/۲۸۰/۸۶۴.

حدیث ۱۸۵۶

امام صادق علیه السلام:
طَعْمُ الْمَاءِ الْحَيَاءُ .
امام صادق علیه السلام: مزه آب، زندگی است.
تحف العقول: ۳۷۰

حدیث ۱۸۵۷

امام صادق علیه السلام:
خُذْ بِالْاِخْتِيَاظِ فِيْجَمِيعِ مَا تَجِدُ اِلَيْهِ سَبِيْلًا .
امام صادق علیه السلام: در همه کارهایی که برایت پیش می آید، محتاط باش.
بحار الأنوار: ۲/۲۶۰/۱۱.

حدیث ۱۸۵۸

امام صادق علیه السلام:
لَكَ أَنْ تَنْظُرَ الْحَزْمَ وَتَأْخُذَ الْحَائِطَةَ لِدِينِكَ .
امام صادق علیه السلام: در دین خود دوراندیش و محتاط باش.
بحار الأنوار: ۲/۲۵۹/۹

حدیث ۱۸۵۹

امام صادق علیه السلام:
إِنَّ الرَّجُلَ لَيَسْأَلُنِي الْحَاجَةَ فُأَبَادِرُ بِقَضَائِهَا ؛ مَخَافَةَ أَنْ يَسْتَعْنِيَ عَنْهَا ، فَلَا يَجِدُ لَهَا مَوْعِدًا إِذَا جَاءَتْهُ .
امام صادق علیه السلام: هرگاه مردی دست نیاز به سوی من دراز کند، در رفع نیاز و مشکل او شتاب می ورزم؛ زیرا بیم آن می رود که کار از کار بگذرد و اقدام من در کمک به او، دیگر به کارش نیاید.
عیون أخبار الرضا: ۲/۱۷۹/۲.

حدیث ۱۸۶۰

امام صادق علیه السلام:
أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَبَسَ مُؤْمِنًا عَنْ مَالِهِ وَهُوَ مُحْتَاجٌ إِلَيْهِ لَمْ يَذُقْ وَاللَّهِ مِنْ طَعَامِ الْجَنَّةِ ، وَلَا يَشْرَبُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ .
امام صادق علیه السلام: هر مؤمنی که برادر مؤمن نیازمند خود را از مال خویش محروم کند، به خدا قسم که طعم خوراک بهشت را نچشد و از شراب ناب سر به مهر [بهشت] ننوشد.

ثواب الأعمال : ۲۸۶/۲.

حدیث ۱۸۶۱

امام صادق علیه السلام :

أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ شِيَعَتِنَا أَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ إِخْوَانِنَا فَاسْتَعَانَ بِهِ فِي حَاجَةٍ فَلَمْ يُعِنِّهُ وَهُوَ يَقْدِرُ ، ابْتِلَاءُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بِأَنْ يَقْضَى حَوَائِجَ عَدُوٍّ مِنْ أَعْدَائِنَا يُعَذِّبُهُ اللَّهُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه یکی از برادران ما دست حاجت به سوی یکی از شیعیان ما دراز کند و او بتواند کمکش کند و دریغ ورزد، خداوند عز و جل او را به برآوردن نیازهای یکی از دشمنان ما مبتلا می کند و به سبب آن او را در روز قیامت عذاب می کند .

ثواب الأعمال : ۲۹۷/۱

حدیث ۱۸۶۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَأَلَهُ أَخُوهُ الْمُؤْمِنُ حَاجَةً مِنْ ضُرٍّ فَمَنَعَهُ مِنْ سَعَةٍ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهَا - مِنْ عِنْدِهِ أَوْ مِنْ عِنْدِ غَيْرِهِ - حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولَةً يَدُهُ إِلَى عُنُقِهِ حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنْ حِسَابِ الْخَلْقِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که برادر مؤمنش، در هنگام تنگدستی، نیاز خود را به او بگوید و او بتواند - خودش یا از طریق کسی دیگر - حاجتش را روا سازد و نکند، خداوند در روز قیامت وی را، در حالی که دستش به گردنش بسته شده است، محشور فرماید و تا فارغ شدن از حساب بندگان خود، همچنان او را نگه دارد .

بحار الأنوار : ۷۴/۲۸۷/۱۳ .

حدیث ۱۸۶۳

امام صادق علیه السلام :

لَقَضَاءِ حَاجَةٍ أَمْرٍ مُؤْمِنٍ أَحَبُّ إِلَى (اللَّهِ) مِنْ عَشْرِينَ حِجَّةً ، كُلُّ حِجَّةٍ يُنْفِقُ فِيهَا صَاحِبُهَا مِائَةَ أَلْفٍ .

امام صادق علیه السلام : هر آینه روا ساختن حاجت مؤمن نزد خدا از بیست حج که برای هر حج صد هزار [درهم یا دینار] خرج شده باشد ، محبوبتر است .

الکافی : ۲/۱۹۳/۴

حدیث ۱۸۶۴

امام صادق علیه السلام :

الْمَاشِي فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَالسَّاعِي بَيْنَ الصِّفَا وَالْمَرْوَةِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که در راه برطرف ساختن نیاز برادر خود قدم بردارد چونان کسی است که سعی میان صفا و مروه به جای آورد .

تحف العقول : ۳۰۳ .

حدیث ۱۸۶۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ مِنْ ذَلِكَ ، أَوْلَاهَا الْجَنَّةُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس یک نیاز از برادر مؤمن خود را برآورده سازد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز صد هزار نیاز او را برآورد که نخستین آنها بهشت است.

الکافی : ۲/۱۹۳/۱

حدیث ۱۸۶۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَعَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ - طَلَبَ وَجْهِ اللَّهِ - كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که - برای رضای خدا - در راه برآوردن نیاز برادر مسلمان خود بکوشد، خداوند عز و جل هزار هزار حسنه برایش بنویسد .

الکافی : ۲/۱۹۷/۶

حدیث ۱۸۶۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ الْمُسْلِمِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ مَا كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که به فکر برآوردن نیاز برادر مؤمن مسلمان خود باشد، تا زمانی که در فکر نیاز او باشد، خداوند در کار نیاز وی باشد .

الأمالی للطوسی : ۹۷/۱۴۷

حدیث ۱۸۶۸

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : الْخَلْقُ عِيَالِي ، فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ لَطْفُهُمْ بِهِمْ ، وَأَشْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل فرموده است : مردم خانواده من هستند ، پس محبوبترین آنان نزد من کسانی هستند که با مردم مهربانتر و در راه برآوردن نیازهای آنان کوشاتر باشند .

الکافی : ۲/۱۹۹/۱۰

حدیث ۱۸۶۹

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ يَهْدِي مِنَ الْبَدَنِ وَرُبَّمَا قَتَلْنَ : أَكْلُ الْقَدِيدِ الْغَائِبِ ، وَدُخُولُ الْحَمَّامِ عَلَى الْبِطْنَةِ ، وَنِكَاحُ الْعَجَائِزِ .

امام صادق علیه السلام: سه چیز بدن را خراب می کند و گاه کشنده است: خوردن آبگوشت شب مانده، حمام رفتن با شکم پر، و نزدیکی کردن با زنان سالخورده.
بحار الأنوار: ۷۶/۷۵/۱۹.

حدیث ۱۸۷۰

امام صادق علیه السلام:
لا تَدْخُلِ الْحَمَّامَ إِلَّا وَفِي جَوْفِكَ شَيْءٌ يُطْفِئُ عَنْكَ وَهَجَّ الْمَعْدَةَ، وَهُوَ أَقْوَى لِلْبَدَنِ وَلَا تَدْخُلْهُ وَأَنْتَ مُمْتَلِئٌ مِنَ الطَّعَامِ.
امام صادق علیه السلام: زمانی حمام برو که در معده ات اندک چیزی که حرارت آن را فرو نشاند، وجود داشته باشد. این برای تقویت بدن تو بهتر است. و با شکم پر [نیز] حمام نرو.
مکارم الأخلاق: ۱/۱۲۵/۲۹۸.

حدیث ۱۸۷۱

امام صادق علیه السلام:
ثَلَاثَةٌ يُسَيِّمَنَّ وَثَلَاثَةٌ يُهْزِلَنَّ، فَأَمَّا الَّتِي يُسَيِّمَنَّ: فإِذْمَانُ الْحَمَّامِ، وَشَمُّ الرَّائِحَةِ الطَّيِّبَةِ، وَلُبْسُ الثِّيَابِ اللَّيِّنَةِ، وَأَمَّا الَّتِي يُهْزِلَنَّ: فإِذْمَانُ أَكْلِ الْبَيْضِ، وَالسَّمَكِ، وَالطَّلَعِ.
امام صادق علیه السلام: سه چیز انسان را فربه می کند و سه چیز لاغر می سازد. آن سه که فربه می کند: حمام رفتن مداوم، استشمام بوی خوش و پوشیدن لباس نرم است؛ و آن سه که لاغر می کند: خوردن زیاد تخم مرغ، ماهی و خرما نارس است.
الخصال: ۱۵۵/۱۹۴.

حدیث ۱۸۷۲

امام صادق علیه السلام:
مَنْ لَمْ يَجْتَنِبْ مُصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ أَوْشَكَ أَنْ يَتَخَلَّقَ بِأَخْلَاقِهِ.
امام صادق علیه السلام: هر که از دوستی با احمق دوری نکند بزودی خلق و خوی او را به خود گیرد.
الأمالی للصدوق: ۴۰۹ / ۳۴۳.

حدیث ۱۸۷۳

امام صادق علیه السلام:
كَفَى بِالْجَلْمِ نَاصِرًا.
امام صادق علیه السلام: بردباری، بهترین یاور است.
الکافی: ۲/۱۱۲/۶.

حدیث ۱۸۷۴

امام صادق علیه السلام:

مُجَادَلَةٌ

امام صادق علیه السلام: شمشیر زدن، آسانتر از به دست آوردن مال حلال است .
فی التهذیب : ۷/۱۳/۵۸ «مُجَادَلَةٌ» وهو الأنسب .

حدیث ۱۸۷۵

امام صادق علیه السلام :
مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ كَاذِبٌ فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ .
امام صادق علیه السلام : هر که سوگندی خورد و بداند که دروغ می گوید به جنگ خداوند عز و جل رفته است .
ثواب الأعمال : ۲۶۹/۱ .

حدیث ۱۸۷۶

امام صادق علیه السلام :
الْيَمِينُ الصَّابِرُ الْكَاذِبُ تُورِثُ الْعَقَبَ الْفَقْرَ .
امام صادق علیه السلام : سوگند اجباری دروغ، برای بازماندگان فقر به بار می آورد .
بحار الأنوار : ۱۰۴/۲۰۹/۱۹ .

حدیث ۱۸۷۷

امام صادق علیه السلام :
لَا تَحْلِفُوا بِاللَّهِ صَادِقِينَ وَلَا كَاذِبِينَ ؛ فَإِنَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : «وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ» .
امام صادق علیه السلام : راست یا دروغ، به خدا سوگند مخورید ؛ زیرا خداوند عز و جل می فرماید : «و خدا را دستاویز سوگندهای خود قرار مدهید» .
الكافی : ۱ / ۴۳۴ / ۷ .

حدیث ۱۸۷۸

امام صادق علیه السلام :
كَثْرَةُ النَّظَرِ فِي الْحِكْمَةِ تَلْقَحُ الْعَقْلَ .
امام صادق علیه السلام : اندیشیدن زیاد در حکمت، خرد را بارور می سازد .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۴۷/۷۳ .

حدیث ۱۸۷۹

امام صادق علیه السلام :
مَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا أُثْبِتَ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فِي قَلْبِهِ ، وَأَنْطَقَ بِهَا لِسَانَهُ .
امام صادق علیه السلام : هر که به دنیا پشت کند، خداوند حکمت را در دلش استوار گرداند و زبانش را به آن گویا سازد .

الکافی : ۲/۱۲۸/۱ .

حدیث ۱۸۸۰

امام صادق علیه السلام :

الْغَضَبُ مَمْحَقَةٌ لِقَلْبِ الْحَكِيمِ ، وَمَنْ لَمْ يَمْلِكْ غَضَبَهُ لَمْ يَمْلِكْ عَقْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : خشم، دل حکیم را تباه می کند و کسی که اختیار خشم خود را نداشته باشد اختیار عقل خویش را ندارد .

بحار الأنوار : ۷۸/۲۵۵/۱۲۹

حدیث ۱۸۸۱

امام صادق علیه السلام :

- أيضا - : إِنَّ الْحِكْمَةَ الْمَعْرِفَةُ وَالتَّقْوَى فِي الدِّينِ ، فَمَنْ فَقِهَ مِنْكُمْ فَهُوَ حَكِيمٌ .

امام صادق علیه السلام - نیز در تفسیر همان آیه - فرمود : همانا حکمت عبارت است از شناخت و فهم دین ؛ پس هر یک از شما که

در دین فقیه و فهیم باشد، حکیم است.

بحار الأنوار : ۱/۲۱۵/۲۵

حدیث ۱۸۸۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ تَطَوَّلَ عَلَى عِبَادِهِ بِالْحَبَّةِ فَسَلَطَ عَلَيْهَا الْقُمَّلَةَ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَخَزَنَتْهَا الْمُلُوكُ كَمَا يَخْزِنُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل با نعمت دانه (گندم و...) بر بندگانش منت نهاد و شپش را آفت آن قرار داد و اگر نه

چنین بود زمامداران آن را نیز همچون زر و سیم می اندوختند .

بحار الأنوار : ۱۰۳/۸۷/۳ .

حدیث ۱۸۸۳

امام صادق علیه السلام :

- فِي بَيَانِ حُقُوقِ الْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ - : أَيْسَرُ حَقٍّ مِنْهَا أَنْ تُحِبَّ لَهُ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ ، وَتُكْرَهُ لَهُ مَا تُكْرَهُ لِنَفْسِكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان حقوق مؤمن بر مؤمن - فرمود : آسانترین این حقوق آن است که برای او همان چیزی را دوست

داشته باشی که برای خود دوست داری و بر او نپسندی آنچه را بر خود نمی پسندی .

الکافی : ۲/۱۶۹/۲ .

حدیث ۱۸۸۴

امام صادق علیه السلام :

لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةٌ حُقُوقٍ وَاجِبَةٍ لَهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَاللَّهُ سَأَلُهُ عَمَّا صَيَّنَعَ فِيهَا : الإِجْلَالُ لَهُ فِي عَيْنِهِ ، وَالْوُدُّ لَهُ فِي صِدْرِهِ ،

والمُؤاساةُ لَهُ فِي مَالِهِ ، وَأَنْ يُحِبَّ لَهُ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ ، وَأَنْ يُحَرِّمَ غَيْبَتَهُ ، وَأَنْ يَعُوذَهُ فِي مَرَضِهِ ، وَيُسَبِّحَ جَنَازَتَهُ وَلَا يَقُولَ فِيهِ بَعْدَ مَوْتِهِ إِلَّا خَيْرًا .

امام صادق علیه السلام : مؤمن را بر مؤمن هفت حق است که خداوند عز و جل آنها را بر او واجب کرده است و خدا درباره آنها از او بازخواست می کند: او را در چشم خود بزرگ شمارد ، در دل دوستش بدارد ، با مال و دارایی خود یاریش رساند ، بر او همان پسندد که بر خود می پسندد ، غیبت او را حرام شمارد ، در بیماری به عیادتش رود ، در تشییع جنازه اش شرکت کند و بعد از مرگ جز به خوبی از وی یاد نکند .
الخصال : ۳۵۱/۲۷ .

حدیث ۱۸۸۵

امام صادق علیه السلام :
مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَاءِ حَقِّ الْمُؤْمِنِ .
امام صادق علیه السلام : خداوند به چیزی برتر از ادای حق مؤمن عبادت نشده است .
الکافی : ۲/۱۷۰/۴ .

حدیث ۱۸۸۶

امام صادق علیه السلام :
مَنْ عَظَّمَ دِينَ اللَّهِ عَظَّمَ حَقَّ إِخْوَانِهِ ، وَمَنْ اسْتَخَفَّ بَدِينِهِ اسْتَخَفَّ بِإِخْوَانِهِ .
امام صادق علیه السلام : هر که دین خدا را ارج نهد، برای حقوق برادران خود نیز ارج قایل باشد و هر که دین خدا را خفیف شمارد، به برادران خود نیز اهمیتی ندهد .
بحار الأنوار : ۷۴/۲۸۷/۱۳ .

حدیث ۱۸۸۷

امام صادق علیه السلام :
الْعِزُّ أَنْ تَذِلَّ لِلْحَقِّ إِذَا لَزِمَكَ .
امام صادق علیه السلام : عزت آن است که چون حقی بر گردنت آمد در برابر آن فروتنی کنی .
بحار الأنوار : ۷۸/۲۲۸/۱۰۵ .

حدیث ۱۸۸۸

امام صادق علیه السلام :
لَيْسَ مِنْ بَاطِلٍ يَقُومُ بِإِزَاءِ الْحَقِّ إِلَّا غَلَبَ الْحَقُّ الْبَاطِلَ ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ : «بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ ...» .
امام صادق علیه السلام : هیچ باطلی نیست که در برابر حق بایستد مگر آن که حق بر باطل چیره شود و این سخن خداوند است : «بلکه حق را بر سر باطل می زنیم تا آن را درهم کوبد ...» .
بحار الأنوار : ۵/۳۰۵/۲۴ .

حدیث ۱۸۸۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ: مَنْ أَهَانَ لِي وَلِيًّا فَقَدْ أَرْصَدَ لِمُحَارَبَتِي ، وَأَنَا أَسْرِعُ شَيْءٍ إِلَى نُصْرَةِ أَوْلِيَائِي .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی می فرماید : هر که یکی از دوستان مرا خوار شمارد، آماده جنگ با من شده است و من در یاری دادن دوستانم شتابنده ترینم .
الکافی : ۲/۳۵۱/۵ .

حدیث ۱۸۹۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَقَّرَ مُؤْمِنًا مَسْكِينًا لَمْ يَزَلِ اللَّهُ لَهُ حَاقِرًا مَاقِتًا حَتَّى يَرْجِعَ عَنْ مَحَقَّرَتِهِ إِيَّاهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که مؤمن بینوایی را حقیر شمارد، خداوند پیوسته او را تحقیر کند و دشمنش دارد تا آن گاه که از تحقیر او دست بردارد .
التمحیص : ۵۰/۸۹ .

حدیث ۱۸۹۱

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ يَحْقِدُ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ ، فَإِذَا قَامَ ذَهَبَ عَنْهُ الْحِقْدُ .

امام صادق علیه السلام : کینه مؤمن تا زمانی است که نشسته است، همین که برخاست کینه نیز از دل او می رود .
تحف العقول : ۳۱۰ .

حدیث ۱۸۹۲

امام صادق علیه السلام :

- فِي حَدِيثِ الْمَفْضَلِ - : أَفْرَأَيْتَ لَوْ نُقِصَ الْإِنْسَانُ مِنْ هَذِهِ الْخِلَالِ الْحِفْظِ وَحَدَهُ كَيْفَ كَانَتْ تَكُونُ حَالَهُ؟! وَكَمْ مِنْ خَلَلٍ كَانَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ فِي أُمُورِهِ وَمَعَاشِهِ وَتَجَارِبِهِ إِذَا لَمْ يَحْفَظْ مَا لَهُ وَعَلَيْهِ ، وَمَا أَخَذَهُ وَمَا أُعْطِيَ ، وَمَا رَأَى وَمَا سَمِعَ... ثُمَّ كَانَ لَا يَهْتَدِي لَطَرِيقٍ لَوْ سَلَكَهُ مَا لَا يَحْصِي ، وَلَا يَحْفَظُ عِلْمًا وَلَوْ دَرَسَهُ عُمُرَهُ ، وَلَا يَعْتَقِدُ دِينًا ، وَلَا يَنْتَفِعُ بِتَجْرِبَةٍ ، وَلَا يَسِدُّ تَطِيعُ أَنْ يَعْتَبِرَ شَيْئًا عَلَى مَا مَضَى ، بَلْ كَانَ حَقِيقًا أَنْ يَنْسَلِخَ مِنَ الْإِنْسَانِيَّةِ أَضْلًا .

امام صادق علیه السلام - در حدیث مفصل - فرمود : آیا اندیشیده ای که اگر انسان از میان این ویژگیها، فقط حافظه را کم داشت، حال و روزش چگونه بود؟ و اگر موضوعات سودمند و زیانبار و گرفته ها و داده ها و دیده ها و شنیده های خود را در حافظه اش نگه نمی داشت چه اختلالاتی در کارها و زندگی و تجربیاتش به وجود می آمد ...؟ اگر راهی را بارها و بارها می پیمود، باز آن را گم می کرد، اگر همه عمرش را درس می خواند، دانشی را به خاطر نمی سپرد، به دینی اعتقاد نمی یافت و از تجربه ای بهره مند نمی شد و نمی توانست از گذشته ها کمترین عبرتی بگیرد، به طور کلی سزاوار بود که از انسان بودن یکسره خارج شود .
بحار الأنوار : ۳/۸۰ .

حدیث ۱۸۹۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحْسَنَ الْمُؤْمِنُ عَمَلَهُ، ضَاعَفَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِكُلِّ حَسَنَةٍ سَبْعُمِائَةٍ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ»

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن کار خوبی انجام دهد خداوند هر کار خوب او را هفتصد برابر کند و این سخن خداوند تبارک و تعالی است که فرموده است : «و خداوند برای هر کس که بخواهد مضاعف گرداند» .
البقره : ۲۶۱ .

حدیث ۱۸۹۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (حَسْرَةً) مَنْ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : بیشترین افسوس را در روز قیامت کسی می خورد که سخن از عدالت بگوید اما خود با دیگران به عدالت رفتار نکند .
الأمالی للطوسی : ۶۶۳/۱۳۸۶ .

حدیث ۱۸۹۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : لِلْحَاسِدِ ثَلَاثُ عِلْمَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْمَتُ بِالْمُصِيبَةِ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت : حسود را سه نشانه است : پشت سر غیبت می کند ، در حضور تملق می گوید و از گرفتاری دیگران شاد می شود .
الخصال : ۱۲۱/۱۱۳ .

حدیث ۱۸۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكُمْ أَنْ يَحْسَدَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ؛ فَإِنَّ الْكُفْرَ أَصْلُهُ الْحَسَدُ .

امام صادق علیه السلام : از حسادت کردن به یکدیگر پرهیزید ؛ زیرا کفر، ریشه اش حسادت است .
الکافی : ۸/۸/۱ .

حدیث ۱۸۹۷

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ النَّارَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ... إِمَامٌ جَائِرٌ ، وَتَاجِرٌ كَذُوبٌ ، وَشَيْخٌ زَانٍ .

امام صادق علیه السلام : سه نفرند که خداوند آنها را بدون حسابرسی به دوزخ می برد ... پیشوای منحرف و ستمگر ، تاجر دروغگو و پیرمرد زناکار .

الخصال : ۸۰/۱ .

حدیث ۱۸۹۸

امام صادق علیه السلام :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا نُشِرَتِ الدَّوَابُّ وَنُصِبَتِ الْمَوَازِينُ لَمْ يُنْصَبْ لِأَهْلِ الْبَلَاءِ مِيزَانٌ ، وَلَمْ يُنْشَرْ لَهُمْ دِيْوَانٌ ، وَتَلَا هَذِهِ الْآيَةَ : «... إِنَّمَا يُؤَفِّي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ» .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : آن گاه که نامه های اعمال گشوده و ترازوها برپا شود، برای بلادیدگان ترازویی برپا نگردد و نامه عملی گشوده نشود . آن گاه این آیه را تلاوت کرد : «جز این نیست که شکیبایان مزد خود را بی حساب و نقص دریافت می کنند» .

مشکاة الأنوار : ۵۱۷/۱۷۴۲ .

حدیث ۱۸۹۹

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَامَ عُنُقٌ مِنَ النَّاسِ حَتَّى يَأْتُوا بَابَ الْجَنَّةِ فَيَضْرِبُوا بَابَ الْجَنَّةِ ، فَيَقَالُ لَهُمْ : مَنْ أَنْتُمْ ؟ فَيَقُولُونَ : نَحْنُ الْفُقَرَاءُ ، فَيَقَالُ لَهُمْ : أَقْبَلِ الْحِسَابِ؟! فَيَقُولُونَ : مَا أُعْطِيتُمونا شَيْئًا تُحَاسِبُونَا عَلَيْهِ! فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: صَدَقُوا ، ادْخُلُوا الْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : در روز قیامت گروهی از مردم برخیزند و نزدیک بهشت آیند و در را بکوبند . به آنان گفته شود : شما کیستید ؟ گویند : ما تهیدستانیم . گفته شود: آیا پیش از حسابرسی می خواهید وارد بهشت شوید؟ گویند: به ما چیزی ندادید تا درباره آن از ما بازخواست کنید . پس ، خداوند عز و جل فرماید : راست می گویند؛ به بهشت در آید .

الکافی : ۲/۲۶۴/۱۹ .

حدیث ۱۹۰۰

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ» - : يُحَسَّبُ عَلَيْهِمُ السَّيِّئَاتُ وَيُحَسَّبُ لَهُمُ الْحَسَنَاتُ ، وَهُوَ الْاِسْتِقْصَاءُ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و از سختی حسابرسی بیم دارند» - فرمود : بدیها و خوبیهایشان به طور دقیق و کامل حسابرسی می شود .

بحار الأنوار : ۷/۲۶۶/۲۶ .

حدیث ۱۹۰۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ صَلَةَ الرَّحِمِ تَهَوُّنُ الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، ثُمَّ قَرَأَ : «(الَّذِينَ) يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ» .

امام صادق علیه السلام : صله رحم، حسابرسی روز قیامت را آسان می کند . سپس این آیه را تلاوت کرد : «آنان که آنچه را خدا به پیوستن آن فرمان داده است پیوند می دهند و از پروردگارشان می ترسند و از سختی حسابرسی بیم دارند» .

بحار الأنوار : ۷۴/۱۰۲/۵۴ .

حدیث ۱۹۰۲

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالی : «لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ» - : تُسْأَلُ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَمَّا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ بِأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «در آن روز به یقین از نعمت‌ها سؤال می‌شوید» - فرمود : این امت درباره نعمت وجود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سپس اهل بیت علیهم السلام که خداوند به آنان داده است ، بازخواست می‌شوند .
بحار الأنوار : ۷/۲۷۲/۳۹ .

حدیث ۱۹۰۳

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ لَا يُسْأَلُ عَنْهَا الْعَبْدُ : خِرْقَةٌ يُوَارِي بِهَا عَوْرَتَهُ ، أَوْ كِشْرَةٌ يَسُدُّ بِهَا جَوْعَتَهُ ، أَوْ بَيْتٌ يَكُونُ مِنَ الْحَرِّ وَالْبُرْدِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : سه چیز است که بنده درباره آنها بازخواست نمی‌شود: تکه پارچه ای که به وسیله آن خود را می‌پوشاند ، تکه نانی که با آن سدّ جوع می‌کند، و خانه ای که او را از گرما و سرما محفوظ می‌دارد .
مجمع البیان : ۱۰/۸۱۲ .

حدیث ۱۹۰۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ عَنْهُ الْعَبْدُ إِذَا وَقَفَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ الصَّلَوَاتُ الْمَفْرُوضَاتُ ، وَعَنِ الزَّكَاةِ الْمَفْرُوضَةِ ، وَعَنِ الصِّيَامِ الْمَفْرُوضِ ، وَعَنِ الْحَجِّ الْمَفْرُوضِ ، وَعَنِ وِلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَإِنْ أَقْرَبَ بَوْلَايَتِنَا ثُمَّ مَاتَ عَلَيْهَا قُبِلَتْ مِنْهُ صَلَاتُهُ وَصَوْمُهُ وَزَكَاتُهُ وَحُجُّهُ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که بنده در برابر خداوند ، جلّ جلاله ، بایستد نخستین پرسشی که از او می‌شود درباره نمازهای واجب، زکات واجب ، روزه واجب ، حجّ واجب و ولایت ما اهل بیت است. اگر با اعتراف به ولایت و دوستی ما از این دنیا برود، نماز و روزه و زکات و حجّش پذیرفته می‌شود .

الأمالی للصدوق : ۳۲۸ / ۳۸۸ .

حدیث ۱۹۰۵

امام صادق علیه السلام :

نَفْسُ الْمَهْمُومِ لَنَا الْمُعْتَمِدِ لظَلْمِنَا تَسْبِيحٌ ، وَهَمُّهُ لِأَمْرِنَا عِبَادَةٌ .

امام صادق علیه السلام : کسی که برای ما نگران باشد و به خاطر ستمی که بر ما برود غمگین ، نفس کشیدنش تسبیح است و غمخواریش برای ما عبادت .

الکافی : ۲/۲۲۶/۱۶ .

حدیث ۱۹۰۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ وَجَدَ هَمًّا وَلَا يَدْرِي مَا هُوَ فَلْيَغْسِلْ رَأْسَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس در خود اندوهی بیابد و علت آن را نداند، سر خود را بشوید.

الدعوات : ۱۲۰/۲۸۴ .

حدیث ۱۹۰۷

امام صادق علیه السلام :

شَكَا نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ الْعَمِّ ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْعِنَبِ .

امام صادق علیه السلام : یکی از پیامبران از غم و اندوه به درگاه خداوند شکوه کرد ؛ خداوند به او دستور داد انگور تناول کند .

المحاسن : ۲/۳۶۲/۲۲۶۲ .

حدیث ۱۹۰۸

امام صادق علیه السلام :

إِنْ كَانَ كُلُّ شَيْءٍ بِقَضَاءٍ وَقَدَرٍ ، فَالْحُزْنَ لِمَاذَا ؟!

امام صادق علیه السلام : اگر همه چیز به قضا و قدر است پس اندوه خوردن چرا ؟!

الأمالی للصدوق : ۵۶/۱۲ .

حدیث ۱۹۰۹

امام صادق علیه السلام :

الْأَحْزَانُ أَشْقَامُ الْقُلُوبِ ، كَمَا أَنَّ الْأَمْرَاضَ أَشْقَامُ الْأَبْدَانِ .

امام صادق علیه السلام : اندوهها، ناخوشی های دلند؛ همچنان که بیماریها ناخوشیهای تن .

الدعوات : ۱۱۸/۲۷۶ .

حدیث ۱۹۱۰

امام صادق علیه السلام :

الْحَزْمُ مَشْكَاهُ الظَّنِّ .

امام صادق علیه السلام : دور اندیشی، چراغدان گمانه زنی است .

تحف العقول : ۳۵۶ . وفي الكافي : ۱/۲۷/۲۹ : «الحزم مساءة الظن» .

حدیث ۱۹۱۱

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ وَشِيعَتُنَا حِزْبُ اللَّهِ ، وَحِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ .

امام صادق علیه السلام : ما و شیعیانمان حزب خداایم و حزب خدا پیروز است .

التوحید : ۱۶۶/۳ .

حدیث ۱۹۱۲

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله عزوجل : «وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و به اعمالی که کرده اند پردازیم و همه را چون ذرات خاک بر باد دهیم» - فرمود : به خدا سوگند، گرچه اعمالشان سفیدتر از کتان مصری بود اما چنان بودند که هرگاه با حرامی روبه رو می شدند آن را فرو نمی گذاشتند .

الفرقان : ۲۳ .

حدیث ۱۹۱۳

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ : ابْنَ آدَمَ ، إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ مِنَ الدُّنْيَا مَا يَكْفِيكَ فَإِنَّ أُسَيْرَ مَا فِيهَا يَكْفِيكَ ، وَإِنْ كُنْتَ إِنَّمَا تُرِيدُ مَا لَا يَكْفِيكَ فَإِنَّ كُلَّ مَا فِيهَا لَا يَكْفِيكَ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین ، صلوات الله علیه ، می فرمود : ای آدمیزاد ! اگر از دنیا به قدر کفایت خواهی همان کمترین دنیا تو را بس باشد و اگر بیش از کفایت خواهی همه دنیا هم تو را بس نباشد .

الکافی : ۲/۱۳۸/۶ .

حدیث ۱۹۱۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحُرَّ حُرٌّ عَلَىٰ جَمِيعِ أَحْوَالِهِ : إِنْ نَابَتْهُ نَائِبَةٌ صَبَرَ لَهَا ، وَإِنْ تَدَاكَتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ لَمْ تَكْسِرْهُ وَإِنْ أُسِرَ وَقُهِرَ وَاسْتَبْدَلَ بِالْأُسْرِ عُسْرًا ، كَمَا كَانَ يُوسُفُ الصِّدِّيقُ الْأَمِينُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ : لَمْ يَضُرُّ حُرِّيَّتُهُ أَنْ اسْتَعْبَدَ وَقُهِرَ وَأُسِرَ .

امام صادق علیه السلام : آزاده در همه حال آزاده است . اگر بلا و سختی به او رسد شکیبایی ورزد و اگر مصیبتها بر سرش فرو ریزند او را نشکنند هرچند به اسیری افتد و مقهور شود و آسایش را از دست نهاده به سختی و تنگدستی افتد . چنان که یوسف صدیق امین، صلوات الله علیه ، به بندگی گرفته شد و مقهور و اسیر گشت اما این همه به آزادگی او آسیب نرساند .

الکافی : ۲/۸۹/۶ .

حدیث ۱۹۱۵

امام صادق علیه السلام :

خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خَصِيْلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٍ ، أَوْلَاهَا : الْوَفَاءُ ، وَالثَّانِيَةُ : التَّوْبَةُ ، وَالثَّلَاثَةُ : الْحَيَاءُ ، وَالرَّابِعَةُ : حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَالخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجَمُّعُ هَذِهِ الْخِصَالِ - : الْحُرِّيَّةُ .

امام صادق علیه السلام : پنج خصلت است که در هر کس یکی از آنها نباشد خیر و بهره زیادی در او نیست : اول : وفاداری ، دوم : تدبیر ، سوم : شرم و حیا ، چهارم : خوش خویی و پنجم - که چهار خصلت دیگر را نیز در خود دارد - : آزادگی .

الخصال: ۲۸۴/۳۳.

حدیث ۱۹۱۶

امام صادق علیه السلام:

- وقد سُئِلَ عَنْ نَفْيِ الْمُحَارِبِ - : يُنْفَى مِنْ مِصْرٍ إِلَى مِصْرٍ، إِنَّ عَلَيْنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ نَفَى رَجُلَيْنِ مِنَ الْكُوفَةِ إِلَى غَيْرِهَا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از تبعید محارب - فرمود: از شهر تبعید می شود. امیر المؤمنین علیه السلام دو مرد را از کوفه به جای دیگر تبعید کرد.

دعائم الإسلام: ۲ / ۴۷۷ / ۱۷۱۴، انظر وسائل الشيعة: ۱۸/۵۳۳/۳.

حدیث ۱۹۱۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ خَرَجَ بِالنِّسَاءِ فِي الْحَرْبِ حَتَّى يُدَاوِينَ الْجَرْحَى .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله زنان را همراه خود به جنگ برد تا مجروحان را مداوا کنند .
الکافی: ۵/۴۵/۸.**حدیث ۱۹۱۸**

امام صادق علیه السلام:

مَنْ فَرَّ مِنْ رَجُلَيْنِ فِي الْقِتَالِ مِنَ الرَّحْفِ فَقَدْ فَرَّ، وَمَنْ فَرَّ مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي الْقِتَالِ مِنَ الرَّحْفِ فَلَمْ يَفِرَّ .

امام صادق علیه السلام: هر کس در جنگ از برابر دومرد بگریزد، کارش گریختن به شمار می آید، و اگر در جنگ از برابر سه نفر بگریزد، کارش گریختن به شمار نمی آید.

الکافی: ۵/۳۴/۱.

حدیث ۱۹۱۹

امام صادق علیه السلام:

: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أُتِيَ بِامْرَأَةٍ لَهَا شَرَفٌ فِي قَوْمِهَا قَدْ سَرَقَتْ، فَأَمَرَ بِقَطْعِهَا، فَاجْتَمَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَاسٌ مِنْ قُرَيْشٍ وَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، تُقَطِّعُ امْرَأَةً شَرِيفَةً مِثْلَ فُلَانَةَ فِي خَطَرٍ يَسِيرٍ؟!

قال: نَعَمْ، إِنَّمَا هَلَكَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِمِثْلِ هَذَا، كَانُوا يُقِيمُونَ الْحُدُودَ عَلَى ضَعْفَائِهِمْ وَيَتْرُكُونَ أَقْوِيَاءَهُمْ وَأَشْرَافَهُمْ فَهَلَكُوا .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدران ایشان علیهم السلام - فرمود: زنی را که در میان قوم و قبیله خود شرافت و حرمتی داشت به جرم دزدی نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله آوردند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمان داد دست او را قطع کنند. عده ای از قریش

نزد پیامبر آمدند و عرض کردند: ای پیامبر خدا! دست زن شریفی مثل او را به خاطر خطای کوچکی قطع می کنی؟!!

فرمود: آری، پیشینیان شما به سبب چنین کاری به نابودی افتادند. آنها حدود (کیفرها) را درباره ضعیفانشان اعمال می کردند و با قدرتمندان و اشراف خود، کاری نداشتند؛ از این رو هلاک گشتند.

دعائم الإسلام: ۲/۴۴۲/۱۵۳۹.

حدیث ۱۹۲۰

امام صادق علیه السلام :

حَدِيثِي حَدِيثُ أَبِي ، وَحَدِيثُ أَبِي حَدِيثُ حِدِّي ، وَحَدِيثُ حِدِّي حَدِيثُ الْحُسَيْنِ ، وَحَدِيثُ الْحُسَيْنِ حَدِيثُ الْحَسَنِ ، وَحَدِيثُ الْحَسَنِ حَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، وَحَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : حدیث من حدیث پدرم و حدیث پدرم حدیث نیایم حدیث حسین و حدیث حسین حدیث حسن و حدیث حسن حدیث امیر المؤمنین و حدیث امیر المؤمنین حدیث رسول خدا صلی الله علیه و آله و حدیث رسول خدا حدیث خداوند عز و جل است .
الكافی : ۱/۵۳/۱۴ .

حدیث ۱۹۲۱

امام صادق علیه السلام :

مَا لَمْ يُوَافِقْ مِنَ الْحَدِيثِ الْقُرْآنَ فَهُوَ زُخْرُفٌ .

امام صادق علیه السلام : هر حدیثی که با قرآن سازگار نباشد، ساختگی است.
الكافی : ۱/۶۹/۴ .

حدیث ۱۹۲۲

امام صادق علیه السلام :

حَدِيثٌ تَدْرِيهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ حَدِيثٍ تَزْوِيهِ .

امام صادق علیه السلام : یک حدیث بفهمی بهتر است از آن که هزار حدیث [نفهمیده] روایت کنی.
معانی الأخبار : ۲/۳ .

حدیث ۱۹۲۳

امام صادق علیه السلام :

اعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ مِنَّا عَلَى قَدْرِ رِوَايَاتِهِمْ عَنَّا .

امام صادق علیه السلام : منزلت مردم را نزد ما از اندازه نقل روایاتشان از ما بشناسید.
بحار الأنوار : ۲/۱۵۰/۲۴ .

حدیث ۱۹۲۴

امام صادق علیه السلام :

الرَّوَايَةُ لِلْحَدِيثِ الْمُتَفَقَّهُهُ فَيَا لِدَيْنٍ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ لَا فِقْهَ لَهُ وَلَا رِوَايَةَ .

امام صادق علیه السلام : راوی حدیث دین شناس برتر از هزار عابدی است که دین شناس و راوی حدیث نباشد.

بحار الأنوار : ۲/۱۴۵/۹

حدیث ۱۹۲۵

امام صادق علیه السلام :
 الْحُجَّةُ قَبْلَ الْخَلْقِ ، وَمَعَ الْخَلْقِ ، وَبَعْدَ الْخَلْقِ .
 امام صادق علیه السلام : حُجَّت [خدا] پیش از خلق بوده و با خلق هست و بعد از خلق نیز خواهد بود.
 الکافی : ۱/۱۷۷/۴ .

حدیث ۱۹۲۶

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ شَكَّ أَوْ ظَنَّ فَأَقَامَ عَلَى أَحَدِهِمَا
 أَحْبَبَ اللَّهُ عَمَلَهُ ، إِنَّ حُجَّةَ اللَّهِ هِيَ الْحُجَّةُ الْوَاضِحَةُ .
 امام صادق علیه السلام : هر کس بر اساس شک یا گمان
 عمل کند، خداوند عملش را باطل گرداند؛ زیرا حجت خدا روشن و آشکار است.
 الکافی : ۲/۴۰۰/۸ .

حدیث ۱۹۲۷

امام صادق علیه السلام :
 «قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ» - : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : عَبْدِي ، أَكُنْتَ عَالِمًا ؟ فَإِنْ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ لَهُ : أَفَلَا عَمِلْتَ بِمَا عَلِمْتَ ؟! وَإِنْ قَالَ : كُنْتُ جَاهِلًا ، قَالَ لَهُ : أَفَلَا تَعَلَّمْتَ حَتَّى تَعْمَلَ ؟! فَيُخَصَّمُ ، فِتْلِكَ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ .
 امام صادق علیه السلام - در توضیح آیه «بگو: حجت قاطع ویژه خداست» - فرمود : همانا خداوند متعال در روز قیامت به بنده فرماید: بنده من! آیا می دانستی؟ اگر پاسخ دهد: آری ، خداوند به او فرماید: آیا به آنچه می دانستی عمل کردی؟ و اگر پاسخ دهد: نمی دانستم. بدو فرماید: چرا نیاموختی تا [بدانی و] عمل کنی. پس، او مجاب و محکوم شود. این است آن حجت قاطع.
 بحار الأنوار : ۲/۲۹/۱۰ .

حدیث ۱۹۲۸

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ احْتَجَّ عَلَى النَّاسِ بِمَا آتَاهُمْ وَمَا عَرَفَهُمْ .
 امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به وسیله آنچه به مردم داده و به ایشان شناسانده است، بر آنان اقامه حجت کرده است.
 التوحید : ۴۱۰/۲ .

حدیث ۱۹۲۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ مَاتَ فِي طَرِيقِ مَكَّةَ ذَاهِبًا أَوْ جَائِيًا ، أَمِنَ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس در راه رفتن به مکه یا برگشتن از آن بمیرد، روز قیامت از آن بزرگترین هراس در امان باشد.
الکافی: ۴/۲۶۳/۴۵.

حدیث ۱۹۳۰

امام صادق علیه السلام:

مَنْ مَاتَ مُحْرِمًا بَعَثَهُ اللَّهُ مُلَبًّا .

امام صادق علیه السلام: هر کس در حال احرام بمیرد، خداوند او را لئیک گویان برانگیزد.
بحار الأنوار: ۷/۳۰۲/۵۶.

حدیث ۱۹۳۱

امام صادق علیه السلام:

يَفْقِدُ النَّاسُ إِمَامَهُمْ فَيَشْهَدُ الْمَوْسِمَ فَيَرَاهُمْ وَلَا يَرَوْنَهُ .

امام صادق علیه السلام: مردم امام خود را می جویند و نمی یابند، ولی آن حضرت در موسم حج حاضر می شود و مردم را می بینند اما آنها او را نمی بینند.
کمال الدین: ۳۴۶/۳۳.

حدیث ۱۹۳۲

امام صادق علیه السلام:

الْحَجُّ حَجَّانٍ : حَجٌّ لِلَّهِ وَحَجٌّ لِلنَّاسِ ، فَمَنْ حَجَّ لِلَّهِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى اللَّهِ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ حَجَّ لِلنَّاسِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام: حج بر دو گونه است: حج برای خدا و حج برای مردم. کسی که برای خدا حج گزارد، خداوند بهشت را به او پاداش دهد، و هر که برای مردم حج رود، پاداش و ثوابش در روز قیامت به عهده همان مردم است.
ثواب الأعمال: ۷۴/۱۶.

حدیث ۱۹۳۳

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا قَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ : إِنَّ نَاسًا مِنْ هَؤُلَاءِ الْقُصَاصِ يَقُولُونَ : إِذَا حَجَّ رَجُلٌ حَجَّهَ ثُمَّ تَصَدَّقَ وَوَصَلَ كَانَ خَيْرًا لَهُ - : كَذَبُوا ، لَوْ فَعَلَ هَذَا النَّاسُ لَعُطِّلَ هَذَا الْبَيْتُ ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ هَذَا الْبَيْتَ قِيَامًا لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به عبدالرحمن که عرض کرد: عده ای از این داستان گویان می گویند: اگر کسی یک حج به جا آورد و سپس [به جای رفتن مکرر به حج] صدقه بدهد و صله رحم به جا آورد کار بهتری انجام داده است - فرمود: دروغ می گویند. اگر مردم این کار را بکنند این خانه به تعطیلی کشانده می شود، در حالی که خداوند متعال این خانه را قوام کار مردم قرار داده است.

علل الشرائع: ۴۵۲/۱.

حدیث ۱۹۳۴

امام صادق علیه السلام :

ما رأیت شیئا أشْرَعَ غِنًی ولا أنْفی للفقْرِ من إِدْمَانِ حَجِّ هذا البیت .

امام صادق علیه السلام : ندیده ام که چیزی همانند مداومت بر زیارت این خانه چنان سریع توانگری آورد و فقر را بزدايد.
الأمالی للطوسی : ۶۹۴/۱۴۷۸ .

حدیث ۱۹۳۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَجَّ ثَلَاثَ حَجَجٍ لَمْ يُصِبْهُ فَقْرٌ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هر کس سه بار حج به جا آورد، هرگز به فقر گرفتار نیاید.
الخصال : ۱۱۷/۱۰۱ .

حدیث ۱۹۳۶

امام صادق علیه السلام :

ما مِنْ بُقْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْمَسْعَى ؛ لِأَنَّهُ يَدُلُّ فِيهِ كُلُّ جَبَّارٍ .

امام صادق علیه السلام : هیچ جایی نزد خداوند متعال محبوبتر از مسعی نیست؛ زیرا که هر گردنکش و متکبری در آن جا خوار و ذلیل شود.

بحار الأنوار : ۹۹/۴۵/۳۴ .

حدیث ۱۹۳۷

امام صادق علیه السلام :

وهذا بَيْتٌ اسْتَعْبَدَ اللَّهُ بِهِ خَلْقَهُ لِيُخْتَبَرَ طَاعَتَهُمْ فِي إِتْيَانِهِ ، فَحَتَّهْمَ عَلَى تَعْظِيمِهِ وَزِيَارَتِهِ ، وَقَدْ جَعَلَهُ مَحَلَّ الْأَنْبِيَاءِ وَقِبْلَةً لِلْمَصَلِّينَ لَهُ ، وَهُوَ شُعْبَةٌ مِنْ رِضْوَانِهِ ، وَطَرِيقٌ يُؤَدِّي إِلَى غُفْرَانِهِ ، مَنْصُوبٌ عَلَى اسْتِوَاءِ الْكَمَالِ ، وَمُجْتَمِعُ الْعَظَمَةِ .

امام صادق علیه السلام : این خانه ای است که خداوند خلق خود را به وسیله آن به پرستش واداشته، تا با حضور در آن، فرمانبری آنان را بیازماید. از این رو آنها را به بزرگداشت و زیارت آن تشویق فرموده و آن را جایگاه پیامبران و قبله نمازگزارانش کرده است. این خانه، شاخه ای از رضوان و خشنودی خداست و راهی است که به آمرزش او می انجامد و بر بنیاد کمال، استوار، و مرکز عظمت است.

الأمالی للصدوق : ۷۱۵/۹۸۵ ، التوحید : ۲۵۳/۴ .

حدیث ۱۹۳۸

امام صادق علیه السلام :

على الإمام أن يُخْرِجَ الْمُحْبُوسِينَ فِي الدَّيْنِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ ، وَيَوْمَ الْعِيدِ إِلَى الْعِيدِ ، فَيُرْسِلَ مَعَهُمْ ، فَإِذَا قَضَوْا الصَّلَاةَ وَالْعِيدَ

رَدَّهُمْ إِلَى السَّجِنِ .

امام صادق علیه السلام: امام باید زندانیانی را که به جرم نپرداختن بدهکاری خود زندانی شده‌اند، ایام جمعه و عید، برای گزاردن نماز و دید و بازدید عید، به همراه عده‌ای مأمور از زندان بیرون آورد و پس از تمام شدن نماز و دید و بازدید عید آنها را به زندان برگرداند.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ۳/۳۱/۳۲۶۵.

حدیث ۱۹۳۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَحْسِبُ فِي تَهْمَةِ الدَّمِ سِتَّةَ أَيَّامٍ، فَإِنْ جَاءَ أَوْلِيَاءُ الْمَقْتُولِ بِثَبْتٍ وَإِلَّا خَلَى سَبِيلَهُ

امام صادق علیه السلام: پیامبر صلی الله علیه و آله متهم به قتل را شش روز در بازداشت نگه می‌داشت. اگر در این مدت اولیای مقتول دلیلی بر اثبات قاتل بودن او ارائه نمی‌دادند آزادش می‌کرد.

تهذیب: ج ۱۰ ص ۱۷۴.

حدیث ۱۹۴۰

امام صادق علیه السلام:

قَضَى عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي رَجُلَيْنِ أَمْسَكَ أَحَدُهُمَا وَقَتَلَ الْآخَرَ فَقَالَ: يُقْتَلُ الْقَاتِلُ وَيُحْبَسُ الْآخَرُ حَتَّى يَمُوتَ غَمًّا كَمَا حَبَسَهُ عَلَيْهِ حَتَّى مَاتَ غَمًّا

امام صادق علیه السلام: علی علیه السلام درباره دو مرد که یکی از آنها شخصی را نگه داشته و دیگری او را کشته بود چنین داوری فرمود: قاتل کشته می‌شود و آن دیگری بازداشت می‌گردد تا در تنگنا بمیرد؛ همچنان که با نگه داشتن مقتول موجب مرگ او در تنگنا شده است.

کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۴ ص ۱۱۵.

حدیث ۱۹۴۱

امام صادق علیه السلام:

أَتَى أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرَجُلٍ قَدْ تَكْفَّلَ بِنَفْسِ رَجُلٍ، فَحَبَسَهُ وَقَالَ: اطْلُبْ صَاحِبَكَ.

امام صادق علیه السلام: مردی را که ضامن جان مرد دیگری شده بود نزد امیرالمؤمنین علیه السلام آوردند. حضرت او را بازداشت کرد و فرمود: رفیقت را پیدا کن.

وسائل الشیعه: ۱۳/۱۵۶/۱ و ح ۲ نحوه.

حدیث ۱۹۴۲

امام صادق علیه السلام:

كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُبِغْضْ عَلَى الدِّينِ، فَلَا دِينَ لَهُ.

امام صادق علیه السلام: هر کس دوستی و دشمنیش برای دین نباشد دین ندارد.

الکافی : ۲/۱۲۷/۱۶ .

حدیث ۱۹۴۳

امام صادق علیه السلام :

ما اتقى مؤمناً قط إلا كان أفضلهما أشدهما حبا لأخيه .

امام صادق علیه السلام : دو مؤمن هرگز با هم دیدار نکنند مگر این که آن بهتر است که برادرش را بیشتر دوست داشته باشد.

المحاسن : ۱/۴۱۱/۹۳۷ .

حدیث ۱۹۴۴

امام صادق علیه السلام :

والله ، ما أحب الله من أحب الدنيا ووالى غيرنا .

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند کسی که دنیا را دوست بدارد و سرپرستی غیر ما را بپذیرد خداوند را دوست ندارد.

الکافی : ۸/۱۲۹/۹۸ .

حدیث ۱۹۴۵

امام صادق علیه السلام :

- فيما أوحى الله تعالى لى موسى عليه السلام - : كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي ، أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبِّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ ؟!

امام صادق علیه السلام : خداوند به موسی علیه السلام وحی فرمود: آن کس که گمان برد مرا دوست دارد اما چون شب فرا رسد

چشم از عبادت من فرو بندد، دروغ می گوید. مگر نه این است که هر دلدادۀ ای دوست دارد با دلدار خود خلوت کند؟!

الأمالی للصدوق : ۴۳۸/۵۷۷ .

حدیث ۱۹۴۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَرَادَ أَنْ يَعْرِفَ كَيْفَ مَنَزَلَتُهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَعْرِفْ كَيْفَ مَنَزَلَةُ اللَّهِ عِنْدَهُ ، فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ الْعَبْدَ مِثْلَ مَا يُنْزِلُ الْعَبْدَ اللَّهَ مِنْ نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس می خواهد بداند که چه منزلتی نزد خداوند دارد بنگرد که منزلت خدا نزد او چگونه است؛ زیرا

بنده به همان اندازه نزد خدا منزلت دارد که بنده برای خدا نزد خود منزلت قائل است.

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۶/۷۴ ، كنز العمال : ۱۸۸۲ نحوه .

حدیث ۱۹۴۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ فَلْيَعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَلْيَتَّبِعْنَا ، أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ

اللَّهِ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ» ؟!

امام صادق علیه السلام: هر کس خوشحال می شود که بداند خداوند دوستش دارد باید به فرمانهای خدا عمل کند و از ما پیروی نماید. آیا سخن خداوند عزوجل به پیامبرش را نشنیده است که فرمود: «بگو: اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستتان بدارد و گناهان شما را ببخشد، و خداوند آمرزنده مهربان است» .
الکافی: ۸/۱۴/۱.

حدیث ۱۹۴۸

امام صادق علیه السلام:
أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ ، مُحَافِظٌ عَلَى صَلَوَاتِهِ وَمَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، مَعَ أَدَاءِ الْأَمَانَةِ .
امام صادق علیه السلام: محبوبترین کس نزد خداوند عز و جلآن است که در گفتارش راستگو باشد و بر گزاردن نماز و آنچه خدا بر او واجب کرده است مواظبت کند و امانت پرداز باشد.
الأمالی للصدوق: ۳۷۱/۴۶۷.

حدیث ۱۹۴۹

امام صادق علیه السلام:
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي أَحَبَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ .
امام صادق علیه السلام: خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بنده با هیچ کاری محبوب تر از عمل به آنچه بر او واجب کرده ام محبوب من نمی شود.
الکافی: ۲/۸۲/۵.

حدیث ۱۹۵۰

امام صادق علیه السلام:
إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سِيمًا وَوَجَدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ ، وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ حُولِطَ ، وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمْ يَسْتَغْلُوا بغيره .
امام صادق علیه السلام: هرگاه مؤمن از دنیا کنار کشد بلند مرتبه گردد و شیرینی محبت خدا را دریابد و نزد دنیا پرستان چون دیوانه نماید، در صورتی که شیرینی محبت خدا با آنها درآمیخته است و از این رو دل را جز به او مشغول نکرده اند.
الکافی: ۲/۱۳۰/۱۰.

حدیث ۱۹۵۱

امام صادق علیه السلام:
الْحُبُّ أَفْضَلُ مِنَ الْخَوْفِ .
امام صادق علیه السلام: محبت (خدا) برتر از ترس (از خدا) است .
الکافی: ۸/۱۲۹/۹۸.

حدیث ۱۹۵۲

امام صادق علیه السلام :

الْقَلْبُ حَرَمُ اللَّهِ ، فَلَا تُشْكِنُ حَرَمَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : دل حرم خداست، پس، جز خدا را در حرم خدا منشان!

جامع الأخبار : ۵۱۸/۱۴۶۸ .

حدیث ۱۹۵۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَمْحُضُ رَجُلٌ الْإِيمَانَ بِاللَّهِ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَوَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَمَالِهِ وَمِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ .

امام صادق علیه السلام : ایمان انسان به خدا ناب و خالص نشود مگر آن که خداوند را از خودش و پدر و مادر و فرزند و زن و

مالش و از همه مردم بیشتر دوست بدارد.

بحار الأنوار : ۷۰/۲۵/۲۵ .

حدیث ۱۹۵۴

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تُورِثُ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ ، وَالتَّوَاضُّعُ ، وَالبِدْلُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز محبت می آورد: دینداری، فروتنی و بخشندگی.

تحف العقول : ۳۱۶ .

حدیث ۱۹۵۵

امام صادق علیه السلام :

حُسْنُ الْجَوَارِ يُعَمِّرُ الدِّيَارَ ، وَيَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ .

امام صادق علیه السلام : حُسن همسایگی ، خانه ها را آباد و عمرها را زیاد می کند.

الکافی : ۲/۶۶۷/۸ .

حدیث ۱۹۵۶

امام صادق علیه السلام :

لَا يَكُونُ الْجَوَادُ جَوَادًا إِلَّا بِثَلَاثَةٍ : يَكُونُ سَخِيًا بِمَالِهِ عَلَى حَالِ الْبُشْرِ وَالْعُسْرِ ، وَأَنْ يَبْدُلَهُ لِلْمُسْتَحِقِّ ، وَيَرَى أَنَّ الَّذِي أَخَذَهُ مِنْ شُكْرِ الَّذِي

أَسَدَى إِلَيْهِ أَكْثَرُ مِمَّا أُعْطَاهُ .

امام صادق علیه السلام : بخشنده، بخشنده نباشد مگر آن که سه خصلت داشته باشد: در توانگری و تنگدستی مال خویش را ببخشد،

آن را به کسی که مستحق است ببخشد ، و تشکری را که دریافت می کند بیشتر و ارزشمندتر از آن چیزی بداند که بخشیده است.

بحار الأنوار : ۷۸/۲۳۱/۲۷ .

حدیث ۱۹۵۷

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ مَنْ أَجَابَ فِي كُلِّ مَا سُئِلَ عَنْهُ لَمْ يَجُنْ .
 امام صادق علیه السلام : هر کس به هر سؤالی که از او می شود پاسخ دهد ، دیوانه است .
 معانی الأخبار : ۲۳۸/۲ .

حدیث ۱۹۵۸

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّاتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعْصُوا اللَّهَ أَبَدًا ، وَإِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ لِأَنَّ نِيَّاتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ بَقُوا فِيهَا أَنْ يُطِيعُوا اللَّهَ أَبَدًا ، فَبِالنِّيَّاتِ خُلِدَ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ - ثُمَّ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى - : « قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ »
 امام صادق علیه السلام : دوزخیان از این رو در آتش جاویدانند که در دنیا نیتشان این بود که چنانچه تا ابد زنده بمانند تا ابد خدا را نافرمانی کنند و بهشتیان نیز از این رو در بهشت جاویدانند که در دنیا بر این نیت بودند که اگر برای همیشه ماندگار باشند ، برای همیشه خدا را فرمان برند . پس ، جاودانگی هر دو گروه به سبب نیتهایشان است . آن گاه حضرت این آیه را تلاوت کرد : « بگو هر کس طبق شاکله خود عمل می کند » و فرمود : یعنی طبق نیت خود .
 الإسراء : ۸۴ .

حدیث ۱۹۵۹

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ فِي جَهَنَّمَ لَوَادِيًا لِلْمُتَكَبِّرِينَ يُقَالُ لَهُ : سَقَرٌ ، شَكَا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ شِدَّةَ حَرِّهِ ، وَسَأَلَهُ أَنْ يَأْذَنَ لَهُ أَنْ يَتَنَفَّسَ ، فَتَنَفَّسَ فَأَخْرَقَ جَهَنَّمَ !
 امام صادق علیه السلام : همانا در جهنم برای متکبران درّه ای است به نام سقر . آن درّه از شدت حرارت خود به خداوند عز و جلشکایت بُرد و خواهش کرد اجازه اش دهد تا نفسی بکشد . پس ، نفسی کشید که دوزخ را سوزاند!
 الکافی : ۲/۳۱۰/۱۰ ، ثواب الأعمال : ۲۶۵/۷ .

حدیث ۱۹۶۰

امام صادق علیه السلام :
 - مِنْ قَوْلِ جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَوْ أَنَّ قَطْرَةً مِنَ الضَّرِيحِ قَطَرَتْ فِي شَرَابِ أَهْلِ الدُّنْيَا لَمَاتَ أَهْلُهَا مِنْ نَتْنِهَا .
 امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل علیه السلام به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر قطره ای از ضریح (خار خشک سمی) در آب آشامیدنی مردم دنیا بچکد از بوی گند آن همگی بمیرند .
 بحار الأنوار : ۸/۲۸۰/۱ .

حدیث ۱۹۶۱

امام صادق علیه السلام :

لَوْ أَنَّ سِرْبَالَاً مِنْ سَرَابِيلِ أَهْلِ النَّارِ عَلَّقَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَمَاتَ أَهْلُ الدُّنْيَا مِنْ رِيحِهِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر یکی از جامه های دوزخیان در میان آسمان و زمین آویخته شود همه مردم دنیا از بوی آن بمیرند.

بحار الأنوار : ۸/۲۸۰/۱ .

حدیث ۱۹۶۲

امام صادق علیه السلام :

- مِنْ قَوْلِ جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَوْ أَنَّ حَلَقَةً وَاحِدَةً ، مِنَ السَّلِيلَةِ الَّتِي طَوَّلَهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا ، وَوَضَعْتُ عَلَى الدُّنْيَا لَذَابَتْ الدُّنْيَا مِنْ حَرِّهَا .

امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل علیه السلام به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر یک حلقه از آن زنجیر هفتاد گزی بر دنیا نهاده شود دنیا از گرمای آن گداخته گردد.

بحار الأنوار : ۸/۲۸۰/۱ .

حدیث ۱۹۶۳

امام صادق علیه السلام :

الْجَهْلُ فِي ثَلَاثٍ : فِي تَبَدُّلِ الْإِخْوَانِ ، وَالْمُنَابَذَةِ بغير بيانٍ ، وَالتَّجَسُّسِ عَمَّا لَا يَعْنِي .

امام صادق علیه السلام : نادانی در سه چیز است: دوست عوض کردن، مخالفت کردن بدون دلیل و برهان، و پرس و جو از چیزهای بیهوده.

تحف العقول : ۳۱۷

حدیث ۱۹۶۴

امام صادق علیه السلام :

كفَى بِخَشِيَةِ اللَّهِ عِلْمًا ، وَكفَى بِالْأَغْتِرَارِ بِاللَّهِ جَهْلًا .

امام صادق علیه السلام : دانایی را همین بس که از خدا بترسی و نادانی را همین بس که از [عذاب] خدا غافل شوی.

بحار الأنوار : ۷۰/۳۷۹/۲۶ .

حدیث ۱۹۶۵

امام صادق علیه السلام :

مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ ، وَالْمُعَارَضَةُ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ ، وَالْحُكْمُ بِمَا لَا يَعْلَمُ .

امام صادق علیه السلام : یکی از خویهای نادان این است که قبل از شنیدن [مطلب] پاسخ می دهد و پیش از آن که [مقصود گوینده را] بفهمد به مخالفت بر می خیزد و ندانسته حکم می کند.

أعلام الدین : ۳۰۳ .

حدیث ۱۹۶۶

امام صادق علیه السلام :

اعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَلَا مَنْ دُونَ ذَلِكَ مِنْ خَلْقِهِ كُلِّهِمْ إِلَّا طَاعَتُهُمْ لَهُ، فَاجْتَهِدُوا فِي طَاعَةِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : بدانید که میان خدا و بندگانش نه فرشته مقرب و واسطه شود نه پیامبر مرسل و نه هیچ کس دیگر، مگر طاعتشان از خداوند؛ پس در طاعت خدا بکوشید.

الکافی : ۸/۱۱ .

حدیث ۱۹۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مَنْ أَجَابَ فِي كُلِّ مَا يُسْأَلُ عَنْهُ لَمَجْنُونٌ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به هر سؤالی که از او می شود جواب دهد دیوانه است.

معانی الأخبار : ۲۳۸/۲ .

حدیث ۱۹۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا لَوْ نَزَلَ بِهِ الثَّقَلَانِ - الْجِنُّ وَالْإِنْسُ - لَوَسِعَهُمْ طَعَامًا وَشَرَابًا ، وَلَا يَنْقُصُ مِمَّا عِنْدَهُ شَيْءٌ .

امام صادق علیه السلام : دون پایه ترین فرد بهشت چنان است که اگر جن و انس میهمان او شوند همه را از خوراک و آشامیدنی

پذیرایی می کند و از آنچه دارد چیزی کم نمی شود!

بحار الأنوار : ۸/۱۲۰/۱۱ .

حدیث ۱۹۶۹

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مَنْ أَتَى اللَّهَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ أُوجِبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ: الْإِنْفَاقُ مِنْ إِقْتَارٍ ، وَالْبِشْرُ لِجَمِيعِ الْعَالَمِ ، وَالْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : سه کار است که هر کس یکی از آنها را انجام دهد خداوند بهشت را بر او واجب می گرداند: انفاق کردن

در تنگدستی، خوشرویی با همه عالم، و انصاف داشتن.

الکافی : ۲/۱۰۳/۲ .

حدیث ۱۹۷۰

امام صادق علیه السلام :

قَوْلُ « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » ثَمَنُ الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : ذکر « لا إله إلا الله » بهای بهشت است.

التوحید : ۲۱/۱۳.

حدیث ۱۹۷۱

امام صادق علیه السلام :

الْبَسُّ وَتَجَمُّلٌ ، فَإِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، وَلَيْكُنْ مِنْ حَلَالٍ .

امام صادق علیه السلام : لباس زیبا بپوش؛ زیرا خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد؛ اما باید از حلال باشد.

وسائل الشیعه : ۳/۳۴۰/۴.

حدیث ۱۹۷۲

امام صادق علیه السلام :

إِيَّاكُمْ وَمُجَالَسَةَ الْمُلُوكِ وَأَبْنَاءِ الدُّنْيَا ، فَفِي ذَلِكَ ذَهَابُ دِينِكُمْ وَيُعَقِّبُكُمْ نِفَاقًا ، وَذَلِكَ دَاءٌ دَوِيٌّ لَا شِفَاءَ لَهُ ، وَيُورِثُ قَسَاوَةَ الْقَلْبِ ، وَيَسْلُبُكُمْ الْخُشُوعَ ، وَعَلَيْكُمْ بِالْأَشْكَالِ مِنَ النَّاسِ وَالْأَوْسَاطِ مِنَ النَّاسِ فَعِنْدَهُمْ تَجِدُونَ مَعَادِنَ الْجَوْهَرِ .

امام صادق علیه السلام : از همنشینی با شهریاران و دنیا پرستان پرهیزید که این کار دین شما را می برد و نفاق و دورویی می آورد و این دردی سخت و بی درمان است، نیز سنگدلی به بار می آورد و فروتنی را می زداید، با مردمان همتای خود و افراد متوسط [جامعه] همنشینی کنید که کانه‌های جواهر را در میان آنها می یابید.

الأصول الستة عشر : ۵۷.

حدیث ۱۹۷۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَصْحَبُوا أَهْلَ الْبِدْعِ وَلَا تُجَالِسُوهُمْ فَتَصِيرُوا عِنْدَ النَّاسِ كَوَاحِدٍ مِنْهُمْ .

امام صادق علیه السلام : با بدعت گذاران رفاقت و همنشینی نکنید که در نظر مردم ، شما هم مانند یکی از آنها خواهید بود.

الکافی : ۲/۳۷۵/۳.

حدیث ۱۹۷۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ لَا يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ ، وَإِنْ خَفَّ ، حَتَّى يَسْتَعْفِرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا هر گاه از مجلسی بر می خاست، اگر چه زمانی کوتاه در آن جا نشسته بود، بیست و پنج مرتبه از خدا آمرزش می طلبید.

الکافی : ۲/۵۰۴/۴.

حدیث ۱۹۷۵

امام صادق علیه السلام :

لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى اللَّهُ فِيهِ وَلَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ .

امام صادق علیه السلام: سزاوار نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن معصیت خداوند می شود و او نمی تواند آن وضع را تغییر دهد.

الکافی: ۲/۳۷۴/۱.

حدیث ۱۹۷۶

امام صادق علیه السلام:

- فی قوله تعالى: «وقد نزل عليكم في الكتاب أن إذا سمعتم آيات الله...»: - إنما عنى بهذا (إذا سمعتم) الرجل (الذى) يجحد الحق ويكذب به ويقع في الأئمة، فقم من عنده ولا تقاعدك كائنا من كان.

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و به تحقیق در کتاب بر شما نازل کرد که چون شنیدید که آیات خدا مورد انکار و ریشخند قرار می گیرد...» - فرمود: مقصود این است که [هرگاه شنیدید کسی حق را انکار و تکذیب می کند و از امامان بد می گوید، از نزد چنین کسی برخیز و با او همنشینی مکن، هر که می خواهد باشد.

الکافی: ۲/۳۷۷/۸

حدیث ۱۹۷۷

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا دَخَلَ مَنْزِلًا قَعَدَ فِي أَدْنَى الْمَجْلِسِ حِينَ يَدْخُلُ.

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا هرگاه وارد منزلی می شد در پایین ترین جای مجلس می نشست.

مکارم الأخلاق: ۱/۶۶/۷۱.

حدیث ۱۹۷۸

امام صادق علیه السلام:

- لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْقَاضِي أَيْحِلُّ لَهُ أَنْ يَقْضِيَ بِقَوْلِ الْبَيْتَةِ إِذَا لَمْ يَعْرِفْهُمْ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ -: خَمْسِيَّةُ أَشْيَاءَ يَجِبُ عَلَى النَّاسِ أَنْ يَأْخُذُوا بِهَا ظَاهِرَ الْحُكْمِ: الْوَلَايَاتُ، وَالتَّنَاكُحُ، وَالْمَوَارِيثُ، وَالذَّبَائِحُ، وَالشَّهَادَاتُ، فَإِذَا كَانَ ظَاهِرُهُ ظَاهِرًا مَأْمُونًا جازَتْ شهادتهُ، وَلَا يُسْأَلُ عَنْ بَاطِنِهِ.

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از اینکه آیا قاضی می تواند بر اساس گفته گواهان ناشناس حکم دهد بی آن که درباره آنان پرس و جو کند؟ - فرمود: پنج مورد است که مردم باید در آنها به ظاهر حکم عمل کنند: ولایت و سرپرستی، زناشویی، ارث و میراث، ذبایح و شهادت دادن. اگر ظاهر فرد، درست و در خور اطمینان بود گواهی اش جایز است و نباید از باطن او پرس و جو کرد.

الکافی: ۷/۴۳۱/۱۵.

حدیث ۱۹۷۹

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَكْثَرًا يَجْلِسُ تَجَاةَ الْقِبْلَةِ.

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هنگام نشستن، بیشتر رو به قبله می نشست.
مکارم الأخلاق: ۱/۶۶/۷۲.

حدیث ۱۹۸۰

امام صادق علیه السلام:
لا تُفْتَشِ النَّاسَ عَنْ أَدْيَانِهِمْ فَتَبْقَى بِلَا صَدِيقٍ .
امام صادق علیه السلام: از دین و آیین مردم پرس وجو مکن که بی دوست می مانی.
بحار الأنوار: ۷۸/۲۵۳/۱۰۹.

حدیث ۱۹۸۱

امام صادق علیه السلام:
لا يَطْمَعَنَّ ... القليلُ التَّجْرِبَةُ الْمُعْجَبُ بِرَأْيِهِ فِي رِئَاسَةٍ .
امام صادق علیه السلام: ... شخص کم تجربه خودرأی، هرگز نباید به هیچ ریاستی طمع بندد.
الخصال: ۴۳۴/۲۰.

حدیث ۱۹۸۲

امام صادق علیه السلام:
الْجَبَّارُونَ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
امام صادق علیه السلام: در روز رستاخیز، جباران دورترین مردمان از خداوند عز و جل هستند.
وسائل الشيعة: ۱۱/۳۰۴/۷.

حدیث ۱۹۸۳

امام صادق علیه السلام:
مَنْ زَعَمَ أَنَّ اللَّهَ يَجْبُرُ عِبَادَهُ عَلَى الْمَعَاصِي أَوْ يُكَلِّفُهُمْ مَا لَا يُطِيقُونَ فَلَا تَأْكُلُوا ذَبِيحَتَهُ ، وَلَا تَقْبَلُوا شَهَادَتَهُ ، وَلَا تُصَيِّمُوا وَرَاءَهُ ، وَلَا تُعْطُوهُ مِنَ الزَّكَاةِ شَيْئًا .
امام صادق علیه السلام: هر کس معتقد باشد که خداوند بندگان خود را بر انجام گناهان مجبور می کند یا بیش از توانشان به آنان تکلیف می دهد از ذبحش نخورید، شهادتش را نپذیرید، پشت سرش نماز نخوانید و چیزی از زکات به او ندهید.
بحار الأنوار: ۵/۱۱/۱۷.

حدیث ۱۹۸۴

امام صادق علیه السلام:
مَا اسْتِطَعْتَ أَنْ تَلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْهُ، وَمَا لَمْ تَشِ تَطْعُ أَنْ تَلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ فِعْلِ اللَّهِ ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِلْعَبْدِ : لِمَ عَصَيْتَ ؟ لِمَ فَسَيْتَ ؟ لِمَ شَرِبْتَ الْخَمْرَ ؟ لِمَ زَنَيْتَ ؟ فَهَذَا فِعْلُ الْعَبْدِ ، وَلَا يَقُولُ لَهُ : لِمَ مَرَضْتَ ؟ لِمَ قَصِيرْتَ ؟ لِمَ ابْيَضَّ ضُتَّ ؟ لِمَ اسْوَدَدَتْ ؟ لِأَنَّهُ مِنْ

فِعْلِ اللَّهِ تَعَالَى .

امام صادق علیه السلام: هر چیزی که بتوانی بنده را به سبب انجام آن سرزنش کنی کار خود اوست و هر آن چیزی که نتوانی بنده را به سبب آن سرزنش کنی کار خداست. خدای متعال به بنده اش می فرماید: چرا نافرمانی کردی؟ چرا نابکاری کردی؟ چرا شراب خوردی؟ چرا زنا کردی؟ پس، اینها کار بنده است. به او نمی فرماید: چرا بیمار شدی؟ چرا قد و قامت کوتاه شد؟ چرا سفید پوست شدی؟ چرا سیاه پوست شدی؟ چون این امور فعل خداوند متعال است.

بحار الأنوار: ۵/۵۹/۱۰۹.

حدیث ۱۹۸۵

امام صادق علیه السلام:

سَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بَلَدُهُ قُمَّ وَأَهْلُهَا حُجْرَةً عَلَى الْخَلَائِقِ ، وَذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيْبِيَةٍ قَائِمِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى ظُهُورِهِ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا . وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَدْفَعُ الْبَلَايَا عَنْ قُمَّ وَأَهْلِهَا ، وَمَا قَصَدَهُ جَبَّارٌ بِسُوءٍ إِلَّا قَصَمَهُ قَاصِمُ الْجَبَّارِينَ .

امام صادق علیه السلام: روزگاری خواهد آمد که شهر قم و مردمان آن بر دیگر مردمان حجت باشند. آن روزگار از زمان غیبت قائم علیه السلام ماست تا هنگام ظهورش. اگر چنین نبود زمین اهل خود را در کامش فرو می برد. فرشتگان بلایا را از قم و مردم قم دور می کنند. هیچ ستمگری آهنگ بدی به آنان نمی کند مگر آن که در هم شکننده ستمگران او را در هم می شکند.

بحار الأنوار: ۶۰/۲۱۳/۲۲.

حدیث ۱۹۸۶

امام صادق علیه السلام:

أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى دَاوُودَ النَّبِيِّ عَلَى نَبِينَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُودُ ، إِنَّ عَبْدِي الْمُؤْمِنَ إِذَا أذْنَبَ ذَنْبًا ثُمَّ رَجَعَ وَتَابَ مِنْ ذَلِكَ الذَّنْبِ وَاسْتَحْيَى مِنْهُ عِنْدَ ذِكْرِهِ عَفَرْتُ لَهُ ، وَأَنْسَيْتُهُ الْحَفْظَةَ وَأَبْدَلْتُهُ الْحَسَنَةَ ، وَلَا أَبَالِي وَأَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل به داوود پیامبر - که بر پیامبر ما و خاندانش و بر او درود باد - وحی کرد: ای داوود! هرگاه بنده مؤمن من گناهی کند و سپس از آن گناه برگردد و توبه نماید و به

هنگام یاد کردن از آن گناه از من شرم کند، او را می آمرزم و آن گناه را از یاد فرشتگان نگهبان اعمال می برم و آن را به نیکی بدل می کنم. و از این کار باکی ندارم که من مهربانترین مهربانانم.

بحار الأنوار: ۶/۲۸/۳۰.

حدیث ۱۹۸۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيُبَغِضَ الْمُتَّفِقُ سِلْعَتَهُ بِالْإِيمَانِ .

امام صادق علیه السلام: هر آینه خداوند تبارک و تعالی از کسی که با سوگند یاد کردن کالای خود را به فروش رساند نفرت دارد.

الأمالی للصدوق: ۵۷۱/۷۷۵.

حدیث ۱۹۸۸

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سُئِلَ عَنِ الْخَبْرِ الَّذِي رُوِيَ أَنَّ رِبْحَ الْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ رِبَا ، مَا هُوَ ؟ - : ذَاكَ إِذَا ظَهَرَ الْحَقُّ وَقَامَ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلَا بَأْسَ .

امام صادق علیه السلام - آنگاه که درباره این روایت که سود گرفتن مؤمن از مؤمن رباست سؤال شد - فرمود: این در زمانی است که حق حاکم شود و قائم ما خاندان قیام کند؛ اما امروزه اشکالی ندارد.
وسائل الشیعه : ۱۲/۲۹۴/۴.

حدیث ۱۹۸۹

امام صادق علیه السلام :

- فِي رَجُلٍ عِنْدَهُ بَيْعٌ ، فَسِعَّرَهُ سِعْرًا مَعْلُومًا ، فَمَنْ سَكَتَ عَنْهُ مِمَّنْ يَشْتَرِي مِنْهُ بَاعَهُ بِذَلِكَ السَّعْرِ ، وَمَنْ مَّا كَسَّهُ وَأَبَى أَنْ يَبْتَاعَ مِنْهُ زَادَهُ - :
لَوْ كَانَ يَزِيدُ الرَّجُلَيْنِ وَالثَّلَاثَةَ لَمْ يَكُنْ بِذَلِكَ بَأْسًا ، فَأَمَّا أَنْ يَفْعَلَهُ بَمَنْ أَبِي عَلَيْهِ وَكَأَيْسَهُ وَيَمْنَعُهُ مِمَّنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَا يُعْجِبُنِي إِلَّا أَنْ يَبِيعَهُ بَيْعًا وَاحِدًا

امام صادق علیه السلام - درباره مردی که کالایی دارد و قیمت مشخصی روی آن می گذارد و سپس همان قیمت را به خریداری که چانه نمی زند اعلام می کند ولی به کسی که چانه می زند و حاضر نیست کالا را با همان قیمت از او بخرد بهای بیشتری را اعلام می کند - فرمود : اگر به دو یا سه نفر قیمت بیشتری اعلام کند ، اشکالی ندارد اما این که با هر کسی که حاضر نیست به آن قیمت مشخص شده بخرد و خواهان کمتر از آن قیمت [یعنی تخفیف] است این کار را بکند و با کسی که چانه نمی زند چنین نکند ، خوشایند من نیست بلکه باید آن کالا را به یک قیمت بفروشد .
الکافی : ۵/۱۵۲/۱۰.

حدیث ۱۹۹۰

امام صادق علیه السلام :

رِبْحُ الْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ رِبَا ، إِلَّا أَنْ يَشْتَرِيَ بِأَكْثَرِ مِنْ مَائَةِ دِرْهَمٍ فَارِيحَ عَلَيْهِ قُوْتِ يَوْمِكَ ، أَوْ يَشْتَرِيَهُ لِلتَّجَارَةِ فَارْبَحُوا عَلَيْهِمْ وَارْتَفَقُوا بِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : سود گرفتن مؤمن از مؤمن رباست، مگر این که جنسی را به بیشتر از صد درهم بخرد در این صورت به اندازه خوراک روزانه ات روی قیمت آن بکش. یا این که برای تجارت کردن بخرد که در این صورت نیز از آنان سود بگیرد ولی مدارا کنید.
الکافی : ۵/۱۵۴/۲۲.

حدیث ۱۹۹۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَكُونُ الْوَفَاءُ حَتَّى يَمِيلَ الْمِيزَانُ .

امام صادق علیه السلام: کامل کشیدن [کالا] وقتی است که کفه ترازو سنگین شود.

الکافی: ۵/۱۵۹/۱.

حدیث ۱۹۹۲

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَرَادَ التَّجَارَةَ فَلْيَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ لِيَعْلَمَ بِذَلِكَ مَا يَحِلُّ لَهُ مِمَّا يَحْرُمُ عَلَيْهِ ، وَمَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ ثُمَّ اتَّجَرَ تَوَرَّطَ الشُّبُهَاتِ .

امام صادق علیه السلام: هر کس بخواهد تجارت کند باید احکام دین خود را بیاموزد تا بدین وسیله حلال را از حرام بازشناسند.

کسی که احکام دین خود را نیاموزد و تجارت کند در کام شبهات فرو می‌گلتد.

وسائل الشیعة: ۱۲/۲۸۳/۴

حدیث ۱۹۹۳

امام صادق علیه السلام:

أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَقَالَ مُسْلِمًا يَبِيعُ نَدَامَةً أَقَالَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام: هرگاه مسلمانی از معامله پشیمان شود و تقاضای فسخ کند و مسلمان طرف دیگر معامله تقاضای فسخ

معامله را بپذیرد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز از لغزشهای او درمی‌گذرد.

وسائل الشیعة: ۱۲/۲۸۷/۴.

حدیث ۱۹۹۴

امام صادق علیه السلام:

التَّجَارَةُ تَزِيدُ فِي الْعَقْلِ .

امام صادق علیه السلام: تجارت کردن، خرد را می‌افزاید.

الکافی: ۵/۱۴۸/۲

حدیث ۱۹۹۵

امام صادق علیه السلام:

تَرْكُ التَّجَارَةِ يَنْقُصُ الْعَقْلَ .

امام صادق علیه السلام: رها کردن تجارت، خرد را می‌کاهد.

الکافی: ۵/۱۴۸/۱

حدیث ۱۹۹۶

امام صادق علیه السلام:

- وَقَدْ قَالَ لَهُ مُعَاذُ بَنٍ كَثِيرٍ بِيَأْخُ الْأَكْسَبِيَّةِ : إِنِّي قَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَدَعَ السُّوقَ وَفِي يَدِي شَيْءٌ - : إِذْنُ يَشِقُّطَ رَأْيِكَ وَلَا يُشِيعَانَ بَكَ عَلَى

شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام - وقتی معاذ بن کثیر جامه فروش به ایشان عرض کرد: من برای خود ثروتی دارم و تصمیم دارم بازار را رها کنم - فرمود: در این صورت، نظرت از اعتبار می افتد و در هیچ چیز از تو کمک گرفته نمی شود.
الکافی: ۵/۱۴۹/۱۰.

حدیث ۱۹۹۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ نَصَارَى نَجْرَانَ لَمَّا وَفَدُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَكَانَ سَيِّدُهُمُ الْأَهْتَمَّ وَالْعَاقِبَ وَالسَّيِّدَ ... فَقَالُوا: إِلَى مَا تَدْعُونَ؟ فَقَالَ: إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْتَى رَسُولُ اللَّهِ وَأَنَّ عَيْسَى عَبْدٌ مَخْلُوقٌ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ وَيُحْدِثُ ... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: فَبَاهِلُونِي، فَإِنْ كُنْتُ صَادِقًا نَزَلَتِ اللَّعْنَةُ عَلَيْكُمْ، وَإِنْ كُنْتُ كَاذِبًا أَنْزَلْتُ عَلَيَّ، فَقَالُوا: أَنْصَفْتَ، فَتَوَاعَدُوا لِلْمُبَاهَلَةِ. فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى مَنْازِلِهِمْ قَالَ رُؤَسَاؤُهُمْ...: إِنَّ بَاهِلَنَا بِقَوْمِهِ بَاهِلُنَاهُ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بِنَبِيِّ، وَإِنْ بَاهِلَنَا بِأَهْلِ بَيْتِهِ خَاصِيَةً فَلَا نُبَاهِلُهُ، فَإِنَّهُ لَا يُقَدِّمُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ إِلَّا وَهُوَ صَادِقٌ.

فَلَمَّا أَصْبَحُوا جَاؤُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَعَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةُ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ... فَعَرَفُوا امام صادق علیه السلام: نصاری نجران به همراه رئیس و نایب و ... نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند: ما را به چه دعوت می کنی؟ فرمود: به این که شهادت دهید خدایی جز الله نیست و من فرستاده خدایم و عیسی بنده ای مخلوق است که می خورد و می آشامد و صحبت می کند ... پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: پس با من مباحله کنید. اگر من راستگو باشم لعن و نفرین، شما را می گیرد و اگر دروغگو باشم لعن و نفرین، مرا می گیرد. گفتند: منصفانه است. آن گاه وعده مباحله گذاشتند. وقتی به خانه های خود برگشتند بزرگانشان گفتند: اگر با قوم خود به مباحله آمد با او مباحله می کنیم؛ زیرا در این صورت او پیامبر نیست اما اگر فقط با خانواده اش برای مباحله آمد با او مباحله نمی کنیم؛ چون اگر خانواده اش را به خطر انداخت حتما راست می گوید.

صبح که شد نزد پیامبر خدا آمدند، دیدند آن حضرت، امیرالمؤمنین و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را همراه خود آورده است. آنان متوجه شدند و به رسول خدا گفتند: با تو توافق می کنیم، ما را از مباحله معاف بدار. پس، رسول خدا بر گرفتن جزیه از آن ها مصالحه کرد و آنان پراکنده شدند و رفتند.
فی نور الثقلین: ۱/۳۴۷/۱۵۷ نقلًا عن المصدر: «فَفَرِقُوا» بدل «فَعَرَفُوا».

حدیث ۱۹۹۸

امام صادق علیه السلام:

- لِأَبِي الْعَبَّاسِ فِي الْمُبَاهَلَةِ -: تُسَبِّحُكَ أَصَابِعُكَ فِي أَصَابِعِهِ ثُمَّ تَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ فُلَانٌ جَحِيدًا حَقًّا وَأَقْرَبَ بِبَاطِلٍ فَأَصِبهُ بِحُسْبَانٍ مِنَ السَّمَاءِ أَوْ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِكَ» وَتُلَاعِنُهُ سَبْعِينَ مَرَّةً.

امام صادق علیه السلام - به ابوالعباس درباره مباحله - فرمود: پنجه ات را در پنجه او می گذاری، آن گاه می گویی: «خدایا! اگر فلانی حقّی را انکار یا به باطلی اقرار کرده او را به بلایی آسمانی، یا عذابی از جانب خودت گرفتار کن» و هفتاد بار او را نفرین می کنی.

الکافی: ۲/۵۱۴/۴.

حدیث ۱۹۹۹

امام صادق علیه السلام :

- نَاقِلًا عَنْ حَكِيمٍ - : الْبُهْتَانُ عَلَى الْبَرِيِّ أَنْقَلُ مِنَ الْجِبَالِ الرَّاسِيَاتِ .

امام صادق علیه السلام - به نقل از یک حکیم - فرمود : بهتان زدن به آدم بیگناه سنگین تر از کوههای استوار است.
بحار الأنوار : ۷۵/۱۹۴/۳ .

حدیث ۲۰۰۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أُضِيفَ الْبَلَاءُ إِلَى الْبَلَاءِ كَانَ مِنَ الْبَلَاءِ عَافِيَةً .

امام صادق علیه السلام : هرگاه بلا روی بلا بیاید، از بلا رهایی حاصل می شود.
تحف العقول : ۳۵۷ .

از ۲۰۰۱ تا ۲۲۰۰**حدیث ۲۰۰۱**

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مَنِ ابْتَلَى بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ تَمَنَّى الْمَوْتَ : فَقْرٌ مُتَتَابِعٌ ، وَحُرْمَةٌ فَاضِحَةٌ ، وَعَدُوٌّ غَالِبٌ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که هر کس به یکی از آنها گرفتار شود آرزوی مرگ کند: فقر پیاپی، محرومیت رسوا، و دشمن چیره.
تحف العقول : ۳۱۸ .

حدیث ۲۰۰۲

امام صادق علیه السلام :

مَا بَلَا اللَّهَ الْعِبَادَ بِشَيْءٍ أَشَدَّ عَلَيْهِمْ مِنْ إِخْرَاجِ الدَّرْهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خداوند بندگان را به چیزی سخت تر از بذل مال نیازموده است.
الخصال : ۸/۲۷ .

حدیث ۲۰۰۳

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ - : مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ ، فَإِنِّي إِنَّمَا أُبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَزْوَى عَنْهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا يَصْلُحُ عَلَيْهِ عَبْدِي ، فَلْيُضِبِرْ عَلَيَّ بِلَائِي ، وَلْيُشْكِرْ نِعْمَائِي ، وَلْيُضِضْ بَقَضَائِي ، أَكْتُبُهُ فِي الصِّدِّيقِينَ عِنْدِي .

امام صادق علیه السلام - از جمله چیزهایی که خداوند متعال به موسی علیه السلام وحی کرد ، این بود که - : آفریده ای نیافریده ام

که نزد من محبوب تر از بنده مؤمنم باشد. او رامبتلا می سازم چون برایش بهتر است؛ به او عافیت می بخشم چون برایش بهتر است، از او می گیرم و محرومش می سازم چون برایش بهتر است. من بهتر می دانم که چه چیز بنده مرا اصلاح می کند؛ پس باید که بر بالای من صبور باشد و از نعمتهایم سپاسگزار و از حکم و قضای من خشنود تا او را در شمار بندگان صدیق خود بنویسم.

بحار الأنوار: ۷۲/۳۳۱/۱۴

حدیث ۲۰۰۴

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً لَا يَبْلُغُهَا عَبْدٌ إِلَّا بِالْإِثْلَاءِ فِي جَسَدِهِ .
 امام صادق علیه السلام : همانا در بهشت منزلتی است که هیچ بنده ای بدان نمی رسد مگر با بلایی که [در دنیا] به بدنش می رسد.
 بحار الأنوار: ۶۷/۲۱۲/۱۶

حدیث ۲۰۰۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّهُ لَيَكُونُ لِلْعَبْدِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ فَمَا يَنَالُهَا إِلَّا بِأَحَدِي خَصَلَتَيْنِ : إِمَّا بِذَهَابِ مَالِهِ أَوْ بِبَلِيَّةٍ فِي جَسَدِهِ .
 امام صادق علیه السلام : بنده را نزد خداوند منزلتی است که بدان نمی رسد مگر با یکی از این دو: یا با از بین رفتن دارایی اش، یا با رسیدن بلایی به جسمش.
 الکافی: ۲ / ۲۵۷ / ۲۳.

حدیث ۲۰۰۶

امام صادق علیه السلام :
 - فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : إِنَّمَا يُبْتَلَى الْمُؤْمِنُ عَلَى قَدْرِ أَعْمَالِهِ الْحَسَنَةِ ، فَمَنْ صَحَّ دِينُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ اشْتَدَّ بَلَاؤُهُ ، وَذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلِ الدُّنْيَا ثَوَابًا لِمُؤْمِنٍ ، وَلَا عُقُوبَةً لِكَافِرٍ ، وَمَنْ سَخِفَ دِينَهُ وَضَعَفَ عَمَلُهُ قَلَّ بَلَاؤُهُ .
 امام صادق علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام آمده است: همانا مؤمن به اندازه کارهای نیکش بلا می بیند. پس، هر که دینش درست و کردارش نیکو باشد بلایش سخت است؛ زیرا خداوند عز و جل دنیا را پاداش مؤمن و کیفر کافر قرار نداده است. و هر که دینش سست و کردارش ضعیف باشد بلایش اندک است.
 بحار الأنوار: ۶۷/۲۲۲/۲۹

حدیث ۲۰۰۷

امام صادق علیه السلام :
 إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا أَوْ أَحَبَّ عَبْدًا صَبَّ عَلَيْهِ الْبَلَاءُ صَبًّا ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْ عَمٍّ إِلَّا وَقَعَ فِي عَمٍّ .
 امام صادق علیه السلام : هرگاه خداوند مردمی یا بنده ای را دوست بدارد بر سر او بلا می ریزد و از غمی به در نمی آید مگر آن که در غمی دیگر فرو می افتد.
 بحار الأنوار: ۳۲ / ۱۴۸ / ۸۲.

حدیث ۲۰۰۸

امام صادق علیه السلام :

- وَعِنْدَهُ سَدِيرٌ - : إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَتَّهَ بِالْبَلَاءِ عَتًّا ، وَإِنَّا وَإِنَّا كُمْ يَا سَدِيرُ لَنُصْبِحُ بِهِ وَنُؤْمِسُ .

امام صادق علیه السلام - در حضور سدير - فرمود : خداوند هر گاه بنده ای را دوست بدارد او را در بلا غوطه ور می سازد. ای سدير! ما و شما روز و شبمان را با بلا سپری می کنیم.
الکافی : ۲/۲۵۳/۶.

حدیث ۲۰۰۹

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ لَا يَمْضِي عَلَيْهِ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً إِلَّا عَرَضَ لَهُ أَمْرٌ يُحْزِنُهُ يُدَكِّرُ بِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن چهل شب بر او نمی گذرد جز آن که پیشامدی برایش شود که غمگینش سازد و بدان وسیله متنبه گردد.
بحار الأنوار : ۶۷/۲۱۱/۱۴.

حدیث ۲۰۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ خَيْرٍ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا تَبِعَهُ بِنِعْمَةٍ ، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ شَرٍّ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا تَبِعَهُ بِنِعْمَةٍ لِيُنْسِيَهُ الْأَسْتَغْفَارَ وَيَتِمَادَى بِهِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : «سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ»

امام صادق علیه السلام : هر گاه خداوند خیر بنده ای را بخواهد و از او گناهی سرزند، در پی آن گناه به مصیبتی گرفتارش می سازد تا او را به یاد استغفار کردن اندازد. و هر گاه خداوند بدی بنده ای را خواهد و از او گناهی سرزند، در پی آن بدو نعمتی می بخشد تا آمرزش خواهی را از یاد ببرد و آن گناه را ادامه دهد. این است فرموده خداوند عز و جل که: «از جایی که خود نمی دانند بتدریج آنان را فرو می گیریم» یعنی با نعمت دادن به هنگام گناه.
الأعراف : ۱۸۲.

حدیث ۲۰۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ، ثُمَّ الَّذِينَ يُلَوْنَهُمْ ، ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ .

امام صادق علیه السلام : سخت ترین بلاها و آزمایشها را پیامبران از سر می گذرانند، پس از آنها جانشینان و پیروانشان و سپس به ترتیب ، کسانی که نزد خدا مقامی ارجمندتر دارند.
الکافی : ۲/۲۵۲/۱

حدیث ۲۰۱۲

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ شَيْءٌ فِيهِ قَبْضٌ أَوْ بَسْطٌ مِمَّا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَوْ نَهَى عَنْهُ إِلَّا وَفِيهِ مِنَ اللَّهِ عِزٌّ وَجَلُّ ائْتِلَاءٌ وَقَضَاءٌ .

امام صادق علیه السلام : در امر و نهی خدا هیچ گرفتگی و گشایشی صورت نمی‌گیرد مگر از جانب خداوند عز و جلد در آن آزمایش و قضایی است.

التوحيد : ۳۵۴/۳.

حدیث ۲۰۱۳

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ قَبْضٍ وَلَا بَسْطٍ إِلَّا وَلِلَّهِ فِيهِ الْمَنْ وَالِائْتِلَاءُ .

امام صادق علیه السلام : هیچ گرفتگی و گشایشی صورت نمی‌گیرد مگر این که خداوند در آن، بخشش و آزمایشی دارد.

التوحيد : ۳۵۴/۱.

حدیث ۲۰۱۴

امام صادق علیه السلام :

رَحِمَ اللَّهُ قَوْمًا كَانُوا سِرَاجًا وَمَنَارًا ؛ كَانُوا دُعَاءَ إِلَيْنَا بِأَعْمَالِهِمْ وَمَجْهُودِ طَاعَتِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خداوند آن جمعیت را رحمت کند که چراغ و مناره (هدایت) اند و مردم را با اعمال و نهایت توانشان به سوی ما فرامی‌خوانند .

تحف العقول : ۳۰۱ .

حدیث ۲۰۱۵

امام صادق علیه السلام :

كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِالْخَيْرِ بَعِيرِ السِّنِّكُمْ ؛ لِيُرُوا مِنْكُمْ الاجْتِهَادَ وَالصَّدَقَ وَالْوَرَعَ .

امام صادق علیه السلام : مردم را به غیر از زبانتان به خوبی فرا خوانید تا در شما کوشش و راستی و پرهیزکاری ببینند .

الكافي : ۱۰ / ۱۰۵ / ۲ .

حدیث ۲۰۱۶

امام صادق علیه السلام :

- لِعُمَرَ بْنِ حَنْظَلَةَ - : يَا عُمَرُ ، لَا تُحْمَلُوا عَلَى شِيعَتِنَا ، وَارْفُقُوا بِهِمْ ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَا يَحْتَمِلُونَ مَا تَحْمِلُونَ .

امام صادق علیه السلام - خطاب به عمر به حنظله - : ای عمر ، بار [سنگین] بر دوش شیعیان ما مگذارید و با آنان مدارا کنید که مردم آنچه را بر دوش آنان می‌گذارید به دوش نمی‌گیرند .

الكافي : ۵۲۲ / ۳۳۴ / ۸ .

حدیث ۲۰۱۷

امام صادق علیه السلام :

- فِيمَا يُنْسَبُ إِلَيْهِ فِي مِصْبَاحِ الشَّرِيعَةِ -: أَحْسَنُ الْمَوَاعِظِ مَا لَا يُجَاوِزُ الْقَوْلَ حَدَّ الصِّدْقِ، وَالْفِعْلُ حَدَّ الْإِخْلَاصِ

امام صادق علیه السلام - چنان که در کتاب مصباح الشریعه به ایشان نسبت داده شده است - : بالاترین اندرزها آن است که سخن از مرز راستگویی و عمل از مرز اخلاص فراتر نرود .

مصباح الشریعه : ۳۹۵ .

حدیث ۲۰۱۸

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ فِيهِنَّ الْبَلَاغَةُ : التَّقَرُّبُ مِنْ مَعْنَى الْبُغْيَةِ ، وَالتَّبَعُدُ مِنْ حَشْوِ الْكَلَامِ ، وَالدَّلَالَةُ بِالْقَلِيلِ عَلَى الْكَثِيرِ .

امام صادق علیه السلام : بلاغت در سه چیز است: نزدیک شدن به معنای مورد نظر، دوری کردن از گفتار حشو و زاید، و رساندن معنای زیاد با عبارت کوتاه.

تحف العقول : ۳۱۷.

حدیث ۲۰۱۹

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَتْ الْبَلَاغَةُ بِحَدِّهِ اللِّسَانِ وَلَا بِكَثْرَةِ الْهَدْيَانِ ، وَلَكِنَّهَا إِصَابَةُ الْمَعْنَى وَقَصْدُ الْحُجَّةِ .

امام صادق علیه السلام : بلاغت به [معنای] تنیدی زبان و پرت و پلاگویی بسیار نیست بلکه بلاغت، رساندن معنا و آوردن دلیل و برهان درست است.

تحف العقول : ۳۱۲

حدیث ۲۰۲۰

امام صادق علیه السلام :

لَا- يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنْ ثَلَاثَةٍ يُفَزَعُ إِلَيْهِمْ فِي أَمْرِ دُنْيَاهُمْ وَآخِرَتِهِمْ ، فَإِنْ عَدِمُوا ذَلِكَ كَانُوا هَمَجًا : فَفِيهِ عَالِمٌ وَرِعٌ ، وَأَمِيرٌ خَيْرٌ مُطَاعٌ ، وَطَيْبٌ بَصِيرٌ ثَقَّةٌ .

امام صادق علیه السلام : مردم هر شهری به سه چیز نیازمندند که در کار دنیا و آخرت خود به آنها رجوع می کنند و چنانچه آن سه را نداشته باشند گرفتار پریشانی می شوند: فقیه دانا و پارسا، فرمانروای نیکوکار و مطاع، و پزشک حاذق و مطمئن.

تحف العقول : ۳۲۱.

حدیث ۲۰۲۱

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَلَهُ كَيْلٌ أَوْ وَزْنٌ إِلَّا الدُّمُوعَ ، فَإِنَّ الْقَطْرَةَ مِنْهَا تُطْفِئُ بَحَارًا مِنْ نَارٍ ، وَإِذَا اغْرُورَقَتِ الْعَيْنُ بِمَائِهَا لَمْ يَرَهُ قَتْرٌ وَلَا ذَلَّةٌ ، فَإِذَا فَاضَتْ حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ ، وَلَوْ أَنَّ بَاكِيَا بَكَى فِي أُمَّةٍ لَرَحِمُوا .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی پیمانه ای یا وزنی دارد مگر اشکها؛ زیرا قطره ای اشک، دریاهایی از آتش را فرو می نشاند.

هرگاه چشم غرق در اشک خود شود، گرد هیچ فقر و ذلتی بر چهره آن نمی نشیند. و هرگاه اشکها سرازیر شود خداوند آن چهره را بر آتش حرام می گرداند. و اگر گرینده ای در میان امتی بگرید همه آن امت مشمول رحمت می شوند.
بحار الأنوار: ۹۳/۳۳۱/۱۴

حدیث ۲۰۲۲

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ لَمْ يُجِبْكَ الْبُكَاءُ فَبُكَاءَكَ ، فَإِنْ خَرَجَ مِنْكَ مِثْلُ رَأْسِ الذُّبَابِ فَبَخِ بَخٍ .
امام صادق علیه السلام : اگر گریه ات نمی آید خود رابه گریه بزن که اگر از چشمانت به اندازه سر مگسی اشک بیرون آمد زهی به سعادتت.
عدّة الداعی : ۱۶۱.

حدیث ۲۰۲۳

امام صادق علیه السلام :
كَانَ فِي قِتَالِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَهْلَ قَبْلِهِ بَرَكَهٌ ، وَلَوْ لَمْ يُقَاتِلْهُمْ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَدْرِ أَحَدٌ بَعْدَهُ كَيْفَ يَسِيرُ فِيهِمْ .
امام صادق علیه السلام : در جنگ علی علیه السلام با اهل قبله برکت بود؛ زیرا اگر علی علیه السلام با آنان نمی جنگید، بعد از آن حضرت، هیچ کس نمی دانست با آنان چگونه رفتار کند.
وسائل الشيعة : ۵ / ۶۰ / ۱۱.

حدیث ۲۰۲۴

امام صادق علیه السلام :
- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ»
امام صادق علیه السلام - در تفسیر آیه «هر کس ناچار شود بی آن که سرکشی ورزد و تجاوز کند» - فرمود : یاغی و سرکش کسی است که بر امام خروج کند.
البقرة: ۱۷۳.

حدیث ۲۰۲۵

امام صادق علیه السلام :
انظُرْ أَنْ لَا تَكَلِّمَنَّ بِكَلِمَةٍ بَغِيٍّ أَبَدًا ، وَإِنْ أَعْجَبَتْكَ نَفْسُكَ وَعَشِيرَتُكَ .
امام صادق علیه السلام : مواظب باش که هرگز سخن تعدی آمیزی از دهانت خارج نشود هر چند به قدرت خود و طایفه ات بنازی.
الكافی : ۳ / ۳۲۷ / ۲.

حدیث ۲۰۲۶

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ مَكْسَبَةٌ لِلْبَغْضَاءِ: النِّفَاقُ، وَالظُّلْمُ، وَالْعُجْبُ .

امام صادق علیه السلام: سه چیز نفرت می آورد: دورویی، ستمگری و خودپسندی.
تحف العقول: ۳۱۶.

حدیث ۲۰۲۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رَجُلًا مِنْ خَتَمِ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؟ فَقَالَ: الشُّرْكُ بِاللَّهِ . قَالَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: قَطِيعَةُ الرَّحِمِ . قَالَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: الْأَمْرُ بِالْمُنْكَرِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمَعْرُوفِ .

امام صادق علیه السلام: مردی از ختم خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: کدام کار نزد خداوند عز و جل مبعوض تر است؟ فرمود: شرک ورزیدن به خدا. عرض کرد: دیگر چه؟ فرمود: بریدن از خویشاوندان. عرض کرد: سپس چه؟ فرمود: امر به منکر و نهی از معروف.
الکافی: ۲ / ۲۹۰ / ۴.

حدیث ۲۰۲۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ أَبْغَضَ خَلْقِ اللَّهِ عَبْدًا اتَّقَى النَّاسَ لِسَانَهُ .

امام صادق علیه السلام: مبعوض ترین خلق خدا بنده ای است که مردم از زبان او بترسند.
الکافی: ۲ / ۳۲۳ / ۴.

حدیث ۲۰۲۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ وَكَثْرَةَ الْفَرَاغِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند از پرخوابی و بیکاری زیاد نفرت دارد.
بحار الأنوار: ۷۶ / ۱۸۰ / ۱۰.

حدیث ۲۰۳۰

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثٌ فِيهِنَّ الْمَقْتُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: نَوْمٌ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ، وَضِحْكٌ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ، وَأَكْلٌ عَلَى الشَّبَعِ .

امام صادق علیه السلام: سه چیز است که خداوند آنها را دشمن می دارد: خوابیدن در روز بدون شب زنده داری، خنده بی دلیل، و غذا خوردن از روی سیری.
الخصال: ۲۵ / ۸۹.

حدیث ۲۰۳۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَيْقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا ، وَلَا يَسْتَيْقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل یقین نمی کند .

تفسیر العیاشی : ۲ / ۵۳ / ۳۹ .

حدیث ۲۰۳۲

امام صادق علیه السلام :

أَبَى اللَّهُ أَنْ يُعْرِفَ بَاطِلًا - حَقًّا ، أَبِي اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ الْحَقَّ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ بَاطِلًا لَا شَكَّ فِيهِ ، وَأَبَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ الْبَاطِلَ فِي قَلْبِ الْكَافِرِ الْمُخَالِفِ حَقًّا لَا شَكَّ فِيهِ ، وَلَوْ لَمْ يَجْعَلْ هَذَا هَكَذَا مَا عُرِفَ حَقٌّ مِنْ بَاطِلٍ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ابا کرده است از این که باطلی را حق بشناساند؛ خداوند ابا کرده است از این که حق را در دل مؤمن، باطلی تردید ناپذیر جلوه دهد؛ خداوند ابا کرده است از این که باطل را در دل کافر حق ستیز به صورت حقی تردید ناپذیر جلوه دهد؛ اگر چنین نمی کرد حق از باطل شناخته نمی شد.

بحار الأنوار : ۵ / ۳۰۳ / ۱۲ .

حدیث ۲۰۳۳

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَمَا كُنْتُ» - : نَفَاعًا .

امام صادق علیه السلام - در تفسیر آیه «و هر جا که باشم مرا بابرکت ساخته است» - فرمود : یعنی بسیار بهره رسان.

الکافی : ۲ / ۱۶۵ / ۱۱ .

حدیث ۲۰۳۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَرْوَاحَ الْكُفَّارِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا يَقُولُونَ : رَبَّنَا ، لَا تُقِمِّمْ لَنَا السَّاعَةَ ، وَلَا تُنْجِزْ لَنَا مَا وَعَدْتَنَا ، وَلَا تُلْحِقْ آخِرَنَا بِأَوَّلِنَا !

امام صادق علیه السلام : جانهای کافران در آتش دوزخ است و بر آن عرضه می شوند و می گویند: پروردگارا! قیامت را برای ما بر پا مدار و تهدیدت را درباره ما اجرا مکن و آخر ما را به اول ما ملحق مکن.

بحار الأنوار : ۶ / ۲۷۰ / ۱۲۷ .

حدیث ۲۰۳۵

امام صادق علیه السلام :

أَرْوَاحَ الْمُؤْمِنِينَ فِي حُجْرَاتٍ فِي الْجَنَّةِ ، يَأْكُلُونَ مِنْ طَعَامِهَا ، وَيَشْرَبُونَ مِنْ شَرَابِهَا ، وَيَتَزَاوَرُونَ فِيهَا ، وَيَقُولُونَ : رَبَّنَا ، أَقِمِّمْ لَنَا السَّاعَةَ لِنُنْجِزَ لَنَا مَا وَعَدْتَنَا .

امام صادق علیه السلام : ارواح مؤمنان در اتاقهایی در بهشت ساکنند، از غذای بهشت می خورند و از نوشیدنیهای آن می آشامند. به دیدار هم می روند و می گویند: پروردگارا! قیامت را برپا دار تا آنچه را به ما وعده داده ای تحقق بخشی.

المحاسن : ۱ / ۲۸۵ / ۵۶۲ .

حدیث ۲۰۳۶

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالی : «ولا تُبَدِّرْ تَبَدِّیراً» - : مَنْ أَنْفَقَ شَيْئاً فِي غَيْرِ طَاعَةِ اللَّهِ فَهُوَ مُبَدِّرٌ ، وَمَنْ أَنْفَقَ فِي سَبِيلِ الْخَيْرِ فَهُوَ مُقْتَصِدٌ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و لخرجی مکن» - فرمود : هر کس چیزی در راهی جز طاعت خدا انفاق کند و لخرج است و هر کس در راه خیر و خوبی خرج کند مقتصد و صرفه جوی است.

تفسیر العیاشی : ۲ / ۲۸۸ / ۵۳ .

حدیث ۲۰۳۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ دَعَا النَّاسَ إِلَى نَفْسِهِ وَفِيهِمْ مَنْ هُوَ أَعْلَمُ مِنْهُ فَهُوَ مُتَبَدِّعٌ ضَالٌّ .

امام صادق علیه السلام : هر که مردم را به خود فرا خواند، حال آن که در میان آنان داناتر و عالمتر از او هست، بدعتگذاری گمراه است.

تحف العقول : ۳۷۵ .

حدیث ۲۰۳۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعَثَ إِلَى رَجُلٍ بِخَمْسَةِ أَوْسَاقٍ مِنْ تَمْرٍ ... فَقَالَ رَجُلٌ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ مَا سَأَلْتُكَ فُلَانًا ، وَلَقَدْ كَانَ يُجْزِيهِ مِنَ الْخَمْسَةِ أَوْسَاقٍ وَسَقٌّ وَاحِدًا ! فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا كَثُرَ اللَّهُ فِي الْمُؤْمِنِينَ ضَرْبُكَ ! أُعْطِيَ أَنَا وَتَبَخَّلَ أَنْتَ ؟ !

امام صادق علیه السلام : امیرالمؤمنین پنج بار شتر خرما برای مردی فرستاد ... مردی به امیرالمؤمنین عرض کرد: به خدا قسم فلانی از تو [این مقدار] نخواسته است، یک بار از پنج بار برای او کافی است! امیرالمؤمنین فرمود: خدا امثال تو را در میان مؤمنان زیاد نکند! من می بخشم و تو بخل می ورزی!؟

وسائل الشیعة : ۶ / ۳۱۸ / ۱ .

حدیث ۲۰۳۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ أَنْ يَتَمَنَّى لِلنَّاسِ الْغِنَى الْبِخْلَاءُ ؛ لِأَنَّ النَّاسَ إِذَا اسْتَعْنَوْا كَفُّوا عَنْ أَمْوَالِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : بخیلان بیش از همه باید برای مردم آرزوی توانگری کنند؛ زیرا وقتی مردم بی نیاز شدند، از اموال و داراییهای بخیلان چشم بر می دارند.

الأمالی للصدوق : ۴۷۱ / ۶۲۹ .

حدیث ۲۰۴۰

امام صادق علیه السلام :

حَسْبُ الْبَخِيلِ مِنْ بُخْلِهِ سُوءُ الظَّنِّ بِرَبِّهِ ، مَنْ أَيْقَنَ بِالْخَلْفِ جَادَ بِالْعَطِيَّةِ .

امام صادق علیه السلام : در بخل بخیل همین بس که به خدای خود بدگمان است. کسی که به عوض یقین داشته باشد، بذل و بخشش می کند.

بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۰۷ / ۳۵ .

حدیث ۲۰۴۱

امام صادق علیه السلام :

الشُّحُّ أَشَدُّ مِنَ الْبُخْلِ ، إِنَّ الْبَخِيلَ يَبْخُلُ بِمَا فِي يَدِهِ ، وَالشَّحِيحُ يَشُحُّ عَلَى مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَعَلَى مَا فِي يَدِهِ ، حَتَّى لَا يَرَى فِي أَيْدِي النَّاسِ شَيْئًا إِلَّا تَمَنَّى أَنْ يَكُونَ لَهُ بِالْحِلِّ وَالْحَرَامِ ، لَا يَشْبَعُ وَلَا يَنْتَفِعُ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : تنگ چشمی ، بالاتر و بدتر از بخل است ؛ زیرا بخیل نسبت به آنچه خود دارد بخل می ورزد ، اما تنگ چشم هم به مال مردم و هم به مال خودش بخل می ورزد ، تا جایی که هر چه دست مردم می بیند آرزو می کند که ، به حلال یا حرام ، از آن او باشد ؛ از آنچه خدا روزیش کرده نه سیر می شود و نه سودی بر می گیرد .

تحف العقول : ۳۷۱ ، ۳۷۲ .

حدیث ۲۰۴۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا الشَّحِيحُ مَنْ مَنَعَ حَقَّ اللَّهِ ، وَأَنْفَقَ فِي غَيْرِ حَقِّ اللَّهِ عِزَّ وَجَل .

امام صادق علیه السلام : تنگ چشم ، کسی است که حق خدا را نپردازد و در راهی جز حق خداوند عز و جل خرج کند .

بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۰۵ / ۲۵ .

حدیث ۲۰۴۳

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ * إِلَّا مَنْ رَجِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ» - : خَلَقَهُمْ لِيَفْعَلُوا مَا يَسْتَوْجِبُونَ بِهِ رَحْمَتَهُ فَيَرْحَمَهُمْ .

امام صادق علیه السلام - در تفسیر گفته خدا که «پیوسته در اختلاف اند مگر آن کس که خدایت بر او رحمت آورد و برای همین آنان را آفریده است» - فرمود : آنان را بیافرید تا کاری کنند که به واسطه آن سزاوار رحمت خدا شوند و خداوند بر ایشان رحمت آورد .

بحار الأنوار : ۵ / ۳۱۴ / ۵ .

حدیث ۲۰۴۴

امام صادق علیه السلام :

- فی جوابِ زَندیقِ سألَهُ : فَلَأَيِّ عِلَّةٍ خَلَقَ الخَلْقَ وَهُوَ غَيْرُ مُحتَاجٍ إِلَيْهِمْ وَلَا مُضْطَرٌّ إِلَي خَلْقِهِمْ ، وَلَا يَلِيقُ بِهِ التَّعَبُّثُ بِنَا ؟ - : خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ حِكْمَتِهِ ، وَإِنْفَاذِ عِلْمِهِ ، وَإِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش زندق که چرا خدا خلاق را آفرید با آنکه نیاز ندارد و از آفریدن آنها ناگزیر نیست و بازیچه کردن ما نیز شایسته او نیست؟ - فرمود : آفریدگان را بیافرید تا حکمت خود را پدیدار کند و علم خود را به کار زند و تدبیر خویش را بگذراند.

بحار الأنوار : ۱۰ / ۱۶۷ / ۲

حدیث ۲۰۴۵

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سألَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانٍ : الملائكَةُ أَفضَلُ أمْ بَنُو آدَمَ ؟ - : قَالَ أميرُ المؤمنينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ رَكَّبَ فِي الملائكَةِ عَقْلاً بِلا شَهْوَةٍ ، وَرَكَّبَ فِي البهائمِ شَهْوَةً بِلا عَقْلِ ، وَرَكَّبَ فِي بَنِي آدَمَ كِلَيْتَهُمَا ، فَمَنْ غَلَبَ عَقْلُهُ شَهْوَتَهُ فَهُوَ خَيْرٌ مِنْ

الملائكَةِ ، وَمَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ البهائمِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش عبداللّه بن سنان که: فرشتگان برترند یا آدمیان؟ - فرمود: امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام فرموده است: خداوند عز و جل در فرشتگان فقط عقل نهاده است و نه خواهش نفسانی، و در ستوران میل و خواهش نهاده است و عقل نه، و در بنی آدم هر دو را نهاده است. پس، آن که عقلش بر خواهشش چیره آید از فرشتگان بهتر است و هر که خواهشش بر

خردش غالب گردد از ستوران بدتر است.

بحار الأنوار : ۶۰ / ۲۹۹ / ۵ .

حدیث ۲۰۴۶

امام صادق علیه السلام :

ما مِنْ مؤمِنٍ إِلَّا وَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ إِيْمَانِهِ أُنْسًا يَسْكُنُ إِلَيْهِ ، حَتَّى لو كَانَ عَلَي قَلْبِهِ جَبَلٌ لَمْ يَشْتَوْحِشْ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مؤمنی نیست مگر آنکه خداوند از ایمان او انیس و دلرامی برای او قرار می دهد، چندان که اگر بر قلبه ای باشد احساس تنهایی نکند.

بحار الأنوار : ۷۰ / ۱۱۱ / ۱۴ .

حدیث ۲۰۴۷

امام صادق علیه السلام :

الأنسُ فِي ثلاثٍ : فِي الزَّوْجَةِ المُوافِقَةِ ، وَالوَلَدِ البارِّ ، وَالصَّدِيقِ المُصافِي .

امام صادق علیه السلام : سه چیز مایه انس هستند: زن سازگار، فرزند صالح و دوست یکرنگ.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۱ / ۲۵

حدیث ۲۰۴۸

امام صادق علیه السلام :

مَا أُبَالِي أَيْتَمَنْتُ خَائِنًا أَوْ مُضَيِّعًا

امام صادق علیه السلام : برای من فرقی نمی کند که به خائن امانت بسپارم، یا به کسی که از امانت مراقبت و نگهداری نمی کند.
الکافی : ۵ / ۳۰۱ / ۴ .

حدیث ۲۰۴۹

امام صادق علیه السلام :

الْأَمَانَةُ غِنَى

امام صادق علیه السلام : امانتداری، [مایه] توانگری است.
تنبيه الخواطر : ۱ / ۱۲ .

حدیث ۲۰۵۰

امام صادق علیه السلام :

اتَّقُوا اللَّهَ ، وَعَلَيْكُمْ بِأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ ، فَلَوْ أَنَّ قَاتِلَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ ائْتَمَنَنِي عَلَى أَمَانَةٍ لَأَدَيْتُهَا إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : از خدا بترسید و امانت را به کسی که شما را امین دانسته است، بازگردانید؛ زیرا حتی اگر قاتل امیرالمؤمنین علیه السلام امانتی را به من بسپرد، آن را به او بر می گردانم.
الأمالی للصدوق: ۳۱۸ / ۳۷۳

حدیث ۲۰۵۱

امام صادق علیه السلام :

أَدُّوا الْأَمَانَةَ وَلَوْ إِلَى قَاتِلِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام

امام صادق علیه السلام : امانت را به صاحبش برگردانید ، اگر چه قاتل حسین بن علی علیهما السلام باشد.
الأمالی للصدوق: ۳۱۸/۳۷۲ .

حدیث ۲۰۵۲

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سُئِلَ : بِأَيِّ شَيْءٍ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ بِأَنَّهُ مُؤْمِنٌ ؟ - : بِالتَّسْلِيمِ لِلَّهِ ، وَالرِّضَا فِيمَا وَرَدَ عَلَيْهِ مِنْ سُرُورٍ أَوْ سُخْطٍ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که: مؤمن بودن مؤمن با چه چیز شناخته می شود؟ - فرمود: با تسلیم در برابر خدا و خشنود بودن به هر غم و شادی که به او می رسد.
بحار الأنوار : ۷۲ / ۳۳۶ / ۲۴ .

حدیث ۲۰۵۳

امام صادق علیه السلام :

المؤمنَةُ أَعَزُّ مِنَ الْمُؤْمِنِ ، وَالْمُؤْمِنُ أَعَزُّ مِنَ الْكَبْرِيتِ الْأَحْمَرِ ، فَمَنْ رَأَى مِنْكُمْ الْكَبْرِيتَ الْأَحْمَرَ ؟!

امام صادق علیه السلام : زن مؤمن از مرد مؤمن کمیابتر است و مرد مؤمن از کیمیا . کدام یک از شما کیمیا را دیده است؟!
الکافی : ۲ / ۲۴۲ / ۱ .

حدیث ۲۰۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَزْهَرُ نُورُهُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تَزْهَرُ نُجُومُ السَّمَاءِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ

امام صادق علیه السلام : نور مؤمن برای آسمانیان می درخشد ، همان گونه که ستارگان آسمان برای زمینیان می درخشند .
الکافی : ج ۲ ص ۱۷۰ ح ۵ .

حدیث ۲۰۵۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَشَدُّ مِنْ زُبْرِ الْحَدِيدِ ، إِنَّ زُبْرَ الْحَدِيدِ إِذَا دَخَلَ النَّارَ تَغَيَّرَ ، وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَوْ قُتِلَ ثُمَّ نُشِرَ ثُمَّ قُتِلَ لَمْ يَتَغَيَّرْ قَلْبُهُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن از پاره های آهن محکمتر است؛ پاره های آهن هر گاه در آتش نهاده شود تغییر می کند اما اگر مؤمن بارها کشته و زنده شود دلش تغییری نمی کند.
بحار الأنوار : ۶۷ / ۳۰۳ / ۳۴ .

حدیث ۲۰۵۶

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ مَنْ طَابَ مَكْسَبُهُ ، وَحَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ ، وَصَحَّتْ سَرِيرَتُهُ ، وَأُنْفَقَ الْفَضْلُ مِنْ مَالِهِ ، وَأُمْسِكَ الْفَضْلَ مِنْ كَلَامِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن کسی است که در آمدش حلال و پاک باشد و اخلاقش نیکو و باطنش درست؛ زیادی مالش را انفاق کند و زیادی گفتارش را نگه دارد.
الکافی : ۲/۲۳۵/۱۸ .

حدیث ۲۰۵۷

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ حَسَنُ الْمَعُونَةِ ، خَفِيفُ الْمَوْوَنَةِ ، جَيِّدُ التَّدْبِيرِ لِمَعِيشَتِهِ ، لَا يُلْسَعُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن، یابوری خوب و کم خرج و کم زحمت است؛ زندگی اش را خوب اداره می کند؛ از یک سوراخ دوبار گزیده نمی شود.
الکافی : ۲ / ۲۴۱ / ۳۸

حدیث ۲۰۵۸

امام صادق علیه السلام :

المؤمن له قوه في دين ، وحزم في لين ، وإيمان في يقين ، وحزص في فقه ، ونشاط في هدى ... وصلاه في شغل .

امام صادق علیه السلام : مؤمن در دین قدرتمند است و در عین نرمش، قاطع. ایمانش با یقین همراه است، در فهمیدن [دین] آزمند و در پیمودن راه راست با نشاط ... و با وجود کار و گرفتاری نمازش را ترک نمی کند.

الكافي : ۲ / ۲۳۱ / ۴

حدیث ۲۰۵۹

امام صادق علیه السلام :

المؤمن أعظم حرمه من الكعبة .

امام صادق علیه السلام : حرمت مؤمن از کعبه بیشتر است.

الخصال : ۲۷ / ۹۵ .

حدیث ۲۰۶۰

امام صادق علیه السلام :

سنة لا تكون في مؤمن : العسر ، والنكد ، والحسد ، واللجاجه ، والكذب ، والبغى .

امام صادق علیه السلام : شش چیز در مؤمن نباشد: تنگنایی، تیره روزی (/ بی خیری)، حسادت، لجبازی، دروغ و تجاوز.

تحف العقول : ۳۷۷ .

حدیث ۲۰۶۱

امام صادق علیه السلام :

قد يخرج [العبد] من الإيمان بخمس جهات من الفعل كلها متشابهات معروفات : الكفر ، والشرك ، والضلال ، والفسق ، وركوب الكبائر .

امام صادق علیه السلام : بنده به سبب یکی از پنج کار که همگی مانند هم و شناخته شده هستند، از ایمان خارج می شود: کفر،

شرک، گمراهی، فسق و ارتکاب کبائر.

تحف العقول : ۳۳۰ ، انظر تمام الحديث .

حدیث ۲۰۶۲

امام صادق علیه السلام :

حرام على قلوبكم أن تعرف حلاوة الإيمان حتى ترهده في الدنيا .

امام صادق علیه السلام : چشیدن حلاوت ایمان بر دلهای شما حرام گشته مگر آنگاه که از دنیا روی گردان شوید .

الكافي : ۲ / ۱۲۸ / ۲ .

حدیث ۲۰۶۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَثْبُتُ لَهُ

امام صادق علیه السلام : ایمان مؤمن جز با عمل استوار نمی شود. عمل جزء ایمان است.

الضمير يرجع إلى المؤمن .

حدیث ۲۰۶۴

امام صادق علیه السلام :

- وقد سُئِلَ عَمَّا يَثْبُتُ الْإِيمَانَ فِي الْعَبْدِ - : الَّذِي يَثْبُتُ فِيهِ الْوَرَعُ ، وَالَّذِي يُخْرِجُهُ مِنْهُ الطَّمَعُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از عواملی که ایمان را در انسان استوار می سازد - فرمود : آنچه ایمان را در آدمی استوار

می کند، ورع است و آنچه ایمان را از دل او بیرون می راند طمع است.

الخصال : ۲۹ / ۹ .

حدیث ۲۰۶۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَضَعَ الْإِيمَانَ عَلَى سَبْعَةِ أَشْهُمٍ : عَلَى الْبِرِّ وَالصِّدْقِ وَالْيَقِينِ وَالرِّضَا وَالْوَفَاءِ وَالْعِلْمِ وَالْحِلْمِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل ایمان را به هفت بخش تقسیم کرده است: نیکوکاری، راستگویی، یقین، خشنودی،

وفاداری، دانش و بردباری.

الکافی : ۲ / ۴۲ / ۱ ، انظر تمام الحديث .

حدیث ۲۰۶۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْإِيمَانَ عَشْرُ دَرَجَاتٍ بِمَنْزِلَةِ السِّلْمِ ، يُضَعَدُ مِنْهُ مِرْقَاةٌ بَعْدَ مِرْقَاةٍ ، فَلَا يَقُولَنَّ صَاحِبُ الْإِثْنَيْنِ لِصَاحِبِ الْوَاحِدِ : لَسْتَ عَلَيَّ شَيْءٍ ، حَتَّى

يَنْتَهِيَ إِلَى الْعَاشِرِ . فَلَا تُسْقِطُ مَنْ هُوَ دُونَكَ فَيُسْقِطَكَ مَنْ هُوَ فَوْقَكَ ، وَإِذَا رَأَيْتَ مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكَ بَدْرَجِهِ فَارْفَعْهُ إِلَيْكَ بِرَفْقٍ ، وَلَا

تَحْمِلَنَّ عَلَيْهِ مَا لَا يَطِيقُ فَتَكْسِرَهُ ، فَإِنَّ مَنْ كَسَرَ مُؤْمِنًا فَعَلِيهِ جَبْرُهُ .

امام صادق علیه السلام : ایمان ، مانند نردبانی است که ده پله دارد و پله های آن یکی پس از دیگری پیموده می شود. پس کسی

که در پله دوم است نباید به آن که در پله اول است بگوید تو چیزی نیستی، تا برسد به آن که در پله دهم است (او هم نباید به

پایین تر خود چنین سخنی بگوید). آن را که در پله پایتیر از تو قرار دارد نینداز که بالاتر از تو نیز تو را می اندازد. اگر دیدی کسی

یک پله از تو پایتیر است با مهربانی و ملایمت او را به طرف خود بالا کشان و فراتر از توانش باری به دوش او مگذار که او را می

شکنی. و هر کس مؤمنی را بشکند باید شکستگی او را جبران کند.

الکافی : ۲ / ۴۵ / ۲

حدیث ۲۰۶۷

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَكْمِلُ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَكُونَ فِيهِ خِصَالٌ ثَلَاثٌ : الْفِقْهُ فِي الدِّينِ ، وَحُسْنُ التَّقْدِيرِ فِي الْمَعِيشَةِ ، وَالصَّبْرُ عَلَى الرَّزَايَا .

امام صادق علیه السلام : بنده ای حقیقت ایمان را به کمال نمی رساند مگر آن که سه خصلت در او باشد: فهم در دین، برنامه ریزی درست در امر معاش، و شکیبایی در برابر گرفتاریها.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۳۹ / ۷۸ .

حدیث ۲۰۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤَثِّرَ الْحَقُّ وَإِنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَإِنْ نَفَعَكَ .

امام صادق علیه السلام : همانا از نشانه های ایمان حقیقی این است که حق را، هر چند به زیان تو باشد، بر باطل، هر چند به سود تو باشد، ترجیح دهی.

بحار الأنوار : ۲ / ۱۰۶ / ۷۰ .

حدیث ۲۰۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْإِيمَانَ مَا وَقَرَ فِي الْقُلُوبِ ، وَالْإِسْلَامَ مَا عَلَيْهِ الْمَنَائِحُ وَالْمَوَارِيثُ وَحَقْنُ الدَّمَاءِ .

امام صادق علیه السلام : ایمان آن چیزی است که در دلها جای گیرد، و اسلام آن چیزی است که ازدواج و ارث بردن و احترام جانها بر آن بنا می شود.

الکافی : ۳ / ۲۶ / ۲ .

حدیث ۲۰۷۰

امام صادق علیه السلام :

إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَرَجَ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ مَنْ كَانَ يَرَى أَنَّهُ مِنَ أَهْلِهِ ، وَدَخَلَ فِيهِ شِبْهُ عَبْدَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ .

امام صادق علیه السلام : زمانی که قائم علیه السلام قیام کند کسانی که گمان می شود از خاندان او هستند، از صف آن حضرت خارج می شوند و افرادی به مانند خورشید و ماه پرستان به صف او در می آیند.

الغیبة للنعمانی : ۱ / ۳۱۷ .

حدیث ۲۰۷۱

امام صادق علیه السلام :

إِذَا قَامَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَكَمَ بِالْعَدْلِ وَارْتَفَعَ فِي أَيَّامِهِ الْجَوْرُ ، وَأَمِنَتْ بِهِ السُّبُلُ ، وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ بَرَكَاتِهَا وَرَدَّ كُلُّ حَقٍّ إِلَى أَهْلِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه قائم برخیزد، به دادگری حکم راند و ستم در روزگار او به سر آید و راه ها امن شود و زمین برکت های خود را بیرون ریزد و هر حقی به صاحبش داده شود .

کشف الغمّة : ج ۳ ص ۲۵۵ .

حدیث ۲۰۷۲

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ قَائِمَنَا إِذَا قَامَ مَدَّ اللَّهُ عِزَّ وَجَلَّ لِشِيعَتِنَا فِي أَسْمَاعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ ، حَتَّى (لا) يَكُونَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقَائِمِ بَرِيدٌ ، يُكَلِّمُهُمْ فِيهِمْ فَيَسْمَعُونَ ، وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَهُوَ فِي مَكَانِهِ .
 امام صادق علیه السلام : زمانی که قائم ماقیام کند، خداوند عز و جل گوشها و چشمهای شیعیان ما را چنان توانا می کند که میان آنان و قائم پیکی نباشد. از همان جایی که هست با شیعیان سخن می گوید و آنها سخنانش را می شنوند و او را می بینند.
 الکافی : ۸ / ۲۴۱ / ۳۲۹ .

حدیث ۲۰۷۳

امام صادق علیه السلام :
 مَا يَكُونُ هَذَا الْأَمْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى صِنْفٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا وَقَدْ وُلُوا عَلَى النَّاسِ ، حَتَّى لَا يَقُولَ قَائِلٌ : إِنْ أَلَوْ وُلِّينَا لَعَدَلْنَا ! ثُمَّ يَقُومُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ وَالْعَدْلِ .
 امام صادق علیه السلام : این کار (قیام قائم علیه السلام) رخ نخواهد داد تا آن که هر گروه و دسته ای حکومت بر مردم را به دست گیرد تا کسی نگوید : اگر حاکم می شدیم عدالت را می گسترانیدیم. بعد از این، قائم حق و عدل گستر قیام می کند.
 الغيبة للنعمانی : ۲۷۴ / ۵۳ .

حدیث ۲۰۷۴

امام صادق علیه السلام :
 الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَنْ يَظْهَرَ أَبَدًا حَتَّى تَخْرُجَ وَدَائِعُ اللَّهِ تَعَالَى [يعنى بها المؤمنين من أصلاب الكافرين] إِذَا خَرَجَتْ ظَهَرَ عَلَى مَنْ ظَهَرَ مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ فَفَقَتَلَهُمْ؟
 امام صادق علیه السلام : قائم علیه السلام هرگز ظهور نمی کند تا آنگاه که امانتهای خداوند متعال (یعنی مؤمنان از صلب کافران) بیرون آیند . پس، هرگاه آنان بیرون آمدند قائم بر دشمنان خدا چیره می شود و آنها را می کشد.
 علل الشرائع : ۱۴۷ / ۲ .

حدیث ۲۰۷۵

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ لَا يَأْتِيكُمْ إِلَّا بَعْدَ إِيَّاسٍ ، لَا وَاللَّهِ ، حَتَّى تُمَيِّزُوا .
 امام صادق علیه السلام : به خدا قسم این امر (ظهور) برایتان در نمی رسد مگر پس از آن که نومید شوید، نه به خدا، مگر پس از آن که سره از ناسره تان جدا شود.
 بحار الأنوار : ۵۲/۱۱۱/۲۰ .

حدیث ۲۰۷۶

امام صادق علیه السلام :

لَا بَدَّ لِلْغُلَامِ مِنْ غَيْبِهِ، فَقِيلَ لَهُ : وَلِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ :
يَخَافُ الْقَتْلَ .

امام صادق علیه السلام پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: آن جوان را لاجرم غیبتی باید. عرض شد: چرا، ای رسول خدا؟ فرمود: بیم کشته شدن می رود.

بحار الأنوار : ۵۲ / ۹۰ / ۱ ، وقد ذكرت هذه العلة في روايات كثيرة ، فانظر أيضا حديث : ۵ ، ۱۰ ، ۱۶ - ۱۸ ، ۲۰ ، ۲۲ و ص ۱۴۶ / ۷۰ منه .

حدیث ۲۰۷۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِهَذَا الْأَمْرِ كَانَ كَمَنْ كَانَ مَعَ الْقَائِمِ فِي فُشَيْطَاطِهِ ، لَا بَلَّ كَانَ بِمَنْزِلَةِ الضَّارِبِ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
بِالسَّيْفِ .

امام صادق علیه السلام : هر که در حال انتظار این امر (ظهور قائم) بمیرد ، همچون کسی است که با قائم در خیمه او باشد؛ نه، بلکه به مانند کسی است که پیشاپیش پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر می زند.

بحار الأنوار : ۵۲/۱۴۶/۶۹.

حدیث ۲۰۷۸

امام صادق علیه السلام :

لِلْقَائِمِ غَيْبَتَانِ : إِحْدَاهُمَا طَوِيلَةٌ ، وَالْأُخْرَى قَصِيرَةٌ ، فَأَلْوَلَى يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا خَاصَّةً مِنَ شِيعَتِهِ ، وَالْأُخْرَى لَا يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا (إِلَّا) خَاصَّةً
مُوَالِيَهُ فِي دِينِهِ .

امام صادق علیه السلام : قائم را دو غیبت است: یکی طولانی و دیگری کوتاه. در غیبت نخستین [که کوتاه است]، جایگاه آن حضرت را شیعیان خاص او می دانند و در غیبت دوم [که طولانی است] از جایگاه او کسی خبر ندارد بجز خواص از بستگان هم آیین او.

بحار الأنوار : ۵۲ / ۱۵۵ / ۱۰ .

حدیث ۲۰۷۹

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ تَسْمِيَةِ الْقَائِمِ بِالْمَهْدِيِّ - : لِأَنَّهُ يُهْدَى إِلَى كُلِّ أَمْرٍ خَفِيٍّ .

امام صادق علیه السلام - آن گاه که از علت نامگذاری قائم به مهدی پرسیده شد - فرمود : چون او به هر امر نهانی رهنمون می شود.
الغيبه للطوسي : ۴۷۱ / ۴۸۹ .

حدیث ۲۰۸۰

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرَ الذِّكْرِ لَقَدْ كُنْتُ أَمْشِي مَعَهُ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَآكُلُ مَعَهُ الطَّعَامَ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَلَقَدْ كَانَ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ وَمَا يَشْغَلُهُ ذَلِكَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَكُنْتُ أَرَى لِسَانَهُ لَا زِقًا بِحَنَكِهِ يَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَكَانَ يَجْمَعُنَا فَيَأْمُرُنَا بِالذِّكْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَيَأْمُرُ بِالْقِرَاءَةِ مَنْ كَانَ يَقْرَأُ مِنَّا وَمَنْ كَانَ لَا يَقْرَأُ مِنَّا أَمَرَهُ بِالذِّكْرِ .

امام صادق علیه السلام : پدرم علیه السلام بسیار ذکر خدا می گفت ، هر وقت با ایشان راه می رفتم می دیدم ذکر خدا می گوید . هر وقت با ایشان غذا می خوردم می دیدم ذکر خدا می گوید . با مردم مشغول صحبت کردن بود ، اما این کار او را از ذکر خدا باز نمی داشت . می دیدم زبانش به کامش چسبیده است و لا اله الا الله می گوید . او ما را جمع می کرد و دستور می داد تا هنگام طلوع آفتاب ذکر بگوییم . به کسانی از ما که قرآن بلد بودیم می فرمود قرآن بخوانیم و به کسانی که قرآن خواندن نمی دانستند ، دستور می داد ذکر بگویند .

الكافی : ۲ / ۴۹۹ / ۱

حدیث ۲۰۸۱

امام صادق علیه السلام :

وَكَانَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا .

امام صادق علیه السلام : امام باقر علیه السلام خوش صداترین مردم بود .

الكافی : ۲ / ۶۱۶ / ۱۱ .

حدیث ۲۰۸۲

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَبِي يَقُولُ : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا حَرَكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : پدرم می فرمود : علی بن الحسین علیهما السلام هرگاه به نماز می ایستاد به ساقه درختی می مانست که اصلاً تکان نمی خورد مگر قسمتهایی از آن که باد تکان می دهد .

الكافی : ۳ / ۳۰۰ / ۴ .

حدیث ۲۰۸۳

امام صادق علیه السلام :

لِفَاطِمَةَ سَيِّلَامَ اللَّهِ عَلَيْهَا تِسْعَةُ أَسْمَاءٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : فَاطِمَةُ وَالصُّدَيْقَةُ وَالْمُبَارِكَةُ وَالطَّاهِرَةُ وَالزَّكِيَّةُ وَالرَّضِيَّةُ وَالْمَرْضِيَّةُ وَالْمَحْدَثَةُ وَالزَّهْرَاءُ .

امام صادق علیه السلام : فاطمه علیها السلام ، در نزد خداوند عز و جل نه اسم دارد : فاطمه ، صدیقه ، مبارکه ، طاهره ، زکیه ، رضیه ، مرضیه ، مُحَدَّثَة ، و زهراء .

الأمالی للصدوق : ۴۷۴ / ۱۸ .

حدیث ۲۰۸۴

امام صادق علیه السلام :

وَاللَّهِ ، إِنِّي لَأَعْلَمُ كِتَابَ اللَّهِ مِنْ أَوْلِهِ إِلَى آخِرِهِ كَأَنَّهُ فِي كَفِّي ، فِيهِ خَيْرُ السَّمَاءِ وَخَيْرُ الْأَرْضِ ، وَخَيْرُ مَا كَانَ وَخَيْرُ مَا هُوَ كَائِنٌ ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : فِيهِ تِبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند من کتاب خدا را ، از آغاز تا پایانش ، چنان می دانم که گویی در مشت من است . خبر آسمان و زمین و گذشته و حال (آینده) در قرآن موجود است . خداوند عز و جلفرموده است : «بیان هر چیز در قرآن هست» .
إشارة إلى الآية

حدیث ۲۰۸۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عَلِيًّا كَانَ عَالِمًا وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ ، وَلَنْ يَهْلِكَ عَالِمٌ إِلَّا بَقِيَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْلَمُ عِلْمَهُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : علی علیه السلام عالم بود ، و علم ، ارث برده می شود . هرگز عالمی نمی میرد مگر آن که پس از او کسی می ماند که علم او یا آنچه را خدا خواهد ، بداند .
الکافی : ۱ / ۲۲۱ / ۱ .

حدیث ۲۰۸۶

امام صادق علیه السلام :

- فِي ذِكْرِ حَالِ الْأَئِمَّةِ وَصِفَاتِهِمْ - : جَعَلَهُمُ اللَّهُ حَيَاةً لِلْأَنَامِ ، وَمَصَابِيحَ لِلظَّلَامِ ، وَمَفَاتِيحَ لِلْكَلامِ ، وَدَعَائِمَ لِلْإِسْلَامِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان حال ائمه و ویژگیهای آنان - فرمود : خداوند آنان را [مایه] حیات مردمان و چراغهایی در تاریکی و کلیدهای سخن و ستونهای اسلام قرار داد .
الکافی : ۱ / ۲۰۴ / ۲ .

حدیث ۲۰۸۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ ادَّعَى الْإِمَامَةَ وَلَيْسَ مِنْ أَهْلِهَا فَهُوَ كَافِرٌ .

امام صادق صلی الله علیه و آله : هر که ادعای امامت کند در حالی که شایستگی آن را ندارد ، کافر است .
بحار الأنوار : ۲۵ / ۱۱۲ / ۷ .

حدیث ۲۰۸۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَشْرَكَ مَعَ إِمَامٍ إِمَامَتُهُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مَنْ لَيْسَتْ إِمَامَتُهُ مِنَ اللَّهِ كَانَ مُشْرِكًا بِاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس پیشوای غیرالهی را با پیشوایی که امامتش از جانب خداست شریک گرداند به خدا شرک ورزیده است .

الکافی : ۱ / ۳۷۳ / ۶ .

حدیث ۲۰۸۹

امام صادق علیه السلام :

لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْعِبَادِ الْأَعْمَالَ الصَّالِحَةَ الَّتِي يَعْمَلُونَهَا إِذَا تَوَلَّوْا الْإِمَامَ الْجَائِرَ الَّذِي لَيْسَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى .

امام صادق علیه السلام : اگر بندگان، پیشوای ستمگر را که از جانب خدا نیست به زمامداری گیرند، خداوند کارهای شایسته ای را که انجام می دهند نخواهد پذیرفت.
الأمالی للطوسی: ۴۱۷ / ۹۳۹ .

حدیث ۲۰۹۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَعْرِفْنَا وَلَمْ يُنْكِرْنَا كَانَ ضَالًّا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْهُدَى الَّذِي افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ طَاعَتِنَا الْوَاجِبِ ، فَإِنْ يَمُتْ عَلَى ضَلَالَتِهِ يَفْعَلِ اللَّهُ بِهِ مَا يَشَاءُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که ما را نشناسد و منکر ما هم نباشد گمراه است، تا آن که به سوی هدایتی که خدا بر او واجب کرده، یعنی لزوم اطاعت از ما، برگردد. و اگر در حال گمراهی اش بمیرد، خدا با او هر طور که خود بخواهد عمل می کند.
الکافی: ۱ / ۱۸۷ / ۱۱ .

حدیث ۲۰۹۱

امام صادق علیه السلام :

الْإِمَامُ عَلَّمَ بَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَبَيْنَ خَلْقِهِ ، فَمَنْ عَرَفَهُ كَانَ مُؤْمِنًا ، وَمَنْ أَنْكَرَهُ كَانَ كَافِرًا .

امام صادق علیه السلام : امام راهنمای میان خداوند عز و جلو آفریدگان اوست ؛ هر که او را بشناسد مؤمن است و هر که منکرش شود کافر.
بحار الأنوار: ۲۳ / ۸۸ / ۳۲ .

حدیث ۲۰۹۲

امام صادق علیه السلام :

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و هر که را حکمت داده شود به یقین ، خیری فراوان داده شده است» - فرمود : [یعنی] فرمانبری از خدا و شناخت امام.
البقره: ۲۶۹ .

حدیث ۲۰۹۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ... يَأْتِي النَّدَاءُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ : أَلَا مَنْ اتَّبَعَنِي يَا مَعْ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَلْيَتَّبِعْنِي إِلَى حَيْثُ يَذْهَبُ بِهِ ، فَحِينَئِذٍ «تَبْرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا...»

امام صادق علیه السلام : چون روز قیامت شود... از سوی خداوند جل جلاله، ندا می آید که: هان! هر کس در سرای دنیا به امامی اقتدا کرده است، پس، در پی او به همان جا رود که او را می برند. در این هنگام است که «پیروی شدگان از پیروان خود بیزاری می جویند» .

البقرة: ۱۶۶ .

حدیث ۲۰۹۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَكُونُ إِلَّا وَفِيهَا حُجَّةٌ ، إِنَّهُ لَا يُصْلِحُ النَّاسَ إِلَّا ذَلِكَ ، وَلَا يُصْلِحُ الْأَرْضَ إِلَّا ذَاكَ .

امام صادق علیه السلام : در زمین همیشه حجت هست؛ زیرا مردم را اصلاح نمی کند مگر حجت و زمین را به سامان نمی آورد مگر حجت.

بحار الأنوار : ۲۳ / ۵۱ / ۱۰۱ .

حدیث ۲۰۹۵

امام صادق علیه السلام :

لَوْ بَقِيَتِ الْأَرْضُ بِغَيْرِ إِمَامٍ لَسَاخَتْ .

امام صادق علیه السلام : اگر زمین بدون امام می ماند، به یقین در هم فرو می ریخت.

الكافی : ۱ / ۱۷۹ / ۱۰ .

حدیث ۲۰۹۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْحُجَّةَ لَا تَقُومُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى خَلْقِهِ إِلَّا بِإِمَامٍ حَتَّى يُعْرَفَ .

امام صادق علیه السلام : حجت خداوند عز و جل بر خلقش بر پا نمی گردد مگر به وجود امامی که شناخته شده باشد .

الكافی : ۱ / ۱۷۷ / ۲ .

حدیث ۲۰۹۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُو إِلَّا وَفِيهَا إِمَامٌ ، كَيْمًا إِنْ زَادَ الْمُؤْمِنُونَ شَيْئًا رَدَّهْمُ ، وَإِنْ نَقَصُوا شَيْئًا أَتَمَّهُ لَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : زمین هیچگاه خالی از امام نمی ماند تا اگر مؤمنان چیزی [به دین] افزودند ، آنها را [از این کژراهه] برگرداند و اگر چیزی را کاستند برایشان کامل کند .

الكافی : ۱ / ۱۷۸ / ۲ .

حدیث ۲۰۹۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ عَبْدًا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ نَبِيًّا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ نَبِيًّا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ رَسُولًا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ رَسُولًا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ خَلِيلًا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ خَلِيلًا قَبْلَ أَنْ يَجْعَلَهُ إِمَامًا ، فَلَمَّا جَمَعَ لَهُ الْأَشْيَاءَ قَالَ : إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ابراهیم را به بندگی گرفت پیش از آن که او را به پیامبری برگزیند، و او را به نبوت رساند پیش از آن که به رسالت برگزیند و او را رسول خود ساخت پیش از آن که به دوستی برگزیند و او را دوست و خلیل خود گردانید پیش از آن که امامش قرار دهد. و چون همه این مقامات را در او گرد آورد فرمود: من تو را پیشوای مردم قرار دادم.

الکافی : ۱ / ۱۷۵ / ۲

حدیث ۲۰۹۹

امام صادق علیه السلام :

كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ لِلَّهِ عَلَى عَبْدِهِ فِي غَيْرِ أَمَلِهِ ، وَكَمْ مِنْ مُؤْمَلٍ أَمَلًا الْخِيَارُ فِي غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : بسا نعمتی که خداوند به بنده اش می دهد بی آن که آرزویش را کرده باشد و بسا کسی که آرزوی چیزی داشته و خلاف آن نصیبت شده است.

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۲/۵۵ .

حدیث ۲۱۰۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ سُرْعَةَ انْتِلَافِ قُلُوبِ الْأَبْرَارِ إِذَا التَّقْوَا - وَإِنْ لَمْ يُظْهِرُوا التَّوَدُّدَ بِالسَّنَنِتِهِمْ - كَسُرْعَةِ اخْتِلَاطِ مَاءِ السَّمَاءِ بِمَاءِ الْأَنْهَارِ . وَإِنَّ بُعْدَ انْتِلَافِ قُلُوبِ الْفَجَّارِ إِذَا التَّقْوَا - وَإِنْ أَظْهَرُوا التَّوَدُّدَ بِالسَّنَنِتِهِمْ - كَبُعْدِ الْبَهَائِمِ مِنَ التَّعَاطُفِ وَإِنْ طَالَ اغْتِلَافُهَا عَلَى مَذُودٍ وَاحِدٍ .

امام صادق علیه السلام : نیکوکاران چون با هم روبه رو شوند - هر چند به زبان اظهار دوستی نکنند - دل‌هایشان، به سرعت درآمیختن باران با آب رودخانه ها، با هم الفت می گیرد. و بدکاران هر گاه با هم روبه رو شوند - هر چند به زبان اظهار دوستی کنند - دل‌هایشان از الفت با یکدیگر دور است، همانند چارپایان که از مهرورزی با هم بدورند، گرچه روزگاری دراز بر سر یک آخور، علوفه خورند.

تحف العقول : ۳۷۳

حدیث ۲۱۰۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ غَسَلَ يَدَهُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ بُورِكَ لَهُ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ ، وَعَاشَ مَا عَاشَ فِي سَعَةِ ، وَعُوفِيَ مِنْ بُلُوِي فِي جَسَدِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که قبل و بعد از غذا دستهایش را بشوید، در اول و آخر آن غذا به او برکت داده می شود و تا زنده است در نعمت به سر می برد و از بیماری جسمی در امان می ماند.

المحجّة البيضاء : ۳/۶ ، انظر وسائل الشيعة : ۱۶/۴۷۰ باب ۴۹ .

حدیث ۲۱۰۲

امام صادق علیه السلام :

- عن آبائه عليهم السلام في حديث مناهي النبي صلى الله عليه وآله - : وَنَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي طَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ .

امام صادق علیه السلام - از قول پدران خود در حدیث «نهی های پیامبر صلی الله علیه و آله» - فرمود : پیامبر از دمیدن در غذا یا آشامیدنی نهی فرمود.

وسائل الشیعه : ۱۶/۵۱۸/۱

حدیث ۲۱۰۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُوا آيَاتِكُمْ بِغَيْرِ غَطَاءٍ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا لَمْ تَغْطِ الْآيَةَ بَرَقَ فِيهَا، وَأَخَذَ مِمَّا فِيهَا مَا شَاءَ .

امام صادق علیه السلام : ظرفهای خود را بدون در پوش نگذارید؛ زیرا هر گاه روی ظرفها پوشیده نباشد شیطان در آنها آب دهان می اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می دارد.

وسائل الشیعه : ۱۶/۵۱۰/۱

حدیث ۲۱۰۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عَلَيْنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يُطْعِمُ مَنْ خُلِدَ فِي السَّجْنِ مِنْ بَيْتِ مَالِ الْمُسْلِمِينَ .

امام صادق علیه السلام : علی علیه السلام کسی را که زندانی می شد، از بیت المال مسلمانان غذا می داد.

وسائل الشیعه : ۱۱/۶۹/۲

حدیث ۲۱۰۵

امام صادق علیه السلام :

إِطْعَامُ الْأَسِيرِ حَقٌّ عَلَى مَنْ أَسْرَهُ وَإِنْ كَانَ يُرَادُ مِنَ الْغَدِ قَتْلُهُ ، فَإِنَّهُ يَنْبَغِي أَنْ يُطْعَمَ وَيُسْقَى وَيُظَلَّ وَيُرْفَقَ بِهِ ، كَافِرًا كَانَ أَوْ غَيْرَهُ .

امام صادق علیه السلام : غذا دادن به اسیر حقی است به گردن کسی که او را به اسارت گرفته است، هر چند بنا باشد فردا کشته شود. باید به اسیر، آب و خوراک و جای مناسب داد و با او مدارا کرد، کافر باشد یا غیر کافر.

الکافی : ۵/۳۵/۲

حدیث ۲۱۰۶

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِرَاءً مَعَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعَثَ مَعَهُ أَنَسًا ، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ اسْتَوْسَرَ مِنْ غَيْرِ جِرَاحٍ مُثْقَلَةٍ فَلَيْسَ مِنَّا .

امام صادق علیه السلام : زمانی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را برای اعلام برائت فرستاد، عده ای را نیز به

همراه او گسیل داشت و فرمود: هر کس، تن به اسارت دهد، بی آنکه زخم کاری برداشته باشد، از ما نیست.

الکافی : ۵/۳۴/۲.

حدیث ۲۱۰۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : لِيَأْذَنَ بِحَرْبٍ مَنِّي مَنْ آذَى عَبْدِي الْمُؤْمِنَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل فرموده است : هر که بنده مؤمن مرا بیازارد، به من اعلان جنگ می دهد.

الکافی : ۲/۳۵۰/۱.

حدیث ۲۱۰۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَفَّ يَدَهُ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّمَا يَكُفُّ عَنْهُمْ يَدًا وَاحِدَةً وَيَكْفُونَ عَنْهُ أَيَادِيَ كَثِيرَةً .

امام صادق علیه السلام : هر که دست از آزار مردم بردارد، یک دست از آنها نگه داشته و مردم دستهای بسیار از [آزار] او نگه می دارند.

الخصال : ۱۷/۶۰.

حدیث ۲۱۰۹

امام صادق علیه السلام :

فَازِ وَاللَّهِ الْأَبْرَارُ ، أَتَدْرِي مَنْ هُمْ؟ هُمُ الَّذِينَ لَا يُؤْذُونَ الدَّرَّ .

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند که نیکان رستگارند. آیا می دانید آنها چه کسانی هستند؟ کسانی که آزارشان به مورچه ای نمی رسد.

تفسیر القمی : ۲/۱۴۶.

حدیث ۲۱۱۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ فَأَذَّنُوا فِي أُذُنِهِ .

امام صادق علیه السلام : اگر کسی بد اخلاق شد، در گوش او اذان بگویند.

بحار الأنوار : ۱۰۴/۱۲۲/۶۱.

حدیث ۲۱۱۱

امام صادق علیه السلام :

يُؤَدَّبُ الصَّبِيُّ عَلَى الصَّوْمِ مَا بَيْنَ خَمْسَ عَشْرَةَ سَنَةً إِلَى سِتِّ عَشْرَةَ سَنَةً .

امام صادق علیه السلام : پسر بچه را باید از پانزده شانزده سالگی بر روزه گرفتن تأدیب کرد.

بحار الأنوار : ۱۰۳/۱۶۲/۶

حدیث ۲۱۱۲

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ : « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا »

امام صادق علیه السلام : چون آیه «ای کسانی که ایمان آورده اید! خود و خانواده خود را از آتش نگه دارید» نازل شد، مردم گفتند: یا رسول الله! چگونه خود و خانواده مان را حفظ کنیم؟ فرمود: عمل خیر انجام دهید و آن را به خانواده خود نیز یادآوری کنید و بر پایه فرمانبرداری از خدا پرورششان دهید.

التحریم : ۶ .

حدیث ۲۱۱۳

امام صادق علیه السلام :

أَدْبَنِي أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بِثَلَاثٍ ... قَالَ لِي : يَا بُنَيَّ مَنْ يَصْرِفُ حَبَّ السُّوءِ لَا يَسْلِمُ ، وَمَنْ لَا يُقَيِّدُ أَلْفَاظَهُ يَنْدَمُ ، وَمَنْ يَدْخُلُ مَدَاخِلَ السُّوءِ يُتَّهَمُ .

امام صادق علیه السلام : پدرم سه ادب به من آموخت ... به من فرمود: پسر! هر که با دوست بد همنشینی کند سالم نمی ماند، و هر که گفتار خود را مهار نکند پشیمان می گردد، و هر که به جاهای بد در آید آماج تهمت و بدگمانی می شود.

تحف العقول : ۳۷۶ .

حدیث ۲۱۱۴

امام صادق علیه السلام :

كَفَى بِالْمَرْءِ اعْتِمَادًا عَلَى أَخِيهِ أَنْ يُنْزَلَ بِهِ حَاجَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : در اعتماد انسان به برادرش همین بس که نیاز خود را پیش او برد .

الکافی : ۲/۱۹۸/۸ .

حدیث ۲۱۱۵

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُ فِي عَوْنِ الْمُؤْمِنِ مَا كَانَ الْمُؤْمِنُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند مددکار مؤمن است تا زمانی که مؤمن مددکار برادر خود باشد.

بحار الأنوار : ۷۴/۳۲۲/۸۹

حدیث ۲۱۱۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ .

امام صادق علیه السلام: هر که یک نیاز از برادر مؤمن خود را برآورده سازد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز صد هزار نیاز او را برمی آورد.

بحار الأنوار: ۷۴/۳۲۲/۹۰.

حدیث ۲۱۱۷

امام صادق علیه السلام:

مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ فَلَمْ يَزِدْهُ عَنْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ فَقَدْ خَانَهُ .

امام صادق علیه السلام: هر که در برادر خود امر ناخوشایندی ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند، به او خیانت کرده است.

بحار الأنوار: ۷۵/۶۵/۲.

حدیث ۲۱۱۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ آتَاهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فَأَكْرَمَهُ فَإِنَّمَا أَكْرَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام: کسی که برادر مسلمانش بر او وارد شود و وی گرامی اش بدارد، در حقیقت خداوند عز و جل را گرامی داشته است.

بحار الأنوار: ۷۴/۲۹۸/۳۲.

حدیث ۲۱۱۹

امام صادق علیه السلام:

اخْتَبِرُوا إِخْوَانَكُمْ بِخَصَلَتَيْنِ؛ فَإِنْ كَانَتْ فِيهِمْ وَإِلَّا فَاغْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ: مَحَافِظَةٌ عَلَى الصِّلَوَاتِ فِي مَوَاقِيتِهَا، وَالْبِرُّ بِالْإِخْوَانِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ .

امام صادق علیه السلام: برادران خود را به دو خصلت بیازمایید. اگر آن دو خصلت را داشتند با آنها دوستی کنید و گرنه از ایشان دوری کن، دوری کن، دوری کن. [آن دو خصلت اینهاست]: پابندی به خواندن نماز در وقت خود، و نیکی کردن به برادران در سختی و آسایش.

الکافی: ۲/۶۷۲/۷.

حدیث ۲۱۲۰

امام صادق علیه السلام:

أَحِبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى عُيُوبِي إِلَيَّ .

امام صادق علیه السلام: دوست داشتنی ترین برادرانم کسی است که عیبهایم را به من هدیه کند.

بحار الأنوار: ۷۴/۲۸۲/۴.

حدیث ۲۱۲۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يُؤَاخِ إِلَّا مَنْ لَا عَيْبَ فِيهِ قَلَّ صَدِيقُهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که تنها با آن که هیچ عیبی ندارد برادری کند دوستان اندکی خواهد داشت.
أعلام الدین : ۳۰۴.

حدیث ۲۱۲۲

امام صادق علیه السلام :

احْذَرُ أَنْ تُوَاحَى مَنْ أَرَادَكَ لِطَمَعٍ أَوْ خَوْفٍ أَوْ مَيْلٍ أَوْ لِلأَكْلِ وَالشُّرْبِ ، وَاطْلُبْ مُوَاحَاةَ الأَتْقِيَاءِ وَلَوْ فِي ظُلُمَاتِ الأَرْضِ ، وَإِنْ أَفْنَيْتَ عُمُرَكَ فِي طَلِبِهِمْ

امام صادق علیه السلام : از برادری کردن با کسی که تو را به طمع چیزی یا از سر ترس یا خواهشی و یا به خاطر خورد و خوراک می خواهد، دوری کن و برادری پرهیزگاران را بجوی، هر چند برای جستن آنها در اعماق زمین فرو روی و هر چند عمر خود را در این راه صرف کنی.
بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۸۲ / ۳.

حدیث ۲۱۲۳

امام صادق علیه السلام :

الإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : مُوَاسٍ بِنَفْسِهِ ، وَآخِرٌ مُوَاسٍ بِمَالِهِ ؛ وَهُمَا الصَّادِقَانِ فِي الإِخَاءِ ، وَآخِرٌ يَأْخُذُ مِنْكَ الْبُلْغَةَ ، وَيُرِيدُكَ لِبَعْضِ اللَّذَةِ ، فَلَا تَعُدَّهُ مِنْ أَهْلِ التَّقَى .

امام صادق علیه السلام : برادران سه گروهند: آن که باجان همراهی می کند، دیگری آن که با مال یاری می رساند و این دو گروه در برادری صادقند؛ و سومی آن که از تو وجه معاش می گیرد و تو را برای اندکی لذت و خوشی می خواهد، او را مورد اعتماد بدان.

تحف العقول : ۳۲۴.

حدیث ۲۱۲۴

امام صادق علیه السلام :

الإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : فَوَاحِدٌ كَالْعِتْدَاءِ الَّذِي يُحْتَاجُ إِلَيْهِ كُلَّ وَقْتٍ فَهُوَ العَاقِلُ ، وَالثَّانِي فِيمَعْنَى الدَّاءِ وَهُوَ الأَحْمَقُ ، وَالثَّلَاثُ فِي مَعْنَى الدَّوَاءِ فَهُوَ اللَّيِّبُ .

امام صادق علیه السلام : برادران سه دسته اند: یکی چون خوراک است که همیشه بدان نیاز است و آن خردمند است، و دومی چون درد است و آن نابخرد است، و سومی چون داروست و آن شخص هوشمند است.

تحف العقول : ۳۲۳.

حدیث ۲۱۲۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ وَضَعَ حُبَّهُ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهِ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْقَطِيعَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس دوستی و محبت خود

را در جایگاه مناسب نهد، [خود را] در معرض قطع رابطه قرار داده است.

المحاسن : ۱/۴۱۵/۹۵۰.

حدیث ۲۱۲۶

امام صادق علیه السلام :

تَحْتَاجُ الْإِخْوَةَ فِيمَا بَيْنَهُمْ إِلَى ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ ، فَإِنْ اسْتَعْمَلُوهَا وَإِلَّا تَبَايَنُوا وَتَبَاعَضُوا ، وَهِيَ : التَّنَاصُفُ ، وَالتَّرَاحُمُ ، وَنَفْيُ الْحَسَدِ .

امام صادق علیه السلام : برادران در میان خود به سه چیز نیازمندند که اگر به کار بندند دوستی می‌پاید و گرنه از یکدیگر جدا و

دشمن هم می‌شوند. آن سه چیز اینهاست: انصاف با یکدیگر، مهربانی با یکدیگر، و حسد نبردن به هم.

تحف العقول : ۳۲۲.

حدیث ۲۱۲۷

امام صادق علیه السلام :

يَابْنَ التُّعْمَانِ ، إِنْ أُرِدْتَ أَنْ يَصْفُقَ لَكَ وَدُّ أَخِيكَ فَلَا تُمَازِحَنَّهٗ ، وَلَا تُمَارِيَنَّهٗ ، وَلَا تُبَاهِيَنَّهٗ ، وَلَا تُشَارِنَنَّهٗ .

امام صادق علیه السلام : ای پسر نعمان! اگر می‌خواهی محبت برادرت برای تو خالص باشد، هرگز با او شوخی [بیجا] مکن، از

جدال با او بپرهیز، بر او فخر مفروش، و با او ستیزه مکن.

بحار الأنوار: ۷۸/۲۹۱/۲.

حدیث ۲۱۲۸

امام صادق علیه السلام :

مِنْ حُبِّ الرَّجُلِ دِينَهُ حُبُّ أَخَاهُ .

امام صادق علیه السلام : از نشانه‌های دین دوستی آدمی این است که برادرش را دوست داشته باشد.

الاختصاص : ۳۱.

حدیث ۲۱۲۹

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ ، عَيْنُهُ وَدَلِيلُهُ ، لَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَعْشُهُ ، وَلَا يَعْدُهُ عِدَّةً فَيُخْلِفَهُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن برادر مؤمن است، چشم او و راهنمای اوست. به او خیانت نمی‌کند، به او ستم نمی‌کند، کلاه سرش

نمی‌گذارد، و به او وعده ای نمی‌دهد که بدان عمل نکند.

الکافی : ۱۶۶/۳/۲

حدیث ۲۱۳۰

امام صادق علیه السلام :

المؤمنُ أخو المؤمنِ كالجسدِ الواحدِ، إن اشتكى شيئاً منه وجد ألم ذلك في سائر جسده، وأرواحُهُما من روحٍ واحدةٍ .
 امام صادق علیه السلام : مؤمن برادر مؤمن است، همچون یک پیکر که هرگاه عضوی از آن به درد آید دیگر اندامها آن درد را حس می کنند؛ و ارواح آنها از یک روح است.
 الکافی : ۲/۱۶۶/۴ .

حدیث ۲۱۳۱

امام صادق علیه السلام :

يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعِيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ ، وَيَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ .
 امام صادق علیه السلام : مردم بیش از آن که با عمر خود زندگی کنند ، با احسان و نیکوکاری خویش می زیند. و بیش از آن که به سبب فرا رسیدن اجل خود بمیرند ، بر اثر گناهان خویش می میرند .
 بحار الأنوار : ۵/۱۴۰/۷ .

حدیث ۲۱۳۲

امام صادق علیه السلام :

- في تفسير الآيه - : الأجل الذي غير مسمى موقوف ، يُقدّم منه ما شاء ، ويؤخّر منه ما شاء ، وأما الأجل المسمى فهو الذي ينزل مما يُريد أن يكون من ليله القدر إلى مثلها من قابل ، فذلك قول الله : «إذا جاء أجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون»
 امام صادق علیه السلام - در تفسیر این آیه - فرمود : اجل غير مسمى (غير قطعی) ، موقوف و معلق است و به خواست خدا پس و پیش می شود . اما اجل مسمى (قطعی) ، آن است که از شب قدر تا شب قدر سال آینده مقدر می فرماید و این است سخن خداوند که : «چون اجلشان در رسد ساعتی از آن پس و پیش نمی افتند» .
 الأعراف : ۳۴ .

حدیث ۲۱۳۳

امام صادق علیه السلام :

- في قوله تعالى : «وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مَشْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا» - : كَانَ عِنْدَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ شَعِيرٌ ، فَجَعَلُوهُ عَصِيدَةً ، فَلَمَّا أَنْصَبَ جَوْهَا وَوَضَعَ عَوْهَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ جَاءَ مِسْكِينٌ ، فَقَالَ الْمِسْكِينُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلُثَهَا . فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ يَتِيمٌ ، فَقَالَ الْيَتِيمُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلُثَهَا الثَّانِي . فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ أَسِيرٌ ، فَقَالَ الْأَسِيرُ : يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ الثُّلُثَ الْبَاقِي ، وَمَا ذَاقُوهَا . فَأَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِمْ هَذِهِ الْآيَةَ إِلَى قَوْلِهِ : «وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا» .

امام صادق علیه السلام : درباره این گفته خداوند «و غذا را به پاس دوستی [خدا] به مسکین و یتیم و اسیر می دهند» : فاطمه علیها السلام مقداری جو در خانه داشت و از آن کاجی تهیه کردند . چون آماده شد و آن را در برابر خود نهادند [تا تناول کنند

اینوایی از راه رسید و گفت: خداوند شما را رحمت کند. از آنچه خدا روزیتان کرده، به ما هم بخورانید پس، علی برخاست و یک سوم غذا را به او داد. دیری نپایید که یتیمی آمد و گفت: خدایتان رحمت کناد، از آنچه خدا روزیتان کرده، به ما هم بخورانید. پس، علی علیه السلام برخاست و یک سوم دیگر را به او داد. سپس اسیری از راه رسید و گفت: رحمت خدا بر شما باد، از آنچه خدا روزیتان کرده به ما هم بخورانید. علی علیه السلام یک سوم باقیمانده را نیز بدو داد و خود هیچ از آن نچشیدند. پس، خداوند سبحان این آیات را تا «و تلاشتان مشکور باد» درباره ایشان فر فرستاد.

تفسیر القمّی: ۲ / ۳۹۸، مجمع البیان: ۱۰ / ۶۱۲ نحوه و کلاهما عن عبدالله بن میمون القدّاح، بحار الأنوار: ۳ / ۳۵ / ۲۴۳.

حدیث ۲۱۳۴

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا سُئِلَ عَنِ تَفْسِيرِ التَّقْوَى - : أَنْ لَا يَفْقِدَكَ اللَّهُ حَيْثُ أَمَرَكَ، وَلَا يَرَاكَ حَيْثُ نَهَاكَ.

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از معنای تقوا - فرمود: تقوا این است که خداوند تو را در جایی که فرمانت داده است غایب نبیند و در آنجا که نهیت کرده است، حاضر نیابد.

بحار الأنوار: ۷۰ / ۲۸۵ / ۸

حدیث ۲۱۳۵

امام صادق علیه السلام:

لَا يُعَزِّنُكَ بُكَائُهُمْ، إِنَّمَا التَّقْوَى فِی الْقَلْبِ.

امام صادق علیه السلام: هرگز گریه آنان تو را نفریبند، که تقوا در دل جای دارد.

بحار الأنوار: ۷۰ / ۲۸۶ / ۹

حدیث ۲۱۳۶

امام صادق علیه السلام:

التَّقِيَّةُ تُرْسُ اللَّهِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ خَلْقِهِ.

امام صادق علیه السلام: تقیه، سپر خدا میان او و آفریدگانش می باشد.

الکافی: ۲ / ۲۲۰ / ۱۹

حدیث ۲۱۳۷

امام صادق علیه السلام:

اتَّقُوا عَلَي دِينِكُمْ فَاحْجِبُوهُ بِالتَّقِيَّةِ؛ فَإِنَّهُ لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ، إِنَّمَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ كَالنَّحْلِ فِي الطَّيْرِ؛ لَوْ أَنَّ الطَّيْرَ تَعَلَّمَ مَا فِي أَجْوَابِ النَّحْلِ مَا بَقِيَ مِنْهَا شَيْءٌ إِلَّا أَكَلْتَهُ.

امام صادق علیه السلام: نگران دین خود باشید و آن را با تقیه پوشیده نگه دارید؛ زیرا کسی که تقیه ندارد ایمان ندارد. شما در میان مردم مانند زنبوران عسل در میان پرندگان هستید. اگر پرندگان بدانند که درون زنبور عسل چیست، همه آنها را می خورند و چیزی باقی نمی گذارند.

الکافی : ۲/۲۱۸/۵.

حدیث ۲۱۳۸

امام صادق علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ مُجَاهِدٌ ؛ لِأَنَّهُ يُجَاهِدُ أَعْدَاءَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي دَوْلَةِ الْبَاطِلِ بِالتَّقِيَّةِ ، وَفِي دَوْلَةِ الْحَقِّ بِالسَّيْفِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن [همیشه] مجاهد است؛ چون در دولت باطل از طریق تقیه با دشمنان خدا می جنگد و در دولت حق به وسیله شمشیر.

علل الشرائع : ۴۶۷/۲۲.

حدیث ۲۱۳۹

امام صادق علیه السلام :

لِلتَّقِيَّةِ مَوَاضِعٌ ، مَنْ أزالَهَا عَنِ مَوَاضِعِهَا لَمْ تَسْتَقِمْ لَهُ ، وَتَفْسِيرُ مَا يُتَّقَى مِثْلُ (أَنْ يَكُونَ) قَوْمٌ سَوَاءٍ ظَاهِرٌ حُكْمِهِمْ وَفِعْلِهِمْ عَلَى غَيْرِ حُكْمِ الْحَقِّ وَفِعْلِهِ ، فَكُلُّ شَيْءٍ يَعْمَلُ الْمُؤْمِنُ بَيْنَهُمْ لِمَكَانِ التَّقِيَّةِ مِمَّا لَا يُؤَدِّي إِلَى الْفَسَادِ فِي الدِّينِ فَإِنَّهُ جَائِزٌ .

امام صادق علیه السلام : تقیه جایگاه هایی دارد. هر که آنها را از جایگاهشان دور کند برای او استوار نمانند و توضیح مورد تقیه مثل این است که مردمی بدکار ظاهر حکم و کردارشان برخلاف حکم و کردار حق باشد. در چنین وضعی هر عملی که مؤمن در میان این مردم از روی تقیه انجام دهد به شرط آنکه به تباهی دین نینجامد جایز است.

الکافی : ۲/۱۶۸/۱.

حدیث ۲۱۴۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا جُعِلَتِ التَّقِيَّةُ لِيُحَقَّنَ بِهَا الدَّمُ ، فَإِذَا بَلَغَتِ التَّقِيَّةُ الدَّمَ فَلَا تَقِيَّةَ . وَإِيْمُ اللَّهِ ، لَوْ دُعِيتُمْ لِتَنْصُرُونَا لَقُلْتُمْ : لَا نَفْعَلُ ، إِنَّمَا نَتَّقِي ، وَلَكَانَ التَّقِيَّةُ أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنْ آبَائِكُمْ وَأُمَّهَاتِكُمْ ، وَلَوْ قَدَّمَ الْقَائِمُ مَا احتَاجَ إِلَى مُسَاءَلَتِكُمْ عَنْ ذَلِكَ ، وَلَأَقَامَ فِي كَثِيرٍ مِنْكُمْ مِنْ أَهْلِ النُّفَاقِ حَدَّ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : تقیه در حقیقت برای جلوگیری از ریختن خون ها قرار داده شده است. پس هرگاه تقیه منجر به ریخته شدن خون شود، دیگر تقیه نباشد. به خدا سوگند که اگر شما رادعوت کنید که ما را یاری دهید قطعاً خواهید گفت ما این کار را نمی کنیم بلکه تقیه می کنیم و تقیه را از پدر و مادرتان دوست تر خواهید داشت و زمانی که قائم قیام کند، نیازی ندارد که در این باره از شما سؤال کند و درباره بسیاری از منافقان شما حد خدا را جاری خواهد ساخت.

وسائل الشیعة : ۱۱/۴۸۳/۲ .

حدیث ۲۱۴۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْغِنَى وَالْعِزَّ يُجُولَانِ ، فَإِذَا ظَفِرَا بِمَوْضِعِ التَّوَكُّلِ أَوْطَنَا .

امام صادق علیه السلام : بی نیازی و عزت در گردش اند و چون به جایگاه توکل می رسند، در آنجا سکنا می گزینند.

الکافی : ۲/۶۵/۳

حدیث ۲۱۴۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمَّا نَزَلَتْ : «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» أَغْلَقُوا الْأَبْوَابَ وَأَقْبَلُوا عَلَى الْعِبَادَةِ وَقَالُوا : قَدْ كُفِينَا ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ : مَا حَمَلَكُمْ عَلَى مَا صَنَعْتُمْ؟ قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! تَكْفُلْ لَنَا بِأَرْزَاقِنَا فَأَقْبَلْنَا عَلَى الْعِبَادَةِ ، فَقَالَ : إِنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ ، عَلَيْكُمْ بِالطَّلَبِ .

امام صادق علیه السلام : وقتی آیه «و هر که از خدا پروا کند خداوند برای او راه خروجی قرار می دهد و از جایی که گمان نمی برد روزیش می دهد» نازل شد، عده ای از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله درها را به روی خود بستند و به عبادت پرداختند و گفتند: [روزی] ما را ضمانت کردند. این خبر به گوش پیامبر صلی الله علیه و آله رسید. حضرت در پی آنان فرستاد و فرمود: چه چیز شما را واداشت که چنین بکنید؟ عرض کردند: ای رسول خدا! روزی ما تضمین شده ، از این رو به عبادت روی آورده ایم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: بدانید که هر کس چنین کند، دعایش مستجاب نمی شود. دنبال کسب و کار بروید.

الکافی : ۵/۸۴/۵.

حدیث ۲۱۴۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَدْعُ طَلَبَ الرِّزْقِ مِنْ جِلِّهِ فَإِنَّهُ أَعْوَنُ لَكَ عَلَى دِينِكَ ، وَاعْقِلْ رَاحِلَتَكَ وَتَوَكَّلْ .

امام صادق علیه السلام : به دست آوردن روزی حلال رازها مکن؛ زیرا روزی حلال تو را در دینت بیشتر کمک می کند، زانوی اشترت را ببند و آنگاه توکل کن.
الأمالی للطوسی : ۱۹۳/۳۲۶.

حدیث ۲۱۴۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِيَشُدَّهُ حُبَّهُ لَوْلَدِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به انسان، برای محبت شدید او به فرزندش، رحم می کند.
الکافی : ۶/۵۰/۵.

حدیث ۲۱۴۵

امام صادق علیه السلام :

مِيرَاثُ اللَّهِ مِنْ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ وَلَدٌ صَالِحٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : میراث خدا از بنده مؤمنش، فرزند صالحی است که برای او آمرزش بطلبد.
مکارم الأخلاق : ۱/۴۷۱/۱۶۱۰.

حدیث ۲۱۴۶

امام صادق علیه السلام :

الْبُنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ ، وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ وَيُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ .

امام صادق علیه السلام : پسران نعمتند و دختران حسنه، و خداوند از نعمت‌ها بازخواست می‌کند و برای حسنات پاداش می‌دهد.
الکافی : ۶/۷/۱۲.

حدیث ۲۱۴۷

امام صادق علیه السلام :

بُرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكْكُمْ أَبْنَاءُكُمْ.

امام صادق علیه السلام : با پدرانتان خوش رفتار باشید، تا فرزندانتان با شما خوش رفتاری کنند.
بحار الأنوار : ۷۴/۶۵/۳۱.

حدیث ۲۱۴۸

امام صادق علیه السلام :

بُرُّ الْوَالِدَيْنِ وَاجِبٌ ، فَإِنْ كَانَ مُشْرِكِينَ فَلَا تُطْعُهُمَا وَلَا غَيْرَهُمَا فِي الْمَعْصِيَةِ ؛ فَإِنَّهُ لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی به (اطاعت از) پدر و مادر واجب است، اما اگر مشرک بودند، در کار معصیت، از آنان و از هیچ کس دیگری اطاعت نکن؛ زیرا در معصیت خالق، از هیچ مخلوقی اطاعت نباید کرد.
الخصال : ۶۰۸/۹.

حدیث ۲۱۴۹

امام صادق علیه السلام :

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَنْ أَبْرُّ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ .

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! به چه کسی نیکی کنم؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: سپس به چه کسی؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: بعد از او به چه کسی؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: سپس به چه کسی؟ فرمود: به پدرت.

الکافی : ۲/۱۵۹/۹

حدیث ۲۱۵۰

امام صادق علیه السلام :

أَدْنَى الْعُقُوقِ : «أَفٌّ» ، وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ شَيْئًا أَهْوَنَ مِنْهُ لَنَهَى عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : کمترین بی احترامی به پدر و مادر، «اف» گفتن است و اگر خداوند عز و جل چیزی کمتر از آن سراغ

داشت، بی گمان از آن نهی می کرد.

الکافی : ۲/۳۴۸/۱.

حدیث ۲۱۵۱

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالی : «وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ»

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و از روی مهربانی، در برابر آنان خوار و فروتن باش» - فرمود : نگاهت را جز از سر مهر و دلسوزی به آنان خیره مکن و صدایت را از صدای آنها بلندتر مگردان و رو دست آنها نیز بلند نشو و از آنها جلو نیفت.

الإسراء : ۲۴ .

حدیث ۲۱۵۲

امام صادق علیه السلام :

- فی قوله تعالی : «وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا» - : إِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا : عَفَرَ اللَّهُ لَكُمَا .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و به آن دو به شایستگی سخن بگو» - فرمود : اگر تو را کتک زدند، بگو: خدا شما را بیامرزد.

الکافی : ۲/۱۵۸/۱.

حدیث ۲۱۵۳

امام صادق علیه السلام :

عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكِبَائِرِ؛ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْعَاقَ عَصِيًّا شَقِيًّا .

امام صادق علیه السلام : نافرمانی والدین از گناهان کبیره است؛ زیرا خداوند متعال فرزند نافرمان را عصیانگر بدبخت قرار داده است.

علل الشرائع : ۴۷۹/۲.

حدیث ۲۱۵۴

امام صادق علیه السلام :

مِنَ الْعُقُوقِ أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى وَالِدَيْهِ فَيُحِدَّ النَّظَرَ إِلَيْهِمَا .

امام صادق علیه السلام : و از جمله نافرمانی از والدین آن است که انسان به آنان خیره نگاه کند.

الکافی : ۲/۳۴۹/۷.

حدیث ۲۱۵۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ نَظَرَ إِلَى أَبِيهِ نَظْرَ مَاقِتٍ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ ، لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً .

امام صادق علیه السلام : هر که به پدر و مادر خود که به او ستم کرده اند کینه توزانه نگاه کند، خداوند هیچ نمازی از او نپذیرد.

بحار الأنوار : ۷۴/۶۱/۲۶

حدیث ۲۱۵۶

امام صادق علیه السلام :

تَجِبُ لِلْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : اخْتِيَارُهُ لِدِينِهِ ، وَتَحْسِينُ اسْمِهِ ، وَالْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ .

امام صادق علیه السلام : فرزند سه حق بر گردن پدرش دارد: مادر خوبی برایش انتخاب کند، نام نیکویی بر او بگذارد و در تربیت او بکوشد.

بحار الأنوار : ۷۸/۲۳۶/۶۷

حدیث ۲۱۵۷

امام صادق علیه السلام :

بُرُّ الرَّجُلِ بَوَالِدِهِ ، بُرُّهُ بَوَالِدِيهِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی کردن مرد به فرزندش، نیکی کردن اوست به پدر و مادرش.

مکارم الأخلاق : ۱/۴۷۵/۱۶۳۳

حدیث ۲۱۵۸

امام صادق علیه السلام :

الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : پسر باید هفت سال بازی کند، هفت سال سواد بیاموزد و هفت سال حلال و حرام را یاد بگیرد.

وسائل الشيعة : ۱۲/۲۴۷/۱۲

حدیث ۲۱۵۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ فَعَدَلَ وَفَتَحَ بَابَهُ وَرَفَعَ شَرَّهُ وَنَظَرَ فِي أُمُورِ

النَّاسِ ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : هر کس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و شر نرساند و به امور

مردم رسیدگی کند، بر خداوند عز و جل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برسد.

بحار الأنوار : ۷۵/۳۴۰/۱۸

حدیث ۲۱۶۰

امام صادق علیه السلام :

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ : ثَلَاثٌ إِنْ حَفِظْتَهُنَّ وَعَمِلْتَ بِهِنَّ كَفَتَكَ مَسَاوَهُنَّ ، وَإِنْ تَرَكْتَهُنَّ لَمْ يَنْفَعَكَ شَيْءٌ

سَوَاهُنَّ . قَالَ : وَمَا هُنَّ يَا أَبَا الْحَسَنِ ؟ قَالَ : إِقَامَةُ الْحُدُودِ عَلَى الْقَرِيبِ وَالْبَعِيدِ ، وَالْحُكْمُ بِكِتَابِ اللَّهِ فِي الرِّضَا وَالسُّخْطِ ، وَالْقَسْمُ بِالْعَدْلِ بَيْنَ الْأَحْمَرِ وَالْأَسْوَدِ . فَقَالَ لَهُ عُمَرُ : لَعَمْرِي لَقَدْ أُوجِزْتَ وَأَبْلَغْتَ .

امام صادق علیه السلام : امام علی علیه السلام به عمر بن خطاب فرمود : سه چیز است که اگر آنها را به خاطر سپاری و به کار بندی به چیز دیگری نیاز نخواهی داشت و اگر آنها را فرو گذاری، هیچ چیز دیگری سودت نبخشد. عمر گفت: آنها چیست ای ابا الحسن؟ فرمود: جاری ساختن حدود و کیفرها درباره خویش و بیگانه، حکم کردن بر اساس کتاب خدا در حال خشنودی و خشم و تقسیم عادلانه [بیت المال] میان سرخ و سفید. عمر گفت: به جانم سوگند که کوتاه و رسا گفتمی.
تهذیب الأحکام : ۶/۲۲۷/۵۴۷.

حدیث ۲۱۶۱

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ تَجِبُ عَلَى السُّلْطَانِ لِلْخَاصَّةِ وَالْعَامَّةِ : مُكَافَأَةُ الْمُحْسِنِ بِالْإِحْسَانِ لِيَزِدَادُوا رَغْبَةً فِيهِ ، وَتَعَمُّدُ ذُنُوبِ الْمُسِيءِ لِيُتُوبَ وَيَرْجَعَ عَنْ عَيْبِهِ (عَتْبِهِ) ، وَتَأْلُفُهُمْ جَمِيعًا بِالْإِحْسَانِ وَالْإِنصَافِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که بر زمامدار واجب است درباره خواص و عوام رعایت کند: پاداش نیکوکار را به نیکی دادن تا رغبت مردم به کارهای نیک افزون شود، پوشاندن گناهان بدکار تا توبه کند و از گمراهی و انحراف خود برگردد و ایجاد الفت میان همه آنان از طریق احسان و رعایت انصاف و داد.
تحف العقول : ۳۱۹.

حدیث ۲۱۶۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ ، فَعَدَلَ ، وَفَتَحَ بَابَهُ ، وَرَفَعَ سِتْرَهُ ، وَنَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : هر که عهده دار امری از امور مردم شود و عدالت پیشه کند و در خود را [به روی مردم] باز گذارد و پرده اش را کنار زند و به کارهای مردم رسیدگی نماید، بر خداست که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برد.
تنبيه الخواطر : ۲/۱۶۵.

حدیث ۲۱۶۳

امام صادق علیه السلام :

يَا أَبَا بَصِيرٍ ، طُوبَى لِمَنْ لَشِيعَةِ قَائِمِنَا الْمُنتَظِرِينَ لِظُهُورِهِ فِي غَيْبَتِهِ ، وَالْمُطِيعِينَ لَهُ فِي ظُهُورِهِ ، أُولَئِكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

امام صادق علیه السلام : ای ابوبصیر ، خوشا به حال شیعیان قائم ما که در زمان غیبت او منتظر ظهورش هستند و در زمان ظهورش فرمانبردار اویند . اینان دوستان خدایند که نه بیمی بر آنان است و نه اندوهگین می شوند .

کمال الدین : ۳۵۷/۵۴ .

حدیث ۲۱۶۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ أَنْمَاتُ الْإِيمَانِ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنْمَاتُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن به برادر خود تهمت زند ایمان در قلب او آب می شود همچنان که نمک در آب حل می شود.

الکافی : ۲/۳۶۱/۱

حدیث ۲۱۶۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اتَّهَمَ أَخَاهُ فِي دِينِهِ فَلَا حُرْمَةَ بَيْنَهُمَا .

امام صادق علیه السلام : هر کس به برادر دینی خود تهمت زند حرمتی میان آن دو به جا نمی ماند.

الکافی : ۲/۳۶۱/۲

حدیث ۲۱۶۶

امام صادق علیه السلام :

الْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ عِزٌّ لِلْمُؤْمِنِ فِي دِينِهِ .

امام صادق علیه السلام : قطع امید کردن از آنچه مردم دارند، مایه عزت دینی مؤمن است.

وسائل الشیعة : ۶/۳۱۴/۵

حدیث ۲۱۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْإِيمَانَ أَفْضَلَ مِنَ الْإِسْلَامِ ، وَإِنَّ الْيَقِينَ أَفْضَلَ مِنَ الْإِيمَانِ ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَعَزُّ مِنَ الْيَقِينِ .

امام صادق علیه السلام : ایمان از اسلام برتر است و یقین از ایمان برتر، و چیزی کمیابتر از یقین وجود ندارد.

الکافی : ۲/۵۱/۱

حدیث ۲۱۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْعَمَلَ الدَّائِمَ الْقَلِيلَ عَلَى الْيَقِينِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَمَلِ الْكَثِيرِ عَلَى غَيْرِ يَقِينٍ .

امام صادق علیه السلام : عمل پیوسته و اندک که بایقین همراه باشد، نزد خداوند برتر از عمل بسیار است که بایقین توأم نباشد.

الکافی : ۲/۵۷/۳

حدیث ۲۱۶۹

امام صادق علیه السلام :

حُرْمَ الْحَرِيصِ خَصْلَتَيْنِ وَلَزِمَتْهُ خَصْلَتَانِ : حُرْمَ الْقَنَاعَةِ فَافْتَقَدَ الرَّاحَةَ ، وَحُرْمَ الرِّضَا فَافْتَقَدَ الْيَقِينَ .

امام صادق علیه السلام : انسان آزمند از دو خصلت محروم و دو خصلت پیوسته با اوست: از قناعت محروم است و از این رو آسایش ندارد و از خرسندی محروم است و از این رو یقین را از دست داده است.
بحار الأنوار : ۷۳/۱۶۱/۶.

حدیث ۲۱۷۰

امام صادق علیه السلام :

الصَّبْرُ مِنَ الْيَقِينِ .

امام صادق علیه السلام : شکیبایی، برخاسته از یقین است.
مشکاة الأنوار : ۵۶/۵۸.

حدیث ۲۱۷۱

امام صادق علیه السلام :

الرِّضَا بِمَكْرُوهِ الْقَضَاءِ مِنْ أَعْلَى دَرَجَاتِ الْيَقِينِ .

امام صادق علیه السلام : رضایت به قضای ناخوشایند، از بالاترین درجات یقین است.
بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۲/۶۰.

حدیث ۲۱۷۲

امام صادق علیه السلام :

مَا كَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْعِبَادَ بِكُنْهِ عَقْلِهِ قَطُّ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگز با مردم به اندازه عقل خود سخن نگفتند و فرمودند: ما پیامبران ما موریم که با مردم به اندازه عقل و فهمشان سخن بگوییم.
کافی، ج ۱، ص ۲۳.

حدیث ۲۱۷۳

امام صادق علیه السلام :

بِرُّ الْوَالِدَيْنِ مِنْ حُسْنِ مَعْرِفَةِ الْعَبْدِ بِاللَّهِ ؛ اِذْ لَا عِبَادَةَ اَسْرِعُ بُلُوغًا بِصَاحِبِهَا إِلَى رِضَا اللَّهِ تَعَالَى مِنْ حُرْمَةِ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمِينَ لَوَجْهِ اللَّهِ ، لِأَنَّ حَقَّ الْوَالِدَيْنِ مَشْتَقٌّ مِنْ حَقِّ اللَّهِ تَعَالَى إِذَا كَانَا عَلَى مِنْهَاجِ الدِّينِ وَالسُّنَّةِ ، وَلَا يَكُونَانِ يَمْنَعَانِ الْوَلَدَ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى مَعْصِيَتِهِ ، وَمِنَ الْيَقِينِ إِلَى الشُّكِّ ، وَمِنَ الزُّهْدِ إِلَى الدُّنْيَا ، وَلَا يَدْعُوَانِهِ إِلَى خِلَافِ ذَاتِكَ ، فَإِذَا كَانَ كَذَلِكَ فَمَعْصِيَتُهُمَا طَاعِيَةٌ وَطَاعَتُهُمَا مَعْصِيَةٌ ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى «وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا» (سوره لقمان). وَأَمَّا فِي بَابِ الْعِشْرَةِ فِدَارِهِمَا وَاحْتِمَالِ إِذَا هُمَا نَحْوَمَا اِخْتِمَالًا عَلَيْكَ فِي حَالِ صِعْرِكَ ، وَلَا تُضَيِّقْ عَلَيْهِمَا مِمَّا قَدْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْكَ مِنَ الْمَالِ وَالْمَلْبُوسِ ، وَلَا تُحَوِّلْ بَوَاجِهَكَ عَنْهُمَا ، وَلَا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصْوَاتِهِمَا ؛ فَإِنَّ تَعْظِيمَهُمَا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى ، وَقَوْلُهُمَا بِأَحْسَنِ الْقَوْلِ وَ

الطَّفِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ؛

نیکی کردن به پدر و مادر، نتیجه معرفت و ایمان خوب بنده به خداست؛ زیرا هیچ عبادتی نیست که زودتر از احترام گذاشتن به پدر و مادر مسلمان، انسان را به خشنودی خدای تعالی برساند؛ چرا که حق پدر و مادر، از حق خدای تعالی سرچشمه گرفته است و البته این، در صورتی است که پدر و مادر، در راه دین و سنت اسلام باشند و فرزند را از اطاعت خدا باز ندارند و به معصیت، وادار نکنند و از یقین به شک و از زهد به دنیا دوستی ناگزیر نسازند؛ اما اگر پدر و مادری این گونه رفتار می کنند، دیگر نافرمانی از آنها اطاعت خداوند و اطاعت از آنها معصیت خداوند خواهد بود، که خدای تعالی می فرماید: «و اگر تو را وادار کنند که بدون آگاهی به من شرک بورزی، دیگر از آنان اطاعت مکن»؛ ولی در معاشرت، با آنان مدارا کن و رنج ایشان را چنان تحمل کن که آنان رنج تو را در کودکی تحمل می نمودند و از وسعتی که خدا در اموال و خوراک و پوشاک، نصیب تو کرده، بر آنان سخت نگیر و از آنان رویگردان مباش و صدای خود را از صدای آنان بلندتر مساز؛ زیرا بزرگداشت آنان، به دستور خدای تعالی است، و با آنان به بهترین و لطیف ترین وجه، سخن بگو، که خدا پاداش نیکوکاران را ضایع نمی سازد.

تفسیر نور الثقلین، ج ۴، ص ۲۰۲، ح ۳۸.

حدیث ۲۱۷۴

امام صادق علیه السلام :

تَوَاصَلُوا وَ تَبَارَّوْا وَ تَرَاحَمُوا، وَ كُونُوا إِخْوَةً بَرَزَةً كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ؛

با یکدیگر، رفت و آمد [و ارتباط] داشته باشید و به هم نیکی کنید و با هم مهربان باشید و چنان که خدای عزوجل به شما فرمان داده است، برادرانی نیکوکار [برای هم] باشید.

کافی، ج ۲، ص ۱۷۵، ح ۲.

حدیث ۲۱۷۵

امام صادق علیه السلام :

فِي كِتَابِ اللَّهِ نَجَاةٌ مِنَ الرَّدَى، وَ بَصِيرَةٌ مِنَ الْعَمَى، وَ دَلِيلٌ إِلَى الْهُدَى؛

در کتاب خدا، نجات از هر سقوط، و بینایی از هر کوردلی، و راهنمایی به هدایت، نهفته است.

بحار الأنوار، ج ۶، ص ۳۲، ح ۳۹.

حدیث ۲۱۷۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا شِيعَتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ: عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ وَ عَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ. أَلَا وَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ كَذَالِكَ إِلَّا أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَ أَعْمَى أَبْصَارَهُمْ؛

شیعیان ما، با چهار چشم می بینند: دو چشم در سر و دو چشم در دل. بدانید که همه مردم، چهار چشم دارند؛ اما خداوند چشم های دل شما را بینا و چشم های دل آنها (مخالفان) را نابینا ساخته است.

کافی، ج ۸، ص ۲۱۵، ح ۲۶۰.

حدیث ۲۱۷۷

امام صادق علیه السلام :

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ مُحَافِظٌ عَلَى صَلَاتِهِ؛
محبوب ترین بنده نزد خدای عزوجل کسی است که راستگو و مراقب نمازش باشد.
أمالی صدوق، ص ۳۷۱، ح ۴۶۷.

حدیث ۲۱۷۸

امام صادق علیه السلام :

يُعْرِفُ مَنْ يَصِفُ الْحَقَّ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: يُنْظَرُ إِلَى أَصْحَابِهِ مَنْ هُمْ؟ وَإِلَى صَلَاتِهِ كَيْفَ هِيَ؟ وَفِي أَيِّ وَقْتٍ يُصَلِّيهَا؛
کسی که از حق دم می زند با سه ویژگی شناخته می شود: دوستانش دیده شوند که چه کسانی هستند؟ نمازش چگونه است؟ و در
چه وقت آن را می خواند؟
محاسن، ج ۱، ص ۲۵۴، ح ۲۸۱.

حدیث ۲۱۷۹

امام صادق علیه السلام :

أَلَا أَعَدُّكَ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ؟ الصَّفْحُ عَنِ النَّاسِ وَمُؤَاسَاةُ الرَّجُلِ أَخَاهُ فِي مَالِهِ وَذِكْرُ اللَّهِ كَثِيرًا؛
آیا به شما بگویم که مکارم اخلاق چیست؟ گذشت کردن از مردم، کمک مالی به برادر (دینی) خود و بسیار به یاد خدا بودن.
معانی الأخبار، ص ۱۹۱، ح ۲.

حدیث ۲۱۸۰

امام صادق علیه السلام :

الْتَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا الْأَمْنُ وَصِحَّةُ الْجِسْمِ، وَتَمَامُ النَّعْمَةِ فِي الْأَخْرَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ، وَمَا تَمَّتِ النَّعْمَةُ عَلَى عَبْدٍ قَطُّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ؛
نعمت در دنیا، امنیت و تندرستی است و بالاترین نعمت در آخرت، ورود به بهشت است و هرگز نعمت بر بنده تمام نیست، تا وارد
بهشت شود.
بحار الأنوار، ج ۹۵، ص ۱۳۵، ح ۷.

حدیث ۲۱۸۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ سُرْعَةَ انْتِلاَفِ قُلُوبِ الْأَبْرَارِ إِذَا اتَّقَوْا - وَ أَنَّ لَمْ يُظْهِرُوا التَّوَدُّدَ بِأَلْسِنَتِهِمْ - كَسُرْعَةِ اخْتِلاَطِ مَاءِ السَّمَاءِ بِمَاءِ الْأَنْهَارِ، وَإِنَّ بُعِيدَ انْتِلاَفِ
قُلُوبِ الْفُجَّارِ إِذَا اتَّقَوْا - وَ أَنَّ أَظْهَرُوا التَّوَدُّدَ بِأَلْسِنَتِهِمْ - كَبُعْدِ الْبَهَائِمِ مِنَ التَّعَاطُفِ وَ أَنَّ طَالَ اعْتِلاَفُهَا عَلَى مَدَّوْدٍ وَاحِدٍ؛
نیکوکاران، چون با هم روبه رو شوند، هر چند به زبان باهم اظهار دوستی و محبت نکنند، دل هایشان، به سرعت پیوستن باران به
آب رودخانه ها، با هم انس می گیرد، و بدکاران، هر گاه با هم روبه رو شوند، هر چند به زبان با هم اظهار دوستی و محبت کنند،

ولی دل هایشان از انس و الفت گرفتن با یکدیگر دور است، همانند چارپایان که از عاطفه به دورند، گرچه روزگاری دراز از یک آخور، علوفه بخورند.
تحف العقول، ص ۳۷۳.

حدیث ۲۱۸۲

امام صادق علیه السلام :

اِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ لِمَا لَهَا أَوْ جَمَالِهَا لَمْ يُزْرَقْ ذَلِكَ فَإِنَّ تَزَوُّجَهَا لِدِينِهَا رَزَقَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ جَمَالَهَا وَمَالَهَا؛
اگر مردی با زنی به خاطر ثروت یا زیبایی ازدواج کند، آن را بدست نمی آورد و اگر به خاطر دینش با او ازدواج نماید، خداوند زیبایی و ثروت او را نیز نصیبش می گرداند.
من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۳۹۲.

حدیث ۲۱۸۳

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا سَأَلَهُ الْعَلَاءُ بْنُ فَضِيلٍ عَنْ تَفْسِيرِ هَذِهِ الْآيَةِ «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ...» - : مَنْ صَامَ أَوْ أَعْتَقَ أَوْ حَجَّ يُرِيدُ مَحَمَدَةَ النَّاسِ فَقَدْ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِ، وَهُوَ شِرْكٌ مَغْفُورٌ؛
در پاسخ سؤال علاء بن فضیل از تفسیر این آیه: «پس هر کس امید دیدار پروردگارش را دارد...» فرمودند: هر کس به خاطر ستایش مردم نماز بخواند یا روزه بگیرد یا بنده آزاد نماید و یا حج برود، عمل خود را به شرک آمیخته است که البته این شرک، قابل آمرزش است [بر خلاف شرک در پرستش، که قابل آمرزش نیست].
بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۳۰۱، ح ۴۰.

حدیث ۲۱۸۴

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ...»: الرَّجُلُ يَعْمَلُ شَيْئًا مِنَ النَّوَابِ لَا يَطْلُبُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ، إِنَّمَا يَطْلُبُ تَرْكِيَةَ النَّاسِ؛ يَشْتَهِي أَنْ يُسْمَعَ بِهِ النَّاسُ، فَهَذَا الَّذِي أَشْرَكَ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ؛
درباره آیه «هر کس امید دیدار پروردگارش را دارد...» فرمودند: گاهی انسان کار ثوابی می کند اما با آن، در پی رضای خدا نیست، بلکه ستایش مردم را در نظر دارد و مشتاق است آن را به گوش مردم برساند. چنین کسی در عبادت پروردگار خود، شرک آورده است.
کافی، ج ۲، ص ۲۹۴، ح ۴.

حدیث ۲۱۸۵

امام صادق علیه السلام :

فَكَرَّ يَا مُفَضَّلُ فِي هَذِهِ الْمَعَادِنِ وَمَا يُخْرَجُ مِنْهَا مِنَ الْجَوَاهِرِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ مِثْلَ الْجِصِّ، وَالْكِلسِ، وَالْجَبْسِينِ، وَالزَّرَانِيخِ، وَالْمَرْتَكِ، وَالْقُوَيْنَا، وَالزُّبَيْقِ، وَالنُّحَاسِ، وَالرَّصَاصِ، وَالْفِضَّةِ، وَالذَّهَبِ، وَالزَّبْرُجِدِ، وَالْيَاقُوتِ، وَالزُّمُرْدِ، وَضُرُوبِ الْحِجَارَةِ! وَكَذَلِكَ مَا يُخْرَجُ

مِنْهَا مِنَ الْقَارِ، وَالْمُومِيَا، وَالْكَبْرِيتِ، وَالنَّفْطِ، وَغَيْرِ ذَلِكَ مِمَّا يَسْتَعْمَلُهُ النَّاسُ فِي مَآرِبِهِمْ. فَهَلْ يَخْفَى عَلَى ذِي عَقْلٍ أَنَّ هَذِهِ كُلَّهَا دَخَائِرٌ دُخِرَتْ لِلْإِنْسَانِ فِي هَذِهِ الْأَرْضِ لِيَسْتَخْرِجَهَا فَيَسْتَعْمَلَهَا عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَيْهَا؟!

ای مُفَضَّل! در این معدن ها و مواد معدنی گوناگونی که از آنها استخراج می شود، بیندیش: مواد معدنی ای چون گچ و آهک و سنگ گچ و زرنیخ و مردار سنگ و قونیا و جیوه و مس و سرب و نقره و طلا و زبرجد و یاقوت و زُمرّد و انواع سنگ ها و نیز دیگر چیزها (مانند: قیر و مومیا و گوگرد و نفت و جز اینها) که از معادن، استخراج می شوند و مردم، آنها را برای نیازهایشان به کار می گیرند. آیا بر هیچ عاقلی پوشیده است که اینها همه گنج هایی هستند که برای انسان در زمین، اندوخته شده اند تا آنها را استخراج کند و به هنگام نیاز، مورد استفاده قرار دهد؟ ...

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۱۸۶، ح ۱۸.

حدیث ۲۱۸۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّ كَافِرًا فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ، وَمَنْ أَبْغَضَ كَافِرًا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ... صَدِيقٌ عَدُوُّ اللَّهِ عَدُوُّ اللَّهِ؛

هر کس کافری را دوست بدارد، با خدا دشمنی ورزیده است و هر کس با کافری دشمنی ورزد، خدا را دوست داشته است... دوست دشمن خدا، دشمن خداست.

أمالی صدوق، ص ۷۰۲، ح ۹۶۰.

حدیث ۲۱۸۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ؛ يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ، وَيَجْلِبُ الْعِدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِينَ، وَيُسِفِكُ بِهَا الدِّمَاءَ، وَيُهْدِمُ بِهَا الدَّوْرَ، وَ يُكْشِفُ بِهَا السُّتُورَ. وَالنَّمَامُ أَشْرُّ مَنْ وَطِئَ عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادوها سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی انداخته می شود، یاران یکدل با هم دشمن می گردند، خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. آدم سخن چین، بدترین کسی است که روی زمین قدم برمی دارد.

بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۲۱، ح ۱۴.

حدیث ۲۱۸۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: «الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الدُّنْيَا»، إِنَّ الثَّمَانِيَّ رَكَعَاتٍ يُصَلِّيهَا الْعَبْدُ آخِرَ اللَّيْلِ زِينَةُ الْآخِرَةِ؛

خدای عزوجل فرموده است: «مال و فرزندان، زینت زندگی دنیا هستند»؛ لیکن هشت رکعتی که بنده در آخر شب می خواند، زینت آخرت است.

بحار الأنوار، ج ۸۳، ص ۱۲۶، ح ۷۵.

حدیث ۲۱۸۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْمُتَكَبِّرِينَ يُجْعَلُونَ فِي صُورِ الذَّرِّ، يَتَوَطَّوهُمْ النَّاسُ حَتَّى يَفْرَغَ اللَّهُ مِنْ الْحِسَابِ؛

افراد متکبر، [در روز قیامت] به شکل مورچه درآورده می شوند و مردم، پیوسته آنها را لگد می کنند، تا وقتی که خدا از رسیدگی به حساب بندگان، فارغ شود.

کافی، ج ۲، ص ۳۱۱، ح ۱۱.

حدیث ۲۱۹۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَكَلَ مِنْ مَالِ أَخِيهِ ظُلْمًا وَلَمْ يَزِدَّهُ عَلَيْهِ، أَكَلَ جَذْوَةً مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛

هر کس چیزی از مال برادر [دینی] خود را به ستم و ناحق بخورد و آن را به او برنگرداند، روز قیامت، شراره ای از آتش می خورد. ثواب الاعمال، ص ۳۲۲، ح ۸.

حدیث ۲۱۹۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَتَّصِفُ ذَالِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَقِيلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ، وَأَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ؛

پیش از آن که آن روز (قیامت) به نیمه برسد، بهشتیان در بهشت و دوزخیان در دوزخ، مستقر شده اند. بحار الأنوار، ج ۷، ص ۱۲۳.

حدیث ۲۱۹۲

امام صادق علیه السلام :

لَا يَطْمَعَنَّ الْمُسْتَهْزِئُ بِالنَّاسِ فِي صِدْقِ الْمَوَدَّةِ؛

کسی که مردم را مسخره می کند، نباید به دوستی خالصانه آنان، امید داشته باشد. بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۴۴، ح ۹.

حدیث ۲۱۹۳

امام صادق علیه السلام :

أَنْظُرْ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَالزَّمَهُ فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّمَا بَلَغَ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

بنگر علی علیه السلام با چه چیز آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پیدا کرد همان را پیروی کن. همانا علی علیه السلام آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با راستگویی و امانتداری بدست آورد.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۵.

حدیث ۲۱۹۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ وَ لَمْ يُسَمِّ كَانَ لِلشَّيْطَانِ فِي وُضُوئِهِ شَرِكٌ وَ إِنْ أَكَلَ أَوْ شَرِبَ أَوْ لَبَسَ وَ كُلُّ شَيْءٍ صَنَعَهُ يَتَّبِعِي أَنْ يُسَمِّي عَلَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ كَانَ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شَرِكٌ؛

هر گاه یکی از شما وضو بگیرد و بسم الله الرحمن الرحيم نگوید. شیطان در آن شریک است و اگر غذا بخورد و آب بنوشد یا لباس بپوشد و هر کاری که باید نام خدا را بر آن جاری سازد، انجام دهد و چنین نکند، شیطان در آن شریک است. محاسن، ج ۲، ص ۴۳۳.

حدیث ۲۱۹۵

امام صادق علیه السلام :

- لِإِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ - : أَحْسَنُ يَا إِسْحَاقُ إِلَى أَوْلِيَائِي مَا اسْتَطَعْتَ، فَمَا أَحْسَنَ مُو؟ مِنْ إِلَى مُو؟ مِنْ وَلَا أَعَانَهُ إِلَّا خَمَشَ وَجَهَ إِبْلِيسَ وَ قَرَحَ قَلْبَهُ؛

به اسحاق بن عمار فرمودند: ای اسحاق! تا می توانی، به دوستانان من نیکی کن؛ زیرا هیچ مؤمنی به مؤمن دیگر نیکی نکرد، مگر این که با این کار، روی ابلیس را خراش انداخت و قلبش را جریحه دار کرد. کافی، ج ۲، ص ۲۰۷، ح ۹.

حدیث ۲۱۹۶

امام صادق علیه السلام :

لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَ نْفَقَ مَا فِي يَدَيْهِ فِي سَبِيلِ مَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ، مَا كَانَ أَحْسَنَ وَلَا - وَفَّقَ؛ أَلَيْسَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَ أَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ» يَعْنِي الْمُقْتَصِدِينَ؛

اگر کسی دار و ندار خود را در راهی از راه های خدا خرج کند، کار نیکویی نکرده و توفیق داده نشده است. مگر نه این است که خدای متعال می فرماید: «خود را به دست خود به هلاکت نیفکنید و نیکی کنید که خداوند، نیکوکاران را دوست دارد»؟ مقصود [خداوند]، میانه روها هستند.

کافی، ج ۴، ص ۵۳، ح ۷.

حدیث ۲۱۹۷

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى «وَ اذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ» - : أَنْ تَشْتَتِي، ثُمَّ ذَكَرْتَ بَعْدُ، فَاسْتَشْنِ حِينَ تَذْكُرُ؛

در پاسخ به سؤال از آیه «و چون فراموش کردی، پروردگارت را به یاد آر» فرمودند: یعنی اگر فراموش کردی ان شاء الله بگویی و بعد یادت آمد، هر زمان که یادت آمد، ان شاء الله بگو.

تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۳۲۵، ح ۱۹.

حدیث ۲۱۹۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَقْرَبُ نُطْفَتَهُ فِي رَحِمٍ تَحْرُمُ عَلَيْهِ؛
سخت ترین عذاب را در روز قیامت، مردی دارد که نطفه خود را در رَحِمی که بر او حرام است، جای دهد.
بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۲۶، ح ۲۸.

حدیث ۲۱۹۹

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَالتَّجَمُّلَ وَيُبْغِضُ الْبُؤْسَ وَالتَّبَاؤُسَ؛
خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد و با فقر و تظاهر به فقر دشمن است.
کافی، ج ۶، ص ۴۴۰، ح ۱۴.

حدیث ۲۲۰۰

امام صادق علیه السلام :
خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ، فَأَوْلَاهَا: صِحَّةُ الْيَدَيْنِ وَالثَّانِيَةُ: الْأَمْنُ وَالثَّلَاثَةُ: أَلْسَعِيَّةُ فِي الرِّزْقِ، وَالرَّابِعَةُ: الْأُنَيْسُ الْمُوَافِقُ (قال الراوي): قُلْتُ: وَ مَا الْأُنَيْسُ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الرُّوْحِيُّ الصَّالِحُ، وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ، وَ الْخَلِيطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَةُ: وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ: الدَّعَةُ؛
پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراه هم‌رأی. راوی پرسید: همراه هم‌رأی کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است.
خصال، ص ۲۸۴.

از ۲۴۰۰ تا ۲۲۰۱

حدیث ۲۲۰۱

امام صادق علیه السلام :
النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: فِي الْمَشْيِ وَ الرُّكُوبِ وَ الْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَ النَّظَرِ إِلَى الْخُضْرَةِ وَ الْأَكْلِ وَ الشُّرْبِ وَ الْجِمَاعِ وَ السُّوَائِكِ وَ غَسْلِ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ وَ النَّظَرِ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَ مُحَادَثَةِ الرِّجَالِ؛
نشاط در ده چیز است: پیاده روی، سواری، آب تنی (شنا)، نگاه کردن به سبزی، خوردن و آشامیدن، آمیزش، مسواک کردن، شستن سر با خطمی، نگاه کردن به زن زیبا و گفتگوی حکیمانه.
خصال، ص ۴۴۳، ح ۳۸.

حدیث ۲۲۰۲

امام صادق علیه السلام :
لَا تَسْتَصْغِرْ مَوَدَّتِنَا فَإِنَّهَا مِنَ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ؛

دوستی ما را دست کم نگیرید، که از باقیاتِ صالحات (کارهای خیر ماندگار) است.
بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۳۰۴، ح ۱۶.

حدیث ۲۲۰۳

امام صادق علیه السلام :

« فِی قَوْلِهِ تَعَالَى «وَالْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ» - : الْقِيَامُ آخِرَ اللَّيْلِ لِصَلَاةِ اللَّيْلِ، وَالدُّعَاءُ فِي الْأَسْحَارِ؛
مقصود خداوند از «باقیاتِ صالحات» در قرآن، برخاستن در پایان شب برای نماز شب و دعا کردن در سحرگاهان است.
تبیان طوسی، ج ۷، ص ۱۴۶.

حدیث ۲۲۰۴

امام صادق علیه السلام :

يَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ، وَلَا يَسْتَأْذِنُ الْأَبُ عَلَى الْإِثْنِ. قَالَ: وَيَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ عَلَى ابْنَتِهِ وَأُخْتِهِ إِذَا كَانَتْ مَتْرُوجَتَيْنِ؛
مرد، هنگام وارد شدن بر پدرش، باید اجازه بگیرد؛ ولی پدر، لازم نیست از پسرش اجازه بگیرد. همچنین مرد، از دخترش و
خواهرش، اگر ازدواج کرده باشند، باید اجازه بگیرد.
کافی، ج ۵، ص ۵۲۸، ح ۳.

حدیث ۲۲۰۵

امام صادق علیه السلام :

لَا يُجَامِعُ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَلَا جَارِيَتَهُ وَفِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يورثُ الزَّنا؛
مرد نباید در حالی که کودکی در اتاق است، با همسر یا کنیزش آمیزش کند؛ چرا که این کار، از عواملی است که موجب زناکار
شدنِ فرزند می شود.
کافی، ج ۵، ص ۴۹۹، ح ۱.

حدیث ۲۲۰۶

امام صادق علیه السلام :

لِيَسْتَأْذِنَ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، وَمَنْ بَلَغَ الْحُلُمَ فَلَا يَلِجُ عَلَى أُمِّهِ
وَلَا عَلَى أُخْتِهِ وَلَا عَلَى خَالَتِهِ وَلَا عَلَى سِوَى ذَلِكَ إِلَّا بِإِذْنٍ، فَلَا تَأْذِنُوا حَتَّى يُسَلَّمَ؛
کسانی که در ملکیت شما هستند [یعنی غلام و کنیزتان] و نیز کسانی که بالغ نشده اند، باید در سه وقت از شما اجازه بگیرند، همان
گونه که خداوند عز و جل به شما امر کرده است، و کسی که بالغ شد، بدون اجازه، نه بر مادرش، نه بر خواهرش، نه بر خاله اش و
نه بر دیگران، وارد نشود. پس اجازه [ی ورود] ندهید تا [برای اطلاع دادن ورودش] سلام کند.
کافی، ج ۵، ص ۵۲۹، ح ۱.

حدیث ۲۲۰۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الْحَقَّ مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يَتَنَّكَبِ الْفِتْنَةَ؛

هر کس حقیقت را از طریق قرآن نشناسد، از فتنه‌ها برکنار نمی‌ماند.

محاسن، ج ۱، ص ۳۴۱، ح ۷۰۲.

حدیث ۲۲۰۸

امام صادق علیه السلام :

لَا يُعَدُّ الْعَاقِلُ عَاقِلًا حَتَّى يَشْتَكِمَلَ ثَلَاثًا: إِعْطَاءَ الْحَقِّ مِنْ نَفْسِهِ عَلَى حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ وَأَنْ يُرْضِيَ لِلنَّاسِ مَا يُرْضِي لِنَفْسِهِ وَاسْتِعْمَالَ الْحِلْمِ عِنْدَ الْغَتْرَةِ؛

عاقل، عاقل نیست مگر آن که سه صفت را در خود به کمال رساند: حق را در هنگام خشنودی و خشم ادا کند، آنچه را برای خود می‌پسندد، برای دیگران هم بپسندد و هنگام خطای دیگران، بردبار باشد.

تحف العقول، ص ۳۱۸.

حدیث ۲۲۰۹

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَحْسَنَ الْمُؤْمِنُ عَمَلَهُ ضَاعَفَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِكُلِّ حَسَنَةٍ سَبْعِمِائَةٍ وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ»؛

هر گاه مؤمن، کارش را به خوبی انجام دهد، خداوند در برابر هر خوبی، کارش را هفتصد برابر می‌کند و این، معنای آن سخن خدای تبارک و تعالی است که فرمود: «و خداوند برای هر کس که بخواهد، چند برابر می‌گرداند».

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۴۷، ح ۷.

حدیث ۲۲۱۰

امام صادق علیه السلام :

نِعْمَ الطَّعَامُ الرَّيْبُ، يُطَيَّبُ النَّكْهَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيُصْفِي اللَّوْنَ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْوَصْبِ وَيُطْفِئُ الْغَضَبَ؛

زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می‌کند، بلغم را از بین می‌برد، چهره را باز، اعصاب را محکم می‌کند و مرض را می‌برد و خشم را خاموش می‌کند.

مکارم الأخلاق، ص ۱۶۶.

حدیث ۲۲۱۱

امام صادق علیه السلام :

(سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ فِي الْغَبِيرَا: إِنَّ لَحْمَهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَعَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَجِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَمَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الْكُلَيْتَيْنِ وَيُدْبِغُ الْمِعْدَةَ وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبُؤَاسِ وَالْتَّقَطِيرِ وَيَقْوِي السَّاقِينَ وَيَقْمَعُ عِرْقَ الْجُدَامِ؛

از امام صادق علیه السلام درباره سنجد شنیدم که می‌فرمودند: گوشت سنجد برای گوشت، هسته آن برای استخوان و پوست آن برای پوست مفید است و در عین حال کلیه‌ها را گرم، معده را ضد عفونی کرده و بازدارنده از بواسیر و تسلسل بول است. ساق پا را

تقویت و جذام را از بدن ریشه کن می کند.

مکارم الأخلاق، ص ۱۷۶.

حدیث ۲۲۱۲

امام صادق علیه السلام :

كُلُوا الزَّمَانَ بِسَحْمِهِ، فَإِنَّهُ يَدْبُغُ الْمَعْدَةَ وَيَزِيدُ فِي الذَّهْنِ؛

انار را با پیه اش بخورید، چرا که معده را پاک می کند و مایه رشد ذهن می شود.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۴، ح ۱۲.

حدیث ۲۲۱۳

امام صادق علیه السلام :

شَكَا نَبِيُّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَلْعَمَّ، فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِأَكْلِ الْعَنْبِ؛

پیامبری از پیامبران به درگاه خداوند - عز و جل - از غم و اندوه، شکایت نمود. خداوند - عز و جل - او را به خوردن انگور، امر فرمود.

کافی، ج ۶، ص ۳۵۱، ح ۴.

حدیث ۲۲۱۴

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ أُقْسِمُ بِاللَّهِ أَنَّهَا الْحَقُّ مَا نَقَصَ مَالٌ مِنْ صَدَقَتِهِ وَلَا زَكَاةٍ وَلَا ظُلْمٍ أَحَدٌ بِظُلَامَتِهِ فَقَدَرَ أَنْ يُكَافِيَ بِهَا فَكَظَمَهَا إِلَّا أَبَدَ لَهُ اللَّهُ مَكَانَهَا عِزًّا، وَلَا فَتَحَ عَبْدٌ عَلَى نَفْسِهِ بَابَ مَسْأَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ؛

به خدا قسم سه چیز حق است: هیچ ثروتی بر اثر پرداخت صدقه و زکات کم نشد، در حق هیچ کس ستمی نشد که بتواند تلافی کند، اما خویشترنداری نمود مگر این که خداوند به جای آن به او عزت بخشید و هیچ بنده ای در خواهشی را به روی خود نگشود مگر این که دری از فقر به رویش باز شد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۰۹، ح ۷۹.

حدیث ۲۲۱۵

امام صادق علیه السلام :

أَرْبَعَةٌ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فَذَكَرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرَّابِعَ: رَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَادَّانَهُ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَلَمْ أَمُرْكَ بِالشَّهَادَةِ؟

دعای چهار نفر مستجاب نمی شود و چهارمین آنها کسی است که مالش را بدون شاهد، به دیگری وام بدهد [و گیرنده وام، آن را بر نگرداند]، خدای - عز و جل - می فرماید: «آیا به تو فرمان ندادم که شاهد بگیر؟!». [مقصود، آیه ۲۸۲ از سوره بقره است که توصیه می کند برای هر معامله ای، سندی نوشته شود و شاهدانی به گواهی گرفته شوند].

فروع کافی، ج ۵، ص ۲۹۸، ح ۲.

حدیث ۲۲۱۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ ذَهَبَ حَقُّهُ عَلَى غَيْرِ بَيِّنَةٍ لَمْ يُوجِبْ جَزَاءً؛

کسی که به خاطر نگرفتن شاهد، حَقِّش (مالش) از دست برود، آجری نخواهد بُرد.

فروع کافی، ج ۵، ص ۲۹۸، ح ۳.

حدیث ۲۲۱۷

امام صادق علیه السلام :

مَا مِنْ عَبْدٍ أَسْرَّ خَيْرًا فَذَهَبَتِ الْأَيَّامُ أَبَدًا حَتَّى يُظْهِرَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُسِرُّ شَرًّا فَذَهَبَتِ الْأَيَّامُ حَتَّى يُظْهِرَ اللَّهُ لَهُ شَرًّا؛

هر بنده ای که خیری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند خیری را از او آشکار می سازد و هر بنده ای که شری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند شری را از او آشکار می گرداند.

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۲۸۲، ح ۴.

حدیث ۲۲۱۸

امام صادق علیه السلام :

لِلْمُسْرِفِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ: يَشْتَرِي مَا لَيْسَ لَهُ وَ يَلْبِسُ مَا لَيْسَ لَهُ وَ يَأْكُلُ مَا لَيْسَ لَهُ؛

اسراف کننده، سه نشانه دارد: آنچه در شأنش نیست خریداری می کند، آنچه در شأنش نیست می پوشد و آنچه در شأنش نیست می خورد.

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۷۷۲، ح ۳۱۳.

حدیث ۲۲۱۹

امام صادق علیه السلام :

رَوَى أَنَّهُ نَظَرَ الصَّيَادِقُ إِلَى فَاكِهِةٍ قَدِ رُمِيَتْ مِنْ دَارِهِ لَمْ يُسِدِّتْ قَصَّ أَكْلِهَا فَعَضِبَ وَقَالَ: مَا هَذَا إِنْ كُنْتُمْ سَبِعْتُمْ فَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَمْ يَشْبَعُوا فَأَطْعِمُوهُ مَنْ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ؛

نقل شده است که امام صادق علیه السلام مشاهده کردند که سویی نیم خورده از خانه ایشان بیرون افتاده است. خشمگین شدند و فرمودند: اگر شما سیر هستید، خیلی از مردم گرسنه اند. خوب بود آن را به نیازمندش می دادید.

بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۴۳۲، ح ۱۶.

حدیث ۲۲۲۰

امام صادق علیه السلام :

مِنْ أَوْثَقِ عُرَى الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ ، وَ تُبْغِضَ فِي اللَّهِ ، وَ تُعْطَى فِي اللَّهِ ، وَ تَمْنَعَ فِي اللَّهِ

از محکم ترین دست آویزهای ایمان، این است که: در راه خدا دوست بداری و در راه خدا دشمن بداری و در راه خدا ببخشی و

در راه خدا دریغ کنی.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۴۵، ح ۵۷.

حدیث ۲۲۲۱

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ يَا خَوَانَ الصِّدْقَانَهُمْ عِدَّةٌ عِنْدَ الرَّخَاءِ، وَ جُنَّةٌ عِنْدَ الْبَلَاءِ؛

دوستان وفادار داشته باش؛ چرا که آنان، در روزگار آسودگی، ذخیره محسوب می شوند و در روزگار گرفتاری، سپر بلا خواهند بود.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۵۱، ح ۱۰۳.

حدیث ۲۲۲۲

امام صادق علیه السلام :

لَا خَيْرَ فِي صُحْبِهِ مَنْ لَمْ يَرَ لَكَ مِثْلَ الَّذِي يَرَى لِنَفْسِهِ؛

دوستی با کسی که برای تو حقی مانند حقوق خودش قائل نیست، ارزشی ندارد.

تحف العقول، ص ۳۶۸.

حدیث ۲۲۲۳

امام صادق علیه السلام :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَسِمْتَ لِي مِنْ قِسْمِ أَوْ رَزَقْتَنِي مِنْ رِزْقٍ فَاجْعَلْهُ حَالًا - طَيِّبًا وَاسِعًا مُبَارَكًا قَرِيبَ الْمَطْلَبِ سَهْلَ الْمَأْخَذِ فِي يُسْرِ مَنِّكَ وَ عَافِيَةٍ وَ سَلَامَةٍ وَ سَعَادَةٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛

خدایا! بر محمد و خاندان او، درود فرست و آنچه را برایم قسمت کرده و یا روزی نموده ای، حلال، پاک، فراوان، با برکت، دست یافتنی و آسان به دست آمدنی قرار بده، با راحتی، عافیت، تندرستی و خوش بختی از سوی خود مقرر کن! به درستی که تو بر هر چیز توانایی.

بحار الأنوار، ج ۸۹، ص ۳۷۷، ح ۶۶.

حدیث ۲۲۲۴

امام صادق علیه السلام :

مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ رَجُلٌ يَبْدُوهُ أَخُوهُ بِالصُّلْحِ فَلَمْ يُصَالِحْهُ؛

از رحمت خدا به دور است، از رحمت خدا به دور است کسی که برادر دینی اش، او را به آشتی [و اصلاح روابط] دعوت کند و او نپذیرد.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۳۶، ح ۳۵.

حدیث ۲۲۲۵

امام صادق علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ» - اللَّهُ أَجَلٌ وَأَعْدَلٌ وَأَعْظَمُ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِعَبْدِهِ عُذْرٌ لَا يَدَعُهُ يَعْتَذِرُ بِهِ، وَ لَكِنَّهُ فُلِحَ فَلَمْ يَكُنْ لَهُ عُذْرٌ؛

درباره این فرموده خدای متعال که: «به آنان اجازه داده نمی شود تا عذرخواهی کنند» فرمودند: خداوند، ارجمندتر و عادل تر و بزرگ تر از آن است که بنده اش عذری داشته باشد و اجازه ندهد عذرش را بیاورد؛ بلکه بنده است که مغلوب [هوس] می شود و دیگر عذری برایش باقی نمی ماند.

تفسیر نور الثقلین، ج ۵، ص ۴۹۰، ح ۲۲.

حدیث ۲۲۲۶

امام صادق علیه السلام :

الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْزٌ عَلَى الصَّبِيِّ ؛
شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است .
کافی ، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳ .

حدیث ۲۲۲۷

امام صادق علیه السلام :

لَا يَتَّبِعِي لِلْمَرَأَةِ أَنْ تُجَمَّرَ ثَوْبَهَا إِذَا خَرَجَتْ مِنْ بَيْتِهَا؛
شایسته نیست که زن مسلمان، آن گاه که از خانه خویش بیرون می رود، لباس خود را وسیله جلب توجه دیگران نماید. [خوشبو و یا جذاب نماید].

کافی، ج ۵، ص ۵۱۹، ح ۳.

حدیث ۲۲۲۸

امام صادق علیه السلام :

لِلْمُفْضَلِ - : إِذَا رَأَيْتَ بَيْنَ اثْنَيْنِ مِنْ شِيعَتِنَا مُنَازَعَةً فَافْتَدِهَا مِنْ مَالِي؛
به مفضل فرمودند: هر گاه میان دو نفر از شیعیان ما نزاعی دیدی از مال من غرامت بده (یعنی با پرداخت وجه مورد اختلاف، میان آنان را اصلاح کن).

کافی، ج ۲، ص ۲۰۹، ح ۳.

حدیث ۲۲۲۹

امام صادق علیه السلام :

صَدَقَةٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ: إِصْلَاحُ بَيْنِ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبُ بَيْنَهُمْ إِذَا تَبَاعَدُوا؛
صدقه ای که خداوند آن را دوست دارد عبارت است از: اصلاح میان مردم هر گاه رابطه شان تیره شد و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هر گاه از هم دور شدند.

کافی، ج ۲، ص ۲۰۹، ح ۱.

حدیث ۲۲۳۰

امام صادق علیه السلام:

أَلَكَلَامُ ثَلَاثَةٌ: صِدْقٌ وَكَذِبٌ وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ قَالَ: قِيلَ لَهُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ مَا الْإِصْلَاحُ بَيْنَ النَّاسِ؟ قَالَ: تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ كَلَامًا يَبْلُغُهُ فَتَحْبُثُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ: سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فِيكَ مِنَ الْخَيْرِ كَذَا وَكَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتُ مِنْهُ؛

سخن سه گونه است: راست و دروغ و اصلاح میان مردم. به آن حضرت عرض شد: قربانت اصلاح میان مردم چیست؟ فرمودند: از کسی سخنی درباره دیگری می شنوی که اگر سخن به گوش او برسد، ناراحت می شود. پس تو آن دیگری را می بینی و برخلاف آنچه شنیده ای، به او می گویی: از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت.

کافی، ج ۲، ص ۳۴۱، ح ۱۶.

حدیث ۲۲۳۱

امام صادق علیه السلام:

أَلْمُؤْمِنُ لَا يَمْضِي عَلَيْهِ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً إِلَّا عَرَضَ لَهُ أَمْرٌ يَحْزَنُهُ يُدَكِّرُ بِهِ؛

مؤمن، در طول چهل شب، حتما حادثه ای برایش پیش می آید که ناراحتش کند و بیدارش سازد.

بحار الأنوار، ج ۶۷، ص ۲۱۱، ح ۱۴.

حدیث ۲۲۳۲

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ بَلَايَاهُ مَحْشُوءَةٌ بِكَرَامَاتِهِ الْأَبَدِيَّةِ، وَمِحْنَةٌ مَوْرِثَةٌ رِضَاهُ وَقُرْبُهُ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ؛

بلاهایی که از جانب خدا [به بنده مؤمن] می رسند، به یقین، کرامت های جاودان او را به دنبال خود دارند و سختی هایی که در راه او باشند نیز خشنودی او و نزدیکی به او را به بار می آورند، اگر چه ممکن است اندکی به طول بینجامد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۰۰، ح ۲۷.

حدیث ۲۲۳۳

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبْعَثَ سِرِّيَّةً دَعَاهُمْ فَاجْلَسَ هُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: سِيرُوا بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ - لا تَغْلُوا، وَ لا تُمَثِّلُوا، وَ لا تَغْدِرُوا، وَ لا تَقْتُلُوا شَيْخًا فَانِيًا وَ لا صَبِيًّا، وَ لا امْرَأَةً، وَ لا تَقْطَعُوا شَجْرًا إِلَّا أَنْ تُضْطَرُّوا إِلَيْهَا، وَ أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أَدْنَى الْمُسْلِمِينَ أَوْ أَقْصَاهُمْ نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَهُوَ جَارٌ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ فَإِنْ تَبِعَكُمْ فَآخُوكُمْ فِي الدِّينِ، وَ إِنَّ أَبِي فَأَبْلَغُهُ مَأْمَنَةً وَ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ عَلَيْهِ؛

رسول خدا، هرگاه تصمیم می گرفت که گروهی را برای جنگ بفرستد، آنها را فرا می خواند و پیش روی خویش می نشاند و می فرمود: با نام خدا و برای خدا و در راه خدا و بر دین رسول خدا بروید و کینه توزی نکنید و کشته های دشمن را مثلثه نکنید (گوش و بینی و سایر اعضای بدنشان را نبرید) و پیمان شکنی نکنید و پیرمرد از کار افتاده و کودک و زنی را نکشید و درختی را قطع

نکنید - مگر وقتی که چاره ای جز آن نباشد - و اگر مسلمانِ دون پایه یا عالی رتبه ای یکی از مُشرکان را پناه داد، آن مشرک، در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود. پس از آن، اگر از شما پیروی کرد [و مسلمان شد]، برادر دینی شماست و اگر امتناع ورزید، او را به پناهگاهش برسانید و از خدا بخواهید که در فرصت دیگری، شما را بر او چیره سازد.
فروع کافی، ج ۵، ص ۲۷، ح ۱.

حدیث ۲۲۳۴

امام صادق علیه السلام :

سِنَّةٌ لَا تَكُونُ فِي الْمُؤْمِنِ: الْعُسْرُ وَ التَّكَةُ وَ الْحَسَدُ وَ اللَّجَاجَةُ وَ الْكَذِبُ وَ الْبُغْيُ؛

شش (صفت) در مؤمن نیست: سخت گیری، بی خیری، حسادت، لجاجت، دروغ‌گویی و تجاوز.
تحف العقول، ص ۳۷۷.

حدیث ۲۲۳۵

امام صادق علیه السلام :

قِيلَ لِلصِّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي أَنْفِقُ وَلَا أَرَى خَلْفًا! قَالَ: أَفْتَرَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَخْلَفَ وَعَيْدُهُ؟ قِيلَ: لَا، قَالَ: فَمِمَّ ذَالِكَ؟ قِيلَ: لَا أَدْرِي.
قَالَ: لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ اِكْتَسَبَ الْمَالَ مِنْ حِلِّهِ لَمْ يُنْفِقْ دِرْهَمًا إِلَّا أَخْلَفَ عَلَيْهِ؛

شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد من انفاق می کنم ولی عوضی برای آن نمی بینم. حضرت فرمودند: آیا دیده ای که خدای - عز و جل - وعده خلاف بدهد؟ گفت: نه! فرمودند: پس این [مشکل] از کجاست؟ عرض کرد: نمی دانم. فرمودند: اگر کسی مال حلالی به دست آورد و از آن مال، درهمی انفاق کند، خدا، قطعاً عوض آن را به وی می دهد.
تفسیر صافی، ج ۴، ص ۲۲۳، ح ۳۹.

حدیث ۲۲۳۶

امام صادق علیه السلام :

- لَمَّا ذَكَرَ رَجُلٌ عِنْدَهُ الْأَغْنِيَاءَ وَ وَقَعَ فِيهِمْ - : أَسْكُتْ! فَإِنَّ الْعَنَى إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَجْمِهِ بَارًا بِإِخْوَانِهِ أَضْعَفَ اللَّهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ: «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ...»؛

مردی در حضور امام صادق علیه السلام از ثروتمندان، سخن به میان آورد و از آنان بدگویی کرد. حضرت فرمودند: خاموش! ثروتمند، چنانچه به خویشاوندان خود رسیدگی کند و به برادرش احسان نماید، خداوند دو برابر به او مزد می دهد؛ زیرا خداوند می فرماید: «اموال و فرزندان، شما را به ما نزدیک نمی کنند، مگر مؤمنان و شایسته کاران را که پاداش دو چندان دارند».
تفسیر علی بن ابراهیم، ج ۲، ص ۲۰۳.

حدیث ۲۲۳۷

امام صادق علیه السلام :

رَأَيْتُ الْمَعْرُوفَ كَاسِيَمِهِ، وَ لَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْمَعْرُوفِ إِلَّا- ثَوَابُهُ، وَ ذَلِكَ يُرَادُ مِنْهُ، وَ لَيْسَ كُلُّ مَنْ يُحِبُّ أَنْ يَصْنَعَ الْمَعْرُوفَ إِلَى النَّاسِ يَصْنَعُهُ، وَ لَيْسَ كُلُّ مَنْ يَزْعَبُ فِيهِ يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَ لَا كُلُّ مَنْ يَقْدِرُ عَلَيْهِ يُؤَدِّنُ لَهُ فِيهِمَاذَا اجْتَمَعَتِ الرَّغْبَةُ وَ الْقُدْرَةُ وَ الْأِذْنُ فَهَذَاكَ

تَمَّتِ السَّعَادَةُ لِلطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ إِلَيْهِ؛

من خوبی را مانند نامش [خوب و زیبا] دیدم و هیچ چیز بهتر از خوبی نیست، مگر پاداش آن و همین هم از آن امید می رود. و چنین نیست که هر کس دوست داشت به مردم خوبی کند، این کار را انجام دهد و چنین نیست که هر کس رغبت به خوبی کردن داشت توان انجام آن را داشته باشد یا هر کس توانایی خوبی کردن را داشت [فرصت و] توفیق آن را نیز به دست آورد؛ بلکه هرگاه رغبت و توانایی و توفیق با هم گرد آیند، آن گاه است که خوشبختی برای خوبی کننده و آن که در حَقِّش خوبی شده است، به طور کامل فراهم می آید.
کافی، ج ۴، ص ۲۶، ح ۳.

حدیث ۲۲۳۸

امام صادق علیه السلام:

أَنْ كَانَتْ لَكَ يَدٌ عِنْدَ إِنْسَانٍ فَلَا تُفْسِدْهَا بِكَثْرَةِ الْمَنِّ وَالذِّكْرِ لَهَا، وَلَكِنْ اتَّبِعْهَا بِأَفْضَلِ مِنْهَا فَإِنَّ ذَلِكَ أَجْمَلُ بِكَ فِي أَخْلَاقِكَ، وَ أَوْجَبَ لِلتَّوَابِ فِي آخِرَتِكَ؛
اگر به کسی خوبی کردی، آن را با منت گذاشتن و به رخ کشیدن زیاد، ضایع نکن؛ بلکه با خوبی بهتری ادامه اش بده؛ زیرا این کار برای اخلاق تو زینده تر است و پاداش آخرت را حتمی تر می کند.
بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۸۳، ح ۱.

حدیث ۲۲۳۹

امام صادق علیه السلام:

أَلَمْ نُنْهِدُ الصَّنِيعَةَ؛
منت گذاشتن، کار خوب را از بین می برد.
کافی، ج ۴، ص ۲۲، ح ۲.

حدیث ۲۲۴۰

امام صادق علیه السلام:

فِيهِ خَيْرٌ كُمْ وَ خَيْرٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَ خَيْرٌ مِنْ بَعْدِكُمْ وَ خَيْرُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ، وَ لَوْ آتَاكُمْ مَنْ يُخْبِرُكُمْ عَنْ ذَلِكَ لَتَعَجَّبْتُمْ؛
اخبار شما و گذشتگان و آیندگان شما و خبرهای آسمان و زمین، در قرآن آمده است، و اگر کسی نزد شما بیاید و [با تکیه بر قرآن] از آنها خبرتان دهد، حتما تعجب خواهید نمود.
کافی، ج ۲، ص ۵۹۹، ح ۳.

حدیث ۲۲۴۱

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ...» - أَلِكِتَابِ الذِّكْرِ، وَ أَهْلُهُ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛
در این سخن خداوند که فرمود: «اگر نمی دانید، از اهل ذکر (داناان) بپرسید»، ذکر، همان قرآن است و اهل ذکر، خاندان محمد

علیهم السلامند.

تفسیر نور الثقلین، ج ۳، ص ۵۷، ح ۹۷.

حدیث ۲۲۴۲

امام صادق علیه السلام:

مَنْ أَطْعَمَ مُسْلِمًا حَتَّى يُشْبِعَهُ، لَمْ يَدْرِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ مَا لَهُ مِنَ الْأَجْرِ فِي الْآخِرَةِ لَا مَلَكَ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ؛ هر کس مسلمانی را غذا دهد تا سیر شود، از پاداش آخرت او، جز خداوند پروردگار جهانیان هیچ کس دیگری، حتی فرشته مقرب و پیامبر مرسل، خبر ندارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۵، ح ۱۳۸۱.

حدیث ۲۲۴۳

امام صادق علیه السلام:

إِطْعَامُ الْأَسِيرِ حَقٌّ عَلَى مَنْ أَسَرَهُ ... فَإِنَّهُ يَنْبَغِي أَنْ يُطْعَمَ وَيُسْقَى وَيُظَلَّ وَيُرْفَقَ بِهِ كَافِرًا كَانَ أَوْ غَيْرَهُ؛

غذا دادن به اسیر، وظیفه ای است به گردن کسی که او را به اسارت گرفته است ... پس سزاوار است که اسیر، چه کافر باشد و چه غیر کافر، خوراک و آب داده شود و در سایه قرار گیرد و با او مدارا شود.

کافی، ج ۵، ص ۳۵، ح ۲.

حدیث ۲۲۴۴

امام صادق علیه السلام:

حَقُّ الصَّدَقَةِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهَا ذُخْرُكَ عِنْدَ رَبِّكَ عَزَّ وَجَلَّ وَوَدِيعَتُكَ الَّتِي لَا تَحْتَاجُ إِلَى الْأَشْهَادِ عَلَيْهَا، وَكُنْتَ بِمَا تَسْتَوْدِعُهُ سِتْرًا أَوْ ثِقًا مِنْكَ بِمَا تَسْتَوْدِعُهُ عِلَانِيَةً، وَتَعْلَمَ أَنَّهَا تَدْفَعُ الْبَلَايَا وَالْأَسْقَامَ عَنْكَ فِي الدُّنْيَا، وَتَدْفَعُ عَنْكَ النَّارَ فِي الْآخِرَةِ؛

حق صدقه این است که بدانی هر صدقه ای، پس انداز تو نزد پروردگارت - عز و جل - است و سپرده ای است که احتیاجی به شاهد گرفتن برای آن نیست و این که اطمینان تو به سپرده ای که پنهانی به ودیعه می گذاری (صدقه ای که پنهانی می دهی)، بیشتر از چیزی باشد که آشکارا می سپاری و این که بدانی صدقه، در دنیا بلاها و بیماری ها را از تو دور می گرداند و در آخرت، آتش جهنم را.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۴، ح ۱.

حدیث ۲۲۴۵

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ» - : دَعَاءٌ؛

در این گفته خداوند که فرمود: «ابراهیم، بردبار و زاری کننده و توبه کار بود»، [زاری کننده] یعنی بسیار دعا کننده.

بحار الأنوار، ج ۱۲، ص ۱۲، ح ۳۲.

حدیث ۲۲۴۶

امام صادق علیه السلام :

أَتَرَى اللَّهَ أَعْطَى مَنْ أَعْطَى مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ، وَمَنْ مَنَعَ مَنْ مَنَعَ مِنْ هَوَانٍ بِهِ عَلَيْهِ؟! لَا، وَلَكِنَّ الْمَالَ مَالُ اللَّهِ يَضَعُهُ عِنْدَ الرَّجُلِ وَدَائِعٍ، وَ جَوْرَ لَهُمْ أَنْ يَأْكُلُوا قَصِيدًا وَيَلْبَسُوا قَصِيدًا وَيَنْكِحُوا قَصِيدًا وَيَزَكِبُوا قَصِيدًا، وَيَعُودُوا بِمَا سِوَى ذَلِكَ عَلَى فَقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَيَلْمُوا بِهِ شَعَثَهُمْ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مَا يَأْكُلُ حَلَالًا وَيَشْرَبُ حَلَالًا وَيَزَكِبُ وَيَنْكِحُ حَلَالًا، وَمَنْ عَدَا ذَلِكَ كَانَ عَلَيْهِ حَرَامًا. أَتَرَى اللَّهَ أَ تَتَمَنَّيَ رَجُلًا عَلَى مَالٍ لَهُ أَنْ يَشْتَرِيَ فَرَسًا بِعَشْرَةِ آلَافٍ دِرْهَمٍ وَيُجْزِيَهُ فَرَسٌ بِعِشْرِينَ دِرْهَمًا؟! وَقَالَ: «لَا تُشْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ»؟! فکر می کنی اگر خداوند به کسی چیزی داده، به این خاطر است که او در پیشگاه خدا احترام دارد؟ و اگر به کسی چیزی نداده، از آن روست که او در نظر خدا، خوار و بی مقدار است؟ نه! بلکه مال و ثروت، از آن خداست که نزد انسان به امانت می گذارد و به انسان ها اجازه می دهد که با رعایت میانه روی، بخورند و بپوشند و ازدواج کنند و وسیله سواری سوار شوند و اضافه آن را به مؤمنان نیازمند بدهند و به این وسیله، آنها را از پریشانی برهانند. پس هر کس چنین کند، آنچه می خورد و می نوشد و سوار می شود و ازدواج می کند، حلال است و هر کس از این حد تجاوز کند، بر او حرام است ... آیا خیال می کنی اگر خداوند مالی را به امانت به کسی بدهد، او حق دارد اسبی را به ده هزار درهم بخرد، در حالی که اسب بیست درهمی هم برایش کافی است؟ ... حال آن که خداوند فرموده است: «اسراف نکنید که خدا اسرافکاران را دوست ندارد»؟! بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۳۰۴، ح ۱۷.

حدیث ۲۲۴۷

امام صادق علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَاحِ، مَا دَاوَوْا مَرَضَهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَإِنَّهُ أَسْرَعُ شَيْءٍ مَنَّفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَإِنَّهُ نَصُوحَةٌ؛ اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب از هر چیزی سریع تر به قلب فایده می بخشد بویژه آن که خوش بو کننده است. طب الأئمه، ص ۱۳۵.

حدیث ۲۲۴۸

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ أَصْلُ كُلِّ خَيْرٍ، وَمِنْ فُرُوعِنَا كُلِّ بَرٍّ، فَمِنَ الْبِرِّ: التَّوْحِيدُ، وَالصَّلَاةُ، وَالصِّيَامُ وَكَطْمُ الْعَيْظِ، وَالْعَفْوُ عَنِ الْمُسِيءِ، وَرَحْمَةُ الْفَقِيرِ، وَ تَعَهُدُ الْجَارِ، وَالْإِقْرَارُ بِالْفَضْلِ لِأَهْلِهِ. وَعِدُّونَا أَصْلُ كُلِّ شَرٍّ، وَمِنْ فُرُوعِهِمْ كُلُّ قَيْحٍ وَفَاحِشَةٍ، فَمِنْهُمْ الْكُذْبُ، وَالْبُخْلُ، وَالنَّمِيمَةُ، وَالْقَطِيعَةُ، وَ أَكْلُ الرِّبَا، وَ أَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ بغيرِ حَقِّهِ، وَ تَعِدِّي الْحُدُودِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ، وَ زُكُوبُ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَّنَ، وَ الزَّنَا، وَ السَّرِقَةُ، وَ كُلُّ مَا وَافَقَ ذَلِكَ مِنَ الْقَبِيحِ. فَكَذَّبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَعَنَا وَ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِفُرُوعِ غَيْرِنَا؛

ما [خاندان پیامبر]، ریشه همه خوبی ها هستیم و هر نیکی ای، [میوه ای] از شاخه های ماست و از جمله نیکی هاست: یکتا دانستن خدا، نماز، روزه، فروخوردن خشم، گذشت از کسی که بدی ای کرده است، ترحم به نیازمند، رسیدگی به همسایه و اعتراف به کمال اهل کمال. دشمن ما نیز ریشه همه بدی هاست و هر زشتی و بدکاری ای، [میوه ای] از شاخه های اوست و از جمله زشتی هاست: دروغ، بخل، سخن چینی، قطع رابطه با خویشاوندان، ربا خواری، به ناحق خوردن مال یتیم، تجاوز از حدود فرمان های

الهی، بدکارگی آشکار و پنهان، زنا، دزدی و هر زشتی دیگری از این دست. پس هر کس بگوید: با ماست، امّا به شاخه های دشمن ما چنگ بزند، دروغگوست.
کافی، ج ۸، ص ۲۴۲، ح ۳۳۶.

حدیث ۲۲۴۹

امام صادق علیه السلام :
الْغِنَاءُ مِمَّا أَوْعَدَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ النَّارَ وَهُوَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ يَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ»؛
ساز و آواز، از جمله گناهانی است که خداوند - عزّ و جلّ - برای آن وعده آتش داده است، آن جا که می فرماید: «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهوده را می خرند تا مردم را از روی نادانی از راه خدا گمراه سازند و آیات الهی را مسخره کنند؛ برای آنان عذابی خوار کننده خواهد بود».
من لا يحضره الفقيه، ج ۴، ص ۵۸، ح ۵۰۹۲.

حدیث ۲۲۵۰

امام صادق علیه السلام :
عَبْدُ الْأَعْلَى: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ»، قَالَ: الرِّجْسُ مِنَ الْأَوْثَانِ: الشُّطْرُنْجُ، وَقَوْلُ الزُّورِ: الْغِنَاءُ. قُلْتُ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ» قَالَ: مِنْهُ الْغِنَاءُ؛
عبد الاعلی: از امام صادق علیه السلام درباره این سخن خدای - عزّ و جلّ - پرسیدم که می فرماید: «از پلیدی بُت ها، دوری کنید و از گفتار باطل، اجتناب ورزید». فرمودند: پلیدی بت ها، شطرنج است و گفتار باطل، ساز و آواز. عرض کردم: منظور از سخن بیهوده در آیه «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهوده می خرند» چیست؟ فرمودند: یکی از نمونه های آن، ساز و آواز است.
بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۲۴۵، ح ۲۰.

حدیث ۲۲۵۱

امام صادق علیه السلام :
الْمَرْأَةُ تَحِيضٌ، يَحْرُمُ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَأْتِيَهَا لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ»؛
زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این گفته خداوند متعال: «از زنان حائض کناره گیری کنید و با آنان نزدیکی ننماید تا پاک شوند».
وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۳۲۲، ح ۹.

حدیث ۲۲۵۲

امام صادق علیه السلام :
عَنْ عُدَايَةَ الصَّرَفِيِّ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَرَى هَؤُلَاءِ الْمُشَوِّهِينَ خَلْقَهُمْ؟ قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ آبَاؤُهُمْ يَأْتُونَ نِسَاءَهُمْ فِي الطَّمَثِ؛

عذافر صیرفی - : امام صادق علیه السلام فرمودند: این گروه زشت چهره را می بینی؟ گفتم: بله. فرمودند: اینان کسانی هستند که پدرانشان با مادرانشان در حال حیض، آمیزش کرده اند.

کافی، ج ۵، ص ۵۳۹، ح ۵.

حدیث ۲۲۵۳

امام صادق علیه السلام :

مَا خَلَتِ الدُّنْيَا مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْ إِمَامٍ عَدْلٍ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حُجَّةً لِلَّهِ فِيهَا عَلَى خَلْقِهِ؛

جهان، از هنگامی که خدا آسمان ها و زمین را آفرید، از امام عادل، خالی نبوده است و تا برپایی قیامت نیز [از امام عادل] خالی نخواهد ماند، تا حجت خدا بر خلقش در روی زمین باشد.

بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۴، ح ۲۸.

حدیث ۲۲۵۴

امام صادق علیه السلام :

الْبُنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَيُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ ؛

پسران، نعمت اند و دختران خوبی. خداوند ، از نعمت ها سؤال می کند و به خوبی ها پاداش می دهد .

کافی ، ج ۶، ص ۷، ح ۱۲ .

حدیث ۲۲۵۵

امام صادق علیه السلام :

الضَّبْرُ يُظْهِرُ مَا فِي بَوَاطِنِ الْعِبَادِ مِنَ النُّورِ وَالصَّفَاءِ، وَالْجَزَعُ يُظْهِرُ مَا فِي بَوَاطِنِهِمْ مِنَ الظُّلْمَةِ وَالْوَحْشَةُ؛

صبر، نور و صفایی را که در باطن بندگان است، ظاهر می سازد و ناله و بی تابی، ظلمت و ترس درونی آنها را آشکار می کند.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۹۰، ح ۴۴.

حدیث ۲۲۵۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّاتَهُمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعْصُوا اللَّهَ أَبَدًا وَإِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ لِأَنَّ نِيَّاتَهُمْ

كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ بَقُوا فِيهَا أَنْ يُطِيعُوا اللَّهَ أَبَدًا فَبِالنِّيَّاتِ خُلِدَ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ ثُمَّ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى: (قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَى شَاكِلَتِهِ) قَالَ:

عَلَى نِيَّتِهِ؛

جهنمیان از این رو در آتش، جاویدانند که در دنیا، نیتشان این بود که چنانچه تا ابد زنده بمانند تا ابد خدا را نافرمانی کنند و

بهشتیان نیز از این رو در بهشت، جاویدانند که در دنیا بر این نیت بودند که اگر برای همیشه ماندگار باشند برای همیشه خدا را

فرمان برند. پس، جاودانگی هر دو گروه به سبب نیت هایشان است. آن گاه حضرت این آیه را تلاوت کردند: «بگو هر کس طبق

نیت خود عمل می کند».

کافی، ج ۲، ص ۸۵، ح ۵.

حدیث ۲۲۵۷

امام صادق علیه السلام :

لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَتَقَّقَ مَا فِي يَدَيْهِ فِي سَبِيلِ مَنْ سَبِيلَ اللَّهِ مَا كَانَ أَحْسَنَ وَلَا وَفَّقَ، أَلَيْسَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ»؟! يَعْنِي الْمُقْتَصِدِينَ؛

اگر کسی دار و ندار خود را در راهی از راه های خدا خرج کند، کار خوبی نکرده و توفیقی نیافته است. مگر نه این که خدای تعالی می فرماید: «با دست هایتان خود را به هلاکت نیندازید و نیکی کنید که خداوند، نیکوکاران را دوست دارد»؟ مقصود [از نیکوکاران]، میانه روی کنندگان هستند.

کافی، ج ۴، ص ۵۳، ح ۷.

حدیث ۲۲۵۸

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا» - :الْإِحْسَارُ الْفَاقَةُ؛

درباره آیه «هرگز دست خود را به گردن نیاویز [و بخل نورز] و آن را بیش از حد نیز مگشای که سرزنش شده و حسرت زده بنشینی» فرمودند: مقصود از حسرت، تهی دستی است.

کافی، ج ۴، ص ۵۵، ح ۶.

حدیث ۲۲۵۹

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ السَّخِيُّ الْمُبْدِرُ الَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ، وَلَكِنَّهُ الَّذِي يُؤَدِّي إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا فَرَضَ عَلَيْهِ فِي مَالِهِ مِنَ الزَّكَاةِ وَغَيْرِهَا؛

سقاوتمند، آن ولخرجی نیست که اموال خود را نابه جا می بخشد؛ بلکه کسی است که زکات و دیگر حقوق مالی ای را که خدای - عز و جل - بر او واجب کرده است، می پردازد.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۵۲، ح ۹.

حدیث ۲۲۶۰

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا قَالَ لَهُ أَبُو عُبَيْدَةَ: أَدْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا يَجْعَلَ رِزْقِي عَلَى أَيْدِي الْعِبَادِ - :أَبَى اللَّهُ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ أَرْزَاقَ الْعِبَادِ بَعْضَهُمْ مِنْ بَعْضٍ وَلَكِنْ أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى أَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ؛

ابو عبیده به امام صادق علیه السلام عرض کرد: «دعا کنید که خداوند روزی مرا دست بندگانش قرار ندهد»، امام فرمودند: خداوند چنین کاری نمی کند. او روزی بندگانش را در دست یکدیگر قرار داده است؛ اما از خدا بخواه که روزیت را در دست بندگان خویش قرار دهد، که این از خوش بختی است.

تحف العقول، ص ۳۶۱.

حدیث ۲۲۶۱

امام صادق علیه السلام :

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يَكُونَ خَائِفًا رَاجِيًا، وَلَا يَكُونُ خَائِفًا رَاجِيًا حَتَّى يَكُونَ عَامِلًا لِمَا يَخَافُ وَيَرْجُو؛
بنده، مؤمن نباشد مگر آن گاه که بیمناک و امیدوار باشد و بیمناک و امیدوار نباشد مگر آن گاه که بیم و امید، او را به عمل
وادارد.

بحار الأنوار، ج ۷۰، ص ۳۹۲، ح ۶۱.

حدیث ۲۲۶۲

امام صادق علیه السلام :

إِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ إِنَّمَا الْأَيْمَانُ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنْمِثُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ؛
هرگاه مؤمن به برادر [دینی] خود تهمت بزند، ایمان در قلب او از میان می رود، همچنان که نمک در آب، ذوب می شود.
کافی، ج ۲، ص ۳۶۱، ح ۱.

حدیث ۲۲۶۳

امام صادق علیه السلام :

لَا يَسْتَيْقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا وَلَا يَسْتَيْقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا؛
هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل، یقین نمی کند.
تفسیر العیاشی، ج ۲، ص ۵۳، ح ۳۹.

حدیث ۲۲۶۴

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَافَأَ السَّفِيهَ بِالسَّفِيهِ فَقَدْ رَضِيَ بِمَا أَتَى إِلَيْهِ حَيْثُ اخْتَدَى مِثَالَهُ؛
هر کس [رفتار] نابخرد را با نابخردی تلافی کند، به رفتار وی رضایت داده است؛ زیرا از الگوی آن پیروی کرده است.
کافی، ج ۲، ص ۳۲۲، ح ۲.

حدیث ۲۲۶۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَقَدْ أَصْرَبَ بِالْوَرَثَةِ، وَالْوَصِيَّةُ بِالْخُمْسِ وَالرُّبْعِ أَفْضَلُ مِنَ الْوَصِيَّةِ بِالثُّلُثِ. وَمَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَلَمْ يَتْرُكْ ۲۷۵. نزدیک
ترین ها را تأمین کنید

هر کس در باره یک سوم [دارایی اش] وصیت کند، به وارثان، زیان زده است و وصیت کردن در باره یک پنجم و یک چهارم، از
وصیت کردن در باره یک سوم، بهتر است. کسی که در باره یک سوم وصیت می کند، در واقع، چیزی باقی نگذاشته است.
کافی، ج ۷، ص ۱۱، ح ۵.

حدیث ۲۲۶۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ صَدَقَةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَ تَمْحُو الذَّنْبَ الْعَظِيمَ وَ تَهَوِّنُ الْحِسَابَ وَ صَدَقَةُ النَّهَارِ تُثْمِرُ الْمَالَ وَ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ؛
 صدقه در شب، خشم پروردگار را فرو می‌نشاند و گناه بزرگ را پاک می‌کند و حساب (قیامت) را آسان می‌گرداند و صدقه در روز، ثروت می‌آورد و عمر را زیاد می‌کند.
 کافی، ج ۴، ص ۹، ح ۳.

حدیث ۲۲۶۷

امام صادق علیه السلام :

مَرَّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى جَارِيَةٍ قَدِ اشْتَرَتْ لِحْمًا مِنْ قِصَابٍ وَ هِيَ تَقُولُ: زِدْنِي، فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: زِدْهَا فَإِنَّهُ
 أَعْظَمُ لِلْبَرَكَه؛
 امیر المؤمنین علیه السلام از جایی عبور می‌کردند که دیدند دختری از قصاب، گوشت خریده است و می‌گوید: سنگین تر بکش.
 امیر المؤمنین علیه السلام به قصاب فرمودند: بیشتر بده؛ چرا که این کار، برکت [دارایی ات] را بیشتر می‌کند.
 کافی، ج ۵، ص ۱۵۲، ح ۸.

حدیث ۲۲۶۸

امام صادق علیه السلام :

أَبُو بَصِيرٍ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ شَيْءٌ إِلَّا- وَ لَهُ حِدٌّ. قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا حِدُّ التَّوَكُّلِ؟ قَالَ: الْيَقِينُ. قُلْتُ: فَمَا حِدُّ
 الْيَقِينِ؟ قَالَ: أَلَّا تَخَافَ مَعَ اللَّهِ شَيْئًا؛
 ابو بصیر می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمودند: هیچ چیزی نیست که حد و نهایتی نداشته باشد. عرض کردم: فدایت شوم! حد
 و نهایت توکل چیست؟ فرمودند: یقین. عرض کردم: حد و نهایت یقین چیست؟ فرمودند: این که جز خدا، از کسی و چیزی نترسی.
 کافی، ج ۲، ص ۵۷، ح ۱.

حدیث ۲۲۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبُّ حَلَالًا- لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَ مَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَّ لِيَفِرَّ النَّاسُ مِنَ الْحَرَامِ إِلَى الْحَلَالِ وَ إِلَى التَّجَارَاتِ وَ
 إِلَى الْبَيْعِ وَ الشَّرَاءِ فَيَبْقَى ذَلِكَ بَيْنَهُمْ فِي الْقَرْضِ؛
 به راستی، اگر ربا حلال بود، مردم تجارت و تلاش برای معاش را رها می‌کردند. به همین دلیل خداوند ربا را حرام کرد تا مردم از
 حرام به حلال و تجارت و خرید و فروش رو بیاورند و به یکدیگر قرض بدهند.
 من لايحضره الفقيه، ج ۳، ص ۵۶۷، ح ۴۹۳۷.

حدیث ۲۲۷۰

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : «يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ» وَقَدْ أَرَى مَنْ يَأْكُلُ الرِّبَا يَرْبُو مَالَهُ؟ - : فَأَيُّ مَحَقٍ أَمْحَقُ مِنْ دِرْهِمِ رَبَا يَمْحَقُ الدِّينَ فَإِنْ تَابَ مِنْهُ ذَهَبَ مَالُهُ وَافْتَقَرَ؛

مردی از امام صادق علیه السلام درباره آیه «خداوند ربا را نابود می کند و صدقات را افزایش می دهد» سؤال کرد و گفت: گاه کسی را می بینم که ربا می خورد و با این حال ثروتش زیاد می شود؟ حضرت فرمودند: کدام نابودی، نابود کننده تر از یک درهم ربا که دین را نابود می کند. که اگر توبه هم کند ثروتش از دست می رود و فقیر می شود. تهذیب الأحکام، ج ۷، ص ۱۹، ح ۸۳.

حدیث ۲۲۷۱

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الصَّادِقَ أَوَّلَ مَنْ يُصَدِّقُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ وَتُصَدِّقُهُ نَفْسُهُ تَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ؛

راستگو را نخستین کسی که تصدیق می کند، خدای - عز و جل - است که می داند او راستگوست و نیز نفس او تصدیقش می کند که می داند راستگوست. کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۶.

حدیث ۲۲۷۲

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ»- : هُوَ أَنْ يَتَقَوْلَ الرَّجُلُ عَلَيْكَ بِالْبَاطِلِ، أَوْ يَأْتِيكَ بِمَا لَيْسَ فِيكَ فَتُعْرِضَ عَنْهُ لِلَّهِ. وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: إِنَّهُ الْغِنَاءُ وَالْمَلَاهِي؛

درباره آیه «و کسانی که از لغو، روی می گردانند» فرمودند: یعنی کسی درباره تو حرف نادرستی بیاورد، یا چیزی را که در تو نیست به تو نسبت بدهد و تو به خاطر خدا، از او روی بگردانی. در روایتی دیگر آمده است: مقصود از لغو، ساز و آواز و کارهای غفلت آور است.

تفسیر مجمع البیان، ج ۷، ص ۱۵۸.

حدیث ۲۲۷۳

امام صادق علیه السلام :

- عِنْدَ مَا سَأَلَهُ الْمُفَضَّلُ عَنْ عَلَّةِ تَحْرِيمِ الْخَمْرِ - : حَرَّمَ اللَّهُ الْخَمْرَ لِفِعْلِهَا وَفَسَادِهَا لِأَنَّ مُدْمِنَ الْخَمْرِ تُورِثُهُ الْإِرْتِعَاشَ، وَ تَذْهَبُ بِنُورِهِ، وَ تَهْدِمُ مَرْوَتَهُ، وَ تَحْمِلُهُ عَلَى أَنْ يَجْتَرِيَ عَلَى إِرْتِكَابِ الْمُحَارِمِ وَ سَيْفِكَ الدَّمَاءِ وَ رُكُوبِ الزَّانَا، وَ لَا يُؤْمِنُ إِذَا سَيَّرَ أَنْ يَثْبَ عَلَى حُرْمِهِ وَ لَا يَعْقِلُ ذَالِكَ، وَ لَا يَزِيدُ شَارِبَهَا إِلَّا كَلَّ شَرًّا؛

در پاسخ به سؤال مُفَضَّل از علت تحریم شراب فرمودند: خداوند، شراب را به علت تأثیر بد و فسادی که به وجود می آورد حرام کرد؛ زیرا شراب خوار دچار رَعْشه می شود، نورانیت دلش از بین می رود، مردانگی و مروّت را از دست می دهد، بر ارتکاب کارهای حرام و خونریزی و زنا، گستاخ و بی پروا می شود و در حال مستی و بی عقلی، هیچ بعید نیست که به محارم خود نیز تجاوز کند. شراب، برای شراب خوار، جز شرّ و بدی به همراه ندارد.

علل الشرایع، ص ۴۷۶، ح ۲.

حدیث ۲۲۷۴

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَضَرَتِ الصَّلَاةُ، فَادَّانَ وَاقَامَ جِبْرَائِيلُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، تَقَدَّمْ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: تَقَدَّمْ يَا جِبْرَائِيلُ. فَقَالَ لَهُ: إِنَّا لَا نَتَقَدَّمُ الْأَدَمِيِّينَ مُنْذُ أَمْرُنَا بِالسُّجُودِ لِأَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛

شبی که پیامبر صلی الله علیه و آله به معراج برده شد، وقت نماز رسید. پس جبرئیل، اذان و اقامه گفت و سپس عرض کرد: ای محمد! [برای امامت نماز] پیش برو. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: تو پیش برو، ای جبرئیل! جبرئیل گفت: از آن زمان که به ما دستور داده شد بر آدم سجده کنیم، خود را بر آدمیان، مقدم نمی داریم.

بحار الأنوار، ج ۱۸، ص ۴۰۴، ح ۱۰۸.

حدیث ۲۲۷۵

امام صادق علیه السلام:

- وَقَدْ سَأَلَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانٍ: الْمَلَائِكَةُ أَفْضَلُ أَمْ بَنُو آدَمَ؟ - قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ رَكَّبَ فِي الْمَلَائِكَةِ عَقْلًا - بِلَا - شَهْوَةٍ، وَرَكَّبَ فِي الْبَهَائِمِ شَهْوَةً - بِلَا - عَقْلِ، وَرَكَّبَ فِي بَنِي آدَمَ كِلَيْتَهُمَا فَمَنْ غَلَبَ عَقْلُهُ شَهْوَتَهُ فَهُوَ خَيْرٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، وَ مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ؛

در پاسخ به این سؤال عبد الله بن سنان که: فرشتگان بهترند یا آدمیان؟ فرمودند: امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام فرموده است: خداوند در فرشتگان، عقل تنها نهاده است، بدون خواهش نفسانی و در حیوانات، میل و خواهش نهاده است و عقل نهاده، و در بنی آدم، هر دو را نهاده است. آن کس که عقلش بر خواهشش چیره آید، از فرشتگان برتر است و هر کس خواهشش بر عقلش غالب گردد، از حیوانات، پایین تر است.

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۹۹، ح ۵.

حدیث ۲۲۷۶

امام صادق علیه السلام:

إِخْدَارٌ مِنَ النَّاسِ ثَلَاثَةٌ: الْخَائِنُ، وَالظَّالِمُ، وَالتَّمَامُ لِأَنَّ مَنْ خَانَ لَكَ خَانَكَ، وَمَنْ ظَلَمَ لَكَ سَيَظْلِمُكَ، وَمَنْ نَمَّ إِلَيْكَ سَيَنِمُّ عَلَيْكَ؛

در میان مردم، از سه کس، دوری کن: خیانتکار، ستمکار و سخن چین؛ زیرا کسی که به خاطر تو [به دیگری] خیانت کند، به خود تو نیز خیانت می کند و کسی که به خاطر تو [به دیگری] ستم کند، به خود تو نیز ستم می کند و کسی که برای تو سخن چینی کند، بر ضد تو نیز سخن چینی خواهد کرد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۲۹، ح ۱۱.

حدیث ۲۲۷۷

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ...» -: هُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالْأَوْصِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛

در پاسخ به سؤال از معنای آیه «و در روز قیامت، ترازوهای عدل را می نهیم و هیچ کس در چیزی ستم نمی بیند» فرمودند: مقصود از این ترازوها، پیامبران و اوصیای آنها هستند.

بحار الأنوار، ج ۷، ص ۲۴۹، ح ۶.

حدیث ۲۲۷۸

امام صادق علیه السلام :

نَحْنُ وَ شِيعَتُنَا حِزْبُ اللَّهِ ، وَ حِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ؛

ما و شیعیانمان، حزب خداییم و حزب خدا، پیروز است.

التوحيد، ص ۱۶۶، ح ۳.

حدیث ۲۲۷۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعَ عِلَامَاتٍ: وَجْهٌ مُتَبَسِّطٌ وَ لِسَانٌ لَطِيفٌ وَ قَلْبٌ رَحِيمٌ وَ يَدٌ مُعْطِيَةٌ

بهشتی ها چهار نشانه دارند: روی گشاده، زبان نرم، دل مهربان و دست دهنده.

مجموعه ورام، ج ۲، ص ۹۱.

حدیث ۲۲۸۰

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بَنِيَّ أَيُّهَاكَ وَالصَّجَرَ وَ سَوْءَ الْخُلُقِ وَ قَلَّةَ الصَّبْرِ فَلَا يَشِي تَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ وَ أَلْزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي

أُمُورِكَ وَ صَبِّرْ عَلَى مَوَؤَنَاتِ الْأَخْوَانِ نَفْسَكَ وَ حَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ؛

لقمان به فرزندش فرمود: فرزندم! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و بی تابی دوری کن که هیچ دوستی، تحمل این خصلت ها را ندارد. در کارهایت آرام و بردبار، در تحمل زحمات برادران، صبور و با همه مردم، خوش اخلاق باش.

قصص الأنبياء، ص ۱۹۸، ح ۲۴۵.

حدیث ۲۲۸۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَالَ فِيْنَا بَيْتَ شِعْرِ بَنِي اللَّهِ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ؛

هر کس درباره ما یک بیت شعر بگوید، خدای تعالی در بهشت، یک خانه برایش بنا می کند.

عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۷، ح ۱.

حدیث ۲۲۸۲

امام صادق علیه السلام :

يُوق؟ تى بِالْمَرَأَةِ الْحَسِينَةِ الَّتِي قَدِ افْتِنَتْ فِي حُسَيْنِهَا، فَتَقُولُ: يَا رَبِّ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ مَا لَقِيتُ! فَيَجَاءُ بِمَرْيَمَ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَيَقَالُ: أَنْتِ أَحْسَنُ أَوْ هَذِهِ؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ تُفْتِنِي. وَيَجَاءُ بِالرَّجُلِ الْحَسَنِ الَّذِي قَدِ افْتِنَ فِي حُسَيْنِهِ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ مِنَ النَّسَاءِ مَا لَقِيتُ! فَيَجَاءُ بِيُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقَالُ: أَنْتَ أَحْسَنُ أَوْ هَذَا؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ يُفْتِنِي. وَيَجَاءُ بِصَاحِبِ الْبَلَاءِ الَّذِي قَدِ أَصَابَتْهُ الْفِتْنَةُ فِي بَلَاءِهِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ، شَدَّدْتَ عَلَيَّ الْبَلَاءَ حَتَّى افْتِنْتُ فَيَجَاءُ بِأَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقَالُ: أَبَلَيْتُكَ أَشَدُّ أَوْ بَلِيئُهُ هَذَا؟ فَقَدْ ابْتُلِيَ فَلَمْ يُفْتِنِي؛

روز قیامت، زن زیبایی را که به خاطر زیبایی اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و به همین خاطر، این بر سرم آمد. آن گاه، مریم علیها السلام را می آورند و می گویند: آیا تو زیباتری یا او؟ ما به او هم زیبایی دادیم؛ اما به گناه نیفتاد. همچنین مرد زیبایی را که به خاطر زیبایی اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و به خاطر آن، این بر سرم آمد. آن گاه، یوسف علیه السلام را می آورند و به آن مرد می گویند: تو زیباتری یا او؟ ما به او هم زیبایی دادیم؛ اما به گناه نیفتاد. همچنین شخص گرفتاری را که به خاطر گرفتاری اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا به گرفتاری های سخت، مبتلا کردی و به همین خاطر، این بر سرم آمد. آن گاه، ایوب علیه السلام را می آورند و می گویند: آیا گرفتاری تو سخت تر بود یا گرفتاری او؟ ما، او را هم به گرفتاری ها مبتلا کردیم؛ اما به گناه نیفتاد.

بحار الأنوار، ج ۷، ص ۲۸۵، ح ۳.

حدیث ۲۲۸۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الثُّبُوتَ الَّتِي يُصَلِّي فِيهَا بِاللَّيْلِ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ تُضِيءُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُضِيءُ نُجُومُ السَّمَاءِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ؛

خانه هایی که در آنها نماز شب خوانده می شود و قرآن تلاوت می گردد، بر اهل آسمان، نور می افشانند، همچنان که ستارگان، بر اهل زمین، نور می افشانند.

تفسیر مجمع البیان، ج ۲، ص ۸۱۶.

حدیث ۲۲۸۴

امام صادق علیه السلام :

كَذِبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُصَلِّي صَلَاةَ اللَّيْلِ وَهُوَ يَجُوعُ! إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ تَضْمَنُ رِزْقَ النَّهَارِ؛

کسی که فکر می کند نماز شب خوان است و با این حال، گرسنه می ماند، [بداند که] فکرش خطاست؛ چرا که نماز شب، ضامن روزی روز است.

محاسن، ج ۱، ص ۱۲۵، ح ۱۴۱.

حدیث ۲۲۸۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ شَكَرَ اللَّهَ عَلَى مَا أُفِيدَ فَقَدْ اسْتَوْجَبَ عَلَى اللَّهِ الْمَزِيدَ، وَمَنْ أَضَاعَ الشُّكْرَ فَقَدْ خَاطَرَ بِالنَّعْمِ وَلَمْ يَأْمَنِ التَّعْزِيرَ وَالنَّقَمَ؛

هر کس خدا را به خاطر نعمتی که به وی عطا کرده شکر گوید، خود را شایسته افزونی نعمت از جانب خدا نموده است و هر کس

شکر را چنان که باید به جا نیاورد، نعمتی را که دارد، در معرض خطر قرار داده است و از دگرگونی‌ها و عقوبت‌ها، در آمان نخواهد بود.

مشکاة الأنوار، ص ۷۰، ح ۱۱۵.

حدیث ۲۲۸۶

امام صادق علیه السلام:

ثَلَاثٌ لَا يَضُرُّ مَعَهُنَّ شَيْءٌ: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكَرْبِ، وَالِاسْتِغْفَارُ عِنْدَ الذَّنْبِ، وَالشُّكْرُ عِنْدَ النِّعْمَةِ؛

سه کار است که با انجام دادن آنها، زبانی به انسان نمی‌رسد: دعا کردن در هنگام گرفتاری، آمرزش خواهی [از خدا] در هنگام مبتلا شدن به گناه، و شکرگزاری در هنگام بهره‌مندی از نعمت.

اصول کافی، ج ۲، ص ۹۵، ح ۷.

حدیث ۲۲۸۷

امام صادق علیه السلام:

عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُزِقَّنِي مَالًا فَرَزَقَنِي، وَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُزِقَّنِي وَلَدًا فَرَزَقَنِي، وَسَأَلْتُهُ أَنْ يُزِقَّنِي دَارًا فَرَزَقَنِي، وَقَدْ خِفْتُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ اسْتِدْرَاجًا! فَقَالَ: أَمَا وَاللَّهِ مَعَ الْحَمْدِ فَلَا؛

عمر بن یزید می‌گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: من از خدای - عز و جل - ثروت خواستم، به من عطا فرمود. فرزند خواستم، به من عطا فرمود. خانه خواستم، به من عطا فرمود؛ اما می‌ترسم که این، استدراک باشد [یعنی خداوند دارد اندک اندک، مرا به خودم وامی‌گذارد و سزاوار عذاب خویش می‌گرداند]. امام فرمودند: بدان که به خدا قسم، اگر خدا را [به خاطر این نعمت‌ها] شکر کنی، جای هیچ‌گونه نگرانی نیست.

سفینه البحار، ج ۶، ص ۲۷.

حدیث ۲۲۸۸

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِحَجِّ هَذَا الْبَيْتِ فَأَدِمْنُوهُ فَإِنَّ فِي إِدْمَانِكُمْ الْحَجَّ دَفْعَ مَكَارِهِ الدُّنْيَا عَنْكُمْ وَأَهْوَالِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛

شما را به حج خانه خدا، سفارش می‌کنم. هر زمان که توانستید، حج بگذارید؛ چرا که اهتمام شما به حج، گرفتاری‌های دنیا و هراس‌های روز قیامت را از شما دور می‌کند.

أمالی طوسی، ص ۶۶۸، ح ۱۳۹۸.

حدیث ۲۲۸۹

امام صادق علیه السلام:

لَا يُقَطَّعُ السَّارِقُ فِي عَامِ سَنَةٍ - يَعْنِي فِي عَامِ مَجَاعَةٍ؛

در سال قحطی و گرسنگی، دست‌دزد را نباید قطع کرد.

کافی، ج ۷، ص ۲۳۱، ح ۲.

حدیث ۲۲۹۰

امام صادق علیه السلام :

... فَقَالَ نُوحٌ: قَدْ اجْتَلَيْتُهُمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ، فَلَمَّا آتَى عَلَيْهِمْ تِسْعَ مِائَةٍ سِنِينَ وَ لَمْ يُؤْمِنُوا هَمَّ أَنْ يَدْعُوَ عَلَيْهِمْ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ» فَقَالَ نُوحٌ: «رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا إِنَّكَ أَنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلْتَدُوا إِلَّا فَاغِرًا كَفَّارًا»، فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَغْرِسَ النَّخْلَ، فَأَقْبَلَ يَغْرِسُ النَّخْلَ، فَكَانَ قَوْمُهُ يَمْرُونَ بِهِ فَيَسْخِرُونَ مِنْهُ وَيَسْتَهْزِؤُونَ بِهِ وَيَقُولُونَ: شَيْخٌ قَدْ آتَى لَهُ تِسْعَ مِائَةٍ سِنِينَ يَغْرِسُ النَّخْلَ! وَكَانُوا يَزْمُونَهُ بِالْحِجَارَةِ. فَلَمَّا آتَى لِدَلِكِ خَمْسُونَ سَنَةً وَبَلَغَ النَّخْلُ وَاسْتَحْكَمَ أَمْرَ بَقْطَعِهِ، فَسَخِرُوا مِنْهُ وَقَالُوا: بَلَغَ النَّخْلُ مَبْلَغَهُ قَطْعَهُ! إِنَّ هَذَا الشَّيْخَ قَدْ خَرَفَ وَبَلَغَ مِنْهُ الْكِبَرُ، وَهُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى: «وَ كَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ أَنْ تَسَخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسَخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسَخَرُونَ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ». فَأَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ السَّفِينَةَ، وَ أَمَرَ جَبْرَائِيلَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِ وَيُعَلِّمَهُ كَيْفَ يَتَّخِذُهَا. فَصَدَّرَ طَوْلَهَا فِي الْأَرْضِ أَلْفًا وَ مِئَتِي ذِرَاعٍ، وَ عَرْضَهَا ثَمَانِ مِائَةٍ ذِرَاعٍ، وَ طَوْلَهَا فِي السَّمَاءِ ثَمَانُونَ ذِرَاعًا، فَقَالَ: يَا رَبِّ، مَنْ يُعِينُنِي عَلَى اتِّخَاذِهَا؟ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ: نَادِ فِي قَوْمِكَ: مَنْ أَعَانَنِي عَلَيْهَا وَ نَجَّرَ مِنْهَا شَيْئًا صَارَ مَا يَنْجُرُهُ ذَهَبًا وَ فِضَّةً. فَنادى نوحٌ فيهم بذلك، فأعانوه عليها و كانوا يسخرون منه و يقولون: يتخذ السفينة في البر!؛

نوح گفت: «سیصد سال به قوم مهلت می دهم» اما چون نهصد سال بر آنان گذشت و ایمان نیاوردند، تصمیم گرفت که نفرینشان کند. خدای - عز و جل - به او وحی فرمود: «از قوم تو، هرگز کسی ایمان نمی آورد، مگر همان ها که پیش از این، ایمان آورده اند. پس از کار آنان اندوهگین مباش». نوح، عرض کرد: «پروردگارا! احدى از کافران را بر روی زمین، باقی مگذار؛ چرا که اگر آنها را باقی گذاری، بندگانت را گمراه می کنند و جز تبهکار و ستمگر نمی زاینند».

پس خدای - عز و جل - به نوح، فرمان داد که نخل بکارد. نوح علیه السلام به دستور خدا به کاشتن نخل پرداخت؛ ولی قومش بر او می گذشتند و مسخره اش می کردند و می گفتند: «پیرمردی که نهصد سال عمر کرده، نخل می کارد!» و به او سنگ می زدند. پس چون پنجاه سال گذشت و نخل ها رسیدند و محکم شدند، نوح علیه السلام مأمور شد که درختان نخل را قطع کند. قومش او را مسخره کردند و گفتند: «نخل ها به بار نشسته اند؛ اما [این پیرمرد] آنها را قطع می کند! این پیرمرد، خرفت شده و پیری اش از حد، گذشته است». خداوند در این باره می فرماید: «و ثروتمندان قومش، هرگاه بر او می گذشتند، مسخره اش می کردند. نوح گفت: اگر ما را مسخره می کنید، بدانید که ما نیز، روزی، به همین گونه، شما را مسخره خواهیم کرد، و به زودی خواهید دانست». پس از آن، خدا به نوح، فرمان داد که کشتی بسازد و به جبرئیل، فرمان داد که بر نوح، نازل گردد و چگونگی ساختن کشتی را به وی بیاموزد و معین نمود که درازای کشتی، هزار و دویست ذراع (ششصد متر) و پهنای آن، هشتصد ذراع (چهارصد متر) و ارتفاعش هشتاد ذراع (چهل متر) باشد.

نوح گفت: «پروردگارا! چه کسانی در این کار، یاری ام می کنند؟». خدا به او وحی فرمود: «در میان قوم خود، اعلام کن که هر کس در ساختن کشتی و نجاری آن به من کمک کند، در برابر کارش، زر و سیم خواهد گرفت».

نوح، فرمان خداوند را به قوم خود، اعلام کرد و آنان یاری اش نمودند؛ ولی همچنان مسخره اش می کردند که در بیابان، کشتی می سازد!

بحار الأنوار، ج ۱۱، ص ۳۱۱، ح ۵.

حدیث ۲۲۹۱

امام صادق علیه السلام :

النَّاسُ يَسْتَعْتُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ تُنَزَّلَ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ هنگامی که در میان مردم، عدالت برقرار شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال، آسمان، روزی خود را فرو می فرستد و زمین، برکاتش را بیرون می ریزد.
کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶.

حدیث ۲۲۹۲

امام صادق علیه السلام :
ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛
سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و رفاه.
تحف العقول، ص ۳۲۰.

حدیث ۲۲۹۳

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ الْمُؤْمِنَ وَلِيُّ اللَّهِ، يُعِينُهُ وَيَصْنَعُ لَهُ وَلَا يَقُولُ عَلَيْهِ إِلَّا الْحَقَّ وَلَا يَخَافُ غَيْرَهُ؛
مؤمن، دوست خداست، یاریش می رساند و برای او کار می کند و درباره او، جز حق نمی گوید و از غیر او نمی ترسد.
کافی، ج ۲، ص ۱۷۱، ح ۵.

حدیث ۲۲۹۴

امام صادق علیه السلام :
كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ، لِيَرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْإِحْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ؛
مردم را به غیر زبان خود دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند؛ زیرا اینها خود دعوت کننده است.
کافی، ج ۲، ص ۷۸، ح ۱۴.

حدیث ۲۲۹۵

امام صادق علیه السلام :
أَوْحَى اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى! لَا تَفْرَحَ بِكَثْرَةِ الْمَالِ وَلَا تَدْعُ ذِكْرِي عَلَى كُلِّ حَالٍ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الْمَالِ، تُنْسِي الذُّنُوبَ وَإِنَّ تَرْكَ ذِكْرِي، يُفْسِدُ الْقُلُوبَ؛
خدای - عز و جل - به موسی علیه السلام وحی کرد: ای موسی! به زیادی ثروت، شاد مشو و در هیچ حالی مرا فراموش مکن؛ زیرا با زیادی ثروت، گناهان فراموش می شود و از یاد بردن من، قساوت قلب می آورد.
کافی، ج ۲، ص ۴۹۷، ح ۷.

حدیث ۲۲۹۶

امام صادق علیه السلام :

أَلْمَفْوُضُ أَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ ، فِي رَاحَةِ الْأَبَدِ وَالْعَيْشِ الدَّائِمِ الرَّغْدِ ، وَالْمَفْوُضُ حَقًّا هُوَ الْعَالِي عَنْ كُلِّ هَمٍّ دُونَ اللَّهِ تَعَالَى ؛
کسی که کارهای خود را به خدا بسپارد، همواره از آسایش و خیر و برکت در زندگی برخوردار است و واگذارنده حقیقی کارها
به خدا، کسی است که تمام همتش تنها به سوی خدا باشد.
مصباح الشریعه، ج ۱، ص ۱۷۵، ح ۸۳.

حدیث ۲۲۹۷

امام صادق علیه السلام :

رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَبْنَا إِلَى النَّاسِ وَ لَمْ يُبَغِّضْنَا إِلَيْهِمْ! أَمَا وَاللَّهِ لَوْ يَرَوُونَ مَحَاسِنَ كَلَامِنَا، لَكَانُوا بِهِ أَعَزَّ وَ مَا اسْتِطَاعَ أَحَدٌ أَنْ يَتَعَلَّقَ عَلَيْهِمْ
بَشِيءٌ، وَلَكِنْ أَحَدَهُمْ يَسْمَعُ الْكَلِمَةَ فَيَحْطُّ إِلَيْهَا عَشْرًا؛
رحمت خداوند بر آن کس که ما را نزد مردم، محبوب گرداند و در نظر آنان، منفورمان نسازد. بدانید که به خدا سوگند، اگر
راویان، سخنان زیبای ما را روایت می کردند، عزیزتر می شدند و هیچ کس نمی توانست به آنان ایرادی وارد سازد؛ ولی برخی از
آنان، سخنی از ما می شنوند و ده تا بر آن می افزایند.
کافی، ج ۸، ص ۲۲۹، ح ۲۹۳.

حدیث ۲۲۹۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سُدًى، بَلْ خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيُكَلِّفَهُمْ طَاعَتَهُ، فَيَسْتَوْجِبُوا بِذَلِكَ رِضْوَانَهُ
وَ مَا خَلَقَهُمْ لِيُجْلِبَ مِنْهُمْ مَنَفَعَةً وَ لَا لِيُدْفَعَ بِهِمْ مَضْرَرَةٌ، بَلْ خَلَقَهُمْ لِيُنْفَعَهُمْ وَ يُوَصِّلَهُمْ إِلَى نَعِيمِ الْأَبَدِ؛
خداوند - تبارک و تعالی -، آفریدگان خود را بیهوده نیافرید و آنان را به حال خود رها نکرد؛ بلکه آنها را آفرید تا قدرت خویش
را نشان دهد و تکلیف عبادت (اطاعت) خود را به دوش آنها نهد تا با آن، سزاوار خوشنودی او شوند. آنان را نیافرید تا از آنها
سودی ببرد و یا زبانی را به وسیله آنها از خود، دور سازد. بلکه آفریدشان تا به آنها سود برساند و آنها را به نعمت جاودان (بهشت)
برساند.

علل الشرایع، ص ۹.

حدیث ۲۲۹۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: يَا عِبَادِيَ الصَّادِقِينَ! تَنَعَّمُوا بِعِبَادَتِي فِي الدُّنْيَا، فَإِنَّكُمْ تَتَنَعَّمُونَ بِهَا فِي الْآخِرَةِ؛
خدای تبارک و تعالی فرموده است: ای بندگان راستین من! در دنیا، از [نعمت] عبادت من، بهره بگیرید که در آخرت، به خاطر آن،
به رفاه [و آسایش] خواهید رسید.
کافی، ج ۲، ص ۸۳، ح ۲.

حدیث ۲۳۰۰

امام صادق علیه السلام :

فِي الثُّورِ مَكْتُوبٌ: يَا بَنَ آدَمَ! تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمَلًا قَلْبِكَ خَوْفًا، وَ إِلَّا تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمَلًا قَلْبِكَ سُغْلًا بِالدُّنْيَا، ثُمَّ لَا أَسِيدُ فَاقْتَكِ وَ أَكَلِكِ إِلَى طَلَبِهَا؛

در تورات نوشته شده است: ای فرزند آدم! دلت را برای عبادت من، فارغ (خلوت) گردان تا آن را از ترس خودم پر کنم، که اگر دلت را خلوت نکنی، آن را از سرگرمی های دنیا پر می کنم و آن گاه، مانع فقر تو نمی شوم و تو را در طلب دنیا رها می کنم. قصص الانبیاء، ص ۱۶۶، ح ۱۹۳.

حدیث ۲۳۰۱

امام صادق علیه السلام :

يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ، أَكْثَرُ مِمَّا يَعِيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ، وَ يَمُوتُونَ بِدُنُوبِهِمْ، أَكْثَرُ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ؛

مردم، بیشتر از آن که با عمر خود زندگی کنند، با احسان و نیکوکاری خود زندگی می کنند و بیشتر از آن که با اجل خود بمیرند، بر اثر گناهان خود می میرند. دعوات الراوندی، ص ۲۹۱، ح ۳۳.

حدیث ۲۳۰۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْقَلْبَ يَتَلَجَّجُ فِي الْجَوْفِ يَطْلُبُ الْحَقَّ، فَإِذَا أَصَابَهُ إِطْمَآنٌ وَقَرٌّ؛

همانا، دل در درون سینه، بی قرار است و به دنبال حق می گردد و چون به آن رسید، آرام و قرار می گیرد. مشکاه الأنوار، ص ۴۴۵.

حدیث ۲۳۰۳

امام صادق علیه السلام :

يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَمَانِي خِصَالٍ: وَقُورًا عِنْدَ الْهَزَاهِزِ، صَبُورًا عِنْدَ الْبَلَاءِ، شَكُورًا عِنْدَ الرِّخَاءِ، قَانِعًا بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ، لَا يَطْلُمُ الْأَعْدَاءَ، وَ لَا يَتِحَامَلُ لِلْأَصْدِقَاءِ، بَدَنُهُ مِنْهُ فِي تَعَبٍ وَ النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ؛

سزاوار است مؤمن، هشت خصلت داشته باشد: در سختی ها باوقار، در گرفتاری صبور، در آسایش شاکر و به روزی خداوند قانع باشد، به دشمنان ستم نکند، از دوستان کینه و دشمنی به دل نگیرد، بدنش از او در رنج و مردم از او در آسایش باشند. کافی، ج ۲، ص ۴۷، ح ۱.

حدیث ۲۳۰۴

امام صادق علیه السلام :

فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً»: رِضْوَانُ اللَّهِ وَ الْجَنَّةُ فِي الْآخِرَةِ وَ السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ وَ الْمَعَاشِ وَ حُسْنُ الْخُلُقِ فِي الدُّنْيَا؛

در تفسیر آیه «پروردگارا! در دنیا و آخرت، به ما نیکی عطا فرما»: نیکی در آخرت، خشنودی خدا و بهشت است و در دنیا، وسعت

در روزی و (وسایل) زندگی و خوش اخلاقی است.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۸۳، ح ۱۸.

حدیث ۲۳۰۵

امام صادق علیه السلام :

الْأَناسُ إِذَا صَلَّحُوا، كَفُّوا عَنِ تَتَبِعِ عُيُوبِهِمْ؛

مردم، هنگامی که درستکار شوند، از عیب جوئی یکدیگر دست می‌کشند.

من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۱، ح ۵۸۶۲.

حدیث ۲۳۰۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا، يَحْصِدُ غَيْطَةً وَمَنْ يَزْرَعُ شَرًّا، يَحْصِدُ نَدَامَةً وَ لِكُلِّ زَارِعٍ، مَا زَرَعَ؛

هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می‌کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی می‌چیند، هر کس هر چه بکارد، همان را درو می‌کند.

کافی، ج ۲، ص ۴۵۸، ح ۱۹.

حدیث ۲۳۰۷

امام صادق علیه السلام :

مَا نَهَاهُ اللَّهُ عَنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يُطِيقُ تَرْكَهُ، وَلَا أَمْرَهُ بِشَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يَسْتَطِيعُ فِعْلَهُ؛ لَا نُهُ لَيْسَ مِنْ صِفَتِهِ الْجَوْرُ وَالْعَبَثُ وَالظُّلْمُ وَ تَكْلِيفُ الْعِبَادِ مَا لَا يُطِيقُونَ؛

خداوند، از چیزی نهی نکرد، جز این که می‌داند، بنده، توان ترک آن را دارد و به چیزی امر نکرد، جز این که می‌داند، بنده، توان انجام آن را دارد؛ زیرا جور و سرگرمی و ستم و تکلیف کردن بندگان به آنچه توانش را ندارند، از صفات خداوند نیستند.

الإحتجاج، ج ۲، ص ۲۲۳.

حدیث ۲۳۰۸

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مَنْ آتَى اللَّهَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ، أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ: الْإِنْفَاقُ مِنْ إِقْتَارٍ وَالْبِشْرُ لِجَمِيعِ الْعَالَمِ وَالْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِهِ؛

هر کس یکی از این کارها را به درگاه خدا ببرد، خداوند، بهشت را برای او واجب می‌گرداند: انفاق در تنگدستی، گشاده رویی با همگان و رفتار منصفانه.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۳، ح ۲.

حدیث ۲۳۰۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَقْبَلَتْ صَلَاتُهُ أَمْ لَمْ تُقْبَلْ، فَلْيَنْظُرْ هَلْ مَنَعَتْهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ؟ فَيَقْدِرُ مَا مَنَعَتْهُ قَبْلَتْ مِنْهُ؛ کسی که دوست دارد بدانند نمازش قبول شده یا نه؟ باید ببیند آیا نمازش او را از زشتی‌ها و ناپاکی‌ها، دور کرده است یا خیر؟ به همان اندازه که دور کرده، قبول شده است.
بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۸.

حدیث ۲۳۱۰

امام صادق علیه السلام :
صَلَاةُ اللَّيْلِ، تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَتُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَتُطَيِّبُ الرِّيحَ وَتَدْرُ الرِّزْقَ وَتَقْضِي الدَّيْنَ وَتَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَتَجْلُو الْبَصَرَ؛ نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوش بو و روزی را زیاد می‌کند؛ [و زمینه] پرداخت بدهی را فراهم می‌نماید؛ غم و اندوه را از بین می‌برد و چشم را نورانی می‌کند.
ثواب الأعمال، ص ۴۲.

حدیث ۲۳۱۱

امام صادق علیه السلام :
لَا يُصَلِّحُ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ إِلَّا ثَلَاثَةٌ: التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ وَالصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَحُسْنُ التَّقْدِيرِ فِي الْمَعِيشَةِ؛ مسلمان را جز سه چیز، اصلاح نمی‌کند: فهم عمیق دین، صبر بر گرفتاری و تدبیر خوب در زندگی.
کافی، ج ۵، ص ۸۷.

حدیث ۲۳۱۲

امام صادق علیه السلام :
صَلَاةٌ مُتَطَيِّبٌ، أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلَاةً بَغَيْرِ طَيْبٍ؛ یک نماز با بوی خوش (عطر)، بهتر از هفتاد نماز بدون بوی خوش است.
کافی، ج ۶، ص ۵۱۱، ح ۷.

حدیث ۲۳۱۳

امام صادق علیه السلام :
إِذَا قَامَ الْعَبْدُ فِي الصَّلَاةِ مَخْفَفَ صَلَاتِهِ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ: أَمَا تَرَوْنَ إِلَى عَبْدِي كَأَنَّهُ يَرَى أَنَّ قَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِ غَيْرِي؟ أَمَا يَعْلَمُ أَنَّ قَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِي؟

هرگاه بنده ای به نماز بایستد و آن را سبک به جا آورد، خداوند به فرشتگانش می‌گوید: به بنده ام نمی‌نگرید؟ گویا بر آوردن حاجت‌هایش را به دست کسی جز من می‌دانند؟ آیا او نمی‌داند تأمین نیازهایش به دست من است؟
کافی، ج ۳، ص ۲۶۹، ح ۱۰.

حدیث ۲۳۱۴

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَ مِنَّا وَلَا كِرَامَةً مَنْ كَانَ فِي مِصْرٍ فِيهِ مِائَةٌ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ وَ كَانَ فِي ذَلِكَ الْمِصْرِ أَحَدٌ أَوْرَعُ مِنْهُ؛

از ما نیست و کرامتی هم ندارد کسی که در شهر صد هزار نفری یا بیشتر باشد و در آن شهر کسی پرهیزکارتر از او وجود داشته باشد.

کافی، ج ۲، ص ۷۸.

حدیث ۲۳۱۵

امام صادق علیه السلام :

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةً بَيَضاءَ، فَجَالَ الْقَلْبُ يَطْلُبُ الْحَقَّ ثُمَّ هُوَ إِلَى أَمْرِكُمْ أَسْرَعُ مِنَ الطَّيْرِ إِلَى وَكْرِهِ؛

چون خدا، خیر بنده ای را بخواهد، نقطه سفیدی در دلش می نهد تا دلش در پی حق برآید؛ در نتیجه، او به پذیرش عقیده شما (شیعه)، سریع تر از پرنده به سوی آشیانه اش است.

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۲۰۴، ح ۳۳.

حدیث ۲۳۱۶

امام صادق علیه السلام :

دِعَامِيَةُ الْإِنْسَانِ الْعَقْلُ وَالْعَقْلُ مِنْهُ الْفِطْنَةُ وَالْفَهْمُ وَالْحِفْظُ وَالْعِلْمُ. وَ بِالْعَقْلِ يَكْمُلُ وَ هُوَ دَلِيلُهُ وَ مُبْتَصِرُهُ وَ مِفْتَاحُ أَمْرِهِ، فَإِذَا كَانَ تَأْيِيدُ عَقْلِهِ مِنَ التَّوَرِ كَانَ عَالِمًا حَافِظًا ذَاكِرًا فَطِنًا فَهِيمًا، فَعَلِمَ بِذَلِكَ كَيْفَ وَ لِمَ وَ حَيْثُ وَ عَرَفَ مَنْ نَصَحَهُ وَ مَنْ غَشَّه، فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ عَرَفَ مَجْرَاهُ وَ مَوْصُولَهُ وَ مَفْصُولَهُ وَ أَخْلَصَ الْوَحِيدَاتِيَّةَ لِلَّهِ وَ الْأَقْرَارَ بِالطَّاعَةِ، فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مُسْتَبْدِرًا كَمَا لِمَا فَاتَ وَ وَارِدًا عَلَى مَا هُوَ آتٍ، يَعْرِفُ مَا هُوَ فِيهِ وَ لَا يَلِي شَيْءٌ هُوَ هَاهُنَا وَ مِنْ أَيْنَ يَأْتِيهِ وَ إِلَى مَا هُوَ صَائِرٌ وَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْ تَأْيِيدِ الْعَقْلِ؛

ستون انسانیت، عقل است و از عقل، زیرکی، فهم، حفظ و دانش بر می خیزد. با عقل، انسان به کمال می رسد. عقل، راهنمای انسان، بیناکننده و کلید کارهای اوست. هر گاه عقل با نور یاری شود، دانا، حافظ، تیزهوش و فهیم می شود و بدین وسیله (پاسخ)، چگونگی، چرا و کجا را می فهمد و خیرخواه و دغلكار را می شناسد و هر گاه این را دانست، مسیر حرکت و خویش و بیگانه را می شناسد و در توحید و طاعت خداوند اخلاص می ورزد و چون چنین کرد، آنچه از دست رفته جبران می کند و بر آنچه در آینده می آید چنان وارد می شود که می داند در کجای آن است و برای چه منظوری در آنجاست. از کجا آمده و به کجا می رود. و این همه از پرتو تأیید عقل است.

کافی، ج ۱، ص ۲۵، ح ۲۳.

حدیث ۲۳۱۷

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ السَّمْعَ وَ الْبَصِيرَةَ وَ الْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولاً»: يُسْأَلُ السَّمْعُ عَمَّا سَمِعَ، وَ الْبَصِيرَةُ عَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ، وَ الْفُؤَادُ عَمَّا عَقَدَ عَلَيْهِ؛

درباره آیه «زیرا که گوش و چشم و دل، همه مسئولند»، فرمودند: از گوش، درباره آنچه شنیده است، از چشم، درباره آنچه بدان نگریسته و از دل، درباره باورها و دل بستگی هایش بازخواست می شود.
مشکاة الأنوار، ص ۲۵۵.

حدیث ۲۳۱۸

امام صادق علیه السلام :
مَنْ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَمِلَ بِهِ وَعَلَّمَ لِلَّهِ، دُعِيَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ عَظِيمًا، فَقِيلَ: تَعَلَّمَ لِلَّهِ، وَعَمِلَ لِلَّهِ، وَعَلَّمَ لِلَّهِ؛
هر کس برای خدا دانش بیاموزد و به آن عمل کند و به دیگران آموزش دهد، در ملکوت آسمان ها، به بزرگی یاد شود و گویند:
برای خدا آموخت و برای خدا عمل کرد و برای خدا آموزش داد.
کافی، ج ۱، ص ۳۵، ح ۶.

حدیث ۲۳۱۹

امام صادق علیه السلام :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أَلْمُعْتَبِرُ فِي الدُّنْيَا عَيْشُهُ فِيهَا كَعَيْشِ النَّائِمِ يَرَاهَا وَلَا يَمَسُّهَا، وَهُوَ يُزِيلُ عَنْ قَلْبِهِ وَنَفْسِهِ - بِاسْتِقْبَاحِهِ
مُعَامَلَةَ الْمَعْرُورِينَ بِهَا - مَا يورثُهُ الْحِسَابَ وَالْعِقَابَ؛
رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: آنها که از دنیا عبرت گرفته اند، زندگی شان در آن، همانند کسی است که دنیا را در خواب می بیند ولی آن را لمس نمی کند. او با زشت دیدن رفتار فریب خوردگان دنیا، محبت آنچه را که حساب و کیفر دارد، از دل و جان خود می زداید.
مصباح الشریعه، ص ۲۰۴.

حدیث ۲۳۲۰

امام صادق علیه السلام :
إِتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَيْكُمْ بِإِدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ، فَلَوْ أَنَّ قَاتِلَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَمَنَّى عَلَى أَمَانَةٍ لَأَدَّيْتُهَا إِلَيْهِ؛
تقوای الهی پیشه کنید و امانت را به کسی که شما را امین دانسته است، باز گردانید؛ زیرا حتی اگر قاتل امیر المؤمنین علیه السلام امانتی را به من بسپرد، هر آینه آن را به او برمی گردانم.
امالی صدوق، ص ۳۱۸.

حدیث ۲۳۲۱

امام صادق علیه السلام :
خَيْرُ النَّاسِ قِضَاءُ الْحَقِّ؛
بهترین مردم، کسانی هستند که به حق، قضاوت کنند.
بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۲۶۶، ح ۲۰.

حدیث ۲۳۲۲

امام صادق علیه السلام :

فِي قَوْلِهِ «فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا»، أَيْ: عَرَفَهَا وَآلْهَمَهَا، ثُمَّ خَيْرَهَا فَاخْتَارَتْ؛

درباره آیه «شر و خیر را به انسان الهام کرد»، یعنی انسان را آگاه کرد و به او الهام نمود و آنگاه به او اختیار انتخاب داد و او خود انتخاب می کند.

تفسیر القمی، ج ۲، ص ۴۲۴.

حدیث ۲۳۲۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَآدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبِرِّ وَالْفَاجِرِ؛

خدای - عز و جل - هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر با راستگویی و برگرداندن امانت، به نیکوکار و یا بدکار.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۴، ح ۱.

حدیث ۲۳۲۴

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - : «اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ». قَالَ: يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى، وَ يُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى، وَ يُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ؛

از امام صادق علیه السلام درباره آیه «تقوای الهی پیشه کنید چنان که حق اوست»، پرسیده شد. فرمودند: از خداوند، اطاعت شود و نافرمانی نشود، یاد شود و فراموش نشود و شکرگزاری گردد و کفران نگردد.

معانی الأخبار، ص ۲۴۰.

حدیث ۲۳۲۵

امام صادق علیه السلام :

إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُ كُنْتَ فَإِنَّكَ لَا تَسْتَوْحِشُ؛

در هر حال که هستی، تقوای الهی پیشه کن تا هرگز احساس هراس و وحشت نکنی.

تفسیر علی بن ابراهیم، ج ۲، ص ۱۴۷.

حدیث ۲۳۲۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ فِيهَا أَوْحَى اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ! مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ، فَإِنِّي إِنَّمَا أَبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَأَعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَأَزْوَى عَنِّي مَا هُوَ شَرٌّ لَهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَ أَنَا أَعْلَمُ بِمَا يَصْلُحُ عَلَيْهِ عَبْدِي، فَلْيَصْبِرْ عَلَيَّ بِلَاثِي، وَ لِيُشْكِرْ نِعْمَائِي، وَ لِيُرِضْ بِقَضَائِي، أَكْتُبُهُ فِي الصِّدِّيقِينَ عِنْدِي إِذَا عَمِلَ بِرِضَائِي وَ أَطَاعَ أَمْرِي؛

از وحی های خدا به موسی بن عمران علیه السلام بود که: ای موسی بن عمران! آفریده ای را نیافریده ام که نزد من محبوب تر از بنده مؤمنم باشد. بنا بر این، او را گرفتار می کنم، در جایی که برایش بهتر است و به او آسایش می بخشم، در جایی که برایش بهتر است و از او آنچه را که برایش بد است می گیرم و از آن محرومش می کنم؛ زیرا برایش بهتر است. و من بهتر می دانم که چه چیز به صلاح بنده من است. پس باید که بر بالای من صبور و از نعمت هایم سپاسگزار و بر خواست من خشنود باشد، که او را در شمار بندگان راستین خود خواهم نوشت، اگر به رضای من عمل کند و دستورم را فرمان برد.

کافی، ج ۲، ص ۶۲، ح ۷.

حدیث ۲۳۲۷

امام صادق علیه السلام:

فِيمَا سَأَلَ لَهُ الزُّنْدِيقُ: فَلَايَ عِلَّةَ خَلَقَ الْخَلْقَ وَ هُوَ غَيْرُ مُحْتَاجٍ إِلَيْهِمْ وَ لَا مُضْطَرٌّ إِلَى خَلْقِهِمْ وَ لَا يَلِيقُ بِهِ التَّعَبُ بِنَا؟ - خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ حِكْمَتِهِ وَ أَنْفَازِ عِلْمِهِ وَ إِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ؛

در پاسخ سؤال زندیقی که از ایشان پرسید: چرا خداوند، خلایق را آفرید با آن که به آنها نیاز ندارد و ناچار نبوده آنها را بیافریند و شایسته او هم نیست که ما را به بازیچه آفریده باشد؟ امام صادق علیه السلام فرمودند: آنها را آفرید تا حکمتش را آشکار و علمش را عملی کند و تدبیرش را به انجام رساند.

احتجاج، ج ۲، ص ۲۱۷.

حدیث ۲۳۲۸

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى، لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سِدِّي، بَلْ خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيُكَلِّفَهُمْ طَاعَتَهُ... لِيُنْفَعَهُمْ وَ يُوَصِّيهُمْ إِلَى نَعِيمِ الْأَبَدِ؛

خداوند، بندگانش را بیهوده نیافریده و پوچ رها نکرده، بلکه آنان را برای آشکار کردن قدرت خود و موظف کردنشان به طاعت خود، آفریده است ... تا آنان را نفع بخشد و به نعمت (بهشت) جاویدان برساند.

تفسیر نور الثقلین، ج ۳، ص ۵۶۶، ح ۱۶۶.

حدیث ۲۳۲۹

امام صادق علیه السلام:

يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَ تَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً...»، فَالْخَيْرُ الصِّحَّةُ وَ الْغِنَى، وَ الشَّرُّ الْمَرَضُ وَ الْفَقْرُ ائْتِلَاءً وَ اِخْتِبَارًا؛

خدای متعال می فرماید: «و شما را با بدی ها و خوبی ها آزمایش می کنیم». خوبی، همان سلامتی و بی نیازی و بدی، همان بیماری و فقر است که این هر دو، برای آزمایش و امتحان است.

بحار الأنوار، ج ۸۱، ص ۲۰۹، ح ۲۵.

حدیث ۲۳۳۰

امام صادق علیه السلام:

مَا مِنْ قَبِيضٍ وَلَا بَسِطٍ إِلَّا وَ لِلَّهِ فِيهِ الْمَنْ وَالْإِثْلَاءُ؛

هیچ تنگنا و گشایشی نیست، مگر این که خداوند در آن، نعمت و آزمایشی برای انسان قرار داده است.
التوحید، ص ۳۵۴، ح ۱.

حدیث ۲۳۳۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ رَاضِيًا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَهُ خَارَ اللَّهُ لَهُ حَتْمًا؛

هر کس از خدا خیر بخواهد و به آنچه خدا خواسته راضی باشد، خداوند حتما برای او خیر خواهد خواست.
کافی، ج ۸، ص ۲۴۱، ح ۳۳۰.

حدیث ۲۳۳۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ شَتَمَكَ فَقُلْ لَهُ: أَنْ كُنْتَ صَادِقًا فِيمَا تَقُولُ فَاشِيءَ اللَّهُ أَنْ يُعْفِرَ لِي، وَأَنْ كُنْتَ كَاذِبًا فِيمَا تَقُولُ فَاللَّهُ أَشْيَاءُ أَنْ يُعْفِرَ لَكَ. وَمَنْ وَعَدَكَ بِالْخَنَى فَعِدُّهُ بِالنَّصِيحَةِ وَالرَّعَاءِ؛

اگر کسی به تو ناسزا گفت، به او بگو: اگر راست می گویی، از خدا می خواهم که مرا بیامرزد و اگر دروغ می گویی، از خدا می خواهم که تو را بیامرزد. و اگر کسی تهدیدت کرد، تو، او را به خیرخواهی و مراقبت وعده ده.
بحار الأنوار، ج ۱، ص ۲۴۴، ح ۱۷.

حدیث ۲۳۳۳

امام صادق علیه السلام :

كَمَالُ الْأَدَبِ وَالْمُرُوَّةِ سَبْعُ خِصَالٍ: الْعَقْلُ وَالْحِلْمُ، وَالصَّبْرُ وَالرَّفْقُ وَالصَّمْتُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالْمُدَارَاةُ؛
کمال ادب و مروّت، در هفت چیز است: عقل، بردباری، صبر، ملایمت، سکوت، خوش اخلاقی و مدارا.
معدن الجواهر، ص ۵۹.

حدیث ۲۳۳۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةَ حُقُوقٍ، فَأَوْجِبُهَا أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ حَقًّا وَأَنْ كَانَ عَلَى نَفْسِهِ أَوْ عَلَى وَالِدَيْهِ، فَلَا يَمِيلَ لَهُمْ عَنِ الْحَقِّ؛
مؤمن را بر مؤمن، هفت حقّ است؛ واجب ترین آنها این است که آدمی تنها حقّ را بگوید، هر چند بر ضد خود یا پدر و مادرش باشد و به خاطر آنها از حقّ، منحرف نشود.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۲۳، ح ۸.

حدیث ۲۳۳۵

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مَنْ آتَى اللَّهَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ، أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ: الْإِنْفَاقُ مِنْ إِقْتَارٍ، وَالْبِشْرُ لِجَمِيعِ الْعَالَمِ، وَالْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِهِ؛
هر کس یکی از این کارها را به درگاه خدا ببرد، خداوند، بهشت را برای او واجب می‌گرداند: انفاق در تنگدستی، گشاده رویی با همگان و رفتار منصفانه.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۳، ح ۲.

حدیث ۲۳۳۶

امام صادق علیه السلام:

صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَاعْطِ مَنْ حَرَمَكَ وَأَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ سَبَّكَ وَأَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ وَاعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ؛
با کسی که با تو قطع رابطه کرد، رابطه برقرار کن. به کسی که از تو دریغ داشت، ببخش. به کسی که به تو بدی کرد، نیکی کن. بر کسی که تو را ناسزا گفت، سلام کن. با دشمنت، منصفانه رفتار کن و کسی را که بر تو ستم نمود، عفو کن.
تحف العقول، ص ۳۰۵.

حدیث ۲۳۳۷

امام صادق علیه السلام:

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فِي السِّرِّ فَلْيَعْمَلْ حَسَنَةً فِي السِّرِّ وَمَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فِي الْعَلَانِيَةِ فَلْيَعْمَلْ حَسَنَةً فِي الْعَلَانِيَةِ؛
هر کس که پنهانی، عمل بدی مرتکب شد، باید پنهانی، کار خوبی انجام دهد و هر کس که آشکارا، عمل بدی مرتکب گردید، باید آشکارا، کار خوبی انجام دهد.
معانی الأخبار، ص ۲۳۷، ح ۱.

حدیث ۲۳۳۸

امام صادق علیه السلام:

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» قَالَ: هُوَ الْقَلْبُ الَّذِي سَلِمَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا؛
امام صادق علیه السلام درباره آیه «مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید» فرمودند: قلب سالم، قلبی است که [بیماری [دنیا دوستی در آن نباشد.
تفسیر نور الثقلین، ج ۴، ص ۵۸، ح ۵۰.

حدیث ۲۳۳۹

امام صادق علیه السلام:

فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» قَالَ: الْقَلْبُ السَّلِيمُ الَّذِي يَلْقَى رَبَّهُ وَلا يَسْ فِيهِ أَحَدٌ سِوَاهُ، وَكُلُّ قَلْبٍ فِيهِ شِرْكٌ أَوْ شَكٌّ فَهُوَ سَاقِطٌ؛
امام صادق علیه السلام درباره آیه «مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید» فرمودند: دل سالم، دلی است که پروردگارش را در حالی دیدار کند که هیچ کس جز او در آن نباشد و هر دلی که در آن، شرک یا تردید باشد، سقوط کرده است.
کافی، ج ۲، ص ۱۶، ح ۵.

حدیث ۲۳۴۰

امام صادق علیه السلام:

صَاحِبُ النَّبِيِّ الصَّادِقِ صَاحِبُ الْقَلْبِ السَّلِيمِ لِأَنَّ سَلَامَةَ الْقَلْبِ مِنْ هَوَاجِسِ الْمَخِذُورَاتِ بِتَخْلِيصِ النَّبِيِّ لِلَّهِ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»؛

کسی که نیت درست داشته باشد، دل سالم و پاک دارد؛ زیرا سالم داشتن دل از وسوسه های شیطانی، به سبب خالص گردانیدن نیت در همه کارها برای خداوند است. خداوند تعالی می فرماید: «روزی که مال و فرزندان سودی نمی دهند، مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید».

بحار الأنوار، ج ۷۰، ص ۲۱۰، ح ۳۲.

حدیث ۲۳۴۱

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - أَدَبَ نَبِيَّهُ عَلَى مَحَبَّتِهِ فَقَالَ: «وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ»، ثُمَّ فَوَّضَ إِلَيْهِ فَقَالَ - عَزَّ وَجَلَّ -: «وَمَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا»؛

خدای - عز و جل - پیامبرش را در سایه مهر و محبت خویش پروراند و آن گاه فرمود: «تو، حقیقتاً دارای اخلاقی بزرگوارانه هستی». [آن گاه کار دین و امت را] به او واگذار کرد و فرمود: «هر چه را پیامبر برای شما آورد، بپذیرید و از هر چه نهیتان کرد، خودداری کنید».

کافی، ج ۱، ص ۲۶۵، ح ۱.

حدیث ۲۳۴۲

امام صادق علیه السلام:

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَلْيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ، وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

بحار الأنوار، ج ۹۳، ص ۳۲۱، ح ۳۱.

حدیث ۲۳۴۳

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ، فَإِنَّكُمْ لَا تَقْرَبُونَ إِلَى اللَّهِ بِمِثْلِهِ، وَلَا تَتَرَكُوا صَغِيرَةً لِيَصْغُرَ بِهَا أَنْ تَدْعُوا بِهَا، إِنَّ صَاحِبَ الصَّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ؛ شما را سفارش می کنم به دعا کردن؛ زیرا با هیچ چیز به مانند دعا به خدا نزدیک نمی شوید. و دعا کردن برای هیچ امر کوچکی را، به خاطر کوچک بودنش رها نکنید؛ زیرا حاجت های کوچک نیز به دست همان کسی است که حاجت های بزرگ به دست اوست.

کافی، ج ۲، ص ۴۶۷، ح ۶.

حدیث ۲۳۴۴

امام صادق علیه السلام :

إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُحْتَمَ بِخَيْرِ عَمَلِكَ حَتَّى تُقْبَضَ وَ أَنْتَ فِي أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ، فَعَظِّمْ لِلَّهِ حَقَّهُ أَنْ لَا تَبْدُلَ نِعْمَاءَهُ فِي مَعَاصِيهِ؛
اگر می خواهی عملت ختم به خیر شود و وقتی می میری با بهترین اعمال بمیری، حق و حرمت خدای را پاس بدار به این که نعمت های او را در نافرمانی اش به کار نبری.
عیون اخبار الرضا، ج ۷، ص ۴، ح ۸.

حدیث ۲۳۴۵

امام صادق علیه السلام :

أَذْنَى الشُّكْرِ رُؤْيَا النُّعْمَةِ مِنَ اللَّهِ مِنْ غَيْرِ عَلَيْهِ يَتَعَلَّقُ الْقَلْبُ بِهَا دُونَ اللَّهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - وَالرِّضَا بِمَا أُعْطِيَ وَ أَلَّا تَعْصِيَهُ بِنِعْمَتِهِ وَ تُخَالِفَهُ بِشَيْءٍ مِنْ أَمْرِهِ وَ نَهْيِهِ بِسَبَبِ نِعْمَتِهِ؛
کم ترین سپاسگزاری، این است که انسان، نعمت را (مستقیماً) از خدا بداند و جز او علتی برای آن نداند و نیز به آنچه خداوند عطایش کرده، خرسند باشد و با نعمت او مرتکب گناه وی نشود و نعمت خدا را وسیله مخالفت با امر و نهی او قرار ندهد.
مصباح الشریعه، ص ۲۴.

حدیث ۲۳۴۶

امام صادق علیه السلام :

مَا أُنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَ حَمِدَ اللَّهَ ظَاهِرًا بِلِسَانِهِ فَتَمَّ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛
چون خداوند به بنده ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاس بگوید، هنوز سخنش به پایان نرسیده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می شود.
کافی، ج ۲، ص ۹۵، ح ۹.

حدیث ۲۳۴۷

امام صادق علیه السلام :

أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى! أَشْكُرْنِي حَقَّ شُكْرِي. فَقَالَ: يَا رَبِّ! وَ كَيْفَ أَشْكُرُكَ حَقَّ شُكْرِكَ، وَ لَيْسَ مِنْ شُكْرِ أَشْكُرُكَ بِهِ إِلَّا وَ أَنْتَ أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ؟! فَقَالَ: يَا مُوسَى! الْآنَ شَكَرْتَنِي حِينَ عَلِمْتَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي؛
خدای تعالی به موسی علیه السلام وحی فرمود که: ای موسی! مرا چنان که باید شکر کن. موسی عرض کرد: پروردگارا! چگونه تو را چنان که باید شکر گویم حال آن که هر شکری که تو را می گویم خود نعمتی است که تو به من ارزانی داشته ای؟ فرمود: ای موسی! حال که دانستی توفیق آن شکر را هم من به تو داده ام، شکر مرا ادا کرده ای.
کافی، ج ۲، ص ۹۹، ح ۲۷.

حدیث ۲۳۴۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - أُنْعَمَ عَلَى قَوْمٍ بِالْمَوَاهِبِ فَلَمْ يَشْكُرُوا فَصَارَتْ عَلَيْهِمْ وَبَالًا، وَابْتُلِيَ قَوْمًا بِالْمَصَائِبِ فَصَبَرُوا فَصَارَتْ عَلَيْهِمْ نِعْمَةً؛ خداوند - عزَّ وَّجَلَّ - به مردمی نعمت داد؛ اما آنان شکرش را به جای نیاوردند. در نتیجه، آن نعمت ها به زیان آنان تمام شد و [برعکس،] مردمی را به مصیبت ها گرفتار کرد؛ ولی آنان صبر کردند، در نتیجه، آن مصیبت ها برای آنان به نعمت مبدل گشت. تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۳۷۷، ح ۲۲۲.

حدیث ۲۳۴۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ، وَمَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنِ الدُّنْيَا؛ هر کس خدا را شناخت، از خدا ترسید و هر کس از خدا ترسید، دل از دنیا کند. کافی، ج ۲، ص ۶۸، ح ۴.

حدیث ۲۳۵۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ ذَهَبَ يَرَى أَنَّ لَهُ عَلَى الْآخِرِ فَضْلًا فَهُوَ مِنَ الْمُسِيئَاتِ كَبِيرِينَ (قَالَ حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ): فَقُلْتُ لَهُ إِنَّمَا يَرَى أَنَّ لَهُ عَلَيْهِ فَضْلًا بِالْعَاقِبَةِ إِذَا رَأَهُ مُزْتَكِبًا لِلْمَعَاصِي. فَقَالَ: هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ! فَلَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ قَدْ غُفِرَ لَهُ مَا آتَى وَأَنْتَ مَوْقُوفٌ مُحَاسِبٌ أَمَا تَلَوْتَ قِصَّةَ سَيِّحْرِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ؛

هر کس خودش را بهتر از دیگران بداند، او از متکبران است. حفص بن غیاث می گوید: عرض کردم: اگر گنهکاری را ببیند و به سبب بی گناهی و پاک دامنی خود، خویشتن را از او بهتر بداند چه؟ فرمودند: هرگز هرگز! چه بسا که او آمرزیده شود اما تو را برای حسابرسی نگه دارند، مگر داستان جادوگران و موسی علیه السلام را نخوانده ای؟ کافی، ج ۸، ص ۱۲۸، ح ۹۸.

حدیث ۲۳۵۱

امام صادق علیه السلام :

أَلَكِبْرُ أَنْ تَغْمِصَ النَّاسَ وَتُسَفَّهُ الْحَقَّ؛ تکبر، این است که مردم را تحقیر کنی و حق را خوار شماری. کافی، ج ۲، ص ۳۱۰، ح ۸.

حدیث ۲۳۵۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ، يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ وَيُجَلِّبُ الْعَدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِيينَ وَيُسَدِّفُكَ بِهَا الدَّمَاءَ وَيُهْدِمُ بِهَا الدُّورَ وَيُكْشِفُ

بِهَا السُّتُورُ وَ النَّمَامُ أَشْرُّ مَنْ وَطِئَ عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادو، سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی می افتد، دوستان یکدل با هم دشمن می شوند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. سخن چین، بدترین کسی است که روی زمین راه می رود.

بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۲۱، ح ۱۴.

حدیث ۲۳۵۳

امام صادق علیه السلام :

لَا تَقْبَلُ فِي ذِي رَحِمِكَ وَ أَهْلِ الرَّعَايَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ قَوْلَ مَنْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَ جَعَلَ مَأْوَاهُ النَّارَ، فَإِنَّ النَّمَامَ شَاهِدٌ زُورٍ وَ شَرِيكٌ إِبْلِيسَ فِي الْأَعْرَاءِ بَيْنَ النَّاسِ ...؛

درباره خویشان و افراد تحت حمایت، سخن کسی را که خداوند، بهشت را بر او حرام کرده و جایگاهش را دوزخ قرار داده پذیر؛ زیرا که سخن چین، شهادت دروغ می دهد و در دشمنی افکندن میان مردم، شریک شیطان است. امالی صدوق، ص ۷۱۰.

حدیث ۲۳۵۴

امام صادق علیه السلام :

أَلْجَهْرُ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ أَنْ يُذَكَّرَ الرَّجُلُ بِمَا فِيهِ؛

مقصود از [عبارت قرآنی] «بدگویی آشکار درباره دیگری»، گفتن عیب هایی است که در او هست (نه غیر از آن).

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۵۸، ح ۵۰.

حدیث ۲۳۵۵

امام صادق علیه السلام :

قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - : لِيَأْذَنَ بِحَرْبٍ مَنِّي مَنْ آذَى عَبْدِي الْمُؤْمِنَ، وَ لِيَأْمَنَ غَضَبِي مَنْ أَكْرَمَ عَبْدِي الْمُؤْمِنَ؛

خداوند - عز و جل - فرمود: هر کس بنده مؤمن مرا آزار دهد، به من اعلام جنگ کرده است و هر کس بنده مؤمن مرا احترام کند، از خشم من در امان است.

کافی، ج ۲، ص ۳۵۰، ح ۱.

حدیث ۲۳۵۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ بَغَى، صَيَّرَ اللَّهُ بَغْيَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ صَارَتْ نُصْرَةُ اللَّهِ لِمَنْ بَغَى عَلَيْهِ وَ مَنْ نَصَرَهُ اللَّهُ غَلَبَ وَ أَصَابَ الظَّفَرَ مِنَ اللَّهِ؛

هر کس ستم کند، خداوند، ستمش را به خود او باز می گرداند و یاری خدا نصیب کسی می گردد که به او ستم شده و کسی که خدا او را یاری کند، غلبه پیدا می کند و از جانب خدا پیروزی نصیبش می شود.

تحف العقول، ص ۳۱۵.

حدیث ۲۳۵۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ لَيُوحِمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ؛

بدون تردید، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش، رحم می کند.

کافی، ج ۶، ص ۵۰، ح ۵.

حدیث ۲۳۵۸

امام صادق علیه السلام :

... وَ لَوْ كَانَتْ النَّبَاتُ مِنْ أَهْلِ الْفُسْقِ يُؤَخِّدُ بِهَا أَهْلَهَا، إِذَا لَأَخَذَ كُلُّ مَنْ نَوَى الزَّانَا بِالزَّانَا، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى السَّرِقَةَ بِالسَّرِقَةِ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى الْقَتْلَ بِالْقَتْلِ، وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ، لَيْسَ الْجَوْرُ مِنْ شَأْنِهِ، وَ لَكِنَّهُ يُثِيبُ عَلَى نِيَاتِ الْخَيْرِ أَهْلَهَا، وَ إِضْمَارِهِمْ عَلَيْهَا، وَ لَا يُؤَاخِذُ أَهْلَ الْفُسُوقِ حَتَّى يَفْعَلُوا؛

اگر فاسقان به نیت هایشان بازخواست می شدند، در این صورت، هر کس نیت زنا می کرد، به زنا و هر کس نیت دزدی می کرد، به دزدی و هر کس نیت کشتن می کرد، به کشتن بازخواست می شد، ولی خداوند، عادل حکیم است و ظلم، از شأن او به دور است، اما نیکوکاران را بر پایه نیت های خوبشان و بر پایه نیت های خوبی که پنهان داشته اند، پاداش می دهد و بدکاران را تا زمانی که کار بد انجام نداده اند، بازخواست نمی کند.

قرب الإسناد، ص ۹، ح ۲۸ و ص ۴۸، ح ۱۵۸.

حدیث ۲۳۵۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدٌ فِي رِزْقِهِ؛

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، روزیش زیاد می شود.

الدعوات الراوندی، ص ۱۲۷.

حدیث ۲۳۶۰

امام صادق علیه السلام :

أَلْبَرُّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛

نیکوکاری، روزی را زیاد می کند.

کتاب الزهد، ص ۳۳.

حدیث ۲۳۶۱

امام صادق علیه السلام :

أَلْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَ إِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ وَ لَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَ الشَّرَّ إِلَّا بَعِيدَ الْأَخِرَةِ لِأَنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ الشَّرَّ

کَلَّةٌ فِي النَّارِ؛

همه خوبی ها و بدی ها در مقابل توست و هرگز خوبی و بدی واقعی را جز در آخرت نمی بینی، زیرا خداوند، همه خوبی ها را در بهشت و همه بدی ها را در جهنم قرار داده است.
تحف العقول، ص ۳۰۶.

حدیث ۲۳۶۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَجَلَّ - اخْتَارَ لِأَنْبِيَائِهِ الْحَزْثَ وَالزَّرْعَ كَيْلًا يَكْرَهُوا شَيْئًا مِنْ قَطْرِ السَّمَاءِ؛
خداوند - عز و جل - کشت و زرع را برای پیامبران خود برگزید تا هیچ یک از بارش های آسمان را ناخوش ندارند.
کافی، ج ۵، ص ۲۶۰، ح ۱.

حدیث ۲۳۶۳

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أَيُّ الْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: زَرْعُ زَرْعُهُ صَاحِبُهُ وَأَصْلَحُهُ وَأَدَى حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ؛
از پیامبر صلی الله علیه و آله پرسیده شد: کدام مال بهتر است؟ فرمودند: بذری که کشاورزی بکارد و به آن رسیدگی نماید و حق آن را هنگام درو، ادا کند.
وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۱۹۴، ح ۹.

حدیث ۲۳۶۴

امام صادق علیه السلام :

بُرِّوا آبَاءَكُمْ بَيْرِكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ؟ وَعِفُّوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ؛
به پدر و مادر خود نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند، و نسبت به زنان مردم عفت ورزید تا زنانتان عفت ورزند.
کافی، ج ۵، ص ۵۵۴، ح ۵.

حدیث ۲۳۶۵

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَظْهَرُ الْمَرْأَةُ مِنْ زِينَتِهَا؟ قَالَ: «الْوَجْهُ وَالْكَفَّيْنِ»؛
از امام صادق علیه السلام درباره زینت هایی که زن می تواند آنها را در بین نامحرمان آشکار نماید، سؤال شد. فرمودند: تنها گردی صورت و از میچ دست ها به پایین.
قرب الاسناد، ص ۸۲، ح ۲۷۰.

حدیث ۲۳۶۶

امام صادق علیه السلام :

لايزال المؤمنُ يورثُ أهل بيته العِلمَ و الأَدبَ الصَّالِحَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ جَمِيعاً؛
مؤمن، همواره خانواده خود را از دانش و تربیت شایسته بهره مند می سازد تا همه آنان را وارد بهشت کند.
مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۰۱، ح ۱۳۸۸۱.

حدیث ۲۳۶۷

امام صادق علیه السلام :
فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ» - ذِكْرُ اللَّهِ عِنْدَ مَا أَحَلَّ وَ حَرَّمَ؛
درباره آیه «یاد خدا، بزرگ تر است» - به یاد خدا بودن در هنگام رو به رو شدن با حلال و حرام.
نور الثقلین، ج ۴، ص ۱۶۲، ح ۶۱.

حدیث ۲۳۶۸

امام صادق علیه السلام :
عَنْ أَبِي وَوَلَادٍ الْخَنَاطِ قَالَ: سَيَأْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» فَقَالَ: الْإِحْسَانُ أَنْ تُحْسِنَ صِيحْبَتَهُمَا وَ لَا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَشَاكَكَ شَيْئًا هُمَا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ؛
آبی ولاد می گوید: معنای آیه «به پدر و مادران نیکی کنید» را از امام صادق علیه السلام پرسیدم، فرمودند: نیکی به پدر و مادر این است که رفتارت را با آنها نیکو کنی و مجبورشان نکنی تا چیزی که نیاز دارند از تو بخواهند (یعنی قبل از درخواست آنان، نیازشان را برطرف کنی).
بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۷۹، ح ۷۸.

حدیث ۲۳۶۹

امام صادق علیه السلام :
كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أَعْتَمَ وَ ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ شَطْرَهُ أَخَذَ جِرَابًا فِيهِ خُبْزٌ وَ لَحْمٌ وَ الدَّرَاهِمُ فَحَمَلَهُ عَلَى عُنُقِهِ ثُمَّ ذَهَبَ بِهِ إِلَى أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ فَفَسَّمَهُ فِيهِمْ وَ لَا يَعْرِفُونَهُ فَلَمَّا مَضَى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَتَدَوُّوا ذَلِكَ فَعَلِمُوا أَنَّهُ كَانَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛
هوا که تاریک می شد و پاسی از شب می گذشت، امام صادق علیه السلام انبانی پر از نان و گوشت، و درهم بر می داشتند و آن را بر دوش خود می نهادند و برای نیازمندان مدینه می بردند و در میانشان تقسیم می کردند و آنها او را نمی شناختند. وقتی حضرت علیه السلام در گذشتند، دیگر از آن کمک ها خبری نشد. در نتیجه فهمیدند که آن مرد، امام صادق علیه السلام بوده است.
کافی، ج ۴، ص ۸، ح ۱.

حدیث ۲۳۷۰

امام صادق علیه السلام :
- وَ قَدْ قِيلَ لَهُ وَ كَانَ يَتَصَدَّقُ بِالسُّكَّرِ - : أَتَصَدَّقُ بِالسُّكَّرِ؟! قَالَ: نَعَمْ، إِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْهُ فَإِنَّا أَحِبُّ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِأَحَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيَّ؛

به امام صادق علیه السلام که داشت شکر صدقه می داد، عرض شد: آیا شکر صدقه می دهید؟ فرمودند: آری. شکر را از هر چیز دیگری بیشتر دوست می دارم، از این رو، خوش دارم آنچه را بیشتر دوست دارم، صدقه بدهم. کافی، ج ۴، ص ۶۱، ح ۳.

حدیث ۲۳۷۱

امام صادق علیه السلام :
 اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ مَنْ خَلَقَهُ الْمُتَلَوَّنَ، فَلَا تَزُولُوا عَنِ الْحَقِّ وَ أَهْلِهِ، فَإِنَّ مَنِ اسْتَبَدَّ بِالْبَاطِلِ وَ أَهْلِهِ هَلَكَ وَ فَاتَتْهُ الدُّنْيَا؛
 بدانید که خداوند از انسان هایی که دائما رنگ عوض می کنند، نفرت دارد، پس از حق و اهل او جدا نشوید؛ چرا که هر کس به باطل و اهل آن بیوندد، نابود می شود و دنیا را هم از دست می دهد.
 امالی مفید، ص ۱۳۷، ح ۶.

حدیث ۲۳۷۲

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطْلَبَ مَا عِنْدَهُ؛
 خداوند - عز و جل - دوست دارد آنچه نزد اوست، درخواست گردد و طلب شود.
 کافی، ج ۲، ص ۴۷۵، ح ۴.

حدیث ۲۳۷۳

امام صادق علیه السلام :
 إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ مَعَهُ مَلَكٌ وَ شَيْطَانٌ فَإِذَا كَانَ فَرَحُهُ كَانَ دُنُوُّ الْمَلِكِ مِنْهُ وَ إِذَا كَانَ حُزْنُهُ كَانَ دُنُوُّ الشَّيْطَانِ مِنْهُ؛
 احدی نیست مگر این که با او فرشته ای و شیطانی است. هر گاه خوشحال شد، فرشته به او نزدیک شده است و هر گاه اندوهگین شد، از نزدیک شدن شیطان به اوست.
 بحار الأنوار، ج ۶۱، ص ۱۴۵، ح ۲۱.

حدیث ۲۳۷۴

امام صادق علیه السلام :
 الْذُّنُوبُ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعِيمَ الْبُغْيَى، وَ الذُّنُوبُ الَّتِي تَوْرَثُ النَّدَمَ الْقَتْلُ، وَ الَّتِي تُنْزِلُ النَّقَمَ الظُّلْمَ، وَ الَّتِي تَهْتِكُ السِّرَّ شُرْبُ الْخَمْرِ، وَ الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزِّنَا، وَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّجِمِ، وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عَقُوقُ الْوَالِدِينَ؛
 گناهانی که نعمت ها را دگرگون می کند، زورگویی و سرکشی است و گناهانی که پشیمانی به بار می آورد، آدم کشی است، و گناهانی که انتقام و کیفرها را فرود می آورد، ستم است و گناهانی که پرده ها را می درد (و آبرو و حیثیت ها را می برد)، شراب خواری است و گناهانی که جلوی روزی را می گیرد، زناست و گناهانی که مرگ را شتاب می بخشد، قطع رحم است و گناهانی که مانع استجاب دعا می شود و فضا را تیره و تاریک می کند، آزردهن پدر و مادر است.
 کافی، ج ۲، ص ۴۴۷، ح ۱.

حدیث ۲۳۷۵

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَحْصَى عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ مِنْ عَيْبٍ لِيَعْبِيَهُ بِهِ يَوْمَ مَا كَانَ مِنْ أَهْلِ هَذِهِ الْأَيَّةِ، قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - : «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛

هر کس در صدد عیب جویی برادر مؤمنش برآید، تا با آن روزی او را سرزنش کند، مشمول این آیه است: «کسانی که دوست دارند، زشتی‌ها در میان مردم با ایمان، شیوع پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود. و خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید».

مستدرک الوسائل، ج ۹، ص ۱۱۰، ح ۱۰۳۷۹.

حدیث ۲۳۷۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَالَ فِي مُؤْمِنٍ مَا رَأَتْهُ عَيْنَاهُ وَ سَمِعَتْهُ أُذُنَاهُ فَهُوَ مِنَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - : «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛

هر کس درباره مؤمنی چیزی را که با چشم‌های خود دیده و با گوش‌های خود شنیده است بازگو کند، از شمار کسانی است که خدای - عز و جل - فرموده است: «کسانی که دوست دارند که زشتی‌ها در میان مردم با ایمان، شیوع پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود. و خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید».

کافی، ج ۲، ص ۳۵۷، ح ۲.

حدیث ۲۳۷۷

امام صادق علیه السلام :

... وَاللَّهُ مَا أَوْتَى لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ بِحَسَبِ وَلَا مَالٍ وَلَا أَهْلِ وَلَا بَشَطٍ فِي جِسْمٍ وَلَا جَمَالٍ، وَلَكِنَّهُ كَانَ رَجُلًا قَوِيًّا إِلَى أَنْ قَالَ: وَ لَمْ يَمُرَّ بِرَجُلَيْنِ يَخْتَصِمَانِ أَوْ يَقْتَتِلَانِ إِلَّا أَصْلَحَ بَيْنَهُمَا وَ لَمْ يَمُضِ عَنْهُمَا حَتَّى تَحَاجَزَا؛

... به خدا قسم که به لقمان، تنها حکمت و دانش عطا نشده بود، و نیز دارایی، خانواده، قدرت جسمی و زیبایی چشمگیر نداشت، ولی او مردی با اراده بود تا آنجا که امام فرمودند: و او به دو نفر که با هم نزاع می‌کردند و یا می‌جنگیدند، نمی‌گذشت مگر این که میانشان صلح برقرار می‌کرد و از پیش آنان نمی‌رفت تا آن که آنها دست از نزاع و جنگ کشیده و متفرق می‌شدند.

مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۴۲، ح ۳.

حدیث ۲۳۷۸

امام صادق علیه السلام :

كَسْبُ الْحَرَامِ بَيِّنٌ فِي الذُّرِّيَّةِ؛

درآمد حرام، در نسل، اثر می‌گذارد.

کافی، ج ۵، ص ۱۲۵، ح ۴.

حدیث ۲۳۷۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ لِلَّهِ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - بِقَاعًا تُسَيَّمِي الْمُتَّقِمَةَ، فَإِذَا أُعْطِيَ اللَّهُ عَبْدًا مَالًا لَمْ يُخْرِجْ حَقَّ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - مِنْهُ، سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِ بُعْعَةً مِنْ تِلْكَ الْبِقَاعِ، فَاتْلَفَ ذَلِكَ الْمَالَ فِيهَا ثُمَّ مَاتَ وَتَرَكَهَا؛

خداوند تبارک و تعالی، زمین هایی دارد به نام انتقامگیر که چون خدا به بنده ای مالی بدهد و او حقّ خدای - عزّ و جلّ - را از آن مال نپردازد، خداوند، یکی از آن زمین ها را بر وی مسلط می فرماید که آن مال را در آن جا تلف کند، سپس بمیرد و آن جا را باقی بگذارد.

من لا يحضره الفقيه، ج ۴، ص ۴۱۷، ح ۵۹۰۸.

حدیث ۲۳۸۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ صَدَقَ لِسَانَهُ زَكَى عَمَلُهُ وَ مَنْ حَسَنَتْ نَيْتُهُ زِيدَ فِي رِزْقِهِ وَ مَنْ حَسَنَ بِرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مَدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ؛

هر کس راستگو باشد، عملش پاکیزه می شود و رشد می کند؛ هر کس نیتش خوب باشد، روزیش زیاد می شود و هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، عمرش طولانی می شود.

کافی، ج ۲، ص ۱۰۵، ح ۱۱.

حدیث ۲۳۸۱

امام صادق علیه السلام :

صِلَةُ الْأَرْحَامِ تَحْسِنُ الْخُلُقَ وَ تَسْمُحُ الْكُفَّ وَ تَطْيِبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ تُنْسِي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، اخلاق را خوب، دست را بخشنده، جان را پاکیزه، روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۱، ح ۶.

حدیث ۲۳۸۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا لَوْ نَزَلَ بِهِ الثَّقَلَانِ الْجِنُّ وَالْإِنْسُ لَوْ سَعَهُمْ طَعَامًا وَ شَرَابًا وَ لَا يَنْقُصُ مِمَّا عِنْدَهُ شَيْءٌ؛

کمترین فرد بهشت، چنان است که اگر جنّ و انس میهمان او شوند همه را با خوردنی و آشامیدنی پذیرایی کند و از آنچه دارد چیزی کم نشود.

بحار الأنوار، ج ۸، ص ۱۲۰، ح ۱۱.

حدیث ۲۳۸۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ قَوَّضَ إِلَى الْمُؤْمِنِ أَمْرَهُ كُلَّهُا وَ لَمْ يُفَوِّضْ إِلَيْهِ أَنْ يَكُونَ ذَلِيلًا، أَمَا تَسْمَعُ اللَّهُ تَعَالَى يَقُولُ: «وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ»؟

فَالْمُؤْمِنُ يَكُونُ عَزِيزًا وَلَا يَكُونُ ذَلِيلًا. قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ لِأَنَّ الْجَبَلَ يُسْقَطُ مِنْهُ بِالْمَعَاوِلِ وَالْمُؤْمِنُ لَا يُسْقَطُ مِنْ دِينِهِ بِشَيْءٍ؛

خداوند، اختیار همه کارها را به مؤمن داده، اما این اختیار را به او نداده است که ذلیل باشد. مگر نشنیده‌ای که خدای تعالی می فرماید: «عزت، از آن خدا و رسولش و مؤمنین است»؟ پس، مؤمن، عزیز است و ذلیل نیست. [در ادامه] فرمودند: مؤمن، از کوه محکم تر است؛ زیرا از کوه با ضربات تیشه کم می شود اما با هیچ وسیله ای از دین مؤمن نمی توان کاست. التهذیب، ج ۶، ص ۱۷۹، ح ۳۶۷.

حدیث ۲۳۸۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤْثِرَ الْحَقَّ وَ أَنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَ أَنْ نَفَعَكَ وَ أَنْ لَا يَجُوزَ مَنْطِقُكَ عِلْمَكَ؛

از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل، مقدم داری، هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو باشد، و نیز از حقیقت ایمان آن است که گفتار تو از دانشت بیشتر نباشد.

محاسن، ج ۱، ص ۲۰۵.

حدیث ۲۳۸۵

امام صادق علیه السلام:

قُلْ لَهُمْ: إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي، فَلَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَتِي فَإِنَّهُ لَا يَتَعَاظَمُ عِنْدِي ذَنْبٌ أَغْفِرُهُ؛

به آنان بگو: رحمت من بر خشمم، مقدم است. پس، از رحمتم ناامید نشوید؛ زیرا گناهی که من آن را ببامرزم، در نزد من بزرگ نیست.

کافی، ج ۲، ص ۲۷۴، ح ۲۵.

حدیث ۲۳۸۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ نَزَلَ بِأَرْضِ قَرْعَاءَ فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ: اتُّوا بِحَطَبٍ. فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! نَحْنُ بِأَرْضِ قَرْعَاءَ، مَا بِهَا مِنْ حَطَبٍ. قَالَ: فَلْيَأْتِ كُلُّ إِنْسَانٍ بِمَا قَدَرَ عَلَيْهِ فَجَاؤُوا بِهِ حَتَّى رَمَوْا بَيْنَ يَدَيْهِ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: هَكَذَا تَجْتَمِعُ الذُّنُوبُ. ثُمَّ قَالَ: إِيَّاكُمْ وَ الْمُحَقَّرَاتِ مِنَ الذُّنُوبِ، فَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ طَالِبًا آلا وَ إِنَّ طَالِبَهَا يَكْتُتِبُ «مَا قَدَّمُوا وَ آثَارَهُمْ وَ كُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ»؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله در زمینی خشک و بی گیاه، فرود آمدند و به اصحابشان فرمودند: مقداری هیزم بیاورید. عرض کردند: ای رسول خدا! ما در زمینی خشک و بی گیاه هستیم که در آن، هیزمی یافت نمی شود. حضرت فرمودند: هر کس هر چه یافت، بیاورد. آنها هیزم ها را جمع کردند و در برابر حضرت، انباشتند. سپس، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: گناهان نیز این گونه جمع می شوند. آن گاه فرمودند: از گناهانی که کوچک شمرده می شوند، پرهیزند؛ زیرا هر چیزی جستجوکننده ای دارد. و بدانید که جستجوکننده گناهان، [آنها را پیدا می کند و] می نویسد. خداوند می فرماید: «هر کاری را که پیش از این کرده

اند و هر اثر و نشانی را که به جا گذاشته اند [، می نویسیم] و البته هر چیزی را در کتاب مبین (لوح محفوظ) شماره کرده ایم». کافی، ج ۲، ص ۲۸۸، ح ۳.

حدیث ۲۳۸۷

امام صادق علیه السلام :

قَالَ إِبْنُ أَبِي نَجْرٍ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: مَنْ عَصَى اللَّهَ فِي شَيْءٍ مِنْ أَمْرٍ أَوْ نَهْيٍ، لَمْ يَزَلْ يَتَلَوَّنِي فِي لَيْلِهِ وَنَهَارِهِ وَمَنْ رَضِيَ بِمَا لَاحِيَهُ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا يَرْضَاهُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ لَمْ يَجْزَعْ عَلَى الْمُصِيبَةِ حِينَ تُصِيبُهُ وَمَنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ وَلَمْ يَهْتَمَّ لِرِزْقِهِ؛

شیطان گفت: پنج نفرند که هیچ راهی به آنها ندارم اما دیگر مردم در مشت من هستند: ۱. هر کس با نیت درست به خدا پناه ببرد و در همه کارهایش بر او توکل کند؛ ۲. کسی که شب و روز بسیار تسبیح خدا گوید؛ ۳. کسی که برای برادر مؤمنش آن پسندد که برای خود می پسندد؛ ۴. کسی که هرگاه مصیبتی به او می رسد، بی تاب نمی کند؛ ۵. و هر کسی که به آنچه خداوند قسمتش کرده، خرسند است و غم روزیش را نمی خورد.

خصال، ص ۲۸۵.

حدیث ۲۳۸۸

امام صادق علیه السلام :

أَلْبَيْتُ الَّذِي لَا يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ وَلَا يُدَكَّرُ اللَّهُ - عَزَّ وَجَلَّ - فِيهِ تَقَلُّ بُرْكَتُهُ وَ تَهْجُرُهُ الْمَلَائِكَةُ وَ تَحْضُرُهُ الشَّيَاطِينُ؛

خانه ای که در آن قرآن خوانده نمی شود و از خدا یاد نمی گردد، برکتش کم شده، فرشتگان آن را ترک می کنند و شیاطین در آن حضور می یابند.

کافی، ج ۲، ص ۴۹۹، ح ۱.

حدیث ۲۳۸۹

امام صادق علیه السلام :

لَا يَزَالُ إِبْنُ أَبِي نَجْرٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: إِذَا التَّقِيَا اضْطَكَّتْ رُكْبَتَاهُ وَ تَخَلَّعَتْ أَوْ صَالَهُ وَ نَادَى يَا وَيْلَهُ مَا لَقِيَ مِنَ التُّبُورِ؛

وقتی که میان دو نفر مسلمان، قهر و جدایی به وجود آید، شیطان بسیار خوشحال می شود، اما همین که با یکدیگر آشتی کنند، زانوهایش می لرزد و بندبند وجودش پاره می شود و فریاد می زند: ای وای بر من که به سبب این آشتی، هلاک شدم.

کافی، ج ۲، ص ۳۴۶، ح ۷.

حدیث ۲۳۹۰

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

جوانان را دریاب؛ زیرا که آنان سریع تر به کارهای خیر روی می آورند.

کافی، ج ۸، ص ۹۳، ح ۶۶.

حدیث ۲۳۹۱

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ الله عز و جل : «أَوْلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ»

امام صادق علیه السلام - درباره این سخن خداوند عز و جل :- (مگر شما را [آن قدر] عمر دراز ندادیم که هر کس می خواست در آن عبرت گیرد ، عبرت می گرفت ؟) : [این سخن] سرزنش هجده ساله هاست .
فاطر : ۳۷ .

حدیث ۲۳۹۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ اسْتَوَى يَوْمَهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ ، وَمَنْ كَانَ آخِرُ يَوْمِيهِ شَرَّهُمَا فَهُوَ مَلْعُونٌ ، وَمَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ فِي نَفْسِهِ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ ، وَمَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ .

امام صادق علیه السلام : آن که دو روزش برابر باشد ، مغبون است ، و آن که دومین روزش بدتر باشد ، نفرین شده است . آن که پیشرفت را در خود نبیند ، به نقصان نزدیک تر است و هر که به نقصان نزدیک تر باشد ، مرگ از زندگی برایش بهتر است .
الأمالی للصدوق : ص ۷۶۶ ح ۱۰۳۰ .

حدیث ۲۳۹۳

امام صادق علیه السلام :

يَابْنَ أَخِي عَلِيكَ بِالشَّبَابِ وَدَعَّ عَنْكَ الشُّيُوخَ

امام صادق علیه السلام : فرزند برادر! جوانان را دریاب و پیران را رها کن .
عند خروج محمد بن عبدالله بن الحسن علیه السلام بعد قتل أبيه ودعوة الناس والإمام الصادق علیه السلام لبيعته .

حدیث ۲۳۹۴

امام صادق علیه السلام :

لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّبَابَ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطَ ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ . وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْحَقُّ .

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوانان شما را جز در دو حالت ببینم : دانشمند یا دانشجو . اگر [جوانی] چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کرد ، تباه ساخته و اگر تباه ساخت ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن که محمد صلی الله علیه و آله را به حق برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .
الأمالی للطوسی : ص ۳۰۳ ح ۶۰۴ .

حدیث ۲۳۹۵

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ الله عز و جل «وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا» - : أَشُدَّهُ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً ، وَاسْتَوَىٰ : اِلْتَحَىٰ .

امام صادق علیه السلام - درباره سخن خداوند عز و جل : - (چون به رشد و کمال خویش رسید ، به او حکمت و دانش عطا کردیم) : «أَشُدُّ» ، یعنی : هجده سالگی و «اِسْتَوَى» ، یعنی : ریش درآورد .
معانی الأخبار : ص ۲۲۶ .

حدیث ۲۳۹۶

امام صادق علیه السلام :

لَوْ قَدِ قَامَ الْقَائِمُ لِأَنْكَرَةِ النَّاسِ ، لِأَنَّهُ يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ شَابًا مُوَفَّقًا

امام صادق علیه السلام : اگر قائم ، به پا خیزد ، مردم او را نمی شناسند؛ زیرا که به صورت جوانی خوش ترکیب ، به سوی مردم ، باز می گردد .

هو الذي أعضاؤه موافقه لحسن الخلقة ، أو المستوى . بحار الأنوار : ج ۳ ص ۳۰۱ .

حدیث ۲۳۹۷

امام صادق علیه السلام :

بَيْنَا شَبَابُ الشَّيْخَةِ عَلَى ظُهُورِ سُطُوحِهِمْ نِيَامٌ إِذْ تَوَفَّوْا إِلَىٰ صَاحِبِهِمْ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ عَلَىٰ غَيْرِ مِعَادٍ فَيُصْبِحُونَ بِمَكَّةَ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که جوانان ، شبانگاه بر پشت بام ها در خواب اند ، به ناگاه ، بدون وعده قبلی ، در یک شب ، گرد صاحب خود جمع می شوند و صبح هنگام در مکه خواهند بود .

الغیبة للنعمانی : ص ۳۱۶ ح ۱۱ .

حدیث ۲۳۹۸

امام صادق علیه السلام :

- وَقَدْ سَأَلَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانٍ الْمَلَانِكَةَ كَيْ أَفْضَلُ أُمِّ بَنُو آدَمَ؟ - : قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ رَكَّبَ فِي الْمَلَانِكَةِ كَيْ عَقْلًا بِلا شَهْوَةٍ ، وَرَكَّبَ فِي الْبَهَائِمِ شَهْوَةً بِلا عَقْلِ ، وَرَكَّبَ فِي بَنِي آدَمَ كِلَيْهِمَا ، فَمَنْ غَلَبَ عَقْلُهُ شَهْوَتَهُ فَهُوَ خَيْرٌ مِنَ الْمَلَانِكَةِ كَيْ ، وَمَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ عبد الله بن سنان که پرسید : فرشتگان برترند یا فرزندان آدم؟ - : امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام فرمود : «خدای عز و جلفرشتگان را از عقل بدون شهوت آفرید و چارپایان را از شهوت بدون عقل ، خلق کرد و در انسان ، هر دو را به هم آمیخت . پس ، هر که عقلش بر شهوتش پیروز شود ، از فرشتگان بهتر است و هر که شهوتش بر عقلش پیروز گردد ، از چارپایان ، بدتر است .

علل الشرایع : ص ۴ .

حدیث ۲۳۹۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شَابٌ مُؤْمِنٌ اِخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ وَجَعَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَزَّ وَجَلَّ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ ، وَكَانَ الْقُرْآنُ حَاجِزًا عَنْهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةُ .

امام صادق علیه السلام: آن که قرآن را در جوانی بخواند، با گوشت و خورش عجین می‌گردد و خداوند عز و جل او را با فرشتگان بزرگوار و نیک، همراه می‌کند و قرآن در روز قیامت، نگهبانی برایش خواهد بود.

الکافی: ج ۲ ص ۶۰۳ ح ۴.

حدیث ۲۴۰۰

امام صادق علیه السلام:

لَوْ أُتِيتُ بِشَابٍّ مِنْ شَبَابِ الشَّيْعَةِ لَا يَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ لَأَدَّبْتُهُ .

امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام: اگر جوانی از جوانان شیعه را ببینم که در پی کسب آگاهی دینی نیست، او را ادب می‌کنم.

المحاسن: ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۰.

از ۲۵۹۱ تا ۲۴۰۱

حدیث ۲۴۰۱

امام صادق علیه السلام:

لَوْ أُتِيتُ بِشَابٍّ مِنْ شَيْعَتِنَا لَمْ يَتَفَقَّهُ لِأَحْسَنَتْ أَدَبُهُ .

امام صادق علیه السلام: اگر جوانی را از شیعیانمان ببینم که در پی کسب آگاهی دینی نیست، او را نیکو ادب می‌کنم.

دعائم الإسلام: ج ۱ ص ۸۰.

حدیث ۲۴۰۲

امام صادق علیه السلام:

بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِئَةُ .

امام صادق علیه السلام: جوانان را با حدیث (معارف دینی) دریابید، پیش از آن که مُرْجِئَه [یا دیگر گروه‌های انحرافی] بر شما پیشی گیرند و به سوی آنان بروند.

تهذیب الأحکام: ج ۸ ص ۱۱۱ ح ۳۸۱.

حدیث ۲۴۰۳

امام صادق علیه السلام:

لَسْتُ أُحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًّا فِي حَالِيْنٍ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطَ ، فَإِنْ فَرَطَ ضَعِيعٌ ، وَإِنْ ضَعِيعٌ أَثِمٌ ، وَإِنْ أَثِمٌ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ .

امام صادق علیه السلام: دوست ندارم جوانان شما را ببینم، مگر در دو حالت: دانشمند یا دانشجو. اگر [جوانی] چنین نکند، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کند، تباه ساخته است و اگر تباه سازد، گناه کرده است و اگر گناه کند، سوگند به آن که محمد را

به حق به پیامبری برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .

الأمالی للطوسی : ص ۳۰۳ ح ۶۰۴ .

حدیث ۲۴۰۴

امام صادق علیه السلام :

: إِنَّمَا يَهْلِكُ النَّاسُ ؛ لِأَنَّهُمْ

لَا يَسْأَلُونَ .

امام صادق علیه السلام - به حُمران بن أعین ، درباره مطالبی که پرسید - : همانا مردم ، نابود می شوند ، چون نمی پرسند .

الکافی : ج ۱ ص ۴۰ ح ۲ .

حدیث ۲۴۰۵

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذُكِرَ لَهُ أَنَّ رَجُلًا أَصَابَتْهُ جَنَابَةٌ عَلَى جُرْحٍ كَانَ بِهِ ، فَأَمَرَ بِالْغُسْلِ فَأَغْتَسَلَ فَكَرَّ

امام صادق علیه السلام : به پیامبر صلی الله علیه و آله گزارش داده شد که مردی مجروح و آسیب دیده ، جُنُب شد . به وی گفته شد

غسل کند . او هم غسل کرد و سپس ، سرما خورد و لرزید و از دنیا رفت .

پیامبر خدا فرمود : «او را گشتند . خداوند ، آنان را بکشد! همانا داروی درمانده [از پاسخ] ، پرسیدن [از دانا] است» .

كُرَّ الرَّجُلُ فَهُوَ مَكْرُوزٌ : إِذَا تَقَبَّضَ مِنَ الْبَرْدِ (الصحاح : ج ۳ ص ۸۹۳) .

حدیث ۲۴۰۶

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ يَحْجُزْنَ الْمَرْءَ عَنِ طَلَبِ الْمَعَالِي : قَصْرُ الْهَمِّ ، وَقِلَّةُ الْحِيلَةِ ، وَضَعْفُ الرَّأْيِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز ، آدمی را از دستیابی به بزرگی بازمی دارند : پست همتی ، کم چارگی و سستی رأی .

تحف العقول : ص ۳۱۸ .

حدیث ۲۴۰۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَرَادَ عِزًّا بِلا عَشِيرَةٍ وَغِنًى بِلا مَالٍ وَهَيْبَةً بِلا سُلْطَانٍ فَلْيَنْقُلْ مِنْ ذُلِّ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَى عِزِّ طَاعَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس عزت و آقایی بدون تبار ، و بی نیازی بدون ثروت ، و هیبت بدون قدرت (سلطنت) می خواهد ،

می باید خود را از خواری نافرمانی خدا ، به عزت پیروی از او بکشاند .

الخصال : ص ۱۶۹ ح ۲۲۲ .

حدیث ۲۴۰۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَحَبَّ الْخَلَائِقِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى شَابُّ حَدَّثِ السَّنِّ فِي صُورَةٍ حَسَنَةٍ ، جَعَلَ شَبَابَهُ وَجَمَالَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى ، ذَاكَ الَّذِي يُبَاهِي اللَّهُ تَعَالَى بِهِ مَلَائِكَتَهُ ، فَيَقُولُ : هَذَا عَبْدِي حَقًّا .

امام صادق علیه السلام : به راستی که دوست داشتنی ترین آفریدگان نزد خداوند ، جوان کم سال و خوش سیمایی است که جوانی و زیبایی اش را در راه فرمانبری از خداوند بزرگ ، قرار داده است؛ آن که خداوند بزرگ به وی نزد فرشتگان افتخار می کند و می فرماید : «این ، بنده حقیقی من است» .

أعلام الدین : ص ۱۲۰ .

حدیث ۲۴۰۹

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ... : إِمَامٌ عَادِلٌ ، وَتَاجِرٌ صَدُوقٌ ، وَشَيْخٌ أَفْنَى عُمُرِهِ فِي طَاعَةِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، سه گروه را بدون حسابرسی وارد بهشت می کند : ... پیشوای عدالت پیشه ، بازرگان راستگو ، و پیرمردی که عمر خود را در فرمانبری از خداوند ، سپری کرده است .

الخصال : ص ۸۰ ح ۱ .

حدیث ۲۴۱۰

امام صادق علیه السلام :

إِجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَأَنَا شَابُّ ، فَقَالَ لِي أَبِي : يَا بَنِي ، دُونَ مَا أَرَاكَ تَصْنَعُ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيَسِيرِ .

امام صادق علیه السلام : در جوانی ، بسیار در عبادت می کوشیدم . پدرم به من فرمود : «فرزندم! از آنچه انجام می دهی ، کم کن ؛ زیرا خداوند عز و جل ، اگر بنده ای را دوست بدارد ، با عبادت کم هم از او خشنود می گردد» .

الکافی : ج ۲ ص ۸۷ ح ۵ .

حدیث ۲۴۱۱

امام صادق علیه السلام :

إِذَا كَانَ لَكَ صَدِيقٌ فَوَلِيٌّ وَوَلِيَّةٌ فَأَصَابَتْهُ عَلَى الْعَشْرِ مِمَّا كَانَ لَكَ عَلَيْهِ قَبْلَ وَوَلِيَّتِهِ فَلَيْسَ بِصَدِيقٍ سَوِّءٍ

امام صادق علیه السلام : هر گاه دوست تو بر کرسی ریاست نشست و یک دهم رفتار پیش از ریاست را با تو داشت ، دوست بدی نیست .

الأمالی للطوسی : ص ۲۷۹ ح ۵۳۳ .

حدیث ۲۴۱۲

امام صادق علیه السلام :

الإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : فَوَاحِدٌ كَالْغِذَاءِ الَّذِي يُحْتَاجُ إِلَيْهِ كُلَّ وَقْتٍ

فَهُوَ الْعَاقِلُ ، وَالثَّانِي فِي مَعْنَى الدَّاءِ وَهُوَ الْأَحْمَقُ ، وَالثَّلَاثُ فِي مَعْنَى الدَّوَاءِ فَهُوَ اللَّيِّبُ .

امام صادق علیه السلام : برادران ، سه گروه اند . دسته ای از آنان ، مانند غذایند که همیشه

بدان ، نیاز است و آن ، خردمند است . دسته دوم ، مانند بیماری و آفت است و آن ، نادان است . گروه سوم ، مانند داروست و آن ، حکیم است .
تحف العقول : ص ۳۲۳ .

حدیث ۲۴۱۳

امام صادق علیه السلام :
: عَلَيْكَ بِالثَّلَاثِ ، وَ إِيَّاكَ وَ كُلَّ مُحَدَّثٍ لَا عَهْدَ لَهُ وَ لَا أَمَانَةَ وَ لَا ذِمَّةَ وَ لَا مِيثَاقَ ، وَ كُنْ عَلَى حَيْذَرٍ مِنْ أَوْثِقِ النَّاسِ فِي نَفْسِكَ ؛ فَإِنَّ النَّاسَ أَعْدَاءُ النَّعْمِ .
امام صادق علیه السلام - خطاب به مردی - : بر تو باد دوستانِ قدیمی ، و پرهیز از هر دوست جدیدی که هیچ پیمان و امانتداری و پایبندی ای ندارد و حتی از مورد اعتمادترین مردم نیز پرهیز داشته باش که مردم ، دشمن نعمت هاینند .
الکافی : ج ۸ ص ۲۴۹ ح ۳۵۰ .

حدیث ۲۴۱۴

امام صادق علیه السلام :
إِنَّ فِي حِكْمَةِ آلِ دَاوُودَ ... يَتَّبِعِي لِلْمُسْلِمِ الْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ سَاعَةٌ يُفْضَى بِهَا إِلَى عَمَلِهِ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ عِزٌّ وَ جَلٌّ ، وَ سَاعَةٌ يُلَاقَى إِخْوَانَهُ الَّذِينَ يُفَاوِضُهُمْ
امام صادق علیه السلام : در حکمت آل داوود ، چنین آمده است : سزاوار است مسلمان خردمند ، زمانی را به اعمال میان خود و خداوند ، اختصاص دهد ، و زمانی را به دیدار برادران و گفتگوی درباره امور آخرت ، اختصاص دهد ، و زمانی را با خوشی های حلال سپری کند که این زمان ، کمک به آن دو وقت دیگر خواهد بود .
فاوضه فی أمره : ای جاره ، و تفاوضوا الحدیث : أخذوا فيه (لسان العرب : ج ۷ ص ۲۱۰).

حدیث ۲۴۱۵

امام صادق علیه السلام :
النَّشْرَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: الْمَشْيِ، وَالرُّكُوبِ، وَالْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ، وَالنَّظْرِ إِلَى الْخُضْرَةِ، وَالْأَكْلِ وَالشُّرْبِ، وَالنَّظْرِ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ، وَالْجِمَاعِ، وَالسُّوَاكِ، وَغَسْلِ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ فِي الْحَمَامِ وَغَيْرِهِ، وَمُحَادَثَةِ الرَّجَالِ.
امام صادق علیه السلام : شادابی ، در ده چیز است : پیاده روی ، سوارکاری ، فرو رفتن در آب ، نگاه کردن به سبزه ، خوردن و آشامیدن ، نگاه کردن به زن زیبا ، هم بستری ، مسواک کردن ، شستن سر با [کُل] خَطْمِي در حَمَام و جاهای دیگر ، و گفتگو با مردان [بزرگ] .
المحاسن : ج ۱ ص ۷۸ ح ۴۰ .

حدیث ۲۴۱۶

امام صادق علیه السلام :
كَانَ عَابِدٌ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمْ يُقَارَفْ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا شَيْئًا ، فَنَخَرَ إِبْلِيسُ نَخْرَةً فَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ جُنُودُهُ ، فَقَالَ : مَنْ لِي بِفُلَانٍ .

فَقَالَ بَعْضُهُمْ : أَنَا لَهُ .

فَقَالَ : مِنْ أَيْنَ تَأْتِيهِ؟

فَقَالَ : مِنْ نَاحِيَةِ النِّسَاءِ .

قَالَ : لَسْتَ لَهُ ، لَمْ يُجْرَبِ النِّسَاءَ .

فَقَالَ لَهُ آخَرُ : فَأَنَا لَهُ .

فَقَالَ لَهُ : مِنْ أَيْنَ تَأْتِيهِ؟

قَالَ : مِنْ نَاحِيَةِ الشَّرَابِ وَاللَّذَاتِ .

قَالَ : لَسْتَ لَهُ ، لَيْسَ هَذَا بِهِذَا .

قَالَ آخَرُ : فَأَنَا لَهُ .

قَالَ : مِنْ أَيْنَ تَأْتِيهِ؟

قَالَ : مِنْ نَاحِيَةِ الْبِرِّ؟

قَالَ : انْطَلِقْ فَأَنْتَ صَاحِبُهُ ، فَانْطَلِقْ إِلَى مَوْضِعِ الرَّجُلِ فَأَقَامَ حِذَاهُ يُصَلِّي .

قَالَ : وَكَانَ الرَّجُلُ يَنَامُ وَالشَّيْطَانُ لَا يَنَامُ ، وَيَسْتَرِيحُ وَالشَّيْطَانُ لَا يَسْتَرِيحُ ، فَتَحَوَّلَ إِلَيْهِ الرَّجُلُ وَقَدْ تَقَاصَرَتْ إِلَيْهِ نَفْسُهُ وَاسْتَصَغَرَ عَمَلَهُ .

فَقَالَ : يَا عَبْدَ اللَّهِ بَأَى شَيْءٍ قَوِيَتْ عَلَى هَذِهِ الصَّلَاةِ؟ فَلَمْ يُجِبْهُ ، ثُمَّ أَعَادَ عَلَيْهِ فَقَالَ : يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنِّي أُذْنِبُ ذَنْبًا وَأَنَا تَائِبٌ مِنْهُ ، فَإِذَا ذَكَرْتُ الذَّنْبَ قَوِيَتْ عَلَى الصَّلَاةِ .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِي بِذَنْبِكَ حَتَّى أَعْمَلَهُ وَأَتُوبَ فَإِذَا فَعَلْتَهُ قَوِيَتْ عَلَى الصَّلَاةِ .

قَالَ : أُدْخِلِ الْمَدِينَةَ فَسَلْ عَن فُلَانَةَ الْبَغِيَّةِ فَأَعْطَاهَا دِرْهَمَيْنِ وَنِوَلِ مِنْهَا .

قَالَ : وَمِنْ أَيْنَ لِي دِرْهَمَيْنِ مَا أُدْرِي مَا الدَّرْهَمَيْنِ ، فَتَنَاوَلَ الشَّيْطَانُ مِنْ تَحْتِ قَدَمِهِ دِرْهَمَيْنِ فَنَاوَلَهُ إِيَّاهُمَا .

فَقَامَ فَدَخَلَ الْمَدِينَةَ بِجَلَابِيهِ يَسْأَلُ عَن مَنزِلِ فُلَانَةَ الْبَغِيَّةِ ، فَأَرشَدَهُ النَّاسُ ، وَظَنُّوا أَنَّهُ جَاءَ يَعْطُهَا ، فَأَرشَدُوهُ فَجَاءَ إِلَيْهَا فَرَمَى إِلَيْهَا بِالْدَّرْهَمَيْنِ وَقَالَ : قَوْمِي ، فَقَامَتْ فَدَخَلَتْ مَنزِلَهَا .

وَقَالَتْ : أُدْخِلْ ، وَقَالَتْ : إِنَّكَ جِئْتَنِي فِي هَيْئَةٍ لَيْسَ يُوتَى مِثْلِي فِي مِثْلِهَا ، فَأَخْبِرْنِي بِخَبْرِكَ ، فَأَخْبَرَهَا ، فَقَالَتْ لَهُ : يَا عَبْدَ اللَّهِ إِنَّ تَرَكَ الذَّنْبَ أَهْوَنُ مِنْ

طَلَبِ التَّوْبَةِ ، وَلَيْسَ كُلُّ مَنْ طَلَبَ التَّوْبَةَ وَجَدَهَا ، وَإِنَّمَا يَتَّبِعِي أَنْ يَكُونَ هَذَا شَيْطَانًا مِثْلَ لَكَ ، فَانصَرِفْ فَإِنَّكَ لَا تَرَى شَيْئًا ، فَانصَرَفَ ، وَمَاتَتْ مِنْ لَيْلَتِهَا ، فَأَصْبَحَتْ إِذَا عَلَى بَابِهَا مَكْتُوبٌ : أَحْضَرُوا فُلَانَةَ فَإِنَّهَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، فَارْتَابَ النَّاسُ فَمَكَّنُوا ثَلَاثًا لَا يَدْفِنُوهَا اِرْتِيَابًا فِي أَمْرِهَا .

فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَنْ آيَتِ فُلَانَةَ فَصَلِّ عَلَيْهَا ، وَمُرِّ النَّاسِ أَنْ يُصَلُّوا عَلَيْهَا ، فَإِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهَا ، وَأَوْجِبْتُ لَهَا الْجَنَّةَ بِتَسْبِيحِهَا عَبْدِي فُلَانًا عَن مَعْصِيَتِي .

امام صادق علیه السلام : عابدى در بنى اسرائيل بود كه هيچ از دنيا استفاده نمى كرد . [روزی] شيطان ، نعره زد و لشكريانش را جمع نمود و گفت : چه كسى مى تواند اين عابد را از راه به در كند؟

يكى گفت : من .

شيطان پرسيد : چگونه؟

گفت : از طريق زنان .

شيطان گفت : نمى توانى . اين عابد ، زنان را تجربه نكرده است .

دیگری گفت: من [می توانم].

پرسید: چگونه؟

گفت: از راه می گساری و خوش گذرانی.

شیطان گفت: نمی توانی. او این کاره نیست.

دیگری گفت: من [می توانم].

پرسید: چگونه؟

گفت: با کارهای خوب.

شیطان گفت: برو که تو می توانی. شیطانک به محل سکونت عابد رفت و در کنار او به نماز ایستاد. عابد، می خوابید و شیطانک ، نمی خوابید. عابد، استراحت می کرد و شیطانک، استراحت نمی کرد. عابد، رو به او کرد و در حالی که خود و کارهای خود را کوچک می دید، پرسید: ای بنده خدا! چگونه این همه توان بر انجام دادن نماز داری؟ شیطانک، پاسخ نداد. [عابد دوباره پرسید.

شیطانک، در پاسخ گفت: ای بنده خدا! من گناه کردم و از آن، توبه نمودم. اینک، هرگاه به یاد آن گناه می افتم، بر انجام دادن نماز، نیرو می گیرم.

عابد گفت: بگو چه گناهی مرتکب شدی تا من هم انجام بدهم و توبه کنم و بر نماز خواندن بیشتر، نیرومند گردم.

شیطانک گفت: وارد شهر شو و سراغ فلان زن روسپی را بگیر و دو درهم به وی بده و مرتکب فحشا شو.

عابد گفت: دو درهم را از کجا بیاورم؟ اصلاً دو درهم چیست؟ شیطانک از زیر پایش دو درهم بیرون آورد و به وی داد. عابد با لباس بلند خود، وارد شهر شد و سراغ خانه زن روسپی را گرفت. مردم، او را راهنمایی کردند و گمان کردند که آمده تا او را موعظه نماید. عابد، نزد زن آمد و دو درهم را پیش او انداخت و گفت: بلند شو! زن بلند شد، داخل خانه شد و به عابد گفت: داخل شو.

سپس به عابد گفت: با هیئتی نزد من آمدی که آن گونه، کسی نزد من نمی آید. داستانت چیست؟ به من بگو. عابد، داستان را برایش تعریف کرد.

زن گفت: ای بنده خدا! ترک گناه، آسان تر از توبه است و چنین نیست که

هر کسی بخواهد توبه کند، بدان، دست یابد. به نظر می رسد آن مرد، شیطانی بوده که در شمایل مردی ظاهر شده است. بازگرد که چیزی نخواهی دید.

مرد عابد، بازگشت. آن زن، همان شب از دنیا رفت. صبح، بر در خانه اش نوشته شده بود: «بر جنازه این زن، حاضر شوید که از بهشتیان است».

مردم، به تردید افتادند. سه روز صبر کردند و او را دفن نکردند. خداوند عز و جله پیامبری از پیامبرانش (یعنی موسی بن عمران علیه السلام) وحی فرستاد که: «بر جنازه آن زن، حاضر شو، بر او نماز بگذار و به مردم، دستور بده که بر او نماز بگذارند. به راستی که او را بخشیدم و بهشت را بر او واجب کردم؛ زیرا بنده ام را از گناه، باز داشت».

الکافی: ج ۸ ص ۳۸۴ ح ۵۸۴.

حدیث ۲۴۱۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَخْرُجُ وَمَعَهُ أَحْمَالُ النَّوَى ، فَيَقَالُ لَهُ : يَا أَبَا الْحَسَنِ مَا هَذَا مَعَكَ؟
فَيَقُولُ : نَخْلٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ، فَيَغْرِسُهُ فَلَمْ يُغَادِرْ مِنْهُ وَاحِدَةً .

امام صادق علیه السلام: امیر مؤمنان، از خانه بیرون می‌رفت و با خود، هسته خرما حمل می‌کرد. به وی گفته شد: ای ابو الحسن! اینها چیست؟

می‌فرمود: «إن شاء الله، درخت خرماست!».

آنها را می‌کاشت و هیچ یک خطا نمی‌رفت.

الکافی: ج ۵ ص ۷۵ ح ۹.

حدیث ۲۴۱۸

امام صادق علیه السلام:

مَنْ لَمْ يَسْتَحِ مِنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ خَفَّتْ مَوْتُهُ ، وَرَخِيَ بَالُهُ ، وَنَعِمَ عِيَالُهُ

امام صادق علیه السلام: آن که از کسب روزی حیا نکند، هزینه اش آسان و خاطرش آسوده و خانواده اش در رفاه خواهد بود.
ثواب الأعمال: ص ۲۰۰.

حدیث ۲۴۱۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَزَلَ حَتَّى لَحِدَ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ وَسَوَى اللَّيْنِ عَلَيْهِ ، وَجَعَلَ يَقُولُ : نَاوِلْنِي حَجْرًا ، نَاوِلْنِي تُرَابًا رَطْبًا ، يَسُدُّ بِهِ مَا بَيْنَ اللَّيْنِ ، فَلَمَّا أَنْ فَرَّغَ وَحَثَا التُّرَابَ عَلَيْهِ وَسَوَى قَبْرَهُ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنِّي لِأَعْلَمُ أَنَّه سَيَبْلَى وَيَصِلُ إِلَيْهِ الْبَلَاءُ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْدًا إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَحْكَمَهُ .

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا، در گور سعد بن معاذ، فرود آمد، خشت‌ها را مرتب می‌کرد و می‌فرمود: «به من سنگ بدهید! گِل بدهید!» و لایه لای خشت‌ها را پُر می‌کرد. وقتی از کار، فراغت یافت و خاک بر گور ریخت و آن را صاف کرد، فرمود: «می‌دانم به زودی این بدن از بین می‌رود و تپاه می‌گردد؛ لیکن خداوند، دوست می‌دارد که هرگاه بنده اش کاری انجام می‌دهد، آن را استوار گرداند».

وسائل الشيعة: ج ۳ ص ۲۳۰ ح ۳۴۸۴.

حدیث ۲۴۲۰

امام صادق علیه السلام:

- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ»

امام صادق علیه السلام - درباره این سخن خداوند عز و جل :-

(و هر جا که باشم، مرا با برکت ساخته): یعنی سودمند [برای دیگران].

مریم: ۳۱.

حدیث ۲۴۲۱

امام صادق علیه السلام :

سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ أَحَبَّ النَّاسَ إِلَى اللَّهِ ؟ قَالَ : أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : از پیامبر صلی الله علیه و آله سؤال شد : دوست داشتنی ترین مردم در نزد خداوند کیست؟ فرمود : «آن که برای مردم ، سودمندتر باشد» .

الکافی : ج ۲ ص ۱۶۴ ح ۷ .

حدیث ۲۴۲۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّ بِقَوْمٍ مُجْلِبِينَ فَسَأَلَ عَنْهُمْ ، فَقِيلَ : بِنْتُ فُلَانٍ تُهْدِي إِلَى بَيْتِ فُلَانٍ ، فَقَالَ : صَاحِبَتُهُمْ مَيِّتَةٌ مِنْ لَيْلَتِهِمْ ، فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ ، قِيلَ : إِنَّهَا حَيَّةٌ .

فَذَهَبَ مَعَ النَّاسِ إِلَى دَارِهَا ، فَخَرَجَ زَوْجُهَا ، فَقَالَ لَهُ : سَلِ زَوْجَتَكَ مَا فَعَلَتِ الْبَارِحَةَ مِنَ الْخَيْرِ .

فَقَالَتْ : مَا فَعَلْتُ شَيْئًا إِلَّا أَنْ سَأَلْتُكَ لَيْلَةَ جُمُعَةٍ فِيمَا مَضَى ،

وَإِنَّهُ جَاءَنَا لَيْلَتَنَا فَهَتَفَ فَلَمْ يُجِبْ ، فَقَالَ : عَزَّ عَلَيَّ أَنَّهَا لَا تَسْمَعُ صَوْتِي ، وَعِيَالِي يَقَوْنَ اللَّيْلَةَ جِيعًا ، فَقُمْتُ مُتَنَكِّرَةً فَأَنْلَتُهُ مِقْدَارَ مَا كُنْتُ أُنِيلُهُ فِيمَا مَضَى .

قَالَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : تَنَحَّى عَنِ مَجْلِسِكَ ، فَتَنَحَّتْ إِذَا تَحَتَّ ثِيَابُهَا أَفَعَى عَاضٌ عَلَى ذَنْبِهِ .

فَقَالَ : بِمَا تَصَدَّقَتْ صُرِفَ عَنْكَ هَذَا .

امام صادق علیه السلام : عیسی علیه السلام از کنار قومی گذشت که در میانشان هیاهو برپا بود . پرسید : «چه خبر است؟» . گفته شد

: دختر فلانی به خانه شوهر می رود . فرمود : «آن زن ، امشب می میرد» .

چون فردا شد ، به عیسی علیه السلام گفته شد : آن زن ، زنده است .

عیسی علیه السلام با مردم به خانه آن زن رفت . شوهرش بیرون آمد . به وی گفت : «از همسرت بپرس که شب گذشته چه کار نیکی انجام داده است» .

زن گفت : کاری نکردم ، جز این که مستمندی در شب های جمعه گذشته نزد من می آمد . دیشب نیز آمد و بانگ زد . کسی

پاسخش را نداد . مرد مستمند با خود گفت : چه قدر سخت است که صدایم را نمی شنود و امشب ، خانواده ام گرسنه می مانند .

[چون چنین گفت ،] به صورت ناشناس ، برخاستم و به اندازه شب های گذشته چیزی به وی دادم .

عیسی علیه السلام فرمود : «از جای بلند شو» .

چون زن بلند شد ، در زیر فرش ها افعی ای آماده نیش زدن بود . عیسی علیه السلام فرمود : «به خاطر صدقه ات این بلا از تو دور شد» .

بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۳۲۴ ح ۳۷ .

حدیث ۲۴۲۳

امام صادق علیه السلام :

أَنْظُرُ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْهَفَا لَزَمَهُ ، فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّمَا بَلَغَ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ ، وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق علیه السلام: بنگر به منزلتی که علی علیه السلام نزد پیامبر خدا یافت و آن را کنار مگذار؛ چرا که علی علیه السلام همانا با راستگویی و امانتداری، بدان منزلت نزد پیامبر خدا دست یافت.

الکافی: ج ۲ ص ۱۰۴ ح ۵.

حدیث ۲۴۲۴

امام صادق علیه السلام:

لَا يَتَّبِعِي لِلْمَرَأَةِ أَنْ تُعْطَلَ نَفْسَهَا وَلَوْ تُلْقَى فِي عُنُقِهَا قِلَادَةً.

امام صادق علیه السلام: لباس بیوش و خود را بیارا؛ زیرا که خداوند، زیباست و زیبایی را دوست می‌دارد؛ ولی می‌باید از حلال باشد.

الکافی: ج ۵ ص ۵۰۹ ح ۲.

حدیث ۲۴۲۵

امام صادق علیه السلام:

حُسْنُ الْخُلُقِ مِنَ الدِّينِ وَهُوَ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ.

امام صادق علیه السلام: خوش خلقی، بخشی از دینداری است و روزی را افزون می‌کند.

تحف العقول: ص ۳۷۳.

حدیث ۲۴۲۶

امام صادق علیه السلام:

وَصِيَّةُ وَرَقَةَ بْنِ نَوْفَلٍ لِحَدِيحَةَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ عَلَيْهَا السَّلَامُ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا يَقُولُ لَهَا: ... إَعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الْحَسَنَ الْخُلُقِ مِفْتَاحُ لِلْخَيْرِ، مِغْلَاقُ لِلشَّرِّ، وَإِنَّ الشَّابَّ الشَّحِيحَ الْخُلُقِ مِغْلَاقُ لِلْخَيْرِ مِفْتَاحُ لِلشَّرِّ.

امام صادق علیه السلام: ورقه بن نوفل، هرگاه بر خدیجه دختر خویلد وارد می‌شد، به وی چنین سفارش می‌کرد: ... بدان که جوان خوش اخلاق، کلید خوبی‌ها و قفل بدی‌هاست و جوان بد اخلاق، قفل خوبی‌ها و کلید بدی‌هاست.

الأمالی للطوسی: ص ۳۰۲ ح ۵۹۸.

حدیث ۲۴۲۷

امام صادق علیه السلام:

النَّظَرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إبْلِيسَ مَسْمُومٌ، مَنْ تَرَكَهَا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِغَيْرِهِ أَعَقَبَهُ اللَّهُ إِيْمَانًا يَجِدُ طَعْمَهُ

امام صادق علیه السلام: نگاه، تیری زهرآلود از تیرهای شیطان است. هر کس از این نگاه به خاطر خداوند، بگذرد، خداوند، به وی ایمانی می‌بخشد که لذتش را بچشد.

کتاب من لا يحضره الفقيه: ج ۴ ص ۱۸ ح ۴۹۶۹.

حدیث ۲۴۲۸

امام صادق علیه السلام :

أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ شَابٌّ مِنَ الْأَنْصَارِ فَشَكَا إِلَيْهِ الْحَاجَةَ ، فَقَالَ لَهُ : تَزَوَّج .

فَقَالَ الشَّابُّ : إِنِّي لِأَسْتَحْيِي أَنْ أَعُودَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

فَلَحِقَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ ، فَقَالَ : إِنَّ لِي بِنْتًا وَسِيمَةً فَرَوَّجَهَا إِلَيْكَ .

قَالَ : فَوَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، قَالَ : فَأَتَى الشَّابُّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَخْبَرَهُ .

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ عَلَيْكُمْ بِالْبَاهِ .

امام صادق علیه السلام : جوانی از انصار ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و از نیازمندی اش نزد ایشان ، شکوه کرد . پیامبر صلی الله علیه و آله به وی فرمود : «ازدواج کن!» .

جوان گفت : خجالت می کشم بار دیگر نزد پیامبر صلی الله علیه و آله باز گردم [و بگویم که با دست خالی چگونه ازدواج کنم] . آن گاه ، مردی از انصار به وی رسید و گفت : دختری زیبا دارم . آن گاه ، او را به ازدواج آن جوان در آورد . پس از آن ، خداوند ، گشایشی در زندگی او ، ایجاد کرد . جوان ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و داستان را باز گفت : آن گاه پیامبر خدا فرمود : «ای جوانان! بر شما باد ازدواج» .

الکافی : ج ۵ ص ۳۳۰ ح ۳ .

حدیث ۲۴۲۹

امام صادق علیه السلام :

الْحَيَاءُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءٌ ، تِسْعَةٌ فِي النِّسَاءِ وَوَاحِدَةٌ فِي الرِّجَالِ .

امام صادق علیه السلام : حیا ، ده قسمت است . نه قسمت آن ، در زنان است و یک قسمتش در مردان .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۴۶۸ ح ۴۶۳۰ .

حدیث ۲۴۳۰

امام صادق علیه السلام :

الْحَيَاءُ عَلَى وَجْهَيْنِ : فَمِنْهُ ضَعْفٌ وَمِنْهُ قُوَّةٌ وَإِيمَانٌ .

امام صادق علیه السلام : حیا ، دو گونه است : حیا از روی ناتوانی و حیا از روی توانمندی و اسلام و ایمان .

تحف العقول : ص ۳۶۰ .

حدیث ۲۴۳۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَقَّ وَجْهُهُ رَقَّ عِلْمُهُ .

امام صادق علیه السلام : آن که خجالت بکشد ، دانشش کم می شود .

الکافی : ج ۲ ص ۱۰۶ ح ۳ .

حدیث ۲۴۳۲

امام صادق علیه السلام :

خَيْرُ شُبَّانِكُمْ مَنْ تَشَبَهَ بِكُهُولِكُمْ ، وَشَرُّ كُهُولِكُمْ مَنْ تَشَبَهَ بِشُبَّانِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : بهترین جوانان شما کسانی اند که خود را به بزرگ سالان ، شبیه سازند و بدترین کهن سالان شما کسانی اند که خود را به جوانان شما شبیه سازند .

معانی الأخبار : ص ۴۰۱ ح ۶۳ .

حدیث ۲۴۳۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَوْصِنِي .

فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : فَهَلْ أَنْتَ مُسْتَوْصٍ إِنْ أَنَا أَوْصَيْتُكَ ؟ حَتَّى قَالَ لَهُ ذَلِكَ ثَلَاثًا ، وَفِي كُلِّهَا يَقُولُ لَهُ الرَّجُلُ : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ .

فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : فَإِنِّي أَوْصِيكَ إِذَا أَنْتَ هَمَمْتَ بِأَمْرٍ فَتَدَبَّرَ عَاقِبَتَهُ ، فَإِنَّكَ يُرْسِدُ فَاْمُضِهِ ، وَإِنْ يَكُ غَيَا فَاَنْتَهُ عَنهُ .

امام صادق علیه السلام : مردی نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و گفت : ای پیامبر خدا! به من سفارشی بنما .

پیامبر خدا به وی فرمود : «آیا نصیحت پذیر هستی ، اگر به تو سفارشی کنم؟» .

این سخن را سه بار تکرار کرد و هر دفعه ، مرد می گفت : بلی ، ای پیامبر خدا!

آن گاه پیامبر صلی الله علیه و آله ، به وی فرمود : «تو را سفارش می کنم هر گاه در کاری تصمیم گرفتی ، پایان (عاقبت) آن را بنگر . اگر پایانش خیر و نیکی است ، انجام بده ، و اگر گم راهی است ، از آن خودداری کن» .

الکافی : ج ۸ ص ۱۵۰ ح ۱۳۰ .

حدیث ۲۴۳۴

امام صادق علیه السلام :

قِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّى تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ ، قَبْلَ أَنْ تَقَعَ فِيهِ فَتَنْدَمَ .

امام صادق علیه السلام : در برابر هر کاری بایست [و فکر کن] تا آغاز و فرجامش را بدانی ، پیش از آن که در آن قرار گیری و پشیمان شوی .

تحف العقول : ص ۳۰۴ .

حدیث ۲۴۳۵

امام صادق علیه السلام :

خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خَصَلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٍ ، أَوْلَاهَا : الْوَفَاءُ ، وَالثَّانِيَةُ : التَّدْبِيرُ ، وَالثَّلَاثَةُ : الْحَيَاءُ ، وَالرَّابِعَةُ : حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَالْخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : الْحُرِّيَّةُ .

امام صادق علیه السلام : پنج خصلت است که هر کس یکی از آنها در او نباشد ، چندان قابل بهره مندی نیست : نخست ، وفاداری ؛ دوم ، عاقبت اندیشی ؛ سوم ، حیا ؛ چهارم ، خوش خلقی ؛ پنجم ، آزادگی ؛ و این [آخری] ، جامع همه این پنج صفت است .

الخصال: ص ۲۸۴ ح ۳۳.

حدیث ۲۴۳۶

امام صادق علیه السلام:

مَنْ كَسِبَ عَنِ طَهْوَرِهِ وَصَلَاتِهِ فَلَيْسَ فِيهِ خَيْرٌ لِأَمْرِ آخِرَتِهِ، وَمَنْ كَسِبَ عَمَّا يُصْلِحُ بِهِ أَمْرَ مَعِيشَتِهِ فَلَيْسَ فِيهِ خَيْرٌ لِأَمْرِ دُنْيَاهُ.

امام صادق علیه السلام: آن که در کار طهارت و نماز، کاهل باشد، در او خیری برای آخرتش نیست و آن که در آنچه زندگی اش را سر و سامان می دهد، کاهل است، در او خیری برای دنیایش نیست.

الکافی: ج ۵ ص ۸۵ ح ۳.

حدیث ۲۴۳۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ وَكَثْرَةَ الْفَرَاغِ.

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل، خواب بسیار و بیکاری فراوان را دشمن می دارد.

الکافی: ج ۵ ص ۸۴ ح ۳.

حدیث ۲۴۳۸

امام صادق علیه السلام:

كَانَ بِالْمَدِينَةِ رَجُلٌ بَطَّالٌ يَضْحَكُ النَّاسُ مِنْهُ، فَقَالَ: قَدْ أَعْيَانِي هَذَا الرَّجُلُ أَنْ أَضْحِكَهُ - يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَمَرَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَخْلَفُهُ مَوْلِيَانِ لَهُ، قَالَ: فَجَاءَ الرَّجُلُ حَتَّى انْتَرَعَ رِدَاءَهُ مِنْ رَقَبَتِهِ، ثُمَّ مَضَى فَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَيْهِ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَاتَّبَعُوهُ وَأَخَذُوا الرِّدَاءَ مِنْهُ، فَجَاؤُوا بِهِ فَطَرَحُوهُ عَلَيْهِ،

فَقَالَ لَهُمْ: مَنْ هَذَا؟

فَقَالُوا: هَذَا رَجُلٌ بَطَّالٌ يَضْحَكُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ.

فَقَالَ: قَوْلُوا لَهُ: إِنَّ لِلَّهِ يَوْمًا يَخْسِرُ فِيهِ الْمُبْطِلُونَ.

امام صادق علیه السلام: در مدینه، مردی بیکار بود که مردم را می خنداند. آن مرد گفت: این مرد (امام سجاد علیه السلام) مرا ناتوان کرد در این که او را بخندانم. امام سجاد علیه السلامی گذشت و پشت سر ایشان، دو غلامش حرکت می کردند. آن مرد آمد و عبای امام علیه السلام را از دوشش برداشت و رفت. امام سجاد علیه السلام، به وی هیچ التفاتی نکرد. غلامان، دنبال مرد رفتند و عبا را از وی گرفتند و آمدند و آن را بر دوش ایشان انداختند. امام سجاد فرمود: «این مرد کیست؟».

گفتند: این، مرد بیکاری است که مردم مدینه را می خنداند.

فرمود: «به وی بگویید که: خداوند را روزی است که باطل کاران، در آن زیان می کنند».

بحار الأنوار: ج ۴۶ ص ۶۸ ح ۳۹.

حدیث ۲۴۳۹

امام صادق علیه السلام:

أَنْظُرُ إِلَى كُلِّ مَنْ لَا يُفِيدُكَ مَنَفَعَةً فِي دِينِكَ فَلَا تَعْتَدَنَّ بِهِ ، وَ لَا تَرْغَبَنَّ فِي صُحْبَتِهِ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مَا سِوَى اللَّهِ - تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - مُضْمَحِلٌّ وَ خِيَمٌ عَاقِبَتُهُ

امام صادق علیه السلام: بنگر، هر که برای دینداری ات سودمند نیست، به او اعتنا مکن و در همنشینی اش رغبت مدار؛ چرا که هر چیزی غیر از خداوند متعال، نابود و بد پایان است.
بحار الأنوار: ج ۷۴ ص ۱۹۱ ح ۵.

حدیث ۲۴۴۰

امام صادق علیه السلام:

النَّظَرُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ ، وَ كَمْ مِنْ نَظَرِهِ أَوْرَثَتْ حَسْرَةً طَوِيلَةً!

امام صادق علیه السلام: نگاه، تیری زهر آگین، از تیرهای شیطان است، و چه بسیار نگاهی که پشیمانی درازمدت به جای می گذارد.

الکافی: ج ۵ ص ۵۵۹ ح ۱۲.

حدیث ۲۴۴۱

امام صادق علیه السلام:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَ يَرُدُّنَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَ كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَ كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى الشَّابِّهِ مِنْهُنَّ وَ يَقُولُ: أَتَخَوَّفُ أَنْ تُعْجِبَنِي صَوْتُهَا فَيَدْخُلَ عَلَيَّ أَكْثَرُ مِمَّا أُطَلَّبُ مِنَ الْأَجْرِ .

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا، به زنان سلام می کرد و آنان پاسخ می دادند، و امیرمؤمنان، به زنان سلام می کرد؛ ولی خوش نداشت به زن جوان، سلام کند و می فرمود: «می ترسم از صدایش خوشم بیاید و گناهی بیش از پاداشی که جستجو می کنم، بر من وارد گردد».

الکافی: ج ۲ ص ۶۴۸ ح ۱.

حدیث ۲۴۴۲

امام صادق علیه السلام:

: قُلُوبٌ خَلَّتْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ، فَأَذَاقَهَا اللَّهُ حَبَّ غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام - آن گاه که از عشق سؤال شد -: دل هایی که از یاد خدا تهی است، خداوند، دوستی دیگری را به آن می چشاند.

بحار الأنوار: ج ۷۳ ص ۱۵۸ ح ۱.

حدیث ۲۴۴۳

امام صادق علیه السلام:

إِحْذَرُوا عَلَى شَبَابِكُمُ الْغُلَاةَ

امام صادق علیه السلام: بر جوانان خود، از خطر غالیان پرهیزید تا [عقیده] آنان را فاسد نکنند؛ چرا که غالیان، بدترین مخلوقات خدایند. بزرگی خدا را کوچک می‌کنند و برای بندگان خدا، ادعای ربوبیت می‌کنند.

الغلاة: فرقة ترفع بعض الناس إلى مرتبة الألوهية، وترى أن الله تعالى فوض أمر الرزق والتدبير للأئمة عليهم السلام.

حدیث ۲۴۴۴

امام صادق علیه السلام:

بادروا أولادكم بالحديث قبل أن يسبِّقكم إليهم المرجئة!

امام صادق علیه السلام: به فرزندانان حدیث بیاموزید، پیش از آن که مرجئه به سوی آنان بشتابند.

المرجئة: فئة ترى أن الإيمان لا- تضرّ معه المعصية، كما لا ينفع مع الكفر طاعة، وقالوا: إن الإيمان قول بلا عمل، كأنهم قدّموا الإيمان وأرجئوا العمل، أي أخروه؛ لأنهم يرون إذا لم يصلّوا ولم يصوموا نجّاهم إيمانهم وأسقطوا الوعيد جملة عن المسلمين.

حدیث ۲۴۴۵

امام صادق علیه السلام:

لا تكوننَّ إمعةً، تقول: أنا مع الناس وأنا كواحدٍ من الناس.

امام صادق علیه السلام - به مردی از یارانش - : سُت رأی و دهن بین مباش، که بگویی: «من با مردم» و «من یکی از مردم».

معانی الأخبار: ص ۲۶۶ ح ۱.

حدیث ۲۴۴۶

امام صادق علیه السلام:

يا معشرَ الأحداثِ اتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَأْتُوا الرُّسَاءَ دَعْوَهُمْ حَتَّى يَصِيرُوا أَذْنَابًا، لَا تَتَّخِذُوا الرِّجَالَ وَلَا تَبْجِ مِنْ دُونِ اللَّهِ

امام صادق علیه السلام: «ای گروه جوانان! تقوا پیشه کنید و نزد رؤسایان نروید. رهایشان کنید تا زمانی که از ریاست بیفتند. مردان (شخصیت های برجسته) را به جای خداوند، دوست همراز مگیرید. ما به خدا سوگند، ما به خدا سوگند، برایتان بهتر از آنان هستیم». آن گاه با دست بر سینه اش زد؛ یعنی به جای ما به دنبال رهبران ستمکار نروید.

إشارة إلى قوله تعالى:

حدیث ۲۴۴۷

امام صادق علیه السلام:

أدنى العقوق أف ولو علم الله عز وجل شيئاً أهون منه لنهى عنه.

امام صادق علیه السلام: کمترین نافرمانی «اف» گفتن است و اگر خداوند عز و جل چیزی کمتر از آن می‌شناخت، از آن نهی می‌کرد.

الکافی: ج ۲ ص ۳۴۸ ح ۱.

حدیث ۲۴۴۸

امام صادق علیه السلام :

مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ .

امام صادق علیه السلام : آن که اخلاقش بد باشد ، خود را شکنجه می دهد .

الکافی : ج ۲ ص ۳۲۱ ح ۴ .

حدیث ۲۴۴۹

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لُقْمَانُ : يَا بَنِيَّ ، إِيرَاكَ وَالضَّجْرَ ، وَسُوءَ الْخُلُقِ ، وَقَلَّةَ الصَّبْرِ ، فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ ، وَأَلْزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ .

امام صادق علیه السلام : لقمان علیه السلام گفت : «فرزندم! پرهیز از گرفتگی و بدخلقی ، و ناشکیبایی؛ چرا که با این خصلت ها ، دوستی ، استوار نمی ماند . آرامش و وقار را در کارها حفظ کن و خود را بر هزینه کردن برای برادران ، وادار و با تمام مردم ، اخلاقت را نیکو ساز» .

بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۹ ح ۱۴ .

حدیث ۲۴۵۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ خَافَ النَّاسَ لِسَانَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : آن که مردم از زبانش بترسند ، در آتش است .

الکافی : ج ۲ ص ۳۲۷ ح ۳ .

حدیث ۲۴۵۱

امام صادق علیه السلام :

إِتَّقُوا اللَّهَ وَلَا يَحْسُدْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ، إِنَّ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ مِنْ شَرَائِعِ السَّيِّئِ فِي الْبِلَادِ ، فَخَرَجَ فِي بَعْضِ سَيِّحِهِ وَمَعَهُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ قَصِيرٌ وَكَانَ كَثِيرَ اللُّزومِ لِعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَلَمَّا انْتَهَى عِيسَى إِلَى الْبَحْرِ قَالَ «بِسْمِ اللَّهِ» بِصَحَّةٍ يَقِينٍ مِنْهُ ، فَمَشَى عَلَى ظَهْرِ الْمَاءِ ، فَقَالَ الرَّجُلُ الْقَصِيرُ حِينَ نَظَرَ إِلَى عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ جَارَهُ : «بِسْمِ اللَّهِ» بِصَحَّةٍ يَقِينٍ مِنْهُ ، فَمَشَى عَلَى الْمَاءِ وَلِحَقِّ بَعْضِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَفْدَخَلَهُ الْعُجْبُ بِنَفْسِهِ ، فَقَالَ : هَذَا عِيسَى رُوحُ اللَّهِ يَمْشَى عَلَى الْمَاءِ ، وَأَنَا أَمْشَى عَلَى الْمَاءِ فَمَا فَضْلُهُ عَلَيَّ ، قَالَ : فَرَمَسَ فِي الْمَاءِ فَاسْتَعَاثَ بِعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَتَنَاوَلَهُ مِنَ الْمَاءِ فَأَخْرَجَهُ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ : مَا قُلْتَ يَا قَصِيرٌ ؟

قَالَ : قُلْتُ : هَذَا رُوحُ اللَّهِ يَمْشَى عَلَى الْمَاءِ ، وَأَنَا أَمْشَى ، فَدَخَلَنِي مِنْ ذَلِكَ عُجْبٌ .

فَقَالَ لَهُ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَقَدْ وَضَعْتَ نَفْسَكَ فِي غَيْرِ الْمَوْضِعِ الَّذِي وَضَعَكَ اللَّهُ فِيهِ فَمَقَّتَكَ اللَّهُ عَلَى مَا قُلْتَ فَتَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِمَّا قُلْتَ .

قَالَ : فَتَابَ الرَّجُلُ وَعَادَ إِلَى مَرَاتِبِهِ الَّتِي وَضَعَهُ اللَّهُ فِيهَا ، فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا يَحْسُدَنَّ بَعْضُكُمْ بَعْضًا .

امام صادق علیه السلام : تقوای الهی پیشه سازید و به یکدیگر ، حسادت نورزید . گشت و گذار در شهرها ، جزو شریعت عیسی بن مریم علیه السلام بود . در یکی از سفرهای عیسی علیه السلام ، مردی کوتاه قد ، همراه او بود که از ملازمان وی به شمار می رفت .

وقتی عیسی علیه السلام به دریا رسید ، «بسم الله» را از روی یقین گفت و بر روی آب ، راه رفت . مرد کوتاه قد ، چون دید عیسی علیه السلام عبور کرد ، «بسم الله» را با یقین گفت و بر روی آب ، راه رفت و به عیسی علیه السلام پیوست .
در این هنگام ، عجب او را فرا گرفت . [با خود] گفت : این ، عیسی روح الله است که بر روی آب راه می رود و من هم بر روی آب ، راه می روم . پس او چه برتری ای بر من دارد؟
در این هنگام ، در آب فرو رفت و از عیسی علیه السلام کمک خواست . عیسی علیه السلام او را از آب بیرون کشید و به وی گفت : «مرد! چه گفتی [که چنین گرفتار شدی]؟» .

مرد گفت : [با خود] گفتم : این ، روح الله است که بر روی آب راه می رود و من هم بر روی آب راه می روم ، و گرفتار عجب شدم .
عیسی علیه السلام به وی فرمود : «خود را در منزلتی غیر از آنچه خدا برایت مقرر کرده بود ، قرار دادی . پس خداوند بر گفته ات بر تو خشم گرفت . از گفته ات به سوی خداوند ، توبه کن» .
مرد ، توبه کرد و به منزلتی که خداوند برایش قرار داده بود ، بازگشت .
پس ، تقوای الهی پیشه کنید و به یکدیگر ، حسادت نوزید .
الکافی : ج ۲ ص ۳۰۶ ح ۳ .

حدیث ۲۴۵۲

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِقَمَانٍ لِإِبْنِهِ : ... لِلْحَاسِدِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَسْمَتُ بِالْمُصِيبَةِ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت : حسود ، سه نشانه دارد : پشت سر ، بدگویی می کند؛ در حضور ، چاپلوسی می نماید؛ و در گرفتاری ها شادی می کند .
الخصال : ص ۱۲۱ ح ۱۱۳ .

حدیث ۲۴۵۳

امام صادق علیه السلام :

الْحَاسِدُ مُضِرٌّ بِنَفْسِهِ قَبْلَ أَنْ يَضُرَّ بِالْمَحْسُودِ ، كَابْلِسَ أَوْرَثَ بَحْسِدِهِ لِنَفْسِهِ اللَّعْنَةُ وَلَا دَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْإِجْتِبَاءُ .

امام صادق علیه السلام : حسود به خود زیان می رساند ، پیش از آن که به شخص مورد حسادت ، زیان رساند ، مانند شیطان که با حسادتش برای خود ، نفرین بر جای گذاشت و برای آدم ، برگزیده شدن را .
بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۲۵۵ ح ۲۳ .

حدیث ۲۴۵۴

امام صادق علیه السلام :

اجْتَمَعَ الْحَوَارِيُّونَ إِلَى عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالُوا لَهُ : يَا مُعَلِّمَ الْخَيْرِ ارْشِدْنَا .

فَقَالَ لَهُمْ : إِنَّ مُوسَى كَلِمَ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَرَكُمْ أَلَّا تَحْلِفُوا بِاللَّهِ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - كَاذِبِينَ ، وَأَنَا أَمَرْتُكُمْ أَلَّا تَحْلِفُوا بِاللَّهِ كَاذِبِينَ وَلَا صَادِقِينَ .
قالوا : يَا رُوحَ اللَّهِ زِدْنَا .

فَقَالَ: إِنَّ مُوسَى نَبِيَّ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمَرَكَ أَلَّا تَزْنُوا، وَأَنَا أَمُرُكُمْ أَلَّا تُحَدِّثُوا أَنْفُسَكُمْ بِالزُّنَا فَضَلًّا عَنَّا أَنْ تَزْنُوا، فَإِنَّ مَنْ حَدَّثَ نَفْسَهُ بِالزُّنَا كَانَ كَمَنْ أَوْقَدَ

فِي بَيْتٍ مُزَوَّقٍ فَأَفْسَدَ التَّرَاقِيقَ الدُّخَانَ، وَإِنْ لَمْ يَحْتَرِقِ الْبَيْتُ.

امام صادق علیه السلام: حواریان بر گرد عیسی علیه السلام جمع شدند و به وی گفتند: ای آموزگار نیکی ها! ما را راهنمایی کن. عیسی علیه السلام به آنان فرمود: «موسی، کلیم خداوند، به شما دستور داد که سوگند دروغ به خداوند مخورید، و من به شما فرمان می دهم که سوگند راست و دروغ به خداوند مخورید».

گفتند: ای روح خدا! بیشتر راهنمایی کن.

فرمود: «موسای پیامبر، به شما دستور داد که زنا نکنید و من به شما

دستور می دهم درباره آن، اندیشه [نیز] نکنید، چه رسد که زنا کنید؛ زیرا هر که در زنا اندیشه کند، مانند کسی است که در خانه آراسته [وزینت شده]، آتش روشن کند، که اگر خانه را نسوزاند، دودش آراستگی خانه را تباه می سازد». الکافی: ج ۵ ص ۵۴۲ ح ۷.

حدیث ۲۴۵۵

امام صادق علیه السلام:

دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ، وَيُؤَدِّبُ سَبْعَ سِنِينَ وَأَلْزِمَهُ نَفْسَكَ سَبْعَ سِنِينَ.

امام صادق علیه السلام: بگذار فرزندت هفت سال بازی کند، هفت سال تربیت شود و هفت سال، او را با خود، همراه بدار. کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۳ ص ۴۹۲ ح ۴۷۴۳.

حدیث ۲۴۵۶

امام صادق علیه السلام:

الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الْمَاءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ، مَا أَوْسَعَ الْعَدْلَ إِذَا عُدِلَ فِيهِ وَإِنْ قَلَّ.

امام صادق علیه السلام: عدالت، گواراتر است از آبی که به تشنه ای برسد. و چه قدر عدالت، گشایش ایجاد می کند. اگر بدان رفتار شود - گرچه اندک باشد!

الکافی: ج ۲ ص ۱۴۶ ح ۱۱.

حدیث ۲۴۵۷

امام صادق علیه السلام:

أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَيَّ وَكَدِهَ أَوْرَثَهُ اللَّهُ الْفَقْرَ.

امام صادق علیه السلام: هر کس فرزند خود را نفرین کند، فقر [و تنگ دستی] را برایش به ارث گذاشته است. عدّه الداعی: ص ۸۰.

حدیث ۲۴۵۸

امام صادق علیه السلام:

يَذْكُرَانِ أَنَّهُ لَمَّا كَانَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ قَالَ جَبْرَيْلُ لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: تَرَوَهُ مِنَ الْمَاءِ فَسَمَّيْتَ التَّرْوِيَةَ، ثُمَّ أَتَى مِنِّي فَأَبَاتَهُ بِهَا، ثُمَّ غَدَا بِهِ إِلَى عَرَفَاتٍ فَضَرَبَ خِبَاءَهُ بِنَمْرَةٍ دُونَ عَرَفَةَ فَبَنَى مَسْجِدًا بِأَحْجَارٍ بَيْضٍ وَكَانَ يُعْرَفُ أَثَرُ مَسْجِدِ إِبْرَاهِيمَ حَتَّى أُدْخِلَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ الَّذِي بِنَمْرَةٍ حَيْثُ يُصَلِّيُ الْإِمَامُ يَوْمَ عَرَفَةَ فَصَلَّى بِهَا الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ، ثُمَّ عَمِدَ بِهِ إِلَى عَرَفَاتٍ، فَقَالَ: هَذِهِ عَرَفَاتُ فَاعْرِفْ بِهَا مَنَاسِكَكَ وَاعْتَرِفْ بِذَنْبِكَ فَسَمِّيَ عَرَفَاتٍ، ثُمَّ أَفَاضَ إِلَى الْمُرْدَلِفَةِ فَسَمَّيْتَ الْمُرْدَلِفَةَ، لِأَنَّهُ اذْدَلَفَ إِلَيْهَا، ثُمَّ قَامَ عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ فَأَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ يَذْبَحَ ابْنَهُ وَقَدْ رَأَى فِيهِ شِمَائِلَهُ وَخَلَائِقَهُ وَأَنْسَ مَا كَانَ إِلَيْهِ.

فَلَمَّا أَصْبَحَ أَفَاضَ مِنَ الْمَشْعَرِ إِلَى مِنِّي فَقَالَ لِأُمِّهِ: زَوْرِي الْبَيْتَ أَنْتِ وَاحْتَبِسِ الْغُلَامَ، فَقَالَ: يَا بِنْتِي هَاتِي الْهِمَارَ وَالسَّكِينِ حَتَّى أَقْرَبَ الْقُرْبَانَ.

فَقَالَ أَبَانُ: فَقُلْتُ لِأَبِي بَصِيرٍ: مَا أَرَادَ بِالْهِمَارِ وَالسَّكِينِ.

قَالَ: أَرَادَ أَنْ يَذْبَحَهُ، ثُمَّ يَحْمِلُهُ فَيَجْهَرُهُ وَيَدْفِنُهُ، قَالَ: فَجَاءَ الْغُلَامُ بِالْهِمَارِ وَالسَّكِينِ، فَقَالَ: يَا أَبَتِ أَيْنَ الْقُرْبَانُ؟

قَالَ: رَبُّكَ يَعْلَمُ أَيْنَ هُوَ؟ يَا بِنْتِي أَنْتِ وَاللَّهِ هُوَ إِنْ أَلَّاهُ قَدْ أَمَرَنِي بِذَبْحِكَ، فَانظُرْ مَاذَا تَرَى؟

قَالَ: «يَأْتِي أَفْعَلٌ مَا تَوَمَّرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ» قَالَ: فَلَمَّا عَزَمَ عَلَى الذَّبْحِ، قَالَ: يَا أَبَتِ، خَمِّرْ وَجْهِي وَشُدِّ وَثَاقِي.

قَالَ: يَا بِنْتِي، الْوِثَاقُ مَعَ الذَّبْحِ وَاللَّهُ لَا أَجْمَعُهُمَا عَلَيْكَ الْيَوْمَ.

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَطَرَحَ لَهُ قُرْطَانَ الْهِمَارِ، ثُمَّ أَضْجَعَهُ عَلَيْهِ وَأَخَذَ الْمَدْيَةَ فَوَضَعَهَا عَلَى حَلْقِهِ، قَالَ: فَأَقْبَلَ شَيْخٌ فَقَالَ: مَا تُرِيدُ مِنْ هَذَا الْغُلَامِ؟

قَالَ: أُرِيدُ أَنْ أُذْبَحَهُ.

فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ! غُلَامٌ لَمْ يَعِصِ اللَّهَ طَرْفَةَ عَيْنٍ تَذْبُحُهُ؟

فَقَالَ: نَعَمْ، إِنْ أَلَّاهُ قَدْ أَمَرَنِي بِذَبْحِهِ.

فَقَالَ: بَلْ رَبُّكَ نَهَاكَ عَنِ ذَبْحِهِ، وَإِنَّمَا أَمَرَكَ بِهَذَا الشَّيْطَانُ فِي مَنَامِكَ، قَالَ:

وَيْلَكَ! الْكَلَامُ الَّذِي سَمِعْتَ هُوَ الَّذِي بَلَغَ بِي مَا تَرَى، لَا وَاللَّهِ لَا أَكَلِّمُكَ، ثُمَّ عَزَمَ عَلَى الذَّبْحِ.

فَقَالَ الشَّيْخُ: يَا إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ إِمَامٌ يُقْتَدَى بِكَ فَإِنْ ذَبَحْتَ وَلَدَكَ ذَبَحَ النَّاسُ أَوْلَادَهُمْ، فَمَهْلًا فَأَبِي أَنْ يُكَلِّمَهُ.

قَالَ أَبُو بَصِيرٍ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: فَأَضْجَعَهُ عِنْدَ الْجَمْرَةِ الْوُسْطَى، ثُمَّ أَخَذَ الْمَدْيَةَ فَوَضَعَهَا عَلَى حَلْقِهِ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ

إِلَى السَّمَاءِ، ثُمَّ انْتَحَى عَلَيْهِ فَقَلَّبَهَا جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ حَلْقِهِ فَنَظَرَ إِبْرَاهِيمَ فَإِذَا هِيَ مَقْلُوبَةٌ، فَقَلَّبَهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى خَدِّهَا وَقَلَّبَهَا جَبْرَيْلُ

عَلَى قَفَاها فَفَعَلَ ذَلِكَ مَرَارًا، ثُمَّ نَوَدَى مِنَ مَيْسَرَةِ مَسْجِدِ الْخَيْفِ: يَا إِبْرَاهِيمَ، قَدْ صَدَقْتَ الرُّؤْيَا وَاجْتَرَّ الْغُلَامَ مِنْ تَحْتِهِ، وَتَنَاوَلَ جَبْرَيْلُ

الْكَبِشَ مِنْ قُلَّةِ ثَبِيرٍ فَوَضَعَهُ تَحْتَهُ.

وَخَرَجَ الشَّيْخُ الْخَبِيثُ حَتَّى لَحِقَ بِالْعَجُوزِ حِينَ نَظَرَتْ إِلَى الْبَيْتِ، وَالْبَيْتُ فِي وَسْطِ الْوَادِي فَقَالَ: مَا شَيْخٌ رَأَيْتُهُ بِمِنِّي؟ فَتَعَتَّ نَعَتَ

إِبْرَاهِيمَ.

قَالَتْ: ذَاكَ بَعْلِي.

قَالَ: فَمَا وَصِيفُ رَأْيَتَهُ مَعَهُ، وَنَعَتَ نَعْتَهُ.

قَالَتْ: ذَاكَ ابْنِي.

قَالَ: فَإِنِّي رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمَدْيَةَ لِيَذْبَحَهُ.

قَالَتْ: كَلَّا مَا رَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَرْحَمَ النَّاسِ وَكَيْفَ رَأَيْتَهُ يَذْبُحُ ابْنَهُ.

قَالَ: وَرَبُّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، وَرَبُّ هَذِهِ الْبَيْتَةِ، لَقَدْ رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمَدْيَةَ لِيَذْبَحَهُ.

قَالَتْ: لِمَ؟

قَالَ: زَعَمَ أَنَّ رَبَّهُ أَمَرَهُ بِدَبْحِهِ .

قَالَتْ: فَحَقُّ لَهُ أَنْ يُطِيعَ رَبَّهُ .

الکافی - به نقل از ابان ، از ابو بصیر که وی از امام باقر و امام صادق علیهما السلام شنیده است - : چون روز ترویبه فرا رسید ، جبرائیل علیه السلام به ابراهیم علیه السلام گفت : «با خود ، آب بردار» و بدین جهت ، «ترویبه» نامیده شد .

آن گاه به منا آمد و شب ، ابراهیم علیه السلام را در آن جا نگاه داشت . آن گاه ، صبح روز بعد ، او را به سرزمین عرفات بُرد و در سرزمین نمره ، پیش از عرفه ، خیمه اش را برپا کرد و با سنگ های سفید ، مسجدی ساخت و نشانه های مسجد ابراهیم ، معلوم بود و در داخل مسجدی قرار گرفت که اینک در نمره است . همان جا که امام علیه السلام در روز عرفه نماز می گزارد ، ابراهیم علیه السلام ، نماز ظهر و عصر را در آن جا به جا آورد .

سپس او را به عرفات بُرد و گفت : «این ، سرزمین عرفات است . مناسک آن را بشناس و به گناهانت اعتراف کن» . از این رو ، «عرفات» نام گرفت . سپس او را به «مزدلفه» کوچ داد و از آن رو مزدلفه گفته شد که بدان نزدیک شد . آن گاه در مشعر الحرام ، اقامت کرد و خداوند به وی [در خواب] دستور داد فرزندش را قربانی کند و در خواب ، شمایل و خُلق و خویش را دید و با آنچه در پیش است ، مأنوس گشت . چون صبح شد ، از مشعر به سمت منا کوچ کرد و به مادر فرزند گفت : «تو کعبه را زیارت کن» و فرزند را نزد خود ، نگاه داشت .

آن گاه به فرزند گفت : «فرزندم! الاغ و کارد را بیاور تا قربانی کنم» .

ابان می گوید : به ابو بصیر گفتم : الاغ و کارد را چرا درخواست کرد .

گفت: زیرا می خواست فرزند را قربانی کند ، سپس او را کفن کرده ، دفن نماید.

جوان ، الاغ و کارد را آورد و گفت : پدرم! قربانی کجاست؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «پروردگارت می داند کجاست . فرزندم! به خدا سوگند ، تو همان قربانی ای هستی که خدا مرا به قربانی کردنت دستور داد. نظرت چیست؟» .

جوان گفت : پدرم! آنچه را بدان مأمور شدی ، انجام بده . ان شاء الله ، مرا از شکیبایان خواهی یافت .

چون ابراهیم علیه السلام خواست فرزند را قربانی کند ، جوان گفت : پدرم! صورتم را بپوشان و دست و پایم را محکم ببند .

ابراهیم علیه السلام گفت : فرزندم! دست و پا بستن و قربانی کردن؟! به خدا سوگند ، امروز ، این دو را با هم درباره تو انجام نمی دهم .

امام باقر علیه السلام فرمود : «ابراهیم علیه السلام ، روانداز الاغ را روی زمین پهن کرد . سپس ، فرزند را به پهلو بر زمین خوابانید و کارد را برداشت و بر گلوی فرزند نهاد .

در این هنگام ، پیرمردی آمد و گفت : از این جوان ، چه می خواهی؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «می خواهم او را قربانی کنم» .

پیر مرد گفت : پناه بر خدا! جوانی را که هرگز گناهی مرتکب نشده ، قربانی می کنی؟!!

ابراهیم علیه السلام گفت : «بلی! خداوند ، مرا بدان دستور داد» .

پیر مرد گفت : پروردگارت تو را از این کار نهی کرده و همانا شیطان ، در خواب ، این مطلب را به تو القا کرده است .

ابراهیم علیه السلام گفت : «صدایی که شنیدم ، همان صدایی بود که مرا بدین منزلت و مرتبت (پیامبری) رسانید . به خدا سوگند ، دیگر با تو سخن نمی گویم» . سپس تصمیم بر قربانی کردن گرفت .

پیر مرد گفت : ای ابراهیم! تو پیشوایی هستی که به تو اقتدا می گردد . اگر فرزندان را قربانی کنی ، مردم هم فرزندان خود را قربانی

می کنند . پس در این کار ، درنگ کن .

ابراهیم علیه السلام با وی سخن نگفت .

ابو بصیر می گوید : شنیدم که امام باقر علیه السلام می فرمود : «ابراهیم ، فرزندش را نزدیک جَمَره وسطا خوابانید و کارد را گرفت و بر گلویش نهاد . سپس ، سر به آسمان بلند کرد و کارد را کشید ؛ امّیا جبرئیل علیه السلام آن را وارونه کرد . ابراهیم علیه السلام نگاه کرد و کارد را وارونه یافت . مجدداً آن را با لبه تیز بر گلوئی فرزند نهاد و جبرئیل علیه السلام آن را واژگون کرد . این کار ، چند بار تکرار شد . آن گاه ، از سمت چپ مسجد خیف ، صدایی آمد که : ای ابراهیم! خوابت را درست تعبیر کردی . جوان را از زیر کارد ، کنار ببر .

و جبرئیل علیه السلام قوچی را از قلّه تُبیر آورد و زیر کارد نهاد . پیرمرد پلید ، از آن جا خارج شد و هنگامی که مادر به کعبه نظر می افکند و کعبه در وسط گودی بود ، خود را به مادر جوان رسانید و چنین گفت : پیرمردی را که در منا دیدم . کیست؟ و اوصاف ابراهیم علیه السلام را باز گو کرد .

مادر گفت : او شوهر من است .

سپس گفت : جوانی را به همراه او دیدم . او کیست؟ و اوصاف جوان را باز گفت .

مادر گفت : او فرزند من است .

پیرمرد گفت : دیدم که آن پیرمرد ، جوان را بر زمین خوابانده بود و کارد برداشته بود تا او را بکشد .

مادر گفت : هرگز! ابراهیم ، مهربان ترین مردم است . چگونه دیدی که فرزندش را می کشد؟

پیرمرد گفت : به پروردگار آسمان و زمین و این خانه سوگند که دیدم او را خوابانده بود و کارد برداشته بود تا او را بکشد .

مادر گفت : چرا [چنین می کرد؟] .

پیر مرد گفت : گمان می کرد خداوند ، او را به قربانی کردن جوان ، فرمان داده است .

مادر گفت : سزاوار است که از پروردگارش اطاعت کند .

الکافی : ج ۴ ص ۲۰۷ ح ۹ .

حدیث ۲۴۵۹

امام صادق علیه السلام :

- فی قَوْلِهِ تَعَالَى «إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّهٌ مُّنِيبٌ» - : دَعَاءٌ .

امام صادق علیه السلام - درباره تفسیر کلمه «أَوَّه» - :

«به راستی که ابراهیم ، بردبار ، آواه و انابه کننده بود» : یعنی بسیار دعا کننده بود .

تفسیر العیاشی : ج ۲ ص ۱۵۴ ح ۵۱ .

حدیث ۲۴۶۰

امام صادق علیه السلام :

إِسْتَأْذَنَتْ زَلِيخَا عَلَى يَوْسُفَ ، فَقِيلَ لَهَا : يَا زَلِيخَا ، إِنَّا نَكْرَهُ أَنْ نُقَدِّمَ بِكَ عَلَيْهِ لِمَا كَانَ مِنْكَ إِلَيْهِ ؛ قَالَتْ : إِنِّي لَا أَحَافُ مِنْ يَخَافُ اللَّهُ ، فَلَمَّا دَخَلَتْ .

قالَ لَهَا : يَا زَلِيخَا ، مَالِي أَرَاكَ قَدْ تَغَيَّرَ لَوْنُكَ؟

قَالَتْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمُلُوكَ بِمَعْصِيَتِهِمْ عبيداً، وَجَعَلَ الْعبيدَ بِطَاعَتِهِمْ مُلُوكاً.

قَالَ لَهَا: يَا زَلِيخَا، مَا الَّذِي دَعَاكَ إِلَى مَا كَانَ مِنْكَ؟

قَالَتْ: حُسْنُ وَجْهِكَ يَا يوسُفُ.

فَقَالَ: كَيْفَ لَوْ رَأَيْتِ نَبِيًّا يُقَالُ لَهُ: مُحَمَّدٌ يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ أَحْسَنَ مِنِّي وَجْهاً، وَأَحْسَنَ مِنِّي خُلُقاً، وَأَسْمَحَ مِنِّي كَفًّا.

قَالَتْ: صَدَقْتَ.

قَالَ: وَكَيْفَ عَلِمْتَ أَنِّي صَدَقْتُ؟

قَالَتْ: لِأَنَّكَ حِينَ ذَكَرْتَهُ وَقَعَ حُبُّهُ فِي قَلْبِي، فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِي يوسُفُ: أَنَّهَا قَدْ صَدَقْتَ، وَأَنِّي قَدْ أَحْبَبْتُهَا لِحُبِّهَا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَأَمَرَهُ اللَّهُ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - أَنْ يَتَزَوَّجَهَا.

امام صادق علیه السلام: زلیخا از یوسف علیه السلام اجازه [ی ملاقات] خواست. به وی گفته شد: ای زلیخا! به خاطر رفتارت با یوسف، خوش نداریم تو را نزد او ببریم.

زلیخا گفت: من از کسی که از خدا می ترسد، نمی ترسم.

وقتی بر یوسف علیه السلام وارد شد، یوسف علیه السلام به وی گفت: «زلیخا! چه شد که تو را رنگ پریده می بینم؟».

زلیخا گفت: سپاس، خدای را که پادشاهان را بر اثر معصیت، برده گردانید و بردگان را به خاطر اطاعت، پادشاه گردانید.

یوسف علیه السلام به وی گفت: «چه چیزی تو را بدان رفتار، وا داشت؟».

گفت: زیبایی چهره ات، ای یوسف!

یوسف علیه السلام گفت: «چه می کردی که اگر پیامبری را به نام محمّد می دیدی که در آخر زمان، خواهد بود و او از من، زیباروتر، خوش خلق تر و دست و دل بازتر است؟».

زلیخا گفت: راست می گویی.

یوسف علیه السلام گفت: «چگونه دانستی که من راست می گویم؟».

زلیخا گفت: زیرا هنگامی که از او یاد کردی، مهرش در دلم افتاد.

آن گاه، خداوند عز و جل به یوسف علیه السلام وحی کرد که: «زلیخا راست می گوید و من هم او را دوست می دارم، چون محمّد صلی الله علیه و آله را دوست دارد.»

پس از آن، خداوند - تبارک و تعالی - به یوسف علیه السلام دستور داد با زلیخا ازدواج کند.

علل الشرائع: ص ۵۵ ح ۱.

حدیث ۲۴۶۱

امام صادق علیه السلام:

لَمَّا تَلَقَى يوسُفُ يَعْقُوبَ تَرَجَّلَ لَهُ يَعْقُوبُ وَلَمْ يَتَرَجَّلْ لَهُ يوسُفُ، فَلَمْ يَنْفَصِلَا مِنَ الْعِنَاقِ حَتَّى أَتَاهُ جِبْرَائِيلُ، فَقَالَ لَهُ: يَا يوسُفُ، تَرَجَّلَ لَكَ الصِّدِّيقُ وَلَمْ تَتَرَجَّلْ لَهُ! ابْسُطْ يَدَكَ، فَبَسَطَهَا فَخَرَجَ نُورٌ مِنْ رَاحَتِهِ.

فَقَالَ لَهُ يوسُفُ: مَا هَذَا؟

قَالَ: هَذَا آيَةٌ لَا يَخْرُجُ مِنْ عَقَبِكَ نَبِيٌّ عَقُوبَةً.

امام صادق علیه السلام: وقتی یوسف علیه السلام با یعقوب علیه السلام ملاقات کرد، یعقوب علیه السلام پیاده شد؛ ولی یوسف علیه السلام پیاده نشد. هنوز از آغوش یکدیگر جدا نشده بودند که جبرئیل علیه السلام بر یوسف علیه السلام فرود آمد و به وی گفت:

«ای یوسف! صدیق (یعقوب) برای تو پیاده شد؛ ولی تو برایش پیاده نشدی. دست را باز کن».

یوسف علیه السلام، دستش را باز کرد. نوری از کف دستش بیرون رفت. یوسف علیه السلام به جبرئیل گفت: این، چه بود؟ جبرئیل علیه السلام گفت: «این، نشانه‌ای است که به عنوان کیفر، از نسل تو پیامبری بیرون نخواهد آمد».
 علل الشرائع: ص ۵۵ ح ۱.

حدیث ۲۴۶۲

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ يَوْسُفَ لَمَّا تَزَوَّجَ امْرَأَةَ الْعَزِيزِ وَجَدَهَا عَذْرَاءَ ، فَقَالَ لَهَا : مَا حَمَلَكَ عَلَى الَّذِي صَنَعْتَ ؟
 قَالَتْ : ثَلَاثُ خِصَالٍ : الشَّبَابُ ، وَالْمَالُ ، وَأَنْتَى كُنْتُ لَا زَوْجَ لِي - يَعْنِي كَانَ الْمَلِكُ عَيْنًا - .

امام صادق علیه السلام: وقتی یوسف علیه السلام با همسر عزیز، ازدواج کرد، او را باکره یافت. به وی گفت: «چه چیزی تو را بر آن کار، وا داشت؟».

گفت: سه خصلت: جوانی، ثروت، و این که همسر نداشتم (یعنی پادشاه، ناتوانی جنسی داشت).

بحار الأنوار: ج ۱۲ ص ۲۹۶ ح ۷۹.

حدیث ۲۴۶۳

امام صادق علیه السلام:

تُؤْتَى بِالْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّتِي قَدِ افْتِنَتْ فِي حُسْنِهَا ، فَتَقُولُ : يَا رَبِّ ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ مَا لَقِيتُ ، فَيُجَاءُ بِمَرِيَمَ عَلَيْهَا السَّلَامَ

فَيَقَالُ : أَنْتِ أَحْسَنُ أَوْ هَذِهِ؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ تُفْتِنِي ، وَيُجَاءُ بِالرَّجُلِ الْحَسَنِ الَّذِي قَدِ افْتِنَ فِي حُسْنِهِ ، فَيَقُولُ : يَا رَبِّ ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ مِنَ النِّسَاءِ مَا لَقِيتُ ، فَيُجَاءُ بِيُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَقَالُ : أَنْتِ أَحْسَنُ أَوْ هَذَا؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ يُفْتِنِي ، وَيُجَاءُ بِصَاحِبِ الْبَلَاءِ الَّذِي قَدْ أَصَابَتْهُ الْفِتْنَةُ فِي بَلَاءِهِ فَيَقُولُ : يَا رَبِّ ، شَدَّدْتَ عَلَيَّ الْبَلَاءَ حَتَّى افْتِنْتُ ، فَيُؤْتَى بِأَيُّوبَ فَيَقَالُ : أَيْلَيْتُكَ أَشَدُّ أَوْ بَلِيَّتُهُ هَذَا؟ فَقَدْ ابْتَلَيْتَنِي فَلَمْ يُفْتِنَنِي .

امام صادق علیه السلام: روز قیامت، زنی زیبا آورده می‌شود که به خاطر زیبایی اش فریب خورده است. زن می‌گوید: خدایا! مرا زیبا آفریدی و گرفتار شدم.

مریم علیه السلام، آورده می‌شود و گفته می‌شود: «تو زیباتری یا این؟ او را زیبا قرار دادیم و فریفته نشد».

و نیز مرد زیبایی آورده شود که به خاطر زیبایی اش فریفته شده و می‌گوید: پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و چنین، گرفتار زنان شدم.

در این هنگام، یوسف علیه السلام آورده می‌شود و به وی گفته می‌شود: «تو زیباتری یا این؟ او را زیبا قرار دادیم و فریفته نشد». و مصیبت زده‌ای را می‌آورند که به خاطر مصیبت، در فتنه افتاده است و می‌گوید: پروردگارا: گرفتاری ام را فراوان کردی و چنین، فریب خوردم.

آن‌گاه، ایوب آورده شود و به وی گفته می‌شود: «گرفتاری تو بیشتر بود یا این؟ وی، گرفتار شد و فریب نخورد».

الکافی: ج ۸ ص ۲۲۸ ح ۲۹۱.

حدیث ۲۴۶۴

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ الله عز و جل «وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ» - : أَشُدُّهُ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً.

امام صادق علیه السلام : درباره سخن خداوند عز و جل : «و چون [موسی] به رشد و کمال خویش رسید» - : یعنی به هیجده سالگی رسید .

بحار الأنوار : ج ۱۲ ص ۲۸۴ ح ۶۸.

حدیث ۲۴۶۵

امام صادق علیه السلام :

- فی قولِ الله عز و جل حِكَايَةُ عَنْ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام «رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ» - : سَأَلَ الطَّعَامَ .

امام صادق علیه السلام - درباره سخن خداوند عز و جل به عنوان حکایت از موسی علیه السلام : -

«پروردگارا! من به هر چیزی که سویم بفرستی ، سخت نیازمندم» : موسی علیه السلام ، غذا درخواست کرد .

الکافی : ج ۶ ص ۲۸۷ ح ۵.

حدیث ۲۴۶۶

امام صادق علیه السلام :

: «أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا» : هُمْ قَوْمٌ قَرَّبُوا وَكَتَبَ عَلَيْكَ ذَلِكَ الزَّمَانَ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ

وَعَشَائِرِهِمْ فِي صُحُفٍ مِنْ رِصَاصٍ فَهُوَ قَوْلُهُ : «أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ» .

امام صادق علیه السلام - درباره این آیه - :

«مگر پنداشته ای اصحاب کهف و رقیم از آیات شگفت انگیز ما بوده اند؟» : آنان ، مردمانی بودند که فرار کردند و پادشاه آن

زمان ، نام آنان و پدران و خاندان آنان را در برگ هایی از سرب نوشت ، و این ، معنای آیه است : اصحاب کهف و رقیم .

تفسیر العیاشی : ج ۲ ص ۳۲۱ ح ۵.

حدیث ۲۴۶۷

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا فِي زَمَنِ مَلَائِكَةِ جَبَارِ عَاتٍ وَكَانَ يَدْعُو أَهْلَ مَمْلَكَتِهِ إِلَىٰ عِبَادَةِ الْأَصْنَامِ ، فَمَنْ لَمْ يُجِبْهُ قَتَلَهُ ، وَكَانَ

هُؤُلَاءِ

قَوْمًا مُؤْمِنِينَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَوَكَّلَ الْمَلِكُ بِيَابِ الْمَدِينَةِ وَكُلَّاءَ وَلَمْ يَدْعُ أَحَدًا يَخْرُجُ حَتَّىٰ يَسْجُدَ لِلْأَصْنَامِ ، فَخَرَجَ هؤُلَاءِ بِحِيلَةٍ

الصَّيْدِ وَذَلِكُمْ أَنَّهُمْ مَرُّوا بِرَاعٍ فِي طَرِيقِهِمْ فَمَدَعَوْهُ إِلَىٰ أَمْرِهِمْ فَلَمْ يُجِبْهُمْ وَكَانَ مَعَ الرَّاعِي كَلْبٌ فَأَجَابَهُمُ الْكَلْبُ وَخَرَجَ مَعَهُمْ ... فَلَمَّا

أَمْسُوا دَخَلُوا ذَلِكُمْ الْكَهْفَ وَالْكَلْبُ مَعَهُمْ ، فَسَأَلَهُ اللَّهُ عَلَيْهِمُ النُّعَاسَ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : «فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ

عِدَدًا» ، فَنَامُوا حَتَّىٰ أَهْلَكَ اللَّهُ ذَلِكُمْ الْمَلَائِكَةَ وَأَهْلَ مَمْلَكَتِهِ ، وَذَهَبَ ذَلِكُمْ الزَّمَانُ وَجَاءَ زَمَانٌ آخَرٌ وَقَوْمٌ آخَرُونَ ، ثُمَّ انْتَبَهَوْا فَقَالَ

بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ : كَمْ نَمْنَا هَاهُنَا؟ فَنَظَرُوا إِلَى الشَّمْسِ قَدِ ارْتَفَعَتْ فَقَالُوا : نَمْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ، ثُمَّ قَالُوا لِوَاحِدٍ مِنْهُمْ : خُذْ هَذَا الْوَرَقَ

وَادْخُلِ الْمَدِينَةَ مُتَنَكِّرًا لَا يَعْرِفُوكَ فَاشْتَرِ لَنَا طَعَامًا؛ فَإِنَّهُمْ إِنْ عَلِمُوا بِنَا وَعَرَفُونَا يَقْتُلُونَا أَوْ يَرُدُّونَا فِي دِينِهِمْ ، فَجَاءَ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَرَأَى مَدِينَةً بِخِلَافِ الَّذِي عَاهَدَهَا وَرَأَى قَوْمًا بِخِلَافِ أَوْلِيكَ لَمْ يَعْرِفَهُمْ وَلَمْ يَعْرِفُوا لُغَتَهُ وَلَمْ يَعْرِفْ لُغَتَهُمْ .

فَقَالُوا لَهُ : مَنْ أَنْتَ ، وَمِنْ أَيْنَ جِئْتَ ؟ فَأَخْبَرَهُمْ فَخَرَجَ مَلِيكَ تِلْكَ الْمَدِينَةَ مَعَ أَصْحَابِهِ وَالرَّجُلُ مَعَهُمْ حَتَّى وَقَفُوا عَلَى بَابِ الْكَهْفِ وَأَقْبَلُوا يَتَطَّلَعُونَ فِيهِ ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ : هُوَ لَأِ ثَلَاثَةٌ وَرَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ .

وَقَالَ بَعْضُهُمْ : خَمْسَةٌ وَسَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ .

وَقَالَ بَعْضُهُمْ : هُمْ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ وَحَجَبَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَجَلِبِحَابٍ مِنَ الرُّعْبِ فَلَمْ يَكُنْ أَحَدٌ يَقْدَمُ بِالْدُّخُولِ عَلَيْهِمْ غَيْرُ صَاحِبِهِمْ ، فَإِنَّهُ لَمَّا دَخَلَ إِلَيْهِمْ وَخَيَّدَهُمْ خَائِفِينَ أَنْ يَكُونَ أَصْحَابُ دَقْيَانُوسَ شَعَرُوا بِهِمْ فَأَخْبَرَهُمْ صَاحِبُهُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا نَائِمِينَ هَذَا الزَّمَانَ الطَّوِيلَ ، وَأَنَّهُمْ آيَةٌ لِلنَّاسِ فَبَكَوْا وَسَأَلُوا اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُعِيدَهُمْ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ نَائِمِينَ كَمَا كَانُوا .

ثُمَّ قَالَ الْمَلِكُ : يَتَبَغَى أَنْ تَبْنِي هَاهُنَا مَسْجِدًا وَتَزُورَهُ فَإِنَّ هُوَ لَأَيُّ قَوْمٍ

مُؤْمِنُونَ ، فَلَهُمْ فِي كُلِّ سَنَةٍ ثَلَاثَانِ يَنَامُونَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ عَلَى جُنُوبِهِمُ الْيَمْنَى ، وَسِتَّةَ أَشْهُرٍ عَلَى جُنُوبِهِمُ الْيُسْرَى ، وَالْكَلْبُ مَعَهُمْ قَدْ بَسَطَ ذِرَاعَيْهِ بِنَاءِ الْكَهْفِ .

امام صادق علیه السلام : اصحاب كهف و رقیم ، در زمان پادشاهی جبار و طغیانگر ، زندگی

می کردند . وی ، مردم سرزمینش را به پرستش بت ها فرا می خواند و هر کس اجابت نمی کرد ، او را می کشت . اینان ، مردمانی مؤمن بودند که خداوند عز و جل را پرستش می کردند . پادشاه ، بر دروازه شهر ، نمایندگانی گماشت و نمی گذاشت کسی بیرون برود ، مگر بر بت ها سجده کند .

آنان ، با به بهانه شکار ، بیرون رفتند . در میان راه ، بر چوپانی گذشتند . وی را به کیش خود دعوت کردند؛ ولی چوپان ، اجابت نکرد . با چوپان ، سگی بود و سگ ، اجابت کرد و با آنان بیرون رفت چون شب شد ، بدان غار داخل شدند و سگ ، همراه آنان بود . خداوند ، بر آنان خوابی مستولی کرد ، چنان که در قرآن فرموده است : «پس در آن غار ، سالیانی چند بر گوش هایشان پرده زدیم» .

آنان ، خوابیدند تا خداوند ، آن پادشاه و مردمانش را نابود ساخت . آن دوران ، سپری شد و دوره جدید و مردمانی جدید آمدند . آن گاه ، آنان از خواب برخاستند . به یکدیگر گفتند : چه قدر در این جا خوابیدیم؟ به خورشید نگریستند که بالا آمده بود و گفتند : یک روز یا پاره ای از روز . آن گاه به یکی از خود گفتند : این پول را بگیر و به صورت ناشناس ، وارد شهر شو تا تو را شناسند و برای ما غذایی تهیه کن؛ چرا که اگر از ما اطلاع یابند و ما را بشناسند ، خواهند کشت و یا به دین خود برمی گردانند .

آن مرد آمد و شهر را به گونه ای دیگر یافت و مردمان را بر خلاف مردمان زمان خود دید . آنان را نمی شناخت و آنان ، زبان او را نمی فهمیدند و وی ، زبان آنان را نمی فهمید . مردم به وی گفتند : کیستی و از کجا آمده ای؟

داستان را به آنان گفت . پادشاه و مردم شهر ، همراه آن مرد از شهر بیرون آمده ، بر در غار ایستادند و به درون ، سر می کشیدند . برخی گفتند : «آنان ، سه نفرند و چهارم آنان سگ آنهاست» و برخی گفتند : «پنج نفرند و سگشان ، ششمین آنهاست» و برخی گفتند : «هفت نفرند و سگشان هشتمین آنهاست» .

خداوند عز و جل ، پرده ای از ترس و رعب را حجاب آنان قرار داد و کسی جرئت وارد شدن نداشت ، جز رفیق آنها . وقتی او داخل غار شد ، یارانش در هراس و

ترس دید که مبادا یاران دقیانوس بر آنان دست یافته اند . وی به آنان گزارش داد که این مدت طولانی در خواب بوده اند و آنان برای مردم ، نشانه اند . همه گریستند و از خداوند خواستند که آنان را به خواب برگرداند ، چنان که در خواب بودند . پادشاه گفت : سزاوار است در این جا مسجدی بسازیم و آن را زیارت کنیم؛ چرا که اینها مردمانی مؤمن اند .

آنان ، در هر سال ، دو بار حرکت می کردند ، شش ماه بر پهلوی راست می خوابیدند و شش ماه بر پهلوی چپ ، و سگک به همراه آنان ، دست هایش را بر درِ غار ، پهن کرده بود .
تفسیر القمی : ج ۲ ص ۳۲ .

حدیث ۲۴۶۸

امام صادق علیه السلام :

إِنْهَزَمَ النَّاسُ يَوْمَ أُحُدٍ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَغَضِبَ غَضَبًا شَدِيدًا ، قَالَ : وَكَانَ إِذَا غَضِبَ انْحَدَرَ عَنِ جَبِينِهِ مِثْلَ اللَّؤْلُؤِ مِنَ الْعَرَقِ ، قَالَ : فَنَظَرَ فَإِذَا عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى جَنْبِهِ فَقَالَ لَهُ : الْحَقُّ بِنَبِيِّ أَبِيكَ مَعَ مَنْ أَنْهَزَمَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ .
فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِي بِكَ أَسْوَةٌ .
قَالَ : فَأَكْفِنِي هُوْلَاءِ فَحَمَلُ فَضْرَبَ أَوَّلَ مَنْ لَقِيَ مِنْهُمْ .
فَقَالَ : جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ هَذِهِ لَهِيَ الْمُؤَاسَاةُ يَا مُحَمَّدُ .
فَقَالَ : إِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ .

فَقَالَ جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَأَنَا مِنْكُمْ يَا مُحَمَّدُ .

فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَنَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَى جَبْرَيْلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى كُرْسِيِّ مِنْ ذَهَبٍ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ، وَهُوَ يَقُولُ : لَا سَيْفٌ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى إِلَّا عَلِيٌّ .

امام صادق علیه السلام : در روز نبرد اُحد ، مردم از اطراف پیامبر صلی الله علیه و آله گریختند . پیامبر خدا به شدت خشمگین شد و هرگاه خشمگین می شد ، از گونه هایش عرق ، مانند مروارید ، فرو می ریخت . آن گاه پیامبر صلی الله علیه و آله نگاه کرد و علی علیه السلام را در کنار خود دید . به وی فرمود : «تو هم به [آن دسته از] برادرانت که از پیامبر خدا گریختند ، بپیوند» .

علی علیه السلام گفت : ای پیامبر خدا! تو برایم الگو هستی .

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «پس مرا از شرّ اینها در امان بدار» .

علی علیه السلام بر آنان یورش بُرد و به نخستین کسی که از دشمن دید ، ضربتی زد . جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد! این همان مؤاسات (از خود گذشتگی/فداکاری) است .

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «او از من است و من از اویم» .

جبرئیل علیه السلام هم گفت : و من از شمایم ، ای محمد!

امام صادق علیه السلام فرمود : «پیامبر صلی الله علیه و آله به جبرئیل علیه السلام نظر افکند که بر تختی طلایی میان آسمان و زمین نشسته و می گوید : "شمشیری جز ذو الفقار و جوان مردی جز علی نیست» .

الکافی : ج ۸ ص ۱۱۰ ح ۹۰ .

حدیث ۲۴۶۹

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ وَلِيَّ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَأْكُلُ إِلَّا الْحَلَالَ ؛ لِأَنَّ صَاحِبَهُ كَانَ كَذَلِكَ ... أَمَا وَالَّذِي ذَهَبَ بِنَفْسِهِ ، مَا أَكَلَ مِنَ الدُّنْيَا حَرَامًا قَلِيلًا وَلَا كَثِيرًا حَتَّى فَارَقَهَا ، وَلَا عَرَضَ لَهُ أَمْرَانِ كِلَاهُمَا لِلَّهِ طَاعَةٌ إِلَّا أَخَذَ بِأَشَدِّهِمَا عَلَى بَدَنِهِ ، وَلَا نَزَلَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ شَدِيدَةٌ قَطُّ إِلَّا وَجَّهَهُ فِيهَا ثِقَمَةً بِهِ ، وَلَا أَطَاقَ أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَمَلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعْدَهُ غَيْرُهُ ، وَلَقَدْ كَانَ يَعْمَلُ عَمَلَ رَجُلٍ

كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَى الْجَنَّةِ وَالنَّارِ .

وَلَقَدْ أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ مِنْ صُلْبِ مَالِهِ ، كُلُّ ذَلِكَ تَحَفِّي

امام صادق علیه السلام: دوستدار علی علیه السلام جز حلال نمی خورد؛ زیرا رهبرش چنین بود. سوگند به خدایی که جان او را گرفت، از مال دنیا حرامی را تناول نکرد، نه کم و نه زیاد، تا از دنیا رحلت کرد. و هیچ گاه دو کار بر او عرضه نشد که در هر دو مورد، خشنودی خدا بود، جز آن که سخت ترینش را بر جسم خود برمی گزید، و هیچ حادثه دشواری بر پیامبر صلی الله علیه و آله روی نیاورد، جز آن که به جهت اطمینان و اعتماد، علی علیه السلام را بدان مأمور کرد. هیچ یک از ائمت اسلامی توان انجام دادن کارهای پیامبر صلی الله علیه و آله را جز او نداشت. وی مانند کسی رفتار می کرد که به بهشت و جهنم می نگرد. هزار برده از ثروت خویش، آزاد ساخت، که همه آن، حاصل دست رنج و عرق پیشانی اش بود و این همه را به خاطر خداوند عز و جل و رهایی از آتش، انجام می داد. غذای او سرکه و روغن زیتون بود و شیرینی اش خرما، اگر بدان دست می یافت. لباسش کرباس بود و اگر لباس بلند بود، قیچی می خواست و آن را کوتاه می کرد.

تحفّی: بالغ، أو من الحفا: وهو رقة القدم (لسان العرب: ج ۱۴ ص ۱۸۶ - ۱۸۷).

حدیث ۲۴۷۰

امام صادق علیه السلام:

پیش از این توضیح دادیم که «جوانی»، نقشی بنیادین در پذیرش حق، خودسازی و سازندگی دارد. پیامبران خدا همگی جوان بودند و پیروان پیامبر اسلام را نیز غالباً قشر جوان تشکیل می دادند. همچنین اشاره شد که ارائه الگوهای عینی برای پرورش ارزش های اخلاقی در جوانان می تواند فوق العاده مؤثر باشد. بر این اساس، نمونه هایی از جوانانی که در صدر اسلام با رهنمود پیامبر خدا و امام علی علیه السلام پرورش یافتند و تا پایان زندگی در همه صحنه های سیاسی و اجتماعی، ثابت قدم و استوار ماندند و در فتنه ها نلغزیدند و از آزمون ها سربلند بیرون آمدند، ارائه می گردد، بدان امید که تأمل در زندگی آنان، درسی باشد برای جوانان امروز و فردای ما.

گفتنی است آنچه در این فصل می آید، گزیده ای است از جلد دوازدهم دانش نامه امیر المؤمنین علیه السلام، و کسانی که علاقه مندند اطلاعات بیشتری از بزرگانی که شرح حال آنان در این جا آمده، داشته باشند، به آن کتاب مراجعه کنند.

ابو ذر غفاری

جُنْدَب بن جُنَادِه، که به کنیه اش (ابو ذر) مشهور است، صدای رسای حق، فریاد بلند فضیلت و عدالت، از صحابیان والا مقام و از پیش گامان ایمان و از استوار گامان صراط مستقیم بود. او پیش از اسلام، موحد بود و از بت پرستی تن زده بود. او از بادیه به مکه آمد و آیین حق را با همه وجود پذیرفت و آیات الهی را نیشید.

ابو ذر را چهارمین و یا پنجمین کسی دانسته اند که اسلام را پذیرفته و اسلام جویی و حق خواهی و باور به آیین جدید را از آغازین روز، آشکارا اظهار کرده بود.

او در استوار گامی، راستگویی و صراحت لهجه، بی بدیل بود. پیامبر خدا، در کلامی جاودانه به پاس این ویژگی والای او فرمود:

مَا أَظَلَّتِ الْخَضْرَاءُ وَمَا أَقَلَّتِ الْغَبْرَاءُ أَصْدَقَ لَهْجَةٍ مِنْ أَبِي ذَرٍّ .

آسمان، بر کسی سایه نیفکند و زمین، کسی را بر پشت خود نگرفت که راستگوتر از ابو ذر باشد.

ابوذر، از معدود کسانی است که در هنگامه دیگرسانی‌های پس از پیامبر صلی الله علیه و آله، حریم حق را پاس داشت و جان خویش را سپر دفاع از جایگاه والای ولایت علی علیه السلام ساخت و از سه نفری است که هرگز از آن بزرگوار، جدا نشدند. در والایی‌ها و فضیلت‌های ابوذر، باید از نماز گزاردن او بر پیکر مطهر بانوی اسلام، حضرت زهرا علیها السلام یاد کرد. او از معدود کسانی است که در آن هنگامه آمیخته به رنج و غم، بر پیکر فاطمه زهرا علیها السلام نماز خواندند. خروش او علیه بیداد، شهره تاریخ است. او اسراف، تبذیر و بخشش‌های ناهنجار خلیفه سوم را برنتابید و علیه آنها خروشید و تحریف‌هایی را که می‌خواستند برای پشتوانه سازی این حاتم بخشی‌ها درست کنند، نیارست و بر خلیفه و توجیه‌گری کعب الأخبار، طعن زد و خلیفه، او، این فریاد رسای

عدالتخواهی را به شام - که دیاری تازه مسلمان و ناآشنا به فرهنگ اسلام بود - تبعید کرد.

معاویه نیز که در شام، چونان شاهان می‌زیست و اعمال قیصرگونه انجام می‌داد و عملاً احکام اسلام را زیر پا می‌نهاد، از فریادهای ابوذر در امان نماند و بدین سان، به عثمان نوشت که اگر ابوذر در شام بماند، آن جا را به آشوب خواهد کشید. عثمان نیز دستور داد که ابوذر را به مدینه بازگردانند، و چنین کردند، با سخت‌ترین و رنج‌آمیزترین شکل. ابوذر به مدینه آمد. نه شیوه عثمان دیگرگون شده بود و نه موضع ابوذر! پس اعتراض بود و فریاد کردن، حق‌گویی بود و افشاگری؛ و چون تطمیع‌ها و تهدیدهای دستگاه حکومت، کارگر نیفتاد، شیوه برخورد حکومت به گونه‌ای دیگر شد: تبعید او به رُبَذه، بیابان خشک و سوزان، و بخش نامه خلیفه که هیچ کس حق ندارد ابوذر را بدرقه کند.

علی علیه السلام، آن بخش نامه ستمگرانه را برنتابید و با فرزندان و تنی چند از صحابیان، ابوذر را بدرقه کرد و در جملاتی سنگین، مظلومیت ابوذر را بیان فرمود. دیگران نیز سخن گفتند تا مردمان بدانند که ابوذر، این صحابی بزرگ را، حق‌گویی و ستم‌ستیزی اش به رُبَذه می‌فرستد، نه چیزهای دیگر.

تبعید ابوذر، از جمله زمینه‌های شورش علیه عثمان بود. او به رُبَذه رفت، با دلی شاد از این که از زیر بار مسئولیت حق‌گویی، شانه خالی نکرده است و با قلبی آکنده از غم که تنهایش گذاشتند و او را از مرقد مطهر حبیبش پیامبر خدا، جدا ساختند.

عبدالله بن حواش کعبی می‌گوید: ابوذر را در رُبَذه دیدم، نشسته در سایه سایبانی، تنهای تنها. گفتم: هان، ابوذر! تنهایی؟ گفت: همواره امر به معروف و نهی از منکر، شعارم بود و حق‌گویی شیوه ام و این همه، همراهی برایم باقی نگذاشت.

ابوذر، به سال ۳۲ هجری، زندگی را بدرود گفت و آنچه را که پیامبر خدا در آینه زمان دیده بود، جامه واقعیت پوشید. پیامبر خدا فرموده بود:

يَرْحَمُ اللَّهُ أَبَا ذَرٍّ، يَعِيشُ وَحَدَهُ، وَيَمُوتُ وَحَدَهُ، وَيُحْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَحَدَهُ.

خدا رحمت کند ابوذر را! تنها زندگی می‌کند، تنها زندگی را بدرود می‌گوید و در هنگامه قیامت، تنها برانگیخته می‌شود. گروهی از مؤمنان، از جمله مالک اشتر، پس از مرگ آن صحابی بزرگ، فرا رسیدند و با تجلیل و احترام، پیکر نحیف آن حق‌گوی روزگار را به خاک سپردند.

ابو هیثم

مالک بن نیهان بن مالک که به کنیه اش (ابو هیثم) مشهور است، جزو نخستین گروه انصار بود که پیش از هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله در مکه ایمان آوردند. او قبل از اسلام هم موحد بود و از پرستش بت، تن می‌زد.

ابو هیثم، در تمام نبردهای پیامبر خدا شرکت داشت و از جمله کسانی است که «حدیث غدیر» را روایت کرده اند. او از پیش گامان شناخت حق پس از پیامبر خداست که پس از ایشان، در شناخت خلافت حق، پیشتاز شد و به دیگرسانی خلافت، تن نداد و در زمره دوازده نفری بود که در مسجد النبی، به دفاع از علی علیه السلام برابر دگرگونی مسیر خلافت، فریاد اعتراض بر آوردند. چنین بود که ابو هیثم، از آغاز شکل گیری خلافت علی علیه السلام با ایشان همراه شد و همراه با عمار بن یاسر، مسئول بیعت گرفتن از مردم شد. امام علیه السلام، ابو هیثم را به همراه عمار بن یاسر، بر بیت المال گمارد که نشانی است از سلامت نفس او.

علی علیه السلام، در اوج تنهایی و در تنگنای سستی همراهانش، آن گاه که با سوز و گداز، یاران استوار گام از دست رفته اش را یاد کرده است، از مالک بن تیهان نیز نام برده و بر نبودش تأسف خورده است.

مورخان، درباره زمان درگذشت ابو هیثم، یک داستان نیستند؛ اما علی علیه السلام هم زمان و در یک سخن، از نبود او و عمار و خزیمه بن ثابت (ذو شهادتین)، با سوز

یاد کرده و فرموده است:

أین إخوانی الذین ركبوا الطريقَ ومضوا علی الحقِّ؟ أین عمّارٌ؟ وأین ابنُ التیهانِ؟ وأین ذو الشهادتینِ؟ وأین نظراًؤهم من إخوانهم الذین تعاهدوا علی المئیة، وأبرد برؤوسهم إلی الفجره؟

کجايند برادران من که بر راه [صحیح] رفتند و با حق گذشتند؟! کجاست عمار؟ و کجاست ابن تیهان؟ و کجاست ذو شهادتین؟! و کجايند برادران همانند ایشان که پیمان مرگ بستند و سرهایشان را برای فاجران فرستادند؟! از این سخن امام علیه السلام، روشن می شود که وی در صفین به شهادت رسیده است. ابن ابی الحدید و علامه محمد تقی شوشتری، بر این نظر، تصریح کرده اند.

أصبغ بن نباته

أصبغ بن نباته تمیمی حنظلی مجاشعی، از یاران ویژه امیر مؤمنان علی علیه السلام از چهره های برجسته یاران ایشان و از معتمدان ایشان است.

استوار گامی او در دوستی علی علیه السلام مشهور است. او در متون کهن تاریخی، به «شیعه» معروف است. او از «شرطه الخمیس (نیروهای ویژه)» و از فرماندهان آنان است که تا مرز مرگ و شهادت، با مولا علی علیه السلام پیمان بسته بودند.

اصبغ، در جنگ های جمل و صفین، همراه علی علیه السلام بود و از یاران باوفای وی به شمار می رفت. اصبغ، سفارش نامه علی علیه السلام به مالک اشتر را نقل کرده که مجموعه ای بزرگ و جاودان است. پس از ضربت خوردن علی علیه السلام، وی از معدود افرادی است که اجازه حضور بر بالین ایشان را یافت. اصبغ را از یاران امام حسن علیه السلام نیز شمرده اند.

أویس قرنی

أویس بن عامر بن جزء مُرادى قرنی، پاک نهادی نیک اندیش و از چهره های پرفروغ تاریخ اسلام است. او به روزگار پیامبر صلی الله علیه و آله اسلام آورد؛ اما ایشان را ندید. از این رو، او را در شمار تابعیان یاد کرده اند.

پیامبر صلی الله علیه و آله، او را بهترین و برترین تابعیان شمرده است و بر شفیع بودن او در قیامت - که کسان بسیاری را شفاعت

خواهد کرد - تصریح کرده است . او را یکی از زهاد مشهور و از هشت زاهد معروف صدر اسلام برشمرده اند .
 اویس ، در جریان های اجتماعی حضور آشکاری نداشته ؛ ولی در عبادت ، بسی سختکوش بوده است . آورده اند که او گاهی شب را یکسر در سجود به سر می برد .
 اویس ، در جنگ های جمل و صفین ، شرکت کرد و در صفین ، تا مرز شهادت با علی علیه السلام پیمان بست و در همان نبرد ، خونین چهره ، شهد شهادت نوشید و در همان مکان ، به خاک سپرده شد .
 توصیف امام موسی بن جعفر علیهما السلام از اویس ، یاد کردنی است که فرمود :
 إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ ... : أَيْنَ حَوَارِيُو عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَيَقُومُ عَمْرُو بْنُ الْحَمِقِ ... وَ أُوَيْسُ الْقَرْنِيُّ .
 چون قیامت بر پا گردد و ندا دهنده ای ندا در دهد : " حواریان علی کجایند ، " ؟ عمرو بن حمق و ... و اویس قرنی به پا خواهند خاست .

بلال بن رباح

بلال بن رباح که کنیه اش «ابو عبد الکریم» بود ، از پیشتازان در پذیرش اسلام بود . وی از کسانی است که در راه خداوند عز و جل شکنجه می شد و استقامت می ورزید .

ابو جهل ، او را در برابر خورشید ، بر صورت فرو می افکند و سنگ آسیاب به رویش می گذاشت تا آفتاب ، او را بسوزاند و به وی می گفت : به پروردگار محمد ، کافر شو .

بلال در پاسخ می گفت : «أَحَدٌ ، أَحَدٌ (خدای یگانه ، خدای یگانه)!» ، و در دینش بسیار استوار بود . ابو بکر ، در حالی که بلال در زیر سنگ ها شکنجه می شد ، او را خرید . بلال ، نخستین کسی است که برای پیامبر خدا ، اذان گفت و مؤذن و خزانه دار پیامبر صلی الله علیه و آله بود .

هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله از دنیا رفت ، بلال تصمیم گرفت به شام برود؛ ولی ابو بکر به وی گفت : نزد من باش . بلال در پاسخ گفت : اگر مرا برای خود آزاد ساختی ، اینک ، مرا حبس کن و اگر به خاطر خداوند آزاد کردی ، رهایم کن تا به سوی خداوند عز و جل بروم . آن گاه ، ابو بکر اجازه داد و او به سوی شام رفت و در همان جا سکونت داشت تا از دنیا رفت .
 بلال ، در دمشق به سال ۲۰ هجری در شصت و چند سالگی از دنیا رفت و در باب الصغیر ، مدفون شد . برخی گفته اند او در سال هفدهم یا هیجدهم هجری در گذشته است .

جابر بن عبد الله انصاری

ابو عبد الله جابر بن عبد الله بن عمرو انصاری ، از صحابیان بلندآوازه ای بود که روزگاری دراز بزیست . او در شب تاریخی و سرنوشت ساز پیمان بستن یثربیان با پیامبر خدا ، برای دفاع و پشتیبانی از او (که در تاریخ اسلام به «بیعت عقبه دوم» مشهور است) ، به همراه پدرش شرکت جست . چون پیامبر صلی الله علیه و آله وارد مدینه شد ، او با آن بزرگوار ، همراهی کرد و در جنگ های پیامبر خدا ، کنار ایشان حاضر بود .

جابر بن عبد الله ، پس از پیامبر صلی الله علیه و آله ، از پاسداری حق ، تن نزد و از این که ، جایگاه والای علی علیه السلام را فریاد کند ، دریغ نکرد .

امامان علیهم السلام ، جایگاه والای جابر را در شناخت مکانت ائمه علیهم السلام و درک عمیق او از جریان های پس از پیامبر خدا

و معارف ویژه تشیع، و فهم نافذ او را از ژرفای قرآن، ستوده اند و او را از معدود کسانی دانسته اند که پس از پیامبر خدا، راه دیگری نجست و بر صراط مستقیم، پای فشرد.

گفتیم که او روزگاری دراز بپایید و بدین سان، نام ارجمند او در میان صحابیان امام علی، امام حسن، امام حسین، امام سجاد و امام باقر علیهم السلام آمده است. او حامل سلام پیامبر خدا برای امام باقر علیه السلام بود.

جابر، در جنگ صفین، همراه علی علیه السلام بود. او اولین کسی است که پس از حادثه کربلا بر مزار شهیدان، حضور یافته و بر ابا عبد الله الحسین علیه السلام، سرشک فشانده است.

روایات منقول از او درباره علی علیه السلام، نقل های تفسیری بر جای مانده از او، و گفتگوها و مناظرات او، همه و همه، نشان دهنده استوارگامی، نیک اندیشی و ایمان ژرف و باور پایدار اوست. «صحیفه جابر» نیز مشهور است.

او عثمان را یاری نکرده بود. از این رو، حجاج بن یوسف، به قصد خوار کردن وی، بر دست او مهر زد. جابر به سال ۷۸ هجری، زندگی را بدرود گفت.

جاریه بن قدامه سعدی

جاریه بن قدامه تمیمی سعدی، از صحابیان پیامبر خدا و از یاران پاک نهاد و شجاع علی علیه السلام است. او برنا دل و ژرف نگر بود و از شخصیتی والا و محبوبیتی بسیار، برخوردار بود. او در دوستی علی علیه السلام، استوار گام و بر دشمنان او بسی سختگیر بود.

چون علی علیه السلام به خلافت رسید، جاریه در بصره برای او بیعت گرفت. او از جمله شخصیت های پاکبازی بود که به «شُرطه الخمیس (نیروهای ویژه)» مشهور بودند. وی در نبردهای سه گانه علی علیه السلام محضوری جدی داشت و در صفین، فرماندهی

قبیله های سعد و رباب به عهده او بود.

جاریه، سخنوری چیره دست بود. گفتگوهای او در کشاکش جنگ صفین و سخنرانی دلیرانه او در کاخ معاویه، و سخنان کوبنده و استوارش در دفاع از مولا علی علیه السلام، گواهی است بر بلاغت و زبان آوری او.

هنگامی که اهالی نجران مرتد شدند، علی بن ابی طالب علیه السلام، او را به سوی آنان فرستاد. پس از جنگ نهروان، غارتگری ها و هجوم های ستمگرانه معاویه در اطراف سرزمین عراق، آغاز شد. معاویه، عبد الله بن عامر حَضْرَمی را به بصره فرستاد تا برای او بیعت گیرد. ابن حَضْرَمی چنین کرد و بر شهر، مسلط شد.

امام علیه السلام، ابتدا اَعین بن ضبیعه را برای خاموش کردن فتنه ابن حَضْرَمی به بصره گسیل داشت که شبانه در بستر به شهادت رسید. پس از آن، جاریه را به بصره فرستاد و او با تدبیر، دقت و شجاعت، بر شهر، مسلط شد و امام علیه السلام، او را ستود.

علی علیه السلام در آخرین روزهای حیات خود، جاریه را برای خاموش ساختن فتنه گری های بُسر بن اَرْطات - که در تیره جانی و زشت خویی بی بدیل بود - به سوی وی گسیل داشت. جاریه در مأموریت بود که علی علیه السلام به شهادت رسید. جاریه، استوار گام و با شناخت ژرف از حق، از مردم مکه و مدینه برای امام حسن علیه السلام بیعت گرفت.

او جانی منور و روحی بزرگ داشت و از بیان حق، هرگز نمی هراسید. چنین بود که پس از صلح امام حسن علیه السلام نیز در حضور معاویه، از علی علیه السلام دفاع کرد و بر استواری در موضع خود، تأکید کرد.

جاریه بعد از به خلافت رسیدن یزید، زندگی را بدرود گفت.

جعفر بن ابی طالب

جعفر پسر عموی پیامبر صلی الله علیه و آله و برادر تنی علی بن ابی طالب علیه السلام است. وی، ده سال از امام علی علیه السلام بزرگ تر بود و اندکی پس از اسلام آوردن علی علیه السلام، مسلمان شد.

روایت شده که ابو طالب دید پیامبر صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام نماز می گزارند و علی علیه السلام در سمت راست پیامبر علیه السلام ایستاده است. به جعفر گفت: بال دیگر پسر عمویت را بساز و در سمت چپ او نماز بگزار.

از امام علی علیه السلام روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

وَأَمَّا أَنْتَ - يَا جَعْفَرُ - فَأَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي، وَأَنْتَ مِنْ عِتْرَتِي الَّتِي أَنَا مِنْهَا.

ای جعفر! تو در سیرت و صورت، شبیه منی. و تو از عترت (خانواده) منی، همچنان که من از آنم.

پیامبر خدا، او را «پدر تهی دستان» می نامید. جعفر، دو بار هجرت کرد: هجرت به حبشه و هجرت به مدینه. پیامبر صلی الله علیه و آله، جعفر را در جمادی سال هشتم به جنگ موته فرستاد و چون زید بن حارثه کشته شد، او پرچم را به دست گرفت و جنگید تا کشته شد.

روایت شده که چون خبر شهادت جعفر به پیامبر خدا رسید، نزد همسرش اسماء بنت عمیس آمد و مرگ جعفر را به وی تسلیت گفت. در این هنگام، فاطمه علیهاالسلام آورد شد، در حالی که گریه می کرد و می گفت:

وَأَعْمَاهُ!

آه، عمو جان!

آن گاه، پیامبر خدا فرمود:

عَلَى مِثْلِ جَعْفَرٍ فَلَتَبِكَ الْبُؤَاكِي.

گریه کنندگان باید بر مانند جعفر، گریه کنند.

از خبر شهادت جعفر، اندوهی بسیار بر پیامبر خدا رسید، تا این که جبرئیل علیه السلام ایشان فرود آمد و خبر داد که:

أَنَّ اللَّهَ قَدْ جَعَلَ لِجَعْفَرٍ جَنَاحَيْنِ مُضْرَجَيْنِ بِالْدَمِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلَائِكَةِ.

خداوند، برای جعفر دو بال آغشته به خون قرار داده و همراه فرشتگان، پرواز می کند.

هنگامی که آزار قریش نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله و یارانش که به وی ایمان آورده بودند، در مکه، پیش از هجرت به مدینه، شدت یافت، پیامبر صلی الله علیه و آله به یارانش دستور داد به حبشه هجرت کنند و به جعفر بن ابی طالب، دستور داد تا همراه آنان، هجرت کند. جعفر و هفتاد مرد از مسلمانان، از مکه بیرون رفتند تا به دریا رسیده، بر کشتی سوار شدند. وقتی خبر به قریش رسید، عمرو بن عاص و عماره بن ولید را به سوی پادشاه حبشه، نجاشی فرستادند تا مهاجران را برگرداند... نمایندگان قریش، بر نجاشی وارد شدند و با خود، هدایایی برده بودند. نجاشی، هدایا را از آنان پذیرفت.

عمرو بن عاص گفت: ای پادشاه! گروهی از مردم ما به مخالفت با آیین ما برخاسته و خدایان ما را دشنام می دهند و اینک، نزد تو آمده اند. آنها را به ما برگردان.

نجاشی به دنبال جعفر فرستاد. او را آوردند. رو به جعفر کرد و گفت: اینها چه می گویند؟

جعفر گفت: ای پادشاه! چه می گویند؟

گفت: می خواهند شما را به آنان باز گردانم.

جعفر گفت: ای پادشاه! از آنان پرس آیا ما برده آنانیم؟

عمرو بن عاص گفت: خیر؛ آزادگانی بزرگوارند.

جعفر گفت: ای پادشاه! از آنان پرس آیا ما به آنان بدهکاریم که آن را مطالبه می کنند؟

عمرو گفت: خیر، ما از شما طلبی نداریم.

جعفر گفت: آیا بر عهده ما خون بهایی است که مطالبه می کنید؟

عمرو گفت: خیر.

جعفر گفت: پس از ما چه می خواهید؟ ما را آزار دادید. بدین جهت، از شهرتان خارج شدیم.

عمرو بن عاص گفت: ای پادشاه! آنان با آیین ما مخالفت کردند و خدایان ما را دشنام دادند، جوانان ما را گم راه کرده، در جامعه تفرقه انداختند. آنان را به ما بازگردان تا جامعه ما اتحاد خود را باز یابد.

جعفر گفت: ای پادشاه! ما با آنان مخالفت کردیم؛ زیرا خداوند، از میان ما پیامبری برانگیخت که دستور داد بت ها را کنار نهیم و قرعه زدن را رها کنیم. ما را به نماز و زکات، فرمان داد. ستم و خونریزی به ناحق و زنا، رباخواری، خوردن مردار و خون را حرام کرد، ما را به عدل و احسان و بخشش به خویشاوندان، فرمان داد و از زشتی ها و منکر، باز داشت.

نجاشی گفت: خداوند، عیسی بن مریم علیه السلام را نیز با همین تعالیم، مبعوث کرد. آن گاه افزود: ای جعفر! آیا از آنچه خداوند بر پیامبرت نازل کرده، چیزی در حفظ داری؟

جعفر گفت: آری. و سوره مریم را خواند تا به این آیه رسید:

«وَهَزَىٰ إِلَيْكَ بِجِدْعِ النَّخْلِهِ تُسَيِّطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا * فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا؛ و تنه درخت خرما را به طرف خود [بگیر و] بتکان، بر تو خرمای تازه می ریزد. و بخور و بنوش و دیده، روشن دار».

چون نجاشی این آیه را شنید، به شدت گریست و گفت: به خدا سوگند، این سخنان، حق است.

عمرو بن عاص گفت: ای پادشاه! این مرد، مخالف ماست. او را به ما بازگردان.

نجاشی، به صورت عمرو سیلی زد و گفت: ساکت باش! به خدا سوگند، اگر از وی به بدی سخن بگویی، نابودت می کنم.

عمرو بن عاص برخاست، در حالی که خون از صورتش جاری بود و می گفت: ای پادشاه! اگر چنان است که می گویی، ما دیگر با وی کاری نداریم.

جَوْبِرِيَّةُ بِنُ مَسْهَرِ

جَوْبِرِيَّةُ بِنُ مَسْهَرِ عبدی، از یاران دیرین و نزدیکان امام علی علیه السلام بود. او فردی شایسته، مورد اطمینان و علاقه امام و دوست او بود. در روزگار خلافت معاویه، زیاد بن ابیه، دست و پای او را بُرید و وی را به دار کشید و به شهادت رساند.

حَارِثُ هَمْدَانِي

ابو زُهَيْر، حارث بن عبد الله بن كعبِ أَعْوَرَ هَمْدَانِي كوفي، از یاران امام علی و امام حسن علیهما السلام و از شیعیان نخستین به شمار می رود. او دانشی فراوان داشت و از دین شناس ترین مردم و آشناترین افراد به احکام ارث بود و این دانش را از امام علی علیه السلام آموخته بود.

او از سرشناسان کوفه و از جمله کسانی بود که بر عثمان شوریدند و خواستار عزل سعید بن عاص شدند. عثمان هم آنان را تبعید

کرد . او در سال ۶۵ هجری در کوفه درگذشت .

حُجْر بن عَدی

ابو عبد الرحمان ، حُجْر بن عَدی بن معاویه کِنْدی ، مشهور به «حُجْرُ الخیر (حجر

نیکوکار)» و «ابن اَدَبَر» ، از کسانی است که جاهلیت و اسلام را درک کرده است . او بر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد و با ایشان ، مصاحبت داشت .

حُجْر ، از چهره های منور تاریخ اسلام و از قله سنانان پُرفروغ تاریخ تشیع است . او هنوز در سنین جوانی بود که به محضر پیامبر خدا درآمد و اسلام آورد . دنیا گریزی ، زهد ، نماز گزاری و روزه داری بسیار ، سلحشوری و رزم آوری ، شرافت و کرامت و درستکاری و عبادت ، از ویژگی های اوست .

او به زهد ، معروف بود . روح پاک ، نفس سالم ، منش والا و روش پیراسته حُجْر ، او را مستجاب الدعوه ساخته بود . او هرگز در برابر حق کشتی ها و باطل گرایی ها سکوت نمی کرد . چنین بود که همراه مؤمنان و مجاهدان ، بر عثمان شورید و در عینیت بخشیدن به حاکمیت مولا علی علیه السلام ، از هیچ کوششی دریغ نکرد و بدین سان ، از یاران ویژه و پیروان مطیع او به شمار می رفت .

او در نبردهای علی علیه السلام نیز شرکت داشت . در جمل ، فرمانده سواره نظام کِنْدیان بود و در صفین ، فرماندهی قبیله خود را به عهده داشت و در نهروان ، جناح چپ و یا راست سپاه علی علیه السلام را فرماندهی می کرد .

او زبانی گویا و کلامی نافذ داشت ، به بلاغت سخن می گفت و با فصاحت ، حقایق را بیان می نمود . سخنان زیبا و بیدارگر او درباره جایگاه والای علی علیه السلام ، نشانی است از این حقیقت .

او یار باوفای علی علیه السلام و از مدافعان سختکوش وی بود . چون ضحاک بن قیس برای غارتگری روی به عراق نهاد ، حجر بن عدی از علی علیه السلام برای رویارویی با او فرمان گرفت و با دلاوری ، او را شکست داد و ضحاک ، پا به فرار نهاد .

حجر ، لحظاتی قبل از ضربت خوردن علی علیه السلام ، از توطئه خبر یافت و با تمام توان کوشید تا ایشان را خبر کند ؛ اما موفق نشد و غم به خون نشستن علی علیه السلام بر جانش نشست .

او از یاران غیور و استوارگام امام حسن علیه السلام نیز بود . وی چون خبر صلح را شنید ، خون غیرت در رگ هایش به جوش آمد و بر این صلح ، اعتراض کرد . امام حسن علیه السلام او فرمود :

لَوْ كَانَ غَيْرُكَ مِثْلَكَ لَمَا أَمْضَيْتَهُ .

اگر دیگران نیز چون تو [عزت طلب] بودند ، هرگز این قرارداد را امضا نمی کردم .

حجر ، از معاویه دلی آکنده از درد داشت و همواره ، از این چهره پلید «حزب الطلقاء» (گروه آزادشدگان فتح مکه) که حکومت یافته بودند ، بیزاری می جست و همراه با جمع شیعیان ، بدو نفرین می کرد؛ چرا که آنها گروهی بودند که پیامبر خدا ، آنها را «ملعون» دانسته بود .

هرگاه مُعْبِرَه - که در پلیدی و زشت خوئی و پستی نظیر نداشت و با حاکمیت «حزب الطلقاء» ، حکومت کوفه را یافته بود - بر علی علیه السلام و پیروان او طعن می زد ، حجر ، بی هیچ هراسی به دفاع می ایستاد و او را ملامت می کرد .

معاویه که از موضعگیری ها ، افشاگری ها ، سرسختی ها و استواری های حجر به ستوه آمده بود ، دستور قتل او را صادر کرد و او

را به همراه یارانش در «مَرَجِ عَدْرَاء» به سال ۵۱ هجری به شهادت رساند .

حجر ، چهره ای محبوب ، شخصیتی نافذ و وجهه ای نیکو داشت . شهادت او بر مردم ، گران آمد . لذا به معاویه اعتراض کردند و او را بر این کردار پلید ، نکوهش کردند . از جمله ، امام حسین علیه السلام در نامه ای به معاویه ، ضمن ستایش فراوان و یادکرد نیکو از ستم ستیزی حُجر ، بدو اعتراض کرد و یادآوری کرد که معاویه ، پیمان شکسته و ستمکارانه ، خون پاک حُجر را بر زمین ریخته است . عایشه نیز با ذکر روایتی درباره شهیدان «مَرَجِ عَدْرَاء» ، به معاویه ، اعتراض کرد .

معاویه ، با همه تیره جانی ، قتل حُجر را از اشتباهاتش می دانست و از آن ، اظهار ندامت می کرد و در هنگام مرگ می گفت : اگر نصیحتگری می بود ، ما را از قتل حجر ، باز می داشت .

مُصَعَب بن زُبَیر ، دو فرزند حُجر (عبید الله و عبد الرحمان) را پس از به بند کشیدن ، به قتل رساند .

علی علیه السلام از شهادت حجر خبر داده بود و شهادت او و یارانش را به شهادت «اصحاب اُحدود» ، مانند کرده بود . روایت شده هنگامی که حجر را آوردند و فرمان قتل او را صادر شد ، گفت : مرا در لباس هایم دفن کنید ، که در قیامت به دادخواهی بر می خیزم .

حُدَیْفَةُ بنِ یَمَان

ابو عبد الله ، حُدَیْفَةُ بنِ یَمَان بن جابر عَبَسِی ، از یاران برجسته پیامبر خداست . رجالیان و شرح حال نگاران ، او را با ویژگی هایی چون : نجیب زاده ، صحابی بزرگ پیامبر خدا ، رازدار پیامبر صلی الله علیه و آله و داناترین مردم به منافقان ، ستوده اند . پیامبر خدا ، نام های منافقان را چون رازی به حُدَیْفَةُ سپرد و بدو سفارش کرد که در هنگامه بروز فتنه ها ، آنها را آشکار ننماید . آن راز باید بماند تا روزگاری که پرده ها کنار می روند و رازها هویدا می شوند . او پس از جنگ بدر ، همراه بشکوه و نستوه ، در نبردهای پیامبر صلی الله علیه و آله حاضر بود . حُدَیْفَةُ ، از معدود کسانی است که باورهای خود را دیگرگون نکردند و پس از وفات پیامبر خدا ، دگرگونی حقّ خلافت و خلافت حق را بر نتابیدند و با استوار گامی تمام در کنار علی علیه السلام ایستادند . حُدَیْفَةُ ، از معدود کسانی است که همراه با علی علیه السلام بر پیکر مطهر فاطمه علیها السلام نماز خواند . او در زمان عمر و عثمان ، حکومت مدائن را به عهده داشت و در هنگام خلافت یافتن امیر مؤمنان ، در بستر بیماری بود . با این همه ، بیان نکردن والایی ها و فضایل علی علیه السلام را بر نتابید و با تن رنجور ، بر فراز منبر شد و علی علیه السلام را با بیانی

شکوهمند و از جمله با تعبیرهایی چون «به خدا سوگند ، او از آغاز تا انجام ، بر حق است» و «او بهترین فرد در میان درگذشتگان و بازماندگان پس از پیامبرتان است» ، ستود و برای علی علیه السلام بیعت گرفت و با وی بیعت کرد و به فرزندانش وصیت کرد که هم گامی با علی علیه السلام را فرو نگذارند . او در این وصیت ، سفارش کرد که : «به خدا سوگند ، او (علی علیه السلام) بر حق است و مخالفانش بر باطل اند» . او سپس هفت و یا چهل روز پس از این ، زندگانی را بدرود گفت .

حَنْظَلَةُ غَسِیْلُ الْمَلَانِکَةِ

حَنْظَلَةُ فرزند ابو عامر ، مردی از قبیله خزرج بود . او در شامی که صبح آن جنگ اُحُدِ رُخ داد ، با دختر عبد الله بن ابی سلول ، ازدواج کرد و در همان شب ، عروسی نمود . وی پیش از زفاف ، از پیامبر صلی الله علیه و آله اجازه خواست شب را نزد همسرش بماند . پس ، این آیه نازل شد :

«إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوا إِنْ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِيُغْضِ شَأْنَهُمْ فَأَذَنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ؛ همانا مؤمنان، کسانی اند که به خدا و پیامبرش گرویده اند، و هنگامی که با او بر سر کاری اجتماع کردند، تا از وی کسب اجازه نکنند، نمی روند. در حقیقت، کسانی که از تو کسب اجازه می کنند، آنان اند که به خدا و پیامبرش ایمان دارند. پس چون برای برخی از کارهایشان از تو اجازه خواستند، به هر کس از آنان که خواستی، اجازه ده.»

پیامبر صلی الله علیه و آله نیز اجازه داد ... صبح آن روز، حنظله، با حالت جنابت در نبرد حاضر شد. هنگام رفتن به نبرد، همسر حنظله، چهار نفر از انصار را فرا خواند و در حضور

حنظله، آنان را گواه گرفت که آنان، عروسی کرده اند. به زن گفته شد: چرا چنین کردی؟

گفت: دیشب در خواب دیدم آسمان، دهان باز کرد و حنظله در آن افتاد و آسمان، بسته شد. آن را به شهادت تعبیر کردم. از این رو، نمی پسندیدم بدون گواه، از وی حامله شوم.

وقتی حنظله در صحنه نبرد حضور یافت، ابو سفیان را دید که سوار بر اسبی میان دو لشکر جولان می دهد. به وی حمله بُرد و بر پی پای اسبش ضربه زد. اسب، حرکتی کرد و ابو سفیان بر زمین افتاد و فریاد زد: ای قریشیان! من ابو سفیانم و حنظله می خواهد مرا بکشد.

ابو سفیان، پا به فرار گذارد و حنظله به دنبالش بود تا این که یکی از مشرکان به سویش آمد و نیزه ای به او زد. حنظله با نیزه به سمت مرد رفت و او را به قتل رساند و خود نیز در میان حمزه، عمرو بن جموح، عبد الله بن حزام و گروهی از انصار، بر زمین افتاد. پیامبر خدا فرمود:

رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ يُعَسِّلُونَ حَنْظَلَةَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ بِمَاءِ الْمُنَى فِي صَحَائِفٍ مِنْ ذَهَبٍ.

دیدم فرشتگان در میان زمین و آسمان، حنظله را با آب باران، در برگ هایی از طلا، غسل می دادند. بدین جهت، وی «غسیل الملائکه» (غسل شده توسط فرشتگان)، نام گرفت.

حُزَيْمَةُ بْنُ ثَابِتٍ (ذو شهادتین)

ابو عماره، حُزَيْمَةُ بْنُ ثَابِتِ بْنِ فَاكِهَةَ انصاری اوسی، از یاران برجسته پیامبر

خداست. او در جنگ احد و دیگر نبردهای پیامبر خدا، همگام آن بزرگوار بود و از آن رو که پیامبر خدا گواهی او را در حکم دو شاهد قرار داد، به «ذو شهادتین» مشهور شد.

حزیمه، از معدود کسانی است که پس از پیامبر صلی الله علیه و آله بر «حق خلافت» و «خلافت حق»، استوار ماند و از جمله کسانی بود که فریاد دفاع از خلافت علی علیه السلام را در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله سرداد و با تکیه بر عنوان و جایگاهی که پیامبر خدا به او داده بود، گواهی داد که پیامبر صلی الله علیه و آله، اهل بیت علیهم السلام را معیار شناخت حق از باطل، معرفی کرده است و پیشوایی را به نام آنان، رقم زده است.

حزیمه، در نبردهای علی علیه السلام، در محضر آن بزرگوار، استوار گام بود و پس از شهادت عمّار بن یاسر، او نیز شاهد شهادت نوشید.

رُشید هَجْرِي

رُشید هَجْرِي ، از عالمان و محدثان بزرگ شیعی و از یاران بیدار دل و استوار گام علی علیه السلام است . او را از یاران امام حسن و امام حسین علیهما السلام نیز شمرده اند .

علی علیه السلام رُشید را بزرگ می داشت و به او «رُشید بلایا» می گفت . نگاه نافذ او به فراسوی ظاهر دنیا راه یافته بود و از این رو ، او را عالم به حوادث گذشته و آینده دانسته اند . علی علیه السلام روزی به رُشید فرمود :

كَيْفَ صَبْرُكَ إِذَا أُرْسِلَ إِلَيْكَ دَعِيٌّ بَنِي أُمَيَّةَ ، فَقَطَعَ يَدَيْكَ وَرَجَلَيْكَ وَ لِسَانَكَ ؟

آن گاه که زنازاده بنی امیه ، تو را به برائت جُستن از من فرا خواند و چون تن ندهی ، دست ها و پاهایت را قطع کند ، چگونه شکیبایی خواهی کرد؟ .

گفت : آیا فرجام آن ، بهشت است؟

امام علیه السلام فرمود :

نعم يا رُشيدُ ، و أنتَ معي في الدنيا والآخرة .

آری! و تو در دنیا و آخرت با من خواهی بود .

بدین سان ، رُشید ، شکوه شکیبایی را رقم زد و استوار گامی در عشق علی علیه السلام را بیان کرد و چون آن هنگامه رسید و زیاد بن ابیه چنان کرد ، او از حق ، روی برتافت و شهد شهادت نوشید و به دار کشیده شد .

از زیاد بن نضر حارثی نقل شده که می گوید : نزد زیاد بودم که رُشید هَجْرِي را آوردند . زیاد به او گفت : سرورت (یعنی علی علیه السلام) به تو گفته است که ما با تو چه می کنیم؟

گفت : دست و پایم را می بُرید و به دارم می کشید .

زیاد گفت : به خدا سوگند ، کاری می کنم که سخنش دروغ درآید . آزادش بگذارید .

و چون رشید خواست بیرون برود ، زیاد گفت : به خدا سوگند ، کاری بدتر از آنچه سرورش خبر داده ، نمی توانیم بر سرش بیاوریم . دست و پایش را بُرید و به دارش کشید .

رشید گفت : دریغا که هنوز کار دیگری مانده که امیر مؤمنان ، خبرش را به من داده و شما هنوز نکرده اید .

زیاد گفت : زبانش را بُرید .

رشید گفت : به خدا سوگند ، اکنون خبر امیر مؤمنان ، تصدیق شد .

زید بن صُوحان

زید بن صُوحان بن حجر عبدی ، برادر صَعِيْه و سِيْحان ، از خطیبان زَبْرَدست ، شجاعان استوار گام ، بزرگان ، زاهدان ، ارجمندان و از یاران وفادار امیر مؤمنان بود . او به روزگار پیامبر خدا ، اسلام آورد و از یاران پیامبر صلی الله علیه و آله شمرده شده و به حضور

ایشان نیز رسیده است .

پیامبر صلی الله علیه و آله ، از او به نیکی یاد می کرد و می فرمود :

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ يَسْبِقُهُ بَعْضُ أَعْضَائِهِ إِلَى الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى زَيْدِ بْنِ صُوحَانَ .

هر کس دوست دارد مردی را ببیند که یکی از اعضایش پیش تر از او به سوی بهشت می رود، به زید بن صوحان بنگرد.

این سخن والای پیامبر خدا - که فضیلتی بزرگ برای زید بود - در جنگ جَلولاء، مصداق یافت.

زید، زبانی حقگو و افشاگر داشت. چنین بود که عثمان، وجودش را در مدینه برنتابید و او را به شام، تبعید کرد و چون انقلابیان حرکت اعتراض آمیز خود علیه عثمان را در مدینه شکل دادند، زید بدانها پیوست.

او در جنگ جمل، شرکت کرد و خود از شهادتش خبر داد. عایشه، با نامه ای از وی دعوت کرد که به یاری اش برخیزد. او چون نامه را خواند، هوشمندانه و زیبا گفت: تو را به چیزی فرمان داده اند و ما را به چیزی دیگر؛ اما تو به کار ما پرداخته ای و به ما فرمان می دهی که به کار تو پردازیم. به تو فرمان در خانه نشستن داده شده و به ما فرمان جنگیدن تا رفع فتنه. والسلام! زید، در دفاع از علی علیه السلام، زبانی گویا و در حراست از آن بزرگوار، گامی استوار داشت. علی علیه السلام، چون بر بالینش نشست، فرمود:

رَحِمَكَ اللَّهُ، يَا زَيْدُ، قَدْ كُنْتَ خَفِيفَ الْمُؤَوَّنَةِ، عَظِيمَ الْمَعُونَةِ.

خدا تو را رحمت کند! همانا تو کم هزینه و بسیار یاری رسان بودی.

سعید بن قیس

سعید، جنگاوری دلیر و قهرمانی کم نظیر بود. او در جنگ های جمل و صفین،

شرکت داشت و در جمل و صفین، امام علیه السلام، او را به سرداری بنی همدان گماشت. او در ضمن سخنرانی ای رسا در جمع یارانش چگونگی دو سپاه را به نیکویی بر نمود و عظمت سپاه علی علیه السلام را - که گروهی از بدریان در آن حضور داشتند - نشان داد و آن گاه، جایگاه والای علی علیه السلام را به زیبایی تبیین کرد و با تکیه هوشمندانه بر پیشینه زشت معاویه، رسوایی او و پدرانش را بیان کرد.

او در موارد بسیاری، اطاعت مطلق خود از علی علیه السلام را با عبارت هایی هیجان بار بیان کرده است. علی علیه السلام نیز آن پارسامرد رزم آور را می ستود. از جمله فرمود:

يَقُودُهُمْ حَامِي الْحَقِيقَةِ مَا جِدَّ سَعِيدُ بْنُ قَيْسٍ، وَالْكَرِيمُ مُحَامٍ.

پشتیبان بزرگ حقیقت، آنان را به پیش می برد /

سعید بن قیس [را می گویم]، آن بزرگ پشتیبان را.

پس از جنگ صفین، امام علیه السلام برای جلوگیری از غارتگری های سفیان بن عوف در شهر انبار، او را بدان سوی، گسیل داشت.

سعید، پس از علی علیه السلام نیز بر صراط حق، استوار ماند و در جمع یاران امام حسن علیه السلام مقرر گرفت و امام حسن علیه السلام او را به عنوان جانشین قیس بن سعد به نبرد با معاویه گسیل داشت.

ابو عمرو کثی، او را بدین سان ستوده است: او از بزرگان تابعیان و از سران و زاهدان آنان بود.

سعید بن قیس، حدود سال ۴۱ هجری، زندگی را بدرود گفت.

سهل بن حنیف

سهل بن حنیف بن واهب انصاری اوسی، برادر عثمان بن حنیف و از صحابیان پیامبر خدا و از بدریان است. سهل در تمام نبردهای

پیامبر صلی الله علیه و آله حضور داشت و در

هنگامه شکست سپاه پیامبر صلی الله علیه و آله در اُحد و در اوج دشواری نبرد، از جمله معدود افرادی بود که در کنار پیامبر صلی الله علیه و آله ماند و نگریخت.

سهل، از پیشتازان مدافعان علی علیه السلام است که پس از پیامبر خدا، حریم «خلافت حق» را پاس داشت و از جمله معدود افرادی است که آشکارا به دفاع از علی علیه السلام پرداخت.

علی علیه السلامه روزگار خلافتش او را به حکومت شام برگزید؛ اما سربازان معاویه، او را از میانه راه، بازگرداندند. سپس، مدتی او را به حکومت مدینه گماشت تا این که در جنگِ صَفِّین، وی را به لشکرش فراخواند و تمام بن عباس را به جانشینی او گمارد.

او در جنگِ صَفِّین، فرماندهی سواره نظام سپاه بصره را به عهده داشت. پس از آن، فرماندار فارس شد؛ اما به سبب تشنج و هرج و مرجی که در آن دیار به وجود آمده بود، علی علیه السلام به پیشنهاد کسانی چون ابن عباس، زیاد بن ابیه را به جای وی منصوب کرد.

او به سال ۳۸ هجری، در کوفه درگذشت و امام علی علیه السلام مراسم تدفین وی از او به بزرگی یاد کرد.

از ذریح محاربی نقل شده که امام صادق علیه السلام از سهل بن حنیف، یاد کرد و فرمود:

كَانَ مِنَ النَّبَّاءِ .

از نقیبان بود.

گفتم: از نقیبان دوازده گانه پیامبر خدا؟

فرمود:

نَعَمْ ، كَانَ مِنَ الَّذِينَ اخْتيروا مِنَ السَّبْعِينَ .

آری. از کسانی که از میان هفتاد نفر [انصار نخستین]، برگزیده شدند.

به او گفتم: آنان که کفیل (عهده دار) امور قوم خود شدند؟

فرمود:

نَعَمْ ، إِنَّهُمْ رَجَعُوا فِيهِمْ دَمٌ فَاسْتَنْظَرُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَابِلًا ، فَرَجَعُوا فَفَزِعُوا مِنْ دَمِهِمْ وَاصْطَلَحُوا ، وَأَقْبَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ .

آری. آنان بازگشتند، در حالی که میانشان جنگ و خونریزی بود. پس منتظر شدند تا در سال بعد، پیامبر خدا را ببینند. پس بازگشتند و از خونریزی بیزار شدند و صلح نمودند و پیامبر صلی الله علیه و آله با آنان آمد.

امام صادق علیه السلام از سهل، یاد کرد و فرمود:

مَا سَبَقَهُ أَحَدٌ مِنْ قُرَيْشٍ وَلَا مِنْ النَّاسِ بِمَنْقَبَةٍ .

نه از قریش و نه از دیگر مردم، کسی در فضیلت و کمال، بر او پیشی نگرفت.

جوانی اهل معرفت

نوجوانی که به سن بلوغ نرسیده بود، بر پیامبر صلی الله علیه و آله سلام کرد و از شادمانی به پیامبر صلی الله علیه و آله لبخند زد.

پیامبر صلی الله علیه و آله به وی فرمود :

أَتُحِبُّنِي يَا فَتَى؟

جوان! آیا مرا دوست داری؟ .

گفت : بلی ، به خدا سوگند ، ای پیامبر خدا!

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود :

مِثْلَ عَيْنَيْكَ؟

مانند چشمانت؟

گفت : بیشتر .

فرمود :

مِثْلَ أَبِيكَ؟

مانند پدرت؟

گفت : بیشتر .

فرمود :

مِثْلَ أُمِّكَ؟

مانند مادرت؟

گفت : بیشتر .

فرمود :

مِثْلَ نَفْسِكَ؟

به اندازه خودت؟

گفت : به خدا سوگند ، بیشتر ، ای پیامبر خدا!

فرمود :

أَمِثْلَ رَبِّكَ؟

مانند پروردگارت؟

گفت : خدا ، خدا ، خدا! ای پیامبر! این دوستی از آن تو یا هیچ کس دیگر نیست . همانا تو را به خاطر دوستی خداوند ، دوست می دارم .

پیامبر صلی الله علیه و آله به اطرافیانش رو کرد و فرمود :

هَكَذَا كُونُوا ، أَحِبُّوا اللَّهَ لِأِحْسَانِهِ إِلَيْكُمْ وَإِنْعَامِهِ عَلَيْكُمْ ، وَأَحِبُّونِي لِحُبِّ اللَّهِ .

این چنین باشید . خداوند را به خاطر احسان و نعمت هایش بر شما دوست بدارید و مرا به خاطر دوستی خداوند .

جوان روشن ضمیر

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود : پیامبر خدا ، نماز صبح را با مردم

خواند . سپس ، جوانی را در مسجد دید که از شدت بی خوابی سر می جنباند . رنگش زرد بود ، جسمش لاغر شده و چشمانش در کاسه سر ، فرو رفته بود . پیامبر صلی الله علیه و آله به وی فرمود : «جوان! چگونه صبح کردی؟» .
گفت : ای پیامبر! با یقین صبح کردم .

پیامبر صلی الله علیه و آله از سخنش شگفت زده شد و فرمود : «هر یقینی حقیقتی دارد . حقیقت یقین تو چیست؟» .
گفت : ای پیامبر! یقین من همان است که مرا اندوهگین ساخته و شب ها بیدار نگاهم داشته و روزها تشنه ام کرده است . خودم را از دنیا و آنچه در آن است ، رها ساختم ، گویا بر عرش پروردگارم می نگرم که برای رستاخیز ، بر پا شده و مردم ، برای حسابرسی از قبرها سر برآورده اند و من در میان آنانم .
پیامبر خدا به یارانش فرمود : «این ، بنده ای است که خداوند ، دلش را به نور ایمان ، روشن ساخته است» .
سپس فرمود : «آنچه داری ، نگه دار!» .

جوان گفت : ای پیامبر! برایم دعا کن همراه تو به شهادت نایل آیم .
پیامبر صلی الله علیه و آله برایش دعا کرد . چیزی نگذشت که در یکی از جنگ های پیامبر صلی الله علیه و آله ، شرکت جست و پس از به شهادت رسیدن نه نفر ، به شهادت رسید و او دهمین نفر بود .

صَعَصَعَةُ بْنُ صُوحَانَ

صَعَصَعَةُ بْنُ صُوحَانَ بن حُجْرِ عَبْدِ ، در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله مسلمان شد ؛ اما به زیارتش نایل نیامد . او از بزرگان یاران امام علی علیه السلام و از کسانی بود که او را چنان که باید ، شناختند .
صعصعه ، سخنوری چیره دست و پُرآوازه بود . ادیب نام آور عرب ، جاحظ ، او را در

فَنِّ خُطَابِهِ ، پیشتاز دانسته و برترین گواه بر این حقیقت را خطابه گویی او در محضر علی علیه السلام و درخواست علی علیه السلام از او برای ایراد سخن دانسته است . شرح حال نگاران ، او را با عناوینی چون : شریف ، امیر ، فصیح ، گشاده زبان ، سخنور ، زبان آور ، دیندار و فاضل ، ستوده اند .

عثمان ، او را به همراه مالک اشتر و بزرگانی دیگر ، از کوفه به شام تبعید کرد و چون مردمان بر عثمان شوریدند و پس از آن بر خلافت علی علیه السلام یک داستان شدند ، او - که در شناخت عظمت علی علیه السلام ژرف اندیش و کم نظیر ، و در خطابه ، چیره دست و گزیده گوی بود - به پا خاست و بدین سان گویا و زیبا ، باور ارجمندش را درباره علی علیه السلام بازگفت : ای امیر مؤمنان! به خدا سوگند ، تو خلافت را زینت دادی و خلافت ، سبب زینت تو نشد . و تو خلافت را بالا بردی و آن ، مقام تو را بالا نبرد . و نیاز خلافت به تو ، بیشتر از نیاز تو به آن است !

در منابع به نقل از صعصعه آمده است : با گروهی از مصریان بر عثمان بن عفان ، وارد شدیم . عثمان گفت : فردی از خود را مقدم دارید تا با من سخن بگوید .

مرا جلو انداختند . عثمان گفت : «این؟!»، و گویی مرا جوان می دید .

به او گفتم : اگر علم به سن بود ، من و تو از آن نصیبی نداشتیم ؛ بلکه به تعلم است .

عثمان گفت : [آنچه می خواهی] بگو .

گفتم : به نام خداوند بخشنده مهربان .

«الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوْا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ؛ آنان که چون در

زمین مسلمانان کردیم ، نماز می خوانند و زکات می پردازند و به نیکی فرمان می دهند و از زشتی باز می دارند . و فرجام کارها ، از آن خداست .»

عثمان گفت : این آیه ، در شأن ما نازل شده است .

به او گفتم : پس به نیکی فرمان ده و از زشتی ، باز دار .

عثمان گفت : این را وا گذار و مقصودت را بگو .

به او گفتم : به نام خداوند بخشنده مهربان .

«الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَرِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ؛ آنان که به ناحق از دیارشان رانده شده اند ، تنها به جرم این که می گفتند : پروردگار ما ، خدای یگانه است ...» .

عثمان گفت : این آیه هم در حق ما نازل شده است .

به او گفتم : پس آنچه را از خدا گرفته ای ، به ما

حدیث ۲۴۷۱

امام صادق علیه السلام :

«وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ» : قَصَرَتِ الْأَبْنَاءُ عَنِ الْآبَاءِ ، فَأَلْحَقُوا الْأَبْنَاءَ بِالْآبَاءِ لِتَقَرَّرَ بِذَلِكَ أَعْيُنُهُمْ .

امام صادق علیه السلام : - درباره این سخن خداوند عز و جل «و آنان که ایمان آوردند و فرزندانشان [با درجه ای از] ایمان ، آنان را پیروی کردند ، فرزندانشان را به آنان ملحق می کنیم» - : عمل فرزندان از پدرانشان کمتر است . پس فرزندان را به پدرانشان ملحق می کنند تا دیده آنان روشن گردد .

الکافی : ج ۳ ص ۲۴۹ ح ۵ عن ابن بکیر ، التوحید ، ص ۳۹۴ ح ۷ عن أبي بكر الحضرمی .

حدیث ۲۴۷۲

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا لَقِيَ يَوْسُفُ أَخَاهُ قَالَ لَهُ : يَا أَخِي كَيْفَ اسْتَطَعْتَ

أَنْ تَتَزَوَّجَ النِّسَاءَ بَعْدِي؟

قَالَ : إِنَّ أَبِي أَمَرَنِي وَقَالَ : إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ لَكَ ذُرِّيَّةٌ تُثْقِلُ الْأَرْضَ بِالتَّسْبِيحِ فَافْعَلْ .

امام صادق علیه السلام : وقتی یوسف علیه السلام برادرش (بنیامین) را ملاقات کرد ، به وی گفت : «برادر! چگونه توانستی پس از من با زنان ازدواج کنی ؟» .

گفت : پدرم به من امر کرد و گفت : اگر می توانی فرزندانی داشته باشی که به وسیله تسبیح خداوند ، زمین را گران بها سازند ، پس ازدواج کن .

الکافی : ج ۶ ص ۲ ح ۴ عن عبدالله بن سنان ، عوالی اللالی : ج ۳ ص ۲۸۸ ح ۳۶ من دون إسناد الى المعصوم .

حدیث ۲۴۷۳

امام صادق علیه السلام :

الْبَنُونَ نَعِيمٌ، وَ الْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ، وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ، وَ يُثِيبُ عَلَيَّ الْحَسَنَاتِ.

امام صادق علیه السلام: پسرها نعمت اند و دخترها نیکی. خداوند، از نعمت‌ها سؤال می‌کند و بر نیکی‌ها پاداش می‌دهد.
الکافی: ج ۶ ص ۷ ح ۱۲ عن أحمد بن الفضل.

حدیث ۲۴۷۴

امام صادق علیه السلام:

إِيَّاكُمْ أَنْ تَعْمَلُوا عَمَلًا يُعَيِّرُونَا بِهِ، فَإِنَّ وَلَدَ السَّوِّ يُعَيِّرُ وَالِدَهُ بِعَمَلِهِ.

امام صادق علیه السلام: از انجام دادن کاری که ما را به خاطر آن سرزنش می‌کنند، بپرهیزید؛ چراکه فرزند ناشایست، پدرش با عمل او سرزنش می‌شود.

الکافی: ج ۲ ص ۲۱۹ ح ۱۱ عن هشام الكندی.

حدیث ۲۴۷۵

امام صادق علیه السلام:

تَجِبُ لِلْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ: اخْتِيَارُهُ لِدَلَّتِهِ، وَ تَحْسِينُ اسْمِهِ، وَ الْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ.

امام صادق علیه السلام: سه چیز برای فرزند بر عهده پدر است: مادر خوب برای او برگزیدن، نام نیک بر او نهادن، و تلاش فراوان در تربیت او نمودن.

تحف العقول: ص ۳۲۲، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۲۳۶ ح ۶۷.

حدیث ۲۴۷۶

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ لِلرَّحِمِ أَرْبَعَةَ أَوْعِيَةٍ، فَمَا كَانَ فِي الْأَوَّلِ فَلِأَبٍ، وَمَا كَانَ فِي الثَّانِي فَلِإُمَّمَّ، وَمَا كَانَ فِي الثَّلَاثِ فَلِلْعُمُومِيَّةِ، وَمَا كَانَ فِي الرَّابِعِ فَلِلْخُؤُولَةِ.

امام صادق علیه السلام: همانا خداوند عز و جل برای رحم، چهار ظرف آفریده است. از این رو، آنچه [از نطفه که] در ظرف نخستین قرار گیرد، برای پدر است و آنچه در دومین قرار گیرد، برای مادر است و آنچه در سومین قرار گیرد، برای عموهاست و آنچه در چهارمین قرار گیرد، برای دایی‌هاست.

الکافی: ج ۶ ص ۱۷ ح ۲، عوالی اللالی: ج ۳ ص ۴۱۹ ح ۲۲ کلاهما عن محمد بن حرمان.

حدیث ۲۴۷۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقًا جَمَعَ كُلَّ صُورَةٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ آدَمَ، ثُمَّ خَلَقَهُ عَلَى صُورَةِ إِحْدَاهُنَّ، فَلَا يَقُولَنَّ أَحَدٌ لَوْلَدِهِ: هَذَا لَا يُشْبِهُنِي وَلَا يُشْبِهُ شَيْئًا مِنْ آبَائِي.

امام صادق علیه السلام: همانا خداوند - تبارک و تعالی - هرگاه اراده کند که کسی را بیافریند، همه صورت‌های بین او تا آدم علیه السلام را جمع می‌کند.

سپس او را بر صورت یکی از آنان می آفریند . پس هرگز کسی درباره فرزند خود نگوید : این ، نه شبیه من است ، نه شبیه هیچ یک از نیاکان من .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۴۸۴ ح ۴۷۰۹ ، علل الشرایع : ص ۱۰۳ ح ۱ .

حدیث ۲۴۷۸

امام صادق علیه السلام :

بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ وَ الْأَرْحَامِ الطَّاهِرَةِ ، لَمْ تُنَجَّسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِأَنْجَاسِهَا ، وَ لَمْ تُلَبَّسْكَ الْمُدْلِهَمَاتِ

امام صادق علیه السلام - در زیارت اربعین سید الشهداء - : پدر و مادرم فدای تو ای فرزند پیامبر خدا! گواهی می دهم که تو نوری در پشت های بزرگوار و رجم های پاک بودی ، آلودگی های جاهلیت ، تو را نیالود و ناپاکی ها ، لباسش را بر تو نپوشاند .
الْمُدْلِهَمَاتِ : الْأَسْوَدُ (لسان العرب : ج ۱۲ ص ۲۰۶ «لهم»).

حدیث ۲۴۷۹

امام صادق علیه السلام :

قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ خَطِيبًا فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِيَّاكُمْ وَ خَضِرَاءَ الدَّمَنِ . قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَ مَا خَضِرَاءُ الدَّمَنِ ؟ قَالَ : الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنَبَتِ السَّوِّءِ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا ، خطبه خواند و فرمود : «ای مردم! از سبزه های مزبله پرهیزید».

گفته شد : ای پیامبر خدا! سبزه مزبله چیست ؟

فرمود : «زن زیباروی در رستنگاه (خانواده) بد» .

الکافی : ج ۵ ص ۳۳۲ ح ۴ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۰۳ ح ۱۶۰۸ کلاهما عن السکونی ، کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۳۹۱ ح ۴۳۷۷ ، بحار الأنوار : ج ۱۰۳ ص ۲۳۲ ح ۱۰ نقلاً عن معانی الأخبار عن محمد بن أبي طلحة .

حدیث ۲۴۸۰

امام صادق علیه السلام :

شَرِكُ الشَّيْطَانِ مَا كَانَ مِنْ

مَالٍ حَرَامٍ فَهُوَ مِنْ شِرْكِهِ الشَّيْطَانِ ، وَ يَكُونُ مَعَ الرَّجُلِ حِينَ يُجَامِعُ ، فَيَكُونُ نُطْفَتُهُ مَعَ نُطْفَتِهِ إِذَا كَانَ حَرَامًا ، قَالَ : كِلْتَيْهِمَا جَمِيعًا مُخْتَلِطَيْنِ ، وَ قَالَ : رَبُّمَا خُلِقَ مِنْ وَاحِدَةٍ ، وَ رَبُّمَا خُلِقَ مِنْهُمَا جَمِيعًا .

تفسیر العیاشی - به نقل از محمد ، از امام باقر یا امام صادق علیهما السلام - :

همتای شیطان ، فرزندی است که از مال حرام به وجود آید . [چنین فرزندی در واقع] از مشارکت شیطان ، متولد شده است . اگر مال ، حرام باشد ، او همراه مرد خواهد بود تا این که آمیزش کند و از این رو ، نطفه اش با نطفه مرد می آمیزد . هر دو (نطفه) با هم آمیخته هستند . گاهی فرزند از یک نطفه آفریده می شود و گاهی از هر دو با هم .

تفسیر العیاشی : ج ۲ ص ۳۰۰ ح ۱۰۸ ، بحار الأنوار : ج ۱۰۳ ص ۲۹۴ ح ۴۸ .

حدیث ۲۴۸۱

امام صادق علیه السلام :
 كَسْبُ الْحَرَامِ بَيِّنٌ فِي الذُّرِّيَّةِ.
 امام صادق علیه السلام : [اثر] درآمد حرام ، در نسل آشکار می شود .
 الکافی : ج ۵ ص ۱۲۴ ح ۴ عن عبيد بن زرارة .

حدیث ۲۴۸۲

امام صادق علیه السلام :
 مَنْ أَكَلَ سَفَرَجَلَةً عَلَى الرَّيْقِ طَابَ مَاؤُهُ ، وَحَسُنَ وَلَدُهُ.
 امام صادق علیه السلام : هر کس ناشتا یک به بخورد ، نطفه اش پاکیزه می شود و فرزندش نیکو می گردد .
 الکافی : ج ۶ ص ۳۵۷ ح ۳ ، المحاسن : ج ۲ ص ۳۶۵ ح ۲۲۷۳ .

حدیث ۲۴۸۳

امام صادق علیه السلام :
 يَتَّبِعِي أَنْ يَكُونَ أَبُو هَذَا الْغُلَامِ أَكَلَ السَّفَرَجَلَ .
 امام صادق علیه السلام - هنگامی که به جوان زیبایی نگاه کرد - : باید پدر این پسر ، به خور باشد .
 الکافی : ج ۶ ص ۲۲ ح ۲ ، المحاسن : ج ۲ ص ۳۶۵ ح ۲۲۷۴ کلاهما عن محمد بن مسلم ، مكارم الأخلاق : ج ۱ ص ۳۷۳ ح ۱۲۴۱
 و زاد فی آخره «ليلة الجماع» .

حدیث ۲۴۸۴

امام صادق علیه السلام :
 عَلَيْكَ بِالْهَنْدَبَاءِ ؛
 امام صادق علیه السلام : بر تو باد کاسنی ؛ چرا که منی را افزایش می دهد و فرزند
 را نیکو می گرداند . گرم و ملین است و بر مردانگی فرزند می افزاید .
 الهِنْدَبَاءُ : بَقْلَةٌ مَعْرُوفَةٌ ، نَافِعَةٌ لِلْمَعِدَةِ وَ الْكَبِدِ وَ الطَّحَالِ أَكْلًا (مجمع البحرين : ج ۳ ص ۱۸۸۴ «الهندباء»).

حدیث ۲۴۸۵

امام صادق علیه السلام :
 أَطْعِمُوا الْبُرْنِي نِسَاءَكُمْ فِي نِفَاسِهِنَّ تَحْلُمُ أَوْلَادُكُمْ .
 امام صادق علیه السلام : به زنان در دوران نفاسشان برنی دهید ، تا فرزندانان بردبار گردند .
 الکافی : ج ۶ ص ۲۲ ح ۵ ، المحاسن : ج ۲ ص ۳۴۵ ح ۲۱۹۰ کلاهما عن صالح بن عقبه ، مكارم الأخلاق : ج ۱ ص ۳۶۶ ح ۱۲۰۶
 وفيه «تجملوا» بدل «تحلم» .

حدیث ۲۴۸۶

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً، فَلَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ.

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال ، بهشت را پاک و پاکیزه آفرید . از این رو ، وارد آن نمی شود ، مگر کسی که ولادتش پاک باشد .

علل الشرایع : ص ۵۶۴ ح ۱ عن سعد بن عمر الجلاب ، المحاسن : ج ۱ ص ۲۳۳ ح ۴۲۴ عن عبدالله بن سنان .

حدیث ۲۴۸۷

امام صادق علیه السلام :

مَنْ وَجَدَ بَرْدَ حُبْنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيَكْثِرِ الدُّعَاءَ لِأُمَّهِ ؛ فَإِنَّهَا لَمْ تَخُنْ أَبَاهُ.

امام صادق علیه السلام : هر کس خنکای محبت ما را در دل خود یافت ، مادرش را بسیار دعا کند ؛ چرا که به پدرش خیانت نکرده است .

کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۳ ص ۴۹۳ ح ۴۷۴۵ ، علل الشرایع : ص ۱۴۲ ح ۵ عن المفضل بن عمر .

حدیث ۲۴۸۸

امام صادق علیه السلام :

لَا يُغِيضُنَا إِلَّا مَنْ خَبِثَتْ وِلَادَتُهُ، أَوْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي حَيْضِهَا.

امام صادق علیه السلام : ما را دشمن نمی دارد ، مگر کسی که ولادتش ناپاک باشد یا مادرش در زمان حیض ، باردار شده باشد . کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۱ ص ۹۶ ح ۲۰۳ .

حدیث ۲۴۸۹

امام صادق علیه السلام :

مَنْ أَرَادَ أَنْ يُجْبَلَ لَهُ فَلْيَصِلْ رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ ، يُطِيلُ فِيهِمَا الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ ، ثُمَّ يَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلَكَ بِهِ زَكَرِيَّا ، يَا رَبِّ لَا- تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ، اللَّهُمَّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ، إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ، اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ اسْتَحَلَلْتُهَا ، وَ فِي أَمَانَتِكَ أَخَذْتُهَا ، فَإِنْ قَضَيْتَ فِي رَحِمِهَا وَلَدًا فَاجْعَلْهُ غُلَامًا مُبَارَكًا زَكِيًّا ، وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكًَا وَ لَا نَصِيْبًا .

امام صادق علیه السلام : کسی که می خواهد همسرش باردار گردد ، بعد از نماز جمعه ، دو رکعت نماز با رکوع و سجود طولانی بخواند و سپس بگوید : «بار الها! همان چیزی را از تو می خواهم که زکریا از تو خواست . بار الها! مرا تنها مگذار و تو بهترین وارثی . بار الها! از جانب خودت نسلی پاک به من ببخش . همانا تو شنوای دعایی . بار الها! به نام تو او را بر خود حلال کردم و به عنوان امانت تو ، او را گرفتم . پس اگر در رحم او فرزندی تقدیر کردی ، او را پسری مبارک و پاک قرار ده و برای شیطان ، نه شراکتی در او قرار ده ، نه بهره ای» .

الکافی : ج ۶ ص ۸ ح ۳ ، تهذیب الأحکام : ج ۳ ص ۳۱۵ ح ۹۷۴ کلاهما عن محمد بن مسلم .

حدیث ۲۴۹۰

امام صادق علیه السلام :

أَكْبَرُ مَا يَكُونُ الْإِنْسَانُ يَوْمَ يَوْلَدُ، وَ أَصْغَرُ مَا يَكُونُ
يَوْمَ يَمُوتُ.

امام صادق علیه السلام : بزرگ ترین روز انسان ، روزی است که زاده می شود
و کوچک ترین روز او ، روزی است که می میرد .
کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۱ ص ۱۹۴ ح ۵۹۵ .

حدیث ۲۴۹۱

امام صادق علیه السلام :

هَذَا رَجُلٌ رَجُلًا أَصَابَ ابْنَا فَقَالَ : يُهَيْئُكَ الْفَارِسُ . فَقَالَ لَهُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا عَلِمَكَ يَكُونُ فَارِسًا أَوْ رَاجِلًا ؟
قَالَ : جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا أَقُولُ ؟

قال : تقول : شكرت الواهب ، و بورك لك في الموهوب ، و بلغ أشده ، و رزقك بره .

امام صادق علیه السلام : شخصی در تبریک به کسی که پسر دار شده بود ، گفت : تولد فرزند سوارکار ، بر تو مبارک باد .

امام حسن علیه السلام به او فرمود : «تو چه می دانی که او سوارکار خواهد شد یا پیاده ؟» .

گفت : فدایت شوم ، پس چه بگویم ؟

فرمود : بگو : سپاس گزاردی بخشنده [ی این نعمت] را و هدیه [ی خداوند] بر تو مبارک باد . [امیدوارم] به کمال برسد و خداوند ،
نیکی اش را روزی تو گرداند .

الکافی : ج ۶ ص ۱۷ ح ۳ ، کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۳ ص ۴۸۰ ح ۴۶۸۷ .

حدیث ۲۴۹۲

امام صادق علیه السلام :

غَسَلُ الْمَوْلُودِ وَاجِبٌ .

امام صادق علیه السلام : غسل نوزاد ، لازم است .

الکافی : ج ۳ ص ۴۰ ح ۲ ، تهذیب الأحکام : ج ۱ ص ۱۰۴ ح ۲۷۰ ، کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۱ ص ۷۸ ح ۱۷۶ کلها عن
سماعه .

حدیث ۲۴۹۳

امام صادق علیه السلام :

مُرُوا الْقَابِلَةَ أَوْ بَعْضَ مَنْ يَلِيهِ أَنْ تُقِيمَ الصَّلَاةَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى ؛ فَلَا يُصِيئُهُ لَمَمٌ

امام صادق علیه السلام - درباره آنچه هنگام ولادت نوزاد ، انجام می دهند - : به ماما یا کسی که نزد اوست ؛ فرمان دهید به گوش
راست او اذان بگوید ، تا هرگز دیوانه و جن زده نشود .

اللَّمَمُ : طرف من الجنون يلتم بالإنسان أي يقرب من الإنسان ويعتريه (النهاية : ج ۴ ص ۲۷۲ «لمم»).

حدیث ۲۴۹۴

امام صادق علیه السلام :

: وَ أُذُنٌ فِي أُذُنِهِ الْيَمْنَى وَ أَقِمِ فِي الْيُسْرَى ، تَفْعَلُ بِهِ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْطَعَ سُرَّتَهُ ؛ فَإِنَّهُ لَا يَفْزَعُ أَبَدًا ، وَ لَا تُصِيبُهُ أُمُّ الصَّبِيَانِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان آنچه هنگام ولادت ، شایسته است - : در گوش راست او اذان و در گوش چپ او اقامه بگو . این کار را پیش از بُریدن ناف انجام بده که [در این صورت] هرگز ترسان نمی شود و دچار [بیماری] ام صبیان نمی گردد .
الکافی : ج ۶ ص ۲۳ ح ۱ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۶ ح ۱۷۳۸ کلاهما عن أبي يحيى الرازي ، وسائل الشيعة : ج ۲۱ ص ۱۳۷ ح ۲ .

حدیث ۲۴۹۵

امام صادق علیه السلام :

حَنَكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛ فَإِنَّهَا أَمَانٌ .

امام صادق علیه السلام : کام فرزندانان را با تربت امام حسین علیه السلام بردارید ؛ چرا که مایه ایمنی است .
تهذیب الأحکام : ج ۶ ص ۷۴ ح ۱۴۳ عن الحسين بن أبي العلاء ، الدعوات : ص ۱۸۵ ح ۵۱۳ .

حدیث ۲۴۹۶

امام صادق علیه السلام :

لَا يُولَدُ لَنَا وَلَدٌ إِلَّا سَمَّيْنَاهُ مُحَمَّدًا ، فَإِذَا مَضَى لَنَا سَبْعَةُ أَيَّامٍ فَإِنْ شِئْنَا غَيَّرْنَا ، وَ إِنْ شِئْنَا تَرَكَنَا .

امام صادق علیه السلام : هیچ فرزندی برای ما زاده نمی شود ، مگر این که او را «محمد» می نامیم . وقتی هفت روز گذشت ، اگر بخواهیم ، تغییر می دهیم و اگر بخواهیم ، وا می گذاریم .
الکافی : ج ۶ ص ۱۸ ح ۴ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۷ ح ۱۷۴۶ ، عدّه الدعای : ص ۷۷ عن الإمام الرضا عليه السلام .

حدیث ۲۴۹۷

امام صادق علیه السلام :

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَ لِدٌ لِي غُلَامٌ فَمَاذَا أُسَمِّيهِ ؟ قَالَ : سَمِّهِ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ : حَمْرَةَ .

امام صادق علیه السلام : کسی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت : ای پیامبر خدا! فرزندی برایم زاده شده است ، او را چه بنامم ؟

فرمود : «او را به محبوب ترین نام نزد من ، حمزه بنام» .

الکافی : ج ۶ ص ۱۹ ح ۹ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۸ ح ۱۷۴۹ کلاهما عن ابن القدّاح .

حدیث ۲۴۹۸

امام صادق علیه السلام :

: تَطْهِيرُهُ مِنْ شَعْرِ الرَّحِمِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی علت تراشیدن سرِ نوزاد را از ایشان پرسیدند - : [به جهت] پاک کردن او از موی رَجَم .
 کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۴۸۹ ح ۴۷۲۸ ، علل الشرایع : ص ۵۰۵ ح ۱ ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۴۸۸ ح ۱۶۹۳ .

حدیث ۲۴۹۹

امام صادق علیه السلام :
 أَلْمَوْلُودُ إِذَا وُلِدَ عَقَّ عَنْهُ وَ حُلِقَ رَأْسُهُ ، وَ تُصَدَّقُ بِوِزْنِ شَعْرِهِ وَرِقًا ،
 امام صادق علیه السلام : هرگاه کودک زاده شد ، [مستحب است] برای او عقیقه کنند، سر او را بتراشند و به وزن موی او ، نقره
 صدقه بدهند و پا و ران
 عقیقه به ماما هدیه داده شود و گروهی از مسلمان ها دعوت شوند ؛ آنان بخورند و برای فرزند دعا کنند ، و روز هفتم ، نام بر او
 بگذارند .
 الْوَرِقُ : الْفِضَّةُ (لسان العرب : ج ۱۰ ص ۳۷۵ «ورق»).

حدیث ۲۵۰۰

امام صادق علیه السلام :
 كُلُّ مَوْلُودٍ مُرْتَهَنٌ بِالْعَقِيْقَةِ .
 امام صادق علیه السلام : هر نوزادی در گرو عقیقه است .
 الكافی : ج ۶ ص ۲۴ ح ۲ ، تهذیب الأحكام : ج ۷ ص ۴۴۱ ح ۱۷۶۲ ، کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۴۸۴ ح ۴۷۱۱ کلها عن
 أبی خدیجه .

حدیث ۲۵۰۱

امام صادق علیه السلام :
 الْعَقِيْقَةُ يَوْمَ السَّابِعِ ، وَ تُعْطَى
 امام صادق علیه السلام : عقیقه کردن ، در روز هفتم است و به ماما ، ران [گوسفند] همراه با سرین آن داده می شود و استخوان آن
 ، شکسته نمی شود .
 فی المصدر «و يُعْطَى» ، و التصویب من المصادر الأخری .

حدیث ۲۵۰۲

امام صادق علیه السلام :
 تَقُولُ عَلَي الْعَقِيْقَةِ إِذَا عَقَقْتَ : «بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ ، اللَّهُمَّ عَقِيْقَةُ عَنْ فُلَانٍ ، لَحْمُهَا بِلَحْمِهِ ، وَ دَمُهَا بِدَمِهِ ، وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ
 وَقَاءً لِآلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ» .
 امام صادق علیه السلام : هنگامی که عقیقه کردی ، بگو : «به نام خدا و به کمک خدا . بار الها! عقیقه ای است از فلانی . گوشتش
 در برابر گوشت او ، خونس در برابر خون او و استخوانش در برابر استخوان او . بار الها! او را سپر (بلا گردان) خاندان محمد - که
 درودهای تو بر او و آنان باد - قرار ده» .

الکافی: ج ۶ ص ۳۰ ح ۱ عن إِبْرَاهِيمَ الْكَرْخِيِّ، وَسَائِلِ الشَّيْعَةِ: ج ۱۵ ص ۱۵۴ ح ۱.

حدیث ۲۵۰۳

امام صادق علیه السلام:

إِخْتِنُوا أَوْلَادَكُمْ لِسَبْعَةِ أَيَّامٍ؛ فَإِنَّهُ أَطْهَرُ وَأَسْرَعُ لِنَبَاتِ اللَّحْمِ، وَإِنَّ الْأَرْضَ لَتَتَكَرَّهُ بَوْلَ الْأَغْلَفِ.

امام صادق علیه السلام: روز هفتم [تولمد]، فرزندان را ختنه کنید؛ چرا که مایه پاکیزگی بیشتر و رویش زودتر گوشت است و زمین، بول ختنه نشده را ناپسند می‌دارد.

الکافی: ج ۶ ص ۳۴ ح ۱، تهذیب الأحکام: ج ۷ ص ۴۴۴ ح ۱۷۷۷ کلاهما عن مسعدة بن صدقة.

حدیث ۲۵۰۴

امام صادق علیه السلام:

خِتَانُ الْغُلَامِ مِنَ السُّنَّةِ، وَخَفْضُ الْجَوَارِي لَيْسَ مِنَ السُّنَّةِ.

امام صادق علیه السلام: ختنه کردن پسر، از سنت است؛ ولی ختنه کردن دختر، از سنت نیست.

الکافی: ج ۶ ص ۳۷ ح ۲ عن عبد الله بن سنان.

حدیث ۲۵۰۵

امام صادق علیه السلام:

الرِّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ.

امام صادق علیه السلام: شیرخواری، ۲۱ ماه است. پس هر چه کم شود، ستم بر کودک است.

الکافی: ج ۶ ص ۴۰ ح ۳، تهذیب الأحکام: ج ۸ ص ۱۰۶ ح ۳۵۷، کتاب من لا يحضره الفقيه: ج ۳ ص ۴۷۴ ح ۴۶۶۱ کلها عن سماعة.

حدیث ۲۵۰۶

امام صادق علیه السلام:

لَا تُسْتَرْضَعُ لِلصَّبِيِّ الْمَجُوسِيَّةُ، وَتُسْتَرْضَعُ لَهُ الْيَهُودِيَّةُ وَالنَّصْرَانِيَّةُ، وَلَا يَشْرَبَنَّ الْخَمْرَ يُمْنَعَنَّ مِنْ ذَلِكَ، وَيُكْرَهُ لَبْنُ الْحَمَقَاءِ وَقَبِيحَةُ الْوَجْهِ، وَيُسْتَحَبُّ لَبْنُ الْوِضَاءِ مِنَ النِّسَاءِ.

امام صادق علیه السلام: برای کودک، از زن مجوس درخواست شیر دادن [به فرزند] نکن، ولی از زن یهودی و مسیحی درخواست کن. البته نباید شراب بنوشند و باید از این کار، بازداشته شوند. شیر دایه احمق و زشت رو، مناسب نیست؛ و [لی] شیر زن پاکیزه زیبا، خوب است.

تهذیب الأحکام: ج ۸ ص ۱۱۰ ح ۳۷۴، الکافی: ج ۶ ص ۴۴ ح ۱۴ و لیس فیہ «ذیله» و کلاهما عن سعید بن یسار.

حدیث ۲۵۰۷

امام صادق علیه السلام:

أَطْعَمُوا صِبْيَانَكُمْ الرُّمَانَ؛ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ لِشَبَابِهِمْ.

امام صادق علیه السلام: به کودکانانار بدهید، چرا که مایه زودتر جوان شدن آنهاست.
المحاسن: ج ۲ ص ۳۶۰ ح ۲۲۵۴ عن عبد الرحمن بن الحجاج، بحار الأنوار: ج ۶۶ ص ۱۶۴ ح ۴۷.

حدیث ۲۵۰۸

امام صادق علیه السلام:

صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الطُّهْرَ وَالْعَصْرَ فَخَفَّفَ الصَّلَاةَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ لَهُ النَّاسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحَدَثَ فِي الصَّلَاةِ شَيْءٌ؟ قَالَ: وَمَا ذَاكَ؟ قَالُوا: خَفَّفْتَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأَخِيرَتَيْنِ! فَقَالَ لَهُمْ: أَمَا سَمِعْتُمْ صُرَاخَ الصَّبِيِّ!؟

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا، نماز ظهر و عصر را خواند و دو رکعت [آخر] را سریع به جا آورد. [بعد از نماز] مردم به ایشان گفتند: ای پیامبر خدا! در [بار] نماز، چیز تازه ای آمده است؟

فرمود: «این [سؤال] به خاطر چیست؟».

گفتند: دو رکعت آخر را سریع خواندی.

فرمود: «آیا صدای گریه کودک را نشنیدید؟».

تهذیب الأحکام: ج ۳ ص ۲۷۴ ح ۷۹۶، الکافی: ج ۶ ص ۴۸ ح ۴ نحوه کلاهما عن عبدالله بن سنان.

حدیث ۲۵۰۹

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ خَيْرَ مَا وَرَّثَ الْآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الْأَدَبُ لَا الْمَالُ؛ فَإِنَّ الْمَالَ يَذْهَبُ، وَالْأَدَبَ يَبْقَى.

امام صادق علیه السلام: بهترین چیزی که پدران برای پسرانشان به ارث می گذارند، تربیت است، نه مال؛ چرا که مال می رود و تربیت می ماند.

الکافی: ج ۸ ص ۱۵۰ ح ۱۳۲ عن مسعدة بن صدقة، غرر الحکم: ح ۵۰۳۶ نحوه.

حدیث ۲۵۱۰

امام صادق علیه السلام:

لَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يُورَثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَالْأَدَبَ الصَّالِحَ، حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ جَمِيعًا، حَتَّى لَا يَفْقَدَ مِنْهُمْ صَغِيرًا وَلَا كَبِيرًا وَلَا خَادِمًا وَلَا جَارًا، وَلَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْعَاصِي يُورَثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْأَدَبَ السَّيِّئَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ النَّارَ جَمِيعًا، حَتَّى لَا يَفْقَدَ فِيهَا مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ صَغِيرًا وَلَا كَبِيرًا وَلَا خَادِمًا وَلَا جَارًا.

امام صادق علیه السلام: مؤمن، همواره به خانواده اش، دانش و تربیت شایسته ارث می دهد تا همه را وارد بهشت سازد، به گونه ای که نه از کوچکشان، نه از بزرگشان، نه از خادمشان، نه از پناهنده شان خالی نباشد. بنده نافرمان [خدا] برای خانواده اش ادب ناشایست به ارث می گذارد تا همه آنان را وارد دوزخ سازد، به گونه ای که نه از کوچک خانواده اش، نه از بزرگشان، نه از خادمشان و نه از همسایه شان تهی نباشد.

دعائم الإسلام: ج ۱ ص ۸۲.

حدیث ۲۵۱۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ لِقْمَانُ : يَا بُنَيَّ إِنْ تَادَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا، وَ مِنْ عِنَا بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ، وَ مِنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ، وَ مِنْ تَكَلَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ، وَ مِنْ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ أَدْرَكَ بِهِ مَنْفَعَتَهُ

امام صادق علیه السلام : لقمان گفت : ای فرزندم! اگر در کودکی تربیت شدی ، در بزرگ سالی از آن بهره مند می شوی . هر کس آهنگِ تربیت کند ، به

آن اهتمام می ورزد و هر کس به آن اهتمام ورزد ، برای دانستن آن ، خود را به زحمت می اندازد و هر کس خود را برای دانستن آن به زحمت می اندازد ، به شدت در جستجوی آن می شود و هر کس جستجویش شدت یابد ، از آن ، بهره مند می شود .
فی تفسیر القمی : «مَنْفَعَتُهُ»، و هو الأصبوب .

حدیث ۲۵۱۲

امام صادق علیه السلام :

دَخَلَ عَلَى أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ فَقَالَ : رَحِمَكَ اللَّهُ ، أَحَدَّثْتُ أَهْلِي؟ قَالَ نَعَمْ، إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ : «يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسِكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودَهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ»، وَقَالَ : «وَ أَمْرُ أَهْلِكَ بِالصَّلَاةِ وَ اضْطَبْرِ عَلَيْهَا» .

امام صادق علیه السلام : کسی بر پدرم وارد شد و گفت : رحمت خدا بر تو باد! برای خانواده ام حدیث بخوانم ؟ فرمود: آری . خداوند عز و جل می فرماید : «ای کسانی که ایمان آوردید! خودتان و خانواده تان را از آتشی نگه دارید که آتشگیره آن ، مردم و سنگ ها هستند» .

و فرمود : «و خانواده ات را به نماز امر کن و خود بر آن ، شکبیا باش» .

الأصول الستة عشر : ص ۷۰ عن جابر الجعفی ، بحار الأنوار : ج ۲ ص ۲۵ ح ۹۲.

حدیث ۲۵۱۳

امام صادق علیه السلام :

إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ ثَلَاثَ سِنِينَ، يُقَالُ لَهُ : قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ ثَلَاثُ سِنِينَ وَ سَبْعَةُ أَشْهُرٍ وَ عِشْرُونَ يَوْمًا، فَيُقَالُ لَهُ : قُلْ : «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» سَبْعَ مَرَّاتٍ . وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ أَرْبَعُ سِنِينَ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ قُلْ : سَبْعَ مَرَّاتٍ : «صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ» . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ : أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ؟ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حَوَّلَ وَجْهَهُ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ يُقَالُ لَهُ : أَسْجُدْ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ، فَإِذَا تَمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ : اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفْيَكَ، فَإِذَا غَسَلْتَهُمَا قِيلَ لَهُ : صَلِّ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ ، فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ عِلْمُ الْوُضُوءِ، وَ ضَرْبِ عَلَيْهِ، وَ أَمْرُ بِالصَّلَاةِ، وَ ضَرْبِ عَلَيْهَا . فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلَاةَ غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ وَ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام : چون پسر به سه سالگی رسید ، باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «لا إله إلا الله» . سپس ، رهایش کنند تا سه سال و هفت ماه و بیست روز او کامل شود. سپس باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «محمد رسول الله» ؛ و او را رها کنند تا چهار سال او تمام شود . آن گاه باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «صلى الله على محمد وآله» . سپس رهایش کنند تا پنج سال او تمام شود. آن گاه از او بپرسند: دست چپ و راست کدام است؟ اگر شناخت، باید صورتش را به سمت قبله

برگردانده ، به او بگویند: سجده کن. سپس ، رهایش کنند تا هفت سال او تمام شود. پس وقتی هفت سال او تمام شد، باید به او بگویند: صورت و دو دست را بشوی وقتی آن دو را شست ، باید به او بگویند: نماز بخوان . سپس ، رهایش کنند تا نه سال او تمام شود. وقتی تمام شد، وضو به او یاد داده شود و بر [ترك] آن ، تنبیه گردد و به نماز ، امر شود و بر [ترك] آن ، تنبیه گردد. وقتی وضو و نماز را فراگرفت، خداوند ، او و پدر و مادرش را می آمرزد ؛ إن شاء الله !

کتاب من لا- يحضره الفقيه : ج ۱ ص ۲۸۱ ح ۸۶۳ ، الأمالی للصدوق : ص ۴۷۵ ح ۶۴۰ وفيه «عن الإمام الباقر أو الإمام الصادق عليهما السلام» كلاهما عن عبدالله بن فضالة .

حدیث ۲۵۱۴

امام صادق علیه السلام :

إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّلَاةِ وَالصَّيَامِ مَا أَطَاقُوا، إِذَا كَانُوا أَبْنَاءَ سَبْعِ سِنِينَ.

امام صادق علیه السلام : ما کودکان خود را وقتی هفت ساله شدند ، به نماز و روزه به اندازه ای که توان داشته باشند ، و ا می داریم

دعائم الإسلام : ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحار الأنوار : ج ۸۸ ص ۱۳۴ ح ۵ .

حدیث ۲۵۱۵

امام صادق علیه السلام :

مَتَى تَجِبُ الصَّلَاةُ عَلَى الصَّبِيِّ ؟ : إِذَا كَانَ ابْنُ سِتِّ سِنِينَ، وَالصَّيَامُ إِذَا أَطَاقَهُ .

امام صادق علیه السلام : - در پاسخ به این سؤال که چه هنگام ، نماز بر کودک لازم می شود ؟ - : [نماز ،] هنگامی که شش ساله باشد و روزه ، هنگامی که توان آن را داشته باشد .

الكافي : ج ۳ ص ۲۰۶ ح ۲ عن الحلبي و زرارة ، تهذيب الأحكام : ج ۲ ص ۳۸۱ ح ۱۵۹۱ عن إسحاق بن عمار نحوه .

حدیث ۲۵۱۶

امام صادق علیه السلام :

الْحَافِظُ لِلْقُرْآنِ الْعَامِلُ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ

امام صادق علیه السلام : حافظ قرآن که به آن عمل کند ، همراه سفیران (فرشتگان) ارجمند و نیکوکار است .

السَّفَرَةُ : الْمَلَائِكَةُ الَّذِينَ يَسْفِرُونَ بَيْنَ اللَّهِ وَأَنْبِيَائِهِ (مجمع البحرين : ج ۲ ص ۸۴۹ «سفر»).

حدیث ۲۵۱۷

امام صادق علیه السلام :

بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرَجِئَةُ .

امام صادق علیه السلام : در آشنا کردن جوانانتان به حدیث ، شتاب کنید ، پیش از آن که مرجه بر شما پیشی گیرند .

تهذيب الأحكام : ج ۸ ص ۱۱۱ ح ۳۸۱ ، الكافي : ج ۶ ص ۴۷ ح ۵ وفيه «أولادكم» بدل «أحداثكم» كلاهما عن جميل بن دراج .

حدیث ۲۵۱۸

امام صادق علیه السلام :

كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُعْجِبُهُ أَنْ يُرَوَى شِعْرُ أَبِي طَالِبٍ ، وَ أَنْ يُدَوَّنَ ، وَقَالَ : تَعَلَّمُوهُ وَ عِلِّمُوهُ أَوْلَادَكُمْ ، فَإِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ اللَّهِ ، وَ فِيهِ عِلْمٌ كَثِيرٌ .

امام صادق علیه السلام : امیر مؤمنان از این که شعر [پدرش] ابو طالب ، روایت و تدوین شود ، خرسند می شد و می فرمود : «آن را فرا بگیرید و به فرزندانان یاد بدهید ؛ چرا که او بر دین خدا بود و در آن ، دانش بسیار است» .
ایمان ابی طالب المشتهر بکتاب الحجّة علی الذاهب إلی تکفیر أیطالب : ص ۱۳۰ ، بحار الأنوار: ج ۳۵ ص ۱۱۵ ح ۵۴ .

حدیث ۲۵۱۹

امام صادق علیه السلام :

يَا مَعْشَرَ الشَّيْعَةِ عِلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ شِعْرَ الْعَبْدِي ، فَإِنَّهُ عَلَى دِينِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : ای گروه شیعه! به فرزندانان شعر عبیدی را یاد بدهید ؛ چرا که او بر دین خداوند است .
رجال الکشی : ج ۲ ص ۷۰۴ ح ۷۴۸ عن سماعه ، بحار الأنوار : ج ۷۹ ص ۲۹۳ ح ۱۶ .

حدیث ۲۵۲۰

امام صادق علیه السلام :

أَمِهْلَ صَبِيَّكَ حَتَّى يَأْتِيَ لَهُ سِتُّ سِنِينَ ، ثُمَّ ضُمَّهُ إِلَيْكَ سَبْعَ سِنِينَ فَأَدِّبْهُ بِأَدَبِكَ ، فَإِنْ قَبِلَ وَصَلَحَ وَإِلَّا فَخَلَّ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : پسر را تا شش سالگی رها کن . سپس او را هفت سال همراه خود ساز و با ادب خود ادبش کن . اگر پذیرفت و شایسته شد که خیلی خوب و گرنه رهاش کن .
الکافی : ج ۶ ص ۴۶ ح ۲ ، تهذیب الأحکام : ج ۸ ص ۱۱۱ ح ۳۷۹ کلاهما عن یونس بن یعقوب .

حدیث ۲۵۲۱

امام صادق علیه السلام :

الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : پسر ، هفت سال باید بازی کند ، هفت سال آموزش قرآن ببیند و هفت سال ، حلال و حرام را فرا گیرد .
الکافی : ج ۶ ص ۴۷ ح ۳ ، التهذیب : ج ۸ ص ۱۱۱ ح ۳۸۰ کلاهما عن یعقوب بن سالم .

حدیث ۲۵۲۲

امام صادق علیه السلام :

لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا» جَلَسَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْكِي وَقَالَ : أَنَا عَجَزْتُ عَنِ نَفْسِي ، كَلَّفْتُ أَهْلِي؟! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ حَسْبُكَ أَنْ تَأْمُرَهُمْ بِمَا تَأْمُرُ بِهِ نَفْسَكَ ، وَ تَنْهَاهُمْ عَمَّا تَنْهَى عَنْهُ نَفْسَكَ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که این آیه نازل شد : «ای کسانی که ایمان آوردید! خودتان و خانواده تان را از آتش ، نگه

دارید»، یکی از مردان مسلمان به گریه نشست و گفت: من از [نگه داشتن] خودم ناتوان بودم، به خانواده ام نیز مکلف شدم. پیامبر خدا فرمود: «برای تو همین کافی است که آنچه خودت را به آن امر می کنی، آنان را بدان امر کنی و از آنچه خودت را نهی می کنی، آنان را نهی کنی».

الکافی: ج ۵ ص ۶۲ ح ۱، تهذیب الأحکام: ج ۶ ص ۱۷۹ ح ۳۶۴ کلاهما عن عبد الأعلى مولی آل سام، مکارم الأخلاق: ج ۱ ص ۴۶۸ ح ۱۶۰۰.

حدیث ۲۵۲۳

امام صادق علیه السلام:

كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ السِّتِّكُمْ؛ لِيُرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْاجْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ.

امام صادق علیه السلام: با غیر از زبانتان، [با رفتار] دعوت کننده مردم باشید. باید مردم از شما پرهیزگاری، تلاش خستگی ناپذیر و نماز و خوبی ببینند که این، دعوت کردن است.

الکافی: ج ۲ ص ۷۸ ح ۱۴ و ص ۱۰۵ ح ۱۰، الاصول الستة عشر: ص ۱۵۱ کلاهما نحوه و کلها عن ابن ابي يعفور، بحار الأنوار: ج ۷۰ ص ۳۰۳ ح ۱۳.

حدیث ۲۵۲۴

امام صادق علیه السلام:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: رَجِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرِّهِ.

قَالَ: قُلْتُ: كَيْفَ يُعِينُهُ عَلَى بَرِّهِ؟

قَالَ: يَقْبَلُ مَيْسُورَهُ، وَيَتَجَاوَزُ عَنْ مَعْسُورِهِ، وَلَا يُرْهَقُهُ، وَلَا يَخْرُقُ بِهِ.

الکافی - به نقل از یونس بن رباط، از امام صادق علیه السلام -: پیامبر خدا فرمود: خدا رحمت کند کسی را که فرزندش را بر فرمانبری از وی یاری کند.

[کسی] پرسید: چگونه او را بر فرمانبری یاری می کند؟

فرمود: «آنچه را در توانش بوده، بپذیرد و از آنچه در توانش نیست، بگذرد و به آنچه نمی تواند، وا ندارد و بر او سخت نگیرد که چیزی میان او و ورود در قلمروی از قلمروهای کفر نیست، مگر این که وارد نافرمانی [والدین] و یا بُریدن ارتباط خویشاوندی شود».

قوله «ولا- يرهقه»: أي لا- يسفّه عليه ولا- يظلمه؛ من الرّهق محرّكة. أو: لا- يحمل عليه ما لا- يطيقه من الإرهاق يقال: لا يرهقني لا أرهاقك الله أي لا أعسرّك الله؛ والخرق - بالضمّ والتحرّيك - : ضدّ الرفق (مرآة العقول: ج ۲۱ ص ۸۷).

حدیث ۲۵۲۵

امام صادق علیه السلام:

يُفَرِّقُ بَيْنَ الْغِلْمَانِ وَالنِّسَاءِ فِي الْمَضَاجِعِ إِذَا بَلَغُوا عَشْرَ سِنِينَ.

امام صادق علیه السلام: پسران، وقتی به ده سالگی رسیدند، بسترشان از زنان، جدا می شود.

الکافی: ج ۶ ص ۴۷ ح ۶ عن ابن القداح، الخصال: ص ۴۳۹ ح ۳۰ وفيه «الصبيان» بدل «الغلمان» عن ابن القداح عن الإمام الصادق

عن آبائه علیهم السلام.

حدیث ۲۵۲۶

امام صادق علیه السلام :

إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ الْحُرَّةَ سِتًّا سِنِينَ فَلَا يَتَّبِعِي لَكَ أَنْ تُقَبَّلَهَا .

امام صادق علیه السلام : وقتی دختر آزاد به شش سالگی رسید ، برای تو شایسته نیست که او را ببوسی .

الكافی : ج ۵ ص ۵۳۳ ح ۲ ، تهذیب الأحكام : ج ۷ ص ۴۸۱ ح ۱۹۲۹ و كلاهما عن زرارة ، مشكاة الأنوار : ص ۳۵۳ ح ۱۱۴۳ و ليس فيهما «الْحُرَّةُ» .

حدیث ۲۵۲۷

امام صادق علیه السلام :

يَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ ، وَلَا يَسْتَأْذِنُ الْأَبُ عَلَى الْابْنِ .

قَالَ : وَيَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ عَلَى ابْنَتِهِ وَأُخْتِهِ إِذَا كَانَا مَتَزَوِّجَتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : [لازم است] مرد هنگام وارد شدن بر پدرش اجازه بگیرد ؛ ولی لازم نیست پدر از پسرش اجازه بگیرد ، و مرد از دخترش و خواهرش ، هنگامی که ازدواج کرده باشند ، [لازم است] اجازه بگیرد .

الكافی : ج ۵ ص ۵۲۸ ح ۳ عن أبي أيوب الخزاز وراجع : مشكاة الأنوار : ص ۳۴۴ ح ۱۱۰۱ .

حدیث ۲۵۲۸

امام صادق علیه السلام :

لَيْسَتْ أَدْنَى الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَلْبُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَاتٍ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، وَمَنْ بَلَغَ الْحُلُمَ فَلَا يَلْبِغُ عَلَى أُمِّهِ وَلَا عَلَى أُخْتِهِ وَلَا عَلَى خَالَتِهِ وَلَا عَلَى سِوَى ذَلِكَ إِلَّا بِإِذْنٍ ، فَلَا تَأْذَنُوا حَتَّى يُسَلَّمَ .

امام صادق علیه السلام : کسانی که مملوک شما هستند و کسانی که بالغ نشده اند ، باید در سه هنگام ، اجازه بگیرند ، همان گونه که خداوند عز و جلبه شما امر کرده است ، و کسی که بالغ شد ، بدون اجازه ، نه بر مادرش ، نه بر خواهرش ، نه بر خاله اش و نه بر دیگران ، وارد نشود . اجازه [ی ورود] ندهید ، تا [برای اطلاع دادن ورودش] سلام کند .

الكافی : ج ۵ ص ۵۲۹ ح ۱ عن جراح المدائنی ، مشكاة الأنوار : ص ۳۴۲ ح ۱۰۹۷ .

حدیث ۲۵۲۹

امام صادق علیه السلام :

لَا يُجَامِعُ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَلَا جَارِيَتَهُ فِي الْبَيْتِ صَبِيًّا ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يورث الزنا .

امام صادق علیه السلام : در حالی که کودکی در اتاق باشد ، مرد نباید با زن و کنیزش آمیزش کند ؛ چرا که این ، از آن چیزهایی است که زنا را در پی می آورد .

الكافی : ج ۵ ص ۴۹۹ ح ۱ عن ابن راشد عن أبيه ، تهذیب الأحكام : ج ۷ ص ۴۱۴ ح ۱۶۵۵ عن أبي راشد عن أبيه .

حدیث ۲۵۳۰

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ لَكَيْرَ حَمٍّ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ.

امام صادق علیه السلام : بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می کند .
الکافی : ج ۶ ص ۵۰ ح ۵ عن ابن ابي عمير عمّن ذكره ، كتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۳ ص ۴۸۲ ح ۴۶۹۵ .

حدیث ۲۵۳۱

امام صادق علیه السلام :

قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا رَبِّ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ ؟

فَقَالَ : حُبُّ الْأَطْفَالِ، فَإِنِّي فَطَرْتُهُمْ عَلَى تَوْحِيدِي، فَإِن أُمَّتُهُمْ أَدَخَلْتُهُمْ بِرَحْمَتِي جَنَّتِي.

امام صادق علیه السلام : موسی بن عمران علیه السلام گفت : پروردگارا ! کدام عمل ، نزد تو برترین است ؟
فرمود : «دوست داشتن کودکان ؛ چرا که من ، آنان را بر توحید خود سرشته ام . اگر آنان را بمیرانم ، به رحمت خودم آنان را وارد بهشتم خواهم کرد» .

المحاسن : ج ۱ ص ۴۵۷ ح ۱۰۵۷ ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۵۰۵ ح ۱۷۵۱ كلاهما عن المساور ، بحار الأنوار : ج ۱۰۴ ص ۹۷ ح ۵۷ .

حدیث ۲۵۳۲

امام صادق علیه السلام :

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : مَا قَبِلْتُ صَبِيًّا قَطُّ. فَلَمَّا وُلِّيَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : هَذَا رَجُلٌ عِنْدِي أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ.

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت : هرگز کودکی را نبوسیده ام . وقتی بازگشت پیامبر خدا فرمود : «این ، کسی است که در نظر من از اهل آتش است» .

الکافی : ج ۶ ص ۵۰ ح ۷ ، تهذیب الأحکام : ج ۸ ص ۱۱۳ ح ۳۹۱ .

حدیث ۲۵۳۳

امام صادق علیه السلام :

قَالَ وَالِدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ إِنِّي لِأَصَابِعُ بَعْضَ وُلْدِي وَأُجْلِسُهُ عَلَى فَيْدِي وَأُكَبِّرُ لَهُ الْمَحَبَّةَ ، وَأُكَبِّرُ لَهُ الشُّكْرَ، وَإِنَّ الْحَقَّ لِعَيْرِهِ مِنْ وُلْدِي ، وَلَكِنْ مُحَافَظَةً عَلَيْهِ مِنْهُ وَمِنْ غَيْرِهِ ؛ لِئَلَّا يَصْنَعُوا بِهِ مَا فَعَلَ يُوْسُفَ

امام صادق علیه السلام : پدرم علیه السلام فرمود : «به خدا سوگند ، من نسبت به یکی از فرزندانم تظاهر می کنم و او را بر زانویم می نشانم و بسیار به او محبت می کنم و بسیار از او تشکر می کنم . هر چند حق با فرزند دیگر من است ؛ لیکن به خاطر حفاظت کردن وی از او و دیگران ، چنین می کنم تاکاری را که برادران یوسف با او کردند ، اینان با وی نکنند . خداوند ، سوره یوسف را فرو نرستاده است ، مگر نمونه ای برای آن که برخی از ما نسبت به برخی دیگر ، حسادت نورزد ، همان گونه که برادران یوسف

بر او حسادت ورزیدند و ستم نمودند». .
فی المصدر: «وإخوته»، وما أثبتناه هو الصحيح .

حدیث ۲۵۳۴

امام صادق علیه السلام:

دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ، وَيُؤَدِّبُ سَبْعَ سِنِينَ، وَالزَّمَهُ نَفْسَكَ سَبْعَ سِنِينَ، فَإِنْ أَفْلَحَ، وَإِلَّا فَإِنَّهُ مِمَّنْ لَا خَيْرَ فِيهِ.

امام صادق علیه السلام: فرزندت را رها کن تا هفت سال بازی کند و در هفت سال [دوم]، او را تربیت کن و هفت سال [سوم]، او را با خودت همراه کن. اگر رستگار شد، چه خوب؛ در غیر این صورت، از کسانی است که هیچ خیری در آنها نیست.
کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۳ ص ۴۹۲ ح ۴۷۴۳، مکارم الأخلاق: ج ۱ ص ۴۷۷ ح ۱۶۴۷.

حدیث ۲۵۳۵

امام صادق علیه السلام:

أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلِيَّ وَوَلَدَهُ أَوْرَثَهُ اللَّهُ الْفَقْرَ.

امام صادق علیه السلام: هر کس فرزندش را نفرین کند، خداوند او را فقیر نماید.
عدّه الداعی: ص ۸۰، بحار الأنوار: ج ۱۰۴ ص ۹۹ ح ۷۷.

حدیث ۲۵۳۶

امام صادق علیه السلام:

«وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»: الإحسانُ

أَنْ تُحْسِنَ صُحْبَتَهُمَا، وَالْأَلَّا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَسْأَلَكَ شَيْئًا مِمَّا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ وَإِنْ كَانَا مُسْتَغْنَيْنِ.

امام صادق علیه السلام: - درباره این سخن خداوند متعال که فرموده «و نیکی کردن به پدر و مادر» -: نیکی کردن، این است که با آنان خوب همراهی کنی، و این که آنان را به زحمت نیندازی که چیزی از نیازهایشان را از تو بخواهند، هر چند توانگر باشند.

الکافی: ج ۲ ص ۱۵۷ ح ۱ عن أبي ولّاد الحنّاط، مشكاة الأنوار: ص ۲۸۲ ح ۸۵۴.

حدیث ۲۵۳۷

امام صادق علیه السلام:

«إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ...»: إِنْ أَضْجَرَكَ فَلَا تَقُلْ لَهُمَا: أُمَّ، وَلَا تَنْهَرُهُمَا إِنْ ضَرَبَاكَ.

امام صادق علیه السلام: - درباره سخن خداوند متعال «اگر کنار تو به پیری رسیدند...» -: اگر آنان، تو را به تنگ آوردند، ناراحتی ات را ابراز مکن و اگر تو را زدند، بر آنان فریاد مزن [و درشتی مکن].

الکافی: ج ۲ ص ۱۵۸ ح ۱، کتاب من لا یحضره الفقیه: ج ۴ ص ۴۰۸ ح ۵۸۸۳ کلاهما عن أبي ولّاد الحنّاط.

حدیث ۲۵۳۸

امام صادق علیه السلام :

أَدْنَى الْعُقُوقِ : «أَفُّ»، وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ جَلْسِيْنَا أَهْوَنَ مِنْهُ لَنَهَى عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : پایین ترین درجه نافرمانی ، «أَفُّ» گفتن است و اگر خداوند عز و جل چیزی کمتر از این سراغ داشت ، بی تردید ، از آن نهی می نمود .

الکافی : ج ۲ ص ۳۴۸ ح ۱ عن حديد بن حكيم، عيون أخبار الرضا عليه السلام : ج ۲ ص ۴۴ ح ۱۶۰ عن داود بن سليمان الفراء عن الإمام الرضا عن آبائه عليهم السلام .

حدیث ۲۵۳۹

امام صادق علیه السلام :

«وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ» : لَا تَمَلَأْ عَيْنَيْكَ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِمَا إِلَّا بِرَحْمَةٍ وَرِقَّةٍ، وَلَا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصْوَاتِهِمَا، وَلَا يَدَّكَ فَوْقَ أَيْدِيهِمَا، وَلَا تَقْدِّمْ قَدَّامَهُمَا.

امام صادق علیه السلام : - درباره سخن خداوند متعال «و از سرِ رحمت ، بال فروتنی بر آنان بگستر» - : چشمانت را جز با مهربانی و دلسوزی از نگاه به آنان ، پُر مکن و صدایت را بالاتر از صدای آنان و دستت را بالاتر از دستان آنان ، بلند مکن و بر گام های آنان ، پیشی مگیر .

الکافی : ج ۲ ص ۱۵۸ ح ۱، کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۴ ص ۴۰۸ ح ۵۸۸۳ كلاهما عن أبي ولّاد الحنّاط .

حدیث ۲۵۴۰

امام صادق علیه السلام :

«وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا» : إِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا : غَفَرَ اللَّهُ لَكُمَا.

امام صادق علیه السلام : - درباره سخن خداوند متعال «محترمانه با آنان سخن بگو» - : اگر تو را زدند ، به آنان بگو : خداوند ، شما را بیامرزد!

الکافی : ج ۲ ص ۱۵۸ ح ۱، کتاب من لا يحضره الفقيه : ج ۴ ص ۴۰۸ ح ۵۸۸۳ كلاهما عن أبي ولّاد الحنّاط .

حدیث ۲۵۴۱

امام صادق علیه السلام :

يَجِبُ لِلْوَالِدَيْنِ عَلَى الْوَالِدِ ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءَ : شُكْرُهُمَا عَلَى كُلِّ حَالٍ، وَطَاعَتُهُمَا فِيمَا يَأْمُرَانِهِ وَيَنْهَيَانِهِ عَنْهُ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ، وَنَصِيحَتُهُمَا فِي السَّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ .

امام صادق علیه السلام : پدر و مادر ، سه حق بر فرزند دارند : سپاس گزاری از آنان در همه حال ؛ فرمان برداری از آنان در هر آنچه به او امر و نهی می کنند ، غیر از نافرمانی خدا ؛ و خیرخواهی برای آنان ، در نهان و آشکار .

تحف العقول : ص ۳۲۲، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۲۳۶ ح ۶۷ .

حدیث ۲۵۴۲

امام صادق علیه السلام :

بُرُوا آبَاءَكُمْ ؛ يَبْرَأَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ.

امام صادق علیه السلام: به پدرانتان، نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند.
الکافی: ج ۵ ص ۵۵۴ ح ۵ عن عبيد بن زرارة، كتاب من لا يحضره الفقيه: ج ۴ ص ۲۱ ح ۴۹۸۵.

حدیث ۲۵۴۳

امام صادق علیه السلام:

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَخْذُلُ أَخَاهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نُصْرَتِهِ ، إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

امام صادق علیه السلام: هیچ مؤمنی نیست که برادرش را تنها بگذارد، در حالی که می تواند او را یاری دهد، مگر آن که خداوند، در دنیا و آخرت، او را بی یاور خواهد ساخت.
ثواب الأعمال: ص ۱۷۷ ح ۱، الأمالی للصدوق: ص ۵۷۴ ح ۷۸۵، المحاسن: ج ۱ ص ۱۸۳ ح ۲۹۶ کلها عن إبراهيم بن عمر اليماني.

حدیث ۲۵۴۴

امام صادق علیه السلام:

مَنْ قَالَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ : «مَرْحَبًا»، كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ مَرْحَبًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

امام صادق علیه السلام: هر کس به برادر مؤمن خود بگوید: «خوش آمدی!»، خداوند متعال تا روز قیامت برای او خوشامد می نویسد.

الکافی: ج ۲ ص ۲۰۶ ح ۲ عن جميل بن دراج، ثواب الأعمال: ص ۱۷۶ ح ۱ عن إسحاق بن عمار.

حدیث ۲۵۴۵

امام صادق علیه السلام:

أَذْكُرُوا أَخَاكُمْ إِذَا غَابَ عَنْكُمْ بِأَحْسَنِ مَا تُحِبُّونَ أَنْ تُذْكَرُوا بِهِ إِذَا غَبْتُمْ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام: وقتی برادرتان نزد شما نبود، از او به بهترین شکلی یاد کنید که دوست می دارید وقتی شما نزد او نیستید، از شما آن گونه یاد شود.

الأمالی للطوسی: ص ۲۲۵ ح ۳۹۱ عن عبيد الله بن عبد الله، بحار الأنوار: ج ۷۸ ص ۱۹۶ ح ۱۷.

حدیث ۲۵۴۶

امام صادق علیه السلام:

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي.

امام صادق علیه السلام: دوست داشتنی ترین دوستان من، کسی است که عیب هایم را به من هدیه دهد.
الکافی: ج ۲ ص ۶۳۹ ح ۵، تحف العقول: ص ۳۶۶.

حدیث ۲۵۴۷

امام صادق علیه السلام :

لا- تَطْعَنُوا فِي عُيُوبِ مَنْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ بِمَوَدَّتِهِ، وَلَا- تَوَقَّفُوهُ عَلَى سَيِّئَةٍ يَخْضَعُ لَهَا؛ فَإِنَّهَا لَيْسَتْ مِنْ أَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ أَخْلَاقِ أَوْلِيَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : به کسی که با دوستی به شما رو آورده است ، طعنه نزنید و کار بدی را که انجام داده، به رُخْش نکشید که موجب سرافکنندگی او می گردد ؛ چرا که این ، از اخلاق پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و از اخلاقِ دوستان او نیست .
الکافی : ج ۸ ص ۱۵۰ ح ۱۳۲، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۴۶ کلاهما عن مسعدة بن صدقة .

حدیث ۲۵۴۸

امام صادق علیه السلام :

فَارَ وَاللَّهِ الْأَبْرَارُ، أَتَدْرِي مَنْ هُمْ؟ هُمُ الَّذِينَ لَا يُؤْذُونَ الدَّرَّ

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند ، نیکوکاران رستگارانند . آیا می دانی آنان چه کسانی هستند ؟ آنان ، کسانی اند که [حتی] امورچه را نمی آزارند .

الدَّرُّ : صِغَارُ النَّمْلِ (المصباح المنير : ص ۲۰۷ «ذر»).

حدیث ۲۵۴۹

امام صادق علیه السلام :

درآمد

بررسی رهنمودهای پیشوایان اسلام درباره حقوق نوزاد ، نشان می دهد که کودک ، در آغاز تولد ، هشت حق بر خانواده خود دارد . این حقوق ، عبارت اند از :

۱ . بزرگداشت تولد

روزی که خداوند متعال ، نعمتی به انسان عنایت کند ، «عید» است و فرخنده و مبارک . نوزاد ، نعمت بزرگی برای خانواده است و جشن تولد ، در حقیقت ، جشن سپاس گذاری از این نعمت بزرگ الهی است و تهنیت گفتن آن و ولیمه دادن برای بزرگداشت آن ، مطلوب است .

جشن تولد ، بزرگداشت روزی است که نخستین

نعمت الهی که خلعت وجود است ، انسان را فرا می گیرد و او با کمال عزت و بزرگواری ، دیده به جهان می گشاید .

پیامبر خدا از امام علی علیه السلام پرسید: «نخستین نعمتی که خداوند به تو عنایت کرد ، چیست ؟

امام پاسخ داد : «نخستین نعمت الهی بر من ، این است که مرا آفرید ، در حالی که چیز در خور ذکری نبودم .

بنا بر این ، تکرار همه ساله جشن تولد ، به منظور سپاس گذاری از نخستین نعمت الهی ، شایسته و نیکوست ، هر چند دلیل خاصی که استحباب این جشن را اثبات نماید ، وجود ندارد ؛ مانند جشن تکلیف .

۲ . غسل دادن

درباره غسل نوزاد ، چند نکته قابل توجه است :

الف - مقصود از این غسل ، شستشوی نوزاد نیست ؛ بلکه مقصود ، غسل به مفهوم شرعی آن است . بنا بر این ، کسی که نوزاد را

غسل می دهد، باید احکام غسل (مانند: قصد قربت و ترتیب) را رعایت نماید.

ب- استحباب این غسل، مشروط است به ضرر نداشتن آن برای کودک.

ج- استحباب غسل نوزاد، هنگام تولد است و تأخیر در آن، تا دو سه روز، مانعی ندارد.

د- برخی از فقهای گذشته، غسل نوزاد را واجب دانسته اند.

۳. اذان و اقامه گفتن در گوش نوزاد

نکاتی که در مورد این اقدام قابل توجه است، اینهاست:

الف- اذان، باید در گوش راست نوزاد گفته شود و اقامه، در گوش چپ او.

ب- هنگام گفتن اذان و اقامه در گوش نوزاد، در برخی روایات، پس از بلند شدن صدای طفل و در برخی، قبل از افتادن ناف او ذکر شده است.

ج- این سنت اسلامی، حاکی از نقش آفرینی نخستین صداها در طبیعت کودک و تأثیر آن در تربیت و سرنوشت اوست.

۴. برداشتن کام کودک

مقصود از این عمل، مالیدن مقداری تربت سیدالشهدا علیه السلام و آب فرات به کام نوزاد است.

حکمت این کار، آن است که حق طلبی، عدالت خواهی و دوستی اهل بیت علیهم السلام از آغاز زندگی در جان کودک نفوذ کند، چنان

که در برخی روایات به این معنا اشاره شده است.

در شماری از روایات، برداشتن کام کودک با آب باران، آب گرم، خرما و عسل نیز توصیه شده است و از این رو، در صورت امکان، بهتر است قدری عسل و خرما با کمی آب فرات یا آب باران مخلوط کنند و به کام کودک بمالند.

این رهنمود نیز نشان دهنده نقش نخستین خوردنی ها، مانند نخستین شنیدنی ها، در سرنوشت کودک است.

۵. انتخاب نام نیکو

در روایات اسلامی، انتخاب نام نیکو برای نوزاد، نخستین نیکی خانواده به فرزند، شمرده شده است. شایسته است خانواده های مسلمان، با بهره گیری از رهنمودهای پیشوایان خود، بهترین نام را برای فرزندان خویش انتخاب نمایند. این رهنمودها عبارت اند از:

الف- خانواده ها می توانند هر نام زیبایی را برای کودک خود، انتخاب کنند؛

ب- صادق ترین نام ها، نام هایی است که حاکی از عبودیت و پیوند انسان با آفریدگار خود باشد؛

ج- بهترین نام ها، نام انبیای الهی و پیشوایان دینی و بهتر از همه، نام محمد است؛

د- کسانی که خداوند

متعالم، چهار فرزند پسر به آنها عنایت کرده، نکوهیده است که نام یکی از آنها را «محمد» نگذارند؛

ه- نام گذاری فرزند قبل از تولد، انجام شود و اگر معلوم نیست که جنین، دختر است یا پسر، نامی که با هر دو تناسب دارد، انتخاب گردد. البته تغییر نام پس از تولد مانعی ندارد؛

و- نام گذاری پسر به «محمد» تا هفت روز پس از تولد، و تغییر آن پس از گذشتن این مدت، در صورت تمایل.

ز - برخی نام‌ها مانند: محمد و فاطمه، به دلیل ارتباط آنها با شخصیت‌های بزرگ اسلامی احترام ویژه‌ای دارند که باید رعایت گردد؛

ح - نام‌هایی مانند: شهاب، حریق، حباب، کلب، فرار، حرب و ظالم، که حاکی از شر و یا اشرارند مکروه است؛

ط - نام‌هایی که حاکی از خودستایی است یا هنگام نفی آنها در گفتگو فال بد زده می‌شود (مانند: مبارک)، نکوهیده شمرده شده است.

ی - نام‌هایی که شایسته خداوند متعال است (مانند: قدوس، حکم، و خالق)، نباید در نام‌گذاری مورد استفاده قرار گیرند و برخی، این‌گونه نام‌گذاری را تحریم کرده‌اند.

۶. تراشیدن سر نوزاد

مستحب است که روز هفتم ولادت، موهای سر نوزاد، تراشیده شود و هم وزن آن، طلا یا نقره، صدقه داده شود. در استحباب این عمل،

تفاوتی میان نوزد دختر و پسر نیست.

۷. عقیقه کردن برای نوزاد

عقیقه کردن، عبارت است از ذبح گوسفند هنگام ولادت برای اطعام.

نکاتی که در این باید مورد توجه قرار گیرد، عبارت است از:

الف - عقیقه کردن برای فرزند، مستحب مؤکد است؛ بلکه برخی از فقها

آن را واجب دانسته‌اند.

ب - مستحب است برای پسر، گوسفند نر عقیقه شود و برای دختر، گوسفند ماده.

ج - زمان عقیقه کردن، روز هفتم ولادت است و اگر در آن تأخیر بیفتد، استحباب آن ساقط نمی‌شود؛ بلکه اگر پدر و مادر برای

فرزند عقیقه نکردند، مستحب است شخص پس از بلوغ برای خود، عقیقه کند.

د - مستحب است که گوشت عقیقه را میان مؤمنان تقسیم کنند و از آنان بخواهند برای نوزاد، دعا کنند؛ ولی بهتر است عقیقه را

بپزند و حداقل، ده نفر از اهل ایمان را برای خوردن آن، دعوت کنند تا از آن بخورند و برای نوزاد، دعا نمایند.

ه - مستحب است در

تقسیم کردن گوشت عقیقه، استخوان‌های آن را نشکنند و پا و ران، بلکه یک چهارم آن را برای ماما بفرستند.

و - برای پدر و مادر نوزاد و عائله پدر، مکروه است از عقیقه نوزادشان بخورند و این کراهت، برای مادر نوزاد، بیشتر است.

ز - دعا کردن هنگام ذبح عقیقه، مستحب است. دعاهایی که در این باره از اهل بیت علیهم السلام وارد شده، بسیار است.

۸. ختنه کردن نوزاد

ختنه کردن پسر در روز هفتم ولادت، مستحب است و تأخیر آن تا هنگام بلوغ، جایز است. احتیاط، آن است که اولیای کودک،

او را قبل از بلوغ ختنه کنند؛ اما پس از بلوغ، ختنه، واجب فوری است و تأخیر آن جایز نیست.

همچنین، مستحب است که هنگام ختنه کودک، دعای مأثور خوانده شود.

حدیث ۲۵۵۰

امام صادق علیه السلام :

یکی از مباحث مهم تربیتی ، عدالت ورزی والدین در اظهار محبت به فرزندان و واگذاری امکانات مادی به آنهاست . این مسئله از دو نگاه ، قابل بحث و بررسی است : فقهی - حقوقی و تربیتی .

آنچه در این جا مورد نظر است ، عدالت ورزی نسبت به فرزندان از نگاه دوم است .

عدالت ورزی نسبت به فرزندان ، می تواند آثار تربیتی مهمی را بدین شرح به دنبال داشته باشد :

۱ . فرزندان نیز متقابلاً به والدین لطف و نیکی می کنند و حقوق آنان را رعایت خواهند کرد .

۲ . آنان نیز نسبت به فرزندان خود ، از مرز عدالت تجاوز نخواهند کرد .

۳ . عدالت ورزی میان فرزندان ، مانع از حسادت و کینه ورزی آنان نسبت به هم خواهد شد .

۴ . مهم تر این که کودک ، از آغاز زندگی با روح عدالت ورزی پرورش خواهد یافت و رفتار عادلانه خانواده ، زمینه را برای تأمین عدالت اجتماعی فراهم خواهد ساخت .

بر عکس ، بی عدالتی و رفتار تبعیض آمیز نسبت به فرزندان ، نه تنها والدین را از محبت آنان محروم می کند ؛ بلکه آینده فرزندان را نیز با خطر مواجه می نماید . از این رو ، دانشمندان تعلیم و تربیت در عصر حاضر ، رعایت عدالت در برخورد با فرزندان را برای پرورش انسان های شایسته ، ضرور می دانند ؛ اما اسلام از چهارده قرن پیش بر این امر تأکید نموده است و پیامبر خدا به مسلمانان توصیه می فرمود که نه تنها در واگذاری امکانات مادی ، بلکه در بوسیدن فرزندان نیز عدالت را رعایت کنند .

بدیهی است که رفتار عادلانه ، به معنای برخورد مساوی و یکسان نیست . چه بسا رعایت عدالت ایجاب می نماید که پدر برای برخی از فرزندان خود ، به دلیل استعداد بیشتر و

یا کمتر ، یا به دلیل بیماری و یا جهات دیگر ، هزینه بیشتری را متحمل گردد . این ، به معنای بی عدالتی نیست . البته در این گونه موارد نیز باید سایر فرزندان را نسبت به اقدام خود ، توجیه نمایند .

همچنین ، در صورتی که پدر احساس کرد رعایت حق یکی از فرزندان ، پیامدهای منفی و خطرناکی را به دنبال خواهد داشت ، از آن صرف نظر نماید ، چنان که امام صادق علیه السلامی فرماید :

قَالَ وَالْإِدَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ إِنِّي لِأَصَانِعُ بَعْضَ وُلْدِي وَأُجْلِسُهُ عَلَى فِدْيِ وَأَكْثَرُ لَهُ الْمَحَبَّةَ ، وَأَكْثَرُ لَهُ الشُّكْرَ ، وَإِنَّ الْحَقَّ لِعَيْرِهِ مِنْ وُلْدِي ، وَلَكِنْ مُحَافِظَةً عَلَيْهِ مِنْهُ وَمِنْ غَيْرِهِ ؛ لِيَلَّا يَصْنَعُوا بِهِ مَا فَعَلَ يِوَسُفَ إِخْوَتُهُ؛

پدرم علیه السلام فرمود : «به خدا سوگند ، من نسبت به یکی از فرزندانم تظاهر می کنم و او را بر زانویم می نشانم و بسیار به او محبت می کنم و بسیار از او تشکر می کنم . هر چند حق با فرزند دیگر من است ؛ لیکن به خاطر حفاظت کردن وی از او و دیگران ، چنین می کنم تا کاری را که برادران یوسف با او کردند ، اینان با وی نکنند .

همان طور که در این حدیث آمده است ، امام باقر علیه السلام برای پیشگیری از حسادت برخی از فرزندان خود و تبعات سوء آن ، نه تنها نسبت به فرزندی که باید بیش از دیگران مورد محبت او قرار گیرد ، اظهار محبت نمی کند ؛ بلکه فرزند دیگری را که در معرض بیماری حسادت است ، مورد لطف و محبت قرار می دهد تا بدین وسیله ، فرزند برتر را از خطر حسادت برادر ، حفظ نماید

و این ، درس تربیتی مهمی است برای مرئیان ، بویژه پدران و مادران .

حدیث ۲۵۵۱

امام صادق علیه السلام :

از هنگامی که کودک به مرحله درک می رسد ، در تعامل خود با والدین ، با وعده هایی برخورد می کند . این وعده ها گاه عملی می شوند و گاه نمی شوند . در آموزه های اسلام ، این مسئله مورد توجه قرار گرفته و نسبت به وفای به عهد ، توصیه اکید شده است . دلیل این توصیه را به چند وجه می توان تحلیل و تبیین کرد :

یکی جنبه اخلاقی مسئله است . تخلف از وعده ، از اخلاق ناپسند است و در همه جا و نسبت به هر کس ، صادق است و یکی از مصادیق آن هم کودک است .

دیگری ، جنبه بدآموزی آن برای کودک است . هر چند حُلف وعده ، نهی عام دارد ؛ ولی درباره کودک به جهت شرایط سنّی و تربیتی خاصی که دارد ، از اهمیت ویژه ای برخوردار است . کودک ، از رفتار دیگران ، بخصوص والدین ، الگو می گیرد و این الگوگیری ، چون در سنین کودکی است ، تأثیر پایدار و عمیق بر شخصیت وی می گذارد ، به گونه ای که اصلاح آن ، غیر ممکن یا بسیار دشوار خواهد بود .

و اما جنبه سوم ، تأثیر منفی آن بر رابطه کودک با خدا در آینده

است . برخی پژوهش ها نشان داده که نوع ارتباط کودک با خداوند ، تحت تأثیر نحوه ارتباط والدین با کودک بوده است . پیش از آن که کودک با مفهوم خدا آشنا شود ، والدین ، بخصوص پدر را رب و صاحب اختیار خود می داند و به تعبیری نقش خداوندی برای وی قائل است (و به همین دلیل ، والدین خود را بی عیب و نقص و دارای همه کمالات و فضایل می داند و حتی تصوّر هم نمی کند که آنان ، دارای عیب و نقصی باشند) . حال اگر والدین به وعده هایی که به کودک خود داده اند ، عمل نکنند ، او این حُلف وعده را به مفهوم خداوندی تسری می دهد و ناخودآگاه ، در آینده ، رابطه او با خداوند را تحت تأثیر منفی قرار می دهد . اتفاقاً در حدیث شریف نیز تعلیلی آمده که به این حقیقت ، اشاره دارد : «آنان تصور می کنند شما به آنها روزی می دهید» . آن مفهومی که از خداوندی برای کودک ، قابل فهم است ، «روزی رسانی» است و روزی رسانی در نظر او ، برابر با خداوندگاری است . حال اگر از خداوندگارِ کودکی خود ، حُلف وعده ببیند ، نسبت به خداوند و جایگاه او ، همواره بدبین می گردد . حدیث شریف : «الجنّیّ تحت أقدام الأمّهات» نیز در همین بستر می تواند تحلیل گردد ؛ یعنی گذشته از تلاش هایی که مادران برای تربیت دینی کودک می کنند ، شکل ارتباط مادر با کودک ، تأثیر مهمی در شکل گیری تصوّر کودک از خداوند دارد و این ، می تواند در آینده کودک تأثیر گذار باشد .

حدیث ۲۵۵۲

امام صادق علیه السلام :

مَنْ بَدَأَ بِكَلَامٍ قَبْلَ سَلَامٍ فَلَا تُجِيبُوهُ .

امام صادق علیه السلام فرمود:

کسی که قبل از سلام سخن گوید،

به او اعتنا نکنید.

تحف العقول / ۲۴۵

حدیث ۲۵۵۳

امام صادق علیه السلام :

صَلَّاحُ حَالِ التَّعَايُشِ وَالتَّعَاشِرِ مِلَّءُ مَكِّيَالٍ
ثَلَاثَاهُ فِطْنَةٌ وَثَلَاثَةٌ تَغَافُلٌ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

اصلاح زندگانی فردی و معاشرت اجتماعی

پیمانۀ پُری است که دو سومش زیر کی

و یک سومش چشم پوشی است.

تحف العقول / ۳۷۶

حدیث ۲۵۵۴

امام صادق علیه السلام :

إِذَا صَلَّحَ أَمْرُ دُنْيَاكَ فَاتَّهَمَ دِينَكَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر گاه کار دنیایت به سامان شد،

دینت را متهم ساز.

(مواظب باش دینت آسیب ندیده باشد.)

تحف العقول / ۳۷۷.

حدیث ۲۵۵۵

امام صادق علیه السلام :

لَا تَنْظُرُوا فِي عُيُوبِ النَّاسِ كَالْأَرْبَابِ

وَأَنْظُرُوا فِي عُيُوبِكُمْ كَهَيْئَةِ الْعَبْدِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

ارباب گونه به عیوب دیگران ننگرید،

بلکه چون بنده ای متواضع،

عیب های خود را واریسی کنید.

تحف العقول / ۲۹۵.

حدیث ۲۵۵۶

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ وَأَنْ صَامَ وَصَلَّى:
مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذِبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ
وَإِذَا اتُّمِّنَ خَانَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:
سه خصلت علامت نفاق است،
گر چه صاحبش اهل نماز و روزه باشد:
دروغگویی، خلف وعده و خیانت در امانت.
تحف العقول / ۲۲۹.

حدیث ۲۵۵۷

امام صادق علیه السلام:
إِزَالَةُ الْجِبَالِ أَهْوَنُ
مِنْ إِزَالَةِ قَلْبٍ عَنْ مَوْضِعِهِ.
امام صادق علیه السلام فرمود:
کوه کندن از دل کندن آسانتر است.
تحف العقول / ۲۴۰.

حدیث ۲۵۵۸

امام صادق علیه السلام:
إِيَّاكُمْ أَنْ يَحْسُدَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا
فَإِنَّ الْكُفْرَ أَضْلُهُ الْحَسَدُ.
امام صادق علیه السلام فرمود:
مبادا با یکدیگر حسد ورزید،
زیرا کفر و بی دینی از حسد بر می خیزد.
اعیان الشیعه ج ۱ / ۶۷۳

حدیث ۲۵۵۹

امام صادق علیه السلام:
أَرْبَعَةٌ أَشْيَاءُ الْقَلِيلُ مِنْهَا كَثِيرٌ:
النَّارُ وَالْعِدَاوَةُ وَالْفَقْرُ وَالْمَرَضُ.
امام صادق علیه السلام فرمود:
چهار چیز است که اندک آن هم بسیار است:
آتش، دشمنی، فقر و بیماری.

اعیان الشیعه ج ۱ / ۶۷۴.

حدیث ۲۵۶۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ كَشَفَ حِجَابَ غَيْرِهِ
انْكَشَفَتْ عَوْرَاتُ بَيْتِهِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر که پرده دری کند،

اسرار و عیوب خانه خودش آشکار می شود.

اعیان الشیعه ج ۱ / ۶۷۴.

حدیث ۲۵۶۱

امام صادق علیه السلام :

إِخْتَبِرُوا إِخْوَانَكُمْ بِخَصِيْلَتَيْنِ: فَإِنْ كَانَتْ فِيهِمْ وَإِلَّا- فَأَعْزُبْ ثُمَّ أَعْزُبْ ثُمَّ أَعْزُبْ: أَلْمُحَافَظَةُ عَلَى الصَّلَاةِ فِي مَوَاقِيتِهَا وَالْبُرِّ بِالْإِخْوَانِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

برادران خود را با دو صفت امتحان کنید، که اگر آن دو صفت را داشتند به دوستی و رفاقت خود با آنها ادامه دهید و گرنه از آنان

دوری کنید ، دوری کنید، دوری کنید:

۱- مراقبت بر نماز اول وقت. ۲- نیکی به برادران چه در سختی و تنگدستی، چه در هنگام آسایش و گشایش .

وسائل الشیعه ج ۸، ص ۵۰۳

حدیث ۲۵۶۲

امام صادق علیه السلام :

يَا بْنَ جُنْدَبٍ! ...

حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ يَعْرِفُنَا أَنْ يُعْرِضَ عَمَلَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ عَلَى نَفْسِهِ فَيَكُونَ مُحَاسِبٍ نَفْسِهِ فَإِنْ رَأَى حَسَنَةً اسْتَرَادَ مِنْهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً اسْتَعْفَرَ مِنْهَا لِئَلَّا يَخْزِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

ای پسر جندب ... سزاوار است هر مسلمانی که ما را می شناسد، کردارش را در هر شبانه روز بر خودش عرضه کند و خود را

حسابرسی نماید، اگر خوبی دید بر آن بیفزاید و اگر گناه دید، از آن آمرزش بخواهد تا در روز قیامت رسوا نشود .

تحف العقول ص ۳۱۱.

حدیث ۲۵۶۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ الْفَقِيرَ يَقُولُ: يَا رَبِّ ارْزُقْنِي حَتَّى أَفْعَلَ كَذَا وَكَذَا مِنَ الْبِرِّ وَوُجُوهِ الْخَيْرِ، فَإِذَا عَلِمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ذَلِكَ مِنْهُ بِصِدْقِ نِيَّتِهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَا يَكْتُبُ لَهُ لَوْ عَمِلَهُ، إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

بنده مؤمن فقیر می گوید: پروردگارا ثروتی روزی ام کن تا در راه خیر واحسان چنین و چنان کنم. و چون خداوند به راستی نیتش پی می برد، برای او همان اجر و پاداش را می نویسد که اگر انجام می داد می نوشت. همانا خداوند وسعت بخش و کریم است.

اصول کافی ج ۳، ص ۱۳۵

حدیث ۲۵۶۴

امام صادق علیه السلام:

إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعْصُوا اللَّهَ أَبَدًا؛
وَإِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ لِأَنَّ نِيَّتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ بَقَوْا فِيهَا أَنْ يُطِيعُوا اللَّهَ أَبَدًا؛
فَبِالنِّيَّاتِ خُلِدَ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ.

ثُمَّ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى:

«قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَى شَاكِلَتِهِ» قَالَ: عَلَى نِيَّتِهِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

اهل دوزخ از این رو در دوزخ برای همیشه می مانند که قصد داشتند، اگر در دنیا جاودان ماندند، همیشه نافرمانی خدا کنند و اهل بهشت از این رو در بهشت جاودانند که نیت داشتند اگر در دنیا باقی بمانند همیشه در اطاعت خدا باشند؛ پس این دسته و آن دسته به سبب نیت خود (در بهشت یا جهنم) جاودانی شدند.

سپس این آیه را تلاوت فرمود:

« بگو هر کس برابر برنامه خود عمل می کند»، یعنی برابر نیت خویش.

اصول کافی ج ۳، ص ۱۳۵ و ۱۳۶

حدیث ۲۵۶۵

امام صادق علیه السلام:

مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ:

نَحْنُ لَكُمْ فَلَمْ تَبْكُوا، وَشَوَقْنَاكُمْ فَلَمْ تُشَاقُوا.

أَعْلِمَ الْقِتَالِينَ أَنَّ لِلَّهِ سَيْفًا لَا يَنَامُ وَهُوَ جَهَنَّمُ.

أَبْنَاءُ الْأَرْبَعِينَ أَوْفُوا لِلْحِسَابِ،

أَبْنَاءُ الْخَمْسِينَ زَرَعٌ قَدْ دَنَا حَصَادُهُ،

أَبْنَاءُ السِّتِينَ مَاذَا قَدَّمْتُمْ وَمَاذَا أَخَّرْتُمْ؟

أَبْنَاءُ السَّبْعِينَ عُدُّوا أَنْفُسَكُمْ فِي الْمَوْتِ،

أَبْنَاءُ الثَّمَانِينَ تَكْتُبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَلَا تُكْتُبُ عَلَيْكُمْ السَّيِّئَاتُ،

أَبْنَاءُ التَّسْعِينَ أَنْتُمْ أُسْرَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ ثُمَّ يَقُولُ: مَا يَقُولُ كَرِيمٌ أَسْرَ رَجُلًا؟ مَاذَا يَصْنَعُ بِهِ؟

قُلْتُ: يُطْعِمُهُ وَيُسْقِيهِ وَيَفْعَلُ بِهِ .
 فَقَالَ: فَمَا تَرَى اللَّهَ صَانِعًا بِأَسِيرِهِ ؟
 امام صادق علیه السلام فرمود:
 در تورات چنین آمده است:

برایتان نوحه سرایی کردیم، اما نگرستید، تشویقتان کردیم اما به شوق نیامدید.
 (ای پیامبر) به خونریزان بفهمان که خدای را شمشیری است که آرامش ندارد و آن جهنم است .
 پس ای چهل ساله ها آماده حساب باشید،
 پنجاه ساله ها شما کاشته ای هستید که زمان برداشتش نزدیک است .
 شصت ساله ها! چه پیش فرستاده اید و چه به جای نهاده اید ؟
 هفتاد ساله ها! خود را جزء رفتگان به حساب آرید،
 هشتاد ساله ها! فقط برایتان حسنه می نویسند و گناه برایتان نوشته نمی شود،
 نود ساله ها! شما اسیران خدا در زمینید،
 سپس می گوید: بخشنده ای که مردی را اسیر کرده چه می گوید؟ و با اسیر خود چه می کند؟
 راوی می گوید: عرض کردم او را نان و آب می دهد و از او کار می کشد؟.
 امام فرمود: بنا بر این می خواهی رفتار خدا با اسیرش چگونه باشد.
 موسوعه الامام الصادق علیه السلام ج ۱۱ ص ۱۷ به نقل از روضه الواعظین ص ۴۹۰

حدیث ۲۵۶۶

امام صادق علیه السلام :
 أَلَا بَشِّرِ الْمَشَائِينَ فِي الظُّلُمَاتِ إِلَى الْمَسَاجِدِ
 بِالنُّورِ السَّاطِعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .
 امام صادق علیه السلام فرمود:
 هان، بشارت ده آنانی را که در تاریکی ها به سوی مساجد می روند، به نور درخشانی که در روز واپسین بر آنان پرتو افکن خواهد
 بود.
 ثواب الاعمال، ص ۴۵ ح ۱.

حدیث ۲۵۶۷

امام صادق علیه السلام :
 أُسْكُتُ
 فَإِنَّ الْغَنَى إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَجْمِهِ بَارًا بِإِخْوَانِهِ،
 أَضْعَفَ اللَّهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ:
 «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ...» الْآيَةَ.
 هنگامی که مردی نزد امام صادق علیه السلام از ثروتمندان بدگویی کرد، امام صادق علیه السلام فرمود:

ساکت باش! ثروتمند اگر همیشه صله رحم کند و نسبت به برادرانش نیکی کند، خداوند دوبرابر به او پاداش خواهد داد، زیرا خداوند می گوید:

« هرگز اموال و اولادتان چیزی نیست که شما را به درگاه ما نزدیک سازد، مگر آنکه با ایمان و عمل صالح، کسی مقرب شود و آنانند که پاداش اعمال صالحشان دوچندان است و در غرفه های بهشت ایمن و آسوده خاطرنند.» سوره سبأ، آیه ۳۷. علل الشرایع، ۶۰۴ - ۷۳.

حدیث ۲۵۶۸

امام صادق علیه السلام :

لَسْتُ أُحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ الْإِغَادِيًّا فِي حَالَيْنِ:
إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا،
فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ، فَإِنْ ضَيَّعَ أَتَمَّ،
وَإِنْ أَتَمَّ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هیچ دوست ندارم جوانی از شما را بینم مگر در یکی از این دو حالت:

یا دانا باشد و یا در حال آموختن، و اگر چنین نباشد، کوتاهی کرده است، و اگر تفریط کند، تباه کرده است، و اگر تباه کند، گناه کرده، و اگر گناه کند، به خدایی که محمد صلی الله علیه و آله را به حق مبعوث کرده قسم، که این جوان در آتش ماندگار خواهد شد.

امالی طوسی، ۳۰۳ - ۶۰۴.

حدیث ۲۵۶۹

امام صادق علیه السلام :

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَوْمًا يَرُؤُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: اخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ.
فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صَدَقُوا.

فَقُلْتُ: إِنْ كَانَ اخْتِلَافُهُمْ رَحْمَةً فَاجْتِمَاعُهُمْ عَذَابٌ؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ حَيْثُ تَذَهَبُ وَتَذَهَبُوا، إِنَّمَا أَرَادَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ»

فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَفِرُّوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَيَخْتَلِفُوا إِلَيْهِ فَيَتَعَلَّمُوا ثُمَّ يَرْجِعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ فَيُعَلِّمُوهُمْ، إِنَّمَا أَرَادَ اخْتِلَافَهُمْ مِنْ الْبُلْدَانِ لِاخْتِلَافِ فَيَدِينِ اللَّهُ إِنَّمَا الدِّينُ وَاحِدٌ.

عبدالؤمن انصاری می گوید:

به امام صادق علیه السلام عرض کردم گروهی از پیامبر نقل می کنند که آن حضرت فرموده اختلاف امت من رحمت است. امام صادق علیه السلام فرمود: راست گفته اند.

انصاری می گوید، عرض کردم: اگر اختلافشان رحمت است پس با هم بودنشان عذاب است؟ امام صادق علیه السلام فرمود:

نه چنین است که تو می پنداری و آنان پنداشته اند. پیامبر صلی الله علیه و آله این آیه را در نظر داشته است که «چرا از هر گروهی

عده ای نمی گویند تا دانای در دین شوند و سپس به سوی قوم خود بازگشته و آنها را [از آتش] بیم دهند.»
پس پیامبر صلی الله علیه و آله مسلمانان را امر کرد که برای یادگیری دین به سویش بیایند و سپس به سوی قوم خود رهسپار شوند و آنان را آموزش دهند؛ پس پیامبر صلی الله علیه و آله رفت و آمد در شهرها را اراده کرده نه اختلاف در دین خدا را؛ دین خدا یکی بیش نیست.

موسوعه الامام الصادق (ع)، ج ۴، ص ۶۶، بنقل از الاحتجاج ص ۳۵۵.

حدیث ۲۵۷۰

امام صادق علیه السلام :

مَنْ طَلَبَ ثَلَاثَةً بِغَيْرِ حَقٍّ حُرِّمَ ثَلَاثَةٌ بِحَقٍّ:
مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ حَقٍّ حُرِّمَ الْآخِرَةُ بِحَقٍّ؛
وَمَنْ طَلَبَ الرِّأْسَةَ بِغَيْرِ حَقٍّ حُرِّمَ الطَّاعَةَ لَهُ بِحَقٍّ؛
وَمَنْ طَلَبَ الْمَالَ بِغَيْرِ حَقٍّ حُرِّمَ بَقَاؤُهُ لَهُ بِحَقٍّ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر که سه چیز را بناحق بخواند، از سه چیز دیگر بحق محروم می گردد؛
هر که دنیا را به بناحق بخواند از آخرت حقیقتاً محروم می گردد؛
و هر که بناحق ریاست طلبی کند از اطاعت زیردستان بحق محروم می شود؛
و هر که بناحق مالی را بخواند، از ماندگار بودن آن مال بحق محروم می شود.
تحف العقول، ص ۳۳۵.

حدیث ۲۵۷۱

امام صادق علیه السلام :

مَا ضَعُفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوِيَتْ عَلَيْهِ النَّيَّةُ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

در موردی که نیت و اراده آدمی قوی باشد،
بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی گردد.
وسائل الشیعه، ج ۱، باب استحباب نیه الخیر.

حدیث ۲۵۷۲

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَمْ يَزَالُوا مُسْتَضْعَفِينَ قَلِيلِينَ
مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

اولیاء خدا، از زمانی که خداوند آدم را آفرید،

همواره در ضعف و اقلیت بوده اند.

بحار الأنوار، ج ۶۸ ص ۱۵۴

حدیث ۲۵۷۳

امام صادق علیه السلام :

إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ وَلِيَّهُ فِي الدُّنْيَا غَرَضًا لِعَدُوِّهِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

خداوند در دنیا دوست خود را،

آماج دشمن خویش قرار داده است.

بحارالانوار، ج ۶۸ ص ۲۲۱

حدیث ۲۵۷۴

امام صادق علیه السلام :

عَلَيْكَ بِالسَّخَاءِ وَحُسْنِ الْخُلُقِ

فَإِنَّهُمَا يَزِينَانِ الرَّجُلَ كَمَا تَزِينُ الْوَاسِطَةُ الْقِلَادَةَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

بر تو باد بخشندگی و خوشخویی، زیرا همان گونه که گوهر درشت وسط گردنند، سبب زیبایی آن است، این دو خصلت نیز مایه زینت و زیور مردند.

میزان الحکمه ص ۲۳۰۰ ح ۸۰۱۰ به نقل از بحار ج ۷۱ ص ۳۹۱

حدیث ۲۵۷۵

امام صادق علیه السلام :

اتَّقُوا عَلَى دِينِكُمْ فَاحْجُبُوهُ بِالتَّقِيَّةِ؛

فَإِنَّهُ لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ،

إِنَّمَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ كَالنَّحْلِ فِي الطَّيْرِ،

لَوْ أَنَّ الطَّيْرَ تَعَلَّمَ مَا فِي أَجْوَابِ النَّحْلِ،

مَا بَقِيَ مِنْهَا شَيْءٌ إِلَّا أَكَلَتْهُ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

نگران دین خود باشید و آن را با تقیه پوشیده نگهدارید، زیرا کسی که تقیه ندارد، ایمان ندارد. شما در میان مردم مانند زنبوران عسل در میان پرندگان هستید. اگر پرندگان بدانند که درون زنبور عسل چیست، همه آنها را می خورند و چیزی باقی نمی گذارند.

میزان الحکمه ج ۱۴ ح ۲۲۴۹۴ ص ۷۰۴۶

به نقل از کافی ج ۲ ص ۲۱۸

حدیث ۲۵۷۶

امام صادق علیه السلام :

مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ فَعَدَلَ وَفَتَحَ بَابَهُ وَرَفَعَ شَرَّهُ وَنَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و شر نرساند و به امور مردم رسیدگی کند، برخدای عزوجل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برد.

میزان الحکمه ح ۲۷۷۳ ص ۷۱۲۲ به نقل از بحار ج ۷۵ ص ۳۴۰

حدیث ۲۵۷۷

امام صادق علیه السلام :

لَا يَا أَبَاصِيرُ، فَإِنَّ الرُّوحَ إِذَا فَارَقَتِ البَدَنَ

لَمْ تَعُدْ إِلَيْهِ، غَيْرَ أَنَّهَا عَيْنُ الشَّمْسِ

مَرْكُوزَةٌ فِي السَّمَاءِ فِي كَيْدِهَا وَشِعَاعُهَا فِي الدُّنْيَا.

ابوبصیر از امام صادق علیه السلام پرسید: آیا هنگام خواب روح از بدن خارج می شود؟ حضرت فرمودند:

نه! ای ابابصیر، روح اگر از بدن جدا شود، دیگر به آن باز نمی گردد، اما روح چون خورشید است که در وسط آسمان جای دارد، اما پرتو آن همه جا را فرامی گیرد.

میزان الحکمه ص ۲۱۵۸ ح ۷۵۰۵ به نقل از بحار ج ۶۱ ص ۴۳ ح ۱۹

حدیث ۲۵۷۸

امام صادق علیه السلام :

إِنَّا أَهْلَ بَيْتِ مُرُوثْنَا الْعَفْوُ عَمَّنْ ظَلَمْنَا.

امام صادق علیه السلام فرمود:

ما خاندانی هستیم که مردانگی ما

گذشت از کسی است که به ما ستم کرده است.

میزان الحکمه ص ۳۸۳۴ به نقل از امالی صدوق ص ۲۳۸ ح ۷

حدیث ۲۵۷۹

امام صادق علیه السلام :

إِذَا رَقَّ العِرْضُ اسْتَضَعَبَ جَمْعُهُ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هرگاه آبرو بریزد،

جمع آوری و (جبران) آن دشوار است.

میزان الحکمه ص ۳۵۵۰ ح ۱۲۱۵۴ به نقل از اعلام الدین ص ۳۰۳

حدیث ۲۵۸۰

امام صادق علیه السلام :

يَا جَارِيَّةُ هَاتِ ذَلِكَ الْكَيْسَ، هَذِهِ أَرْبَعُمِائَةٌ دِينَارٍ وَصَلَمَنِي بِهَا أَبُو جَعْفَرٍ، فَخُذْهَا وَتَفَرَّجْ بِهَا. قَالَ فَقُلْتُ لَا وَاللَّهِ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا هَذَا دَهْرِي وَلَكِنْ أَحْبَبْتُ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لِي.

قَالَ فَقَالَ: أَي سَأَفْعَلُ وَلَكِنْ إِيَّاكَ أَنْ تُخَيِّرَ النَّاسَ بِكُلِّ حَالِكَ فَتَهْوَنَ عَلَيْهِمْ.

مفضل بن قیس مشکل مالی خود را برای امام صادق علیه السلام شرح داد. حضرت فرمود:

ای کنیز آن همیان را بیاور.

پس فرمود:

این چهارصد دینار است که ابوجعفر (منصور دوانیقی) به من پیشکش کرده است، بردار و با آن به زندگی خود گشایشی بده.

مفضل می گوید عرض کردم:

فدایت شوم به خدا مقصودم این نبود بلکه دوست داشتم تا به درگاه خداوند برایم دعا کنید.

مفضل می گوید: حضرت فرمود:

این کار را خواهم کرد. اما مبادا مشکلات و گرفتاری های خود را به مردم بگویی که نزد آنها بی مقدار می شوی.

میزان الحکمه ح ۸۰۹۸ ص ۲۳۳ به نقل از کافی ج ۴ ص ۲۱ ح ۷

حدیث ۲۵۸۱

امام صادق علیه السلام :

مَنْ رَوَى عَلَى مُؤْمِنٍ رِوَايَةً يُرِيدُ بِهَا شَيْنَهُ وَهَدَمَ مَرْوَتَهُ لِيَسْقُطَ مِنْ أَعْيُنِ النَّاسِ، أَخْرَجَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنْ وِلَايَتِهِ إِلَى وِلَايَةِ الشَّيْطَانِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هرکس چیزی را نقل کند و قصدش ظاهر ساختن عیب و بدی و ریختن آبروی مؤمنی باشد و بخواهد او را از دیده های مردم

بیندازد و در انتظار، سبک و بی ارزش کند، خداوند متعال او را از دوستی خود خارج و در دوستی شیطان وارد می کند.

ثواب الاعمال ص ۵۴۷

حدیث ۲۵۸۲

امام صادق علیه السلام :

لَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يُكْتَبُ مُحْسِنًا مَا دَامَ سَاكِنًا،

فَإِذَا تَكَلَّمَ كُتِبَ مُحْسِنًا أَوْ مُسِيئًا.

امام صادق علیه السلام فرمود:

بنده مؤمن تا خاموش است، نیکوکار نوشته می شود،

و چون لب گشاید، نیکوکاریا بدکار نوشته خواهد شد.

ثواب الاعمال ص ۳۶۴

حدیث ۲۵۸۳

امام صادق علیه السلام :

تَأْمُرُهُمْ بِمَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ وَ تَنْهَاهُمْ عَمَّا نَهَاَهُمُ اللَّهُ عَنْهُ
فَإِنْ أَطَاعُواكَ كُنْتَ قَدْ وَقَيْتَهُمْ
وَ إِنْ عَصَوْكَ فَكُنْتَ قَدْ قَضَيْتَ مَا عَلَيْكَ.

امام صادق علیه السلام در پاسخ به ابوبصیر از آیه «خود و خانواده خود را از آتش ... نگه دارید»، پرسید چگونه خانواده را باید از آتش نگه داشت؟ فرمود:

آنها را به انجام آن چه خدا فرمان داده است فرمان دهی

و از آن چه خدا منعشان فرموده است، منع کنی.

اگر از تو اطاعت کردند آنان را از آتش حفظ کرده ای

و اگر نافرمانیت کردند تو وظیفه ات را انجام داده ای.

میزان الحکمه ص ۳۷۰۴ ح ۱۲۷۱۰ به نقل از تحف العقول ص ۲۳۷

حدیث ۲۵۸۴

امام صادق علیه السلام :

السُّجُودُ مُنْتَهَى الْعِبَادَةِ مِنْ بَنِي آدَمَ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

سجده، اوج عبادت بنی آدم است.

میزان الحکمه ص ۲۳۸۰ ح ۸۲۷۲

حدیث ۲۵۸۵

امام صادق علیه السلام :

بَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي سَفَرٍ إِذَا نَزَلَ فَسَجَدَ خَمْسَ سَجَدَاتٍ فَلَمَّا رَكِبَ قَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ: رَأَيْناكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَنَعْتَ مَا لَمْ تُكُنْ تَصْنَعُهُ: قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: نَعَمْ أَنَا نِيَّ جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَبَشَّرَنِي أَنَّ عَلِيًّا فِي الْجَنَّةِ فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ فَاطِمَةُ فِي الْجَنَّةِ فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ. مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

رسول خدا در سفری از مرکب خود پیاده شد و پنج مرتبه به سجده افتاد، چون سوار مرکب شد یکی از یارانش عرض کرد: ما

کاری از شما دیدیم که تاکنون چنان نکرده بودید!؟

فرمود: آری جبرئیل علیه السلام نزد من آمد و مرا بشارت داد که علی علیه السلام اهل بهشت است. من بشکرانه این نعمت به

پیشگاه خدا سجده آوردم، چون سر برداشتم گفت فاطمه هم اهل بهشت است. من بشکرانه آن نیز سجده آوردم. چون سر برداشتم گفت: حسن و حسین دو سرور جوانان بهشتی اند. باز هم بشکرانه آن سجده کردم. چون سر برداشتم گفت هر کس هم که ایشان را دوست بدارد نیز اهل بهشت است. من بشکرانه آن سجده کردم. چون سر برداشتم، گفت هر کس هم که دوستِ دوستان ایشان باشد، اهل بهشت است و من بشکرانه آن نیز سجده کردم.

امالی شیخ مفید، مجلس سوم ح ۲ ص ۳۲ و ۳۳

حدیث ۲۵۸۶

امام صادق علیه السلام:

عَلَيْكُمْ بِالذُّعَاءِ فَإِنَّكُمْ لَا تَتَقَرَّبُونَ بِمِثْلِهِ وَلَا تَتَرَكُوا صَغِيرَةً لِيَصْغُرَها أَنْ تَسْأَلُوهَا فَإِنَّ صَاحِبَ الصُّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ.
سیف تمار گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود:

هیچگاه دست از دعا بر ندارید، که شما به هیچ وسیله ای بمانند آن به درگاه خدا نزدیکی پیدا نمی کنید، و هیچ گاه درخواست حاجتی را بخاطر کوچک بودنش رها نکنید، چرا که اختیاردار حاجات ناچیز همان اختیاردار حوائج بزرگ است.

امالی مفید، مجلس دوم ح ۹ ص ۳۱

حدیث ۲۵۸۷

امام صادق علیه السلام:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ وَلَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ مَا يَكْفُرُهَا
إِبْتِلَاءَ اللَّهِ تَعَالَى بِالْحُزْنِ فَيَكْفُرُ عَنْهُ ذُنُوبُهُ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

چون گناه بنده (مؤمنی) فراوان شود و عمل صالحی نداشته باشد که جبران آن گناهان کند، خداوند او را به غم و اندوه گرفتار می سازد تا گناهانش را پاک کند.

امالی مفید، مجلس سوم ح ۷ ص ۳۶

حدیث ۲۵۸۸

امام صادق علیه السلام:

هُمُ الْبِرَّةُ بِالْإِخْوَانِ فِي حَالِ الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ،
الْمُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ فِي حَالِ الْعُسْرِ،
كَذَلِكَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ فَقَالَ:

«وَيُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ.»

امام صادق علیه السلام در وصف مؤمنان کامل می فرماید:

آنان کسانی اند که در روزگار سختی و آسایش به برادران خود نیکی می کنند، در تنگدستی دیگران را بر خود ترجیح می دهند و خداوند در وصف ایشان فرموده است «و از خود گذشتگی می کنند، در حالی که خود بشدت به آن نیاز دارند.»

بحار الأنوار ج ۶۷ ص ۳۵۱ ح ۵۴

حدیث ۲۵۸۹

امام صادق علیه السلام :

تَكَارِنَا لِأَبِي... اَظْهَرَ أَنَّ أَعْرَابَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَجُفَّ عَرْقُهُمْ.
 أَطْعَمَهُمْ أَجْوَرَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَجُفَّ عَرْقُهُمْ.

شعیب می گوید:

گروهی را اجیر کردیم که تا هنگام عصر در باغ امام صادق علیه السلام کار کنند. همین که کارشان تمام شد آن حضرت فرمود: مزد آنان را قبل از آنکه عرقشان خشک شود، پرداز.

اصول کافی ج ۲ ص ۲۸۹ ح ۳

حدیث ۲۵۹۰

امام صادق علیه السلام :

يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعْشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ
 وَيَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

مردم بیش از آنکه با عمر خود زندگی کنند،

با احسان و نیکو کاری خویش می زنند،

و بیش از آنکه به سبب فرارسیدن اجل خود بمیرند،

بر اثر گناهان خود می میرند.

بحار الأنوار، ج ۵ ص ۱۴۰ ح ۷

حدیث ۲۵۹۱

امام صادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ لَا تُعْرَفُ إِلَّا فِي ثَلَاثِ مَوَاطِنَ:

لَا يُعْرَفُ الْحَلِيمُ إِلَّا عِنْدَ الْغَضَبِ،

وَلَا الشُّجَاعُ إِلَّا عِنْدَ الْحَرْبِ،

وَلَا أَخٌ إِلَّا عِنْدَ الْحَاجَةِ.

امام صادق علیه السلام فرمود:

سه کس را جز در سه جا نتوان شناخت:

انسان بردبار را به هنگام خشم،

شجاع را به گاه نبرد،

و برادر را به وقت نیاز.

تحف العقول ص ۳۲۹

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند

مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳-۲۳۵۷۰۲۳ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۲۳۳۳۰۴۵) (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

